SYNODUS DIŒCESANA FLORENTINA

MDCCX.

DECRETA SYNODI DIŒCESANÆ FLORENTINÆ

CELEBRATÆ

IN ECCLESIA METROPOLITANA

DIE X. SEPTEMBRIS MDCCX.

FLORENTIÆ MDCCXI.

Ex Archiepiſcopali Typographia Petri Matini.

SUPERIORUM PERMISSU

THOMAS BONAVENTURA
EX COMITIBUS
GHERARDESCHÆ
DEI, ET S. SEDIS APOSTOLICÆ GRATIA
ARCHIEPISCOPUS
FLORENTINUS.

Venerabilibus Fratribus Canonicis, & Capitulo Metropolitanæ Ecclesiæ, ac Diœcesis nostræ Parochis, ceterisque Clericis Salutem.

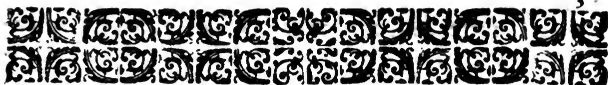

Itiùs omnino, quam concepta rei dudum excogitatæ molimina paterentur, sed fortasse seriùs, quàm concupita Sacrarum Legum synopsis desiderium, & amplissimæ Diœcesis universæ commoditas postularent, Synodales has nostras, quinimo & alienas Constitutiones promulgamus. Nostras quidem, quoniam generali gregis Curæ nostræ commendati per nosmetipsos lustratione peracta, commissum Nobis ab Altissimo Regimen Animarum peculiaribus legibus, in solemni Cleri convocatione sancitis, communivimus: Alienas verò, quia, si pauca quædam, nostris hisce temporibus accommodata, & non modica pœnarum, spiritualium præsertim, moderatio demantur, illæ eædem sunt, quæ ex provida Prædecessorum nostrorum sollicitudine in præsens usque prodierunt. Multiplex profectò variorum Codicum incommoditas, & obscura quandoque ipsarum legum, diversimodè latarum, collatio, desideria plurimorum excitarunt, ut unica aliquando Synodalium Decretorum collectio prodiret, quæ certam, & indubitatam legem, refectis ijs, quæ in desuetudinem abjerunt, perspicuè contineret. Hoc verò, accitis ex utroque Cle-

ro prudentibus Viris, in Sacra Theologia, & in utroque Jure versatis, non minimi laboris opus fuit, & quod desideratam Comitiorum celebrationem à primis nostræ gubernationis exordiis tamdiù protelavit. Hoc ipsum, Venerabiles Fratres, Dilectissimi Filii, Nos in spem certissimam adducit fore, ut hilari prorsus animo vos, & summa cum alacritate, sanctiones ipsas, vel diuturnâ iam observatione probatas, vel diligentissimâ examinatione secretas, & consilio vestro laudatas, excipiatis. Ecquis enim Venerabilem Patrum nostrorum memoriam, in exacta Legum, ab ipsis doctè, prudenter, religioseque latarum, observatione, non revereatur? aut quis alacriter complecti refugiat, quod semel consilio suo, & commendatione, ut faceremus, ardenter concupivit, & propemodum impegit? Agite igitur, &, quemadmodum estis gloria nostra, & gaudium, ita etiam spem nostram implete: reddite fructum laboris, & desideria nostra, ad commissarum Nobis Ovium incolumitatem singulariter tendentia, optatissimo communis sanctificationis præmio fraudari, culpâ vestrâ, aut socordiâ, ne sinite. Totis autem viribus incumbite, ut nedum vos ipsi, qui in ferendâ lege comparticipes sollicitudinis nostræ, & laboris fuistis, sed & omnes, quorum cura ad vos quomodocumque in munere vestro spectabit, factores huius legis sitis, non otiosi tantùm Auditores. Nihil enim adlaborasse nobiscum in Synodalium Decretorum sanctione vobis proderit, nisi adlaboretis in curanda eorumdem executione, quæ nec condere sine vobis placuit, nec obtinere posse sine vobis speramus. Hanc itaque mentem sanctam, & rationabile obsequium, ab omnium bonorum largitore Deo, ex intimo cordis affectu, vobis apprecamur, & perennem in Cœlis immarcescibilis gloriæ Coronam repromittimus.

D. JU-

D. JULII ALEXANDRI SCARLATTI
CANONICI FLORENTINI
ORATIO
HABITA AD SYNODUM.

MEmoriæ proditum eſt Ægyptios, cum per annos ſingulos Nili alluvione agrorum fines turbarentur, eiſdem certâ lege metiendis, regendiſque animum intendiſſe, atque hinc ortum Geometriam, nomenque duxiſſe. Cum igitur non abſimili ratione ad ea, quæ per hominum incuriam, vel per temporum intervalla labefactata, aut labefactanda timentur, Sapientiſſimus Præſul, legibus non tam inſtitutis, quàm reſtitutis, in perpetuum reparanda paſtoralem omnem ſollicitudinem converterit, mihi quoque conſentaneam aliquam dicendi rationem ineundam exiſtimavi, quæ, non tam ad animos informandos, aut arguendos, quàm ad excitandos, confirmandoſque pertineret. Homines eo fere eſſe ingenio, ut nihil æquè eos in officio contineat, & ad præclara quæque impellat, & inflammet, ac jugis recordatio, vel nobilitatis, quam à Majoribus conſervandam, augendamque acceperunt, vel præclari alicujus muneris in Republica ſponte ſuſcepti, cui pro viribus non ſatisfacere turpe, & inhoneſtum exiſtiment, nullus, opinor, inficiabitur, cum ſatis, ſuperque uſu compertum ſit, alios

dignitate auctos, etsi ceteroqui ignobiles, gloriâ rerum gestarum floruisse, officioque optimè respondisse, alios contra, nullis virtutibus fultos, ne in deterius quotidie prolaberentur, solam generis reverentiam prohibuisse. Est enim ita comparatum, ut jacenti, corruptæque naturæ igniculi quidam, facesque ingenerentur, quibus utinam non ad fastum aliquando, & inanem ostentationem, sed ad Conditoris gloriam propagandam perpetuò uteremur; nam, sicut nihil æquè declarat admirabilem illam humani generis excellentiam, ac vis illa, & capacitas animorum nullis creatarum rerum vel cognitionibus, vel possessionibus acquiescentium, ita nihil fortasse luculentius ostendit, unde exciderit, & in quas calamitatum tenebras, participatâ ex corpore peccati colluvione, devenerit, quam effrænata cupiditas, nunquam in terris explenda, vel finium proferendorum, vel nominis claritatis, immortalitatisque assequendæ. Cum hæc ita sint, non abs re futurum arbitror, si Vobis, Patres Ornatissimi, fructus ejus gloriæ, quæ ex Deo est, in omni æternitate integros servare cupientibus, proponam regalem vestri Ordinis, susceptíque Muneris amplitudinem, ac dignitatem, & ut luceat lux vestra coram hominibus, de ea præsertim virtute verba faciam, quæ regali huic Dignitati est maximè accommodata, & ad leges implendas maximè necessaria, perfectâ scilicet Charitate; non quasi desides, frigidosque hujus religiosissimæ Diœcesis Sacerdotes inflammaturus, sed [quoniam novum non est eos, qui in stadio currunt, otiosis incitatoribus velociores esse] stimulos currentibus additurus.

Meministis, ni fallor, Auditores, tam in ea ætate, quæ scriptam Legem antecessit, quàm in ea, quæ certis legibus continebatur, Sacerdotes summâ rerum potestate præditos fuisse, adeo ut in Sacris Litteris non raró Reges, & Prin-

cipes

cipes non alio, quàm Sacerdotis, nomine nuncupentur, & Sacerdotibus ipsis, utpote Regibus, quoddam tributi genus ex veteri instituto pendatur. Sed illud in primis memorandum Sacerdotalem Dignitatem, atque adeo Sacras ceremonias, cœlestemque religionem tanti Summos Reges fecisse, ut eam non solum appetere, veluti pro fastigio Regalis Excellentiæ, verum etiam attrectare, & Sacris se inferre aliquando veriti non sint. Testis mihi præ cæteris sit Ozias, (*a*) qui, multis clarus victoriis, cum famam nominis sui longè, latèque protulisset, in superbiam elatus, Sanctuarium per nefas ingressus est, ut adoleret incensum, ratus videlicet Sacerdotale Munus Regiis belli, pacisque laudibus anteponendum. Sed quæ tunc potestas Sacerdotibus? Nullam profectò dixerim, si cum ea conferatur, qua quidquid remittimus, aut retinemus in terris, Deo nostris dictis, factisque obsequente, remittitur, aut retinetur in Cœlis; qua Deum ipsum e Cœlo quotidie conceptis verbis evocamus in terras, & infinitam Majestatem angustissimo gyro concludimus, & obliteratâ veterum multiplicitate signorum, quod ab initio Creaturæ præfigurabatur, unâ Corporis, & Sanguinis Christi oblatione perficimus. Obversetur identidem animo Dignitas, quam sustinemus, & quemadmodum Reges à Tyrannis nullâ re propemodum (ac ne propemodum quidem) nisi clementiâ, & charitate distant, ita nobis, qui in commune commodum vitam instituere jubemur, per quos scilicet omnis populus à Deo benedictionem expectat, nihil potius esse debet, quàm eam virtutem omni contentione persequi, quæ nos à Mercenarijs, ad quos de ovibus non pertinet, maximè discrepantes efficiat. Sed ibi perfecta Charitas, ubi nulla cupiditas; & non secus ac Luna, terrâ intercedente, deficiat necesse est, ita nos, qui ad depellendam noctem seculi,

 & pro-

& propulſanda caliginoſa diſcrimina, ſupra candelabrum Eccleſiæ poſiti, debemus populo præfulgere, niſi germina terrenarum cupiditatum ſubinde renaſcentium, & corda noſtra undequaque obumbrantium reſecentur, & quantum fieri poteſt, evellantur, lumine illo Charitatis, quod à Patre luminum deſcendit, deſtitutos, ne procella tenebrarum in æternum maneat, verendum eſt. (*b*) Huc ſtudia noſtra, huc conatus omnes intendendi, ut peſtes iſtæ animorum diſſipentur, diſperdantur, eradicentur. Si morum puritas, ſi templorum nitor, ſi ſacræ ſuppellectilis munditics, ſi frequens populi concio, ſi recta Sacramentorum adminiſtratio nos tangit, & afficit, evacuemus animum, & tunc, Chriſto Auctore, qui verus eſt Eliſeus, vaſa, (*c*) quæ vacua fuerint, oleo replebuntur perfectiſſimæ Charitatis. Nam quæ participatio Juſtitiæ cum iniquitate? aut quæ ſocietas luci ad tenebras? Quis autem conſenſus Templo Dei cum Idolis? (*d*) Illi terrena ſapiant, qui Cœleſtia promiſſa non habent; illi cupiditatibus diſtrahantur, & curis ſecularibus implicentur, qui æterna neſciunt; illi ſerviant vitiis, qui non ſperant futura præmia virtutum. Nos verò, qui Reges in Chriſto nominamur, & ſumus, plebejas affectiones ſupergrediamur, & carnem noſtram crucifigamus cum vitiis, & concupiſcentiis. Cogitemus, Auditores, atque identidem revolvamus, terram hanc, quam peregrinantes incolimus, menſam eſſe quamdam, eo ciborum genere inſtructam, qui oculos famelicâ potius vanitate detineant, quàm vires reficiant; & quemadmodum impotens, ac planè vecors haberetur, qui, primis ferculis affuſus, ſe ſe illis ingurgitaret, nihili pendens, quæ mox inferenda eſſent; ita voluptatibus, aut divitiis comparandis inhiantes, dum ſe mox, diſcuſsâ caligine, æterno veritatis pabulo paſcendos, & torrente voluptatis inebriandos, aut vix, aut nullo pacto cogitant, rebus hiſce

peri-

perituris affixi, & mirum in modum prægravati, nec famem depellunt, nec cœnæ illi magnæ, quam Cœlestis Paterfamilias instruxit, accumbere permittuntur; justissimo nempe judicio, ut minora majoribus, & summis infima bona anteponentes, in pœnam stultæ cupiditatis omni careant, summo simul, atque infimo bono, & illa justè non accepturi, quæ non expetiverunt, & istis meritò non saturandi, quorum amore noxio potiora neglexerint. Noluit Daniel pollui de mensa Regis, & post decem dies apparuit vultus ejus melior, & corpulentior præ omnibus pueris, qui vescebantur cibo Regio. (*e*). Quis non libenter (quando id, quod per ambages appetitur, consequi hîc nullo modo possumus) interdictis sibi ad momentum levissimis appetitionibus, vera, & æterna gaudia non persequatur? An usque adeo præsentium fascino decipimur, ut, dum suavitatibus earum rerum, quæ nobis, aut invitis, aut non intelligentibus, quotidiè elabuntur, carere metuimus, nec præsentium, nec futurorum bono, vulgaribus affectionibus mancipati, perfruamur? Negarem profectò (& bonitati caussæ confisus evincerem) aliquem fuisse unquam insanientis Sapientiæ Magistrum tam delirum, & obcæcatum, qui hanc pravarum affectionum vacuitatem buccis crepantibus non ventilarit, & ad felicitatem in primis necessariam non astruxerit, nisi me locus iste, & conspectus vester, Auditores, & Regalis amplitudo vestra, Sacerdotes, gaudium, & corona Præsulis præstantissimi, meritò deterreret, quando mihi ad Altare Domini igne extraneo uti non datur, nec vobis legem universam, nisi ex Charitate, servare. (*f*). Nego igitur aliquem noxiis cupiditatibus implicatum, suis contentum, aliena non appetere, aliorum commodis gaudere, ad Deum omnia referre, eique gratias agere, perpetuâ mentis tranquillitate perfrui, præpositis obedire, nemini denique inju-

 riam

riam neque re, neque verbis inferre, cum stirps, ac semen malorum omnium sit prava concupiscentia, & nemo, ut inquit Augustinus, ipsum peccare appetat propter hoc ipsum, sed propter illud, quod ex eo consequitur. Abstineamus ergo à carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam, non solum, tamquam advenæ, & peregrini, pauca jam requirentes, vel quod non longè abesse potest Patria illa, ad quam provehimur fluxu temporis concitato, vel quod miserrimum planè sit, ea cum labore quærere, quæ, etsi adipiscamur, aut fastidientes subinde despicimus, aut anxiâ sollicitudine servare cupientes, amittimus cum dolore; sed multo etiam magis, ut eos decet, quibus ab Apostolo dicitur: *Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo*. (g). Felix omnino mors, qua, prosperis æquè, & adversis obfirmati, & non secus ac Arca Noë, quæ bitumine linita erat intrinsecus, & extrinsecus, rerum humanarum fluctibus non immersabiles modo, sed quantum fieri potest, impermeabiles, sedatis perturbationibus, ab admiratione rerum inanium ad veræ, solidæque felicitatis portum traducimur. Clementissimus siquidem Deus, ut nos ex omni parte beatos efficeret, non solum illud providit, ut nos, nostráque omnia reliquorum præceptorum veluti munimento circumvallaret, sed, inhibitâ concupiscentiâ, quasi indicto tumultuantibus civibus silentio, retusis videlicet, hujusmodi legis vi, cupiditatum aculeis, quibus integris ad perniciosa quæque multò vehementiùs incitaremur, assiduis punctionibus conficiendi, mirum dictu est, quàm opportunè, molestiâ illâ expeditos, in veram libertatem, tranquillitatemque vindicarit. Nam quis euripus, quæ navis discordibus acta ventis, quæ membrorum distractio, ac dilaceratio mitior, & tolerabilior non sit animo cupiditatibus agitato? Veteres quidem atrocius nihil invenerunt, cum de

pœnis

pœnis apud Inferos exigendis cogitârunt. Sed demus liquidò constare earum rerum, quæ temporis volubilitate proteruntur, jucundam vel maximè cupiditatem, possessionem verò diuturnam, & conducibilem esse, an idcircò qui Christianæ Fidei veritate nitatur, ullatenus commovebitur, sive quod, cùm *Melior sit dies una in atriis Domini super millia*, (*h*) illecebris rerum terrenarum non implicabilis, sanctâ Cœlum petat ambitione, sive quod meritò vereatur, ne, quemadmodum ægrotantibus, de quorum salute actum sit, indulgetur à Medicis ciborum omne genus, ita sibi, quod æternæ mortis supplicio sit afficiendus, peritura bona suppeditentur ad voluntatem, testimonio præsertim Davidis, & Pauli commonitus, quorum alter bono sibi fuisse ait, quòd à Deo depressus, castigatusque sit, alter, cum nonnisi in Cruce Domini gloriaretur, instar unguenti, quod, dum atteritur, aut perfricatur, olet suavius, gaudio superabundare se dixit in omni tribulatione; si, rebus, inquam, ita se habentibus nullus omninò commoveri deberet, quantò minus tentari, & abduci terrenis appetitionibus eos convenit, quorum pars, & hæreditas Deo minor non est, & cum planè constet spinis, tribulisque consertas esse cupiditates, & nos penitus ignorare quid nobis utile futurum sit numero dierum peregrinationis nostræ, & tempore, quod, velut umbra, præterit, (*i*) illudque tantum clarè, dilucidèque perspicere usuram rerum appetitarum diuturnam esse non posse. Sed quorsum hæc, Auditores? Prope esset, ut me pigeret, tamdiù in hac parte immoratum, si mihi, de Christiana, perfectaque Charitate, dicenti aliud orationis genus ingredi licuisset; quantò enim magis, inquit Augustinus, regnum cupiditatis destruitur, tantò Charitatis augetur, ut ager incultus, qui malarum stirpium exustione provocatur ad frugiferam ubertatem. Arefactam sanè, & exiccatam

ma-

materiam, ad conjectam ſcintillam ignem concipere quid vetat? Reges verò, ſuis cupiditatibus expediti, quidnî legem perficiant (*k*) regalem? Amat nos Deus, &, quemadmodum Aſſuerus (ſi humanis Divina licet componere) inſtructo convivio centum, & octoginta dierum, ut dignum erat illius Regis magnificentiâ, qui regnavit ab India uſque ad Æthiopiam ſuper centum viginti ſeptem Provincias, ſubjectos ſibi Principes, & Pueros excepit lectulis aureis, atque argenteis, ſuper pavimentum ſmaragdino, & Pario ſtratum lapide, pendentibus ex omni parte tentoriis, ſuſtentatis funibus byſſinis, atque purpureis, inter hortorum, & nemorum, regio cultu, & manu conſitorum, amœnitatem: ita nos, etſi filii iræ, & cruciatibus ſempiternæ mortis addicti, Mundum quaſi carcerem ingredimur, vix tamen oculos in Cœlum tollere, aut terram poſſumus intueri, quin ſtatim dicere compellamur; Magnus Dominus, & laudabilis nimis, qui coronat nos in miſericordia, & miſerationibus. Dicat alius ſubjectas homini pecudes, conſitos frugibus, & arboribus campos, aquarum perennitates rivis manantibus defluentes, maria omnia utilitatibus, vel oblectationibus hominum pervia: dicat Cœlorum immenſitatem, & multiplices innumerabilium ſtellarum ſine ulla erratione decurrentium choreas: dicat dierum, & noctium viciſſitudinem, incrementa, & deceſſiones, & lucis illius admirabilitatem, cujus beneficio rebus omnibus, & color redit, & vita; grandia quidem hæc, & quæ, conſono ſpeciei ſuæ, ordinationiſque concentu, proteſtantur Gloriam Dei, & prædicatione perpetuâ Majeſtatem ſui loquuntur Auctoris. At, ſi cum his, quæ præcipuè Regis Aſſueri convivio deſignari credendum eſt, conferantur, exilia ſanè, & minuta, qualia nempe digitorum opera eſſe conſueverunt, facilè deprehenduntur. (*l*) Tunc ego dexteram Domini magnificatam

in for-

in fortitudine dixerim, & divitias gloriæ Regni ejus, & amoris erga nos quodammodo effusas, cum Verbum, Caro factum, ne ullo unquam tempore à nobis abesset, &, ut nos Divinitatis suæ participes efficeremur, inexplicabili consilio, quod omnem naturæ ordinem, & conditionem superat, semetipsum nobis manducandum obtulit sub panis, & vini specie occultatum. O magnum Pietatis Sacramentum! Quis super tanta misericordiæ viscera non obstupescat? Qui Cœlum posuit tabernaculum Soli, ille nunc mysterii velamine tegitur, & continetur: qui emittit spiritum, & renovat faciem terræ, vocavit Stellas, & dixerunt: adsumus: (*m*) paret voci hominis, & in manibus nostris, velut in Utero Virginis, incarnatur; fit cibus animæ, qui dat escam omni carni, & implet omne animal benedictione. Veteris cujusdam meritò celebratur effatum: solum Deum esse sapientem; quod ille de Divina Sapientia, tamquam spiritu aliquo instinctus, divinando præsensit, id nos, Veritatis oraculo confirmatos, de Divina Bonitate sentire æquum est, utinam animo comprehensuros, tunc quidem, non tam admirationis, quàm amoris vi rapiendos, expendentes eum, qui facit mirabilia magna solus, solum quoque bonum esse. (*n*) Vincitur omnis cogitatio rei magnitudine; (*o*) sentiamus tamen nobis bonum esse, quòd vincimur, & si quando nobis ex terrena corporis fragilitate viluerimus, ex alimento nostro nos æstimemus, nec contemnendum arbitremur aliquem ex his pusillis, quos Jesus Christus non aliis tradit nutricibus, sed suæ replet ab ubere consolationis, & pascit pharmaco immortalitatis. Veteri lege cautum est, (*p*) ut siquis vidisset bovem fratris sui, aut ovem errantem, non præteriret, sed reduceret fratri suo. Quem non pudeat his hominibus, quos Christus Dominus sibi coæquare dignatur, ab errore liberandis, & ad eum deducendis tantum

solli-

sollicitudinis non impendere, quantum brutis animantibus Judæi præstare tenebantur? sed quid opus est aliunde incitamenta virtutis accersere, cum quotidiano usu compertum sit, custodes pecudum, proventus cupiditate percitos, frigus, & æstum perferre: Mercatores, sordidi quæstus caussa, terras, & maria obeuntes, non ventos, non procellas, non prædones, aut piratas reformidare: Milites, inanis gloriolæ specie, aut spoliorum cupidine incensos, patriâ, domo, uxore, parentibus, liberis relictis, lacessere hostes, vallum irrumpere, infinitis laboribus, ac periculis vitam, & corpus objectare. An qui res amant levissimas, adeo alacriter adnitentur, ut nihil tantî putent, dummodo potiantur optatis, nos verò, quibus & spes æternæ retributionis luculentius affulget, & sollicitudo omnium longè gravissima demandatur, parcendum laboribus, parcendum vigilijs, parcendum periculis existimabimus. Imò verò, nisi mea me de vobis jamdiu concepta fallit opinio susceptum, olim propositum non urgebitis modo, sed [quandoquidem amori nihil est difficile, nihil impervium] Antistitem nostrum, quasi canonem modis omnibus absolutissimum intuentes, sanctissimorum munerum, & laborum perfunctione non intermissâ, declarabitis, non ad otium, & quietem invitatos vos esse, sed, ad alia ex aliis assiduè suscipienda incitatos, à claritate in claritatem transformandos. (*q*) Sed, quoniam exempla virtutum præstantissimarum in oculos plerumque non incurrunt, vel corruptis moribus multitudinis labefactantur, ut omnis erroris occasio præcidatur, lex intervenit, mutus judex, & expositus componendis opinionum, & controversiarum tumultibus institutus. Hunc consulamus, huic ex animo pareamus; si enim qui potestatibus sublimioribus resistunt, Dei ordinationi resistunt, legibus, quæ à potestate sunt, (*r*) subiiciamur, ut verè

Re-

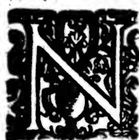
Reges, & liberi, supra Mundum stare possimus. At si legem non implet nisi Charitas, quis dabit nobis pennas, sicut columbæ, nisi Amor, cujus beneficio legibus ipsis, tamquam alis, evecti, dubium sit, feramur ne magis, an feramus, & ut Reges, ornemur potius diademate, quàm prægravemur. Non sic aquæ, petram Moyse percutiente, fluxerunt, ut non ocyus, spiritu Dei flante, cordis nostri glacies omnis eliquetur, abeuntibus in sicco fluminibus; (*s*) & ut segetes in Ægypto ubertim provenire dicuntur, cum altè Nilus effunditur; sic, adauctâ Charitate, adaugentur & reliquæ virtutes; non enim frustra Divus Augustinus affirmavit inchoatam Charitatem inchoatam esse Justitiam, perfectam Charitatem, perfectam esse Justitiam. Quin imò credendum est Charitate respublicas optimè contineri posse, & si homines verè amici sint, Justitiæ adminiculis opus non esse; &, quemadmodum lineæ, quo minus inter se distant, eò magis in centrum coëunt, ita homines, nisi cupiditate intercedente disjungantur, Deo, & sibi invicem copulari dubitandum non est. Verùm, quia corda nostra prona sunt ab adolescentia in malum, & de mundano pulvere etiam quæ sunt religiosa sordescunt, leges universas nobis ob oculos, tamquam speculum, proponamus, in quo mentis nostræ maculas intueamur, quæ ut penitus eluantur, ea, qua par est, animi submissione à Deo postulemus, ut, quemadmodum nos in Reges, & Sacerdotes inungere dignatus est, (*t*) ita quæ ad eam dignitatem pertinent retinendam, leges videlicet ipsas, inscribat cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. (*u*).

(a) 2. *Paralip.* 26., (b) *Jud.*, (c) 4. *Reg.* 4., (d) 2. *Cor.* 6., (e) *Dan.* 1., (f) *Levit.* 10., (g) 3. *Colos.* 3., (h) *Psal.* 83., (i) *Eccl.* 7., (k) *Jacob.* 2., (l) *Psal.* 8., (m) *Baruc.* 3., (n) *Psal.* 135., (o) *Luc.* 18., (p) *Deut.* 22., (q) 2. *Cor.* 3., (r) *Rom.* 13., (s) *Psal.* 104., (t) *Jerem.* 31., (u) *Rom.* 5.

IN NOMINE SANCTISSIMÆ, ET INDIVIDUÆ TRINITATIS PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS SANCTI.

Amen.

OS Thomas Bonaventura ex Comitibus Gherardeſchæ, Dei, & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Gratiâ Archiepiſcopus Florentinus, ad Dei Omnipotentis, Beatiſſimæ Virginis Deiparæ, Sanctorum Joannis Baptiſtæ Patroni, & Zenobii, & Antonini Antiſtitum Tutelarium honorem, & laudem, in hac prima noſtra Diœceſana Synodo infraſcriptas Conſtitutiones edimus, atque ſancimus, ad confirmandam, & augendam Eccleſiaſticam, Chriſtianamque morum diſciplinam, quà Gregem noſtræ curæ commiſſum in dies magis, magiſque progredi, & ad virtutis culmen pergere flagrantiſſimè cupimus.

CONSTITUTIONES SYNODALES
TITULUS PRIMUS.
DE FIDE, ET IIS, QUÆ AD EAM TUENDAM, ET PROPAGANDAM PERTINENT.

Atholicam Fidem, contrà quam Portæ Inferi non prævalebunt (*a*), tamquam solidissimum Synodalis huius Ædificij, necnon Christianæ professionis, & vitæ fundamentum, in ipso primo Nostrarum Constitutionum limine, tuendam proponimus, & propagandam.

(a) *Math.* 16.

CAPUT PRIMUM.
DE FIDEI CONSTANTIA, ET PURITATE.

1. SÆvienti communis hostis ferociæ fortiter in fide resistendum monet Princeps Apostolorum (*a*). Ab omnibus propterea, quos Pastor Æterni Gregis curæ nostræ Pastorali committit, geminam Fidei testificationem requirimus; & quæ vocis obedientis obsequio promittitur, & quæ bonorum operum exhibitione confirmatur.

2. Omnes igitur, quotquot Pastoralis nostra sollicitudo complectitur, orthodoxam Fidem, quàm sibi, ipsis Ecclesiæ nascentis exordiis, à Principis Apostolorum Discipulis nostri accepere majores, ad extremum usque vitæ spiritum intactam omninò retineant, ac tueantur; nec Infidelium, aut Hæreticorum colloquiis, aut consuetudine, à quibus, veluti à pestifero Animarum contagio, abhorrere Catholicos districtè præcipimus, contaminari umquam, vel corrumpi patiantur. Hinc Parochi omnes diligenter inquirant, an intrà fines eorum Parœciæ aliquis hæreticâ pravitate pollutus, vel suspectus, vel quovis modo de Catholica Fide malè sentiens, reperiatur; eumque, si repererint, ne aliæ Christi Sanguine redemptæ, sibique commissæ Oves ullo modo inficiantur, statim ad nostrum, seù Sacræ Inquisitionis

tionis Tribunal deferant; (*b*) Populumque moneant de strictâ obligatione id genus hominum denunciandi, necnon de diro anathemate, quo feriuntur, si desides in eâ fuerint adimplendâ, memores tàm ipsi Parochi, quàm ceteri Confessarii beneficium absolutionis nemini posse impendi, qui eos renuerit denunciare.

3. Nullus etiam Fidelium, præsertim Laicus, & imperitus, cum præsentissimo propriæ, vel alienæ perversionis discrimine, facto Populi concursu, de Fide quæstiones ullas excitare præsumat, congruas Juris, & arbitrij nostri pœnas daturus, si secus temerè attentare præsumpserit (*c*).

4. Ipsi etiam Divini Verbi Præcones, cum è suggestu Fidei nostræ Dogmata stabilire, vel errores Hæreticorum profligare contigerit, in afferendis damnatæ Sententiæ fundamentis cautè se gerant, memores, quod sapientibus, & insipientibus debitores sunt [*d*]; ne fortè imperitis, contrariorum argumentorum veneno infectis, antidotum autem responsionis non benè sumentibus, utrique in periculum adducantur; hæsitationis Auditores, Concionatores præposteræ prædicationis.

(a) *Epist.* 1. *cap.* 9. *n.* 9., (b) *Innoc. IV. Constit.* 18. *noverint edita* 15. *Julii* 1254., (c) *Synod. Diœc. Flor.* 1508. *lib.* 1. *de Summ. Trinit.*, (d) *Paul. ad Roman.* 1. *v.* 14.

CAPUT II.

DE FIDEI PROFESSIONE.

1. UT plenè justificemur ex Fide Christi, quam demisso corde retinendam statuimus, eamdem nunc firmâ voce proferendam præcipimus. Quicumque itaque ex Summorum Pontificum, & Sacrosancti Concilii Tridentini Decretis [*a*] ad explicitam Fidei professionem publicè emittendam tenentur, eam omninò intrà statutum tempus, & sub pœnis contrà inobedientes a Sacris Canonibus, & à Pontificiis Constitutionibus decretis, aliisque arbitrio nostro decernendis emittant in manibus nostris, vel alterius Superioris, ad quem de jure, vel consuetudine, professionis huiusmodi receptio spectat, servatâ formula à Sanctæ Mem. Pio PP. IV. constitutâ, quæ per extensum habetur in Additionibus ad hanc nostram Synodum hoc Capite.

2. Ad hanc Fidei Professionem in manibus nostris, vel Vicarii Nostri Generalis, coram Notario, & duobus saltem Testibus, publicè emittendam obstrictos fore declaramus omnes in Ecclesia nostrâ Me-

tro-

tropolitanâ Dignitates, & Canonicatus obtinentes; necnon ad Beneficia quæcumque curam Animarum habentia promotos, intra duos saltem menses à die captæ possessionis; eamque iterandam decernimus à Dignitatibus, & Canonicis supradictis, in Capitulo legitimè congregato, in manu Præsidentis; Inobedientes fructus non facere suos noverint, nec sibi possessionem suffragari (*b*).

3. Qui literas, vel Artes liberales docent (*c*); omnesque huiuscemodi Tyrociniis, vel educationi quomodocumque, & ubicumque præpositi, cuiuscumque status, conditionis, & dignitatis existant, nisi aliàs hanc Fidei professionem emisisse docuerint, ad Nos infra mensem, si in Civitate morentur, si verò in Diœcesi infra duos menses accedant, & coram Nobis, vel Vicario nostro Generali, Fidei Catholicæ, ad normam Constitutionis Pii IV., publicum testimonium reddant, sub pœnis in eadem Constitutione præfinitis, aliisque arbitrio nostro reservatis [*d*].

4. Ad Sacras etiam Conciones habendas electi, Fidei professionem, si nunquam aliàs emiserint, in manibus nostris, vel Vicarii nostri Generalis, vel de licentiâ nostrâ, si Regulares fuerint, in manibus Superiorum proprii Ordinis, ante susceptum prædicationis officium, emittant (*e*).

5. Armeni, si qui intra Diœcesim adveniant, nisi à proprio, vel saltem ab alio Catholicæ Communionis Episcopo, Literas commendatitias Nobis exhibendas attulerint, Catholicam Fidem, ut supra, profiteantur in manibus Vicarii nostri Generalis, vel Officialium S. Officii, à quibus publicum sic emissæ Professionis testimonium recipiant, sine quo ad Ecclesiastica Sacramenta nullatenus admittantur [*f*].

6. Ut autem supradicta omnia exoptatum firmitatis robur faciliùs, & pereniùs obtineant, Cancellariis nostræ Curiæ præcipimus, & mandamus, ut Librum peculiarem retineant, in quo dies, Mensis, Annus, & Titulus receptæ coram Nobis, seù Vicario nostro Generali, professionis Fidei; Nomen item, Cognomen, Patria, & profitentis, necnon Testium, Nomina distinctè ad perpetuam rei memoriam describantur (*g*).

(a) *Constit.* 88. *Pij IV. In Sacrosancta edit. anno* 1564., *& Constit.* 89. *Iniunctum nobis eodem anno. Concilium Trident. sess.* 24. *cap.* 12. *de Reformat. & sess.* 25. *cap.* 2. *pariter de Reformat. Synod. Florent.* 1645. *cap.* 3. §. 1. *de Fid. profess., & Synod.* 1691. *de spect. ad fid. cap.* 1., (b) *Constit. Pij IV. de qua supra, Synod. Diœces. Flor.* 1569. *de Fid. profess.* §. *Eamdem fol.* 9., *Synod. Provinc. Florent.* 1573. *hoc tit. cap.* 13., *Synod. Diœces. Florent.* 1678. *tit.* 1., (c) *Ubi proximè*

supra, (d) *Synod. Diœcef. Florent.* 1691. *cit. cap.* 1. *num.* 2. *&* 3., (e) *Synod. Diœcef. Flor.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 4. §. 5., *Synod. Flor. Diœcef.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 5. §. 2., *Concil. Mediolan.* 5. *par.* 1. *tit. quæ ad fidei tuendæ*, (f) *Synod. Diœcef. Flor.* 1681. *de profeff. Fid. tit.* 1. §. 2., (g) *Synod. Provinc. Flor.* 1573. *de profeff. Fid. cap.* 14, *&* *Synod. Diœcef. Flor.* 1569. *fol.* 9 10.

CAPUT III.

DE CATHECUMENIS, ET NEOPHYTIS.

1. POſcit amplificandæ, propagandæque Fidei ſtudium, omnibus quidem, ſed præcipuè Epiſcopis, pro Apoſtolico eorum munere, à Chriſto Domino commendatum, ut novos ex infidelitate Fideles ad Gregem Dominicum properantes amplectamur, inſtruamus, defendamus, & pro iis in Fide confirmandis, erudiendis, ac tutandis, de auxiliis omnibus, ac remediis ſalubriter provideamus opportunis.

2. Piam igitur Domum pro Cathecumenis hoſpitandis, & in Chriſti Lege erudiendis, in hac Civitate ſub auſpiciis Sereniſſimorum Principum iampridem erectam, & à propriis Deputatis providè, ac laudabiliter gubernatam, pro virili parte tutari, & amplificare cura noſtra eſt, & onus; quapropter omnes Chriſtifideles hortamur, ut cœcas Infidelium Animas, Divino Sanguinis pretio redemptas, ſed tamen in tenebris, & in umbra mortis ſedentes, (*a*) ad Fidei lumen revocent, humanæ redemptionis cooperatores effecti; non quidem inſtruendo, ac prædicando, quod peculiare munus eſt Sacerdotum, ſed liberali Eleemoſynarum collatione, quibus, & modicæ Domus anguſtiæ dilatentur, & Miniſtrorum numerus augeatur, & Cathecumenorum indigentium provideatur alimentis.

3. Tàm eximio Chriſtianæ pietatis operi, & Cathecumenorum cuſtodiæ in dicta Domo Præfectos admonemus, ut proprias Conſtitutiones, à claræ memoriæ Petro Niccolino Prædeceſſore noſtro (*b*) in limine fundationis editas, & approbatas, inviolabiliter ſervent: Mares item à fœminis, pueros ab adultis, cubiculorum, & menſarum diſtinctione diſpeſcant; nec niſi cum probatiſſimis ex noſtrâ Religione Viris, ac Mulieribus (ipſis tamen Cuſtodibus, aut Deputatis, vel altero eorum, ſemper aſſiſtentibus) eoſdem agere, & converſari permittant; multoque minus cum ullo, quantumvis arctâ ſanguinis neceſſitudine conjuncto, ex illâ ſectâ, quam ipſi abjurare, vocante Deo, propoſuerunt; quin etiam munuſcula, epiſtolas, nuncios, omnes deni-

denique cum Infidelibus congressus, commerciumque, quocumque jactatæ conversionis prætextu rejecto, novellis Ecclesiæ germinibus penitus interdicant. Primis illos Fidei rudimentis erudiant, pravos ex infidelitate mores, si quibus inquinantur, suaviter detergant, ejurandæ sectæ superstitiones eliminent, Christianas virtutes, humilitatem præcipuè, charitatemque, proprio potissimum exemplo præeuntes, instillent, facti forma Gregis ex animo (c).

4. Si fortè, qui ex Patre Diabolo sunt (d), infideles, vel etiam infidelibus ipsis nequiores (quod flentes dicimus, nec tamen credimus) Christiani ulli, inimici Crucis Christi, (e) circumeuntes mare, & aridam, (f) ut faciant unum Proselytum, Vineam hanc Domini Sabaoth sepe circumdatam irrumperent [g], & quos liberavit Dominus à servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei (h), eosdem, aut verbis, aut scriptis, aut nutibus, vel metu minarum, vel præmiorum illecebra, per se, vel per alium, quomodocumque, & qualitercumque conarentur à sancto ejurandi erroris proposito revocare; ultra pœnas à Sacris Canonibus inflictas, & à Summis Pontificibus, à Gregorio præsertim XIII. irrogatas (i), mulctâ pecuniaria scutorum vigintiquinque, quorum una quarta pars denuncianti publico, vel secreto, reliquæ tres partes Piæ Cathecumenorum Domui applicentur, puniendos esse decernimus.

5. Insuper Synodalia Decreta Eminentissimi Prædecessoris Jacobi Cardinalis Morigiæ innovantes, committimus, & mandamus, Superiori, seu Præsidenti Congregationis Presbyterorum S. Salvatoris, ut, juxtà laudabile eorum institutum, & pro ardentissimo, quo flagrant Ecclesiasticæ disciplinæ, ac Divini honoris zelo, ipsemet Superior, vel alij dictæ Congregationis Sacerdotes ab eo deputandi, eosdem Cathecumenos, & in fidei amplectendę desiderio confirment, & solerter edoceant, quæ, tàm de necessitate medij, quàm de necessitate præcepti, eos, novum hominem indutos, (k) addiscere oportet; ne in vacuum gratiam Dei (l) recipiant, sed, quemadmodum filij, ita & hæredes fiant, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi (m).

6. Ita eruditos, non nisi prævio examine, per alterum ex infra deputatis, de speciali nostrâ commissione, seu Vicarij nostri Generalis, habendo, & obtenta in scriptis facultate, ad Baptismi Sacramentum admitti volumus, & mandamus.

7. Lavacro regenerationis ablutos, & Neophytis adscriptos, ab omni prorsus colloquio, familiaritate, commercio, & communicatione cum veteris eorum instituti sectatoribus alienos esse districtè præcipimus, sub pœnis ab Apostolicâ Sede constitutis, & alijs pecu-

niarijs infra decernendis, nisi, diutinâ, eâque laudabili inter Christianos conversatione probati, iustisque exigentibus caussis, hujusmodi prohibitionis remissionem in scriptis à Nobis, sub certis conditionibus, omnimodè implendis, impetraverint.

8. A' loco etiam recepti Sacramenti sine nostra Licentiâ in scriptis obtinendâ discedere neutiquam permittimus. Quicumque verò contrà hanc nostram sanctionem deliquerint, ultrà pœnas à jure irrogatas, etiam pœnâ pecuniariâ, pro arbitrio nostro, & pro modo culpæ taxandâ, necnon inter denunciantem, & Piam Domum Cathecumenorum, ut suprà, dividenda, plectentur.

9. Neophytos à Sacris Ordinibus suo tempore suscipiendis non arcemus. Ne tamen, in superbiam elati, in judicium incidant Diaboli (*n*), diuturnam decennij, vel etiam breviorem [si, specialibus eorum exigentibus meritis, à Sede Apostolica, vel à Nobis dispensari meruerint] morum, & doctrinæ probationem, præcipuè pro assumendis ad clavium, & Prædicationis munus, omninò requirimus.

10. Ceterum omnes, qui tàm grave propagandæ fidei negotium negligenter adimpleverint, pœnas à Nobis, culpæ, & qualitati delinquentium commensuratas, utique infligendas, nullatenus evitare posse indicimus.

(a) *Luc. cap.* 1. *v.* 79., (b) *Synod. Florent.* 1637. *tit.* 25. §. 12., (c) 1. *Petri cap.* 5. *v.* 3., (d) *Joan.* 8. *v.* 44., (e) *Paul. ad Philip. c.* 3. *v.* 18., (f) *Math.* 23. *v.* 15., (g) *Math.* 21. *v.* 33., (h) *Paul. ad Roman. cap.* 8. *v.* 22., (i) *Constit.* 70. *Antiqua Judæor. Greg. XIII. anni* 1581., (k) *Paul. ad Ephes. c.* 4. *v.* 24., (l) *Paul. ad Corinth. c.* 6. *v.* 1., (m) *Paul. ad Roman. c.* 8. *v.* 17., (n) *Paul.* 1. *ad Timoth. c.* 3. *v.* 6.

CAPITE IV.

DE MIRACULIS.

1. CUm præsentium temporum, vel ignorantiâ, vel avaritiâ, vel ambitione, credulis Populis frequenter nova Miracula proponantur, quæ inter vera minimè recenseri merentur; cumque ex improbo hoc commentitiorum prodigiorum rumore nihil amplius authoritatis fides nostra apud rectè sentientes acquirat, eorum autem, qui non benè sentiunt, exponatur irrisioni; idcircò, Concilii Tridentini sanctionibus innitentes (*a*), & Provincialis Florentinæ Synodi Constitutionem renovantes, præcipimus, ut nullus, cuiuscumque gradus, seu conditionis existat, Populorum concursus, & acclama-

clamationes, occasione novorum Miraculorum, admittat, donec rei veritas per Nos, Theologis, aliisque piis, ac peritis Viris, desuper consultis, comperiatur, & approbetur. Quod si quis contrà prædicta aliquid ausu temerario attentare præsumpserit, Excommunicatione ligetur.

2. Parochi interea, intrà quorum Parochias rumores excitantur huiusmodi, eorumdem Nos statim, totâ facti serie, prout narratur, expositâ, commoneant; & ne interim cum tumultu Populorum invalescant, omnimodè obsistant; segregantes etiam, si opus fuerit, & quatenus commodè fieri possit, personam, vel locum occludentes, unde famam Miraculorum vulgus accepit.

(a) *Concil. Trid. sess. 25. de Invocat. Ven. & Reliq. Sanctorum, &c. Synod. Provinc. Florent.* 1573. *Rubr.* 6. *Cap. unic. Synod. Diœces. Flor.* 1619. *Tit.* 1. *Cap.* 6. *Synod. Diœces. Flor.* 1691. *Tit.* 2. *Cap.* 6.

CAPUT V.

DE DOCTRINA CHRISTIANA.

1. QUoniam Christi Domini Fidem intimo corde servandam, & publicâ voce profitendam, ac totis viribus propagandam decrevimus; consequitur, ut quænam illa sit Populi doceantur. Itaque, Sacrosancti Concilii Tridentini Decretis (*a*), & Prædecessorum nostrorum Synodalibus Constitutionibus inhærentes, omnibus, & singulis Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, etiam Regularibus, quocumque nomine nuncupentur, in virtute Sanctæ Obedientiæ districtè præcipimus, & mandamus, ut quæ de Doctrinâ Christiana edocenda à Tridentina Synodo salubriter statuta fuerunt, sub pœnis inibi contentis, omninò servent, & fideliter exequantur (*b*).

2. Singulis itaque Dominicis, & Festis diebus [Paschalibus, & Solemnioribus dumtaxat; non verò etiam iis, quibus Parochi, ad (*c*) præcipuas Plebanatus celebritates accessuri, licitè, iuxtà tamen inferius Cap. XV. præscriptâ, absunt ab Ecclesia sua, exceptis] sub Divini Judicij interminatione, & duorum aureorum in singulas vices, & gravioris etiam arbitrij pœnâ, crescente contumaciâ, omnes Animarum Rectores, antemeridianis, vel vespertinis horis, prout commodiùs in Domino putaverint expedire, dato signo Campanæ; in Oppidis verò, & in Vicis, ubi frequentior est Populus, emisso etiam, qui tintinnabulo Parœciæ fines obeat (*d*), Puerosque, ac Puellas, & alios utriusque sexus Christifideles ad Spirituale Tyrocinium convocet, & quasi pertrahat, facili methodo, in propriâ Ecclesiâ, tàm

maribus

maribus, quàm fœminis, ab invicem tamen separatis, explicent eiusdem Fidei rudimenta. Librum habeant, in quo singularium Ovium, quæ Pastoris sui vocem audire debent, & (e) septennium excedant, descripta sint Nomina ad recensionem, & quas noverint negligentes, opportunis, Nobis etiam consultis, coërceant remediis (f).

3. Quod si ad alias Ecclesias, Parochias, vel Societates, Christianam Doctrinam erudiendi, Pueri, ac Puellæ dixerint se perrexisse, vel pergere, (g) adhuc Parochi certiores se fieri curent, vel examine habito per se ipsos, vel ipsiusmet docentis testimonio, de sufficienti eorumdem aliò convolantium institutione. Satis instructos, ex paterna quadam indulgentia, quo maluerint commeantes tolerent; ignaros verò, ex sui officii debito, acriter reprehendant, acriùs ad officium revocent, accuratiùs erudiant, ut quos à Patre Cœlesti custodiendos accepere, [h] non perdant ex eis quemquam.

4. Si verò nusquam accesserint, quæ Pastoralis Charitas esset, si Apostolico exemplo, ruri maximè, non cessarent Parochi, in Templo, & circà Domos docentes, & Evangelizantes Christum Jesum [i]; caute tamen, & cum dignitate.

5. Parocho Rurali, maximè [k] docenti, & ad opportuniorem catechesim Clericos in Parœcia sua degentes, Sacerdotes item Ecclesiæ suæ servitio addictos, quorum tamen ætatis, morum, & doctrinæ rationem prius habuerit, accersenti, omnes, & singulos, quoad eius fieri potest, hortamur, ut volentes, ac lubentes ad tantum opus sese adiungant. Qui verò Clerici, ad superiores Ordines ascensuri, Parochi testimonialibus de diligenti, & continua id genus præceptione muniti non fuerint, eos non admittendos præcipimus; ita tamen, ut pro eorum captu, Doctrinæ substantiam non verba tantum intelligant, atque retineant.

6. In huiusmodi puerorum, ac rudium institutione, omnes utantur Cathechismo Romano, Pontificia authoritate impresso (l), vel altero ex duobus brevioribus per clar. mem. Cardinalem Bellarminum, olim de mandato Clementis VIII. editis, & unanimi Ecclesiarum consensu receptis, ac probatis, & iuxtà eorum methodum fideles edoceant; ità tamen erudiendorum imbellicitati sese accomodantes (m), ut doctrinæ substantia clarè, & dilucidè explicata, plebs sibi commissa, non Psyttacorum more, ea quæ in ijs continentur, tantùm recitet, sed medullitus intelligat, firmiter retineat, & fideliter servet.

7. Frequentiam auditorum Parochi in hoc sacro Exercitio sedulò curent, quà necessitate addiscendi propositâ, quà præmio dili-

gen-

gentioribus quandoque oblato, quà minis adhibitis, & terrore incusso, contrà Patresfamilias præsertim, & Dominos, quorum gravi culpa filij, seu famuli ab addiscendis Religionis Christianæ mysteriis arcentur, vel in iis spontè sua negligentes, impunè tolerantur. Noverint enim huiusmodi, tàm propriæ, quàm alienæ salutis immemores, ii videlicet, qui præcipua Fidei rudimenta penitus ignorant, vel supinâ negligentiâ, quin etiam gravi socordiâ, subjectorum curam non habent, ut Parochum docentem audiant, se læthalis culpæ reatu, tamquam in tenebris, & in umbrâ mortis sedentes, (*n*) habitualiter detineri, & ultrà alias severissimas pœnas arbitrio nostro reservatas, ab omnium etiam Sacramentorum perceptione, præterquam in mortis articulo, & à munere Patrinorum exercendo, tàm in Baptismi, quàm Confirmationis respectivè Sacramentorum collatione, esse arcendos, prout arceri omnimodè mandamus, donec erudiantur, vel respectivè erudiendos procurent, aut saltem maturam seriò emendationem promittant intrà certum congruum tempus, semel, aut ad summum iterum ex caussâ necessariâ prorogandum, pro arbitrio, & conscientia Parochorum, & Confessariorum (*o*), quorum in re tam gravi conscientiam oneramus; & si contumaces adhuc perstiterint, rem ad Nos deferre non prætermittant, ut ipsorum saluti diligentiùs, & efficaciùs per Nos consulatur.

8. Ceterum Confessarios omnes, etiam cujusvis Ordinis Regulares, sub gravis culpæ reatu monemus, ut Mysteriorum Dei penitus ignaros (*p*), seu familiæ præpositos, circà subditorum instructionem culpabiliter negligentes, vel nullatenus extrà mortis articulum absolvant, vel, si quando ex casuum circumstantijs absolutionem eis impertiendam prudenter existimaverint, diligentem instructionem præmittant, & gravissimam pœnitentiam injungant [*q*].

9. Concionatores autem, cunctosque Sacerdotes, qui Sacris Missionibus Diœcesim nostram perlustrant, etiam obsecramus, ut divinam ultionem taliter contumacibus, e suggestu, magna vi, & contentione, denuncient.

10. Ut verò, quo minus fieri potest, severitas adhibeatur, & ut, reservato ad extremam Israelis recalcitrantis coërcitionem funiculorum flagello, pupuli fideles, etiam nolentes, ac propemodum inviti, erudiantnr in lege Domini, Parochos omnes in Domino monemus, & obtestamur, ut singulis festis diebus, inter Missarum solemnia, lecto Evangelio, vel alio congruo tempore (*r*), clara, & alta voce pronuncient, & replicari jubeant à circumstantibus alternatim per versiculos, patrio, seu latino sermone, prout expedire magis judicaverint,

rint, Sanctissimæ Crucis signum, Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, generalem peccatorum Confessionem, Decalogi, & Ecclesiæ Præcepta, septem novæ Legis Sacramenta, Virtutes Theologales, & Cardinales, Opera Misericordiæ Corporalia, & Spiritualia, octo Beatitudines, septem Vitia capitalia, Peccata in Spiritum Sanctum, & quæ Deum ad vindictam specialiùs provocant; ità tamen, ut non singulis vicibus hæc omnia, sed, quasi quadripartita, intra singulos menses absolvant.

11. Insuper Populo ad Missam audiendam, vel ad Vesperas decantandas, vel ad Fidei rudimenta addiscenda coadunato, breviter explicent (ʃ) unum, aut alterum ex Articulis Fidei, vel ex Decalogi, & Ecclesiæ Præceptis, eiusque Sacramentis, aut aliquam ex Petitionibus Dominicæ Orationis, vel modum ritè confitendi, & alia Sacramenta suscipiendi, nonnulla etiam addendo de Quatuor Novissimis, de Passione Dominica, de Vitiorum turpitudine, de pulchritudine Virtutis oppositæ, de Festorum occurrentium solemnitate, vel de Mysteriis, in Evangelio nuper lecto, ab Ecclesia commemoratis.

12. Quæ de Pueris in Fide Orthodoxa erudiendis statuimus pro Parochis, eadem respectivè à quibuscumque etiam Ludi Magistris, semel saltem in hebdomada, explenda fore declaramus, & quos literas docent, eosdem etiam bonis moribus imbuant; (t) pietate in Deum, reverentia in Parentes accendant, & ea omnia præstent, quæ in ultimo Lateranensi Concilio sub Leone X., ad Parvulos in Doctrina Christiana rectè instituendos, præscripta fuerunt [u].

13. Et ne salubriter disposita suo frustrentur effectu, omnibus Parochis, & curam exercentibus Animarum, districtè mandamus, sub pœna decem aureorum, ut saltem quolibet anno testimonium afferant trium Virorum fide dignorum, & propriâ etiam subscriptione munitum, undè eorum obedientia in re tàm gravi omninò constet [x].

14. Ne verò commissi Nobis Gregis Pastores, & concreditas eisdem oves, solo metu pœnarum in officio contineamus, sed imò certâ spe præmij, & mercedis exuberantis invitemus, propterea Parochis omnibus, & puerorum Præceptoribus, eisque Viris, qui Societatibus Doctrinæ Christianæ, ex institutione Sanctissimi nostri Prædecessoris Antonini, in hac religiosissima Civitate præsident, & aliis quibuscumque, quos, citrà officii debitum, Charitas Christi (y) urget ad pueros, rudesque in Christianâ Fide instruendos, & iis etiam, qui Mysteria Dei in Christianæ Doctrinæ Tyrociniis addiscunt, cœlestes Ecclesiæ thesauros pollicemur (z), quos B. Pius PP. V., Gregorius XIII., & Paulus V. Summi Pontifices strenuè in Vinea Domini,

& in

& in hoc præsertim Angelico officio, laborantibus concesserunt.

15. Thesaurum hunc, ignorantibus, quasi in agro, absconditum, Parochi, Concionatores, & Missionarii omnes, publicè portent in viâ, prædictas Indulgentias omnibus, docendo, seu concionando, annunciantes, eo maiori cum lucro utique deprædandi, quo plures repererint effossores. Quod ut faciliùs præstent, quater saltem in anno, earumdem Indulgentiarum Summarium, in additionibus ad hanc Synodum appositum, populis sibi commissis, inter Missarum solemnia, perlegant.

16. Denique eiusdem Doctrinæ Christianæ piissimos Visitatores nostros, inferiùs descriptos, in Domino etiam, atque etiam rogamus, ut, non in Civitate solùm, sed per universam Diœcesim, vigilantissimè præsint, arguant, obsecrent, opportunè, importunè; Authoritatem omnem nostram ad hanc institutionem, non solùm conservandam, sed & promovendam, illis impertientes.

(a) *Sess.* 24. *cap.* 4. *de reform.*, (b) *d. Sess.* 24. *cap.* 4. *de reform.*, *Synod. Diœces. Flor.* 1619. *cap.* 2. *hoc tit.*, *&* *Synod.* 1645. *cap.* 4., (c) *Synod. Diœc. Flor.* 1663. *tit.* 2. *cap.* 1., (d) *Synod. Diœc. Flor.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 2., *Synod. Flor. Diœc.* 1699. *tit.* 1. *cap.* 2., (e) *Jo.* 10. *v.* 14., *Synod. Diœc. Flor.* 1589. *de Paroch.*, (f) *Synod. Diœc. Flor.* 1637. *tit.* 3., (g) *Synod. Florent. Diœc.* 1691. *tit.* 1. *cap.* 2. *n.* 3., (h) *Joan.* 18. *v.* 9., (i) *Actuum* 5. *v.* 42., (k) *Cap. ut quisq. de vita, & honest. Cleric.*, (l) *Synod. Diœc. Flor.* 1645. *cap.* 4. §. 1., (m) *dicta Synod.* 1645. *eod.* §, (n) *Luc.* 1. *v.* 79., (o) *Synod. Diœc. Flor.* 16 9. *tit.* 1. *cap.* 3. §. 4., *Synod. Diœc. Flor.* 1666. *tit.* 2. *cap.* 2., (p) *Synod. Flor. Diœc.* 1645. §. 2., *Synod. Flor. Diœc.* 1691. *tit.* 1. *c.* 2. §. 4., (q) *Synod. Diœc. Flor.* 1666. *tit.* 2. *cap.* 5., (r) *Synod. Diœc. Flor.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 2. §. 3., (s) *Synod. Diœc. Florent.* 1645. *loc. cit.*, (t) *Synod. Diœc. Flor.* 1645. §. 3. *hoc tit.*, *Synod.* 1666. *tit.* 2. *cap.* 6., *Synod.* 1699. *tit* 2. *cap.* 4., (u) *Leo X. in Concil. Lateran.* 5. *sess.* 9., *& constit.* 7. *Supernæ* §. 32., (x) *Synod. Diœc. Florent.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 3. §. 6., *&* *Synod.* 1663. *tit.* 2. *cap.* 3., (y) *Synod. Flor. Diœc.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 4. §. 3. *&* 4., *Synod.* 1691. *tit.* 1. *cap.* 2. *num.* 6., (z) *Paul.* 2. *ad Corinth. cap.* 5. *vers.* 14.

CAPUT VI.

DE PRÆDICATIONE VERBI DEI.

1. VErbi Dei dispensationem, ipsismet Episcopis à Christo Domino præcipuè commissam, cum dixit: *Euntes, docete omnes gentes, & prædicate Evangelium omni creaturæ,* (*a*) omnibus etiam Parochis, in

partem Paſtoralis noſtræ ſollicitudinis evocatis, non ſolùm commendamus, ſed, Romanorum Pontificum, atque Conciliorum, præſertim Tridentini (*b*), & Prædeceſſorum noſtrorum Decretis innixi, diſtrictè præcipimus, & mandamus, ut Oves ſibi concreditas, ſtatutis temporibus, (*c*) Divini Verbi pabulo, vel per ſe, vel per alios (*d*) omninò confirment, nec Animam eſurientem ſubtracto pane deſpiciant (*e*).

2. Quæ ſequi debeat, quæ declinare, Populum moneant: filios ad honorem Parentibus debitum, Patres ad ſedulam prolis piè educandæ curam impendendam, Conjuges ad mutuam ſibi fidem ſervandam, minores ad reverentiam Majoribus exhibendam, ſubditos ad obedientiam, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, Dominis præſtandam, omnes ad pietatem in Deum, ad charitatem in Proximos, ad amorem cœleſtium, ad terrenorum contemptum inſtruant, informent, & potentes in opere, & ſermone, eloquio pariter, ac exemplo propemodum compellant; (*f*) Virtutis pulchritudinem attollant, & vitiorum fœditatem exaggerent, ut & illius deſiderium in Auditoribus, & horum horrorem ingenerent: acerbiſſimam Chriſti Domini Paſſionem, Sanctorum merita, juſtorum præmia, peccatorum pœnas, inſtans Noviſſimorum diſcrimen, Sacramentorum vim, & efficaciam, Indulgentiarum fructum; ea denique omnia, quæ innocentes in ſancto perſeverantiæ dono confirmare, quæ peccatores ad pœnitentiæ remedium capeſſendum invitare efficaciter poſſunt, vel è ſuggeſto, vel ab Altari commemorent, ac planè inculcent; tenui tamen ſtylo (*g*), & ad inſtructionem pro captu audientium accommodato, memores quod, non in perſuaſibilibus (*h*) humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione ſpiritus, & virtutis, conſiſtit ſermo divinus.

3. Quamobrem, etiamſi modicâ dicendi facultate pollere ſe noverint, aut modeſtè crediderint, tamen ab explendo per ſe ipſos præcipuo eorum officio Parochi non deterreantur; Dabitur enim iis in illâ horâ [*i*] quid loquantur, ſi eos, non inanis gloriæ faſtus, non terreni lucri cupiditas, non odii, vel amoris cuiuſpiam æſtus, ſed Divini amoris zelus, & proximorum ſalutis ardor, ad dicendum impulerit. Quin imò illud ſibi certò perſuadeant animarum Cuſtodes, Gregem ſibi commiſſum Paſtoris plerumque ſimplicitate, & charitate pinguiùs, & ſalubriùs, quàm aliorum altiori, & exquiſitiori doctrinâ, paſci, & enutriri [*k*]. Si itaque quiſpiam Parochorum plebem ſuam per ſemetipſum Divino Verbo fraudaverit, nec ſaltem alterius miniſterio ſuppleverit, (*l*) tamquam in re graviſſima delin-

delinquens, feveriffimas arbitrio noftro pœnas, pro modo culpæ, indifpenfabiliter dabit.

4. Verùm, ut non modò à Parochis, fed etiam ab aliis quibufcumque Sacris Oratoribus, Divino cœleftis eloquii pabulo, quàm maximè incorrupto, Dominici Gregis oves in Diœcefi noftra pafcantur, & nulli exurgant Pfeudoprophetæ, qui currunt, (*m*) Domino eos non mittente, & prophetant, Domino ad eos non loquente; nemo prorsùs prædicandi munus affumat, nifi publica Fidei profeffione emiffa (*n*), & nifi Ordinarii obtenta in fcriptis facultate, Rectoribus Ecclefiarum, ubi Concionaturi funt, exhibendâ (*o*).

5. Regulares verò, ultrà fuorum Superiorum licentiam, veniam etiam, & Benedictionem à Nobis, vel à Vicario Noftro Generali, petere perfonaliter teneantur, fi in fuorum Ordinum Ecclefiis Evangelico Prædicationis munere erunt perfuncturi (*p*); fi autem in aliis Ecclefiis, Licentiam quoque noftram, in fcriptis gràtis obtinendam, expectent; Regularibus tamen extrà Clauftra, & obedientiam Religionum fuarum viventibus, Prædicationem femper interdictam, etiam quorumlibet Privilegiorum prætextu, declaramus (*q*), donec Sancta Sedes Apoftolica in cafuum contingentia defuper opportunè confulatur.

6. Et quicumque, tàm Secularis, quàm cuiufvis Ordinis Regularis, contrà hanc noftram Sanctionem quomodocumque deliquerit, ultrà alias in ultimo Lateranenfi, & in Tridentino Concilijs, ftatutas pœnas, fufpenfionem per tres Menfes (*r*) ipfo facto, & alias etiam graviores, pro cafuum contingentiâ, arbitrio noftro decernendas incurrent.

7. Innocentii III. & Gregorii IX. Summorum Pontificum, nec non Tridentini Concilij Decretis, (*ſ*) à Prædicatione Verbi Dei laici penitus arcentur. Nos itaque dilectos huiufmodi in Chrifto filios monemus, ovium forte debere effe contentos; munufque docendi, & prædicandi, Epifcopis primò, deinde Sacerdotibus, fuiffe demandatum: utiliùfque illis fore, libros à Viris, doctrina, & pietate præditis, longâ lucubratione, nec fine divinâ illuftratione confcriptos, legere, quàm, (*t*) contra Sacrorum Canonum, & Conciliorum difpofitionem, officium prædicandi, à propriâ conditione prorfus alienum, affumere. Per hæc tamen minimè interdictum volumus, quin aliqui felecti, pii, & probati Viri, aliqua privata, & familiaria colloquia, ad pietatem fpectantia, habere poffint ad Confodales fuos, ut latiùs infrà, in *Tit.* 3. *Cap.* 5. *de Confraternitatibus Laicorum* ftatuimus.

8. Ce-

8. Ceterum singulare Evangelici officii decus, & Divini Verbi puritatem, ab omni penitus sorde, & irreverentia vindicare satagentes, præcipimus, ut Verbum Dei, quocumque anni tempore, diurnis tantùm horis, & Passio Domini Nostri Jesu Christi, lucescente die, non autem noctu per Prædicatores annuncietur (*u*), atque eo tempore id maximè servetur, ut nihil fiat, aut dicatur, etiam ad provocandas lacrymas, quod aliquo modo à Christiana disciplina, & majestate Sacri Oratoris abhorreat.

9 Quantum etiam fieri commodè potest, dum Sacræ Conciones in Ecclesia habentur, mares à fœminis, lineâ telâ saltem interpositâ, distinguantur, & à Missarum Celebratione, ob Populi distractionem, plerumque tumultuariam, & ob mutuum utriusque functionis impedimentum, durante Concione, cessetur (*x*).

10. His ità dispositis, superest, ut ipsos Concionatores, quid in hoc Apostolico munere explendo devitare, quid toto satagere conatu debeant, admoneamus, ne aliter doceant, neque intendant fabulis (*y*), & genealogiis interminatis: quæ quæstiones præstant magis, quàm ædificationem Dei, quæ est in Fide. Vanam itaque doctrinam [*z*], & eloquentiam non affectent; Inanes quæstiones, & auditorum intelligentiæ minimè commensuratas, præsertim ex abstrusioribus Theologorum disputationibus erutas, prætermittant: Propheticum spiritum circà universalis Judicii diem, vel Antichristi adventum, certò tempori reservatum, non jactent: Ineptas fabulas, Historias apocryphas, & Miracula non nisi probata reticeant: Veneficas Hæreticorum contrà Catholicam Fidem concertationes, cum opus fuerit, nonnisi prudenter, periculo rudiorum præcaventes, attingant, vel omninò prætereant; Novas Indulgentias sine nostra permissione non publicent; Sacram Scripturam, nec temerè, nec jocosè, nec contrà unanimem consensum Patrum, interpretentur; Nullum, veluti pauperem, absque Literis nostris, vel Parochi ejus indigentiam declarantibus, pio Fidelium ære sublevandum Auditoribus proponant: Eleemosynas pro certis pauperibus, pro Missis celebrandis pro Defunctis, (quarum implementum, ad mensuram collectæ eleemosynæ, & taxæ consuetæ, ostendi debeat), vel in aliquam certam piam caussam collectas, aliò distrahi minimè patiantur, & multò minus, contrà mentem Erogantium, in proprios usus fraudulenter convertant; sed, sicubi mos inoleverit, ut, intra, vel extra Ecclesiam quæsitæ, Concionatori applicentur, idipsum, modestè petentes, declarent, nec parciùs aliquando collectas, quasi sua, non quæ Jesu Christi, (*aa*) quærentes, umquam conquerantur: In Vitia

con-

conclamantes, neminem, etiam sub involucro verborum, specialiter carpant (*bb*) ; sed ità peccatum in publico generaliter increpent, ut peccatorem non detegant, aut certè in suspicionem adducant; privatam uberiori cum fructu contrà personas commonitionem reservantes. Moniales, in quarum Ecclesiis, non tamen Parochialibus, clausis januis concionari contigerit, liberiori increpatione vitiorum, quæ à sacris Virginibus piè credimus ignorari, minimè offendant; ac privatim, præcipuè si Regulares fuerint, contra Sanctiones Apostolicas, quibus obnoxios esse volumus, sine Nostra licentia, nullatenus alloquantur.

11. Et hæc quidem sunt, à quibus, tamquam à spinis, bonum Divini Verbi semen (*cc*) suffocantibus, abstinere omnes volumus Evangelicos Operarios, in agro Domini laborantes, sub pœnâ interdicendæ Prædicationis, & alijs arbitrio nostro, inspecta delicti qualitate infligendis: Ut verò Davidicum monitum (*dd*) penitus impleant, quo, & à malo divertere, & facere bonum jubemur, ea omnia Christifideles edoceant, quæ superiùs in hoc eòdem capite §. *Quæ sint*, à Parochis evangelizantibus docenda, seù peragenda fore præcepimus: Sacros insuper Ecclesiæ Præsules, & Temporales Magistratus, tamquam universæ Plebi, authore Deo, præsidentes, & pervigilantes (*ee*), & quasi rationem pro subditorum animabus redituros, honorandos esse, ac timendos, & assiduis apud Deum precibus juvandos inculcent: Vitia, quæ in loco habendæ concionis, prævia à Rectoribus Ecclesiarum captâ informatione, prævalere fortè cognoverint, acriori quodam stylo, nemine penitus nominato, aut quomodocumque indicato, reprehendant: Odia, & simultates extinguant, dissidia componant, rerumque arbitri, & animarum pacatores effecti, omnimodam Populi pacem tueri, vel reddere contendant; scandala, si quæ innotuerint, prudenter avertant: Subjectorum in Parochos amorem, & obedientiam excitent, Pastorum autem erga commissas oves vigilantiam, & charitatem foveant, vel, si opus fuerit, paternâ correctione revocare non semel conentur, & contumaces Nobis, vel Vicario Nostro Generali, denuncient: In omnibus tandem seipsos exemplo, & conversatione irreprehensibiles exhibeant: verbum vivum, quo Fideles audientes, & videntes, amplius in Doctrinæ veritate confirmentur, neè ansam contemnendi capiant ab hypocrisi Pharisæorum, qui dicunt, & non faciunt (*ff*).

12 Et quià dignus est Operarius mercede suâ, omnibus, & singulis, quorum interest, juxtà Ecclesiarum, & locorum consuetudinem, præcipimus, & mandamus, ut sic in Evangelio laborantes be-

nignè

nignè excipiant, eique congruam ſtipem, huic ſancto muneri, ceteroquin aſſignatam, actualiter perſolvant.

13. Quia verò Divini Verbi ſemen, quod Cœleſtis Paterfamilias per Operarios ſuos in cordibus noſtris jugiter ſeminat, expectato fructu fraudatur, ſi non decidat in terram bonam, monemus proindè, & quidem vehementer omnes, præſertim Clericos, quos abſque urgenti neceſſitate abeſſe umquam nolumus, ut ſacræ concioni rectè compoſiti, attentè, & quantum fieri commodè poteſt, frequenter interſint, exciſis vepribus curarum temporalium, & duri cordis amotis lapidibus, quibus ager animarum noſtrarum implexus, ac planè præpeditus, ſterileſcit.

(a) *Matth.* 28. *v.* 19., *&* *Marc. c.* 16. *v.* 15., (b) *ſeſſ.* 24. *de Refor. cap.* 4., (c) *Trident. ubi ſupra. Synod. Diœc. Flor.* 1569. *hoc tit., Synod. Provinc. Flor.* 1574. *eod. tit. f.* 35., *Synod.* 1681. *tit.* 22. §. 1., (d) *Iſai.* 58. *ver.* 7., (e) *Eccl. cap.* 4. *v.* 2., *Job. cap.* 22. *v.* 7., (f) *Synod. Diœceſ. Florent.* 1619. *hoc tit.* §. 6., (g) *Synod. Diœc. Flor.* 1681. *tit.* 12. §. 1., (h) *Paul. ad Corinth. cap.* 2. *ver.* 4., (i) *Matth.* 10. *v.* 19., (k) *Synod. Provin. Flor.* 1573. *hac Rubr. c.* 1., *&* *Diœceſ.* 1619. *hoc tit.* §. 3., (l) *Synod. Diœc. Flor.* 1623. *hoc tit.*, *&* 1681. *tit.* 12. §. 1., (m) *Jerem. cap.* 23. *ver.* 21., (n) *ſupra hoc tit. cap. ad Sacras. Synod. Diœc. Flor.* 1619. *hoc tit.* §. 5., *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 3. §. 3., (o) *Synod. Diœc. Flor.* 1619. *ibid.* §. 9., *&* 1691. *ubi ſupra*, (p) *Conſtit.* 7. *Clement. X. Superna, &c. eſt impreſſa in Addit. hoc Capite. Synod. Diœc. Flor.* 1619. *hoc tit.* §. 5., (q) *Synod. Flor. Provinc.* 1573. *Rubr.* 19. *c.* 3., *Synod. Diœc. Flor.* 1619. *hoc tit.* §. 2., (r) *Synod. Provinc. Flor.* 1573. *Rubr.* 19. *c.* 3., *Synod. Diœc. Florent.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 4. §. 2., (ſ) *Cap. Communicavimus* §. *Quia verò, &c. de hæretic., cap. ſicut in uno de hæret., Concil. Trid. ſeſſ.* 5. *cap.* 2., *& de Refor. ſeſſ.* 25. *c* 4., *& ſeſſ.* 24. *c.* 14., *Synod. Diœc. Flor.* 1619. §. 9., *&* 1645. §. 3., [t] *Synod. Flor. Diœc.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 4. §. 9., *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 5. §. 3., (u) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 19. *cap.* 5., *Synod. Diœc.* 1619. §. 7., *&* 1645. §. 2. *&* 1691. *cap.* 3. *num.* 2. *hoc titul.*, (y) *Paul.* 1. *ad Timoth. cap.* 1. *v.* 4., (z) *Synod. Diœceſ. Flor.* 1619. *hoc tit. cap.* 4. *&* 1691. *cap.* 4., (aa) *Paul. ad Philip. c.* 2. *v.* 20., [bb] *Synod. Flor. Diœc.* 1699. *hoc tit. c.* 4., (cc) *Luc.* 8. *v.* 7., (dd) *Pſalm.* 33. *ver.* 15., (ee) *Paul. ad Hebr. c.* 13. *ver.* 17., [ff] *Matth.* 23. *ver.* 3.

CA-

CAPUT VII.

DE JUDÆIS.

1. UT Judaicæ perfidiæ occaſiones corrumpendi bonos Chriſtianorum mores, quantum fieri poteſt, adimantur, ex Sacrorum Canonum Decretis edicimus, ne Judæi, ſub arbitrii noſtri pœna (*a*), diebus Feſtis emant, vendant, aut alio quovis modo contrahant, ſeù quidpiam aliud agant, à Sanctorum temporum veneratione, & cultu alienum, extra Septa Clauſtri, vulgo, *Ghetto*, ſuperſtitioſæ eorum Nationi ad ſeorſim habitandum indulti, quod nuper, immani planè ſumptu, amplificatur à Regia Celſitudine Sereniſſimi Noſtri, & Piiſſimi Magni Ducis, chriſtianè ſoliciti de expurgatione reliquæ Civitatis, quam, anguſtioris veteris clauſuræ obtentu, aliqua in parte, leproſum hominum genus, non ſine præſentiſſimo Chriſtifidelium diſcrimine, iam inquinabat.

2. Ad Monaſteria verò Monialium, ſeù Puellarum Conſervatoria, vel quarumcumque Mulierum collegialiter viventium Clauſtra, quomodolibet nuncupentur, numquam accedant, ſub pœnis infra ſtatuendis, cum de ſacratis Deo Virginibus ſpecialiter agemus.

3. Calices, Sacras Veſtes, Ornamenta, & Habitus, quibus Eccleſiaſticæ Perſonæ ad Miſſæ Sacrificium peragendum, & alia Divina exercenda utuntur; ſicuti etiam Jeſu Chriſti, Deiparæ Virginis, ac Sanctorum Imagines, nullo pacto Judæi coëmant, aut quovis titulo retineant; pœna ipſis, utroque caſu, & pro ſingulis tranſgreſſionibus inflicta, emptarum rerum amiſſionis, ac ſolutionis dupli, quo fuerint æſtimatæ [*b*].

4. Et ut ſervi à Domino reprobati, in cuius mortem nequiter conſpirarunt eorum Patres, effuſi Pretioſi Sanguinis vindictam, hæreditario ſibi veluti jure, à majoribus: *Sanguis ejus ſuper nos, & ſuper filios noſtros*, (*c*) ſacrilegè conclamantibus, tranſmiſſam, jugiter perſentiant, & per effectum ſaltem operis agnoſcant ſeſe illorum ſervos, quos Chriſti mors liberos, illos verò ſervos effecit; ſub Excommunicationis pœnâ, in Provinciali Florentina Synodo (*d*) ipſo jure latâ, & aliis à Sacris Canonibus ſtatutis pœnis, omninò interdicimus, ne Chriſtiani, Liberæ filii, ulla in re Judæis, filiis Ancillæ, inſerviant, neque obſtetricando, neque lactando, neque educando, aut aliud quodvis miniſterium eis impendendo: Et ſi in diem, vel horam, eis operas ſuas locaverint, apud illos cibum minimè capiant; neque Medicos Judæos (*e*) accerſant, aut illorum eſcis veſcantur;

neque

neque ab iisdem esculenta, aut poculenta, aut inusitata medicamenta, coëmant, vel gratis oblata recipiant, nec ullam penitus artem Christiani ab illis addiscant; ac multò minus ad convivia, nuptias, vel dies Festos, & Judęorum Synagogas, accedant, aut cum eis ludant, vel, quod detestabilius est, choreas ducant; omnes tandem societates, conjunctionem, & nimias familiaritates, cum illis habere omninò, sub pœnis à Jure, & alijs arbitrio Nostro reservatis, prohibemus.

5. Quod si lactandi puerum Hebræum necessitas urgeat aliquando, id non fiat à Christiana muliere, nisi approbante Ordinario, ac de ejus licentiâ, in scriptis obtinendâ, & extra Judæorum domum, (*f*) ac Parocho nutricis admonito, quem sollicitum fore de indaganda mulieris eiusmodi cum pueri propinquis conversatione præcipimus, cum onere Nobis denunciandi, si quid scandali exindè fortè oriturum cognosceret. Et ne commigratio mulierum prædictarum de domo in domum, & de parochia in parochiam, Constitutionem hanc Nostram fructu quam optatissimo frustretur, jubemus, ut, cum facultas lactandi pueros Hebræorum indulgenda fuerit ex necessitate fęminis Christianis, eædem cum Juramento coram Nobis, seu Vicario Nostro Generali, promittant, se statim proprium Parochum de obtentâ à Nobis facultate certiorem facturas, nec de unâ in aliam domum, etiam intra eamdem parochiam, inconsulto Parocho, convolaturas, & multò minus de ejus parochia discessuras, aut alteram ingressuras, nisi utroque Parocho, & quo vadant, & unde veniant, præcedenter admonito; ut & Parochus, à quo recedunt, instruere possit alterum, ad quem transmigrant, si fortè quidquam censuerit in Domino admonendum, & ut posterior, cuius parochiam intrant, muneri suo superiùs injuncto satisfacere valeat: Præmissa autem hujusmodi minimè servantes, arbitrarias pœnas, pro modo culpæ severè infligendas, neutiquam evasuras fore certò sciant.

6. Porrò Judæos, qui Christianis operam suam navant, ad sortes, divinationem, vel artem magicam, aut actionem quamcumque superstitiosam, seù maleficia, & veneficia conficienda, vel destruenda, bonis omnibus spoliatos, (*g*) iisque seculari Fisco applicatis, ad triremes perpetuò damnari volumus; Christianos verò, tali operâ impiè utentes, ipso facto excommunicatos declaramus.

7. Ceterum Judæos, Sacrosancta Fidei Mysteria, Ritus, & Cæremonias, ausu temerariò deridentes, perturbantes, impedientes, vel Dogmata impugnantes: Sacras Imagines, & Sanctas Reliquias infringentes, & quomodocumque, verbis, aut factis inhonorantes; Sacramentis nostris, vel Sacramentalibus abutentes: Cathecumenos,

seù

seù Neophytos à suscipiendâ, vel susceptâ Fide deterrentes, & ad primævam superstitionem, vel ad Sinagogæ ritus, eorumve aliquem, consilio, favore, metuve revocantes, vel revocare attentantes: De abnegandâ Christianâ Religione, vel impiis Hebræorum immunditiis contaminanda, quempiam Christifidelem convenientes: Eos denique, qui Dei unitatem, & attributa, Mundi creationem ex nihilo, Animæ rationalis immortalitatem, æterna Justis præmia, & Peccatoribus supplicia constituta, Divinam Sacrorum Librorum ad vetus Testamentum pertinentium authoritatem, & alia hujusmodi Divinitatis Oracula, veteri, novæque Legi communia, sacrilegi oris effutatione, vel Scripturæ ministerio, vel execrando operis testimonio, aut aliàs quomodolibet negare, contemnere, vel ejurare præsumpserint, severissimis omnibus pœnis plecti mandamus, quas Summi Pontifices, & S. R. E. Cardinales, contra hæreticam pravitatem Inquisitores Generales, ad retundendam perfidæ Sectæ pervicaciam, & ad callidas in Fidem nostram machinationes evertendas, providè sanxerunt. Sedis etiam Apostolicæ mandatis obtemperantes, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, nostræ virgæ Pastorali subjectis, præcipimus, ut, si fortè noverint Hebræorum aliquem in Nostrâ Diœcesi hujusmodi labe infectum, eum ad Nos, vel ad Sacrum Inquisitionis Tribunal deferant, sub pœnis aliàs de Jure constitutis. Parochi verò omnes Edictum ejusdem Sacræ Congregationis, in Additionibus hujus Synodi insertum, super obligatione talis denunciationis, semel saltem in anno, in die Festo, inter Missarum solemnia, & in maiori Populi frequentia, perlegant, ac publici Juris faciant, sub pœna aureorum quatuor.

8. Quoniam verò misericors Deus, qui potest facere de immundis mundos, & de peccatoribus justos, & Sanctos, quosdam de Synagoga revocat aliquando ad Ecclesiam suam, benignè eos accipiendos jubemus, servatis tamen, quæ superiùs, cum de Cathecumenis, & Neophytis egimus, fusè præscripsimus.

(a) *Synod. Diœc. Flor.* 1619. *hoc tit.*, *&* 1691. *tit.* 3. *c.* 5., *& Synod. Provinc.* 1573. *rubr.* 8. *cap.* 1., (b) *Synod. Diœc.* 1623. *tit. de Sacr. Vestib.*, (c) *Math. cap.* 27. *v.* 25., (d) *Synod.* 1573. *Rubr.* 8. *cap.* 2., *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 11. §. 3., *&* 1691. *cap.* 5. *num.* 4., (e) *Synod. Diœcef.* 1645. *tit.* 4. *c.* 28., [f] *Synod.* 1573. *Rubr.* 8. *cap.* 2., *Synod.* 1619. *cap.* 11. *n.* 3., (g) *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 11. §. 4., *&* 1691. *tit.* 3. *cap.* 5. *n.* 6.

CAPUT VIII.

DE HÆRETICIS.

1. Contra teterrimum Hæreticorum hominum genus, omnesque à Fide Catholica desciscentes, & contra eorumdem fautores, receptatores, & cum iis quomodocumque communicantes, omnia, & singula, à Summis Pontificibus, ab Oecumenicis Conciliis, & præsertim à Sacrosanctâ Tridentinâ Generali, & à Nostra Provinciali Florentina Synodo, sub claræ memoriæ Julio Cardinali Medices, tunc Prædecessore nostro, deinde ad Summi Pontificatus apicem evecto, Clemente PP. VII. nuncupato, sancita, decreta, & declarata, in omnibus, & per omnia innovantes, sancimus, decernimus, & declaramus; omnesque pœnas inibi constitutas, & decretas, Nos quoque constituimus, & infligimus, & omnimodâ exequutione, implorato etiam, quatenus opus sit, secularis Potestatis auxilio, compleri volumus, & mandamus.

2. Ne verò dormientem Patremfamilias inimicus homo, clam ad superseminanda zizania subrepens, reperiat, singulare, ac præcipuum studium impendant Parochi, divina maledictione (a), & severissimis arbitrio nostro pœnis animadvertendi, si opus Dei in re tam gravi fecerint negligenter, ne rudes, indocti, & imperiti homines, de rebus ad Fidem pertinentibus, ullâ de causâ, quantumvis piâ, & sanctâ, publicè, privatève disceptent, vel sermones misceant; ceteras quoque similes occasiones, periculis plenas, omninò prohibere, ac tollere pro viribus curent, &, si, vel rei gravitas, vel delinquentium contumacia postulaverit, Nos, vel Vicarium nostrum Generalem desuper consulant, ut quæ in Domino expedire, & præcipere satiùs judicaverimus, naviter exequantur.

3. Seduli etiam sint, ac diligentes Dominici Gregis Custodes in indagandis malè de Fide sentientibus, (b) & de eadem suspectis utriusque sexus hominibus, si qui fortè Ecclesiæ præcepta, circa delectum præcipuè ciborum in diebus vetitis, & præsentiam incruento Missæ Sacrificio exhibendam in diebus Festis, habituali prævaricatione contempserint; si in Deum, ejusque Sanctos blasphemias hæreticales, vel etiam sapientes hæresim, proferre consueverint; si deridere Sacras Cæremonias, & Hæreticorum Libros, de Fide potissimum tractantes, lectitare temerè præsumpserint; si Censuris Ecclesiasticis irretiti, beneficium Absolutionis, insordescentes, & planè contumaces, obtinere neglexerint; si qui tandem, depravatis, ac per-

ditis

ditis moribus execrabiles, Deum ore confitentes, factis autem negantes, (c) in sua Parochia uspiam existant: repertosque [quod avertat Deus] ad Nos, vel ad Sacrum Inquisitionis Tribunal deferre, quàm citissimè, & nullâ interpositâ morâ, nequaquam prætermittant; Hujusmodi enim morbidum pecus de Ovili Nobis concredito, Provinciali Synodo libenter obtemperantes, penitus, & quidem constantissimè, nisi resipuerint, & Ecclesiæ satisfecerint, exterminare parati sumus, etiamsi opus propterea foret, quod humilitas nostra non promeretur, sanguinem, Animamque pro nostrarum Ovium incolumitate profundere.

4. Cum prima Mulier, primâ luce, in ipso primæ voluptatis Paradiso, originalem primi hominis innocentiam labefactaverit, quid mirum, si, post humanam naturam lapsam, tot, etiamsi longævę, exploratæque virtutis, doctrinæ, prudentiæ Viros, à rectâ Fidei semitâ quandoque Mulieres eo faciliùs abducant (*d*). Congregationes propterea, & Conventicula Muliercularum, nocturna præsertim, & secreta, quibus cujuscumque status, & conditionis Viri, tàm Laici, quàm Clerici, etiam Sacerdotali dignitate præditi, sivè Seculares, sivè cujuscumque Ordinis Regulares, admisceantur, quovis pietatis, vel spiritualis Instructionis prætextu posthabito, sub pœnis arbitrio nostro graviter infligendis, penitus interdicimus, nisi, explorata medullitus Instituti ratione, aliàs Nobis, vel successoribus Nostris, prudenter in casu particulari videretur decernendum.

(a) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 11. § 1., (b) *Synod. Diœc.* 1508. *lib.* 5., (c) *Paul. Ep. ad Tit. c.* 1. *vers.* 16., (d) *S. August. de Symbol. ad Cathec. lib.* 3. *cap.* 4. *tom.* 9.

CAPUT IX.

DE LIBRIS PROHIBITIS.

1. PRavarum opinionum zizania, quibus in Agro Ecclesiæ bonum Divini Verbi semen aliquando suffocatur, ex virulenta Hæreticorum Librorum lectione plerumque generantur. Quamobrem, Apostolicæ Sedis, & Provincialium Florentinæ Ecclesiæ Synodorum Decreta venerantes [*a*], præcipimus, ut regulæ in Indice Librorum prohibitorum, jussu Tridentini Concilii in lucem edito, quo omnes Typographos, & Bibliopolas, sub pœnâ per Nos arbitrandâ, (*b*) instructos esse volumus, ab omnibus, tàm Clericis, quàm Laicis, exquisitè serventur: Monentes quotquot hujusmodi veneficos Libros, sivè Typis editos, sivè manuscriptos, quàvis ratione

prohibitos, iuxtà regulas supra indicatas, legerint, aut retinuerint, eos in pœnas incidere, quæ in Bulla, die Cœnæ Domini legi consueta, continentur.

2. Typographis autem, & Bibliopolis prædictis mandamus, (*c*) ne quid imprimant sine debita à Nobis gratis impertienda facultate, & licentiâ, in fronte, vel in calce Librorum semper inserenda; nec respectivè venale exponant, donec Ordinario constiterit, Libros denuò editos cum Authographis à Nobis approbatis in omnibus consentire: si secus fecerint, pœnas dabunt in ultimo Lateranensi, & in Tridentino Conciliis impositas, amissionis Librorum, publicæ eorumdem combustionis, anathematis, & centum aureorum, pro unâ dimidiâ Fisco, & pro aliâ pauperioribus Monialium Monasteriis applicandorum, quoad Impressores; amissionis verò Librorum, & arbitrii quoad Bibliopolas.

(a) *Concil. Trident. sess. 4. de Edit. Sacr. Libr.*, *Synod. Provinc. 1573. Rubr. 2. cap. 3.*, (b) *Synod. Diœc. 1691. tit. 3. cap. 2. n. 2.*, (c) *Synod. Diœces. 1610. tit. de Bibliop.*

CAPUT X.

DE ABUTENTIBUS SACRA SCRIPTURA.

1. MEl de petra, [*a*] oleumque de saxo durissimo, elicit aliquando Deus, ad consolationem Servorum suorum; Filii autem Satanæ, quod gemebundi conquerimur, non solum ex damnatis Novatorum scriptis, sed etiam, quis credat? in propriam, aliorumque perniciem, ex ipsomet Libro Vitæ interitum hauriant. Ad hanc sacrilegam temeritatem reprimendam, statuimus, ut quicumque Sacræ Scripturæ verba, Sententias, Historias, Catholicumque sensum, dictis, aut scriptis, ad vana, & scurrilia trahere tentaverit, ex Tridentino Concilio, [*b*] juxtà delicti qualitatem, debitas pœnas luat.

2. Qui autem, quod deteriùs est, eadem verba sacra ad obscœna, aut ad impias, & diabolicas incantationes, superstitiones, adulationes, detractiones, sortes, famososque libellos converterint, præter gravissimum Sacrilegii reatum, & Omnipotentis Dei indignationem, noverint etiam sese pœnam (*c*) centum aureorum pro prima vice incursuros, quorum viginti quinque Delatori acquirantur, reliquum arbitrio nostro in pias caussas relinquatur applicandum. Et qui, semel convictus de hoc scelere, rursum in idem relapsus fuerit, sciat dupliciter se esse puniendum, pœnamque, ut supra, proportionabiliter applicandam, esse subiturum: Qui verò tertiò idem

crimen

crimen admiserit, præter mulctam pecuniariam, seù corporis afflictivam, quoad non habentes in ære, Excommunicatione plectetur.

3. At quicumque scripta referta sententiis, verbisque Sacræ Scripturæ depravatis, vel ad venerea, vel ad impias, & diabolicas incantationes, superstitiones, famososque libellos, detractionesque detortis, publicè, aut privatim, conscribere, legere, aliis communicare, vel apud se retinere præsumpserit, Excommunicetur.

(a) *Deuter. c. 32. ver. 13.*, (b) *sess. 4. in Decret. de edit. & usu sacr. libr.*; *Synod. Diœc. 1619. tit. 1. cap. 3.*, *Synod. Prov. 1573. f. 26.*, (c) *Synod. Diœc. 1691. tit. 3. cap. 1. §. 2.*

CAPUT XI.

DE SORTILEGIS, MALEFICIS, ET SUPERSTITIOSIS.

1. NOn minorem Deo, ejusque orthodoxæ Religioni, contumeliam affert perdita nonnullorum audacia, qui, quasi non esset Deus in Israel, *(a)* Beelzebub, Deum Accaron, Ochoziæ, impii Regis, æmulatores, cum abusu plerumque Sacrarum Literarum, sacrilegè consulere non reformidant. Ut diabolica inventa, quæ, aut numquam, *(b)* aut rarò, sine tacito, vel expresso Cacodæmonis pacto, ac Idololatriæ labe, saltem materiali, & magna cum Animarum clade, semper exercentur, è nostrâ Diœcesi funditùs exterminentur, & in barathrum, unde prodierunt, perpetuò detrudantur, innovamus, ac diligentissimè servari mandamus, quæ de sacrilegâ hac, & detestabili corruptelâ, utraque Provincialis Synodus *(c)* Florentina, necnon Sacra Oecumenica Concilia, & Apostolicæ Constitutiones salubriter decrevere. Quare, sub pœnis in iisdem contentis, & arbitrariis, in casus contingentia per Ordinarium declarandis, nullus, cujuscumque gradus, sexus, aut conditionis existat, in posterum audeat, per se, vel per alium, verbis, notis, cantionibus, caracteribus, signis, ligaturis, aut alio quocumque modo, maleficam, sortilegam, veneficam, aut aliam quamcumque similem, superstitionibus plenam, & perpetuò damnandam, Artem profiteri, colere, & docere.

2. Conscios verò exercitæ superstitionis præsenti Constitutione monemus, ut infra Mensem à notitia delicti, nomina, cognomina, *(d)* & habitationem flagitiosorum hujusmodi, Nobis, vel Vicario nostro Generali, sub pœnâ Excommunicationis, sine cunctatione denuncient.

(a) 4. *Reg. c. 1.*, (b) *Synod. Diœc. 1619. tit. 1. cap. 9.*, (c) *Synod. Prov. 1517. de Deo glorioso c. 5. & seqq.*, *Synod. Prov. 1573. de Magic. Artib. Rubr. 7.*, (d) *Synod. Diœc. 1508. lib. 5. tit. de Sacrileg.*

CA-

CAPUT XII.

DE BLASPHEMIS.

1. INter Satanæ Filios etiam illos recensemus, qui, licèt nullâ tacitâ, vel expressâ Dœmonis invocatione, ut in sortilegiis, & veneficiis frequentiùs accidit, Principem Tenebrarum colant, nec auxilium ab eo, aut favorem ullum implorent, os tamen impudenter [a] in Cœlum ponunt: &, veluti cooptati in nefariam illorum familiam, quibus veraciter à Domino dictum fuit: vos ex Patre Diabolo estis, (b) teterrimum hunc Patrem filii procaciores honorant; cum enim, vel propria, & inseparabilia Divinitatis attributa, vero Deo auferunt, vel eidem vitia, Deitati essentialiter repugnantia, tribuunt, vel convicia, & contumelias in Beatos Cœli Cives evomunt; Deum, ac Deiparam, Sanctosque in Empyreo regnantes, sacrilegis verbis turpiter dehonestantes, quid aliud agunt, quam honorem, & reverentiam, & dilectionem, uni Creatori, ac Servatori Deo debitam, eidemque impiè ablatam, malo Dœmoni tribuere, cui simul, & Deo servire non possunt; cum odium, & contemptus unius dilectionem, & honorem alterius necessariò involvat?

2. Scelus adeò detestabile, linguasque stygiis maledictionibus prorsus imbutas, ex ore Christianorum, ab imis usque radicibus, evellere cupientes, (c) confirmamus, & innovamus, quæ de Deo glorioso, ejusque Sanctis, verbo, & opere honorandis, in antiquis Constitutionibus Florentinis, rubro charactere prænotatis, & in Provinciali etiam Florentina Synodo, præsidente Archiepiscopo Altovita, contra Blasphemos decreta fuere; & Leonis X. Constitutionem, in Sacro Lateranensi Concilio editam, à Julio III. primum, deinde etiam à B. Pio V. innovatam, confirmatam, & auctam, quà par est obedientiâ, recipimus, & ab omnibus nostræ curæ subjectis servari, ac omninò volumus executioni demandari.

3. Quare Laici, in hoc verè diabolicum crimen incurrentes, pœnas à Sancta Sede Apostolica in dictis Constitutionibus decretas non effugient; Clerici verò, pro prima vice, fructibus unius anni omnium, & quorumcumque Beneficiorum suorum, pro secundâ, Beneficiis ipsis priventur, pro tertiâ, omnibus dignitatibus exuti, deponantur, & in exilium mittantur. Quod si Clerici nullum fortasse beneficium obtinuerint, pœnâ pecuniariâ, vel corporali, pro prima vice, puniantur; pro secundâ, Carceribus mancipentur; pro

ter-

tertia, verbaliter degradentur, & ad Triremes mittantur. Si reliquos Sanctos blasphemaverint, pro qualitate Blasphemiæ, Ordinarii arbitrio puniantur.

4. Porrò Confessarii, Leonis X. monitis obtemperantes, absque gravissima pœnitentia, tamquam severi Animarum Judicis arbitrio injunctâ, neminem Blasphemiæ Reum in foro conscientiæ absolvant: Nefariâ verò consuetudine Deum, B. Virginem Mariam, vel Sanctos blasphemantibus, nullo modo, veluti de casu Nobis reservato, beneficium Absolutionis impertiant.

5. Pœnitentes insuper de obligatione denunciandi Nobis, vel hæreticæ pravitatis Inquisitori, hæreticaliter blasphemantes, juxtà dictam Julii PP. III. Constitutionem, & S. Inquisitionis Edictum, sub Excommunicationis latæ Sententiæ, & ipsorummet Blasphemorum pœnis, contra non denunciantes statutis, accuratè commoneant; & annorum decem Indulgentiam, obedientibus ab eodem Pontifice elargitam, quâ alacriores reddantur, annuncient.

6. Curent tamen, ut rudiores præsertim personas attentè edoceant, quæ verè blasphemiæ sint, ne hæc ignorantes, propter erroneam conscientiam, lethaliter peccent, ubi verè mortalis malitia non intercedit; & ne, quo ad alios, temerè denuncient innocentes.

7. Memores propterea Parochi sint execrabilem tàm sacrilegi, & vere tartarei criminis atrocitatem, acri detestatione sæpiùs commissis sibi Populis increpare, & Summarium predictę Bullę B. Pii V., Edictumque contra Blasphemantes, in Additionibus Synodi apposita, publicare.

8. Parentes quoque, ac Domini, filios, ac servos blasphemantes severè reprehendere, & coërcere non negligant, & in pravâ consuetudine pertinaces etiam è domo eiciant, ne ipsimet, tam nefarii sceleris tolerantiâ, divinam in se provocent ultionem.

9. Regiam interea Celsitudinem, Etruriæ fines, (*d*) zelo in Deum, ac providentia in Populum, feliciter moderantem, enixè deprecamur, ut nostras hasce, seù veriùs Pontificias Constitutiones, per Civitatis, aut Comitatus Officiales, dignetur Edicto suo Populis publicare, & delinquentes severissimis pœnis cohibere. Gladius enim, quo Principes armantur à Deo, numquam tutiùs, aut gloriosiùs, aut cum certiori Regiæ Domus incremento, ac propagatione, & feliciori cum Populorum quiete, ac prosperitate educitur, quàm cum evaginatur contrà iniquos, Divini Nominis honorem, gladio lingue, trucidantes.

(a) *Psalm.* 72. *v.* 9., (b) *Joan.* 8. *v.* 44., (c) *Synod. Prov.* 1517. *fol.* 19., & 1573. *Rubr.* 10., *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 1. *c.* 10. & 1645. *tit.* 4. *cap.* 29. §. 2., *Synod.* 1573. *de blasph. Rubr.* 10. *c.* 2.

CA-

CAPUT XIII.

DE SANCTORUM INVOCATIONE, VENERATIONE, RELIQUIIS, AC IMAGINIBUS.

1. SAnctorum Corpora, viva olim Christi membra, & templum Spiritus Sancti, nunc verò bonorum omnium largitoris Dei promptuaria, honorem, qui ex Apostolica traditione manavit, & in Catholica Ecclesia perpetuò retentus, & conservatus fuit, merentur, & exposcunt; quippequæ ad bona opera organum fuerunt animarum, sunt instrumenta Dei ad Miracula perpetranda Fidelibus, unde gloriosus magis est Deus in Sanctis suis. Ut hæc igitur Cœli lumina, Ecclesiæ columina, & ornamenta post Deum maxima, debito cultu veneremur, omnibus, & singulis Fidei nostræ commissis præcipimus, & mandamus, ut quæ de Sanctorum invocatione, Reliquiis, & Sacris Imaginibus, Tridentina Synodus, & Cathechismus Romanus decreverunt, sub pœnis in eadem Synodo statutis, firmiter teneant, doceant, observent. (a)

2. Parochi ergo, & Concionatores omnes, populum, ex iisdem Concilio, & Cathechismo, edoceant, qua pietate, & devotione, quave reverentia Sanctorum memoria recolenda sit, & quorum Reliquias, seù Imagines venerando agnoscunt, eorum virtutes referre moneant imitando; &, ut quodcumque à rudibus, & simplicioribus, in huiusmodi præstando cultu, & adhibenda invocatione, erroris periculum caveatur, eos monitos reddant, Sanctorum Imagines, non sacrilego Idolorum more, tamquam divinum aliquid esse adorandas, sed omnem earumdem cultum ad Prototypa, quæ repræsentant, esse referenda; In hoc autem enixè insistant, ut populum, ad Sancti alicujus adorationem, sivè publicè, sivè privatim, accedentem, moneant, tria hæc attentè consideranda: (b) Auxilium Sancti, exemplum ejus, confusionem nostram. Auxilium ejus, quià qui potens in terra, potentior est in Cœlis, ante faciem Domini Dei sui. Exemplum ejus, quià, quamdiù in terris visus est, & cum hominibus conversatus est, non declinavit ad dexteram, neque ad sinistram, sed viam regiam tenuit, donec veniret ad illum, qui ait: Ego sum via, & veritas, & vita. Confusionem nostram, quia homo ille similis nobis fuit, passibilis, & ex eodem luto formatus, ex quo & nos; quid ergo difficile, imò impossibile credimus, ut faciamus nos opera, quæ fecit, & sequamur vestigia ejus. (c)

3. Ad Sanctorum autem Reliquiarum venerationem, in locis hæ hone-

honestissimis clave obseratis, cum hac Epigraphe, *Reliquiæ Sanctorum*; non tamen in ædicula Sanctissimi Sacramenti, suis in thecis, [*d*] eâ, quâ decet, honorificentiâ fabrefactis, & Ordinarii Sigillo munitis, nulli alteri rei, Sacræ quantumvis, intermixtæ asserventur: Ordinario irrequisito non dividantur, aut minuantur, aut Sigilli fractione aperiantur, neve osculandæ è capsulis, ubi clauduntur, extrahantur. Populo (*e*), solâ pietatis, non turpis quæstus causâ, ministerio dumtaxat Sacerdotis, Superpelliceo, & Stolâ induti, cereis falculis accensis, nulloque eleemosynam interim petente, vel spontè oblatam recipiente, & quidem rarò, ostendantur. In Processionibus, sub umbella, funalibus accensis, à solo Sacerdote, Albâ, & Stolâ saltem induto, nisi fortè duobus, aut pluribus Diaconibus, etiam sacro eorum habitu decoratis, ex ponderis immanitate indigeret adjutoribus, deferantur; numquam à Laicis, nec uno, eodemque tempore, quo in ipsa, vel in contigua Ecclesia, Venerabile Corporis Christi Sacramentum publicæ adorationi reperitur expositum. (*f*)

4. Reliquiæ Sanctorum omnes, quæ singulis in Ecclesiis, vel Oratoriis asservantur, in peculiari Catalogo affabrè descriptæ recenseantur, dummodò à Nobis, vel à Prædecessoribus Nostris recognitæ fuerint, & approbatæ: & tabella hujusmodi per quoscumque Ecclesiarum, Oratoriorum, & Confraternitatum Rectores, Custodes, vel Administratores, in Ecclesia, seù Oratorio, vel alio contiguo decenti loco, ad majorem Dei, ejusque Sanctorum gloriam, legenti cujcumque perspicua appendatur. [*g*]

5. Ubicumque reconditæ, ne surripiantur, corrumpanturve, ac novæ sine nostra approbatione publicæ venerationi ne exponantur; ignotæ, & dubiæ Fidei, separato, decenti tamen loco, serventur. Quicumque verò in aliquo supradictorum defecerit, pœnis à Jure constitutis, alijsque arbitrariis pro modo culpæ plectetur.

6. Ut autem Sacræ Imagines effectum illum sanctificationis populorum sortiantur, ad quem sanctissimi nascentis Ecclesiæ Patres, ab Apostolorum usque temporibus, eas instituêre, Provincialis Synodi, (*h*) & aliorum Prædecessorum Decretis inhærentes, omninò, sub pœna quinquaginta aureorum, quorum medietas delatori publico, vel secreto quæratur, reliquum verò in pios usus, arbitrio nostro, erogetur, prohibemus, ne insueta quæpiam Imago, vel insolito modo pingatur, sculpatur, aut apponatur, præsertim in Ecclesijs, aut aliis religiosis, piis, ac etiam publicis locis, nihilque in eis indecorum, obscænum, profanumque, habitu, vultu, actione, ac totà prorsus effigie conspiciatur, quo Fidelium mentes, aut

oculi offendi possint, sed ejusmodi Sacræ Icones effingantur, quæ intuentium pietatem excitent, quæque ab exemplari suo, juxtà probatam Ecclesiæ consuetudinem, minimè aberrent.

7. Omnes Ecclesiarum, & quorumcumque Piorum Locorum Rectores, seù Custodes, infrà tres Menses ab hujus promulgatione Decreti, certiores Nos reddant, an ullibi in eorum Ecclesiis, & Oratoriis, vel finitimis in locis, quantumvis profanis, Sacræ Imagines ullæ palàm expositæ contra superiùs definita, nostro jussu, & eorum sumptu, quorum interest, utique emendandæ, vel penitus amovendæ, ac delendæ reperiantur.

8. Et ne in posterum contra Sacrarum Imaginum decus, ac puritatem quidpiam attentetur, eas publicis in locis exponi, præsertim verò in Ecclesiis, Nobis inconsultis, & nostrà permissione minimè obtentâ, sub pœna decem florenorum in pios usus applicanda, quartà parte accusatori quærendâ dumtaxat exceptâ, aliisque pœnis arbitrio nostro infligendis, tàm contra dictorum Piorum Locorum, Ecclesiarumque Rectores, seù Custodes, aut Officiales, quàm contra omnes Artifices in iis effingendis, vel collocandis operam dantes, omninò inhibemus. [*i*]

9. Indiscretam etiam quorumdam pietatem improbamus, qui Sanctissimæ Crucis Signum, vel Sacras alias Imagines, immundis in locis, sivè in pavimentis indecore constituunt, non sine alicujus irreverentiæ populorum, saltem involuntariæ, aperto discrimine, ne posthac ullatenus ita collocentur, (*k*) & ut sic collocatæ, quantocyus removeantur, contra inobedientes graviter animadversuri, decernimus.

10. Confertas nocte utriusque sexus turbas, & ambulationes, quantumvis ad explenda pietatis officia, & ad Sanctorum venerationem extrinsecus directas, veluti scandalis plerumque ansam præbentes, eliminare studemus: Quamobrem populares Nativitatis, & Assumptionis Deiparæ, aliorumque Sanctorum Solemnitates, quæ in aperto, extra Ecclesias, & Oratoria, quandoque ad noctem protrahuntur publicis in viis ante Sacras Imagines, vulgò *Tabernacoli*, vel ante parva Oratoria, ità dumtaxat probamus, ut ante vigesimam quartam diei horam sacræ inibi Preces, si quas decantari, vel recitari contigerit, omninò conticescant, & cereæ faces, & luminaria ad pompam accensa extinguantur, populique concursus, ex horæ tarditate suspectus, arceatur, sub pœna amissionis Ceræ ante ipsas Imagines, vel occasione apparatus circumcirca collocatæ, necnon severi arbitrii nostri contra transgressores.

11. Ne

11. Ne quæ ad Christianam pietatem confovendam, & excitandam, Spiritu Sancto edocta, adinvenit Ecclesia Dei, in ejus unquam ludibrium, perniciemque nostram vertantur; veteris, aut novi Testamenti historias, aliorumque Sanctorum præclara gesta scenico apparatu spectanda exhibere; multoque minus Christi Salvatoris Nostri necem, Passionemque Sacratissimam repræsentare, (*l*) canere, aut recitare, cum pluribus personis, aut aliis indumentis, quam ab Ecclesia, & Missali, seù Rituali Romanis præscribatur, sub pœna arbitrii districtè prohibemus, nisi nostrâ, vel Vicarii nostri Generalis obtentâ in scriptis facultate.

12. Imagines Sanctorum Dei, qui cum opinione sanctitatis ex hac vita migrarunt, (*m*) ad formam Decreti Urbani PP. VIII., donec ritè Beatorum, vel Sanctorum Catalogo ex Apostolicæ Sedis judicio adscribantur, nec cum laureola, nec cum alio assertæ sanctitatis indicio pingantur, sculpanturve, neve publicæ venerationi exponantur, nec accensis luminibus palam honorentur, nec votivarum tabellarum, (quæ tamen privatim offerri, recipique licitè possunt, & secreto asservari etiam debent,) conspicuâ appensione distinguantur. Ijs exceptis, quibus idem Pontifex, vel ex communi Ecclesiæ consensu, vel ex immemorabili consuetudine, præjudicium se nolle inferre declaravit. (*n*)

(a) *Sess.* 25. *de Invocat. vener & Reliq. SS.*, *Cathechis. par.* 3. *cap.* 2. *sect.* 1., (b) *Sanctus Bernardus in Vigil. Petri, & Pauli*, (c) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 5. §. 1. *& seqq.*, (d) *Synod. Diœc.* 1681. *tit.* 16. §. 3., *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 3. *cap.* 1., (e) *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 5. §. 4., (f) *Synod.* 1681. *tit.* 16. §. 3., (g) *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 5. §. 5., (h) *Synod.* 1573. *de Sacr. Imag. Rubr.* 4. *c.* 1. 2. *&* 3., *& Synod.* 1619. *tit.* 1. *c.* 5., (i) *Synod. Diœc.* 1610. *tit. de Sacr. Imag. fol.* 16., (k) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 1. *de Sacr. Imag. cap.* 15. §. 5., (l) *Synod.* 1573. *Rubr.* 5. *cap.* 4., *Synod.* 1610. *tit. de spectac. fol.* 18., *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 7, (m) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *c.* 15. §. 2., (n) *Synod.* 1645. *ubi proximè supra*.

CAPUT XIV.

DE INDULGENTIIS.

1. QUia Sanctorum cultui plurimum cohæret Indulgentiarum elargitio, quas Summus Pontifex, in Sanctorum præcipuè Solemnitatibus, ad Fidelium in eos devotionem accendendam, certo modo, & quibusdam injunctis precationibus, aut operibus imper-

titur Sanctorum eorumdem Ecclesias visitantibus, vel Imagines ex Metallo confectas devotè gestantibus; huc proindè spectare visum est de ipsis Indulgentiis, quæ in Domino credimus expedire, ea salubriter statuere, & ordinare.

2. Primitùs verò, quæ Tridentini Patres de Indulgentiarum potestate, earumque usu Fidelibus saluberrimo, Spiritu Sancto dictante, pronunciarunt, ea ab omnibus regimini nostro subjectis doceri, & prædicari volumus, & mandamus.

3. Parochos omnes extrà Civitatem, & quoscumque alios rudibus in Christiana Lege erudiendis præpositos, sedulo monemus, ut sæpiùs in anno, sed præsertim instante Jubilæo, vel aliâ imminente opportunitate lucrandi Indulgentias, quam præcedenti Dominicâ per dictos Parochos Populis annunciari volumus, si locus visitandus trium milliarium distantiam non excedat, earumdem Indulgentiarum vim, naturam, & efficaciam commissæ sibi plebi facili methodo aperiant; ut ritè omnes intelligant, Indulgentiarum ope, quæ quandoque per modum suffragii pro Animabus in Purgatorio detentis applicari possunt, pœnam temporalem, etiam post sacramentalem absolutionem peccatis nostris debitam, & omninò, vel in hac vita jugibus lacrymis contritionis, ac voluntariâ carnis maceratione, aliisque piis sanctificationis operibus delendam, vel in altera Purgatoriis ignibus luendam, ex materna Ecclesiæ Indulgentia relaxari; totam quidem, si Indulgentia Plenaria sit, in parte verò, si limitata ad annos, vel dies; quo casu tantumdem Nobis debitæ pœnæ remittitur, quantum tot annorum, vel dierum Pœnitentiâ, juxtà antiquam Ecclesiæ praxim, promeruissemus. (*a*)

4. Conditiones item pro lucrandis Indulgentiis necessarias indoctæ plebi explicent, ac declarent; immutabilem alteram, videlicet, ut prævio Pœnitentiæ Sacramento, vel actu contritionis saltem elicito cum voto Confessionis, lethalis culpæ maculas, si quibus quis inquinatur, abstergat; Non enim peccati pœna remittitur, nisi venia culpæ præcesserit: Alteram ex parte operum injunctorum non semper uniformem, ut ea omnia fideliter impleantur, quæ Summus Pontifex in Indulgentiarum concessione exequenda præscripsit.

5. Hujusmodi autem frequentiora sunt Sacramentorum Eucharistiæ, & Pœnitentiæ perceptio; certæ Ecclesiæ, vel Ecclesiarum visitatio; aliquarum precum, juxtà Pontificis mentem, intenta persolutio; unius, vel plurium dierum Jejunium; & alicujus eleemosynæ largitio, non ex facultatibus, sed ex devotione largientis metienda.

6. Quo-

6. Quoties, Jubilæi, vel Indulgentiarum Universalium (b) occasione, plures Ecclesiæ fuerint visitandę, earumdem electio, extra Civitatem, & Suburbia, ad solos Plebanos, aliosve Matricium Ecclesiarum Rectores pertinet: Quibus summoperè commendamus, ut hac in re diligenter animadvertant, ne Ecclesias eligant Populo nimis incommodas. Et ut talis electio Ecclesiarum majori cum pace, & concordia Presbyterorum, & spirituali populorum proventu fiat, Plebanus, antequam Ecclesias eligat, ac determinet, nonnullos ex antiquioribus Parochis, aut Rectoribus sui Plebatus in consilium adhibeat, & ab illis petat, quid hac in re facto opus sit, & eorum auditis sententiis, determinet, quid sibi in Domino visum fuerit ad publicum Animarum bonum expedire.

7. Eleemosynam, nisi specialiter eam Summus Pontifex, prout in Jubilęo plerumque consuevit, injungat, non esse necessariam pro Indulgentię consecutione Parochi doceant, omnemque tunc avaritię suspicionem evasuri, à Capsulis in Altari, seù alibi apponendis, & ab omni Eleemosynarum exactione prorsus abstineant; Quod si secus fecerint, gravissimas arbitrii nostri pœnas dabunt: Voluntarias tamen oblationes in Ecclesiarum utilitatem, numquam verò in privatum Parochorum commodum, nisi Ecclesiæ redditus infra valorem quinquaginta aureorum fuerint, convertendas, non prohibemus.

8. Cum verò ex Pontificia Lege conditio Eleemosynæ fuerit implenda, tunc consuetas in Altari Capsulas clavi obseratas collocari minimè vetamus, sed jubemus; Pecuniam autem omnem, inibi ex Fidelium oblatione collectam, nostræ dispositioni in Pauperes distribuendam reservamus.

9. Ne Fideles, quibus difficilis est ad Civitatem accessus, tali ac tanto spirituali thesauro fraudentur, omnes Ruralium Ecclesiarum Præpositos hortamur, ut, si Ecclesias prædictas visitantibus nulla ab Apostolica Sede concessa reperiatur Indulgentia, eam à Summo Pontifice, saltem in die anniversario Consecrationis eiusdem Ecclesiæ, vel quo Festivitas Sancti Titularis celebratur, impetrare, & lapso tempore, ad quod concessa fuerit, denuo renovari procurent, operamque etiam nostram ad hoc, si requisiti fuerimus, libenter impendendam spondemus.

10. Ea est materna Ecclesiæ benignitas, ut fidelibus suis, ex naturæ infirmitate peccantibus, ad culpæ, pœnæque reatum prorsus abolendum, remedia semper, & numero plura, & inventu obvia, & applicatione faciliora proponat. Huiusmodi profectò sunt precanj

glo-

globuli, vulgò *Rosarj, e Corone*, Cruces, ac Sanctorum Imagines, auricalcho, vel alio metallo expressæ, vulgò *Medaglie*, quibus Benedictio accesserit Summi Pontificis, quamplures Indulgentias sub certis conditionibus, etiam in Mortis articulo, largientis singulis ea devotè gestantibus. Quamobrem, ut omnes oblatis Divinæ Misericordiæ divitiis fruantur, Parochos universos monemus, ut subjectis sibi utriusque sexus Christifidelibus, ad comparandos ejusmodi thesauros, desiderium vehemens instillent, & in quantum facere possunt per se etiam, vel per alios largiantur.

11. Meminerint tamen novas Indulgentias, utcumque Literis Apostolicis roboratas, quæ in posterum obtinebuntur, à nullo etiam cujusvis Ordinis Regularis, licèt pro eorum exemptis Ecclesiis impetratas, absque nostra, aut Vicarii nostri Generalis licentia in scriptis obtinenda, & nonnisi accedente consensu duorum de Capitulo Ecclesiæ nostræ Metropolitanæ posse publicari, evulgari, aut quomodocumque proponi, & prædicari, sub pœnis à Nobis, juxtà personarum, & casuum circumstantias, infligendis, ut supra etiam in titulo de Prædicatione Verbi Dei prænotavimus.

(a) *Synod. Prov. Flor.* 1573. *Rubr.* 45. *cap.* 1., *Synod. Diœces.* 1681. *tit.* 15. §. 1., (b) *Synod.* 1637. *tit.* 16. *fol.* 23.

CAPUT XV.

DE FESTORUM DIERUM OBSERVANTIA.

1. Solemnioribus potissimum anni diebus à Summis Pontificibus dispensari consueverunt Sacri Indulgentiarum Thesauri, ut tunc præcipuè Christi Domini, Deiparæque, ac aliorum Sanctorum merita, ex materna Ecclesiæ Indulgentia, in nostrorum cedant satisfactionem delictorum, vel in suffagium Defunctorum applicentur, cum ipsius nostri Servatoris, ejusque Sanctissimæ Genitricis, vel Sanctorum ejus præclara gesta, aut beneficia commemorantur. Ut igitur Deus, & Dominus Noster Jesus, Beatissima Virgo Maria, & Electi omnes cum eo corregnantes in Cœlis, quorum propemodum ære, idest Christi Domini merito infinito, ejusque, ac Sanctorum satisfactionibus cumulatus est inexhaustus Ecclesiæ thesaurus, Indulgentiarum occasione nobis à Summo Universalis Ecclesiæ Moderatore reseratus, eo, quo par est, obsequio, & fructu à fidelibus honorentur, Festorum dierum ab Ecclesia indictorum observantiam proponimus.

2. Verum ad quid Sanctis laus [a] nostra? Ad quid glorificatio nostra? Ad quid hæ ipsæ nostræ solemnitates? Planè, quod eorum memo-

memoriam veneramur, noſtrâ intereſt, non ipſorum, ut Protectores habeamus in Cœlis, quorum ſolemnia ritè agimus in terris, & ut graviſſima Divinæ ultionis flagella, cervicibus deridentium Sabbatha à Vindice Deo, qui honorem ſuum nemini dat, toties denunciata, & jam nobis impendentia, tempeſtivè avertamus.

3. Feſtos itaque dies, quibus, vel præcipua Fidei noſtræ Myſteria recolimus, vel anniverſariâ gratulatione Sanctorum præconia decantamus, ità tranſigere, & celebrare debemus, ut internos animi morbos, quos per hebdomadam, temporalium negociorum contagio contraximus, hos, Feſto die recurrente, ſpiritualibus dumtaxat intenti, ſalubriter repurgemus.

4. Parochi propterea Dominicum de Sabbatho cuſtodiendo Præceptum, in Dominicæ diei obſervationem ex veteri Eccleſiæ inſtituto primùm tranſlatum, & ad alias etiam dies infra annum à Sede Apoſtolica variis vicibus extenſum, prout in Conſtitutione Urbani Papæ VIII. [*b*] latiùs declaratur, & nuperrimè ad Feſtum Immaculatæ Conceptionis B. M. V. pro die octava Decembris à SS. D N. Clemente XI. prorogatum, populis ſibi commiſſis annuncient; Hos igitur dies tantummodo, quorum ſpecialem Catalogum in additionibus damus, ab omnibus indiſtinctè colendos, Parochi præſertim Rurales die Dominicâ inter Miſſarum ſolemnia de hebdomada in hebdomadam anticipatè proponant, (*c*) ſub pœna toties quoties defecerint, aureorum quatuor. Ceteras verò Feſtivitates, hucuſque etiam ex immemorabili conſuetudine celebrari ſolitas, ſive Sancti Titularis, ſive Patroni, vel Dedicationis Eccleſiæ, citrà Eccleſiæ Univerſalis præceptum obſervandas, in poſterum proclamare minimè audeant (*d*); ſimulque doceant totos hos dies, ex eorum inſtitutione, in ſacris meditationibus, Divini Verbi auſcultatione, celebratione Divinorum Officiorum, aliiſque piis operibus fore impendendos, ut Provinciales Florentinæ Synodi, quas innovamus, & Tridentinum generale Concilium, & B. Pius V., quorum monitis humiliter obtemperamus, hortantur.

5. Præcipuè tamen commemorent, omnes ſeptennio majores, nec legitimo impedimento detentos, ſub pœna peccati mortalis, teneri his diebus integræ Miſſæ Sacrificio devotè aſſiſtere, & ab omni opera ſervili prorſus abſtinere.

6. Quoad primum attinet, Parochis omnibus, tàm Secularibus, quàm Regularibus, aliiſque curam Animarum gerentibus, ſtrictè præcipimus, ut ſingulis diebus ex Eccleſię precepto Feſtivis, Sacrum Miſſæ Sacrificium in propria Eccleſia per ſe, vel per alios cele-

celebrent, ſub pœna lethalis culpę, & ſuſpenſionis à Divinis, aliiſque infra, ubi de Parochi officio agetur, conſtitutis, niſi fortè ad Eccleſiam Plebaniam, vel ad alias Eccleſias, ſeù Confraternitates, ejuſdem tamen Plebatus, nec ultra duo milliaria, nec Fluvio intermedio diſſitas, & Solemnitatibus Paſchatis, Pentecoſtes, Omnium Sanctorum, & Dominicæ Nativitatis exceptis, Titulare Feſtum, ſeù Dedicationem talis Eccleſię, ſeù Confraternitatis celebraturi, prævià in præcedenti Feſto de eorum proxima abſentia Populi monitione, ſe contulerint; Quo caſu excepto, & tunc ſervatà inter Parochos alternativâ accedendi ad ſupradictas Eccleſias, & turnatim celebrandi in proprijs ad commoditatem populorum, à ſacro ceteroquin faciendo in ſua Eccleſia ſine licentia noſtra numquam abſtineant. (*f*)

7. Et ne regulam Parochis inconcuſsè conſtitutam, de non celebrando Miſſam in diebus Feſtis extrà propriam Eccleſiam, frequentia caſuum abſorbeat, & irritam prorſus, ac inefficacem reddat, declaramus Feſta ex devotione, vel ex Voto alicubi celebranda, etiam intra Plebaniam, nullatenus excuſare Parochos, ut licitè, & ſine incurſu pœnarum ſuperius indictarum, è propria Parochia, non ſubrogato altero idoneo Sacerdote ibidem celebraturo, diſcedant aliò ſacrum facturi; ſed quò commodiùs utrumque per ſemetipſos pręſtare poſſint, Sanctorumque cultui ſimul, & populorum commoditati conſulentes, jubemus, ut ſimilia Feſta votiva (*g*), quoties in diem ex Eccleſię prępcepto feſtivum inciderint, tunc in aliam proximam diem non impeditam transferantur.

8. Commiſſum ſibi gregem Parochi diebus hiſce ſanctificatis diutiùs, quandiù tempus, & locus tulerit, in Eccleſia detineant ſacris exercitationibus occupatum, ad frequentem Sacramentorum perceptionem alliciant, Pœnitentiæ tribunal ſpontè, ac nemine vocante conſcendentes, ibique errantem aliquam ovem, quæ Paſtorem, ſeu Confeſſarium, in loco excipiendæ Confeſſionis repertum, ſine ullo penitus rubore, metu, ac diffidentia libenter adit, expectent; oves itidem ſuas Chriſtianæ Doctrinæ rudimentis lactent, Verbi Divini pabulo inter Miſſarum ſolemnia paſcant, ac divinis veſpertinis officiis, vel ſaltem, ſi legendi, ac canendi periti non ſuppetant, Sanctiſſimi Roſarii, aliarumque precum altâ, & communi recitatione, ipſis præeuntibus enutriant, ut in virentibus Eccleſiæ pratis ſaginatæ, ad limoſa ſeculi paſcua non divertant.

9. Et ut Fidelibus, in Sacro Eccleſiæ Ovili congregatis, vel ad illud properantibus, omnis tollatur occaſio declinandi à proprio Paſtore,

ſtore, & alienum ſequendi, peſſimum hominum genus, (*h*) in diebus Feſtis, vel ſi quando particularis aliqua Solemnitas habetur, præſertim dum Divina celebrantur Officia, vel alia Sacra Exercitia peraguntur, ſub gravibus pœnis procul ab Eccleſiis, Confraternitatibus, & Oratoriis, eorumque ambitu per trecentos paſſus, in Villis verò, & Caſtris ſine ulla diſtantiæ limitatione, ſub iiſdem pœnis penitus arcemus. Hujuſmodi ſunt Præſtigiatores, Circulatores, Comœdi, Cantores, Nugatores, Aſtrologi, & alii ejuſdem farinæ Nebulones, quos publicis, aut ſemipublicis in locis, præſertim in Villis, & Caſtris, dum Sacra pſalluntur, conticere omninò volumus, & mandamus, ne eorum cantionibus, ludis, choræis, ſpectaculis, ceteriſque nugarum blandimentis, divino mancipatos obſequio ad fabulas convertant; & ea omnia ſervari, quæ *Tit.* 3. *Cap.* 2. *num.* 23. ſancita ſunt.

10. Parochorum ſedulitati in paſtoralibus officiis naviter obeundis, & in corruptoribus Chriſtianæ modeſtiæ, quam præcipuè ſanctificati dies, & ſanctitas Eccleſiarum expoſcunt, eliminandis, populorum etiam pietas, zeluſque, ac devotio reſpondeant. Parentes igitur, ac Domini, grandiuſculos (*i*) utriuſque ſexus filios, ac ſervos, ſeù alio quocumque titulo ſubjectos, ſingulis Feſtis diebus ad Eccleſiam mittant, ut primis Chriſtianæ Legis Elementis imbuantur; Infantilem autem ætatem prætergreſſos, etiam ut Miſſæ audiendæ præcepto, quod poſt ſeptennium ligat, ſatisfaciant: Si qui verò Patresfamilias ex ſocordia neglexerint, vel ex animi pravitate, objecto etiam impedimento, parere detrectaverint, & pueros, puellaſque ab Eccleſiæ præceptis adimplendis impedierint, his profectò per Parochos, donec reſipuerint, Sacramenta, præterquam in Mortis articulo, rectâ ceteroquin concurrente diſpoſitione, denegentur.

11. Peregrini, ſeù quicumque alij, iter Matutinum arripientes, Paſtores, vigili pecudum cuſtodiâ detenti, Ruſtici, neceſſaria, & quæ dilationem minimè patiuntur, agrorum officia, Parocho probante, peragentes; omnes denique, propriis exercitiis etiam in die Feſto vacantes, jure, vel conſuetudine, ut infra, permittente, ob victus, & ſocietatis humanæ neceſſitatem, ſemper, quantum fieri poteſt, (*k*) incruento primum Miſſæ Sacrificio diligentes interſint, eo cum ampliori animi fervore, quo totum præceptum Sabbatha ſanctificandi, quoad eos temporalibus curis reliquâ die diſtractos, in ſola ſacri auditione compendioſè ſolidatur.

12. Quod unanimi propè conſenſu omnium Ruralium Eccleſiarum in tota ferè Diœceſi laudabiliter conſuevit, ut in pervigilio

singularum Festivitatum ex Ecclesiæ præcepto servandarum, post datum signum Campanæ pro Salutatione Angelica Vespertina, immediatè aliud signum, imminentis Solemnitatis rememorativum, omnium sacræ Turris Campanarum cumulato concentu, eoque bis, aut ter repetito, subsequatur; Idipsum hac Nos perpetuò valiturâ sanctione probamus, roboramus, & omninò in posterum ubicumque extrà Civitatem servari, ac per omnes Rurales Parochos indispensabiliter practicari volumus, & mandamus; ne rudes arvorum Coloni, aliique extra Urbem commorantes, eorum obligationis celebrandi sanctos dies per incuriam unquam oblivisçantur, sed imò socordes, vel immemores alacriùs excitentur.

13. Hactenus de observantia Festorum, proùt Ecclesiastico præcepto audiendi Missam à reliquis non festivis diebus distinguntur. Nunc ad eorumdem sanctificationem, in Divina Decalogi Lege sancitam, descendimus, quà à media nocte præcedente (*l*) ad mediam usque subsequentem, quibus, veluti finibus, diei solemnitas inchoatur, atque concluditur, omne servile opus facere, jubente Deo, prohibemur.

14. Creatoris igitur obsequiis, ac venerationi Sanctorum consecratos dies, non in avaritia, & in abusione; non in comessationibus, & ebrietatibus; non in sacrilegiis, & inimicitiis; non in vaniloquio, & in scurrilitate, quemadmodum monet Apostolus, (*m*) sed in divinis beneficiis recolendis, Sanctorumque intercessione promerenda, ac flagitiorum nostrorum venia cum lacrymis impetranda, transigere, ac celebrare oportet.

15. Quamobrem ab omni prorsus opere servili, diebus ab Ecclesia indictis [nisi agrorum necessitas, vel humani victus ratio, aliud ex benigna tolerantis Ecclesiæ interpretatione suadeant] præcipimus abstinendum.

16. Agricolæ terram non exerceant (*n*) nullamque aliam ruralem operam sylvis, aut agris impendant, etiam sub prætextu triticum, uvam, aliosque fructus colligendi, (*o*) seù ad aream, & cellas transvehendi, exceptâ necessitate, & probabili fructuum eorumdem amittendorum, corrumpendorumve periculo, & tunc Missâ prius auditâ, ac de consilio Parochi, qui tamen, nullà habitâ distinctione Hæbrei, & Græci, dives in omnes, qui invocant illum, haud quaquam uni permittat, quod alteri negat, sed, circumstantiis ritè pensatis, omnibus æquè, aut inhibeat, aut indulgeat; & quidem inter Missarum solemnia, si justam subesse caussam laborandi prudenter judicaverit, licitum, ac permissum agrariæ rei exercitium, pro illa vice, & ad illum dumtaxat effectum, qui moram non patitur, citrà diei festi violationem, populo universo palam annunciet. (*p*) 17.

17. Vectores rerum ad mercaturam, vel ad necessarium hominum victum absolutè pertinentium, quarum propterea quotidianus est usus, & sine quibus respublica stare non potest, minimè prohibentur, quin merces, & poculenta, ac esculenta, sive onustis humeris ferant, aut navi, aut plaustro, aut etiam jumentis licitè de loco ad locum traducant, ac esui, potuique necessaria impunè prorsùs vendant: Numquam tamen liceat ligna, prunas, seù aliud quidpiam combustioni destinatum, & multò minus onera, quæ ab humano victu longiùs distant, quomodocumque transportare, sub pœna scutorum duorum pro prima vice, quinque pro secunda, decem verò pro tertia, Piis Locis applicandorum, aliisque sub pœnis arbitrio nostro decernendis. (*q*)

18. Cujusvis generis Officinæ, sub pœna mercium prostantium, nullo desuper fabricato processu, (*r*) amittendarum, penitus claudantur, exceptis, pro cura ægrotantium, & pro victus necessitate, Aromatariis, Lanionibus, Salsamentariis, Cauponibus, & aliis esculenta, ac poculenta vendentibus, quibus tamen jus sit aperiendi dumtaxat juxtà consuetudinem cujusque loci, & intra Civitatem per vices, ad normam extractionis fieri consuetæ per DD. Officiales Grasciæ, vel per DD. Consules Artis Medicæ, ea profectò cum moderatione, ne fores Apothecæ penitus pateant, nec venalia prostent ad pompam, sed quodammodò latentia petentibus identidem proferantur.

19. Sicubi commune sit ostium Domus, & Apothecæ, per quam unicè pateat ad mansiones aditus, momentaneam januæ hujusmodi aperitionem, intrantibus Domum, & indè exeuntibus necessariam, non prohibemus, dummodò confestim occludatur, nec vetitæ mercium emptioni, aut venditioni ullatenus deserviat: Si quos verò non puduerit, licitæ aperitionis obtentu, Legem infringere, ac violare, ij & pœnam per Sacros Canones, & per nostras Constitutiones transgressoribus superiùs inflictam incurrent, ac vindicis Dei furorem in se, tamquam Sabbatha (*ſ*) violantes, concitabunt.

20. Nundinas, diuturnâ nimis consuetudine jam confirmatas, & universale publici commercii commodum involventes, toleramus; Negotiationes autem, & Contractus, qui pietatem non redolent, omninò prohibemus. (*t*)

21. Judiciorum etiam strepitu perturbari dies divinis obsequiis peculiarius consecratos penitus vetamus; ruralibus tamen Judiciis exceptis, quæ diebus utilibus, sine maximo Agriculturæ dipendio, exerceri vix possunt. (*u*)

22. Patres, matresque familias, nullo modò famulis, ac famulabus per-

permittant, ut pro particularibus eorum indigentiis in die festo laborent, sed intra hebdomadam congruum eis tempus indulgeant, quo propria indumenta resarcire, aliisque privatis necessitatibus, sine festorum dierum violatione, possint incumbere. (*x*) Si secus sine justa, aut necessaria caussa fecerint, contrà divinum de Sabbathi sanctificatione præceptum graviter peccare se noverint, nec ante resipiscentiam, nec sine vehementi objurgatione, ac severiori pœnitentia, cum ceteris dierum festorum contemptoribus, à Confessariis, quorum conscientiam oneramus, forè absolvendos.

23. Pauperes, ac miserabiles personæ, si fortè ex prudenti Parochi, vel Confessarii judicio, ad necessariam vitæ sustentationem servile aliquod opus in die festo exercentes, tolerentur, cautè prorsus, ac privatim, & secluso aliorum scandalo, benignâ hujusmodi permissione utantur. (*y*)

24. Ceterum Parochis omnibus, & Confessariis, etiam Regularibus, districtè præcipimus, (*z*) ut Pœnitentes violatæ festivitatis reos, de criminis gravitate severè commoneant, increpent, duriorique injunctâ pœnitentiâ ab ulteriori lapsu perterrefaciant.

25. Et ne ad obvium ementitæ ignorantiæ remedium Populi contumaces, contra superiùs constituta, confugiant, Parochos omnes, tàm Seculares, quàm Regulares, Urbanos æque, ac Rurales, sub pœna arbitrio nostro reservata, omninò monemus, ut pœnas transgressoribus indictas, in solemnioribus anni Festivitatibus, & in majori populi frequentia, vernaculo sermone commemorent.

26. Si verò Sanctis diebus in opera superiùs recensita, quia interdicuntur, incumbere non licet, quæ tamen, sublatâ sacri temporis reverentiâ, improbanda neutiquam forent, sed potiùs, ad commune bonum tendentia, commendari, ac promoveri prorsus oporteret: multò minus licebunt ea, quæ idcircò prohibentur, quoniam, vel cum peccato patrantur, vel ad peccandum proximè invitant, ac planè trahunt. Ea propter Parochorum officium dolentes imploramus, ut comessationes omnes, compotationes, ebrietates, choræas, ludos, inhonestas cantiones, & lubricas puellarum cum viris familiaritates, etiam intuitu futuri Matrimonii cohonestatas, quibus solemniores plerumque dies absumuntur, semper quidem in eorum Parochiis, sed festivis præcipuè diebus penitus interdicant: Nimium enim dedecet divino cultui, & animarum medelæ dedicatos dies, in obsequium diaboli, & in præsentissimum salutis æternæ pertransire discrimen.

(a) *S. Bernard. Serm. 2. de fest. Omn. Sanct. ut in Breviar. lect. 5. diei 6.*

diei 6. infra Octav. Omn. Sanct., (b) *Constit. Urb. VIII. Universa edita idib. Septemb.* 1641. *la* 164. *in Bullar. nov. edit. Lugdun. tom.* 4. *fol.* 230., (c) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 3. *cap.* 22. §. 2., & 1691. *tit.* 2. *cap.* 8. §. 3., (d) *Synod.* 1645. *ubi supra*, & 1619. *tit.* 1. *cap.* 12. §. 1., (e) *Trident. sess.* 25., *B. Pius V. Constit. Cum primum* 1566., *Synod. Prov. Flor.* 1517. *hoc tit. c.* 1. 2. 3., & 1573. *c.* 1., & 2., (f) *Synod.* 1517. *Rubr. de Celebr. Miss. cap.* 6., *Synod. Diœc.* 1637. *tit.* 11., 1645. *tit.* 3. *cap.* 22. §. 7., 1691. *tit.* 2. *cap.* 3. §. 11. & 14., *Synod. Diœc.* 1699. *tit.* 18. *cap.* 8., (g) *Synod.* 1637. *tit.* 11., (h) *Synod.* 1517. *fol.* 24., & 1573. *Rubr.* 11. *c.* 1., & 1619. *tit.* 1. *cap.* 12. §. 5., (i) *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 12., (k) *Synod.* 1517. *cap.* 1. & 2., & 1619. *tit.* 1. *cap.* 12. §. 6., (l) *Synod.* 1645. *tit.* 3. *cap.* 22. §. 1., (m) *Paul. ad Rom.* 13., (n) *Synod.* 1517. *f.* 24., (o) *Synod.* 1691. *tit.* 2. *cap.* 8. §. 8., (p) *Synod.* 1645. *tit.* 3. *cap.* 22. §. *Quod autem*, & 1691. *tit.* 2. *cap.* 8. §. 4., (q) *Synod.* 1517. *tit. de Festor. dier. obser. cap.* 1., 1691. *hoc tit.* §. *ultimo*, (r) *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 12., (s) *Ezech. c.* 20. *ver.* 13., (t) *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 12. §. 4., (u) *Synod.* 1619. *dicto loco*, (x) *prædicta Synod.* §. 8., (y) *Synod.* 1619. *ubi supra*, (z) *Synod.* 1619. *hoc tit.* §. 4.

CAPUT XVI.

DE JEJUNIO.

1. BOna est oratio cum jejunio, [*a*] & ad infensissimum quoddam Dœmoniorum genus eiiciendum [*b*] efficax utriusque conjunctio necessariò desideratur: Celebriores propterea Christi Domini, Deiparæque semper Virginis Mariæ, ac Sanctorum solemnitates, divinis obsequijs, & orationibus specialiùs consecratas, jejunia plerumque, ex Ecclesiæ præcepto providè sancita, præcedunt, in quibus temperantia nobis in ciborum quantitate, ac delectu constituta, abstinentiam præcipuè peccatorum significat, ac planè promeretur: Jejunium enim magnum, & generale est abstinere ab iniquitatibus, & ab illicitis voluptatibus seculi, [*c*] quod est perfectum jejunium. Ut itaque ex indicta observatione Festorum uberem, ac plenum fructum colligamus, servandi jejunii necessitatem, diebus, ac temporibus ab Ecclesia præscriptis, [*d*] & in particulari Catalogo in Additionibus dando recensitis, ordinatè proponimus, ac jubemus.

2. Quo-

2. Quoniam verò Jejunium Ecclesiasticum, de quo, ad differentiam naturalis, hìc loquimur, duo distincta præcepta complectitur, alterum delectus ciborum, unicæ comestionis alterum, & utrumque sub lethalis culpæ vinculo à media nocte præcedenti ad mediam subsequentem, cessante legitimâ dispensatione, inviolabiliter ligat; ità tamen, ut superiùs omnes septennio majores, (*e*) & quidem toties in una, eademque die iterato peccato, quoties vetitas dapes advertenter, & cum morali interruptione comederint; posteriùs verò nonnisi post vigesimum primum annum completum, semel tantùm in unaquaque die, utriusque sexus Christifideles obstringat.

3. In solemni proindè Quadragesimali Jejunio vetatur, nedùm esus carnium, quæ & in omnibus aliis jejuniis, & in sexta quacumque feria, & Sabbatho per totum annum, exceptâ Domini Nativitate, prohibentur, sed ovorum etiam, & lactis usus interdicitur; quantumvis hæc eadem, & eisdem admixta esculenta, (*f*) extra Quadragesimam, ex inveterata, ac receptissima Diœcesis, ac Provinciæ Florentinæ consuetudine, Jejuniorum observantiam non infringant.

4. Siquis itaque, septimum ætatis annum egressus, nec ritè dispensatus, ova, & lacticinia, sivè per modum oblonii, sive per modum condimenti in Quadragesima comederit, vel in eadem, & in aliis quibuslibet jejunii diebus, vel in sextis quibusque feriis, vel Sabbathis, in toto anni decursu occurrentibus, à carnibus minimè abstinuerit: hunc singulis vicibus violati præcepti, & lethalis culpæ reum, &, crescente contumaciâ, in fide suspectum declaramus, à nullo prorsus tàm Seculari, quàm Regulari Confessario, tamquàm de Casu Nobis reservato, (*g*) sine peculiari nostra, vel Vicarii nostri Generalis facultate absolvendum, sub pœna Excommunicationis contra Sacerdotes, etiam Regulares, inobedientes statuta, juxtà Decreta Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium de die 9. Januarij 1601., & 20. Decembris 1602., quæ damus in Additionibus.

5. Quod verò ad aliam Jejunii partem pertinet, meridiano tantùm cibo contentos, ex præcepti necessitate, jejunantes volumus, horâ meridiei, non religiosè, sed moraliter, ac juxtà loci consuetudinem cognitâ: serotinam tamen, eamque modicam comessatiunculam, ubique locorum in praxi receptam, & ex Ecclesiæ indulgentia toleratam, non improbamus.

6. Parochis interea, ne ipsi fortè temerati Jejunii crimen admittant, quod imperitum vulgus, alioque distractum, ignorantiam legis, aut certè oblivionem accusans, identidem propulsat, præcipimus,

mus, & sub eisdem pœnis supra irrogatis, mandamus, ut Dominicis quibusque diebus, (*h*) in majori populi frequentia, & dum Sacra Missæ Mysteria peraguntur, unà cum Festis de præcepto in hebdomada sequenti celebrandis, jejunia quoque in eadem hebdomada similiter servanda, si quæ occurrant, maturè denuncient, & culpæ gravitate inculcatâ, temerarios antiquissimæ legis, in utroque testamento Patriarcharum, ac Christi Domini, Sanctorumque omnium exemplo (*i*) commendatæ, temeratores ab obvia plerumque futili imbecillæ valetudinis, aut immanis laboris excusatione deterreant.

7. Jejunii insuper Quadragesimalis initium per mediam circiter horam ante mediam noctem, (*k*) in singulis Parochialibus Ecclesiis, majori Sacræ Turris personante Campanâ, tempestivè populis indicent, ut in ipso mediæ noctis articulo, juxtà horam, quæ singulis annis prænotatur in Libello ad Divinum Officium ritè persolvendum impresso, tacente Campanâ, neminem lateat, ciborum vetitorum abstinentiam tunc inchoare, & jejunii salutaris exordia consecrari.

8. Quia verò infirma nonnullorum valetudo remissionem quandoque legis implorat, ut ab Jejunii præsertim Quadragesimalis rigore tantisper temperetur, in Edicto, per Nos quotannis desuper promulgari solito, plures è Metropolitanæ nostræ Capitulo, & ex reliquo Clero etiam Rurali seligemus, qui, prævio Medici alicujus Physici testimonio in scriptis redacto, eoque etiam neglecto, ubi Periti hujusmodi copia defuerit, legitimè impeditos ab jejunii ejusmodi observatione dispensent.

9. Attamen non sine summo animi nostri mærore conquerimur, effrænem Medicorum quorumdam facilitatem indultâ sibi cognoscendi, ac referendi facultate prorsus abuti. Prospicientes idcircò pro Pastorali nostra solicitudine ne præceptum Ecclesiæ à Domino edoctæ, cujus jugum suave, (*l*) & onus leve est, cuiquam grave fiat; & ne immodicus, ac indistinctus dispensationum abusus sanctissimæ Jejuniorum legi, (*m*) quam uniformis utriusque Testamenti consuetudo servavit, faciat injuriam, Medicos omnes, & alios quoscumque, quorum peritiam, ac fidem in perscrutandis, probandisque justis dispensandorum impedimentis inquirimus, & sectamur, enixè in Domino rogamus, ac, sub interminatione Divini Judicii monemus, ne ad imparem Quadragesimalibus cibis comparandis paupertatem, neve æconomicum familiarum levamen, ex mensæ uniformitate dimanans, usquequaque respiciant; ne personis plerumque etiam

ex aspe-

ex aspectu prorsus incognitis, & nullâ præviâ caussarum investigatione, oculari quoque corporum inspectione non semel posthabitâ, testes impedimenti literas conscribant, ut ad cujuscumque petentis instantiam etiam minimè cogniti fieri consuevisse, ex multiplicitate dispensationum, & ex integrâ familiarum descriptione suspicamur: sed unicam tuendæ, vel reparandæ valetudinis necessitatem admittant, & ea quidem cum moderatione, ut, si quibus ovorum, ac lactis usus ad corporis incolumitatem sufficiat, iis carnes penitus interdicantur, nec à tota Quadragesimalis Jejunii observatione relaxentur, qui partem aliquam, vicissim saltem, & alternatim, remotâ præsertim temporalis impotentiæ causâ, implere possunt.

10. Idipsum Parochi, præsertim Rurales observent, [n] quorum Religioni, extra Oppida, & ubicumque consulendi alicujus Periti facultas non detur, totam ac liberam dispensandi Provinciam committimus.

11. Dedecet praetereà in lanienis, aliisque tabernis carnes publicè, ac passim venales exponi, quando, tempore potissimum quadragesimali, eisdem vesci, seclusâ legitimâ dispensatione, denegatur; Quamobrem jubemus, (o) ut statis solummodò per Civitatem locis in tota Quadragesima, & linteo aliquo velamine coopertæ, carnes retineantur, ac venundentur; & ne in cauponis, ac diversoriis, & ubicumque cujusvis generis epulæ parantur hospitibus, vetita, ut supra, respectivè obsonia, contra jejunii, vel abstinentiæ leges, non exhibitâ dispensatione, apponantur. Quæ omnia ut inviolabiliùs observentur, & ut gravioris supplicii pœna, vel inobedientes à transgrediendo deterreat, vel inevitabili executione contumaces afficiat, Magistratus, & Officiales, ad hoc à Serenissimis Principibus constitutos, muneris ceteroquin sui satis memores, & divinarum, humanarumque legum constantissimos assertores, ac vindices, etiam, atque etiam in Domino rogamus, ne Constitutionis nostræ temeratores patiantur impunes, sed ut acres, ac diligentes animadversores ejuscemodi delictorum facti, & peccatum exquisitâ investigatione detegant, & severissimis subindè pœnis ad exemplum universorum puniant.

12. Jam verò, quia materna Ecclesiæ benignitas, non solùm spiritualiter lętantibus filiis adgaudens, sed temporalibus etiam eorumdem quandoque commodis indulgens, indictæ abstinentiæ præceptum, vel omninò tollit aliquando, vel in aliam opportuniorem diem transfert, ideo, unicum sublati penitus præcepti casum, & jejunii de una ad aliam diem transferendi regulas accuratè præmittimus.

13. Quo-

13. Quoties igitur Nativitatis Dominicæ dies in feriam sextam, vel Sabbathum, inciderit, ut gaudium nostrum in tam magna festivitate sit plenum, abrogato ciborum delectu, carnibus quibuscumque nos vesci, nisi aliud obstet particularis constitutionis, aut voti impedimentum, permittit.

14. Dominicis autem diebus intra annum omnibus, ab jeiunij lege solutos, gaudere nos in Domino jubet, & exultare; ita tamen, ut in Quadragesima à vetitis cibis dumtaxat abstineamus; Extra autem, & jejunia, quæ in Dominica, ratione sequentis festivitatis, ceteroquin occurrerent, præveniamus in Sabbatho præcedenti. Quod & de solemnitate Sanctissimi Corporis Christi præcipitur extrà Civitatem, si quando celebrari contigerit in pervigilio S. Joannis Baptistæ, die vigesima tertia Junii: non enim decet præcipuo Fidei nostræ Mysterio insignem celebritatem, aut carnium abstinentiâ, aut jejunio contristare: Quamobrem tunc Vigiliam, & Jeiunium Sanctissimi Præcursoris, in feriam quartam præcedentem, in diem nempè vigesimam secundam ejusdem Mensis Junii, anticipatè transferri mandamus. (*p*)

15. Et quoniam in solemnibus Supplicationibus, quæ totius Urbis, & finitimorum Populorum concursu, pridie festivitatis ejusdem Præcursoris Florentiæ habentur, ad Protectoris nostræ Civitatis præsidium implorandum, frequens jentaculorum abusus, præsertim inter plebejos, cum publica jejunii violatione furtim irrepserat, nec extirpari facilè poterat; Urbanus PP. VIII., publicæ lætitiæ commodo, conscientiarumque securitati prospiciens, benignè indulsit, (*q*) ut in Civitate Florentina dumtaxat, vigilia festivitatis S. Joannis Baptistæ, quæ fit die 23. Junii, in vigesimam secundam ejusdem Mensis transferri posset; itaùt, translatione hujusmodi arbitrio Exequutoris Apostolici semel decretâ, qui præcepto jejunii dictâ die 22. Mensis Junii satisfecerint, ad aliud jejunium in eadem vigilia minimè teneantur. Jubemus igitur, ut præfata translatio à Reverendiss. quond. D. Thoma Ximenes Episcopo Fesulano, & Sede Florentina tunc vacante, Literarum Apostolicarum Exequutore, dudum sancita, & inconcussè usque modò servata, in Civitate tamen tantummodo, perpetuò attendatur.

16. Supradictis tamen casibus dumtaxat exceptis, jejunia transferre, vel anticipare ex nulla penitùs caussa cuiquam licèt. Quamobrem etiam in ultima die Baccanalis intemperantiæ, quæ carnisprivii dicitur, servandum erit jejunium, si fortè sequenti die, in ipsa feria quarta Cinerum, celebrari contingat festum Sancti Mathiæ Apostoli, ut de-

ut desuper consulta Sacra Rituum Congregatio die 23. Januarii 1694. respondit; cujus Oracula inviolabiliter servari mandamus.

17. Catalogum Jejuniorum in Additionibus exhibemus: & ne origo vigiliæ Immaculatæ Conceptionis Deiparæ, citrà præceptum universalis Ecclesiæ, intrà nostram Civitatem dumtaxat particulariter observandæ, quemquam lateat, clar. mem. Petri Niccolini Prædecessoris nostri Decretum innovamus, quo jejunium hujusmodi, ex voto primum universæ Civitatis, propter pestilentiæ liberationem, institutum, deindè lapsu temporis vim legis adeptum, ad perpetuam observantiam promulgavit, servarique ex præcepto mandavit.

(a) *Tob. c.* 12. *ver.* 8., (b) *Marc.* 9. *ver.* 28., (c) *cap. Iejunium de consecrat. dist.* 5., (d) *cap. non liceat, cap. non oportet, cap. placuit de consecr. dist.* 5., *&* *cap. Concil. de obser. jejun.*, (e) *Synod. Diæc. Flor.* 1645. *hoc tit.* §. 7., (f) *Synod. Diæc.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 1., 1645. *tit.* 3. *de jejun. cap.* 21. §. 6., 1691. *tit.* 2. *cap.* 9. *num.* 2., (g) *Synod.* 1645. *ubi supra* §. 6., (h) *Synod.* 1645. *ibid.* §. 10., (i) *Concil. Senon. Decret.* 7. *de jejun. Eccl.*, (k) *Synod.* 1645. *ubi supra* §. 2., (l) *Math. c.* 11. *v.* 30., (m) *Synod.* 1619. *tit.* 5. *cap. un.* §. 3., *&* 1691. *tit.* 2. *cap.* 9. *n.* 4., (n) *Synod. Prov. Flor.* 1573. *Rubr.* 32. *cap.* 2., (o) *Synod.* 1645. *cap.* 21. §. 9., (p) *Sacr. Rit. Congreg.* 24. *Septembris* 1628., *Bulla Urbani VIII. sub die* 13. *Octobris* 1638., *Synod.* 1645. *tit.* 3. *cap.* 21. §. 4. *in fin.*, (q) *Synod.* 1645. *d.* §. 4. *Ven. Natalis S. Io. Baptistæ*.

CAPUT XVII.

DE PIIS LEGATIS ADIMPLENDIS.

1. Ne abstinentiæ nostræ, cum ambitiosa Pharisæi bis in Sabbatho jejunantis hypocrisi, contemnantur, sed ut vocari verè jeiunia, & dies acceptabiles Domino mereantur, pro Pastoralis officii nostri solicitudine, quâ vel maximè urgemur, pias Defunctorum voluntates fideliter omninò servari, & religiosissimè impleri mandamus. Retardatâ siquidem Piorum Legatorum executione, veluti colligationibus impietatis verè vincitur, & tamquam fasciculis deprimentibus gravissimè oneratur avarum hominum genus, & virtus ipsa jejunii, hujusmodi nexibus implexa, sarcinisque prægravata, planè suffocatur.

2. Cùm itaque, ob hæredum avaritiam, & Notariorum, vel negligentiam, vel impietatem, occultæ plerumque lateant, & quasi cum Testatoris Cadavere tumulatæ piæ Defunctorum voluntates; præmortuo-

tuorum propterea levamini pariter, ac oneratæ viventium conſcientiæ providè caventes, præcipimus, (a) ut omnes Notarii (dummodò, juxtà leges loci, & conſuetudinem, id facere poſſint;) (b) & quicumque alii decedentium vota exſcribentes, de omnibus hæreditatibus, ſubſtitutionibus, legatis, & donationibus ad pias cauſſas, ſivè inter vivos, ſivè per ultimam voluntatem, relictis, intra decem dies à die obitus Teſtatoris, vel celebrati Contractus, notitiam Nobis, vel Vicario noſtro Generali, & iis inſuper, (c) ad quos pertinet, accuratè tranſmittant, ſub pœna Excommunicationis, & decem aureorum, delatori publico, vel ſecreto pro una medietate, pro altera verò Piis Locis applicandorum; quàm pœnam incurrere Notarios, ſivè Parochos, alioſque quoſcumque Notarii vicem ſupplentes, declaramus, elapſis decem illis diebus ſuperiùs aſſignatis. Et hæc quidem quoad Legata in poſterum facienda; reſpectu verò præteritorum, (d) ſub iiſdem pœnis mandamus, ut intra terminum unius Menſis à Synodi impreſſione, certiores nos faciant de pijs aliis diſpoſitionibus, quas, ſivè ex culpa hæredum, vel executorum, ſivè ex natura adiectæ conditionis, certè ſciunt nondùm fuiſſe plenè adimpletas. Et ad omnem ignoratæ Legis prætextum penitus eliminandum, Parochorum omnium, & Confeſſariorum zelum imploramus, (e) ut, & generaliter in ſacris Concionibus, & ſpecificè in Pœnitentiæ Sacramenti adminiſtratione, Notarios, alioſque ſuperiùs commemoratos, de onere denunciandi eis injuncto, & de Excommunicatione, aliiſque pœnis contra tranſgreſſores inflictis, ſeriò commoneant.

3. Ne verò hujuſmodi legatorum notitia pereat, ſed ut imò perenniter vivat, ſtatuimus, atque ſancimus, (f) peculiarem librum ad hunc effectum per Curiæ noſtræ Cancellarium ſpecialiter fore retinendum, in quo Notarii nomen, Teſtatoris item, & hæredis, ſeù legatarij, dies inſuper, & annus, & teſtes deſcribantur, Cancellarioque prædicto, pro ejus ſcriptura, & labore, duorum ſolidorum mercedem pro ſingulis adnotationibus aſſignamus, ab iis perſolvendam, quorum, vel quarum favorem eadem legata reſpiciunt.

4. Omnibus præterea Beneficia quæcumque Eccleſiaſtica, tàm reſidentiæ obnoxia, quàm ſimplicia, poſſidentibus, necnon univerſis Hoſpitalium, Confraternitatum, aliorumque Piorum Locorum Nobis ſubjectorum Gubernatoribus, Rectoribus, & Adminiſtratoribus, ſeu aliâ quâcumque appellatione nuncupatis, diſtrictè jubemus, ut in Inventario bonorum propriæ Eccleſiæ, Oratorii, ſeu Beneficii, proùt infra, ubi de rebus Eccleſiæ agemus, ad Nos tranſmittendo, & ſub

iisdem pœnis, omnia, & quæcumque onera, & obligationes, in fundatione dictis Beneficiariis, necnon Parochis, Hospitalibus, & Confraternitatibus, seu Congregationibus, in eorum respectivè Ecclesiis, & Oratoriis, quomodocumque, & quandocumque relicta, cum ipsarum fundationum exemplis, seu notula annorum, dierum, & nominum Notariorum, qui easdem pias voluntates in publica Instrumenta redegerunt, vel privatis in tabulis exaratas, publicæ fidei perenniter custodiendas commendarunt, distinctè describant.

5. Non tamen exindè Ecclesiarum, etiam Collegiatarum, Capitulis, seù Parochialium, Oratoriorum, Hospitalium, Beneficiorumque Rectoribus, Sacerdotum Congregationibus, & Centuriis, Monialium Monasteriis, Laicorum Confraternitatibus, aliisque Piis quibuscumque Locis, ac Collegiis, nostro saltem spirituali regimini subjectis, eorumque Ministris, Prioribus, Gubernatoribus, Custodibus, Officialibus, Camerariis, Syndicis, aut quacumque sub denominatione curam gerentibus, liberas usquequaque manus, habenasque permittimus, ut pia quævis onera, præsertim perpetua, Missarum, Festivitatum, Anniversariorum, Dotium, Eleemosynarum, Alimentorum, aliaque omnia, nullis prorsùs exceptis, tàm ex ultima præmorientium voluntate relicta, quàm ex Fidelium adhuc superstitum liberalitate oblata, Nobis inconsultis, nostroque non expectato consensu, temerè ferenda suscipiant; ne etenim, aut largitorum pietas datæ fidei fractione decipiatur, aut promissi tenax, perpetuò damno gravetur acceptor, congrua relicti honoris ad onus injunctum cognoscenda proportio, Pastoralis officii nostri unicè reservatur examini; (g) quamobrem, sub infligendis arbitrio nostro pœnis, nemo prorsus sacræ cujuspiam Familiæ, Congregationis, aut Collegii, Præses, vel Procurator, Beneficiique cujuslibet Ecclesiastici Rector, seù Æconomus, onera ulla, quibus tractu temporis lædi unquam ex aliquo accidenti Ecclesia possit, absque expresa nostra, vel Vicarii nostri Generalis permissione, adimplenda, & exequenda recipiat, sed delatas hæreditates, legata relicta, & donationes, tàm inter vivos, quàm ex causa mortis, oblatas, vel scriptas, si fortè perpetuum aliquod onus involverint, antequam adeat, petat, vel agnoscat, Nobis opportunè denunciet, ut, emolumento, dispendioque, & aliis circumstantiis maturè pensatis, ac ritè perspectis, utiles conditiones à damnosis discernentes, adeundi, vel agnoscendi facultatem concedamus, vel denegemus.

6. Et ne novorum Beneficiorum, fundationum, atque onerum, memoria in posterum amittatur, præcipimus Cancellario rerum Beneficiorum

nefi-

neficialium Curiæ noſtræ, ut, quandocumque recens alicujus Beneficii erectio contigerit, Inſtrumentorum ſuper dictis fundationibus, tàm ab ipſo, quàm ab alijs Notariis, confectorum exemplum, ſeù particulas Teſtamentorum, quibus fundationes, & erectiones hujuſmodi continentur, in Actis ejuſdem Curiæ omninò relinqui, & cuſtodiri curet; ſi ſecus fecerit, pœnam privationis ab Officio, & alias arbitrio noſtro daturus.

7. Deteſtabili prorsùs ingrati animi vitio fœdatur, & graviſſimum in juſtitiæ crimen admittit, qui correſpectiva receptis Beneficiis onera, cum graviſſimo ſalutis propriæ diſpendio, & cum ſummo benè de ſe merentium Animarum præjudicio, adimplere crudeliter, ac impiè detrectat. Quamobrem omnes, & ſingulos, piis cujuſvis generis Legatis, aut oneribus perſolvendis obnoxios, Confraternitates etiam Laicorum, & earum Correctores, [*h*] & Præfectos pro tempore exiſtentes, curare diligenter volumus, ut ea omnia pietatis opera opportunè, ac fideliter exequantur, ad quæ, vel ex Teſtamento, vel ex Contractu, vel aliter quomodocumque peragenda ſeſe obſtrinxerunt.

8. Providos item Viros approbandæ Camerariorum, aliorumve Officialium adminiſtrationi, & rationibus diſpungendis deputatos, graviter admonemus, ut, de piis operibus ſolicitiores effecti, non in nuda numerica ſupputatione dati, & accepti conſiſtant, ſed an Benefactorum voluntates intemeratè ſervaverint, accuratè recenſeant.

9. Parochi quoque, & Curati omnes, ſtudiosè pervigilent, ut, tùm in propriis Eccleſiis, tùm in Confraternitatibus, intra, vel propè eorum Eccleſias coadunari conſuetis, pia Legata exſolvantur; &, ſi quid impedimenti eorum muneri explendo forſan obſtiterit, quod ipſi per ſe ſuperare non poſſint, aut deſperent, de eodem certiores Nos facere, & quidem promptè non prætermittant.

10. Eiſdem inſuper, tàm Civitatis, quàm Diœceſis univerſæ, (*i*) Parochis, quocumque nomine nuncupatis, necnon Præpoſitis, & Præfectis cujuſcumque Eccleſiæ, in qua Miſſarum, Officiorum, & hujuſmodi piorum operum, onera reperiuntur, præcipimus, & mandamus, ut quotannis, unà cum Libris Parochialibus, ſeù per totum Menſem Maii, in Cancellaria noſtra Archiepiſcopali diſtinctam contumacium notam exhibeant, qui injunctorum ſibi onerum, vel partialiter, vel in totum, ſatisfactionem negligunt, ſub pœna ſubſidiariæ eorumdem obligationis ad refundendum quidquid ex eorum culpa, vel negligentia, exigi nequiverit à principali debitore, vel

ſine

ſine hærede defuncto, vel extra Diœceſim egreſſo, vel notoriè decocto, vel aliàs quomodolibet in cauſſæ piæ præjudicium effecto non ſolvente.

11. Proſpicientes autem, ne hæredibus, [*k*] aut Teſtamentariis Executoribus, aut aliis quibuſcumque, in exequendis piis diſpoſitionibus, quidquam moleſtiæ inferatur, Alexandri PP. VII. Conſtitutionem in Additionibus ad hanc Synodum imprimi mandamus, cujus vigore, facultatibus, & privilegiis Rever. Fabricæ S. Petri de Urbe parumper moderatis, legata pauperibus in genere ubicumque locorum relicta, & pro tempore quandocumque, & quomodocumque relinquenda, non amplius, ſub Legatorum incertorum nomine, in beneficium dictæ Fabricæ convertuntur, neque ſub ejus facultatibus continentur, ſed perindè ac cetera certa pia Legata, in commodum, & beneficium pauperum plenè, & integrè cedunt diſtribuenda, quomodo, & per quos diſponens ipſe præfinierit.

(a) *Synod Prov. Flor.* 1517. *de Teſtam. cap.* 1. *&* 2. *f.* 56. *&* 60., *&* 1573. *Rubr.* 54. *c.* 1., *Synod. Diœceſ.* 1619. *tit.* 11. *cap. un.* §. 2., *&* 1637. *tit.* 12., *&* 1681. *tit.* 17., (b) *Synod.* 1573. *ubi ſupra*, (c) *Synod. Diœc.* 1637. *tit.* 12., (d) *d. Synod.* 1517. *Rubr. de Teſtam. cap.* 1., (e) *dicta Synod.* 1637. *tit.* 12., (f) *Synod.* 1517. *ubi ſup. cap.* 2., *&* 1573. *ibidem cap.* 2., *&* 1681. *tit.* 17. §. 1., (g) *Decret. S. Congregat. Concil. juſſu Urbani VIII. de Celebrat. Miſſar. ſub die* 21. *Nov.* 1625. *eſt in Addit. infra*, (h) *Synod.* 1637. *tit.* 12., (i) *Synod.* 1681. *tit.* 17. §. 2., (k) *Synod. Diœc.* 1656. *tit.* 14. *c.* 1.

TITULUS II.

DE SACRAMENTIS.

1. DIvinæ munificentiæ fontem inexhauſtum benigniſſimus Redemptor Noſter Jeſus Chriſtus, qui dat omnibus affluenter, peculiari modo in Eccleſiæ ſuæ Sacramentis aperuit. Per ea enim, veluti per rivulos, Gratiæ ſuæ largiſſimas aquas ſuperabundanter in nos derivare voluit, quibus omnis vera juſtitia, (*a*) vel incipiat, vel cœpta augeatur, vel reparetur amiſſa, & Sancta Dei Eccleſia perenni gratiarum effuſione fœcundetur. Ut has igitur aquas

aquas hauriamus omnes in gaudio de fontibus Salvatoris, (*b*) hanc hauriendi, propinandique, rationem Sacerdotibus æquè, ac populo, proponimus.

(a) *Concil. Trident. seß. 7. in Proëm.*, (b) *Isai. cap. 12. ver. 3.*

CAPUT I.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

1. QUoniam verò alia aliis curandis animarum nostrarum languoribus adinventa à Christo Domino remedia, sicut in multis ad invicem differunt, ità non in paucis conveniunt, de his primum, ne eadem sæpiùs inutiliter repetantur, admonere proponimus.

2. Parochi igitur, cum primum ad Sacramentum aliquod novus quis accesserit, Sacramenti illius materiam, *(a)* formam, vim, & efficaciam publicè explicent, ut necessaria unius instructio universorum sit ædificatio, idque maternâ potiùs linguâ ad faciliorem intelligentium captum expediat, juxtà Cathechismi, ac Ritualis Romani doctrinam, & praxim, à quibus ne latum quidem unguem discedant.

3. Pueros confirmandos, seù ad Pœnitentiæ, atque Eucharistiæ Sacramenta recipiendos, solerter interrogent, nùm Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Decalogi, Ecclesiæque Præcepta, ac Fidei rudimenta, calleant; si enim ignoraverint, nisi secus aliquando necessitas prudenter persuaserit, arceri eos à Sacramentis decet, donec addiscenda didicerint.

4. Præcipua Parochorum solicitudo circa Ægrotantes effulgeat, cum videlicet imminens propinquæ mortis discrimen, & anteacti laboris præmium Parocho, & uberiorem impensæ curæ fructum repromittit Infirmo. Ne autem consanguineorum ignavia Parochum fallat, *(b)* vel Parochus ipse, ignoratæ valetudinis obtentu, desidiæ notam declinare unquam possit, jubemus, ut inter Missarum solemnia, ruri præsertim, Populum interroget, an quæpiam ex Ovibus ægrotet, & nuncio accepto, sublatâ quâcumque modici, vel gravis morbi distinctione, ægram invisat, & salutaribus monitis, & extremis, si opus fuerit, Sacramentis omninò recreare non negligat.

5. Sacramentorum congruit dignitati, quod & districtè præcipimus, ut in eorum administratione Presbyteri, cuiuscumque ordinis, & dignitatis existant, lethalis culpæ conscii nequaquam accedant, talari veste induantur, Cottâ, & Stolâ ornentur, cæremonias, ritus, & pre-

ces adhibeant ad normam Ritualis Romani, quod, nedum observare religiosissimè in actu administrationis, sed & frequenter evolvere, (c) etiam citrà casum necessitatis, ad minimos quoscumque evitandos errores, volumus, & mandamus, condignas errantibus pœnas omninò inflicturi.

6. Sacramenta, quæ ceteroquin dignis ministrantur, & propterea vivorum dicuntur, publicè, & notoriè indignis Parochi nequaquam conferant; non enim est bonum sumere panem filiorum, & dare canibus; justè autem petentibus faciles omninò ministrent, & propriæ quandoque salutis oblitos, vel certè negligentes, oblatâ spontè medicinâ ad remedia capessenda pelliciant; charitatis tamen, humanitatisque modum adhibeant, paternè illos excipientes, & propriâ quâcumque commoditate posthabitâ, etiamsi animam suam pro sibi commissis Ovibus, & Christi Sanguine redemptis, ad Boni Pastoris exemplum, dare oportuerit.

7. Ægrotos seduli, ac frequenter invisant, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, ac Extremæ Unctionis Sacramentis opportunè reficiant, precesque ab Ecclesia præscriptas in ultimo mortis agone devotè recitent, nec (quantum fieri potest) quemquam, Parocho absente, ex hac vita migrare patiantur, severissimam Deo, Nobisq; rationem reddituri, pœnasque prò incuriæ qualitate gravissimas arbitrio nostro daturi.

8. Caveant insuper Parochi omnes, aliique Sacerdotes, ne in Sacramentorum administratione quicquam, quovis prætextu, directè, vel indirectè, cum illicito quæstu procurent; huiusmodi enim, vel simoniacâ labe, vel avaritiæ sordè, infectos declaramus, pœnisque facinoris atrocitati condignis severissimè puniemus.

9. Cum Sancta sanctè tractari prorsus oporteat, fideles omnes toto nostri cordis affectu monemus, & obsecramus, ut rectâ animi dispositione, & decenti corporis habitu ad suscipienda Sacramenta se conferant, non cujusvis generis armorum onere graves, non indumentorum luxuriâ inverecundi, non vestium, citra gradus, & loci dignitatem, abjectione contemptibiles, non incessus fastu, aut oculorum petulantiâ, impudentes.

10. Sacramentis, seu sacramentalibus quomodolibet abutentes, vel ea ad alios usus, quam in eos, ad quos à Christo Domino, & ab Ecclesia ejus Sponsa, instituta fuerunt, etiam medicinæ obtentu, convertentes, si Sacerdotes fuerint, vel aliquo ex Sacris Ordinibus initiati, ipso facto ab Officio, & Beneficio suspensos decernimus; laicos verò severissimè puniendos, ultrà Juris pœnas, arbitrio nostro jubemus.

(a) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 2. *c.* 1. §. 1., (b) *Synod. Diœc.* 1678. *tit.* 5. *c.* 2., (c) *Synod.* 1619. *hoc tit.* §. 3., *&* 1645. *tit.* 1. *c.* 6. §. 4.

CA-

CAPUT II.

DE SACRAMENTO BAPTISMI.

1. SUperatis jam gradibus, per quos ad sublime Sacramentorum fastigium pervenitur, eorumdem sese nobis offert janua, in Baptismi declaratione, & administratione, patefacienda.

2. Præcipuum itaque regenerationis Sacramentum explanandum aggredimur, sine quo non licet introire in Regnum Dei; nisi id, quod, natum ex carne, caro erat, renatum ex (*a*) aqua, & spiritu regenerante, spiritus fiat. Ut igitur Baptismus, à quo cetera Sacramenta vim obtinent, ritè, & rectè, sine ullo penitus errore, aut defectu, Fidelibus conferatur, omnia à S. Concilio Tridentino definita, & à Summis Pontificibus, præcipuè à B. Pio, & à Paulo, utroque Quinto, constituta, & à Rituali Romano præscripta in hujusmodi Sacramenti administratione, adamussim servari, & quam diligentissimè impleri præcipimus, gravissimè animadversuri in eos, qui, vel ex ignorantiâ, vel ex incuria, quicquam deliquerint. (*b*)

3. Et quoniam, ut infra declarabimus, cum de Ministro agemus, non solius est Parochi facultas baptizandi, sed cujuscumque de populo, in casu necessitatis; Propterea Baptismi materiam, & formam, populos Parochi frequenter edoceant, (*c*) ut aquâ purâ naturali elementari, rejectâ artificiali, utantur, quæ quidem aqua, regenerandis hominibus adhibenda, citrà casum necessitatis, nonnisi ex fonte Baptismali, solemniter benedicto in Sabbatho ante Pascha, vel Pentecostes, hauriatur. Et si fortè, quod accidere aliquando potest, Fons ipse Baptismalis, ex multiplicitate baptizatorum, penitus absorbeatur, circà modum supplendi, Rituale servetur.

4. Formam autem vernaculâ præsertim linguâ, tàm Parochi, quàm Confessarii, commissis sibi populis tradant, (*d*) ut nulla alia adhibeatur, quam, quæ adhiberi à Sacrosâncta consuevit Ecclesia, videlicet = *Ego te Baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti;* = quorum verborum prolationi contemporanea esse debet aquæ super baptizandi caput trina, in modum Crucis, infusio, trium Divinarum Personarum nominibus correspondens, ità tamen, ut unus, & idem, qui verba profert, necessariò aquam infundat.

5. Licèt baptizandi munus ad Parochum, tamquam ad legitimum Sacramenti Ministrum, vel ad Sacerdotem ab eo delegatum, propriè spectet, attamen, ut obvius, ubicumque, & quandocumque, tàm necessarii Sacramenti Minister habeatur, unusquisque rationis com-

pos, rejectâ quâcumque sexus, Religionis, ac Dignitatis differentiâ, si recta concurrat in eo voluntas faciendi, quod Catholica facit Ecclesia, validè semper baptizare potest, & etiam licitè, si necessitas urgeat; servato inter præsentes ordine, ut prius Sacerdos, vel Clericus in concursu Laicorum, prius masculus exclusâ feminâ, prius Fidelis, quàm Infidelis, admittatur, nisi modestiæ lex, in nondum perfectè ex utero matris egressis, vel imperitia masculorum, aliter fieri persuaserit. (*e*)

6. Parochus, aliusve Sacerdos in Ecclesia baptizans, ubi primum baptizandus sibi puer oblatus fuerit, ejusdem pueri Parentes, vel Obstetricem interroget, an, & quomodo, & à quo baptizatus domi fuerit infans, ad Ecclesiam deductus; nondum baptizatum more solito baptizet; baptizatum verò non prius dimittat, quàm baptizantem, à pueri Parentibus, sub arbitrii pœna, personaliter adducendum, (*f*) de materia, & forma adhibitis solerter interroget, ut de Sacramenti validitate cognoscat. Super ritè baptizatum prætermissas dumtaxat Ecclesiæ solemnitates, & Sacramentalia suppleat, & omissâ Baptismi formâ, dicat = *Quia tu es Baptizatus, ego te benedico, &c.*; nulliter baptizatum (*g*) simpliciter iterum baptizet; dubium autem de materiæ, & formæ legitimitate, ità sub conditione baptizet, nempè = *Si non es Baptizatus ego te, &c.* quod, & in expositis servari jubemus, si de collato eis Baptismo non constet. (*h*)

7. Quoniam nomina pueris recens natis, & ad distinctionem personæ, & ad Sancti alicujus tutelam implorandam, imponuntur, Baptizantem admonemus, ne profana usquam nomina, sed, quæ in Albo Sanctorum connumerantur, admittat, nec eodem nomine plures fratres, etiam si seniores jam prædecesserint, vocet. Si autem familiæ, præsertim Nobilis, quandoque consuetudo nomen aliquod, à sanctitate religionis abhorrens, imponere coëgerit, vel idem nomen dare ex præscripto Testatorum oportuerit, in iis saltem casibus aliud nomen addatur, quod Christianum deceat, & unum ab altero ejusdem nominis respectivè distinguat, & hoc ipsum in Libro Baptismali peculiariter adnotetur, ne ullis umquam fraudibus decipi posteritas possit, vel labefactari Religio. (*i*)

8. Nisi necessitas urgeat, exceptis Regum, aliorumque Principum Supremorum, filiis, neminem domi extra Ecclesiam baptizari Parochi sinant, sed omninò servetur Apostolicæ Sedis Constitutio *in Clementina unic. de Baptismo*. Ecclesiæ autem nomine illam intelligimus, ubi Fons est Baptismalis, (*k*) & intra Diœcesim, quam egredi sine justa causa, ac nostra permissione, prohibemus; domi

verò

verò ex justa caufsa baptizati, cum primum poterit, ad Ecclesiam deferantur, ut omissæ cæremoniæ, & sacri ritus, palam suppleantur. (*l*)

9. Adultos, extra casum necessitatis, sine speciali nostra facultate baptizari vetamus; infantibus verò quamprimum ministrari, nec ultra triduum differri, absque concessione nostra, sancimus; triduoque elapso, nonnisi Nobis annuentibus, admitti jubemus. (*m*)

10. Non plures, quam duo ad summum, vir scilicet, & femina, ad pueros è SacroFonte suscipiendos, admittantur à Parochis, quorum etiam curæ sit docere Patrinos, quam, & cum quibus, & ad quos effectus, spiritualem cognationem contraxerint, & quibus erga baptizatos oneribus teneantur. In hujusmodi autem Patrinos, sub arbitrii nostri pœna, contra Baptizantes repetenda, minimè assumantur excommunicati, interdicti, publicè criminosi, infames, qui sana mente non sunt; non impuberes, non Angelicam Salutationem, Orationem Dominicam, Symbolum Apostolicum, Decalogi, & Ecclesiæ Præcepta, & præcipua nostræ Fidei Mysteria, ignorantes; non Regulares, non Clerici in Sacris Ordinibus constituti, nisi specialis nostra, vel Vicarii nostri Generalis facultas in scriptis accesserit, non denique ullus à Sacris Canonibus, & à Rituali Romano exclusus. (*n*)

11. Fontes Baptismales, si non marmorei, saltem lapidei sint, mundi, nitidi, benè clausi, & clavibus, à Parocho semper custodiendis, obserati, ne sordibus, aut abusibus pateant; in decenti loco Ecclesiæ erecti, Imaginem Christi Salvatoris à Præcursore baptizati præseferentes, superius umbellâ contecti, ferreis undique, vel saltem ligneis, cancellis circumsepti; aquam è baptizatorum fronte defluentem in diverso vase recipiant, unde per occultam fistulam in proximum Sacrarium dimanet, nec baptismalibus undis commisceatur. (*o*) Vasa Sacrorum Oleorum, & Salis, necnon vasculum, ad aquam super caput baptizandi fundendam, argentea sint, vel saltem stamnea, ac tuto in loco, propè ipsum Fontem, accuratè custodiantur. (*p*]

12. Sudariola, candelæ, & si quid aliud à Parentibus parvulorum deferatur in usum Sacramenti, Baptizanti, vel Ecclesiæ acquiri volumus, nec restitui, ut sortilegiis, & superstitionibus occurramus; ne autem ulla avaritiæ sordes ex hac nostra Constitutione invalescat, peti quicquam à Baptizantibus prohibemus. (*q*)

13. Statutis ab Ecclesia diebus, quibus aqua Baptismalis renovatur, Parochi omnes, tàm Seculares, quàm Regulares, ad matricem Ecclesiam conveniant, intra cujus fines Parochiam obtinent, ut

Plebanum, seù, quocumque alio nomine nuncupatum, matricis Ecclesiæ Rectorem in explenda Sacra functione coadiuvent, & solemni Missæ intersint, ac deserviant, nec sine Plebani ejusdem, aut nostra in scriptis obtinenda facultate, sub pœna sex aureorum in singulas vices, obsequium hujusmodi erga Ecclesiam, cui subiiciuntur, prætermittant. Si verò intra eumdem Plebatum alii Fontes Baptismales existant, Ecclesiarum hujusmodi Rectores, dummodò in propria Ecclesia functiones peragant, à majoris Ecclesiæ famulatu immunes sunto, & nonnullos alios ex eodem Plebatu Sacerdotes præmoneant, quos, assentiente Plebano, in adjutores adsciscant, pœnam, ut supra constitutam, non evasuri, si secus fecerint. (r)

14. Ubicumque Fons Baptismalis Fidelibus patet, Ecclesiæ omnes, præcipuâ hâc prærogativâ refulgentes, peculiarem Librum retineant, in quo annus, dies, & hora nati pueri, vel puellæ, dies quoque Baptismi, nomen eidem impositum, uterque Parens, eorumdemque Patres, ac Parochia, Patrini item, & nomen Baptizantis fideliter adnotentur; atque equidem immediatè in ipsomet Libro, non in pagellis à Libro distinctis, nec dilatâ ad aliud tempus, cum periculo oblivionis, descriptione necessariâ, sub pœna scutorum quinque, tàm contrà Rectores, quàm contra eorum Capellanos, in supradictis delinquentes, in solidum exigenda. [ſ]

15 Plebanos, aliosque Sacri Fontis custodiæ Præpositos, sub pœna duorum aureorum in singulas vices, districtè monemus, ut Literas testimoniales collati Sacramenti, quas justè petentibus gratis conscribere tenentur, fideliter omninò, prout jacent in Libro baptizatorum, transcribant, nec ullam fraudem in re tanti momenti, quacumque ex caussa, committant. (t)

16. Ceterum, quod infrà, cum de rebus Ecclesiæ agetur, circà Librorum omnium Parochialium transmissionem ad Cancellarium nostrum, & eorumdem approbationem, statuimus, omnimodè, sub pœna scutorum decem, ex officio, & absque ulla monitione repetenda, diligenter impleant.

17. Quoniam verò periculum partus frequentem præbet occasionem Obstetricibus baptizandi, onus, ceteroquin Parochis injunctum, erudiendi Populum universum, cum ipsis Obstetricibus accuratiùs præcipimus adimplendum, ne earum ignorantia parvulis in summi momenti actione noceat.

18. Nulla itaque Mulier, sub Excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, obstetricandi officium usurpet, nisi, præmisso examine, ido-

idonea à Nobis, vel à Vicario nostro Generali pro Sacramento Baptismi comprobetur; & tamen sæpe sæpiùs à Parocho identidem instruendam jubemus, &, si quando minus instructa reperiatur, suspendi ab officio, monente Parocho, volumus, donec sufficienter Baptismi formam, maternâ potiùs, quàm latinâ linguâ proferendam, & alia ad Baptismum necessaria, perfectè didicerit: Inobedientem Excommunicatione, ipso facto incurrendâ, ligamus; Parochumque dissimulantem severissimis arbitrii nostri pœnis obnoxium facimus. (*u*)

19. Cum non longè à Baptismo distet cura parvulorum intra primum nativitatis annum, ne cum damno reipublicæ immaturi decedant, Parochis omnibus districtè mandamus, ut sedulò perquirant, an Conjuges, & Nutrices, cum hujusmodi Infantibus dormiant sine capsula, ad puerorum tutelam retinenda, & ut eam negligentes, de culpæ gravitate, de periculo suffocationis, & de peccati reservatione, secuto effectu, acriter commonefaciant, & contumaces ab ingressu Ecclesiæ prohibeant, donec resipiscant. [*x*]

20. Puerperis denique laudabile, & quidem vetustissimum, in utroque Testamento servatum, institutum, ac ipsiusmet Deiparæ exemplo confirmatum, inculcent, ut, absoluto Puerperio, ad Ecclesiam Parochialem, & non ad aliam, nisi de Parochi licentia, Deo gratias acturæ, & Sacerdotalem Benedictionem recepturæ, sub arbitrii pœna, se conferant. (*y*)

(a) *Joan. cap.* 3. *vers.* 5. 6. 7., (b) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 1., *&* 1645. *tit.* 1. *cap.* 6. §. 2., (c) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 29. *cap.* 1., (d) *Synod.* 1645. *ubi prox. supra* §. 3., (e) *Synod. Diœc.* 1569. *hoc tit.* §. 2., *&* 1573. *Rubr.* 29. *cap.* 1., [f] *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 3., *Synod.* 1573. *Rubr.* 29. *cap.* 2., *&* *Diœc.* 1589. *hoc tit.* §. 3., (g) *dict. Synod.* 1573., *&* 1589. *ubi supra*, (h) *d. Synod.* 1573. *ibid.*, *&* 1589. *hoc tit.* §. 4., (i) *Synod. Diœc.* 1681. *tit.* 2. §. 2., (k) *Synod.* 1589. *hoc tit.* §. 3., (l) *Synod. Diœc.* 1508. *hoc tit.* §. *unic.*, *&* 1569. *hoc tit.* §. 2., (m) *Synod.* 1569. *hoc tit.* §. 2., *&* 1589. *hoc tit.* §. 3., (n) *Synod.* 1569. *hoc tit.* §. 1. *&* 6., 1573. *Rubr.* 29. *cap.* 3., 1619. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 4., *Synod. Diœc.* 1610. *hoc tit.* §. 2., *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 5. *num.* 4., (o) *Synod.* 1589. *hoc tit.* §. 1. *&* 2., *&* 1610. *hoc tit.* §. 1., *&* 1645. *tit.* 1. *cap.* 6. §. 5., (p) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 1. §. 6., [q] *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 5., *&* 1645. *tit.* 1. *cap.* 6. §. 7., (r) *Synod. d.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 8., *Synod. Diœc.* 1637. *tit.* 8., (s) *Synod.* 1589. *hoc tit.* §. 9., *Synod.* 1610. *hoc tit.* §. 3., (t) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 6. §. 8., (u) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 2., *&*

1645.

1645. *tit.* 1. *cap.* 6. §. 3., *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 5. *n.* 3., *Synod.* 1681. *tit.* 2. §. 3., (x) *Synod.* 1589. *hoc tit.* §. *ult.*, *&* 1619. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 7., (y) *Synod.* 1619. *ubi supra*.

CAPUT III.

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

1. INnocentiæ stolam in Baptismo recepimus, sed, ut eam immaculatam perferamus ante Tribunal Christi, certamine cum victoria nobis opus est in hac vita, quæ militia est super terram; Peccatum enim lustrali Fonte deletur, sed non fomes peccati, cum sensus, & cogitatio humani cordis in malum prona sint ab adolescentia sua. In hanc igitur pugnam Sacramentum Confirmationis arma suppeditat, & vires addit. Quamobrem omnibus, & singulis, animarum Rectoribus districtè præcipimus, & mandamus, (*a*) ut singulis annis, post Festum Paschæ, vim, & efficaciam hujus Sacramenti populis explicent, & opportunitatem annuncient illud recipiendi in Ecclesia nostra Metropolitana, in Festo Pentecostes, & duobus sequentibus diebus; urgeantque, ut omnes septennio majores (non enim infrà septennium expedit) ad Civitatem nostram, quantum fieri potest, accedant confirmandi, præmissâ tamen Sacramentali Confessione, & non nisi de mandato Parochorum, qui, prævio examine, de singulorum idoneitate cognoverint; si Fidei nostræ Rudimentis imbuti, si in ætate legitima constituti, si Sacramenti naturam, & fructus edocti, si desiderio gratiæ Sacramentalis accensi, si nondum eâdem Sacrâ Unctione liniti, quæ reiterari sine gravi culpa non potest; si denique rectè dispositi fuerint ad Sacramentum suscipiendum, quod animæ puritatem, & impetratam peccatorum veniam, prærequirit.

2. Quod ut faciliùs Parochi exequantur, cum, circà Dominicæ Passionis, vel Resurrectionis tempora, Parochianorum domos, lustrali aquâ consperfuri, singillatim invisunt, (*b*) tunc Patres, Matresque familias interrogent, num aliquis apud eos hoc Sacramento adhuc roborandus existat, suadeantque, ac respectivè, juxtà casuum diversitatem, pro prudenti eorum arbitrio, compellant, ut singuli discretionis annos ingressi, sine justa, & rationabili causa, gratiam Confirmationis obtinere non differant, sed eumdem Parochum, de illa erudiendi, conveniant, & tandem ad Nos, Sacro Chrismate liniendi, festinent.

3. Confirmandi vittam lineam mundam secum deferant, quâ frontem

tem circumligentur post Sacram Unctionem, nec prius quam exacto triduo solvantur, proprij Parochi ministerio, qui fasciam comburat, & Sacramento decoratos, juxtà formulam in Rituali Romano præscriptam, in Libro Confirmatorum, omninò retinendo in singulis Parochialibus Ecclesiis, referat. *(c)*

4. Parochi verò Civitatis, Dominicâ præcedente Confirmationem, inter Missarum solemnia, *(d)* annuncient, ut singuli Confirmandi, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ receptis Sacramentis, ad Nos, Sacro Chrismate inungendi, accedant, eoque delibuti, ad eorumdem Parochum redeant, tribus diebus elapsis, vittâ capitis, ut supra, exuendi, & inter Confirmatos adnotandi.

5. Unum tantummodò Patrinum, sive masculum, sive feminam, occasione Confirmationis adhibendum meminerint, idoneum tamen, & de spirituali cognatione admonendum, ut in Baptismi Sacramento fusè constituimus. *(e)*

6. Cùm Confirmatio duplicem pariat effectum in anima recipientis, gratiam scilicet infundat, & characterem indelebiliter imprimat; Propterea Parochi caveant, ne semel Confirmati Sacramentum iteratò recipiant, sed facti veritatem accuratiores investigent, doceantque dubios, nisi dubium ipsum rationabiliter deposuerint, nullatenus esse Confirmandos, nisi Nobis, vel prudenti Confessario, primum consultis, & annuentibus. *(f)*

(a) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 30. *cap. unic.*, *Synod. Diœc.* 1610. *hoc tit.*, *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 3. §. 1., *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 7. §. 1., [b] *Synod. Diœc.* 1691. *tit.* 1. *cap.* 6. *num.* 1., (c) *Synod.* 1691. *tit.* 1. *cap.* 6. *n.* 2., *Synod.* 1619., *&* 1645. *ubi supra* §. 3. *&* 2., (d) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 7. §. 2., *&* 1619. *tit.* 2. *cap.* 3. §. 1., (e) *Synod.* 1573. *Rubr.* 30. *cap. unic.*, *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 3. §. 2., (f) *Synod.* 1619. *ubi supra* §. 4.

CAPUT IV.

DE SACRAMENTO EUCHARISTIÆ.

1. Militibus suis Dominus, verè pius, verè misericors, uberem paravit annonam, Panem videlicet vitæ, & Calicem salutaris, ut in fortitudine cibi istius alacriores semper evadamus in pugnam, & post breve certamen, quoddam veluti certæ victoriæ, & futuræ gloriæ pignus accipiamus. Eucharisticum Cibum, & Eucharistiæ Sacramentum jure, & meritò hunc Panem appellat Ecclesia, quia non sine gratiarum actione deceat à Fidelibus manducari.

ducari. Omnes igitur Pastoralis nostræ solicitudinis conatus in id intendimus, ut augustissimum Sacramentum, in quo vera Christi Caro, verusque Christi Sanguis, sumitur, & totâ prorsus reverentiâ servetur, & totâ cordis munditie accipiatur.

2. Primum itaque locum in Ecclesiis, supremum videlicet Altare, vel saltem huic proximum, recondendo Augustissimo Sacramento destinamus, itaùt ingredientes Ecclesiam protinus adorandum conspiciant, nec circumcursare latibula oporteat, ut dilectum inveniant. (*a*) Tabernaculum, in quo recondi, ac continuò custodiri debet, superposito Umbraculo, vulgo *Baldacchino*, distinguatur, ac decoretur; (*b*) tutissimo, ac honestissimo loco sit collocatum, diligentissimè compactum, nullà penitus rimulà perforatum, pretioso artificio fabrefactum, vel picturà exornatum, serico albo, vel rubeo, interius contectum, & sub fida argentea clavi, aut saltem deaurata, per Parochum, vel alium Sacerdotem ab eo deputatum, sub gravi pœna, semper retinenda, continuò occlusum. (*c*) Sacramentum autem ipsum, substrato nitido Corporali, in argentea, vel alterius metalli Pixide, intus deaurata, numquam super Patena servetur; aliàs quinque aureorum pœnam inobedientes Parochi, aliive Ecclesiarum Custodes, rejectâ quacumque excusatione, persolvent. (*d*)

3. Singulis decem diebus æstivo, hyemali verò tempore saltem quindecim, consumpto veteri Sacramento, recens consecratum subrogetur, caveantque Parochialium Ecclesiarum Rectores, ne Eucharisticus Cibus in eorum Ecclesiis unquam deficiat. Plebanos autem in Domino rogamus, ut in Ecclesijs sibi subjectis perpetuò vigilent, ne quicquam, ex incuria, contra hæc nostra Decreta contingat. (*e*)

4. Tabernaculum, Sacramento asservando destinatum, etiamsi vacuum aliquando fortè remaneat, in alios usus, quantumvis pios, non convertatur, exclusis etiam Sanctorum Reliquiis, quantumcumque insignibus. & Sacrorum Oleorum vasculis. (*f*)

5. Ante Aram Christi Corporis custodem, interdiù, noctuque, constans Lampas exardeat, nec satis præcepto consultum existimetur, si, ut sæpè contingit, ad aliud Altare, etiam proximum, aliæ faces refulgeant; Quod si negligentes Parochi mandata contempserint, nedùm diminuti sibi cultus vindicem Deum provocabunt, sed pœnam etiam quatuor aureorum in singulas vices, inter accusatorem, & Pia Loca æquè dividendam, & alias quoque arbitrarias, pro modo contumaciæ, sine ulla spe remissionis, incurrent. (*g*)

6. Panem Angelorum Viatoribus manducandum summa cum reve-

reverentia Parochi, aliique Sacerdotes, apponant, & ministrent, &, ut populum salutaris escæ famelicum efficiant, non rarò, inter Missarum solemnia, laudabilem veteris Ecclesiæ ritum commemorent; non tamen omnes Communionis quotidianæ cupidos passim admittant, ne, postquam primitivæ Ecclesiæ charitas refriguit, ad cœlestem hanc Mensam sine nuptiali veste virtutum intrantes, in tenebras exteriores, Sponsi jussu, projiciantur: Parochorum itaque, & Confessariorum, prudenti arbitrio relinquimus, ut petentium statu, moribus, virtutibusque pensatis, ad Sacri Convivij participationem, in unoquoque mense, vel hebdomada, semel, vel diebus singulis, spirituales filios admittant; quamvis rarò videatur alicui consulendum, præsertim mulierculis, ac devotulis quibusdam importunis, Sacerdotale fastigium æmulantibus, ut frequentiùs, quàm tertio quoque die, communicent, juxtà piissimam Constitutionem Innocentii XI. de Communione quotidiana, quam in Additionibus inserendam duximus. (*b*)

7. Dedecet autem Diaconos, & Subdiaconos, (*i*) non omnibus diebus festis, Clericosque minoribus Ordinibus insignitos, non primâ quâlibet Mensis Dominicâ, & in celebrioribus anni festivitatibus, communicare; reliquosque Christifideles tamdiù abstinere ab hac Mensa, ut non saltem in Dominica Resurrectionis, ac Pentecostes, necnon in festis Nativitatis Dominicæ, ac Deiparæ in Cœlum Assumptæ, diebus, Angelico Pane recreari studeant; (*k*) & tamen ea est seculi corruptela, ut nonnulli, Satanæ filii, & perditæ prorsus salutis, homines, Paschali etiam Ecclesiæ præcepto satisfacere renuant; quapropter Parochos omnes admonemus, ut singulis annis, in Dominica Passionis, vel Palmarum, inter Missarum solemnia, maternâ linguâ exponant, prout in Additionibus hujus Synodi retulimus, Caput illud Lateranensis Concilii, quod incipit: *Omnis utriusque sexus*. (*l*)

8. Quod si aliqui, Sanctissimum illud Conciliare Decretum, seù potiùs Animæ salutem, contemnentes, in dicta Paschali solemnitate à Communione abstinuerint, paternè per Parochos corripiantur, ut resipiscant; Elapso verò toto tempore Paschali, statim Parochi, aliàs mulctandi, si fuerint in hoc negligentes, (*m*) quâcumque excusatione rejectâ, contumaces ad Nos deferant, ut eos à Communione Fidelium sejungamus, & si Ecclesiasticis quoque Censuris obdurati adhuc parere contempserint, graviter puniamus, ac demum postquam per annum in Excommunicatione insorduerint, contrà eosdem, tamquam de hæresi valdè suspectos, judicialiter procedamus.

9. Paſchale hujuſmodi præceptum nonniſi in propria Parochiali Eccleſia impletur; graviter igitur, juxtà Sacrorum Canonum,& Synodalium Decreta Conſtitutionum, à Nobis ad hoc renovata, puniendos illos declaramus; qui, ſine noſtra, vel Parochorum licentia, in ſcriptis exhibenda, extra propriam Parochialem Eccleſiam Paſchali tempore, ad ſatisfaciendum præcepto, etiamſi in Eccleſia noſtra Metropolitana communicaverint; (*n*) nec enim à lethali culpa immunes ſunt, nec Eccleſiæ præcepto ſatisfaciunt. Regulares itaque, qui in ſuis non Parochialibus Eccleſiis, vel cuipiam non Parochiano Paſchale Sacramentum adminiſtrare præſumpſerint, ſex Menſium ſuſpenſione, ipſo facto incurrendâ, ſalvis tamen indultis, & Apoſtolicis Privilegiis, ſi quibus gaudeant, abſque ulla tergiverſatione mulctabimus. (*o*]

10. Si quis verò, citrà dolum, abſens eo tempore à propria Parochia fuerit, vel Teſtimoniales Literas fide dignas de alibi peracta Communione Nobis, aut proprio Parocho, opportunè exhibeat, vel iterum in Parochiali Eccleſia Paſchale Sacramentum recipiat; ſi ſecus fecerit, pœnis iiſdem, ac ſi præcepto non paruiſſet, erit obnoxius. (*p*)

11. Fruſtrà autem pœnas infligimus Dominici Corporis, & Eccleſiaſtici præcepti, contemptoribus, niſi modum aliquem ſtatuamus, quo morbidæ hæ pecudes à reliquo ſano grege internoſcantur: Jubemus proindè, ac diſtrictè mandamus, ut omnes Parochi Parochianis univerſis ſingulas Schedulas, quas vulgò *Bullettini* vocant, proprio Eccleſiæ, vel Familiæ, ſigillo, aut alia notâ ad libitum obſignatas, & nomine communicantis, vel propriâ Parochi, vel aliâ ſibi fidâ manu, in poſteriori parte inſcriptas, circà tempus Paſſionis, conſignent, eaſdemque ſchedulas in actu Communionis à ſingulis repetant, ſolicitè curantes, an Sacrâ Communione refectus, ille idem ſit, qui fuerat in pagella retroſcriptus. (*q*)

12 Cultum Venerabili Sacramento à Populis exhibendum ſatis adauget, & ſacram ejuſdem frequenter manducandi famem vehementer excitat pietas Sacerdotum, ac eorum in miniſtrando decus quoddam ſingulare retentum, & eximia totius ſacræ functionis ſervata majeſtas. Quapropter Parochi omnes, aliique Sacerdotes, etiam Regulares, omninò caveant, ne Sacræ Menſæ diſpenſatores aſſiſtant, niſi albâ, vel ſaltem ſuperpelliceo, ac ſtolâ deſuper, numquam nigri coloris, induti; (*r*) projectionis periculo providentes, Pixide regulariter, non Patenâ, utantur: aquam, ſeù alium quemcumque liquorem, purificandis communicantium labris propinari conſuetum, non in Calice porrigant, ſed in alio vaſe vitreo, vel argenteo, Calicis formam non referente.

Eleemo-

Eleemosynam sacculo, aut pelvi, nullatenus à Sacræ Mensæ assidentibus, ante, vel post Communionem, flagitent, etiam ad commodum Societatum Venerabilis Sacramenti, sub arbitrii nostri pœnis contrà exigentes, vel à spontè etiam dantibus accipientes, etiamsi Confratres forent Societatis.

13. Nisi prohibeat angustia loci, vel nisi insolita confluentium multitudo præpediat, maximè decet, ut in Mensa Eucharistica, distributis hinc indè lateribus, feminæ a maribus segregentur, quæ quidem, velato capite, demisso vultu, obstruso pectore, modestoque prorsus habitu, ad Communionem accedant. (*f*)

14. Publicos peccatores, Concubinarios, Fœneratores, Meretrices, Lenones, Blasphemos, Præstigiatores, Histriones obscœnos, Coniuges seorsim illegitimè viventes, Interdicto innodatos, Excommunicatos vitandos, ceterosque in publicis, patentibusque flagitiis, degentes, ab Angelorum esca jejunos dimittimus, ac penitus arcemus; nec admitti per Parochos unquam volumus, nisi sufficienter probatos, & quoadusque constiterit, eos ad bonam frugem tandem rediisse. (*t*)

15. Perrarò etiam, ac post diligentem excussionem, mulierculæ recipiantur, quæ, vel ut impudicitiam tegant coram hominibus, vel ut rei familiaris lucra promoveant, neutiquam verentur, cum animæ dispendio, vindicem in se Deum provocare; quem, in abscondito videntem, præpostera non latet, & personata facies pietatis. (*u*)

16. Clam verò facinorosos, diutinisque sceleribus, sed tamen occultis, irretitos, Confessarii, nisi aliter veræ contritionis, stabilisque propositi, signa persuaserint, paternè disponant, ut dilatâ per quatuor, vel quinque dies, divinæ Mensæ participatione, puriores indè, & in criminum detestatione firmiores, ad sacrum Mysterium tandem accedant.

17. Armenos Sacrâ Communione reficiendos minimè volumus, nisi prius Catholicæ Fidei professionem eos emisisse constiterit, vel ex Nostris, vel ex Sacræ Inquisitionis Literis, in authentica formâ exhibitis, juxtà Decretum S. Congregationis de die 25. Maii 1669. in Additionibus impressum. (*x*)

18. Non ante decimum ætatis annum ad Sacram Communionem, præterquam in Mortis articulo rationis usum habentibus non denegandam, pueri admittantur; diligens tamen semper examen super idoneitate requisita præcedat instructio, ne fortè ignorantes Divina Mysteria, quæ in tanto Sacramento continentur, indignè, vel certè inutiliter, Angelico Pane vescantur. Proprium hoc Parochi munus

esto, ut Tyrones instruant, & ut celerius eos recipiant, vel diutius exerceant; si autem alius præter eos erudiendi provinciam susceperit, adhuc Parochum adiri volumus, qui per seipsum probet, vel reiiciat (*y*).

19. In mortis periculo laborantibus Panem hunc vitæ, & intellectus, tamquam Viaticum, ancipiti prorsus itineri, & inemendabili, necessarium, omninò porrigi præcipimus, omnibus iis opportunè, ac ritè servatis, quæ in Rituali Romano, (*z*) ac Provinciali Florentina Synodo, decernuntur: si verò sumendi eum quomodolibet incapaces fuerint, nullo modo deferatur deosculandus dumtaxat, vel adorandus; & ne verò quisquam sine fortitudine cibi istius viam universæ carnis ingrediatur, Parochi vigilent, gravissimas pœnas daturi, quoties eorum culpâ secus evenerit. (*aa*)

20. Omnibus igitur dubiâ, gravique ægritudine, periclitantibus sumenda Eucharistia opportunè tradatur, quæ argenteo in vasculo, (*bb*) si facultates patiantur, sin minus, alterius materiei, semper tamen deaurato, afferatur; superpositâ Umbellâ, ad hunc præcisè usum retentâ, in itinere contegatur, & compluribus, quoad fieri potest, luminibus associetur per Confratres Societatis, proprio habitu indutos, & in singulos menses ad hoc munus electos, ubi commodè fieri potest; vel ubi sodalitia hujusmodi non reperiuntur erecta, per alios homines, albo lineo sacco, prout in Confraternitatibus fieri consuevit, religiosè coopertos; monentes omnium Ecclesiarum Rectores, ut in hunc usum hujusmodi vestes, ubi Societates desunt, continuò retineant; Populorum etiam pietatem excitent, ut erga Venerabile Sacramentum venerabundæ associationis obsequium exhibeant, & ut Indulgentias lucrentur à Summis Pontificibus concessas, quas expletâ functione comitantibus Parochi denunciare tenentur.

21. In Civitate, aliisque celebrioribus in locis, tintinnabuli pulsatio præcedat, & non una tantum Particulâ consecrata ad Infirmos afferatur, sed plures, ut eodem ordine ab ægroti domo, comitantibus populis, & Psalmos, aliasque Preces, piè recitantibus, Sacramentum ad Ecclesiam reportetur, & cum eo adstantes benedicantur.

22. Ægrotantis domus, in adventum Divini Hospitis, quantum domesticæ vires suppetunt, & temporis angustiæ plerumque patiuntur, diligenter mundetur, orneturque; cubiculum præsertim Infirmi, in quo nitida mensa paretur cum Corporali, & Patena, Vasculoque cum aqua ad manus Sacerdotis diluendas; (*cc*)
lectu-

lectulus ipse, in quo Infirmus jacet, ferico, lineove velo, è conspectu saltem Sacerdotis, laudabiliter supervestiatur; super quibus ut maximè vigilent, ægrotantium eorumdem domesticos, aliosque eorum curæ præpositos, vehementer hortamur.

23. Sacra Eucharistia pro deferendo Viatico in nullo prorsus Oratorio, tàm publico, quàm privato, custodiatur, nec in eo in Paschali solemnitate Fidelibus distribuatur, absque nostra licentia, sub pœna interdicti, ipso facto incurrenda, aliisque arbitrariis, contrà Sacerdotes, tàm Seculares, quàm Regulares, ab hac nostra Sanctione discedentes. (dd)

24. Eousque temeritatis sacrilega quædam avaritiæ mancipia pervenerunt, ut impuris manibus, nedùm attrectare, sed auferre Sacras Pyxides, & Angelicum Panem in iisdem clausum proiicere, vel aliàs profanare non semel præsumpserint. Exhorrescendum itaque facinus, quantum in Nobis est, exterminare cupientes, Apostolica Decreta Sanctæ Memoriæ Innocentii Papæ XI. ad memoriam reducimus, pœnasque inibi contentas contrà sacrilegos inviolabiliter exequi constituimus, ipsamque Bullam in Additionibus ad hanc Synodum imprimi mandavimus.

25. Numquam satis laudabilem nostræ Civitatis consuetudinem, singulis anni diebus, in Ecclesiis jussu nostro designatis, Venerabile Eucharistiæ Sacramentum per spatium Quadraginta horarum publicè adorandi, maximopere commendamus, & ut perpetuò retineatur ardentissimè concupimus, ac vehementer hortamur; Jubentes tamen, ut in Ecclesiis, prædicto tempore sacræ ejusmodi functionis, nulla penitus canatur Missa Defunctorum; ut Concionatores, si fortè Divinum inibi verbum sit annunciandum, aperto semper capite verba faciant, eumque dicendo locum eligant, undè nec ipsi, nec auditores, Altari terga vertant, & ut denique ea omnia serventur, quæ in formam peculiaris instructionis, dudum typis editam, & in Synodi Additionibus reimpressam, redegimus.

26. Quoniam autem Fidelium pietati satis consultum videtur, quotidianâ Venerabilis hujus Sacramenti publicè expositi adoratione, quæ singulis in Urbis Ecclesiis, ceteroquin idoneis, spatio quadraginta horarum, servatis inter eas vicibus, diu, noctuque, confluentibus populis offertur: Propterea, ut Plenariam peccatorum Indulgentiam, ibidem orantibus à Summo Pontifice concessam; omnes avidius lucrari studeant; & ut frequentiam earumdem Ecclesiarum excitemus, ac ne Sacramentorum maximum passim efferatur ad quæstum, vel ad ambitionem; facultates exponendi, hactenus

sine

ſine delectu propemodum effuſas, præcipimus in poſterum moderandas, & nonniſi ex laudabili conſuetudine, vel ex gravi cauſſa, fore cuiquam concedendas, & præcipuè in Oratoriis, & Confraternitatibus.

27. Ceterum, ſub pœna interdicti, ſine expreſsa noſtra, vel noſtri Vicarii Generalis, facultate, nequaquam ullibi Euchariſtiæ Sacramentum palam exponi permittimus; eâdemque prorſus pœnâ mulctamus aſſervantes Corpus Chriſti feriâ quintâ Majoris Hebdomadæ alibi, quam, pro Officio feriæ ſextæ ſubſequentis, in Eccleſiis, ubi continuò cuſtodiri conſuevit; *(ee)* exceptis Oratoriis iis, quæ, ex antiqua conſuetudine, Sepulchrum, in quo Sacratiſſima Hoſtia adoratur repoſita, decentiſſimis ornamentis, cereis, atque lampadibus, excolere ſolent.

28. Non tamen prohibemus, quin, ad tempeſtates, turbineſque compeſcendos, per breve tempus aperire Tabernaculum, vel in Altari Pyxidem Euchariſtiæ collocare, Sacerdos poſſit, donec Preces aliquas, per ſe, vel cum aliis, divinum auxilium in publicis, privatiſque neceſſitatibus, impetraturus, effundat; ſecus verò numquam permittimus; *(ff)* quod ſi quis hoc fieri poſtulaverit, ad implorandam Infirmi alicuius incolumitatem, noverit, quod Infirmus ex iis eſſe debet, qui publicæ utilitati vivunt, præeminentia, gubernatione; præterea nullus.

29. Regularibus in propriis Eccleſiis, ex publica cauſſa, à Nobis tamen approbanda, Angelicum Panem publicæ Fidelium adorationi exponere non denegamus: Ex cauſſa autem privata ſemper licet, dummodò Sacramentum ipſum è Tabernaculo non extrahatur, nec ſine velo proferatur, iuxtà Decretum Sacræ Congregationis, videndum in Additionibus.

30. Novendiales ſolemnitates, vulgo *Novene*, ante Nativitatem Domini Noſtri Jeſu Chriſti pridem inſtitutas, ante ortum Solis inchoari, ſub arbitrii pœnâ, omninò prohibemus.

31. Quotieſcumque Corpus Chriſti in publicis, ac ſolemnibus Proceſſionibus, circumfertur, non in occluſis, ſed in patentibus vaſculis, & criſtallo, vel vitro mundo ſuper adjecto, pellucidis, includatur. *(hh)*

(a) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 31. *cap.* 1., [b] *Synod. Diœc.* 1678. *tit.* 6. *cap.* 1. *&* 2., (c) *Synod. Diœc.* 1691. *tit.* 1. *cap.* 7. *num.* 2., (d) *Synod. Diœc.* 1589. *hoc tit.*, (e) *Synod. Diœc.* 1663. *de Euchar. cap.* 1. *&* 2., (f) *Synod. Diœc.* 1645. *cap.* 8. §. 2., *& Diœc.* 1681. *tit.* 4. §. 4., (g) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 1., *&* 1645. *tit.* 1.

tit. 1. *cap.* 8. §. 3., *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 7. *n.* 2., (h) *Synod.* 1573. *Rubr.* 31. *cap.* 4., *&* 1619. *hoc tit. cap.* 4. §. 2., *&* 1681. *tit.* 4. §. 1., *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 7. *nu.* 3., (i) *Synod.* 1619. *hoc tit. cap.* 4. §. 7., (k) *Synod. d.* 1619. *hoc tit. cap.* 4. §. 2., (l) *d. Synod.* 1619. *ubi proximè ſupra* §. 4., (m) *Synod.* 1619. *hoc tit. cap.* 4. §. 4., (n) *Synod. Diœc.* 1610. *hoc tit.*, *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 7. *n.* 5., (o) *Synod.* 1619. *hoc tit. cap.* 6., (p) *Synod.* 1589. *hoc tit.*, (q) *d. Synod.* 1619. *hoc tit. cap.* 4. §. 4., (r) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 8. §. 5., *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 7. *num.* 3., (ſ) *Synod.* 1573. *Rubr.* 31. *cap.* 3., *&* 1619. *hoc tit.* §. 4. *cap.* 8., (t) *Synod. d.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 5., (u) *Synod.* 1573. *Rubr.* 31. *cap.* 7., (x) *Synod.* 1681. *tit.* 1. §. 2., (y) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 6., *Synod. Diœc.* 1627. *hoc tit.* §. 1., 1681. *tit.* 4. §. 2., *Synod. Diœceſ.* 1699. *tit.* 8. *cap.* 2., [z] *Synod.* 1573. *Rubr.* 31. *cap.* 8., (aa) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 10., *&* 1681. *tit.* 4. §. 3., (bb) *Synod.* 1573. *Rubr.* 3. *cap.* 8., *&* 1589. *hoc tit.*, (cc) *Synod.* 1691. *tit.* 1. *cap.* 7. *n.* 5., (dd) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 8. §. 6., *&* 1691. *fol.* 9., (ee) *Synod.* 1619. *tit.* 2. §. 11., *Synod. Diœc.* 1637. *tit.* 19., (ff) *d. Synod.* 1619. *tit.* 2. §. 12., (gg) *Synod.* 1619. *tit.* 2. §. 13.

CAPUT V.

DE SACROSANCTO MISSÆ SACRIFICIO.

1. POſtquam Panem de Cœlo deſcendentem Viatoribus appoſuimus, ut ſi quis ex ipſo manducet, non moriatur in æternum, eumdem modò in medium afferimus, quatenus offertur in Sacrificium, in Holocauſtum videlicet, quo Chriſtus ſe totum immolat Patri: in Hoſtiam pacificam pro beneficiis, vel acceptis in gratiarum actionem, vel novis impetrandis in ſupplicem deprecationem: in Hoſtiam denique pro peccato, quâ, ſicut idem Chriſtus, ſemel patiens, totius Mundi peccata in ſe aſſumpſit, ſuo expianda cruore, ita in ipſum nos, tanquam in eamdem victimam in Altari immolatam, peccata noſtra transferimus, ut expiare dignetur. Nihil itaque auguſtiſſimo hoc Dei opere admirabilius, nihil ſalubrius, ſanctius nihil.

2. Ut igitur eâ, quâ par eſt, & religione, & ſanctitate, peragatur, Sacerdotes omnes enixè monemus, ut quæ Sanctæ Memoriæ Urbanus PP. VIII., & Sacra Rituum Congregatio, decreverunt circa Celebrationem Miſſarum, necnon præcepta quæcumque, etiam

mi-

minima, in Rubricis Missalis Romani distinctè contenta, & omnia alia ad Sacrificium ritè, honestèque, tractandum necessaria, avidè discant, frequenter mutuis inter se colloquiis, vel privatâ saltem lectione repetant, & quoties peragendi Sacra Mysteria casus evenerit, Apostolicas desuper editas Constitutiones perquam diligenter observent, & religiosissimè custodiant, ne obliviosi legis auditores, sed factores operis dici mereantur.

3. Cum autem Sacerdotes ad Sacrum Presbyteratus Ordinem recens promoti, velut in gravissimo munere tyrocinium posituri, propter verendam actionis Majestatem, novitatemque ministerii, declinare à recta sacrificandi norma faciliùs possint; præsentissimum errandi periculum præcaventes, districtè jubemus, ut nemò prorsùs, quantumlibet ritè edoctus, primam Missam celebrare unquam audeat sine Attestatione Magistri Cæremoniarum, vel alterius ex infra deputatis, & sine facultate à Nobis, vel à Vicario nostro Generali, in scriptis obtenta, & per octo saltem subindè dies, (*a*) periti Sacerdotis assistentiâ inter celebrandum utatur, sub arbitrii nostri pœna, cui obnoxios itidem volumus quotcumque, occasione celebrandæ primæ Missæ, congressus, vulgo *Ragunate*, cum oblatione munerum, & importunis precibus, convocabunt. (*b*)

4. Sacristæ, Ecclesiarumque Rectores, Custodesve, sub pœna scutorum decem in singulas vices repetenda, neutiquam ad celebrandum admittant Sacerdotes quoscumque, tàm Seculares, quam Regulares, publicâ Censurâ irretitos, vel notorio crimine diffamatos, quos à Divinis ipso facto suspendimus, si adhuc celebrare præsumpserint. (*c*)

5. Vagos, vel ex aliena Diœcesi, Sacerdotes, in nulla Seculari, vel Regulari prorsus Ecclesia, ad peragendum Missæ Sacrificium admitti patimur, absque nostra in scriptis facultate, neutiquam obtinendâ, nisi proprii Ordinarii Commendatitias Literas exhibuerint, adeò recentes, quibus, pro locorum, unde venerunt, distantia, Fides adhiberi possit, vel nisi ab alio viciniori Episcopo recognitæ, & respectivè approbatæ fuerint; Inobedientes pecuniariâ scutorum decem, & respectivè suspensionis pœnâ, ipso facto incurrendâ, mulctamus, à quâ Regulares nullo modo immunes declaramus, juxtà Responsum Sacræ Congregationis Concilii, de quo testatur *Synodus anni* 1627. *tit. De Fide* §. 4. *fol.* 18.

6. Finitimis tamen contiguarum Diœcesum Parochis, aliisque Sacerdotibus, propè, & extra fines Diœcesis nostræ, continuò commorantibus, ut in proximis Ecclesiis nostris admitti licitè possint, indulgemus, dummodò probè cognoscantur ab admittente, cujus conscientiam oneramus.

7. Ex-

7. Exteri quoque Sacerdotes, itinerantes, & ad Civitatem nostram rectà venientes, si recentes literas non suspectas proprij, vel proximioris Ordinarii, à quo discesserunt, ostenderint, & nullam eleemosynam pro Sacrificio petierint, aut speraverint, admitti ad celebrandum possint, à solis tamen Parochis, vel à Superioribus Regularibus, in eorum respectivè Ecclesiis; recedentes verò ab hac Civitate, non admittantur, nisi cum facultate per Nos concessa.

8. Talari veste minimè indutos, & appostitiam comam gestantes, sub pœnis in Edicto nostro, aliàs promulgato, & in Synodi Additionibus reimpresso, contentis, nemo unquam ad celebrandum recipiat.

9. Ad sacrificandum accessuri, semel in unaquaque saltem hebdomada, nisi, quod Deus avertat, gravis culpæ reatus necessariò frequentiorem quandoque exposcat expiationem, Pœnitentiæ Sacramentum, sacris nondum vestibus induti, præmittant; *(e)* Preces ante Missam pro Sacerdotis opportunitate persolvendas, & in principio Missalis impressas, devotè recitent, Missamque, non alieno ministerio, sed proprio conatu repertam, ne ex oblivione, aut ex impressorum mendo, quicquam in Altari delinquant, secreto perlegant, ac signacula suis locis apponant, quadraginta dierum Indulgentiam, à nostris Prædecessoribus concessam, lucraturi; *(f)* caveantque, dum sacris indumentis ornantur, vel dum, iisdem amicti, Sacristæ nutum, & opportunum celebrandi tempus, expectant, ne interim vanis cogitationibus inquinentur, neve inutilibus, & profanis confabulationibus auditores sese, vel collocutores adjungant, sed probent seipsos potius, & ad eliciendos amoris, & humilitatis, aliarumque virtutum, actus solerter incumbant, & sic de pane illo edant, & de calice bibant. *(g)*

10. Cæremonias, & ritus, juxtà præceptum Rubricarum, adamussim servent: memoriter Missam non recitent, sed Missali Romano, non lacero, nec indecoro, utentes, totam in eo Missam legant, exceptis paucis, quæ in propriis tabellis, seorsim impressis, & inter infima Candelabra collocatis, ad majorem commoditatem exhibentur. In dicendo, agendoque, major celeritas, quàm rei sanctitas exposcat, actionumque, ac verborum, distinctio patiatur, evitetur omninò; odiosa quoque prolixitas, nisi privatim quis, ac sine propemodum teste sacrificet, laudabiliter fugiatur; genuflexiones ad terram usque, loco, ac tempori congruentes, producantur, ac omnia demum, ut decet, pietatem in Sacerdote, majestatemque, præseferant, & in adstantibus reverentiam excitent, ac religionem.

K 11. Ve-

11. Vestes Sacerdotales nemo celebraturus ex Altari sumat inferior Episcopo, sed iis in Sacristia induatur, quæ si desit, tunc in cornu Evangelii præparata recipiat indumenta, nec unquam inter celebrandum utatur ministerio mulierum, quas ab Altari perpetuò repellimus. (*b*)

12. Completo Sacrificio, Sacerdos, accepti beneficii non immemor, ab omnibus secularibus negotiis aliquantisper abstineat, Deoque gratias acturus; vel in Sacristia, vel in Ecclesia, conquiescat. [*i*]

13. Sacra Sacerdotis, Altarisque Supellex, Tobaleæ, ac linteamina, quæ nostrâ, vel habentis à Nobis facultatem benedictione egent, antequam in usum Sacrificii assumantur, propriâ ex Rituali Romano adhibitâ benedictione sanctificentur.

14. Calices parentur non indecentes, auro scilicet superinducto non destituti, nec rubigine maculosi, nec aliàs immundi; Patenæ similiter auro linitæ, & absque cælaturis, (ad colligenda faciliùs fragmenta) efformatæ, sub pœna trium aureorum; Utentes verò Calicibus in Sacrificio ita fractis, ut periculum effundendi species consecratas probabiliter timeatur, decem aureorum pœnâ condemnamus, (*k*) bifariam dividendâ, inter delatorem, & Ecclesiam.

15. Altare non sit execratum, sed Sigillum Consecrationis integrum, conspicuumque retineat, ne super eo Sacrum facientes pœnâ superiùs inflictâ puniantur; Tribus tobaleis, Cruce, & sculptâ Crucifixi Domini Nostri Jesu Christi Imagine, cæterisque necessariis ad sacrificandum instrumentis, ornetur, ad normam instructionis claræ memoriæ Petri Niccolini Prædecessoris nostri, post Synodum anni 1645. impressæ, & in Additionibus ad has Constitutiones insertæ. Mundities tandem in omnibus, ac decus, & magnificentia, prout cujusque patitur Ecclesiæ facultas, religiosissimè servetur; linea præsertim sacra Sacerdotis indumenta, amictus, & alba, mappulæque ad involvendum Christi Corpus, tegendumque, ac abstergendum, Calicem destinatæ, Corporalia videlicet, Pallæ, & Purificatoria, nullis unquam sordibus, quæ stomachum ingenuò Sacerdoti faciant, vel à sacrificando deterreant, inquinentur; nulla enim vera, aut emendicata Ecclesiarum, Rectorumve, paupertas, in re minimi dispendii, quanti est frequens sacræ lineæ supellectilis purgatio, Sacerdotum negligentiam excusabit, quin gravissimis à Nobis arbitrariis pœnis plectantur.

16. Ante Auroram, vel post Meridiem, sine privilegio, sub pœna arbitrii, incruentum offerre Sacrificium nullus præsumat, & in ipso actu Celebrationis à sumptione Tabacchi divina facientes abstineant; si secus fecerint, pœnam dabunt arbitrariam. 17.

17. Non rariùs, quàm ter, aut quater saltem in anno offerre Deo Sacrificium Sacerdotes jubemus, salva obligatione Parochorum singulis Festis diebus, & quandoque frequentiùs celebrandi in propria Ecclesia infra hebdomadam, tempore præsertim Adventus, Quadragesimæ, & in Vigiliis Sanctorum, ut proprio loco statuemus; & salvâ lege fundatorum in aliis Beneficiis non curatis, quàm omnimodè servari præcipimus. (*l*)

18. Parochorum onus celebrandi Missam in propria Ecclesia singulis Festis diebus, de quo in propria sede latius agemus, vindicare pro nunc à transgressione magis obvia volentes, Prædecessorum nostrorum Synodalibus Decretis innixi, prohibemus, (*m*) ne Missæ Votivæ, vel Anniversaria Defunctorum Officia, extra Urbem, sub pœna trium aureorum, & aliis arbitrariis, celebrentur à Dominica Passionis ad Octavam Paschatis inclusivè, quando potissimum ipsiusmet Parochi in pascendis ovibus requiritur ministerium.

19. Eorum autem avaritiam, qui, exceptâ Dominicæ Nativitatis celebritate, & casibus à jure permissis, pluries, quàm semel in die sacrum facere præsumerent, biennali suspensione, ipso facto incurrendâ, & quinquennali Triremium pœnâ compescimus. (*n*)

20. Pastorali muneri desunt, qui ovem unam pabulo indigentem, propter nonaginta novem non indigentes, relinquunt. Multò magis, qui, ut unius ovis ruri degentis, scilicet, ut potentis cujuspiam, vel prædivitis, commodo satisfaciant, plebem universam (*o*) præpropero, vel dilato sacrificio, perturbant. Jubemus igitur, ut Parochi omnes, præcipuè extra Civitatem, regimini Ecclesiarum præpositi, horam faciendi Sacrum universo populo magis accomodam seligant, Concionem non prætermittant, nec, post accessum ad Altare, privatum quemquam expectent, aut quicquam Rei Sacræ indecorum, seu populorum utilitati contrarium, committant, privatæ cujuscumque personæ rogatione, obsequioque posthabitis, super quibus conscientiam eorumdem Parochorum oneramus.

21. In Ecclesiis quibuscumque, & præsertim in Oppidis, ubi plures Missæ celebrantur, eas, æqualibus circiter spatiis ab Aurora ad Meridiem interpositis, ad majorem populi commoditatem celebrari mandamus.

22. In privatis Oratoriis, ex benignitate Sedis Apostolicæ concessis, nullus, tàm Secularis, quàm Regularis cujusvis Instituti Sacerdos, Missam audeat celebrare diebus in Indulto exceptis, nec post-

quam alia Missa in eisdem fuerit eodem die celebrata, nec illo defuncto, cui, vel à quo Literæ Apostolicæ directæ, seu impetratæ fuerint, super quibus Literis quilibet ad celebrandum vocatus teneatur diligenter inquirere, alioquin quotquot hujusmodi Missæ sine legitima facultate interfuerint, præcepto Ecclesiastico audiendi Missam in die festo nequaquam satisfecisse se noverint, juxtà Decretum Sanctissimi Domini Nostri editum de anno 1704., quod, ut omnibus innotescat, imprimi in Additionibus, & ab omnibus inviolabiliter observari mandamus.

23. Feriâ sextâ, & Sabbatho, Majoris Hebdomadæ, in iis tantum Ecclesiis Divina Officia celebrari, & Christi Domini Corpus in Sepulchro recondi annuimus, in quibus per totum annum, jure, vel consuetudine permittente, Angelicus Panis in Tabernaculo retinetur; omnibus autem aliis Ecclesiis, præterquam Insignibus Oratoriis Sancti Joannis Baptistæ propè Metropolitanam, & Sancti Michaelis in Horto, copioso etiam Sacerdotum, & Clericorum quotidiè inservientium numero instructis, & ad instar Collegiatarum Divinâ Psalmodiâ continuò decoratis, Sacras Functiones supra recensitas omninò prohibemus, sub pœnâ Suspensionis ipso jure quoad Celebrantem, & interdicti quoad locum, (p) aliisque in Decreto desuper edito à S. Memoriæ Alexandro PP. VIII. de anno 1690. latè contentis.

24. Nihil prorsus severiori religione observandum fore, quàm ultimas Defunctorum voluntates, unanimis omnium gentium, sectarumque, ac temporum, consensus perpetuò, & constanter, edocuit; præcipuè verò Catholica jubet Ecclesia, cum de Sacrosanctis Missæ Sacrificiis, ad levandas præmortuorum animas, ex quacumque disponentium lege adimplendis, agitur. Præcipimus igitur, ut piæ Testatorum, seu Fundatorum, dispositiones, Missarum onera præscribentes, adamussim omninò custodiantur, omnesque penitus conditiones, certæ Ecclesiæ, vel Altaris, dierumque, sine ulla fraude, vel excusatione, impleantur, sub pœna privationis fructuum quoad Clericos Beneficiatos, & sub pœnis arbitrariis quoad alios, tàm Clericos, quàm Laicos, Ecclesiastica Beneficia non possidentes.

25. Et quoniam ingruentes temporum calamitates, & vicissitudines, ex fructuum imminutione, antiquorum præsertim onerum aliquando reductionem exigunt, eam privatâ quâvis auctoritate decerni prohibemus, inconsultâ Apostolicâ Sede, ad quam, seclusâ quâcumque tergiversatione, recurri mandamus, juxtà Constitutiones Urbani Papæ VIII., & Sanctissimi D. N. Clementis Papæ XI., in Additionibus reperiendas.

26. Ut

26. Ut verò, quantum in Domino possumus, fraudibus obviemus, districtè præcipimus, & mandamus, ut in singulis Ecclesiarum, & Oratoriorum, Sacristijs Codex peculiaris asservetur, in quo Celebrantes quotidiè suorum onerum satisfactiones, expressâ causâ, singulis vicibus propriâ manu describant, (q) nec pro libito, vel sine nostra facultate, scriptoris cujusquam ministerio utantur, ad mentem Innocentii Papæ XII. in ejus Constitutione edita de anno 1697. In eodem Codice adnotari etiam volumus Missas quascumque extra ordinem, & citra onus Beneficiatorum, vel Ecclesiæ, celebratas. (r)

27. Eodem tendit Tabella, sive Catalogus, onerum cujusque Ecclesiæ, in dies, & menses distributus, quem publicè appendi, & retineri, in quacumque Sacristia præcipimus.

28. Nullus omninò Sacerdos, vel Pius Locus, plura Sacrificia celebranda suscipiat, quam quæ possit adimplere trimestri saltem spatio, ultra quod, seclusâ largientis voluntate, & assensu, differre implementum non licet. Si quando autem, quacumque ex causa, intra dictum tempus, acceptaris Missarum oneribus non possit satisfieri, Parochos, Rectoresque, vel Sacristas, & quoscumque Custodes Ecclesiarum, vel alios onerum prædictorum debitores, districtè monemus, ut excessum hujusmodi Nobis, & propriam impotentiam, tempestivè denuncient, ut opportunis remediis, juxtà Sacrorum Canonum dispositionem, & Constitutiones Apostolicas, celeri eorumdem satisfactioni consulamus.

29. Nullus autem Pius Locus, aut Beneficiorum, etiam Parochialium, Rector, onera perpetua Missarum, ex quacumque dispositione oblata, acceptare, nisi Nobis consultis, & annuentibus, usquequaque sub arbitrariis pœnis præsumat. (s)

30. Capsulas, quæ pro Mortuis dicuntur, & incertis Missarum eleemosynis destinantur, sine nostra facultate nullibi affigi, vel circumferri, & affixas amoveri mandamus, sub gravibus arbitrio nostro pœnis contra transgressores infligendis.

31. Parochos, præsertim Urbanos, Sacristas, vel alios quoscumque, arbitrariè puniemus, (t) si in diebus ferialibus pro Missa celebrata, quacumque ex causa, in suis Ecclesiis, Oratoriis, & Confraternitatibus, Julii eleemosynam excesserint: possint tamen libram unam erogare in diebus, vel ex præcepto, vel ex devotione, festivis, & in solemnioribus ad duos etiam Julios extendere.

32. Demum, ut omnes, ex lege Fundatoris, vel aliàs quomodocumque, ad quotidiè celebrandum cum Sacrificii applicatione obstricti, propriæ conscientiæ consulant, quoad unius diei vacationem

nem in singulis hebdomadis, Decretum Sacræ Congregationis editum in una Collen. 18. Septembris 1682. in Additionibus hujus Synodi imprimi mandavimus. (*u*)

(a) *Synod. Diœc.* 1699., (b) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 18. *cap.* 11., *&* *Diœc.* 1610., (c) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 3. *cap.* 1. §. 2., *&* 1699., (d) *Synod.* 1573. *Rubr.* 18. *cap.* 2., *& fere in omnibus Diœces. Synodis*. (e) *Synod. Provinc.* 1517. *de Celebr. Miss. cap.* 9., (f) *Synod.* 1517. *de Celebr. Miss. cap.* 2., *&* 1573. *Rubr.* 18. *cap.* 3. *&* 4., *& Diœces.* 1569. *de Celebrat. Miss.*, *&* 1619. *tit.* 3. *cap.* 1. §. 4., (g) *Synod. Diœc.* 1669. *pag.* 18., (h) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 8. §. 25. *&* 26., (i) *Synod.* 1619. *tit.* 3. §. 7., (k) *d. Synod.* 1619. *cap.* 2. §. 2., (l) *Synod.* 1619. *tit.* 3. *cap.* 1. §. 12., (m) *Synod.* 1517. *de Celebr. Missar. cap.* 5., *&* 1573. *Rubr.* 18. *cap.* 8., 1619. *tit.* 3. *cap.* 4. §. 3., (n) *d. Synod.* 1619. *tit.* 3. *cap.* 1. §. 5., (o) *Synod.* 1573. *Rubr.* 18. *cap.* 5., (p) *d. Synod.* 1619. *tit.* 3. *cap.* 3. §. 3., *Synod. Diœc.* 1637. *tit.* 3., *&* 1645. *tit.* 1. *cap.* 8. §. 10., (q) *Synod.* 1619. *tit.* 3. *cap.* 1. §. 3., (r) *Synod. Diœc.* 1656. *tit.* 5. *cap.* 2., *&* 1663. *eod. tit.*, *&* 1691. *tit.* 2. *cap.* 3. *num.* 12., (s) *Synod.* 1637. *tit.* 13., (t) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 8. §. 22., (u) *Synod.* 1637. *tit.* 13., *&* 1663. *tit.* 4. *cap.* 2.

CAPUT VI.

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

1. QUoniam, monente Apostolo, [*a*] culpæ lethalis conscius à Sacræ Mensæ Convivio arcetur, nisi prius è Dœmonum servitute solutus, ad Angelorum Panem manducandum liber penitus, & purus accedat; quod Pœnitentiæ Sacramento, in re, aut in voto, consequimur; propterea, Catholicæ etiam Ecclesiæ in Sacramentorum explicatione ordinem servantes, Eucharisticis legibus pœnitentiales hasce, tàm Confessariis, quàm Pœnitentibus, à Sacris Canonibus, & à Prædecessoribus nostris, providè sancitas, ordinatè subnectimus.

2. Nullus Sacerdos, (*b*) nisi, vel ordinaria Jurisdictione ex Parochialis Ecclesiæ regimine potiatur, vel delegatam à Nobis, vel à Vicario Nostro Generali, & quidem, nec revocatam, nec præfiniti temporis lapsu resolutam, obtinuerit, quempiam pœnitentem sacramentaliter absolvere, præterquam in mortis articulo, sub pœna Excommunicationis, ipso facto incurrendæ, præsumat.

3. Parochi, tàm Urbani, quàm Rurales, indistinctè in totâ Diœcesi,

cesi, etiam in Civitate, exceptâ Ecclesia Metropolitanâ, Fidelium Confessiones, de consensu tamen Parochorum localium, excipere possint; Utrosque, necnon quoscumque alios Confessarios, in aliquam ex Congregationibus Presbyterorum nostræ Civitatis adscitos, cum collegialiter in Ecclesia Metropolitana ad divina Officia celebranda convenerint, sese invicem sacramentaliter expiare posse permittimus.

4. Facultatem audiendi Confessiones, concessam à Nobis limitatè quoad locum, & quoad personas, nolumus ampliari posse à Parochis pro eorum ovibus, sub pœna facultatis ejusdem interdictæ, ac ipso facto revocatæ; (c) permittimus tamen habentibus hujusmodi facultatem limitatam ad certum locum audire etiam extrà talem locum Confessiones eorum Infirmorum, qui sani soliti erant eorum Ministerio in Confessionibus uti.

5. Sæpius in anno, præsertim verò in Quadragesima, omnes quotquot animarum curam gerunt, Ecclesiasticam legem de annua à prima discretionis ætate Sacramentali Confessione populum sibi subiectum edoceant, & pœnas contra inobedientes à Sacris Canonibus, præcipuè à Capit. *Omnis utriusque sexus de pænit. & remiss.*, impositas evulgent, atque declarent. (d)

6. Fideles quoque hortari, & monere non cessent, tàm Concionatores, quàm Parochi, ne mortalis peccati conscii, discrimen subeant rationem villicationis suæ ex inopinato reddendi, sed, ut vigilantes, & semper parati, inveniantur, hoc Sacramentum sæpissimè frequentent. Qui, si singulis mensibus, quod optamus, & obtestamur, animi saniem non evomant, quater saltem in anno, in Festis videlicet Nativitatis Dominicæ, Pentecostes, Assumptionis B. V. Mariæ, & Omnium Sanctorum, peccatis animum exonerent, atque Sanctissimo Christi Corpore, Sanguineque, pascant.

7. Diligens Pastoris officium si quando insolentior ovis eluserit, oblatumque ægrotantis animæ remedium, quod in reliquo anni decursu contempserat, ad tempus Paschale distulerit, de rectâ animi dispositione, (e) ad Sacramentum dignè suscipiendum, valdè suspicamur. Quare Confessarios hortamur, ut tali casu prudenter se gerant, nec omni (f) spiritui credant, sed diutinæ Sacramentorum abstinentiæ caussis altius introspectis, ac severè examinatis, hujusce modi medicinalis escæ fastidio captos, & præcepti necessitate dumtaxat adactos, aliquantulum probent.

8. Judicis majestatem, quam, in administrando Pœnitentiæ Sacramento, Confessarii præseferunt, decet omninò, ut aliquibus casibus

pru-

prudenter exceptis, (*g*) nonnisi intrà Ecclesiam, in conspicuo ejusdem loco, & in propria Confessionali sede, Pœnitentes à Confessario ligneis interpositis tabulis distinguente, & stamneis quibusdam laminis, quæ spissis, minutulisque, foraminibus terebratæ sint, voces secretò colloquentium excipiente, superpelliceo, & stolâ induti, caput Sacerdotali bireto tecti, Canonici verò Metropolitanæ nostræ in habitu suo chorali, sacramentale jus dicant.

9. Nullum masculum, nisi aliter prudentia dictet, nedum feminam, in Sacramenti hujus ministerio, sub pœnis arbitrio nostro graviter infligendis, facie ad faciem audiant; & si fortè pœnitentium concursus ità sit frequens, ut intra Ecclesiæ parietes, & in Confessionalibus sedibus, audiri omnes non valeant, suppostitiæ sedes aliæ in loco decentiori, patenti, & omnibus obvio, parentur, tabellis, & laminis, [*h*] numero hìc octavo præscriptis, utrinque munitæ.

10. Ne propriæ limitatæ Jurisdictionis fines prætergrediantur aliquando, neve à recta Sacramenti forma proferenda transversum, ut ajunt, unguem discedant, Bullam in Cœna Domini legi consuetam, Casuumque Nobis Reservatorum exemplum, & formulam Absolutionis, quæ in Additionibus ad hoc Caput imprimi mandavimus, præ oculis frequenter habeant. [*i*]

11. Pœnitentiæ Sacramentum, nec ante Solis ortum, nec post ejusdem occasum, cuiquam, præsertim feminis, extrà necessitatis casum, administretur; & si quando in solemnioribus anni diebus, Sacerdotum raritas, & affluentia populorum, aliter suadeant, diurnæ lucis defectus, ad evitanda scandala, sub arbitrariis pœnis, accenso è regione Sacerdotis lumine, suppleatur; (*k*) atque tunc temporis præcipuè stipans hinc indè expectantium virorum, ac mulierum, multitudo, maribus ad unum Confessarii latus, feminis ad alterum consistere jussis, quantum fieri potest dividatur; quod ut etiam de die Parochi laudabiliter curent ardenter exoptamus, ne locus expiationis piaculorum fiat occasio.

12. Sacrorum Canonum, & arbitrii nostri, pœnas, à perfringentibus sacramentale sigillum rigorosè reposcendas, indicimus, & graviter etiam plectendos decernimus quoscumque Sacerdotes, si fortè in actu excipiendæ Confessionis, aliquo, licèt minimo, verbo, aut signo, aut aliàs quomodolibet, etiam ex imprudentia, peccatorem detegant, vel de eo suspicionem circumstantibus ingerant: decet enim benignè, ac paterno prorsus amore, excipere peccatores, & Sacramenti desiderium excitare in eis, non odium. (*l*)

13. Omnem pariter simoniæ, & sordidæ cupiditatis, labem à Pœniten-

nitentiæ Ministris penitùs eluere satagentes, jubemus, ut munuscula, (*m*) & dona à Pœnitentibus, cum præsertim officio sacro funguntur, nequaquam petant, nec oblata accipiant: Pecuniarias satisfactiones, quas Pœnitentias vocant, raro, & cautè injungant, easque sibi nunquam attribuant, nec in pauperes distribuendas, consignari sibi pro exequenda distributione curent; spontè tamen rogati, ut eleemosynas certis, vel incertis pauperibus erogent, nihil obstat, quin petentium precibus annuant; Transgressores autem severas arbitrii nostri, pro modo culpæ, pœnas dabunt. (*n*)

14. Hortamur autem Confessarios, ne inter sacram Confessionem eleemosynas pauperibus, præsertim feminis, largiantur, ad evitanda sacrilegia, quæ facilè admitti solent à nonnullis, peccata gravia tacentibus, ne bonum nomen apud Confessarium amittant, cujus intuitu ab inopia sublevantur.

15. Parochi Infirmos, ut quantocyus confiteantur admoneant, & Confessarius, qui ægrotantem sibi non subditum absolverit, ejusdem Parochum de habita exomologesi certiorem faciat, (*o*) quò proprium & ipse munus adimpleat. Medici verò post tertiam visitationem ab ægri corporis curanda valetudine desistant, nisi certum de peracta Confessione testimonium eis exhibeatur. (*p*)

16. Æternæ ægrotantium saluti, non patrimoniis inhiantes, quicumque spiritualibus filiis ex hac vita profecturis Pœnitentiæ Sacramentum administrant, neutiquam in ultimæ eorum voluntatis conscribendis Elogiis sese ingerant, nisi solo charitatis intuitu, & tunc fatuas aliquando, & in odium proximorum conceptas dispositiones, quantum in Domino possunt, dehortari satagant. Proprium autem commodum, vel propriæ Ecclesiæ, vel propinquorum, directè, vel indirectè, tàm prospero, quàm infelici conatu quærentes, & attentantes, gravissimè arbitrio nostro puniantur. (*q*)

17. Filiarum spiritualium familiaritates evitent, & exhorrescant, (*r*) curiosas, & non necessarias interrogationes, de proprio, alienoque periculo soliciti, prætermittant, ità tamen, ut nimiæ brevitatis studiosi, necessarias peccati circumstantias investigare non contemnant. [*s*] Pœnitentes à Confessario solicitatos non absolvant, nisi solicitantes Nobis, aut Sacro Inquisitionis Tribunali denunciare præmiserint, aut saltem in aliquo urgenti casu seriò promiserint. Confessarii verò omnes pœnas in Bulla Gregorii XV. contentas, nimirùm perpetuum Carcerem, Beneficiorum, & Officiorum privationes, & suspensionem ab audiendis Confessionibus, ipso facto incurrendam, probè sciant. Hæc propterea Bulla in calce appo-

sita,

sita, singulis ad Confessarii munus admittendis, in actu examinis, vel perlegatur, vel explicetur. (t)

18. Peccatores in proxima voluntaria occasione peccati, quasi in tenebris, & in umbrâ mortis sedentes, nisi remotâ occasione non absolvant; (u) nulla autem sit Absolutio complicis in re venerea, cujus materia absolutè, & in se actio indifferens non judicatur, sed per se in actum carnalem, sive completum, sive incompletum prodit.

19. Graviorum criminum, quæ in fine hujus Capitis notantur, & repetuntur inter Præcepta, & Documenta ad Parochos, & Confessarios seorsim impressa, absolutionem Nobis reservatam si quis Confessarius, tàm Secularis, quàm Regularis, absque nostra speciali facultate, sub prætextu quorumcumque Privilegiorum, usurpare præsumpserit, pœnam Excommunicationis ipso facto, aliasque gravissimas incurrat, ex Decreto S. Congregationis, in Additionibus ad hoc caput impresso. Facultates verò absolvendi à Reservatis, si quando impetrentur à Nobis, non comprehendere casus, quibus censura adnectitur, nisi specialiter concedatur, declaramus. (x)

20. Publicè peccantes publicè pœniteant, prout magis ad ædificationem populi pertinere Illustriss. Archiepiscopus judicaverit. (y)

21. Ceterum pro qualitate peccatorum congruam semper satisfactionem Confessarii imponant, ne alienis ipsi graventur oneribus, & Canones Pœnitentiales, in Sacerdotali Romano par. 1. tract. 5. cap. 21. obvios, frequenti lectione percurrant, unde, adhibitâ temporum nostrorum moderatione, debitas quibusque criminibus pœnas addiscant, & explicatâ antiquorum Patrum disciplinâ, faciliùs ad mitiorem pœnam amplexandam delicatos quandoque peccatores alliciant.

22. De Doctrinæ Christianæ Rudimentis, quos rudiores putant, interrogent, & si quem nacti fuerint, qui, vel negligens, vel nimis verecundus, Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Fidei, Præceptaque decem addiscere non curet, non absolvant; quem verò non negligentiâ propriâ, sed alia de caussa Rudimentorum ignarum, docilem tamen, & bene dispositum, eum breviter in ijs, quæ ad salutem necessaria sunt, instruant, suaviterque admoneant, ut hæc postmodum diligentiùs addiscat à proprio Parocho, vel, si non possit, ab aliis. (z)

23. Licentiæ audiendi Confessiones non concedantur nisi propter Ecclesiarum necessitatem; nec quis ad examen admittatur, nisi post exhibitam attestationem sui Superioris, Secularis, seu Regularis, de sua conversatione, moribusque, & de idonea scientia. [aa]

24.

24. Singulis Feriis sextis cuiuslibet hebdomadæ publicum examen, in nostro Archiepiscopali Palatio, post Vesperas, ad eos probandos, quos animarum curæ, vel confessionibus fidelium audiendis præfici oportebit, prout hactenus consuevit, haberi jubemus, (*bb*) privato cujusquam examine, sine nostra speciali dispensatione, semper rejecto; Approbatos autem, antequam creditum sibi munus exerceant, jubemus Sacris Meditationibus, quas Spiritualia Exercitia vocant, per octo dies incumbere penes PP. Congregationis Missionis, ut in Edicto nostro de die 20. Aprilis 1705. in Additionibus impresso, mandavimus; ut extimescendum suscepti officii pondus agnoscant, & ut illo Divinæ Charitatis Spiritu affatim repleantur, quem in alios, quodammodo redundantem, refundant.

25. Omnes denique Confessarios, quantum in Domino possumus, monemus, & obsecramus, ut eâ scientiâ, pietate, zelo, ac virtutibus ornare sese contendant, quibus pollere decet talis, ac tanti Sacramenti dispensatores, ne cęci cęcos ducant, & ambo, quod Deus avertat, in foveam cadant. Quod ut faciliùs assequantur, spiritualia exercitia eos quotannis iterare vehementer hortamur, juxtà Literas Sanctissimi D. N. D. Clementis PP. XI., quas apponi præcepimus in Additionibus; jubemusque, ut quilibet apud se retineat exemplar, seù paginam Præceptorum, & Documentorum, quæ pro Parochis, & Confessariis seorsim, & in Additionibus etiam hujus Synodi imprimi mandavimus; necnon aliquos de Pœnitentiæ Sacramento tractantes Libros, seù Casuum Conscientiæ Summas, quas identidem, attentè, & seriò pervolvant, sicut & Propositiones à diversis Summis Pontificibus damnatas, aliaque ad hoc Caput spectantia, post Synodum impressa.

CASUUM RESERVATORUM IN HAC DIOECESI ELENCHUS.

1. HOmicidium voluntarium.
2. Oppressio, seù puerorum suffocatio.
3. Nefaria consuetudine Deum, B. Virginem Mariam, vel Sanctos blasphemantes.
4. Carnes feriâ sextâ, & Sabbato; easdemque, & alios vetitos cibos, Quadragesimæ diebus, aliorumque Jejuniorum ab Ecclesia indictorum, absque licentia comedentes.
5. Temeratores Monialium, & literas amatorias, vel inhonestas, scribentes, mittentes, vel scienter portantes, seù consignantes Mo-

nialibus, vel puellis, aliisque mulieribus, quocumque titulo, intra Claustra commorantibus, vel res, & actus inhonestos, coram eisdem agentes, vel de inhonestis rebus, ipsis, vel coram ipsis colloquentes; sint ipso facto excommunicati, Excommunicatione Nobis reservatâ.

6. Laici ementita Patrimonia Clericis ordinandis conficientes, excommunicati sint ipso facto, Excommunicatione Nobis reservatâ.

(a) 1. *ad Corinth.* 11., (b) *Concil. Trident. sess.* 23. *cap.* 15. *de Reformat.*, *Synod. Diœces.* 1569. *tit. de Confessor. sub initio*, *&* 1619. *tit.* 2. *cap.* 5. *de Pœnit.* §. 2., (c) *ex Actis Eccl. Mediol. par.* 2. *Synod.* 11. *sub tit. de Tabell. Confessar. propè fin. pag.* 409., *Cardin. de Lugo de Pœnit. disput.* 21. *sect.* 1. *n.* 16. *& seqq.*, (d) *Synod. Diœc.* 1589. *tit. de Pœnit. fol.* 8., (e) *Synod.* 1589. *hoc tit.*, (f) *Epist.* 1. *Joan. c.* 4. *vers.* 1., (g) *Synod. Prov.* 1573. *hoc tit. Rubr.* 32. *c.* 3., *Synod.* 1589. *hoc tit.*, (h) *Synod.* 1619. *cap.* 1. §. 4., *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 8., (i) *Synod. Diœces.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 9. §. 2., (k) *Synod.* 1619. *ubi proximè supra*, (l) *Synod.* 1573. *Rubr.* 32. *de Pœnit. cap.* 6., (m) *Synod. Diœc.* 1691. *cap.* 8. *n.* 7., (n) *Synod.* 1573. *Rubr.* 32. *de Pœnit. cap.* 7., *Synod. Diœces.* 1610. *hoc tit.*, *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 5. §. 7., (o) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 5. §. 3., *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 8. *num.* 3., (p) *Synod.* 1610. *tit. de Sacr. Pœnit. vers. meminerint*, *Synod.* 1619. *tit.* 11. *cap. unic.*, *&* 1645. *tit.* 4. *de Medicis cap.* 28. §. 1., (q) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 5. *de Pœnit.* §. 3., *&* 1610. *de Sacr. Pœnit. fol.* 11. *vers. caveant*, *& vers. probibemus*, (r) *Synod.* 1619. *ubi supra* §. 5., (s) *in d. Synod.* 1619. *ibid.* §. 6., (t) *d. Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 5. §. 9. *de Pœnit.*, *&* 1623. *de Sacram. Pœnit.*, *&* 1691. *tit.* 1. *cap.* 8. *num.* 7., (u) *Synod.* 1691. *tit.* 1. *cap.* 8. *nu.* 6., (x) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 5. *de Pœnit.* §. 2., (y) *Synod.* 1589. *tit. de Pœnit.*, (z) *Synod.* 1589. *tit. de Pœnit.*, (aa) *Synod.* 1610. *de Sacram. Pœnit. fol.* 10. *vers. licentiæ*, *Synod. Diœc.* 1681. *de Sacram. Pœnitent. tit.* 6. §. 2., (bb) *Synod.* 1610. *de Sacram. Pœnitant. fol.* 10. *vers. habeatur*.

CAPUT VII.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ UNCTIONIS.

1. NOrunt omnes Unctionis Extremæ Sacramentum, à Christo Domino institutum, per Jacobum autem fratrem Domini Fidelibus commendatum, ac promulgatum, per quod reliquiæ peccatorum tolluntur, (*a*) peccata quoque ipsa, si confitendi desit occasio, & recta accedat dispositio, delentur, corporisque etiam, quatenus

tenus animæ saluti profutura sit, valetudo restituitur, & robur animæ adiicitur; Quamobrem, sublatis impedimentis, suppetiisque receptis, erectiores ad ultimam luctam, undè infelix, vel fausta pendet Æternitas, efficimur.

2. Hujus Sacramenti Minister solus est Sacerdos, (b) nec tamen quilibet Sacro Presbyteratus ordine insignitus, extra necessitatis casum, licitè illud ministrare potest, nisi sit, vel proprius ægrotantis Parochus, vel ab eodem generaliter, vel specialiter delegatus; quamobrem Religiosi, qui Clericis, aut Laicis Sacramentum Unctionis Extremæ ministrare, non habitâ super his Parochialis Presbyteri licentiâ speciali, præsumpserint, Excommunicationis sententiam incurrunt ipso facto, per Sedem Apostolicam dumtaxat absolvendi. (c)

3. Materia autem est oleum ab Episcopo, in die Cœnæ Domini, ad inungendos Infirmos peculiariter benedictum; Quod si, ex Sacerdotis incuria, Sanctum Chrisma, vel Oleum Cathecumenorum, atque adeo unum pro alio fuerit adhibitum, nullum esse collatum Sacramentum noverit, sed aptâ resumptâ materiâ, unctioneque, ac formâ repetitis esse iterandum.

4. Sacra Olea, Pontificali Consecratione sanctificata, & in singulos annos, (d) veteribus cum abstergente gossipio, vel alia hujusmodi bibula materie combustis, eorumque cineribus in Sacrario repositis, renovanda, Parochi omnes intrà Civitatem, & Suburbia, necnon Plebani, seù Matricium Ruralium Ecclesiarum Rectores, quomodolibet nuncupati, ab Ecclesia nostra (e) Metropolitana singulis annis accipiant, & ab iis subiectis in quocumque Plebatu Parochis subministrentur: nulli tamen, nisi Clerico Sacris saltem initiato, (f) deferenda consignari jubemus, quâcumque tandem consuetudine, vel abusu nequaquam obstantibus, nisi secus, ex urgenti necessitate, duxerimus specialiter indulgendum.

5. Argenteis, vel certe stamneis, & quidem mundis, affabreque elaboratis in vasculis, nunquam autem ligneis, vitreisve, (g) aut in lapide alabastrite excisis, propriâ, eâque perspicuâ, ad errores devitandos, denominatione forinsecus inscriptis asserventur, & extra Altare, (h) intra tamen Ecclesiam, vel Sacristiam, decenti in loco, clavi per Parochum ipsum, vel alium Sacerdotem retinendâ, nec alteri extrà necessitatem tradendâ, firmiter obserato, claudantur, ut sacrilega cuiquam Sacramentalibus abutendi denegetur occasio.

6. Cum ad lethaliter ægrotantes Sacrum Infirmorum Oleum defertur, gossipio plerumque, similive absorbente materia laudabiliter exceptum, ne sit periculo effusionis obnoxium, sericis (i) in sac-

calis

culis, corio desuper tectis, vasculum includatur, nec privatis in Domibus relinquatur unquam, nisi Sacerdos aliquis, ibidem continuò commorans, sacri pignoris custodem sese fidelissimum spoponderit:

7. Parochos autem, aliosque Sacerdotes Parochi vicem gerentes, aut supplentes, si contrà superius hactenus constituta quidquam deliquerint, gravissimis arbitrio nostro pœnis, pro modo culpæ infligendis, subiicimus. In Sacramenti administratione, quàm, superpelliceo, & stolâ induti, peragere debent Sacerdotes, ejusdem Sacramenti formam, à S. Romana Ecclesia adhibitam, (*k*) vel ad singulas unctiones integram, vel, urgente mortis periculo, universis simul compendiariè accommodatam, præviasque, ac subsequentes (*l*) precationes, ritus, ac ceremonias à Rituali Romano præscriptas, recitent, & utramque in ægrotante corporis, animique dispositionem, unctionumque numerum, ac loca accuratè dispiciant, & observent, proùt in Regulis, ac Rubricis ejusdem Ritualis fusè, ac distinctè docentur. Secus facientes gravissimè, proùt delicti qualitas postulaverit, plectentur.

8. Ceterum officium suum Parochi, ad salutem populorum exquirendam vocati, sedulò, ac solerter impleant: Sacramenti hujus vim, & efficaciam frequenter explicent, [*m*] ut ejusdem etiam benè valentes desiderio accendantur, quo in mortis articulo, nisi aliàs explicare id possint, tanto Sacramento roborari dignè mereantur. Præsertim verò in ejusdem administratione ægrotum doceant, quid accipiat, & ne quisquam doli capax, & discretionis, ut ajunt, annos egressus, per Sacerdotis incuriam absque eo decedat, (*n*) vigilantes caveant; Nos enim, juris etiam ordine prætermisso, graviter animadvertendum esse decernimus in desides animarum Pastores, quorum culpâ quispiam è vivis, hoc non recepto opportunè Sacramento, decesserit, ejusque Sanguinem de ejus manu requiremus.

(a) *Concil. Trident. sess.* 14. *in proœmio de hoc Sacram.*, (b) *Conc. Trid. sess.* 14. *de Extrem. Unct. can.* 4., (c) *Clement. Religiosi de privileg. & excessib. privilegiat.*, (d) *Synod. Diœc.* 1619. *hoc tit.* §. 3., (e) *Synod. Diœc.* 1637. *tit.* 10., *&* 1645. *tit.* 1. *cap.* 10. §. 3., (f) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 28. *de Sacram. & cor. administr. cap.* 4., *&* 1645. *ubi proxime supra*, (g) *anted. Synod. Provin. Rubr.* 37. *hoc tit. cap.* 1., *&* 1617. *tit.* 10., (h) *Synod. Diœc.* 1681. *tit.* 7. §. 3. [i] *Synod.* 1637. *tit.* 10., *&* 1681. *tit.* 7. §. 4., (k) *Synod.* 1573. *Rubr.* 28. *de Sacram. cap.* 3., (l) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 6. §. 5., (m) *Synod.* 1681. *tit.* 7. §. 2., (n) *Synod.* 1573. *Rubr.* 28. *de Sacram. cap.* 2.

CA-

CAPUT VIII.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

1. Divina planè res est Sacerdotii administratio, quippè quæ Dominico Gregi instituendo, sanando, pascendo, roborando instituta. Quapropter formidanda, & Nobis ad tantum gradum provectio, & promoveri petentibus ascensio est, nisi cœlestis sapientia, probi mores, & diuturna justitiæ observatio ad id electos commendent. Ut itaque tales consecrentur, qui Sacerdotale munus, vitæ sanctitate, doctrinâ, fide, & prudentiâ sustinere possint ad majorem Dei gloriam, & salutarem Fidelium utilitatem, illud & omni pietatis studio, totoque animo, & mente supplici à Deo Optimo Maximo precamur, & constitutis his legibus intendimus.

2. Præviâ itaque primâ Clericali tonsurâ, quâ idonei ad Sacramentum Ordinis licitè, & ritè suscipiendum efficimur, atque in sortem Domini vocamur, Forique, ac Canonis privilegia sortimur, septem Ordinum gradibus, videlicet, Ostiaratu, Lectoratu, Exorcistatu, Acholythatu, Subdiaconatu, Diaconatu, & Presbyteratu, unum dumtaxat, & ratione finis, & ratione perfectionis Sacramentum perficientibus, ad Sacerdotium nos evehit, qui suscitat de pulvere egenum, & de stercore (*a*) erigit pauperem, Christus Dominus, Sacerdos in æternum (*b*) secundum ordinem Melchisedech. Et quoniam Sacrosancti Tridentini Concilii Patres quæcumque ad rectam Sacrorum Ordinum collationem, susceptionem, & exercitium spectant, adeò providè, & accuratè, Spiritu Sancto afflante, sanxerunt, ut nihil Ecclesiæ Dei utilius excogitari potuisse videatur, nec quidquam reliquum sit nobis, quam ejusdem Concilii Decretis, filiali, quâ decet, obedientiâ penitus custodiendis totius animi viribus invigilare; propterea omnia, & singula ab eadem Sacra generali Synodo de Ordinum (*c*) collatione, ac susceptione disposita, & deinceps Apostolicis in Literis declarata, aucta, vel suppleta, omninò impleri, & inviolabiliter exequi, sub pœnis inibi inflictis, aliisque arbitrio nostro declarandis, præcipimus, ac mandamus.

3. Ne verò quispiam in re tanti momenti, quanti est Ecclesiæ Ministrorum electio, & consecratio, quidquam, vel ex ignorantiâ legum, vel malitiosè delinquat, Prædecessorum Nostrorum vestigiis inhærentes, & Summorum Pontificum mandatis obtemperantes, præcipua quædam, & quæ ad Pontificis ordinantis jurisdictionem, & indulgentiam, & quæ ad Ordinandorum idoneitatem, ac decorem

sp:-

ſpectant, peculiariter rememoranda, & recenſenda operæpretium exiſtimamus.

4. Quamvis igitur, ratione adepti Beneficii, inſtituentis Epiſcopi Juriſdictioni Clericus ſubiiciatur, niſi tamen (*d*) annui ejuſdem fructus, juxtà Synodales Conſtitutiones, ſive morem regionis, congruo Beneficium in extera Diœceſi poſſidentis alimento ſufficiant, ſublatâ facultate ſupplendi cum adjectione Patrimonii, etiam pinguis, nequaquam Subditus alieno Epiſcopo, ad effectum ſuſcipiendi Ordines, cenſeatur: Quæ ſi omnia copulativè ad legitimam ſubjectionem concurrant, adhuc minoribus Ordinibus à proprio Ordinario initiatus promoveri ad ulteriores ab Epiſcopo Beneficij non poſſit, niſi eidem Teſtimoniales ſuper vita, & moribus Literas proprii Paſtoris, tàm Originis, quàm Domicilii, in Actis Curiæ Promoventis aſſervandas, exhibuerit, ſub pœnis à S. Mem. Innocent. PP. XII. inflictis in Sacra Conſtitutione, quàm, ne ullum unquam lateat, in Synodi Additionibus tranſcribi mandavimus.

5. Hujuſmodi autem ſic promotis, ne ſuſceptorum Ordinum in Diœceſi noſtra fungantur officio, antequam Apoſtolicæ Conſtitutionis formam, & diſpoſitionem exactè adimpletam fuiſſe, intra terminum à Nobis aſſignandum, ſine ullo tamen diſpendio, docuerint, vel aliàs à Nobis approbationem impetraverint, ſub pœna ſuſpenſionis à ſuſcepti Ordinis exercitio, arbitrio noſtro duraturæ, diſtrictè prohibemus.

6. Ab humili gradu Fidelis populi ad ſacrarum adminiſtrationum ſublimitatem nullo modo promovendos decernimus, qui, poſt mutatum habitum ſecularem, (*e*) diuturnâ ſaltem triennali, eâque laudabili inter Clericos converſatione fuerint comprobati, ac multo tempore didicerint, quæ poſtmodum alios docere tenentur.

7. Quamobrem extra præſcripta à Jure tempora, jejunio, & oratione conſecrata, promoveri cupientibus, ne in quærendis Apoſtolicæ Sedis Indultis operam perdant, Decreta S. Congregationis, à felicis recordationis Innocentio PP. XII. ſpecialiter deputatæ, in Synodi Additionibus duximus inſerenda, in quibus, rejectâ ſimilium conceſſionum facilitate, quæ in Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ſacrarum legum contemptum ſeorſim irrepſerat, ſeverior indulgendi modus præſcribitur, & legitimæ diſpenſandi cauſſæ declarantur, quibus, vel earum aliquâ, minimè concurrentibus, Apoſtolica Sedes à legum rigore non temperat.

8. Nos autem, nedum in exequendis hujuſmodi Literis Apoſtolicis, nequaquam coactivis, arbitrio autem tantum, & conſcientiæ

noſtræ

nostræ remissis, intra terminos declaratæ facultatis omninò consiste-te, sed narratæ etiam caussæ veritatem, & Supplicantis merita penitus investigare indispensabiliter proponimus.

9. Quotquot autem statis temporibus Sacræ Militiæ nomen dare, vel ad superiores Ordinum gradus ascendere concupierint, duobus ante generalem Ordinationem Mensibus, supplicem libellum, & documenta singulis Ordinibus distinctè constituta, Secretario Congregationis pro Ordinandorum qualitatibus examinandis à Nobis nuper erectæ perferant, & ea omnia adamussim impleant, quæ in Instructione desuper impressa, & post Synodum jussu nostro reimprimenda seorsim jubentur, perindè ac si ejusdem Instructionis tenor de verbo ad verbum hìc haberetur insertus.

10. Quæ enim in Edicto desuper edito maturè statuimus, hæc ita Synodalium nostrarum Constitutionum præcipuam, & clariorem partem existimamus, quemadmodum manuum impositio gravior est cura Pastoralis nostræ solicitudinis, & incredibilis caussa pavoris.

11. Ubi secretis Congregationis præfatæ suffragiis supplicantes pro Ordinum susceptione exaudiri meruerint, & idipsum ex notula approbatorum Cancellario nostro tradenda dignoverint, publico sese Examini constitutâ die exponant, ut inde expediti, (*f*) Spiritualia Exercitia, singulis Sacris Ordinibus dumtaxat necessariò præmittenda, peragant, juxtà Literas de mandato S. M. Innocentii PP. XI. singulis Ordinariis transmissas, & in Additionibus hujus Synodi impressas.

12. Quoniam Sacrosancti Tridentini Concilii (*g*) Decreto nullus primâ Tonsurâ initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, fori privilegio gaudet, nisi Beneficium Ecclesiasticum habeat, aut Clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inserviat: Omnes, & singulos hujusmodi Clericos seriò monemus, ut Edictum, aliàs per Nos promulgatum, & in Additionibus reimpressum, quoad habitum, & Tonsuram omninò servent, & Ecclesiæ, quibus adscribuntur, cum effectu deserviant. (*h*)

13. Nedum Clericis in Exorcistas assumptis, sed nulli etiam prorsus Sacerdoti, Seculari, (*i*) vel Regulari, liceat in posterum Energumenis exorcismos adhibere, nisi de licentia Ordinarii in scriptis habita, ac summa cum reverentia, & pietate, in Ecclesijs, seù saltem coram plurimis honestis personis, devotè, ac piè orantibus: Transgressores, præter Excommunicationem, quam volumus ipso facto incurrere, carcere, aliisque arbitrariis pœnis puniemus. Revo-

cantes, cassantes, & annullantes quascumque licentias, ante promulgationem novissimi Decreti Sanctissimi D. N. D. Clementis XI. de die 21. Junii 1710. in Additionibus impressi, concessas; omnibus prohibendo, ne absque recentiori nostra facultate tali munere fungantur; quæ licentia cum delectu, & examine prævio de pietate, & virtutibus, de doctrina, de prudentia, & peritia in Exorcizante requisita, dumtaxat concedatur. Atque ii, quibus concessa fuerit, servent ad unguem regulas, & adhibeant precationes in Rituali Romano traditas pro exorcizandis obsessis; aliis omnibus rejectis, & damnatis, quas Apostolicæ Sedis Judicium speciali confirmatione non approbavit, juxtà Decretum SS. D. N. superius commemoratum, quod omnimodè servari præcipimus, atque mandamus.

14. In Patrimoniis constituendis, (quod etiam ad Beneficia pacificè possessa protendimus) annuus quinquaginta scutorum fructus ab omni reali onere liber, proùt hactenus consuevit, pro congruis alimentis probetur, & bonorum libertas attendatur; fideicommisso tamen obnoxia, dummodo Ordinandus sit de vocatis in fideicommisso, & dummodo portio patrimonio subjecta non excedat ratam bonorum eorumdem Ordinando tangentem, non respuimus. (k)

15. Patrimonium, tituli loco subrogatum, quantumvis sub consueta conditione reversionis ad constituentem, ubi primum Ordinatus aliundè sufficienter provisus fuerit, nullo modo, sub pœna suspensionis à Divinis Nobis reservatæ, (l) ipso facto incurrendæ, alienari, vel retrocedi, absque nostra facultate, possit, quam nullatenus impartiemur, nisi de idoneis obtenti Beneficii, vel aliis supervenientibus redditibus, plenè constiterit.

16. Qui ficto Patrimonio, vel cum pactis de non exigendis ejus fructibus, majores Ordines assumpserint, ipso facto (m) suspensionem à Divinis incurrant; Laici verò hæc ementita Patrimonia conficientes, seù potiùs confingentes, eo ipso Excommunicatione Nobis reservatâ innodentur; manentibus in suo robore etiam pœnis antiquorum Canonum, à Concilio Triden. sess. 21. cap. 2. innovatis, & arbitrariâ ulteriùs gravissimâ animadversione, pro qualitate delicti, & personarum, Nobis reservatâ.

17. Sacerdotio autem initiandi, post Diaconatum, nisi Ecclesiæ necessitas aliud exquirat, ab interstitijs minimè dispensentur.

18. Denique omnes inter Ecclesiæ Ministros asciti dignitatem propriam agnoscant, & bonorum operum exemplo, ac frequentiâ Sacramentorum, supra reliquos Christianæ Religionis alumnos sese evectos exhibeant, utque proprio muneri dignè satisfaciant, omnia

fide-

fideliter exequantur, quæ infra, cum de vita, & honestate Clericorum agetur, præscribentur.

19. Et ut peccandi tollatur occasio, Congregationis à Nobis erectæ Deputatos enixè rogamus, ut suspecta semper Nobis Patrimonia, seù eorum supplementa, quæ ab extraneis constitui aliquando solent, severiùs examinent, & pietatis titulo fucatam fraudem accuratiùs exquirant, raram enim credimus piam vere munificentiam in Clericos, nisi arcta donantis necessitudo, & facultatum copia, verisimilem faciant nullo onere prægravatam largitionem.

(a) *Psalm.* 112. *ver.* 6., (b) *Psalm.* 109. *ver.* 5., (c) *Conc. Trident. sess.* 25. *de Refor. cap.* 5. *& plurib. seqq.*, (d) *Innoc. XII. in Constit. Speculatores Domus Israel sub dat. prid. non. Novemb.* 1694., *Synod. Diœc.* 1699. *tit.* 11. *cap.* 6., 7. *&* 8. *pag.* 17. *& seqq.*, (e) *dicta Synod.* 1699. *ubi supra cap.* 6., (f) *Synod. Diœc.* 1681. *tit.* 5. §. 4., *&* 1691. *tit.* 1. *num.* 3., (g) *sess.* 23. *de Reformat. cap.* 6., (h) *Synod. Diœc.* 1656. *tit.* 4. *cap.* 2., (i) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 9. §. 2., (k) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 11. §. 2., *&* 1678. *tit.* 8. *cap.* 3., *&* 1699. *tit.* 11. *cap.* 4., (l) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *de Ordin. cap.* 11. §. 3., *&* 1699. *ubi proximè supra*, [m] *Synod. Diœc.* 1678. *tit.* 8. *cap.* 3., *&* 1699. *tit.* 11. *c.* 5.

CAPUT IX.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

1. CUm de Virginibus præceptum Domini non habeamus, *(a)* sed consilium, & cum nubere magis expediat, *(b)* quam uri; unusquisque enim *(c)* proprium donum habet ex Deo, alius quidem sic, alius verò sic: Propterea secundum indulgentiam, *(d)* non secundum imperium, sacra Matrimonii fœdera nubentibus proferimus, & quemadmodum sancta res est Matrimonium, magnumque Sacramentum *(e)* in Christo, & Ecclesia, ut sanctè tractetur, propriis legibus, ex Sacrosancto præsertim Tridentino Concilio, & ex provida Prædecessorum nostrorum circumspectione, communimus.

2. Sponsalia, quæ mutua futurarum nuptiarum promissio sunt, & quæ ad eorum probationem, antiquis *(f)* Ecclesiæ nostræ Constitutionibus desuetudine abrogatis, Parochi, vel Notarii præsentiam, sub pecuniaria inflicta pœna, postulabant, ne saltem etiam mutuo interveniente Partium consensu, sine nostra facultate, auctoritate, seù Decreto dissolvantur, *(g)* sub pœna scutorum decem, enixè prohibemus.

 3. Pe-

3. Periculosam Sponsorum de futuro familiaritatem, & frequentiores congressus ultra duos, & tunc ipsius Sponsæ propinquis præsentibus, (*h*) ad incontinentiæ crimen evitandum, vehementer abhorremus: Cohabitationem verò sub eodem tecto, omni jure damnatam, (*i*) sub pœna quatuor aureorum in singulas vices quoad mediocres personas, vigintiquinque verò quoad divites interdicimus, pœnamque huiusmodi, tàm ab utrisque Sponsis, quàm ab eorum respectivè Parentibus reposcendam, & accusatori pro medietate, pro alia verò medietate pauperibus Parochiæ, in quà Sponsi morantur, applicandam decernimus.

4. Nonnisi cèrtò conscii de legitima Contrahentium ætate, & de libero utriusque consensu, saltem ex reciproca assertione Parochorum, si Sponsi de diversa Parochia fuerint, (*k*) ad futuri Matrimonii denunciationes Parochi procedant, quas ter in diebus festivis de præcepto, inter Missarum solemnia, & majori populi frequentia, tàm in viri, quàm in mulieris Parochiali Ecclesia, sub pœna (*l*) quatuor aureorum, pro medietate accusatori, pro altera medietate pauperibus Monasteriis applicanda, repetere teneantur: Eas in totum, vel pro parte remittendi facultate Parochis penitus interdictâ, cum id totum Episcoporum arbitrio (*m*) prorsus committatur. Ipsâmet tertiæ denunciationis die, nisi ea fuerit feria tertia ante Cineres, vel Sabbathum ante Dominicam Adventus, Sponsi per verba de præsenti (*n*) non conjungantur, sine nostra in scriptis facultate. Si tamen diebus, ut supra exceptis, etiam Nobis inconsultis conjungendi fuerint, tunc Parochi in actu secundæ denunciationis Populum (*o*) moneant de Matrimonio post tertiam denunciationem immediatè contrahendo, ut impedimenta, si quæ noverint, ad Parochum maturius perferant: Quoties ab ultima denunciatione, nondum celebrato Matrimonio, bimestre spatium effluxerit, denunciationes omnes rursus iterandas, nisi (*p*) secus visum Nobis fuerit, sub iisdem pœnis, præcipimus.

5. Quandocumque denunciari Matrimonia contigerit, Parochi omnes, ruri præsertim, impedimenta, quibus dirimuntur, modestè Populis commemorent, ne (*q*) eorumdem ignari frustra interrogentur, aut perperam respondeant. De pœnis etiam non revelantium in re tàm gravi vehementer admoneant.

6. Parochus, ad quem Nuptiarum benedictio, & Sponsorum conjunctio non pertinet, alteri Parocho Fidem peractarum (*r*) sub certis diebus denunciationum facturus, de sufficienti simul sui Parochiani in Christianæ Fidei rudimentis exercitatione testetur, super quo ejusdem conscientiam oneramus.

7. Qui-

7. Quicumque impedimenti alicujus dirimentis conscius, illud Parocho, aut Nobis (*s*), ultra octo dies, deferre neglexerit, inflictas à Jure pœnas se noverit incursurum. Malitiosè verò ad futurum Matrimonium perfringendum, vel retardandum, falsa quæpiam impedimenta comminiscens, constito de calumniâ, decem scutorum pœnam, offensæ Parti, vel Piis Locis applicandam, incurrisse censeatur, & tamen arbitrii etiam nostri severitatem non evitet.

8. Objectum à quovis publico, vel secreto delatore impedimentum inter Sponsos, ab ulterioribus denunciationibus, vel si eæ completæ fuerint, ab anuli datione, Parochos omninò deterreat, propositique impedimenti negotium, (nisi ejus insubsistentia, vel calumnia manifestè patuerit) ad Nos, vel Vicarium nostrum afferatur determinandum.

9. Sponsalia de futuro scienter intra prohibitos gradus contrahentes; Matrimonium per verba de præsenti eâdem malâ fide attentantes; idemque incæstuosâ, vel fornicariâ copulâ pollicentes, (*t*) gravissimis arbitrii nostri pœnis, habitâ inter crimen, & crimen ratione disparitatis, ac turpitudinis plectemus.

10. Libertatem Conjugii, sub anathematis pœna ex Sacra (*u*) Tridentina Synodo, nemo impedire præsumat: Ad Matrimonium contrahendum, directè, vel indirectè cogentes, (*x*) ejusdem anathematis gladio ipso facto feriantur; omnia denique in hujus Sacramenti administratione serventur, quæ ex eodem Concilio, Ritualique Romano (*y*) Parochis præscribuntur.

11. In Matrimonium conjungendi sint in Fidei Catholicæ Mysteriis sufficienter eruditi, & eo anno Paschali Communione refecti. (*z*) De Sacramenti etiam natura, & sanctitate, de mutua fidei maritalis observatione, ac de piè educandæ prolis oneribus doceantur.

12. Matrimonio copulandi, ut gratiam Sacramenti recipiant, nullius culpæ lethalis conscii, (*aa*) sed Pœnitentiæ lavacro mundati, ad illud contrahendum accedant, & Eucharistico Pane recreentur: Parochi verò, quantum fieri potest, per semetipsos, legitimo impedimento cessante, (*bb*) non per alios, & Matrimonia conjungant, & Sponsos, ac Sponsas benedicant, non tamen in secundis Nuptiis, (*cc*) nisi mulier ipsa primo nubat, & ita in loco mos inoleverit: Parocho autem legitimè impedito, qui Parochi vices supplet diligenter exequatur, ac ipsi Parocho mandanti, verbo, vel scripto, quidquid egerit fideliter referat.

13. Privatis contrahentium in domibus (*dd*) nequaquam, sine nostra facultate, Matrimonia celebrentur; Sancta enim sanctè tractare Christianos decet.

14. De-

14. Declarent Parochi Nuptias, (*ee*) vel Nuptiarum solemnes Benedictiones, ab Adventu D. N. J. Christi usque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum usque ad octavam Paschatis inclusivè solùm esse prohibitas : In aliis verò temporibus posse solemniter celebrari.

15. Vagantium hominum, & alienigenarum Matrimoniis ne intersint, juxtà Tridentini Concilii Decreta, nisi prius Testibus in Curia nostra examinatis, ad formam Instructionis Sanctæ, & Universalis Inquisitionis de Urbe, quam ad omnimodam observantiam in Additionibus duximus inserendam, & nisi obtentâ à Nobis speciali in scriptis facultate, (*ff*) quam, propriæ exonerationi consulentes, Parochi penès se retinere, & conservare curabunt.

16. Quoscumque intra prohibitos gradus Matrimonium contraxisse Parochi, aliique repererint, ad notitiam nostram (*gg*) deducant, ut & eos ab invicem separare, & Processus conficere, & alia adimplere possimus, ad quæ Tridentini Concilii Decretis obstringimur.

17. Particularem in Codicem referant omnia, & singula Matrimonia, quibus ipsi, vel alii de eorum mandato, hoc ipsum distinctè adnotantes, interfuerunt, & nedùm Contrahentes, eorumque Patrum, & Avorum, [*hh*] sed etiam duorum Testium, ad id specialiter vocatorum, nomina conscribant; Quod si secundæ Nuptiæ alterius ex Conjugibus fuerint, summoperè laudabimus diligentiam Parochi, priora Vidui, vel Viduæ Conjugia recensentis. Matrimoniorum hujusmodi notam in Archivio nostro recondendam circa Festum S. Joannis Baptistæ, necnon Librum ipsum à Nobis approbandum, quotannis ad Curiam mittant.

18. Ceterum denunciationibus omissis, aut Nobis prohibentibus, vel Parocho justis de caussis dissentiente, Matrimonia ne contrahantur, sub pœna ducentorum aureorum à Contrahentibus, & viginti quinque à quolibet Teste reposcenda. (*ii*)

(a) *Paul.* 1. *ad Corinth. cap.* 7. *ver.* 25., (b) *Paul.* 1. *ad Corinth. cap.* 7. *ver.* 9., (c) *Paul.* 1. *ad Corinth. c.* 7. *ver.* 7., (d) *Paulus ibid. ver.* 6., (e) *Paul. ad Ephes. cap.* 5. *ver.* 32., (f) *Synod. Provin.* 1517. *de Sponsal. & Matrim. cap.* 1. §. 3., (g) *d. Synod.* 1517. *ubi supra cap.* 12. *fol.* 44., *&* 1573. *hoc tit. cap.* 12., (h) *Synod* 1517. *ubi supra cap.* 2. *fol.* 38., *&* 1573. *Rubr.* 35. *cap.* 6., *& Diœces.* 1691. *tit.* 1. *cap.* 11. §. 4., *&* 1699. *tit.* 12. *cap.* 5., (i) *Concil. Trident. sess.* 24. *cap.* 1. *de Reform. Matrim.*, (k) *Synod. Diœc.* 1589. *hoc tit.* §. 2., *&* 1619. *cap.* 8. *de Matrim.* §. 2. *&* 3., *&* 1681.

& 1681. tit. 9. §. 4., (l) Synod. Prov. 1573. Rubr. 35. cap. 2., & Diœc. 1691. tit. 1. cap. 11. §. 3., (m) Trid. ubi proximè ſupra, (n) Synod. Diœc. 1619. de Matrim. §. 4., (o) d. Synod. 1619. tit. 2. cap. 8. de Matrim. §. 4., (p) Synod. 1619. ubi ſupra §. 3., (q) Synod. 1517. de Sponſal. & Matrim. cap. 5. §. 1., (r) Synod. 1573. Rubric. 35. cap. 4., (ſ) Synod. Diœc. 1508. lib. 4. Rubr. 36. fol. 76., Synod. 1517. de Sponſal. & Matrim. cap. 6., (t) Synod. 1517. de Sponſ. & Matrim. cap 4. fol. 39., (u) ſeſſ. 24. cap. 9. de Reformat. Matrimon., (x) Synod. 1573. Rubr. 35. cap. 9., & 1619. tit. 2. cap. 8., (y) Synod Diœceſ. 1681. tit. 9. §. 1., & 1691. tit. 1. cap. 11. §. 2., (z) Synod. 1589. hoc tit. §. 3., & 1691. tit. 1. cap. 11. §. 5., (aa) Synod. Diœc. 1610. hoc tit. §. 2., (bb) Synod. 1573. de Sacr. Matrim. Rubr. 35. cap. 4., (cc) Synod. 1508. lib. 4. Rubr. 39. fol. 76., & 1619. hoc tit. §. 5., (dd) Synod. 1589. hoc tit. §. 1., & 1645. cap. 12. §. 3., (ee) Synod. 1573. Rubr. 35. cap. 11. fol. 76., & 1619. tit. 2. cap. 8. §. 5., (ff) Synod. 1573. Rubr. 35. cap. 5., & Diœceſ. 1637. tit. 14., & 1691. tit. 1. cap. 11. §. 4., (gg) d. Synod. 1573. Rubr. 35. cap. 8., (hh) Synod. 1573. hoc tit. cap. 3., & Diœc. 1645. cap. 12. §. 4., & 1681. tit. 9. §. 3., & 1691. tit. 1. cap. 11. §. 5., & 1619. cap. 8. §. 6., (ii) Synod. Diœc. 1629. hoc tit. §. 2.

TITULUS III.

DE SACROSANCTIS ECCLESIIS, EARUMQUE MINISTRIS.

DIvinæ Miſericordiæ fontem, in ſeptem Eccleſiæ Sacramenta, veluti in totidem ſalutaris aquæ rivulos, diverſis Animarum noſtrarum languoribus efficaciter curandis aptiſſimos, derivatum, Dilectiſſimo Gregi Paſtorali noſtræ ſolicitudini commendato à Chriſto Domino ſingillatim aperuimus. Jàm verò Sacroſanctæ Eccleſiæ, in quibus Sacramenta conficiuntur, & miniſtrantur, Eccleſiarumque Miniſtri, qui diſpenſatores ſunt Myſteriorum Dei, ad Divinæ Domus nitorem augendum, & Eccleſiaſticam diſciplinam in Clericis promovendam Nos vocant, ut loca, tot, ac tantis Divinæ in nos Miſerationis perenniter ſcatentia liquoribus, debito Populorum cultu, ac orna-

ornamentorum venuſtate Paradiſum intuentibus referant, quem credentibus præfigurant, & aperiunt; & ut genus electum, Regale Sacerdotium, incontaminatis undequaque moribus, muneris ſublimitati, ſanctitatique reſpondeat.

DE ECCLESIARUM IMMUNITATE.

CAPUT I.

1. ECcleſiarum decus eſt, & ſingulare privilegium, ut in eis, veluti extra terras conſtitutis, & in montibus ſanctis fundamenta habentibus, ſileat humana omnis poteſtas, quia Domus Domini ſunt in terris. Hinc proinde, de Sacroſanctis Eccleſiis acturi, ab earumdem immunitate exordimur, unde, & Eccleſiarum maximè dignitas, & religioſa Regum, ac Principum in Deum pietas eluceſcunt.

2. Immunitatem Eccleſiarum, in Urbibus ad præſidia fugitivorum ſeparatis, & in Altari Templi Jeroſolymitani divina lege (*a*) conſtitutam, Pontificioque, (*b*) ac Cæſareo (*c*) jure communitam, Sereniſſimi Principes in Etruria noſtra regnantes, acerrimi profectò Catholicæ Fidei Propugnatores, Apoſtolicæ Sedis obſervantiſſimi, & erga Eccleſiaſticos Viros, ac Loca Pia, & religioſa Regiâ verè munificentiâ in primis conſpicui, conſtantiſſimè ſemper, nedum venerari, ſed etiam fovere, ac defendere eximiâ pietate conſueverunt. Eorumdem itaque (*d*) patrocinium, & opem imploramus, ut debitus Deo cultus, ac Miniſtris, & Myſteriorum ejus diſpenſatoribus legitimus honor exhibeatur; & ne Officiales, Magiſtratus, aliique eorum adminiſtrationi Præfecti, Eccleſiaſticam Juriſdictionem, & libertatem ulla ex parte violent impune, ſed potiùs, juxtà Sanctiones Apoſtolicas, ac Synodales has noſtras Conſtitutiones, religiosè tueantur, ac vindicent.

3. Nihil magis Religioſorum locorum, præſertim ubi dicatæ Deo Virgines aluntur, inficit libertatem, ſanctitatemque commaculat, ac veriorem lædit, ſeù potius evertit immunitatem, quàm ſi intra, vel propè Eccleſias ædificetur Altare (*e*) præter Altare Domini Dei noſtri. Quamobrem, ut à Domo Dei longè omninò abigamus abominationes, & Idola, quibus decepti aliquando Chriſtifideles, thus verò Deo adolendum, immunditiæ ſimulacris accendunt, municipalibus Patriæ Legibus, in Provinciali Florentina Synodo ſemel, iterumque laudatis, (*f*) & approbatis inhærentes, interdicimus, ne feminæ palam inhoneſtè viventes, ducentis cubitis propè Monaſteria

Mo-

Monialium, & centum propè ostia, aut ingressus Ecclesiarum, domicilium habeant: Quod si intra ea spatia ipsæ habitaverint, aureis quindecim Fisco mulctentur.

4. Seclusis Criminibus in Gregoriana Constitutione (*g*) exceptis, & conditionibus in ea præscriptis minimè servatis, divellere ab Altari non licet reos ad illud confugientes: sed quamquam Jure cautum esse videatur, quamlibet Ecclesiam hujusmodi privilegio gaudere, ut per triginta passus in ambitu suo ad se refugientibus Immunitatem præstet, attamen, quia in locis angustis, prout Florentiæ experimur, frequentia Ecclesiarum, ad invicem quodammodo contiguarum, totam fermè Civitatem, servatâ supradictâ distantiâ, redderet immunem, idque sine magno publicæ utilitatis incommodo Justitiæque dispendio servari non posset; Propterea, Prædecessorum nostrorum (*h*) vestigia sequentes, declaramus ea tantum loca circum Ecclesias in Civitate Florentiæ Immunitatem ad se confugientibus præstare, quæ aliquo notabili signo à viis publicis, & aliis locis profanis distinguuntur; servatâ de cetero, quoad alias Ecclesias extrà Civitatem, Communis Juris dispositione.

5. Domus verò Ecclesiis adjacentes ita tandem criminosos, ac debitores, etiam cessantes Jure nostro Municipali appellatos, à captura defendunt, si eas Clerici, aut Personæ alioquin Religiosæ eidem Ecclesiæ jugiter servientes, ex perpetua ejusdem domus destinatione, continuò inhabitent: Domos enim, quas, vel mercede conductas, vel gratuitò concessas, debitores ipsi, vel alii, quantumvis Clerici Ecclesiæ non famulantes, inhabitant, nullâ prorsus volumus Immunitate gaudere. Sciant tamen Clerici, quod intrà domum Ecclesiæ, cui famulantur, & quam, veluti ejusdem obsequiis mancipati, jugiter habitant; ac intra locos ei adjacentes, (*i*) nullo modo se prædictâ libertate, & Immunitate tueri possunt, quo minus in omnibus Ordinarii Judicio, & executioni contrà eos commissæ subjaceant.

(a) *Exod. cap.* 21. *ver.* 13. 14., *Num. cap.* 35. *ver.* 6., *Deuter. cap.* 19. *ver.* 3. *& seqq. Jos. cap.* 20. *ver.* 1., (b) *Cap. inter alia cap. penult. de Immunit. Eccl.*, *& cap. minor*, *& duob. seqq.* 17. *quæst.* 11., *Concil. Trident. sess.* 25. *cap.* 20. *de Reform.*, (c) *Rubr. & tot. tit. C. de his, qui ad Eccles. confug.*, *& in Auth. de Mandat. Principis* §. *Neque autem*, (d) *Synod. Provin.* 1573. *Rubr.* 13. *cap.* 1., (e) *Jos. cap.* 22. *ver.* 19., (f) *Synod. Provin.* 1517. *de Immunit. Eccl. cap.* 1. *pag.* 112., *&* 1573. *eod. tit. Rubr.* 13. *cap.* 2., (g) *Constit. Gregor. XIV. quæ incipit: Cum alias nonnulli*

edit. anno 1591. *in Bullar. impress. Lugduni tom.* 2., (h) *Synod.* 1517. *de Immunit. Eccles. cap.* 2. *pag.* 112., & 1573. *eod. tit. Rubr.* 13. *cap.* 3., (i) *Synod.* 1517., & 1573. *ubi supra*.

CAPUT II.

DE REVERENTIA SACROSANCTIS ECCLESIIS EXHIBENDA.

1. QUam terribilis sit locus iste, (*a*) ubi Domus Dei est, & porta Cœli, satis norunt Catholici Principes, qui, omnimodâ Immunitate indultâ, Jus Regis in Ecclesiis conquiescere sinunt, & sacra Regis Regum Limina, terrenâ demissâ Majestate, venerantur. Idipsum verò nescire prorsus innuunt, qui irreverenter sacras Ædes adeunt, ubi Angeli contremiscunt, ignorantes, eos, qui Domum orationis faciunt speluncam latronum, ibi justum Judicem provocare ad ultionem, ubi clementissimum Patrem placare sperant ad veniam.

2. Quamobrem B. Pii V. Constitutionem, (*b*) Apostolico verè zelo conscriptam, & à Prædecessoribus nostris universo Gregi ad observandum inconcussè propositam, iterum promulgamus, & sub pœnis ibidem inflictis, observari præcipimus, & mandamus; Parochis universis districtè jubentes, ut reverentiam Ecclesiis debitam, pœnas temporales, ac æternas earum contemptoribus irrogatas, subjectis sibi Populis identidem commemorent.

3. Domum Dei semper [*c*] decet sanctitudo, præcipuè verò cum sacra Missæ Mysteria, vel divina celebrantur Officia, vel sacræ Conciones, vel Christianæ Doctrinæ tyrocinia habentur, vel alia quæcumque pietatis exercitia peraguntur. Ne itaque functiones hujusmodi omninò perturbari, aut deturpari contingat, vigintiquinque aureorum (*d*) pœnam, & alias arbitrarias, etiam corporis afflictivas, in temerarios Templorum temeratores irrogamus, si qui deambulare, vociferari, incompositè stare, aut sedere, Celebranti Sacerdoti, vel Eucharistiæ tabernaculo terga vertere, vel aliud quidpiam contra Ecclesiæ decorem, & sacrarum actionum reverentiam indecenter admiserint.

4. Severiora tamen pœnarum flagella, pro delinquentium, vel delictorum qualitate decernenda, contrà quoscumque scurrilibus, turpibus, vanisque colloquiis, & fœdâ cum Mulieribus etiam honestis dicacitate, vel indecori cujuspiam actus procacitate, sacrarum Ædium limina profanantes, (*e*) ultra pœnam superiùs inflictam,

Nobis

Nobis reſervamus : Mandantes omnibus Eccleſiarum Rectoribus, ac Superioribus, necnon Sacriſtis, Oſtiariis, aliiſque earum Cuſtodibus, ut præmiſsâ monitione Evangelicâ, ni reſipuerint, præfatos omnes ſanctiſſimæ legis tranſgreſſores ad Nos deferant, ſub pœna duorum aureorum, partim delatoribus, partim Monaſteriis pauperibus ex æquo applicanda.

5. Opportunitas certi loci, ac temporis, quibus invariabiliter ad Eccleſias conveniunt Sacerdotes, ac Clerici earumdem Choro famulantes, anſam non modicam, neque raram præbet, ut qui cum eiſdem, vel de privatis, vel de publicis, & tàm de domeſticis, quàm de forenſibus negociis, vel de ſpirituali, ac temporali Monaſteriorum regimine, agere quidquam debent, non ſecus, ac in publico quodam foro, vel in propria taberna, vel in Curia repertos, in ipſamet Eccleſia, non ſine intuentium, ac audientium ſcandalo, palam alloquantur, facientes Domum Dei domum (*f*) negociationis; Cum itaque Divinæ Majeſtati, quæ in Templis adoratur, maximè injurioſum, à Clericali modeſtia per quam alienum, licentiæ laicorum nimium incentivum, ac religioſorum Fidelium offendiculum neutiquam tolerandum, exiſtimemus id, quod dolentes referimus, Eccleſias nimirum, præſertim celebriores, ab ipſiſmet Sacerdotibus, & Clericis inſervientibus propemodum contemni, quos præcipuè, tùm proprio exemplo, tùm exhortationibus, laicorum reverentiam erga Domum Dei excitare, & cohibere libertatem deceret; Propterea omnibus, & ſingulis Sacerdotibus, & Clericis, cujuſcumque Ordinis, & Dignitatis exiſtant, actu inſervientibus Eccleſiæ Noſtræ Metropolitanæ, alijſque Collegiatis Eccleſijs, ſeù quæ ad uſum Collegiatarum, tàm intra, quàm extra Civitatem, proprio Clero, & Chori frequentiâ, vel quotidiè, vel certis hebdomadæ cujuſcumque diebus decorantur, in memoriam reducimus, ut ex corde diligant decorem Domus Domini, eoſdemque (*g*) vehementer hortamur, ne intra ipſam Eccleſiam, aut præ foribus ejuſdem, eoque minus in Choro, ſive chorali habitu induti fuerint, ſive communem nondum dimiſerint, vel exutum reſumpſerint, de domeſticis, aut forenſibus, aut alijs quibuſcumque negociis, etiam ex officio ſibi commiſſis, omninò cum aliquo tractent, ſed negocia ipſa opportunioribus loco, ac tempore tractanda, & feliciori tandem exitu perficienda reſervent.

6. Orantium quieti, Sacrorumque Miniſteriorum dignitati proſpicientes, ne importunis mendicorum rogationibus debita Divinis rebus attentio labefactetur, & ne provocata quandoque piorum etiam

hominum patientia frangatur, inhibemus, ne pauperes intra Ecclesiam stipem quæritantes, tempore præsertim divinorum Officiorum tolerentur, sed idoneo quopiam compellente scrutatore ad valvas consistere jubeantur, sub pœna arbitrii, (*b*) ab Ecclesiarum Rectoribus, seu Custodibus in singulas vices incurrenda, nisi per se ipsos, vel aliorum ministerio, egenos præfatos è Templis ejecerint.

7. Præfectos autem, & Superiores cujuscumque Ordinis Regulares in Domino etiam, atque etiam obsecramus, ut in propriis respectivè Ecclesiis confluentium Populorum devotioni pariformiter consulant, memores præsertim Pianæ (*i*) Constitutionis, quâ in virtute sanctæ Obedientiæ jubentur sacræ attentionis perturbatores hujusmodi, per aliquem specialiter deputatum, extra Ecclesiam, seu ad valvas ejusdem repellere, indulta Ordinariis facultate gravissimè corripiendi negligentes Apostolicæ jussionis executores, & pro qualitate personarum, corporali etiam comminatâ pœna, arbitrio Papæ, vel Regularium Superiorum infligenda.

8. A rigore legis eximimus (*k*) indigentium Monialium, aliorumque piorum Locorum deputatos, capsulis stipem corrogantes, quibus, postquam Sacerdos in sacrosancto Missæ Sacrificio species consecratas absumpserit, quominus, facultate ab Ordinario prius obtentâ, eleemosynas in Ecclesia modestè flagitent, nequaquam interdicimus. Prædictâ autem licentiâ nostrâ minimè munitos, si sacras Ædes quæritantes circumierint, capsularum, pecuniæque introclusæ amissione mulctamus, à Templis, eorumdemque januis, ne mendicare ulterius liceat, arcemus, necnon carceri ad arbitrium mancipamus.

9. Cum non deceat mulierem non velato capite (*l*) orare, quæ propter Angelos potestatem super caput suum habere jubetur, mulieres omnes vehementer hortamur, ut theatralibus pompis, quæ ad lasciviam incendunt, religiosè depositis, modesta prorsus, & pietatem redolentia vestimenta Templum ingressuræ suscipiant, ut non adorandæ, sed adoraturæ videantur accessisse: & Confessarios omnes monemus, ut minus honestè indutas in Sacramentali Confessione acriter increpent, severiorique impositâ pœnitentiâ salutari, à pompis, ac vestiendi procacitate deterreant.

10. Fœdissima verò luxuriæ mancipia, feminas nempe vas suum (*m*) in passione desiderii, non in sanctificatione, & honore possidentes, turpemque sui corporis quæstum publicè facientes, vel de meretricio, aut concubinatu palam diffamatas, tàm in Catalogo Magistratus Honestatis descriptas, quàm prætermissas, non servatâ moderatione locorum, ac temporum præscriptâ in Edicto Prædecessoris

nostri

nostri, quod hic ad omnimodam exequutionem innovamus, & in Additionibus imprimi mandavimus, seu non obtentâ à Nobis expressâ in scriptis facultate, ab Ecclesiarum, piorumque Locorum specialiter inhibitorum ingressu, necnon à sacris Processionibus, tàm publicis, quàm privatis, (*n*) & à locis Nundinarum, quæ feriis sextis, ac diebus Dominicis Quadragesimæ, vel alio sacro tempore haberi consueverunt in nostra Civitate, quamcumque penitus, etiam honestam, piamve caussam per eas allegabilem respuentes, arcemus, sub pœna ipso facto incurrenda quinquaginta aureorum pro prima vice, & centum pro secunda; Quod si ulterius contumaces fuerint, ultra pecuniariam pœnam, arbitrariè augendam, vel in carcerem per annum detrudantur, vel Excommunicationis gladio feriantur. Pœnam autem pecuniariam pro dimidia accusatori, & executoribus, reliquam Monasterio Monialium Conversarum applicamus.

11. Excipimus tamen feriam quintam infra hebdomadam Passionis, quo die in Ecclesia Nostra Metropolitana, ex inveterato laudabilissimo Civitatis Instituto, Concio peculiaris habetur pro mulieribus hujusmodi inhonestis, è flagitiosæ vitæ naufragio ad salutis portum, proposito Magdalenæ resipiscentis exemplo, & oblatâ pœnitentiæ tabulâ, revocandis: Volumus enim, sub pœnis, aliàs à Magistratu Honestatis, vel à Prædecessoribus Nostris inflictis, prædictæ Concioni omnes interesse, quotquot apud eumdem Magistratum turpissimâ descriptione dehonestantur.

12. Ne autem meretricantium (*o*) mulierum à libero sacrorum Liminum ingressu decreta propulsatio, & limitatus ad certas Ecclesias, statis dumtaxat horis, impunis earum accessus, easdem ab Ecclesiasticis præceptis annuæ Communionis, & Confessionis, seu audiendæ Missæ Festis de præcepto diebus falsò suadeat exemptas, cum tamen eâdem planè, ac ceteri omnes, præcepti lege obstringantur, quandoquidem per ipsasmet stat, quin ad gratiam promerendam rectè disponantur; & ne ignorantia Juris illis suffragari unquam possit: Mandamus omnibus Ecclesiarum Rectoribus curam habentibus animarum, ut prostitutæ pudicitiæ feminis, in earum Parochia respectivè commorantibus, onus servandi Præcepta Ecclesiæ identidem commemorent, & inter Missarum solemnia quamprimum in propriis Ecclesiis Edictum superiùs innovatum promulgent; sub arbitrii pœna.

13. Quemadmodum, ejectis è Domo Dei Dæmonum simulacris, virorum ad sanctuaria confluentium honestati prospeximus, ita etiam piarum mulierum pudicitiæ, ne Procorum in ipsomet

aliis

asylo sanctitatis, præsertim verò in Æde Deiparæ Virginis ab Angelo Annunciatæ, exponatur insidiis, duximus consulendum. (*p*) Quamobrem ne in Atriis, Porticibus, Cœmeteriis, ac Vestibulis, seù præ foribus Ecclesiarum, quisquam ingredientes, vel egredientes Puellas, Matronasve inspecturus, salutaturus, allocuturus, solicitaturus, vel à longè etiam persequuturus consistat, neve, quod deterius foret, circumcursans quærat quas devoret, penitus interdicimus; omnesque otiosas commorationes, stationes, sessiones, obambulationes, suspectasque urbanitates à quibuslibet locis Templi vel Templo quomodocumque cohærentibus prorsus abigimus. Omnipotentis Dei, ac Nostram indignationem, ac utriusque seculi condignas sceleri pœnas transgressoribus ægrè denunciantes.

14. Si verò (quod absit) à concupiscentia sua abstractus (*q*) quispiam, & illectus, intra, vel extra, sed propè Ecclesiam, moram aliquam duxerit, ut mulieres ad Ecclesiam accedentes, vel ab eadem recedentes, (*r*) aut illac transeuntes, sive honestas, sive impudicas, inhonestè aspiciat, vel ut lenocinetur, aut cum lenonibus, ac lenis pertractet, excommunicabitur, & alias pœnas dabit, cujuscumque conditionis, ac dignitatis existat. Decem autem aureorum pœnâ, vel aliàs corporaliter plectetur, qui obscœnis, aut inhonestis verbis, fœdisque colloquiis (*s*) Ecclesiæ sanctitatem inquinare impudenter præsumpserit.

15. Longè etiam ab Ecclesiis, earumque Porticibus, Atriis, atque Vestibulis arceri jubemus Nundinas, ac Mercatus, præsertim bestiarum, tabernas, negociationes, actusque omnes laicorum, (*t*) venditationes liberculorum, & pagellarum, Sanctorum vitas, miracula, aut imagines exprimentium, candelarum, florum, esculentorum, poculentorum, aliarumque rerum venalium, quantumcumque lustrali aquâ Sacerdotis ministerio respersarum, respergendarumve, vel ad usum etiam Sacrificii, & Ecclesiæ, seu ad Populorum devotionem, & pietatem excitandam destinatarum; ac denique ea omnia, quæ sine strepitu, ac clamore fieri vix nequeunt, quæque aliquo pacto Divina Officia, vel Ecclesiarum aditum impedire possunt, sub pœna quatuor aureorum, Locis piis applicandorum.

16. Nullo tempore intra quascumque Ecclesias (excepta Oratione quadraginta horarum, & tunc, tàm per orantes, quàm per Custodes vigiliâ, ac modestiâ servatis) pernoctare, & somno indulgere permittimus. (*u*)

17. Intra Ecclesias æneæ fistulæ, tormenta bellica, aut hastata arma numquam deferantur, (*x*) nullusque cum venaticis volucribus, & in

& in quantum fieri potest, neque cum ejusmodi canibus ingrediatur Domum Dei.

18. Caveant Rectores Ecclesiarum, & Oratorii cujuslibet publici Custodes, aut Domini, ut neque ipsi, nec alii quicumque Ecclesiam ullam, aut Parochialem, aut simplicem, seu principalem, sive alteri annexam, aut Oratorium, etiam ubi, quacumque de caussa, interdicta foret celebratio Missarum, veluti in horreum, vel cellarium, aut fœnile convertant, (y) pro rusticis instrumentis, frugibus, uvis, olivis, straminibus, & aliis cujuslibet generis rebus conservandis, vel recondendis, sub pœna amissionis quartæ partis rerum inibi reconditarum, quarum pretium pro dimidia delatori publico, vel secreto, pro altera Christi pauperibus, & piis Locis arbitrio Nostro, applicetur, necnon sub pœna [z] viginti aureorum; qua obstrictos volumus etiam Parochos quoad Oratoria intrà eorum jurisdictionem sita, nisi Nobis, aut Vicario Nostro Generali delictum, ac delinquentem opportunè denunciaverint.

19. Tantundem etiam contra omnes superiùs expressos, & sub eadem pœna statuimus, si fortè in Ecclesiæ Cęmeterio, Atrio, vel Porticu areas constituant, ubi frumenta secta arescant, & exprimantur, seù alio quovis modo segetum grana ex aristis excutiantur. (aa)

20. Custodes Ecclesiarum utriusque sexus nullam artem in Ecclesiis, & Oratoriis, aut præ foribus eorumdem, tamquam in taberna, penitus exerceant: Grammaticæ autem, vel humanarum literarum rudimenta in Ecclesiis, tamquàm in ludo literario, Rectores Ecclesiarum, sub pœnis arbitrio Nostro decernendis, minimè doceant, aut doceri permittant. Academias autem, & scientificas dissertationes, translato prius ad Sacristiam, vel alium decentem locum Venerabili Eucharistiæ Sacramento, Nobis præcipuè consultis, non prohibemus.

21. Vigilent præterea Parochi, & quicumque publicis Oratoriis custodiendis præficiuntur, sub arbitrariis pœnis, juxtà culpæ modum, & delinquentium qualitatem infligendis, ut sacrorum Locorum januis, & fenestris diligenter occlusis, (bb) neutiquam imbrium damno, volucrumque, aut quadrupedum animantium ingressu, & injuriis Ecclesiæ pateant; à quibus etiam Cęmeteria, visibili signo ligneæ, vel lapideæ Crucis, vel aliâ piâ Imagine ceteroquin distincta, parietibus, vel saltem hirtâ sepè, aut ligneis repagulis circumsepta, prohiberi volumus, ac defendi.

22. Curent quoque, ne Ecclesiæ profanis ullis, sive picturâ, (cc) sive sculpturâ expressis Imaginibus, etiam occasione solemnioris

ris apparatus ornentur, seù veriùs polluantur: Ne quid exterioribus Ecclesiarum parietibus immundum unquam adhæreat, aut propè ipsos ejectum diutiùs tabescere permittatur: Ne eisdem parietibus, aut valvis res venales, aut schedulæ de rebus profanis, præterquam si publicâ auctoritate jubeatur, affigi patiantur: Et ne cuipiam intrà Ecclesias prospectus, aut ingressus pateat (Principibus dumtaxat, ac ipsismet Parochis, & Curatis exceptis,) sed fenestras omnes, aditus, & ostiola, per quæ ex contiguis domibus penetrari, seù respici in Ecclesias possit, calce, & lateribus omninò, ac perfectissimè quantocyus obstrui satagant, Vicinorum eorumdem expensis. Reluctantes verò, aut speciali privilegio, vel immemorabili possessione, seù legitimâ præscriptione nitentes, Nobis, vel Vicario Nostro Generali denuncient, ut & de assertis privilegiis judicemus, & irrationabiliter invitos omni Juris remedio ad obedientiam compellamus.

23. Postremò Synodalibus Prædecessorum nostrorum [*dd*] Constitutionibus, & Apostolicis Clementis PP. VII. Decretis inhærentes, cum præcipuè in Ecclesiis Dei Verbum annunciatur, Christianæ Fidei rudimenta traduntur, Missæ Sacrificium offertur, divina celebrantur Officia, vel Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum publicæ adorationi manet expositum, monemus ne in proximis plateis, aut è conspectibus Ecclesiarum, Circulatores ulli, Comædi, Fatidici, Astrologi, & alii ejusdem farinæ nebulones, quos materna lingua *Ciurmatori, Ciarlatani, Cantimbanchi, Zingani, Giocolatori*, & hujusmodi nuncupamus, publicè nugas, cantus, vaticinationes, repræsentationes, & illecebras exhibeant, aut exerceant, merces vendant, medeantur, aliudve quidpiam agant, quo Populus, divino cultu posthabito, ad fabulas convertatur. Choreas insuper, & ludos, eodem planè modo, cujuscumque generis, aleas, pilas, globulos, folles, folliculos, talos, trochos, & quotquot alios omni Jure exosos, & improbatos, ad sacrarum præsertim Ædium infrequentiam, & ad rerum Divinarum perturbationem, detestanda quorumdam avaritia, vel irreligiositas intempestivo tempori, ac loco reservavit exercendos, prorsus eliminamus; Parochisque universis districtè præcipimus, ut à sacrorum Locorum ambitu omnia hæc, aliaque ejuscemodi diverticula pietatis, & vitiorum incitamenta, pro eorum viribus impediant, ac propulsent. Laicorum autem in Civitate Magistratuum Officiales, & Prætores extra Urbem publicæ gubernationi præpositos enixè rogamus, ut Regiæ Celsitudinis in Etruria Regnantis eximiæ, ac notæ religioni servientes, potestatem omnem sibi commis-

sam

ſam in temporalis, ac æterni Domini obſequium impendant, manuſque adjutrices, ad hunc abuſum acerrimis animadverſionibus profligandum, validiſſimè porrigant.

(a) *Geneſ. cap.* 28. *ver.* 17., (b) *Conſtit.* 5. *Cum primum de anno* 1566., (c) *Pſalm.* 92. *ver. ult.*, (d) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 12. *cap.* 1., & *Diœc.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 1. §. 2., & 1645. *tit.* 2. *de Sacroſ. Eccleſ. cap.* 17. §. 1., & 1691. *tit.* 4. *cap.* 1. *num.* 2., (e) *Synod. præd. ubi proximè ſupra* §. 3., & *num.* 3. §. 1., & *cap.* 2., (f) *Joan.* 2. *ver.* 16., (g) *Synod. Diœc.* 1678. *tit.* 2. *cap.* 3., (h) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 1. §. 4., & 1645. *tit.* 2. *cap.* 17. §. 1., & 1691. *tit.* 4. *cap.* 1. *num.* 4., (i) *B. Pius V. d. Conſtit.* 5. *Cum primum edit. de anno* 1566., *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 1. §. 4., & 1645. *ubi ſupra*, (k) *Synod.* 1573. *Rubr.* 12. *cap.* 3., & 1619. *ubi ſupra*, (l) *Paul. ad Corinth. Ep.* 1. *cap.* 11. *ver.* 10., (m) *Paul. Ep.* 1. *ad Theſſal. cap.* 4., (n) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 1. §. 9., & 1674. *ſub hoc tit. pag.* 37. & 38., (o) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 1. §. 9. *in fine*, (p) *Synod. præd.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 2. §. 10., (q) *Jacob Epiſt.* 1. *cap.* 1. *ver.* 14., (r) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 2. §. 10., (ſ) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 2. *cap.* 17. §. 1., & 1691. *tit.* 4. *cap.* 1. *num.* 3., (t) *Synod.* 1619. *ubi ſupra*, & 1691. *tit.* 4. *n.* 8. *cap.* 1., (u) *Synod.* 1645. *tit.* 2. *cap.* 17. §. 3., & *Synod. Diœc.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 1. §. 6., (x) *Synod.* 1645. *tit.* 2. *cap.* 17. §. 3., *Synod.* 1691. *ubi ſupra n.* 5., (y) *Synod.* 1645. *ubi ſupra* §. 3., & 1678. *tit.* 2. *cap.* 2., (z) *Synod. Diœc.* 1699. *tit.* 15. *cap.* 5., (aa) *Synod.* 1645. *ubi ſupra* §. 4., & 1691. *tit.* 4. *cap.* 1. *num.* 5. (bb) *Synod.* 1645. *ubi ſupra* §. 2., (cc) *dicta Synod.* 1645. *tit.* 2. *cap.* 17. §. 4., (dd) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 1. §. 7. & 8., & 1645. *tit.* 2. *cap.* 17. §. 7., & 1681. *tit.* 14. §. 3.

CAPUT III.

DE ECCLESIIS REPARANDIS, ET ORATORIIS CONSTRUENDIS.

1. NE Eccleſiæ debitis obſequiis deſtitutæ, ab ea, quàm referunt, imagine Cœleſtis (*a*) Urbis Jeruſalem in ſpeluncam latronum (*b*) ſacrilegè transformentur, & ne ipſos Chriſtifideles ab ingreſſu, & oratione deterreant, ſed ut magis ad venerationem, & ad pietatem alliciant, Sacroſancti Concilii Tridentini (*c*) Decreta venerantes, & Synodalibus Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutionibus (*d*) inhærentes, decernimus, ut quælibet Eccleſia, etiam

ruralis, pavimento, lateribus, aut lapidibus æqualibus ſtrato, & rimulis, ac ſcrobiculis minimè lacerato, nulliſque prorſus offendiculis obnoxio refulgeat: Ut feneſtris, citrà luminis offenſionem, vitreo, linteove, aut ſaltem papyraceo tegumento ſemper occluſis, januis autem, extra frequentiæ popularis concurſum, ruri præſertim, obſeratis, à pecorum, oviumque prohibeatur ingreſſu: Ut ſcopis identidem ab aranearum deſuper telis, & infra à calcantium pulvere, cænoque purgata, nullis uſquequaque ſordibus inquinetur: Ut munditiem, ac integritatem in candore parietum, in Altarium ornatu, in ſacrarum Veſtium nitore, in neceſſario vaſorum, librorumque Sacrificiis, ac Divinis Officiis inſervientium apparatu, penitus exhibeat: Ut denique undecumque pura, & concinna, apteque compoſita, etiam in paupere tecto, ac ſupellectili, Sacerdotii Religionem, & Sanctuarii Majeſtatem oſtentet.

2. Quoniam verò, ex incuria quandoque, vel avaritia Parochorum, Eccleſiæ Dei, illæ præſertim, in quibus, veluti membris, & annexis alicujus majoris Eccleſiæ, Divina Officia ſilent, nec Parochi reſidentia ſiſtitur, nedum neceſſariis ad Dei cultum ornamentis deſtituuntur, ſed in eorum Animarum perniciem, & in contemptum Domus Domini miſerè collabuntur, propterea remedium, ab eadem Tridentina Generali, & ab utraque Provinciali Florentina Synodo (*e*) providè ſubminiſtratum, adhibentes, dummodo ad congruam ſuſtentationem Rectoris, qui primus, tamquam Altari deſerviens, ali debet, duæ partes ſufficiant, reliquam tertiam partem fructuum earumdem, tàm pro ruinoſis Eccleſiis inſtaurandis, quàm pro iis ſacrâ omni ſupellectili affatim inſtruendis ſpecialiter hypothecatam declaramus, & præcedente ejuſdem Rectoris annali contumaciâ poſt monitionem, ipſo facto authoritate Noſtrâ percipi, & in reparationem, ac ornatus, quibus Eccleſia indiguerit, converti mandamus. Quod ſi Parochus hujuſmodi Eccleſiæ ruinoſæ, vel aliàs rerum neceſſariarum indigentis, redditus per plures annos obtinuerit, & fructus ipſi ultra honeſtum victum deſervientis abundent, nec tertia tantùm pars promptæ Ædium reſtaurationi, & ſacrorum inſtrumentorum emptioni reſpectivè ſufficiat, integram eorumdem fructuum medietatem in prædictos Eccleſiarum uſus, quamdiù neceſſitas poſtulaverit, applicamus, præmonitione ſuperius ſtatutâ, & contumaciâ Rectoris per integrum annum dumtaxat reſervatis. Illas tamen Eccleſias ſub hujuſmodi Conſtitutione, præterquam in ſubſidium, comprehendi nolumus, quæ proprios Operarios, & redditus diſtinctos, ac peculiares pro Fabricæ, ac ſacrarum rerum expenſis ſupportandis habent.

3. Ea

3. Ea autem lacrymabilis est Diœcesis Nostræ conditio, atque calamitas, ut pleræque Parochiales Ecclesiæ tenui Rectoris alimento, & Fabricæ instaurationi, & Altarium apparatui nequaquam sint pares. Harum igitur indemnitati Pastorali vigilantiâ prospicere pariformiter volentes (*f*) egenas, ruinosas, ac impotentes redintegrationis Ecclesias, nisi Patronorum, aut Parochianorum, (quos ordinatè compellere monemur ex Tridentina Synodo) suppetant facultates, [*g*] vel nisi pro earum restauratione, seù dotis augmento, quispiam zelo Divinæ Domus incensus, jura Patronatus, proùt de jure, unà cum antiquis Patronis, habitâ ratione expensarum, proportionabiliter in perpetuum adepturus, de proprio satis contulerit, invitis etiam Patronis, ter monitis, Matrici Ecclesiæ, seù viciniori Parochiæ, juxtà locorum, Populorumque opportunitatem, vocatis vocandis, & servatis de jure servandis, uniri mandamus.

4. Penitus autem collabentes, & quarum, ob summam omnium inopiam, desperata prorsus est redintegratio, sive Parochiales, sive simplices Ecclesiæ fuerint, iisdem cæmentis adhibitis, in parvum, si fieri potest, Oratorium redigantur: Sin minus, ne eas deterius violari contingat, facultate prius à Nobis obtentâ diruantur, & in profanos usus, non tamen sordidos, erectâ ibi Cruce, arbitrio Nostro convertantur: Cæmenta sacris tantum Locis ædificandis, vel restaurandis reserventur: Defunctorum in Christo Fidelium ossa, si ibidem humata noscantur, vel in alio Cæmeterio, authoritate Nostrâ recondantur, vel Sacer Locus, salutis nostræ Signo, aut aliâ Sanctorum icone distinctus, & sepe, murove circumvallatus, ab omni usu profano, & ab hominum, pecorumque injuriis defendatur: dirutæ verò Ecclesiæ Titulus, & Bona tàm mobilia, quàm immobilia, salvo jure Patronatus, & naturâ, ac oneribus Beneficii, in aliam à Nobis deputandam Ecclesiam transferantur, ubi Divinus cultus à Nobis, pro modo facultatum, instituatur in Sacello noviter erigendo ad honorem Sanctorum, quibus vetus Ecclesia dicabatur, vel eorumdem Imagine, & invocatione adiectâ in altero ex antiquis Altaribus, si novo ædificando desit locus, aut pecunia. Quotquot contra has Nostras Sanctiones deliquerint, & pœnis à Jure respectivè inflictis, & aliis arbitrio Nostro infligendis graviter plectantur.

(a) *Apoc.* 21. *ver.* 2., (b) *Ierem. c.* 20. *ver.* 11., *Luc. cap.* 19. *ver.* 46., (c) *sess.* 7. *cap.* 8. *de Reformat.*, *&* *sess.* 21. *cap.* 8. *de Reform.*, (d) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 2. §. *unic.*, *&* 1681. *tit.* 14. §. 4., (e) *Synod. Prov.* 1517. *hoc tit. cap.* 1., *&* 1573. *Rubr.* 14. *cap.* 1. *&* 2., (f) *Synod. Prov.* 1573. *de Eccles. repar. Rubr.* 14. *cap.* 1. *&* 2., (g) *Conc. Trid. sess.* 21. *cap.* 7. *de Reform.*

CAPUT IV.

DE SACRIS ORATORIIS, ET CAPELLIS.

1. QUamquam loca omnia Divino cultui, & in Domum Orationis secreta, ac ad offerendum Deo incruentum Sacrificium selecta, Oratoria appellari possint, attamen usu receptum videtur, ut, ad distinctionem Ecclesiarum, in quibus Sacramenta publicè ministrantur, & Venerabile Eucharistiæ Sacramentum, sub fida certi Sacerdotis inibi permanentis custodia, perpetuò asservatur, ita appellentur minores quædam Ecclesiæ ad solum Missæ Sacrificium peragendum, publico, vel privato commodo deservientes. Quoniam verò, exceptis privatarum ædium Oratoriis, nullâ localis Ecclesiasticæ Immunitatis prærogativâ suffultis, cetera omnia circa Ecclesias constituta, etiam ad Oratoria, præsertim publica, protenduntur, idcircò, postquam de Ecclesiis tractavimus, quædam pauca de Oratoriis peculiaria subnectimus.

2. Quandoquidem igitur singulæ pene rusticales Nobilium Virorum, ac Civium habitationes particulari Oratorio decorantur, vel ad ejus constructionem anhelant, nec sine justa Parochorum querela, potissimùm extra Civitatem, publica Oratoria in infinitum multiplicantur, in ipsiusmet Parochi, & in grave etiam præjudicium Populorum, quos brevioris, aut facilioris viæ, & contractioris solemnitatis illecebræ capiunt, & ab audienda voce Pastoris, Ecclesiæque Parochialis accessu nimium divertunt, ubi Verbo Dei pasci, Christianæ Fidei rudimentis imbui, Sacramentis roborari, de Festis, & Jejuniis observandis admoneri, de Matrimoniis ineundis, ac Clericis ordinandis, circa personarum impedimenta, seù defectus, vel titulorum idoneitate interrogari; ubi denique de omnibus ad propriam, vel alienam utilitatem necessariis instrui solent, ac debent; Nemo in posterum nova Oratoria construere [a] præsumat, nisi obtentâ à Nobis facultate, quàm à Parochialis Ecclesiæ distantia, à viarum impedimentis, à personarum qualitate, & ab alijs circumstantiis dimetiemur. Ædificata verò, ad normam Instructionis pro Oratoriorum Visitatoribus, editæ in Synodo anni 1645., quàm in Additionibus ad hanc nostram inserendam curavimus, omnibus ad Altaris ministerium necessariis penitus instruantur, & jussu Nostro ab aliquo ex infra eligendis diligenter inspecta, ac probata, Sacrosancti Missæ Sacrificii celebratione minimè sanctificentur, priusquam annuentibus Nobis, vel Vicario Nostro Generali, & quidem

in scri-

in scriptis, & factâ quoad publicum Oratorium benedicendi ejusdem potestate, & Benedictione prædictâ actualiter expletâ, permittatur.

3. Ut minus, quàm fieri potest, Oratoria Parocho, seù potius ipsissmet Populis noceant, qui nescientes quid faciant, propriæ salutis, & spiritualis profectus detrimenta extrà Parochiales Ecclesias quærunt, jubemus, ne in publicis Oratoriis, Hospitalibus, & Confraternitatibus extrà Civitatem, sub pœna localis interdicti, [*b*] & bimestris suspensionis à Divinis respectu Sacerdotis, & arbitraria quoad Custodes, Administratores, vel Dominos infrascripta procurantes, aut permittentes, Missa ulla Dominicis, aliisque Festis diebus de præcepto, absque Parochi, vel Nostra permissione celebretur, antequam in Ecclesia Parochiali Missam, & alia pietatis exercitia, si quæ immediatè subsequi soleant, Parochus absolverit: Si tamen duabus, aut pluribus Missis Ecclesia ipsa decoretur, de prima tantum, quoad prohibitam Oratorii præventionem, intelligimus; in Feria autem Quinta, & Sabbatho Majoris Hebdomadæ, Indultis quibuscumque, & consuetudinibus rejectis, nisi speciali Sedis Apostolicæ privilegio, aut Nostra facultate concedatur, Missam, aut Divina Officia celebrari sub iisdem pœnis prohibemus. Præcipimus insuper, ne ad Missam (*c*) in publico quovis Oratorio per alium, quam per proprium loci Parochum celebrandam, & citra ejusdem consensum, aut Nostram concessionem, Vicinia, pulsatis Oratorii Campanis, advocetur, sed immò ultrò eò convenientes Populi ad Parochialis Ecclesiæ cultum, & venerationem, ac frequentiam excitentur: Ne Festa, aut Jejunia præmoneantur, ne oblationes colligantur, ne pro incolumitate puerperarum, puerorum, aut bestiarum, sacræ ipsis Bendictiones, inscio loci Parocho, vel invito adhibeantur; ne Sacramenta, præter Pœnitentiam, & Eucharistiam, & quidem solis Oratoriorum Dominis, (*d*) eorumque familiaribus, de expresso, vel tacito Parochorum assensu, administrentur; ne Cadavera tumulentur, neve aliud quidpiam in Parochialium Jurium præjudicium admittatur, nisi expressâ Nostrâ derogatione, vel speciali aliquo Jure à Nobis cognoscendo nitantur. Contrà autem facientes in pœnam decem aureorum, & ad omnium emolumentorum lege resistente perceptorum restitutionem Parocho faciendam condemnamus.

4. In Oratoriis, ac Societatibus, ac etiam in Ecclesiis, quando præsertim Venerabile Eucharistiæ Sacramentum, aut Sanctorum Reliquiæ adorationi publicæ solemni ritu exhibentur, vetamus, ne (*e*) nova

nova Altaria, particularis Solemnitatis commodo dumtaxat famulatura, & subindè removenda, sine speciali Nostra approbatione erigantur, & omnem avaritiæ fomitem eliminaturi, præcipimus, ut, Nobis inconsultis, nulla cogendis, seù verius extorquendis eleemosynis capsula, aliudve quidpiam sacræ pecuniæ receptaculum adorantibus Populis, vel sacra Lipsana osculantibus, pretium Festivitatis quodammodo persoluturis, proferatur. Si quando verò pro Indulgentiis lucrandis, eleemosynæ conditionem Summus Ecclesiæ Pontifex adjecerit, tunc capsula super Altari excipiendis oblationibus apponatur, ut Fideles ad necessarium conditionis implementum excitentur, & alliciantur: Sacram tamen pecuniam, vel in pauperes distribuendam, vel Locis Piis applicandam, nunquam autem in usum Parochorum, Nobis inconsultis, convertendam decernimus.

5. Laici omnes (f), potissimum ruriculæ, & è Civitate pauperiores, ac penitus rudes, quibus plerumque Oratoriorum, vel Confraternitatum, vel Hospitalium custodia committitur, omninò caveant, ne vagos Sacerdotes, sive Seculares, sive Regulares, eleemosynam pro Sacrificio accepturos, ad Missæ celebrationem admittant, etiamsi Testimonialibus Literis Nostris muniantur, nisi Parocho Loci ab ipsismet Sacerdotibus personaliter ostensæ, ab eodem Parocho, præsente Custode, probentur, sub pœna interdicti Oratorii ipso facto.

6. In Oratoriis autem privatis, tàm intra, quàm extra Civitatem constructis, licèt Pontificio nitantur Indulto, Sacrosanctum Missæ Sacrificium offerri minimè potest nedum Feriâ Quintâ, Sextâ, (g) & Sabbatho Majoris Hebdomadæ, ut supra de publicis Oratoriis, & Confraternitatibus prænotavimus, sed neque in solemnioribus Festis Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, Annunciationis, & Assumptionis Deiparæ, Sanctorum Petri, & Pauli, & Omnium Sanctorum, nisi Literis Apostolicis ad hujusmodi Solemnitates nominatim expressas facultas amplietur.

7. Quoniam demum ad Sacri Mysterii actionem in Oratoriis, tàm publicis, quàm privatis permittendam, & ne indulta semel facultas ex aliquo superveniente defectu tractu temporis expiret, quamplura circa sacri Ædificii locum, ac structuram, & apparatum desiderantur, idcircò omnibus, & singulis Oratoriorum Fundatoribus, Possessoribus, Custodibus, & Visitatoribus infrà eligendis, Instructionem à claræ memoriæ Petro Niccolino Prædecessore Nostro editam proponimus, eamdemque unà cum aliis Decretis Apostolicis in Additionibus ad hanc Synodum impressis, inconcussè servari volumus, ac mandamus.

(a) Sy-

(a) *Synod. Diœc.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 6. §. 3., (b) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 18. *cap.* 6., & *Diœcef.* 1619. *tit.* 3. *cap.* 3. §. 3., (c) *Synod. Prov.* 1517. *de Celebrat. Miſſar cap.* 9. *pag.* 30., & 1619. *tit.* 3. *cap.* 3. §. 1., (d) *Synod.* 1619. *tit.* 3. *cap.* 3. §. 1., (e) *Synod.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 6. §. 2., (f) *Synod. Diœceſ.* 1645. *tit.* 2. *cap.* 18. §. 2., (g) *Synod.* 1619. *tit.* 3. *cap.* 3. §. 3., & 1645. *ubi proximè ſupra* §. 1.

CAPUT V.

DE CONFRATERNITATIBUS LAICORUM.

1. PRæcepta de Sacris Oratoriis ædificandis, regendis, ac exornandis generatim edita, univerſas etiam Laicorum Confraternitates obſtringunt, quæ, tamquam Divinis Laudibus ſolemniter decantandis, & Populis in fraterna charitate erudiendis, ac exercitandis erectæ, celebriorem quamdam Oratoriorum ſpeciem conſtituunt. Quamobrem eas, nedùm decet eâdem planè ſolemnitate conſtrui, pari liberalitate donari, ac defendi, æquali veneratione accedentium coli, & conſimili Parochialium Jurium indemnitati ſervire; ſed ſpecialibus etiam legibus ad earum Inſtituti rationem promovendam, ac tuendam, pro Paſtoralis officij ſolicitudine, communire oportet.

2. Ipſa itaque earumdem denominatio, quæ fraternam charitatem ſignificat, unde Confraternitates dicuntur, & quæ ſocialem ad animarum lucra cooperationem declarat, unde Sodalitates nuncupantur, ſatis innuit, quo mutui amoris nexu colligari, & quo animorum conſenſu communi bono inhiare deceat omnes in Sacras hujuſcemodi Congregationes aſcitos. Singularum propterea Societatum Conſtitutiones, quæ ad vitiorum eradicationem, ad Virtutis incrementum, ad proximorum utilitatem, atque ad Divini honoris propagationem, licèt variis quandoque propoſitis mediis, uniformiter diriguntur, prævià (ut firmitatem, authoritatemque legis (*a*) obtineant, neve arbitrariâ à Nobis Societatum Rectores animadverſione plectantur) Noſtrâ Confirmatione, quatenus Prædeceſſorum Noſtrorum munimine careant, exactè obſervari præcipimus, (*b*) pœnaſque contra irreverentes, rixantes, & ſeditioſos providè inflictas, quam diligentiſſimè repeti, & inviolabiliter perſolvi mandamus. Quod ut faciliùs aſſequi, vel potius ex voto cavere valeamus, ſemel ſaltem in Menſe (*c*) unum, vel alterum earumdem Conſtitutionum Caput Confratribus ritè coadunatis publicè perlegi jubemus; dedecet

enim

enim propriæ professionis Canones, quid agendum, quid evitandum præcipientes, quempiam ignorare; & si quid observatu difficile ex rerum, vel temporum variatione, emendandum, vel abolendum occurrerit, annuente Confraternitatis Correctore, & secretis Confratrum generaliter, ut infra §. *Universis autem, &c.* convocandorum suffragiis adstipulantibus, sive etiam renuentibus, ad consilii Nostri trutinam pro approbatione, vel rejectione, proùt in Domino magis expedire putaverimus, demum revocetur; (*d*) impetrata verò à Nobis, vel à Vicario Nostro Generali veterum Constitutionum correctio, vel novarum comprobatio, nisi generalis prædicta Confratrum convocatio præcesserit, vel eidem fuerit expresse derogatum, veluti furtim extorta, nullius planè roboris, & efficaciæ, sed irrita prorsus, & inanis habeatur.

3. Ceterum Libri Constitutionum, quæ propriam Loci legem constituunt, numquam, nisi Nostro jussu, aut permissione, extra Societatem extrahantur, & quibuslibet ex fratribus, citrà animum cavillandi, justè petentibus, intrà eiusdem Societatis ambitum dumtaxat, numquam extra legendi permittantur. (*e*) Quæ verò Societates nullâ adhuc certâ lege reguntur, prudentibus quibusdam Viris, & proprio Correctore consultis, Constitutiones præcipuò Loci Instituto probè accommodatas sibi præfiniant, Nobisque posteà, aut Vicario Nostro Generali, probandas, vel emendandas transmittant.

4. Novæ Societates, Confraternitates, Congregationes, aut Centuriæ, sivè intra, sivè extra Civitatem, [*f*] absque Nostra, vel Apostolicæ Sedis authoritate, etiam in Ecclesiis Regularium, non instituantur: Ex Summi verò Pontificis erigendæ diplomate, assensum Nostrum, si in Literis Apostolicis præservetur, expectent, & conditionibus inibi adjectis omninò implendis ligentur. Aliàs Institutiones omnes, & erectiones hujusmodi, tàm factas, quàm faciendas, penitus irritas, novasque Societates, Congregationes, Confraternitates, & Centurias, quomodocumque nuncupatas, Ecclesiastico interdicto ipso facto suppositas declaramus, & quatenus opus fuerit, nunc pro tunc subiici volumus, & mandamus.

5. Singulæ Societates à proprio Sacerdote, qui Corrector appellari in Nostra Diœcesi consuevit, in Spiritualibus regantur, munusque hujusmodi extra Civitatem, & Castra, nisi secus in ipsis Constitutionibus per Nos, seu Prædecessores Nostros approbatis caveatur, ad Parochum, intra cujus Territorium existunt, pertineat; justis tamen de caussis, arbitrio Nostro Parochi personam egredi, ejusdemque,

que, vel alterius cujuscumque factam electionem infringere Nobis reservamus. (*g*) Graviora Sodalitatis negotia, abrasionis præsertim cujuspiam ex Albo Confratrum, & Bonorum ad longum tempus locationes, seu extraordinarias expensas, quantumvis utiles, & necessarias inter rurales, Correctore dissentiente, proponi nolumus, aut periculo suffragiorum exponi: (*h*) Confratrum tamen, & præsertim Officialium quærelas adversus irrationabile quandoque Correctoris judicium non repudiamus, sed ijs ad omnem Justitiæ trutinam severè examinandis, perpurgatis prorsus auribus, operam Nos daturos libenter pollicemur.

6. Universis autem, tàm intra, quàm extra Civitatem erectis Sodalitatibus, ne concors paucorum æmulatio absenti, & ignoranti officiat Multitudini, præcipimus, idemque ad omnes Congregationes, & Collegia protendimus, ut extraordinaria quæcumque, & quidem periculosa religiosæ Familiæ negotia, sive ad æconomicum, sive ad spirituale regimen spectantia, cujusmodi sunt ejectiones Confratrum, & mulctæ graviores, Officialium intempestiva remotio, Bonorum ad longum tempus locationes, litigiorum dispendia, ædificiorum sumptus, Sacræ cujuspiam pompæ, aut peregrinationis indictio, insolitæ contributiones, veterum Legum correctio, & abolitio, vel novarum institutio, ac promulgatio, & alia omnia in Divinæ Domus egestatem, & perturbationem, ac perniciem conducentia, extraordinaria generali Confratrum convocatione tractentur; & si quidem idoneus præsentium Confratrum numerus propositæ rei annuerit, Noster adhuc expectetur assensus, sin minus, vel reprobetur omninò, vel irrationabile suffragantium votum, Nostro emendandum judicio, arbitrioque deferatur: Generalem autem legitimam convocationem intelligimus, si patefactâ pertractandi negotii qualitate in antecedenti Congregatione, Confratres omnes in Urbe commorantes quoad sodalitia Civitatis, mediante famulo, & intra duo miliaria inter rurales, mediantibus Parochis, qui ex Altari promulgent, ad proximam Congregationem, causâ convocationis individualiter expressâ, intimentur, dummodò unius saltem Mensis spatium inter unam, & alteram Congregationem intercedat. Quodcumque verò in minus solenni Conventu gestum, vel statutum fuerit, irritum prorsus, & inane declaramus.

7. In Officiales, juxtà Constitutionum leges, assumantur Viri probi, & religiosi, qui, Correctore præsertim dirigente, Divinum cultum promovere, pacem tueri, & Christi patrimonium conservare norint, (*i*) ac velint: Et quoniam à passiva electione regulariter ar-

centur, qui certam debiti summam à taxis ordinariis, vel à punctaturis, vel alias undecumque dimanantem, cum Sodalitate contraxerunt; Et quia non semel ex æmulorum industria, vel observantiorum quorumdam zelo, sub prætextu antiquioris debiti, quod subsequuta debitoris in recentioribus taxis, & oneribus persolvendis promptitudo è Confratrum memoria penè deleverat, ne delati muneris possessionem nanciscantur, vel ut ab ea jam adepta deiiciantur, improbè, vel etiam religiosè repelluntur, qui in Catalogo debitorum, communiter nuncupato *lo Specchio*, minimè descripti, & propriæ contumaciæ nequaquam conscii, bonâ cæteroquin fide, & tamquam nullo impedimento prohibiti, ad Officium aliquod Societatis fuerunt assumpti: Nos quieti Piorum Locorum providè præcaventes, statuimus, ac decernimus, ut singularum Confraternitatum, & Congregationum Provisores, Camerarii, Syndici, vel alii, ad quos spectat, Librum peculiarem retineant, denominandum *lo Specchio*, in quo singulorum Confratrum, vel Sororum debitum, & creditum dietim conscribant, & imminente electione Officialium, vel dotalium subsidiorum distributione, vel aliâ quâcumque recurrente functione debitoribus præjudiciali, præviâ diligenti Libri rimatione, distinctam notulam conficiant, in qua debitores Societatis, ab honoribus, & eleemosynis assequendis exclusos, expressâ ipsius debiti quantitate recenseant, ut in Conventu Fratrum immediatè præcedente proximam Congregationem, eligendis Officialibus, vel aliis similibus peragendis certò constitutam, debitorum eorumdem Catalogum præ manibus habeant, & propalam legant; Ità verò promulgatum in publico quodam loco Confraternitatis affigant, affixumque retineant usque ad ipsam diem electionis, quam iterata ejusdem promulgatio præsentibus Confratribus præcedat, ne quempiam lateat, aut latere possit, quo impedimento Officiis, & honoribus assequendis efficiatur inhabilis, & quo remedio restituatur idoneus. Quicumque verò in ultimo biennio ordinarias eleemosynas, vulgo *taxas* nuncupatas, & aliàs omnes extraordinarias, pœnasque accuratè persolverit, nisi in Catalogo debitorum, publicè intra Societatem, ut supra, affigendo, inter inhabiles ad Officia consequenda ratione antiquioris debiti conscriptus reperiatur, vel nisi interpellatus, ante ipsam electionem debitum ipsum persolvere detrectaverit, ab Officio minimè arceri possit obtentu debiti per eum ignorati, vel obliti, & tamen ad ejusdem solutionem eum cogi statuimus, cum primum detectum fuit, si Officium capere, vel in adepto perseverare voluerit, & tunc demum contemnentem ab Of-

ficio

ficio arceri, vel removeri permittimus. Idemque omninò Juris servari jubemus, quoad habilitatem pro Dotibus puellarum, aliisque eleemosynis, quæ Beneficiorum nomine plerumque explicantur, assequendis. Quæ nisi certis temporibus, sed eventuali potius celebrandi Matrimonii, vel ingruentis ægritudinis opportunitate determinentur, vel distribuantur, injunctam particularis Catalogi conscriptionem, promulgationem, & affixionem relaxamus, recentioremque, adjectis, vel deductis, si quæ interim addenda, vel subducenda supervenerint, attendi mandamus.

8. Ne simoniacæ labis ulla suspicio sacrarum Legum sanctitatem inficiat, eleemosynæ titulo flagitari, & respectivè offerri existimamus, quæ pro receptione in Fratrem, quæ pro anniversario Pii Loci subsidio, quæ pro decedentium subindè Fratrum suffragiis, quæ demum pro injustæ absentiæ, vel alterius cujuspiam delicti emendatione, communi Societatis ærario, ipsis plerumque earumdem Societatum Constitutionibus disponentibus, à Confratribus persolvi consueverunt: Cum igitur dedeceat eleemosynam, quæ pia quidem, sed voluntaria quædam largitio est, ab invito prorsus, & quandoque ab impotente, per vim auferri, præcipimus, & mandamus ne per quoscumque Societatum, aut Congregationum Officiales, quisquam Confratrum, aut Sororum judicialiter cogatur ad illius debiti solutionem, quod ex caussis superius expressis, vel similibus, cum eadem Societate contraxit; sed spiritualiter errantem spiritualiter tantum plecti, privatione videlicet ab Officiis, & Beneficiis, ut ajunt, & ab omni commodo Fraternitatis, donec integrè satisfecerit, juxtà singulorum Locorum Constitutiones jubemus. Immunes tamen ab hac Nostra Sanctione declaramus illas Urbis Confraternitates, quæ ex Serenissimorum Principum Rescripto ad instar Universitatis Artificum evectæ, quoscumque certæ Artis Professores, tàm in Fratrum numerum receptos, quàm non admissos, ad quamdam annuam præstationem, in pauperum ejusdem Artis levamen, & in subsidium Oratorii convertendam, licitè, etiam Juris implorato remedio, compellunt.

9. Sordidam avaritiæ notam non effugit abusus sensim irrepens, quo ex hac vita sublati utriusque sexus Christifideles, ad ambitiosam hæredum instantiam, in Fratrum, aut Sororum numerum, solutâ quâdam eleemosynâ, recipiuntur, in id potissimum intendentes, ut non in aperto Cæmeterio, sed in Sepulchro Confraternitatis intrà Ecclesiam tumulentur, quamvis perversa hujusmodi voluntas honestiori quandoque velamine, sed prorsus futili, lucrandi scilicet

Indulgentias Fratribus, seù Sororibus vivis, ac defunctis ex Apostolica dispensatione concessas, malitiosè obducatur. Ecquis enim nesciat eas iis tantùm in utroque seculo prodesse, qui adhuc viventes in sacrum Cætum cooptari curaverunt? Ut itaque fucatæ pietatis simulacrum à Domo Dei, pro Pastoralis Officii Nostri sedulitate, penitus abigamus, omninò præcipimus, ac districtè jubemus, sub pœna solvendi tantundem ultra refusionem accepti quoad Confraternitates, & Congregationes, & arbitrii Nostri quoad earum Ministros, ne quispiam inter Fratres, & Sorores, postquam ex hoc seculo decesserit, unquam recipiatur, & ne hujusmodi intempestivæ aggregationis intuitu, quidquam etiam minimum recipiatur, aut persolvatur, non obstantibus Constitutionibus, præterquam Apostolicâ auctoritate suffultis: pœnasque superius inflictas inter denunciantem pro una dimidia, pro altera Piis Locis arbitrio Nostro applicandas declaramus. Non prohibemus tamen, quin aliquis Loci ductus Religione, vel suâ, vel Patris, si impubes ille sit, & malitia non suppleat ætatem, prece, in Confraternitatum Sepulturis de Confratrum consensu, & sine præjudicio Quartæ Funeralis, aliorumve emolumentorum, quæ ad Parochum spectarent, reponi possit, non nihil ad titulum charitatis pro sepultura collato.

10. Jubemus insuper Officialem Nostrum ad recensendas Confraternitatum rationes specialiter deputatum, ut boni, ac seduli ratiocinatoris partes assumens, ea omnia, quæ Decreto Nostro de reposcendis rationibus inter Additiones apposito decrevimus, exequatur omninò.

11. Ceterum ij, quibus rerum gerendarum in sacris quibuscumque Congregationibus, præsertim Laicorum, cura committitur, providâ rei familiaris administratione laudabiles eligantur, si quis enim domui suæ (*k*) præesse nescit, quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit? & tamen delatum sibi munus, nonnisi de consensu Patris, eoque principaliter obligato, si filiusfamilias fuerit, & dato idoneo fidejussore, (*l*) rerumque omnium eorum custodiæ creditarum diligenti Inventario conscripto, propriaque manu subsignato suscipiant, & singulis annis, tempore consueto, exercitæ procurationis rationes Officiali Nostro ad eas deputato fideliter reddant; præsidente aliquo ex Nostræ Ecclesiæ Metropolitanæ Canonicis, quos confirmandis, vel corrigendis ejusdem Officialis calculationibus generaliter præposuimus, ac præfecimus, servatis omnibus in Decreto Nostro contentis, quod in Synodi Additionibus subnectimus, & patrio sermone translatum in singulis Congregationibus perlegi jubemus

mus bis in anno, in duabus videlicet Congregationibus novorum Officialium creationem immediatè præcedentibus.

12. Officium Camerariorum ultrà annum, aliudve tempus in Constitutionibus præscriptum, nisi urgente necessitate, per Vicarium Nostrum Generalem in scriptis approbandâ, protrahi nolumus, & his non obstantibus expirare statim jubemus, si fortè, dispunctis rationibus, debitum exindè cum Societate contractum præsenti pecunia non diluerint, quod tamen intra Mensem omninò persolvant. Morosi, directâ etiam contra fidejussores actione, omni Juris remedio ad omnimodam satisfactionem compellantur. Successores autem in Officio ulterioris dilationis reos, & relevandæ Confraternitati obnoxios declaramus, & arbitrariis pœnis subiicimus, nisi debitam ex gesta sacræ Rei administratione pecuniam integraliter exegisse, aut idipsum omni diligentiâ curasse, aut debitores ex Nostro speciali Rescripto ulterius tolerasse, in rationis redditione docuerint.

13. Idem prorsus de pretiosis Mobilibus, & de Libris, Scripturisque statuimus, ut peculiaribus in gazophylaciis, & Archiviis, vel saltem armariis, vel ærario occludantur, exceptis sacris Supellectilibus usui quotidiano destinatis, necnon vigente currenti Libro accepti, & expensi, quem unà cum Apochis, aliisque Scripturis in singulos dies necessariis, custodiri penès ipsum Camerarium, vel Provisorem, durante Officio toleramus, nisi Loci opportunitas, & consuetudo, secus, & quidem laudabilius observaverit.

14. Ultrà rationarios Codices, Librum etiam memorialem retineri præcipimus à Camerario, vel Provisore, seù ab alio deputato conscribendum, in quo quid in singulis Congregationibus actum fuerit, præcipuè verò satisfactiones onerum, (*m*) receptiones Fratrum, electiones Officialium, locationes Bonorum, comitiorum Acta, suffragiorum exitus, & his similia diligenter adnotentur.

15. Quoniam spiritualis plerumque sacrorum Locorum profectus ex mala rerum temporalium administratione destruitur, propterea, ordine ceteroquin inverso, œconomico prius regimini, veluti servandæ charitatis, & sacrarum Functionum ritè explendarum fundamento, consuluimus, quo perpetim constituto, sacratiorum Legum fastigium securiores imponimus. Parochialium igitur Ecclesiarum obsequiis, & salubriori creditarum Nobis ovium pabulo prospicientes præcipimus, ne in Confraternitatum Oratoriis extra Civitatem constructis, inscio, seù dissentiente Loci Parocho, sacrosanctum Missæ Sacrificium antequam in ipsa Parochiali Ecclesia celebretur, neve

ad

ad rem Divinam faciendam (*n*) exteri Sacerdotes, absque facultate Nostra, vel Vicarii Nostri Generalis, quemadmodum neque ij, qui facultatem eam habuerint, sed illam Parochus adhuc non recognoverit, admittantur, sub pœna localis interdicti, & aliis arbitrariis contra Gubernatores, Provisores, aliosve legis hujsce perfractores severiter infligendis.

16. Iisdem planè pœnis innodamus quotquot ex Laicis (*o*) Sacerdotale munus assumere, & Dei Verbum annunciare, absque Nostra in scriptis concessione, præsumpserint, ipsumque sacrum Locum legis violatione fœdatum interdicto supponimus. Pias tamen, & simplices adhortatiunculas à recto Sacrarum Literarum sensu, & à Sanctorum Patrum interpretatione non dissidentes, atque à probatis, & honestis Viris babendas non reprobamus, modò in Confraternitatibus nunquam eodem tempore, quo in Ecclesia Parochiali sacræ Functiones peraguntur, concio per quemquam etiam Sacerdotem Secularem, seù cujusvis Ordinis Regularem habeatur.

17. Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum Confraternitatum Oratoriis palam adorandum, nonnisi Nostro accedente consensu, Populis exhibeatur, eoque (*p*) impetrato Confratres, nec avarè nimis, nec effusè utantur, ut moderatior apparatus decoram undequaque Sacræ pompæ dignitatem exhibeat, & neque sordidus infra apertam præsentis Numinis Majestatem vilescat, neque sumptuosior ad curiositatem magis, quam ad pietatem adorantes alliciat, intolerandique sumptus ambitionem, & fastum potius, quàm Divinæ actionis, & gloriæ æmulationem præseferat. Finitimas autem Societates, extra Civitatem præsertim, ad Sacras hujusmodi pompas, collegialiter accessuras, proùt hactenus consuevit, missis nuntiis advocari penitus interdicimus, spontè ex devotione, aut ad lucrandas Indulgentias accedentes non reiicimus, dummodò mutuæ accedentium, & recipientium Officialium consalutationes, & musici concentus, quibus orantium quies interrumpitur, ab Ecclesia removeantur.

18. Sacras quascumque longinquas ultra dictam peregrinationes, absque speciali Nostra facultate in scriptis obtinenda, minimè suscipiant, eâque impetratâ minimè utantur, nisi cum expressa, vel tacita, semper tamen necessaria conditione redeundi ad proprium Oratorium, & Civitatem ingrediendi ante horam vigesimam tertiam sine luminaribus, exceptis duabus, vel quatuor facibus circa sacram Christi Crucifixi Imaginem ardentibus, & sine aliqua obviantium pompa, sub pœna interdicti Oratorii, & sub aliis arbitrariis, etiam contra Correctorem, & Officiales decernendis. 19

19. Ad associanda Cadavera defunctorum, (q) cum vocatæ fuerint Societates, accedant, in ipsa autem associatione, ut hactenus observatum est in Civitate, procedant: Unica tamen non plures in eodem funere, illa videlicet, quæ, vel à defuncto electa, vel ab hæredibus (r) vocata, vel, his cessantibus, à Parocho invitata fuerit. Rurales verò Societates, quæ ab Ecclesia Parochiali admodum distant, si Confratres in Societate vestiantur, non autem in Ecclesia Parochiali, Crucis Vexillum, (ſ) occasione hujusmodi non deferant, nisi in eundo ad Ecclesiam Parochialem, & in redeundo ab illa, funeralibus jam expletis, & tunc duobus saltem luminaribus, illoque à Fratribus piè, ac devotè associato, quod præcipuè commendamus.

20. Societates Sanctissimi Sacramenti apud singulas Parochiales Ecclesias institui vehementer optamus, ab iisque, nedum cum infirmis Eucharistia defertur, intortitiis eam associari volumus, sed etiam in Ecclesia (t) duobus luminibus propriis expensis honorari Panem Angelorum à Viatoribus manducandum hortamur. Ubicumque autem ex Populorum inopia, aut raritate desiderantur, quatuor saltem lineas vestes albi coloris à Parocho retineri, eisque totidem homines indui, qui luminibus deferendis, & Sacerdoti Viaticum gestanti deserviant, districtè mandamus.

21. Comessationes, jentacula, refectionesque quocumque prætextu apponi intra Oratorium prohibemus; (u) extra tamen, juxtà Locorum consuetudines, servatâ religiosâ moderatione toleramus, mulieribus tamen (x) semper, ac perpetuò exclusis. Excipimus verò pia quædam, ac modica panis, & aquæ jentacula, quæ feriâ quintâ carnis privii, & Feriâ Quintâ, ac Sabbatho Majoris Hebdomadæ in Ecclesijs, vel Oratoriis, ad gulæ mortificationem, & castigationem carnis alicubi frequentantur, modò enim feminæ absint, religiosam hanc, & prorsus laudabilem consuetudinem approbamus, & Fidelibus servandam ex corde proponimus.

22. Ad omnia damna eliminanda, quæ sensim in Confraternitatibus suboriuntur in expensis pro refectionibus, & comessationibus faciendis, districtè, sub gravibus mulctis, & præcipuè interdicto, proùt opus fuerit, præcipimus taxas pro jentaculis impositas, & collectas penès Camerarium, & quidem diversum à Camerario Generali Societatis, deputandum, seù eligendum à Confratribus, juxtà praxim cujuscumque Societatis, deponendas, & custodiendas esse, & minimè cum aliis eleemosynis, & redditibus confundi, ne hujusmodi eleemosynæ, & redditus Societatis cum jactura, & luxu in superflua, & indebita comestibilia distrahantur, & dissipentur; hinc moni-

monitos esse volumus Camerarios particulares taxarum pro refectionibus collectarum, ut non impendant, nisi id, quod ad hunc præcisè finem à Confratribus, & aliis solvitur, nec aliter, nec alio modo.

23. Demum, ne quis in alienam messem temerarias manus iniiciat, utque charitatis ordo, ac decoris ratio servetur, singulis Laicalium Sodalitatum (*y*) Confratribus, quantumvis in Officio etiam præcipuo constitutis, interdicimus, quin ad sacras ullas Functiones in eorum Oratoriis explendas, vel ad Divina Officia, Solemnitatum occasione, aut funerum decantanda, Sacerdotes quospiam, seù Clericos advocare præsumant: Jubemus etenim, quemadmodum & decet, hujusmodi electionem prudenti, ac moderato Correctoris arbitrio relinqui, qui illos de Plebatu, posthabitis remotioribus, & Diœcesanos, rejectis exteris, juxtà casuum circumstantias, præferre omninò teneantur.

(a) *S. Rit. Congreg. 7. Octob. 1617., Synod. Provinc. 1573. Rubr. 51. cap. 1., & Diœces. 1645. tit. 2. cap. 19. §. 2.*, (b) *Synod. Diœc. 1681. tit. 18. §. 3.*, (c) *Synod. Diœc. 1691. tit. 4. c. 4. §. 5.*, (d) *Synod. præd. ubi proximè supra*, (e) *d. Synod. 1691. ubi supra*, (f) *d. Synod. 1691. tit. 4. cap. 4. §. 6.*, (g) *Synod. 1645. tit. 2. cap. 19. §. 4.*, (h) *Synod. Diœc. 1681. tit. 18. §. 2.*, (i) *Synod. 1691. tit. 4. cap. 4. n. 2.*, (k) *Paul. Epist. ad Timoth. cap. 3. ver. 5.* (l) *Synod. Diœc. 1619. tit. 9. cap. unic. §. 2., & 1645. tit. 2. cap. 19, §. 5., & 1691. tit. 4. cap. 4. §. 1.*, (m) *Synod. 1619. tit. 10. cap. unic., & 1637. tit. 12., & 1645. tit. 2. cap. 19. §. 3.*, (n) *Synod. 1645. tit. 2. cap. 19. §. 4. , & 1691. tit. 1. num. 1*, (o) *Synod. Diœc. 1610. hoc tit., & 1619. tit. 9. cap. unic. §. 3., & 1691. tit. 4. cap. 4. num. 3.*, (p) *Synod. 1645. tit. 2. cap. 19. §. 9., & 1691. tit. 4. cap. 4. num. 4.*, (q) *Synod. 1691. tit. 4. cap. 4. §. 4.* (r) *Synod. 1645. tit. 2. cap. 19. §. 10., & 1699. tit. 18. cap. 7.*, (s) *Synod. 1691. tit. 4. cap. 4. §. 4.*, (t) *Synod. 1681. tit. 18. §. 7., & 1691. ubi supra §. 6.*, (u) *Synod. 1645. cap. 19. tit. 2. §. 3.*, (x) *Synod. 1691. tit. 4. n. 9.*, (y) *Synod. 1681. tit. 18. §. 4.*

CAPUT VI.

DE REBUS ECCLESIÆ TUENDIS, AC REPARANDIS.

1. MInistrorum Ecclesiæ numerus imminuitur, ipsiusque Domus Dei decus, & cultus, ac reverentia deperditur, si quando ad inopiam redacta, Clericorum alimentis impar, sacris orna-

ornamentis destituta, squalore tabescens, piisque benè de se merentium voluntatibus infidelis esse cogatur. Tanti interest eorum Bona tueri, ac pro viribus amplificare. Quamobrem omnes Parochi bis in anno, (*a*) videlicet primâ Dominicâ Adventus, ac Dominicâ in Passione, patrio sermone, inter Missarum solemnia, vel ex suggestu per Concionatores, sub pœna Nobis arbitraria Decretum Concilii Tridentini *Sess.* 22. *cap.* 11. *de Reformat.*, quod incipit = *Si quem Clericorum*, *vel Laicorum* = ac Decretum ejusdem Concilii *Sess.* 25. *cap.* 12., cujus initium est = *Non sunt ferendi*, Fidelibus perlegant, & declarent, ut planè omnes intelligant Ecclesiasticarum rerum usurpatores Excommunicatione soli Summo Pontifici reservatâ, nec ab eodem, nisi præviâ integrali restitutione solvendâ, sese ipso facto innodari. Subtrahentes autem Decimas, vel earum solutionem impedientes, Juris ordine servato, excommunicandos esse, nec absolvendos, donec plenè satisfecerint, ut metu saltem pœnæ coërceantur, qui sceleris turpitudinem non abhorrent.

2. Ambitiosæ eorum cupiditati occurrentes, qui Mobilia pretiosa, & immobilia Deo dicata, ex quibus Ecclesiæ, Monasteria, ac Pia Loca sustentantur, illustriora redduntur; eorumque Ministri sibi alimoniam vendicant, profanis usibus applicare, aut, maximo cum illorum, ac Divini cultus detrimento, exquisitis mediis invadere, & usurpare præsumunt, extravagantem Pauli PP. II. Constitutionem omnimodè, ac inviolabiliter observandam præcipimus, (*b*) & quæcumque à Sacris Canonibus contra occupantes, vel distrahentes, extra casus à Jure permissos, Christi Domini, pauperumque Patrimonia sanciuntur, ea omnia innovamus, restituimus, & inconcussè per Nos, & Curiam Nostram servanda, ac constantissimè exequenda profitemur.

3. Si quæ Laicis concessa Ecclesiarum Bona aliquo modo caduca facta sint, (*c*) caveant quicumque Beneficia cujusvis generis Ecclesiastica obtinent, ne pœnam incursæ caducitatis, post eamdem semel acceptatam, remittant, nisi servatis iis, quæ in hoc genere Jura præscribunt: Qui secus fecerint pœnas dabunt arbitrarias.

4. Servatam hactenus Curiæ Nostræ praxim, quâ duorum Mensium terminus, de jure ad moram purgandam emphyteutæ datus, currebat ignoranti, corrigendam duximus; Quamobrem in posterum nequaquam currere, nisi à die intimationis acceptatæ caducitatis declaramus.

5. Ceterum immobilia Bona Ecclesiarum ultra triennium locari, citra Sedis Apostolicæ concessionem, sub pœnis à Jure inflictis prohi-

bemus, & præventivas pensionum exactiones, seù solutiones, quoad Successorum præjudicium attinet, irritamus. (*d*)

6. Omnibus, ac singulis Christifidelibus, qui de Instrumentis alienationis Bonorum, ad Monasteria, Ecclesias, Beneficia, Hospitalia, Confraternitates, ac Pia Loca spectantibus quidem, sed non apud ea extantibus sint instructi; ac Notariis, Tabellionibus, (*e*) & aliis quibuscumque de iisdem, ac aliis Instrumentis, & Scripturis, ac documentis, & circa ea necessariis rogatis, in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub pœna Excommunicationis ipso facto incurrendæ præcipimus, ut ea ipsis Monasteriis, Beneficiariis, & Piis Locis denuncient, notificent, & exhibeant intra sex menses à die publicationis hujus Decreti, si sciverint prædicta Loca illis indigere, nec prudenter, probabiliterque arbitrentur hujusmodi Instrumenta apud ea asservari, seù justam caussam non parendi allegaverint intra prædictum terminum; alioquin contumaces, post elapsum tempus prædictum, statim anathematis vinculo innodentur, à quo nolumus à quoquam absolvi posse, donec plenè, perfectèque pro viribus Nostro præcepto paruerint; qui verò aliter absolvere prædictos tentaverit, ad arbitrium Ordinarii à Divinis suspendatur.

7. Et ut in posterum hujusmodi damna deflectamus, in singulis Ecclesiis, Oratoriis, Confraternitatibus, Hospitalibus, Congregationibus, aliisque Piis in Locis Archivium erigi mandamus, certa mansione, vel saltem armario benè obseratis ad hunc usum unicè destinatis, & publica quævis Instrumenta, vel eorum exempla, rerum mobilium, atque immobilium Repertoria, Libros Parochiales, apochas, rationarios, sive memoriales Codices, Decimarum, onerumque præsertim Piorum Elenchum, & alia omnia Ecclesiæ monimenta, ibidem sub fida custodia recondi, & ad successores transmitti, sub pœna Nobis arbitraria, enixè jubemus.

8. Cum itaque, ex eorum, qui præsunt, negligentia, compertum sit multa ex Ecclesiasticis Bonis, (*f*) tàm mobilibus, quàm immobilibus periisse, omnes Ecclesiarum, Monasteriorum, & quorumcumque Piorum Locorum Rectores, Gubernatores, Administratoresque, Repertorium, seù, ut vulgo dicitur, *Inventarium* omnium, & singulorum Bonorum mobilium, & immobilium intra annum conficiant, adhibitis duobus senioribus, & Syndico Loci, ubi Bona sunt sita, ad normam Concilii Nostri Provincialis, (*g*) quod innovamus, & in eo diligenter, fideliterque describantur fundi, agri, domus, jura, actiones, redditus, Vasa sacra, vestes, supellectilia, & id genus alia, ad eorum Ecclesias, vel Pia Loca quomodolibet

spe-

ſpectantia, cujus exemplar fide dignum intrà idem tempus, vel in Archivio Noſtræ Curiæ aſſervandum tradant, vel apud ſe in Archivio propriæ Eccleſiæ aſſervent, in Viſitatione oſtendendum: Qui negligentes fuerint, fraudemve in eo conficiendo admiſerint, ſex aureos ſolvant: Ad quod Inventarium faciendum teneantur ſub iiſdem pœnis omnes Confraternitates Laicorum regimini Noſtro temporali ſubjectæ, quas inſuper conficere volumus notam obligationum, ac Legatorum, quæ in ſingulis annis explere tenentur.

9. Idem in poſterum ab omnibus ſervari præcipimus, qui Eccleſias, Capellas, Oratoria, aut Beneficia quæcumque Eccleſiaſtica (*b*) obtinuerint, tàm authoritate Ordinariâ, quàm Apoſtolicâ; quod ſi hoc præceptum intra duos Menſes non adimpleverint, in eamdem pœnam ſex aureorum incidant.

10. Eccleſiis, aliiſque Eccleſiaſticis Beneficiis vacantibus per reſignationem, obitum, vel deceſſum, Bona eorum mobilia, vel ſe moventia, & ſupellectilia, ſine Ordinarii facultate in ſcriptis accepta, à nullo amoveantur, alioquin amoventes ipſorum pretium, vel Bona ipſa amittant. (*i*)

11. Sacerdotibus omnibus Beneficium obtinentibus, ſub pœna decem aureorum, & aliis arbitrariis coërcitionibus, expreſsè interdicimus, ne, ſub quovis prætextu, (*k*) propriarum Eccleſiarum ſacram Supellectilem, ſine Noſtra facultate, alienent, ſed eam juxtà Inventarium ſaltem conſervent, novamque deſcribant; Quod ſi aliquando contigerit, ut vetuſtis rebus in aliarum renovatione uti velint, hoc illis permittetur, ſi licentiam petant, & id, quod inutile eſt, comburatur potiùs, quàm alienetur. Hortamur autem cunctas Eccleſiaſticas perſonas, ut quando privato uſui, non Eccleſiis, deſtinatam Supellectilem ſacram habeant, in ejus alienatione cautè omninò ſe gerant, huic Edicto, quoad fieri poterit, obtemperantes.

12. Sacra Supellex, cuiuſcumque ſpeciei tandem fuerit, uti etiam Jeſu Chriſti, B. Mariæ ſemper Virginis, Sanctorum Imagines, & Reliquiæ, nullo pacto, tempore, pretio, conditioneque Hebræis vendantur, oppignorentur, commodentur, permutentur, vel alio quovis titulo alienentur, tradanturve: neve Hebræi pari modo recipiant, ſub pœnis, juxtà qualitatem perſonarum reſpectivè, Excommunicationis, ſi Laici Chriſtiani, ſuſpenſionis, ſi Eccleſiaſtici, præterea rerum amiſſionis, & in duplum condemnationis (*l*) pro quolibet actu tranſgreſſionis.

13. Ruſticorum in domibus, eiſdemque liberè cuſtodienda Supel-

lex ſacra minimè à Sacerdotibus relinquatur, ne potiſſimum, ultra cetera ſcandalorum pericula, vel indecenter ſervetur, vel (quod omninò, Prædeceſſorum Noſtrorum veſtigiis inhærentes, ubique in Noſtra Diœceſi, ſub pecuniariis pœnis arbitrio Noſtro declarandis, interdicimus) ad profanum uſum quomodolibet transferatur. (*m*)

14. Commodari cuiquam Res ſacras prohibemus, & pro commodatis (*n*) amiſſis commodatarium etiam de leviſſima culpa, & caſu fortuito, Concilii Noſtri Provincialis Decretis inhærentes, teneri mandamus. Rectores autem commodantes, aut pignorantes, ultra pœnas à Jure, & à Pontificijs Conſtitutionibus inflictas, ſtatim ad eas redimendas cogendos decernimus, vel per ſubtractionem ftuctuum, vel per Excommunicationem; & commodatarios, vel creditores, qui eas pignoris loco ſine Noſtra facultate acceperunt, ad reſtitutionem nullâ præviâ erogatæ pecuniæ refuſione compellendos, licèt aliter ſatisfacti non fuerint, vel ſatisfieri deſperent. Si verò pro ludicris faciendis ſacra unquam Supellex fuerit à quoquam commodata, tàm commodantes, quàm commodatis utentes, in pœnam Excommunicationis, & quinque ſcutorum Piis Locis applicandorum condemnamus.

15. Quercus, Ulmos, Cupreſſus, aliaſque ſimiles Arbores (*o*) de ſui natura non cæduas, ſeù etiam cæduas, ſed immaturas inciſioni, nullus omninò Beneficii Rector cædere, aut evellere per ſe, vel per alium, ſine Noſtra facultate, præſumat. In mortis autem diſcrimine conſtitutus, vel morti proximus, à cæduis etiam, & maturis abſtineat, ſub pœnis arbitrariis, aliiſque contentis in Edicto claræ memoriæ Petri Niccolini Prædeceſſoris Noſtri, quod in omnibus, & per omnia innovantes, ut perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervetur, hìc inſerendum duximus.

NOI Piero Niccolini per la grazia di Dio, e della Santa Sede Apoſtolica Arciveſcovo Fiorentino, per levare ogni cauſa di querele a' ſucceſſori ne' Benefizj Eccleſiaſtici, e a' predeceſſori torre ogni occaſione di diſertare, e ſpogliare i Beni delle lor Chieſe, rinnovando il Decreto Sinodale del 1619. determiniamo, ordiniamo, e comandiamo, che niuno Benefiziato poſſa tagliare, o ſvellere per man ſua, o d'altri di ſuo ordine dal terreno della ſua Chieſa legname fruttifero, o che poſſa creſcere a frutto, o non ſolito a tagliarſi, ſenza eſpreſſa licenza da ottenerſi per ciaſcheduna volta in iſcritto da Noi, o dal Vicario Noſtro, eccettuando però i boſchi, o prode di Querciuole, Caſtagni, Olmi, ò Albereti, e ſimili, che ſien

sien tenuti, o a capitozze, o a polloneti, per tagli di legne, o per lavori, non a far marroni, o ghiande; i quali boschi, prode, o tagli de' soprannominati, o simili, debbano però esser tagliati a' debiti tempi, e stagioni, secondo l'uso de' Paesi; dimodochè sieno in perfezione, verbi gratia, di nove in dieci anni, e ne' Castagneti, o Albereti da far lavori di doghe, o tavole di venti, trenta, quaranta, e più anni, conforme al solito, purchè non segua anticipatamente di quello, che s'usa per gli altri buoni usufruttuarj, fittajuoli, o prudenti Padri di famiglia. E così li tre, o i cinque anni respettivamente.

Proibiamo di più a' Parenti, o futuri Eredi, o in qualsivoglia modo agenti Laici, o Ecclesiastici di qualunque Benefiziato nel tempo, che egli abbia male pericoloso di morte, di non tagliare qualsivoglia sorta di legname nel modo, e forma di sopra proibito tagliarsi di su i Beni delle Chiese, sia venuto, o non venuto il tempo di tagliare, senza espressa licenza da ottenersi da Noi, o dal Nostro Vicario in iscritto. A' trasgressori, cioè tanto agli stessi Benefiziati, che loro Agenti imponghiamo le pene, prima della perdita di tutto quello, che taglieranno, o faranno tagliare; in oltre di scudi due per pianta fruttifera, o non solita da tagliarsi, e tagliata senza licenza in iscritto; e ne' boschi, e tagli fatti avanti al tempo, per ogni volta di scudi dieci, e negli scopeti, o stipa di scudi tre per volta. A' Parenti, Eredi, o in qualsivoglia modo Agenti per detti Benefiziati, che nelle infermità gravi, nelle quali possano dubitare della morte del Benefiziato, trasgredissero in alcuno de' modi sopradd., oltre le sopraddette pene, aggiunghiamo contro di loro la Scomunica, da incorrersi ipso facto. E le pene pecuniarie, e valuta delle cose perdute da' trasgressori, ordiniamo, che si applichino, e si dividino la quarta parte all'accusatore palese, o segreto, la quarta agli esecutori, ed il restante, cioè la metà a' Luoghi Pii. Dichiarando però, che quel legname, il quale contro al presente Decreto avessero tagliato, e per la trasgressione perduto, i Parenti, Eredi, o Agenti del Benefiziato malato, e che di breve morisse di tal malattia, si acquisti, e vada in utile del Successore, che abbia azione di domandarlo ovunque si sia; e tutto in ogni miglior modo.

16. Decedente Plebano, illius Plebaniæ Prior, & si plures adfuerint, eorum præcipuus, vel eo infirmitate, senectute, justâ absentiâ, aliave legitimâ caussâ impedito, vicinior Plebaniæ Rector: Priore autem, vel alio ejusdem Plebaniæ Rectore decedente,

Ple-

Plebanus ipse, eoque propter legitimum impedimentum non valente, vicinior ex Plebania Rector, duo separata Inventaria statim, personaliter defuncti domum coram testibus, illius Ecclesiæ Parochianis, accedens, conficere teneatur, quorum alterum res ad Ecclesiam ipsam pertinentes, alterum mobilia domus, vel alia quæcumque ad ipsum defunctum, non respectu Ecclesiæ, sed sui spectantia, veluti supellectilem cujuscumque generis, Libros, Scripturas, aurum, argentum signatum, fabrefactum, & è contra annonam cujuslibet speciei, & similia contineat, eaque Inventaria confecta Archiepiscopalis Curiæ Cancellario per nuncium fide dignum, sigillo securè, ac undique signata illicò mittat, neque interim, vel ab hæredibus, vel ab aliis, quiqui sint, quocumque prætextu, aliquid, vel ex Ecclesia, vel domo, vel aliundè amoveri, auferrique permittat, usque dum à Nobis, vel Nostro Generali Vicario jubeatur quid sit agendum; si verò aliquo modo hujus Decreti, vel à sanguine conjunctis, vel ab hæredibus defuncti, vel ab alio quovis libera ei exequutio impediatur, Archiepiscopalis Curiæ Cancellario id significet; interim tamen, ne per minimum tempus retardetur, possit Curiæ Secularis brachio uti ad eorum audaciam securius reprimendam. (*p*)

17. Ultra Inventarium duplex, ut supra, conficiendum, Ecclesiæ etiam Parochialis, & annexorum, domusque Presbyteralis structuram, sacrorum Mobilium decentiam, & copiam opportunam, domorum Colonicarum, seù locari solitarum, & Prædiorum indigentiam, adhibitis quoque Peritis, si eis opus fuerit, quam diligentissimè investiget, & si quid ad decorem, vel ad necessitatem deesse cognoverit, expressa pretii impendendi verisimili quantitate, Nobis denuntiet, ut relictum defuncti Patrimonium, nisi hæredes numeratâ pecuniâ redemerint, Ecclesiarum indemnitati, tamquam eisdem speciali hypothecâ obnoxium, deserviat.

18. Directè verò, vel indirectè per se, vel per alios impedientes, vel res ullas, quamvis minimas, quovis prætextu, etiam quod sint res propriæ, auferentes, juxtà B. Pii V. Constitutionem, omnia ablata, vel occupata amittant, eidemque Ecclesiæ applicentur, omneque jus petendi, aut auferendi amplius quidquam ex Bonis prædictis amisisse intelligantur, (*q*) aliisque pœnis ex Sacrorum Canonum, Conciliorum, Pontificumque Decretis, contra res Ecclesiæ usurpantes fulminatis, subiiciantur.

19. Et quoniam adhuc vivente Rectore, impiâ, & crudeli hæredum industriâ, res ejusdem quandoque asportari contingit, eosdem

per

per eum, qui Parochi vicem erga ægrum sustinet, admoneri, & successivè Literis Monitorialibus à Vicario Nostro Generali, per eum, qui Inventario conficiendo præfuit, & Oeconomi provisionalis vicem gerit, impetratis, tàm Excommunicationis latæ sententiæ contra Bonorum Ecclesiæ subtractores, vel alios delicti conscios non denuntiantes, quàm Excommunicationis ferendæ contra reos expilatæ hæreditatis defuncti, vel contra non revelantes criminis authorem sibi notum, easdem Monitoriales Literas in Ecclesia vacante, & in vicinioribus affigi, & publicari, eodem Plebano, vel Priore, aut Rectore procurante, mandamus.

20. Quod si Capellani eiusdem Ecclesiæ, vel alterius cujuspiam Clerici, aut Sacerdotis, etiam Parochi, vel cujuslibet Laici ad hoc scelus perpetrandum ministerio hæredes utantur, hujusmodi pœnis supra constitutis obnoxios, & ulterius, ultra Excommunicationem, Clericos ad Beneficia inhabilitari, ac ab Ordinibus suscipiendis arceri volumus, atque mandamus, & tamen ad refectionem damnorum omninò teneantur.

21. Illi verò Plebani, Priores, Rectoresve, qui juxtà ordinem supra institutum, Inventarium conficere, & relicta Ecclesiæ Bona an aliquo indigeant perscrutari debent, si non legitimè impediti recusaverint, vel fraudem in excusationis allegatione committere præsumpserint, sciant hoc esse præceptum de re gravi enixè à Nobis impositum; quando verò constet de inobedientia, ad pœnas etiam pecuniarias, arbitrio Nostro declarandas, Nos progressuros, quæ Accusatori pro tertia parte tradentur. (r)

22. Fructus, sive naturales sint, sive industriales, qui Beneficiati mortis tempore (s) à solo fuerint separati, ad illius hæredes spectare, pendentes verò successorem in Beneficio acquirere statuimus, quod locum habere volumus, etiamsi prædicti fructus fuerint locati, neque diem solutionis affictus esse attendendam; licèt enim non venerit, tamen si fructus, quorum causa affictus solvitur, à solo sint separati, eos defuncti hæres consequatur. Sin ante mortem prædecessoris ipsa dies venerit, fructus verò adhuc pendentes sint, eos successor in Beneficio adipiscatur.

23. Fructus verò civiles, illi scilicet, qui ex re naturaliter infructuosa quasi dietim percipiuntur, venerit necne solutionis dies, pro rata temporis inter hæredem prædecessoris, & successorem in Beneficio dividantur, excepto tamen emphyteusis Canone, qui in dominii recognitionem solvitur, & fructus non æquat (nam si æquat, procedatur, ut in affictu) qui Canon pro rata non est dividendus;

at si

at si dies solutionis ante prædecessoris mortem advenerit, integrum illius hæres habeat, ni venerit, in toto successor dominus sit.

24. Semina cujuscumque speciei, ubi, juxtà regionum morem, Dominus eorum dimidiam partem conferre tenetur, tunc in Ecclesiæ Prædiis debita quantitate, & qualitate semper relinquenda, & conservanda esse statuimus, & ideo licèt defunctus Beneficiatus ex datis seminibus, morte præventus, percipere fructus non valuerit, illius tamen hæredem eorum gratia nihil à successore repetere posse firmamus, sicut etiam expensas in stercoratione proprio licèt ære confectas:

25. Paleæ quæcumque, ex Regionum consuetudine, duplicem habent regulam: Ubi enim mos est, ut in Prædiorum usum relinquantur, licèt mortui hæres cum frumento, & segetibus à solo separaverit, & collegerit, relinqui tamen volumus successori, qui ad eas consequendas nihil impendat; at ubi liberè venduntur, & inter alios fructus connumerantur, tunc defuncti hæredi, si separatæ à solo ante illius mortem fuerint, acquiri jubemus: qui tamen hæres, secundum æstimationem per duos in hac re Peritos faciendam, eas successori vendere teneatur, si tanti emere velit.

26. Cœmenta omnia, ut calx, arena, saxa, laterculi, tegulæ, trabes, tigilla, tabulæ, ferramenta, & similia ipsius Ecclesiæ, vel Parochialis, vel Prædiorum Ecclesiæ domorum, vel sparsim in ipsorum agrorum fabricis, vel plantationibus quoquo modo destinata, successori remanere præcipimus, & prædecessoris defuncti hæredi legitimè probandi onus incumbat ea ad id destinata non fuisse.

27. Omne pecus cujuscumque speciei, quod in Ecclesiarum Prædiis sit, quamquam in successoris dominium non perveniat, attamen, sive heres prædecessoris, sive quispiam alius ipsius pecoris quoquo titulo dominus sit, per sex menses antequam à dictis Prædiis illud removeat, successori in Beneficio notificare teneatur, salvis tamen interim hæredis ejusdem favore conditionibus, & emolumentis, quibus juxtà naturam pecoris, & morem regionis, alii domini Soccitarum perfruuntur; ad servandam verò æqualitatem teneatur Successor in Beneficio disdictam bestiaminum per sex menses antea facere, si alia de proprio, vel aliunde comparata subrogare velit.

28. Hæres insuper defuncti Beneficiati, qui Beneficii fructus percepit loco alimentorum usque ad novam messem, teneatur successori, vel Ecclesiæ cuilibet vacanti tradere tantum frumenti, vinique, quod sit ad rationem duorum sextariorum, & cadi unius in unoquoque Mense. Similiter, præter alimenta, prædecessoris hæres relinquere teneatur pro Sanctissimi Sacramenti lampade oleum ad annuam unius cadi rationem.

29. Adhuc

29. Adhuc defuncti Beneficiati hæres sacræ Supellectilis, cujuscumque generis, & ubicumque ea sit, nullam habeat petendæ actionem, sed illibata successori, & in Inventario descripta tradatur, rejectâ penitus consuetâ exceptione, quod defunctus non Ecclesiæ, sed sibimet eam ad privatum usum, non ex Beneficii fructibus, sed propriâ pecuniâ comparaverit: Nisi enim vivens Parochus intra annum factæ acquisitionis coram Nobis, vel Nostro Vicario Generali, exceptionem hujusmodi rigorosè probaverit, & declarationem exemptionis in scriptis impetraverit, eo è vivis sublato, sacra Mobilia quomodocumque quæsita Ecclesiæ acquiri decernimus.

30. In quacumque Parochialis Ecclesiæ domo ad minus relinquenda esse decernimus infra vulgari sermone, ad ambiguitates tollendas, enumerata.

Due Letti, con Panchette, e Tavole d' albero, sopra l' uno, e l' altro de' quali sieno i Sacconi: uno con due Materasse, e Piumaccio di lana, Panno, e Coltrone: l' altro con una Materassa di lana, e una di capecchio, con Panno pure, o Coperta, tutta roba buona. Tutti gli Arnesi d' albero necessarj per una Casa; una Secchia di rame da pozzo, la Catena da fuoco, un pajo di Sgabelli, un pajo di Seggiole basse, tutti i Vasi da Vino, e da Olio di qualsivoglia sorte, i quali vi si trovassero.

31. Et hæc omnia hæreditas Rectoris defuncti, vel ipsemet Ecclesiam quomodolibet dimittens, consignare successori teneatur, etiamsi defunctus ipse, vel resignans tantundem non receperit ab antecessore. Reservamus tamen Nobis, vel Vicario Nostro Generali facultatem, juxtà Beneficiorum tenuitatem, casuumque varietatem, aliquid immutandi, & rigoris remittendi.

32. Hujus autem Constitutionis observantiæ curam Nostræ Archiepiscopalis Mensæ generali Oeconomo pro tempore existenti committimus, qui sicut summâ integritate sub Nostræ indignationis pœna, sic maximâ vigilantiâ re, quando opus sit, Nobiscum, vel cum Nostro Vicario Generali participatâ, à Nobis, vel ab eo in tanta casuum varietate, ex data in Constitutione forma, jussa legitimè exequatur.

33. Cui generali Oeconomo pariter mandamus, ut in exactionibus favore vacantium, vel sibi commendatarum Ecclesiarum, & Beneficiorum contra quoscumque debitores faciendis, omnibus judicii solemnitatibus remotis, manu, ut dicitur, Regia, brachioque Fiscali, sicut in iis, quæ ad Nostram Mensam pertinent, procedat. Si verò ei videbitur, extrajudicialiter debitoribus æris alieni quali-

 tatem,

ſtatem, & quantitatem per nuncios à ſe electos ſignificet, & ſi opportunum judicabit, juxtà qualitatem perſonarum, ex improviſo ad realem, & perſonalem exequutionem deveniat; quâ confectâ, decemque diebus elapſis, abſque alia judiciali, vel extrajudiciali notificatione, tàm pro liquidis, quàm pro illiquidis creditis, res oppignoratas publicæ ſubhaſtationi vendendas ſupponat. In arduis verò negotiis, antequam tamen ſubhaſtatio ſecuta ſit, pro utraque parte, vel ad Nos, vel ad Noſtrum Generalem Vicarium pateat ſemper juridica reclamatio, & recurſus, ſed ſecuta ſubhaſtatione omnis ſpes reclamandi tollatur.

(a) *Synod. Prov.* 1573. *Rubr.* 44. *cap.* 5., *&* *Diœceſ.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 3. §. 1., *&* 1691. *tit.* 4. *cap.* 3. *num.* 1., (b) *Synod.* 1619. *ubi ſupra* §. 4., *&* 1645. *hoc tit. cap.* 16. §. 3., *&* 1691. *ubi ſupra* §. 3.; (c) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 4. §. 3., (d) *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 11. *de Reformat.*, *Synod.* 1573. *Rubr.* 44. *cap.* 3., *&* 1619. *tit.* 6. *cap.* 4. §. 1., (e) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 4. §. 7., *&* 1691. *tit.* 4. *cap.* 3. §. 5. *&* 6., (f) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 4. §. 1. 2., (g) *Synod. Prov.* 1517. *de Immunit. Eccl. cap.* 4., (h) *dicta Synod.* 1517., *&* 1619. *ubi ſupra*, (i) *Synod. præd.* 1619. *ubi ſupra* §. 3., (k) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 16. §. 3., (l) *Synod. Diœc.* 1623. *cap.* 2., *&* 1645. *tit.* 1. *cap.* 16. §. 2., (m) *Synod.* 1645. *ubi ſupra* §. 4., (n) *Synod.* 1517. *de commod. & pignor. cap.* 1. *&* 2., (o) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 4. §. 4., *&* 1645. *tit.* 1. *cap.* 16. §. 4., *&* 1691. *tit.* 4. *cap.* 3. *num.* 3., (p) *Synod.* 1645. *ubi ſupra* §. 5., (q) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 16. §. 5., (r) *dicta Synod.* 1645. *ubi ſupra* §. 5. *in fine*, (ſ) *dicta Synod.* §. 7. *ad finem*.

CAPUT VII.

DE VITA, ET HONESTATE CLERICORUM.

1. NEmo in Eccleſia amplius nocet, Magnus inquit Gregorius, quàm qui perversè agens nomen, vel Ordinem ſanctitatis, vel Sacerdotis habet. (*a*) Hinc eſt, quod à Summis Pontificibus, & à Sacris Conciliis ſaluberrima de vita, & honeſtate Clericorum ſancita fuere, ne infirma Laicorum corda eorum pravitatis exemplo licentiùs prolaberentur in culpam. Idcircò, cum Noſtræ Paſtoralis ſolicitudinis ſit infirmos conſolidare, ægrotos ſanare, confractos alligare, abiectos reducere, quodque perierat quærere, quos prius curabimus, niſi eos, quos Divino cultui manci-

cipa-

cipatos, ad aliorum correctionem unâ Nobiscum Dominus posuit?

2. Et quoniam qui in Clerum cooptantur in omnibus semetipsos præbere debent exemplum bonorum operum, impensè operam dabunt, ut rebus, locis, temporibus, ac personis, dicta, facta, vultus, & totius corporis habitus, ut omnis decoris ratio servetur, accommodent. Sed cum non sine maximo animi Nostri mærore plurimos ex hac Nostra Ecclesiastica Hierarchia, licèt Sacris Canonibus, Provincialibus, & Synodalibus Constitutionibus admonitos, variisque pœnis deterritos, dignitatis suæ decorem parvipendere videamus, eos ab errore vindicandos esse arbitramur, si quantum scandali, quantum dedecoris hujusmodi vitæ ratione Ecclesiæ affe-fant, diligenter animadvertant. Quapropter eos in Domino monemus, & obsecramus, ut tandem, non amplius prævaricantes, ad cor redeant, & ea, quæ vocationis suæ sunt, sedulo curent, quæque facienda, quæque vitanda, dum ea iterum recensenda (licèt ex Edicto Nostro jam promulgato, & in Synodi calce apposito, satis superque innotescant) mandamus, faciles audiant, sibique optimè consulant.

3. Jesu Christi Coronam, non spinis, sed honoris, & honestatis floribus contextam, Regalis Sacerdotii insigne, gestare debent in capite, qui in sortem Domini vocati sunt. Quare (*b*) Clericis omnibus, tàm majoribus, quàm minoribus Ordinibus, primâque Tonsurâ initiatis, cujuscumque status, dignitatis, aut conditionis, inhibemus eam negligere, comam alere, eamque ita relaxare, ut frontem, & aurium extremitatem, & à temporibus, & occipite defluens collare contegat, ipsamque calamistrare, cyprioque, vel alio quovis pulvere, quamvis sit ascititium capillamentum, perfundere; Et quidem Sacris Ordinibus insignitis, sub pœna in singulis transgressionibus quinque aureorum, ceteris verò trium, primâque Tonsurâ decoratis unius: quorum dimidium operibus, Locisque Piis sit applicandum, & alterum delatori, executoribus, aliisque pro more Nostræ Curiæ distribuendum. Corona verò in medio capite appareat, Ordini, statuique congruat, gradatimque sit major.

4. Cum Clericus, ut habetur in IV. Concilio Carthaginensi, *professionem suam*, (*c*) *& in habitu, & in incessu probet: & nec vestibus, nec calceamentis decorem quærat*, vehementer angimur in hæc incidisse tempora, quibus vestium ornatus, & usus à Laicis Clericos vix discernant. Ad compescendos ergo ab Ecclesiastica gravitate degeneres, penitusque, quantum Nobis permittitur, extirpandos abusus hujusmodi, Patrumque disciplinam revocandam in filios Nobis subiectos vi quadam Cœlesti corripimur.

5. Nullus igitur Clericus Ecclesiastico Beneficio, vel Sacris Ordinibus decoratus, qui in hac Civitate domicilium, (*d*) vel assiduum habet incolatum, itemque primâ Tonsurâ, minoribusve Ordinibus initiatus, qui Nostræ Metropolitanæ, aliarumve Ecclesiarum Collegiatarum, vel harum ad instar, servituti sit addictus, audeat diurnis horis breviorem vestem in Civitate adhibere, sed talarem cum talari pallio deferat. Transgressores autem quoscumque, tàm Sacris Ordinibus, quàm Ecclesiastico Beneficio insignitos, pœnis octo aureorum, distribuendorum ut supra, obnoxios volumus, & statuimus, alios verò duorum aureorum pro qualibet vice, aliisque pœnis arbitrij Nostri.

6. Possint tamen togulâ, dummodò infra genua producatur, (*e*) uti prædicti Rus proximè concessuri, vel inde in Urbem revertentes, Cœloque pluvio, exceptis tamen iis, quorum Scholasteria, seù scholæ eam omninò prohibent, vel contrariam habent consuetudinem. Quæ brevior vestis numquam deferri possit quacumque in re Sacra peragenda, sub pœnis decem aureorum, aliisque arbitrariis.

7. Et in easdem se sciant esse incursuros Sacerdotes omnes domicilium, vel assiduum incolatum habentes in Castris, Locisque muris vallatis, vel quibuslibet aliis Insignibus, præsertim ubi sunt Collegiatæ, si inibi diebus Festis de præcepto, solemni ritu res Sacras, & Ecclesiasticas functiones agentes, togulâ utantur, (*f*)

8. Sed Plebani, ruralesque Parochi, si suis in Ecclesiis annuis diebus solemnioribus, Festisque Patronorum, vel Titularium suarum Ecclesiarum, & Laicorum Confraternitatum, quæ ad eas spectant, talarem vestem non induant, dummodo notoriâ egestate non laborent, [*g*] duorum aureorum pœnam pro qualibet vice subeant. Nihilque Nobis erit acceptius, & ad Populi instructionem, & voluntatem magis consentaneum, quam si in Supplicationibus, quæ in Sacra Christi Corporis Solemnitate fieri solent à Plebanis, habitu talari interfuerint, vel ad Sacri Fontis Benedictionem convenerint.

9. In Civitate, Castris, Locisque Nostræ Diœcesis Insignibus domicilium Sacerdotes habentes, rem Divinam facere breviore togâ non præsumant (*h*) in Ecclesiis, publicisque Oratoriis eorumdem Locorum, sub pœnis decem aureorum per singulas vices: Quibus pœnis etiam subjaceant Sacristæ, Capellani, Rectores, Custodes, aliique sacrariorum Præsides, si id permittant. Idcircò præsto habeant colobium, ideſt, tunicam sine manicis, talare, vel succinctorium ad talaris togæ supplementum, quibus se superinduant Sacerdotes celebraturi.

10. Clo-

10. Clericales vestes à laicalibus omninò, novissimisque modis aberrent, venerationem tantum, & modestiam præseferant, & suo cujuscumque Ordini congruant; non fulgidæ, neque sordidæ sint, sed inter utrumque medium quoddam teneant, qua in re servetur omninò Edictum Nostrum emanatum die quintâ Februarii 1709., & inter Additiones appositum, & contumaces plectantur pœnis in eo contentis. (*i*)

11. Domo sine Clericali veste diurnis, nocturnisve horis, (*k*) in Civitate, vel extra, nullus Clericus audeat progredi, vel divagari; qui secus fecerit, præter pœnas à Sacris Canonibus, Concilio Tridentino, & Apostolicis Constitutionibus inflictas, pœnam carceris ad quindecim dies persolvet. Nec horum quisquam, ut in ultima Florentina Synodo statutum est, ubicumque extra domum deferat, præsertim in locis publicis, quòve Populus solet confluere, sudariola collo circumducta, lineasque nocturnas calanticas, nec unquam sine collare se gerat, nisi velit per singulas transgressiones sex aureorum pœnas luere; nec anulum deferat, nisi Doctoratus, Officii, vel Dignitatis decore præfulgeat, quem tamen rem Divinam facturus deponere debet, ut censuit Sacra Rituum Congregatio, & in Florentina Synodo anni 1645. hujusmodi prohibitio declarata fuit.

12. Cumque ex nostro Edicto sub die vigesimoprimo Octobris anni 1706. edito, & in Additionibus ad hanc Synodum reimpresso, nemo, sub pœnis quindecim aureorum, aliisque arbitrariis, Clericalem habitum assumere, & deferre possit sine expressa Nostra, vel Vicarii Nostri Generalis licentia in scriptis obtenta, ut omninò hujusmodi evellatur abusus, sciant omnes, qui statutis pœnis non deterrentur, reiiciendos fore cum primâ Tonsurâ initiari petierint. Quod si tamen pervicaciter absque licentia Clericalem vestem gestare præsumant, vel eam deferendi facultatem obtinuerint, iisdem obligationibus, pœnisque sint subiecti, quibus Clerici. Miramur equidem quamplures, qui nomen suum in Sacrorum militum Album describendum dedere, profanis curis distineri, cum dicat Apostolus: (*l*) *Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit*. Quamobrem ne in Nobis Pastoralis vigilantiæ desideretur officium, quamvis execrabili audaciâ Sacrorum Conciliorum statuta, inhibitiones, & pœnas, ac Summorum Pontificum monita, & Constitutiones Synodales eludant, sub iisdem pœnis aliàs comminatis, aliisque arbitrariis rursus prohibemus, (*m*) ne quis Sacerdos, vel Clericus Tutelas, vel Curas suscipiat, nec Advocati, aut Procuratoris nomine coram Judice Seculari quascum-

que

que cauſſas Laicorum civiles, vel mixtas agat, etiam charitatis prætextu, exceptis iis à Sacris Canonibus permiſſis, & tunc de licentia, vel Noſtra, vel Vicarii Noſtri Generalis. In criminali verò Judicio apud Laicale Tribunal ſi quis eorum accuſatoris, vel teſtis perſonam gerat, non tantum damna, quæ attulit accuſato reſarcire, ſed etiam juxtà Sacrorum Canonum diſpoſitiones plecti debet; ſi verò ad hujvſmodi Tribunal teſtis producendus ſit, vel inquiſitionis cauſſa ad defenſionem poſtuletur, non prius accedat, quam Nobis, vel Vicario Noſtro Generali, quid teſtimonii dicendum, & quo ſuper articulo facienda ſit inquiſitio, exhibuerit, & facultatem à Nobis habuerit, ſub pœnis decem aureorum, aliiſque arbitrio Noſtro.

13. Nec Laicorum, præſertim mulierum, ſubſtantiarum gubernationes, adminiſtrationes, vel villici, procuratoris, œconomi, proxenetæ, exactoris, &c. officium tàm lucri, vel cujuslibet utilitatis, (n) vel commodi ratione, quàm ex charitate, & animo grato ullatenus Clerici ſuſcipiant, nec ſecularibus negotiis publicis, privatiſve ſeſe immiſceant; mercaturas, conductiones, emptiones, venditiones, rerum permutationes propter quæſtum, vel pro ſe, vel pro aliis, ſive in utilitatem Eccleſiæ, Piorumve Locorum, illis interdicimus: contrafacientes vigintiquinque aureorum mulctâ puniantur; quos contra etiam per inquiſitionem procedendum eſſe ſtatuimus.

14. Nec eis liceat legendi, ſcribendi, ratiocinandi, canendi, muſica inſtrumenta pulſandi, & quaslibet facultates, & ſcientias abdiſcendi ratione, feminas edocere, abſque Noſtra licentia in ſcriptis obtinenda, ſub pœnis decem aureorum, & arbitrii. (o)

15. Cumque mulieres contubernales domeſticum ſint periculum, delectabile detrimentum, & ſæpiſſimè mali natura boni colore depicta, prohibemus, ne quivis Clericus earum ullas apud ſe retinere valeat, niſi ſanguine proximas, vel familiaris ſervitutis cauſsâ; dummodo honeſtate, morumque probitate commendentur, & quadrageſimum ætatis annum exceſſerint. Tranſgreſſoribus viginti aureorum mulcta irrogetur. (p) Hortamur autem Clericos omnes in Domino, ne ſine gravi neceſſitate, vel urbanitatis ratione ad eas frequentent acceſſus.

16. Si quis Clericus infames, impudicas, vel ſuſpectas feminas domum ſuam ſubintroduxerit, vel cum illis habitet, licèt affinitate, vel conſanguinitate ſint illi conjunctæ, vel cum eis commercium, aut conſuetudinem habeat cum domi ſuæ, tùm alienæ, vel quibuſvis aliis perſonis flagitioſis, aut mali exempli familiariter utatur,

vel

vel unâ cohabitet, vel convivat, per singulas transgressiones, & pro qualibet vice, præter carcerem, arbitrio Nostro triginta aureorum pœnis subjaceat. (*q*)

17. Si Clericus domum suam, vel alienam ad ludendum, tàm suo, quàm alieno nomine accommodaverit, vel ipse alearum, taxillorum, ceterisque non artis, industriæve, sed tantùm fortunæ ludis, à Legibus prohibitis, ubivis locorum vacaverit, si sit in Sacris Ordinibus constitutus, vel Parochus ruralis, maximè in Festis suæ Ecclesiæ, vel Laicorum Confraternitatis diebus agendis, quindecim aureorum pœnis subiiciatur: si in Minoribus, vel prima Tonsura, decem aureorum. Ceteris verò ludis, ut pilâ palmariâ, vel missili batillo lusorio, pilâ raptim ad cordam, folli pugillatorio, folliculo, aliisque id genus ludere, vel cum Clericis, vel cum Laicis in loco celebri, vel quò confluant spectatores; vel ubi fiunt collusorum conventus, præsumens, si Sacris sit initiatus, pro qualibet vice quinque aureorum pœnas persolvat, si minoribus Ordinibus, vel Tonsurâ, arbitrii pœnis mulctabitur. (*r*)

18. Clerici non tantum quævis arma offensiva, vel defensiva deferre, sed etiam domi retinere, licèt venationis causâ, vel per loca suspecta iter aggredientes, facultate à Nobis, vel à Vicario Nostro Generali minimè obtentâ, omninò prohibentur. Transgressores, præter armorum amissionem, vigintiquinque aureorum pœnam expendant pro qualibet vice, quam etiam pœnam incurrant, si facultatis conditiones excedant. (*s*)

19. Si quilibet Clericus majoribus Ordinibus insignitus, domi suæ, vel alienæ, virorum, & feminarum conventus egerit ad hilares dies terendos, choreas duxerit, amatorias cantilenas cecinerit, vel domum suam ad hujusmodi oblectamenta aliis commodaverit, pro singulis vicibus vigintiquinque aureorum pœnam luat, & ipso facto suspensionem à Divinis per octo dies Nobis reservatam incurrat: Si verò his prædictis intersit, vel musica quævis instrumenta pulsaverit ad celebriores choreas, saltationes, &c. hujusmodi, quindecim aureorum pœnâ puniatur, aliisque arbitrariis. Ceteri Clerici, si à choreis sese non abstinuerint, sex aureorum dent pœnam. (*t*)

20. Tabernas, cauponas, popinas pulmentares, græcarios, omniaque helluonum receptacula devitare, exceptâ hospitii, itineris, vel emendi necessitate Clericos volumus. (*u*) Nec spectaculis, & comędiis Histrionum, vel quibuscumque immodestis intersint, nec recitent, licèt sint modestæ, vel sacræ, nisi facultatem à Nobis, vel à Nostro Vicario Generali receperint, (*x*) quam nullatenus obti-

nere

nere possint majoribus Ordinibus decorati. Circulatorum nugas; (y) nebulonum, susurronum, & otiosorum congressus, præsertim publicos effugiant; (z) larvati non incedant; (aa) balnei, fluminisque lavacro, nisi remotis in locis, non utantur; (bb) symphoniacorum nocturnis concentibus, vulgo *Serenate*, non audint; neque cantitantes, neque psallentes, vel quævis musica instrumenta digitis, vel plectro attrectantes, vel tibiâ, fistulâ, lituo, & buccinâ ludentes, per Civitatem, & loca celebriora non divagentur, vel alios non comitentur, neque subsequantur; (cc) Neque edito publico signo ad arma deponenda, Lunâ minimè relucente, sine lumine iter habeant, nisi Animarum curâ excusentur. Transgressores pro prima vice, & pro singulis transgressionibus sex aureorum pœnis afficiantur, pro aliis vicibus pœnis duplicatis, Nobis tamen arbitrariis reservatis ad eos pro contumacia, ac recidivorum protervia, mulctandos.

21. Et quoniam sæpissimè accidit nonnullos facili negotio à Legibus discedere, eosque in Judicium vocatos fraude artificio tectâ, naturali, præsentique calliditate ab obiectis criminibus sese expurgare, sontesque impunitatem assequi; Clericos omnes monitos volumus, & facimus, si arte freti simulandi, ausu temerario has Nostras Ordinationes, & prohibitiones eludere conentur, & re ipsâ eludant, in eos tamen pœnis arbitrariis Nos esse animadversuros ex sola informata conscientia.

(a) *Gregor. in Pastoral.*, (b) *Synod. Provinc.* 1517. *de Vit. & Morib. Cleric. cap.* 1., *& Diœc.* 1645. *tit.* 4. *cap.* 24. §. 13. *&* 16., *&* 1656. *tit.* 3. *cap.* 1., *&* 1699. *tit.* 14. *cap.* 2., (c) *Concil. Carthag. IV. Canon.* 45., (d) *Synod.* 1517. *de Vit. & Morib. Cleric. cap.* 1., *&* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 2., *& Diœcef.* 1619. *tit.* 8. §. 2., *&* 1656. *tit.* 3. *cap.* 1., *&* 1666. *tit.* 6. *cap.* 1. *&* 1699. *tit.* 14. *cap.* 3., (e) *Synod. Provinc.* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 2., *&* 1619. *tit.* 8. §. 2., *&* 1656. *tit.* 3. *cap.* 1., (f) *Synod.* 1517. *cap.* 1., *&* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 2., *& Diœc.* 1666. *tit.* 6. *cap.* 1., *&* 1699. *tit.* 14. *cap.* 3., (g) *Synod.* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 2., (h) *Edict. Petri Niccolini* 18 *Februar.* 1637., *& Synod.* 1645. *tit.* 4. *cap.* 24. §. 17. *&* 18., (i) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 8. *cap.* 1., *&* 1645. *tit.* 4. *cap.* 24. §. 19., *&* 1699. *tit.* 14. *cap.* 3., *Synod.* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 2., *&* 1619. *tit.* 8. *cap.* 1. §. 2., *&* 1645. *tit.* 4. *cap.* 24. §. 23., *Synod.* 1517. *Rubr.* 1. *cap.* 3., *&* 1645. *d. cap.* 24. §. 20. (k) *Concil. Trident. sess.* 14. *de Reform. cap.* 6., *Bulla Xysti V.* 1586., *Synod.* 1517. *cap.* 4., *&* 1619. *tit.* 8. *cap.* 1. §. 3., *&* 1645.

& 1645. *d. cap.* 24. §. 21., *&* 1699. *tit.* 14. *cap.* 3., (l) *Paul.* 2. *ad Timoth.* 2., (m) *Synod. Diœc.* 1656. *tit.* 6. *cap.* 1., *&* 1681. *tit.* 10. §. 2., (n) *Synod.* 1517. *Rubr.* 1. *cap.* 13. *&* 19., *&* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 8., *&* 1619. *tit.* 8. *cap.* 3. §. 2., *&* 1681. *tit.* 10. §. 2., *&* 1691. *tit.* 6. *cap.* 2. *n.* 4., *&* 1699. *tit.* 14. *cap.* 5., (o) *dicta Synod.* 1619. *tit.* 8. *cap.* 2. §. 1., *&* 1691. *tit.* 6. *cap.* 2. §. 1., (p) *Synod.* 1517. *Rubr.* 1. *cap.* 6. *&* 7., (q) *Synod.* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 3., *&* 1619. *tit.* 8. *cap.* 2. §. 1., (r) *Synod.* 1517. *Rubr. de Vit. & Morib. Cler. cap.* 18., *&* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 6., *& Diœc.* 1619. *cap.* 2. §. 5., (ſ) *dicta Synod.* 1517. *cap.* 17., *&* 1619. *dicto cap.* 2. §. 2., *&* 1645. *tit.* 4. *cap.* 24. §. 11., *&* 1656. *tit.* 3. *cap.* 2. *&* 3., (t) *dicta Synod.* 1517. *cap.* 18., *& Diœc.* 1619. *d. cap.* 4. §. 2., (u) *Synod.* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 6., *&* 1619. *tit.* 8. *cap.* 1. §. 5., *&* 1678. *tit.* 3. *cap.* 3., (x) *Synod.* 1619. *cap.* 3. §. 4., (y) *Synod.* 1619. *tit.* 8. *cap.* 2. §. 2., *&* 1678. *tit.* 3. *cap.* 3., (z) *Synod.* 1517. *Rubr.* 1. *cap.* 16., (aa) *Synod.* 1619. *d. tit.* 8. *cap.* 2. §. 7., (bb) *d. Synod.* 1517. *Rubr.* 1. *cap.* 18., *&* 1573. *Rubr.* 37. *cap.* 7., *&* 1619. *cap.* 2. §. 4., *&* 1678. *tit.* 3. *cap.* 3., (cc) *dicta Synod.* 1619. *tit.* 8. *cap.* 2. §. 3.

CAPUT VIII.

DE OFFICIO PAROCHI.

1. QUæcumque de vita, & honeſtate Clericorum præcepimus, eo præſertim tendunt, ut, cum Parochialium Eccleſiarum regimini, quod Clericalis profectò ſtatus apex, & perfectio eſt, aliquem præficere oportuerit, non mediocriter doctum inter penitus illiteratos, aut vix ſceleris purum inter criminoſos, neceſſariò aſſumere oporteat, ſed Dominici Gregis cuſtodem, ſcientiâ, ac pietate præſtantiſſimum, inter probos multos, & ſtudioſos ſeligere Nobis, vel iis, ad quos pertinuerit, liceat. Traditâ igitur Clericorum rectè inſtituendorum ratione, ad Parochos convertimur.

2. Paſtoralis autem muneris altitudo formidoloſa ſolicitudinem revocat, ad eas rationes proponendas, quibus Eccleſiarum Duces, ac Paſtores Animarum, omnem in crediti ſibi Gregis, Sanguine Chriſti acquiſiti, regimine operam ponant, & curam. Omnia quidem, quæ in hac Noſtra Synodo decreta ſunt, atque ſancita, ad rectam, & ſolertem Paſtoralis Officii adminiſtrationem pertinere videntur: ſed ſatis muneri Noſtro factum non cenſeremus, niſi quædam ſubiicerentur, quæ ad graviſſimum Animarum Rectorum miniſterium omninò ſpectant. S Pa-

3. Parochi ergo, ad ſublime hoc munus (*a*) vocati, Fidei ſcientiâ, ac morum ſanctitate ita ceteros antecellant, ut Chriſti Gregem tàm verbi doctrinâ, quàm operum exemplo paſcentes, non ut dominantes in Cleris, ſed forma facti Gregis (*b*) ex animo, fideles myſteriorum Dei diſpenſatores deputentur.

4. Et quoniam, licet ad Sacerdotale faſtigium evecti, pedes adhuc figimus in terra, undè, ceteroquin mundi, neceſſariò quodammodo ſordeſcimus, qui enim lotus eſt (*c*) non indiget niſi ut pedes lavet, ſed eſt mundus totus; propterea, ne occultæ Sacerdotum ex humana forſan conditione contractæ labes populo innoteſcant, (*d*) luſus omnes, jocos, nugas, ſcurrilia, epulas, compotationes, vanas confabulationes, & inutilem quamcumque cum Parochianis familiaritatem, quæ abditiſſimas ſenſim maculas aperit, Parochi devitent; præſertim verò, ſub pœna arbitrii Noſtri, à conviviis, epuliſque univerſis, quæ in Nuptiarum, vel Baptiſmorum ſolemnitatibus, intra Parochiam, ſeù Parochianis accubantibus ubicumque inſtruuntur, abſtineant.

5. Omnia etiam, quæ de vita, & honeſtate Clericorum in præcedenti Capite conſtituimus, ad ſe potiſſimum pertinere noverint, quorum ut neceſſitatem penitus intelligant, præmittere eos jubemus ante ſuſceptum Officium Sacrarum meditationum circulum, quem Spiritualium Exercitiorum vocabulo explicamus, ut in Edicto Noſtro jampridem edito, & in Additionibus ad hanc Synodum reimpreſſo, latiùs continetur; ità enim talem ſpiritum excitabunt, qui, ſuperfluens, in ſubiectos etiam ſibi Populos refluat.

6. Præterea, quæ enixè decrevimus de Divini Verbi Prædicatione, de Chriſtianæ Fidei rudimentis tradendis, de Feſtorum, ac Jejuniorum indicatione, de Laicorum Confraternitatibus, de Rebus Eccleſiæ, præſertim verò de Sacramentorum adminiſtratione, præcipuò ipſorum munere, omninò calleant, atque exactiſſimè exequantur.

7. Habeant proindè ſinguli Parochi Noſtras haſce Synodales Conſtitutiones, (*e*) eaſque ita frequenter legant, ut ad minimum ſemel in anno univerſas perlegiſſe curent.

8. Præterea ſummam aliquam Caſuum Conſcientiæ, vel Canonum, Concilium Tridentinum, Cathechiſmum, & Rituale Romanum, (ad cujus normam omnino ſua miniſteria peragant, ſub pœnis arbitrio Noſtro infligendis,) ſaltem apud ſe retineant, & aſſiduò ſtudio revolvant, ut ita ad propria munera ritè obeunda pleniſſimè inſtruantur; & hos quidem Libros in Viſitatione Nobis, ſeù Viſitato-

tatoribus Nostris exhibere teneantur, graves pœnas arbitrio Nostro daturi, si illis carere quandoque deprehensi fuerint. (*f*)

9. Eos insuper enixè in Domino hortamur, ut, ultra pios Divinarum meditationum Libros, aliosque supra enumeratos, aliquem habendis concionibus accommodatum; item aliquem, quo in officiis erga Infirmos ab ipsis sedulò exhibendis erudiantur, ac demum Sacrarum Literarum Libros sibi comparent, quos à Sacris Canonibus frequenter (*g*) legere admonentur, ut docendi officium, quod susceperunt, fructuosiùs, ac faciliùs exequantur.

10. Exequentes insuper ea omnia, quæ in sequenti Capite de Residentia statuemus, sibi, & universo Gregi attendant, in quo Spiritus Sanctus (*h*) posuit eos regere Plebem Dei. Hinc vigilantes semper Gregibus suis, diligentissimè inquirant, an in eorum Parochiis perditi homines degant, publici nempè blasphemi, concubinarii, sortilegi, morum corruptores, usuras exercentes, res Ecclesiasticas occupantes, sive alterius gravis, ac scandalosi criminis publicè rei; Quos quidem paternè primum, ac suaviter cum omni patientia ad bonam frugem reducere studebunt; mox acriùs, ac severiùs pro temporis opportunitate admonebunt, (*i*) ut, ità non subterfugientes annunciare consilium Dei, (*k*) veraciter cum Apostolo mundas manus suas ab illorum sanguine valeant profiteri. Si verò his adhibitis studiis, se nihil proficere cognoverint, Nobis, vel Vicario Nostro Generali, contumaces denunciabunt; quemadmodum & abusus omnes, si qui fortè, vel hominum vitio, vel temporum injuriâ irrepserint: & in virtute sanctæ Obedientiæ, (*l*) Plebanis omnibus, eorumque Vicariis præcipimus, ut Mensibus singulis diligenter exquirant, an Parochi in propriis Ecclesiis resideant, suique muneris partes exactè adimpleant; Nobis, sub pœnis arbitrariis, statim notitiam daturi, ut de opportuno remedio providere valeamus.

11. Invigilent insuper Plebani præfati, & inquirant, an Parochi Christianam Doctrinam (*m*) Populos edoceant, an publicos peccatores permittant, & in omnibus probis moribus bonum de se specimen præbeant. Bona ulterius Ecclesiarum perlustrent, ut quæ necessaria sint apponantur, quæ resarcienda reparentur: Quod si, ex Plebanorum incuria, talis ad Nos notitia non pervenerit, vel Plebani ipsi in his deliquerint, Populos ipsos in Domino monemus, ut solâ duce conscientiâ, salute Animarum inspectâ, quod denunciandum sit Nobis deferant, præmium à Deo recepturi.

12. Viduarum, ac virginum egestate laborantium, (*n*) aliarumque miserabilium personarum curam paternam Parochi prò viribus

gerant: Orphanos pariter, ac pupillos tueantur, præsertim si eorum educatio in iis, quæ ad Christianam institutionem pertinent, ab illorum Tutoribus negligatur. Infirmis præcipuè, ac in extremo vitæ discrimine constitutis, quam diutissimè assistant, (*o*) & invisibili cum hoste de beata, ac misera æternitate postremùm certantes, licèt omnibus Ecclesiæ Sacramentis communitos, ne deserant, sed eis, quoadusque vitæ spiritus inest, nova Fidei, Spei, Charitatis, patientiæ, aliarumque Virtutum identidem arma suppeditent, & omnia debitæ pietatis officia assiduè conferant, Deo, & Nobis rationem reddituri.

13. Pias Catholicæ Ecclesiæ consuetudines, quibus Deo præstantior exhibetur cultus, Unitas conservatur Ecclesiæ, Fidelis ab Infideli secernitur, ac sæpè ad rerum Divinarum contemplationem Christiana Plebs excitatur, firmissimè tueantur. Sacros in primis ritus (*p*) benedicendi quotannis statis temporibus Candelas, & Palmas, easque in Ecclesia subiectis Populis distribuendi cautè retineant; ad illorum tamen domos deferre, aut mittere minimè teneantur. Sub initium pariter Quadragesimalis Jejunii Cineres benedicant, illisque devotè capita Fidelium aspergant. Sanctum quoque ab antiquis Patribus institutum morem aquam benedicendi illibatè custodiant. Undè ex Ritualis Romani præscripto singulis diebus Dominicis Parochi omnes, Missam Parochialem, seù Conventualem celebraturi, solemnibus precationibus Aquæ benedictionem cum Salis præsanctificati infusione præmittant, (*q*) ut illâ conspersi Fideles adversus Diaboli insidias armentur, atque à phantasmatum versutiis defendantur; si enim cinis vitulæ (*r*) sanguine aspersus coinquinatos in expiationem emundabat, multò magis aqua divinis precibus sacrata, ac sale conspersa, [quo per Eliseum Prophetam (*ſ*) ejusdem aquæ, terræque sterilitas sanata fuit] Populum sanctificabit, atque purgabit: Similiter ex aqua, vel in Vigilia Epiphaniæ, vel in Benedictione Fontis Baptismalis sanctificata, & priusquam illi Sacra Olea misceantur, seposita, suorum Parœcianorum domos benedicant.

14. Ad hæc laudabiles, & religiosas consuetudines publicè recitandi Rosarium Beatissimæ Virginis, Dominicam Coronam, preces pro bona morte, ceterasque id genus, quas alias alijs in nostræ Diœcesis Parochialibus Ecclesiis vigere comperimus, constantissimè teneant, atque promoveant. Necnon (*t*) receptum latè morem invitandi quotidiè Populum ad ejusdem Deiparæ Salutationem, & Dominicæ Incarnationis memoriam, signo Campanæ majoris triplici ictu, tàm summo mane, quàm meridie, & occidente Sole, & singulis

sextis

ſextis feriis horâ vigeſimâ primâ eodem ſigno, ſed ictu longiore, ad recolendam expirationem D. N. J. Chriſti, religioſiſſimè obſervent, ut Populus Indulgentias lucretur, quæ in iis Myſteriis conſtituto tempore venerandis conſtitutæ ſunt: Quotidiè indicetur ab omnibus Parochis oratio pro Agonizantibus vigeſimâ tertiâ diei, & pro Defunctis primâ noctis horâ dato cum Maiori Campana ſigno. Pridie, & ipſo die Feſtorum, & Orationis publicæ ſigna dentur cum Campanis, & nocte Jejunio Quadrageſimali conterminâ (*u*) per mediam horam ante mediam noctem Campana inchoandi Jejunii index uſque ad ipſum mediæ noctis punctum jugiter pulſetur, ut ſupra de Jejunio agentes præcepimus. Nimbis, procelliſve imminentibus Campanæ ſonent, ut fiant preces, & à Populo, & in Eccleſiis ſaltem à Clero. In Proceſſionibus Campanæ pulſentur, dum exit, & revertitur Clerus, ſeù Societates, item in iis Eccleſiis, per quas tranſitur; omninò caveant ne Sabbato Sancto, juxtà conſuetudinem, particularibus privilegiis ſecluſis, Campanas in turribus ſuarum Eccleſiarum prius pulſari permittant, quàm illæ Cathedralis Eccleſiæ, & in Plebanatibus, Matricis jam inſonuerint, ſub pœnis à Leone X. Pontif. Maxim. indictis. (*x*) Præterea matutina Tenebrarum in Majori Hebdomada, aliaque ejus temporis Officia, cæremonias, & preces ab Eccleſia inſtitutas, quibus redemptionis noſtræ complementum anniverſariâ celebratione recolitur, ſanctiſſimè peragant. Parochi omnes omnibus diebus Feſtis Veſperarum Officium in ſuis quiſque Eccleſijs ſtatâ horâ decantent, unà cum Sacerdotibus, & Clericis earumdem Eccleſiarum ſervitio adſcriptis; ſi verò Clerus, vel aliqui alii non fuerint, qui illos juvando [illegible] ſint, pias alias preces ad promovendam Parochianorum religionem, & pietatem adhibeant.

15. Eccleſiarum, & Altarium cultu, Sacrarumque ſupellectilium nitorem, atque honeſtatem à ſe præcipuè requirendam meminerint. (*y*)

16. Ædes quoque Parochiales, & Colonicas, ſeù alias quomodolibet ad Eccleſiæ Patrimonium ſpectantes, conſervare, ac collabentes reparare pro viribus curent. Bona item, & jura ſuarum Eccleſiarum diligenter, ac ſtrenuè tueantur. (*z*)

17. Non ideò tamen Parochialium proventuum, eorumque præcipuè, quæ ex funerum jure ipſis obvenerunt, rigidi, ac moleſti ſint exactores, ne aliàs peculii potiùs ampliandi cupiditate, quàm ſtudio augendi patrimonia pauperum, Sacerdotalium jurium defenſores habeantur.

18. Recluſis Eccleſiæ foribus, cum Sacræ functiones expediuntur,

nullas Laicorum collocutiones in Sacristia, seù ante ipsam Ecclesiam, vel in Porticibus, aut Cæmeterio, Plateave permittant, multoque minus iisdem sese immisceant.

19. Dum autem Divina celebrantur, pauperes per Ecclesiam mendicare, (*aa*) nullumve per eamdem ambulare, vociferari, colloqui, aperto capite feminas, operto mares, pileolis præsertim cuiuscumque coloris, ex lino, lana, gossipiove contextis, commorari, aut quidquam indecens agere, vel arma (*bb*) vetita introferre nullatenus sinant.

20. Eleemosynarum quoscumque quæstores, quorum nomen, atque usus ab antiquis Conciliis improbatus, (*cc*) novissimè Tridentini Sanctionibus (*dd*) penitus aboletur, quibuslibet privilegiis non obstantibus, in suis Parochiis nullatenus admittant, nisi licentiam à Nobis, seù Vicario Nostro subscriptam ostenderint, quâ rarissimè quidem, ac nonnisi prævio maturo examine, eleemosynas quæstuare, numquam verò id temporis Reliquias ostendere, Prædicationis munus obire, Indulgentias publicare, sive his similia exercere, quibus queant Fideles decipere, permittentur.

21. Dissidia, & contentiones inter suæ Parochiæ subditos exortas opportunis (*ee*) cohortationibus, ac monitis, in neutram partem æquo propensiores, quam citissimè studeant componere. Id autem studiosissimè caveant, ne ullam Laicis præbentes offensionem, ipsimet inter se rixentur, aut quoquo modo contendant. Ideo si quas aliquando ratione officii, aut jurium Parochialium controversias habuerint, amicabiliter omninò componant, aut certè ad Nos, seù Vicarium Nostrum deferant, quantum fieri poterit, absque Judicii strepitu dirimendas.

22. Quadragesimæ institutio antiquissima est, à temporibus Apostolorum ad nos usque deducta, cujus violatores plerisque generalibus Conciliis, & Provinciali Toletano octavo acerrimè redarguuntur, Religionique contrarii monstrantur. Quapropter Parochis omnibus præcipimus, ut hujusmodi Quadragesimæ institutionem, atque Conciliorum Sanctiones Plebem sibi subiectam, vel ex Altari, vel inter Cathechesim Christianam, vel per Concionatores edoceant. Medicos etiam moneant, (*ff*) ut in facultatibus pro dispensatione à Jejunio concedendis, conscientiæ suæ consulant, ne, dùm alios juvare intendunt, sibi nocere studeant. Ceterum in iis omnibus, quæ pro esurialibus feriis satagere debent, ea observent, quæ supra de Jejuniis sancivimus.

23. Insuper omnibus, & singulis curam Animarum gerentibus præcipimus, ut de more, præter Libros, in quibus Baptizatorum, ubi

ubi Fons est Baptismalis, & mortuorum nomina, ac matrimonia, ad formam in Rituali Romano præscriptam describuntur, alios duos etiam apud se retineant, quorum in uno nomina Confirmatorum, in altero verò adnotentur omnes, qui sunt in Parochia, singulorum sexus, & ætas, ac potissimum qui sunt ad communicandum in Paschate obligati, & an præcepto hujusmodi satisfecerint omnes; Catalogum verò Animarum, quas singulis annis describent, juxtà formulam inferiùs positam, ad Cancellarium Nostrum deferent, sub pœna scutorum sex, per totam Octavam Pentecostes, quo tempore, hoc est per totum tempus Paschale, alios quoque Libros inspiciendos, & corrigendos tradent per se ipsos, nisi legitimè impediantur, Cancellario Archivii Nostri, unà cum exemplis, juxtà stylum, in eodem Archivio servandis, (*gg*) & attestatione à se traditæ Doctrinæ Christianæ, trium virorum fide dignorum, & propria subscriptione munita. Quod si non fecerint, sciant se incursuros in pœnam decem scutorum Piis Locis applicandorum; (*hh*) & ne supradicti Libelli in grave damnum publicæ utilitatis amittantur, quotiescumque Ecclesiarum vacatio, tàm per resignationem, quàm per obitum, aut alia de caussa contigerit, Oeconomus, cui Ecclesiæ vacantis cura commissa fuerit, teneatur, sub pœna scutorum decem, & arbitrii Nostri, omnes dictos Libros ibidem repertos in Inventario describere, & quamprimum Cancellario dicti Archivii Nostri consignare, per ipsum successori restituendos, nisi perfecti fuerint; qui verò omninò fuerint completi, in eodem Archivio ad perpetuam rei memoriam, & publicam utilitatem asservari mandamus. Formulas autem, tàm extensam in Libro originali status Animarum exarandam, quàm compendiariam quotannis in Archivio Nostro relinquendam, in Additionibus damus. (*ii*)

24. Sordidam, & scandalosam eorum ingluviem, qui, nonnisi mercede conventâ, & pecuniâ, seù aliâ quâcumque re acceptâ, necessarium muneris onus, & liberale pietatis officium, veluti vilissimum facti avaritiæ mancipium, exolvunt, penitus improbantes, & puram undequaque futuram Sacerdotum vitam, teterrimæ labis expertem omninò facere satagentes, jubemus, ut attestationes, seù fides, quotquot à subjectis sibi Populis, vel ab aliquo quocumque interesse habente, legitimè peti contigerit, sivè à Parochialibus baptizatorum, confirmatorum, defunctorum, matrimoniorum, e Sacristiæ Libris extrahendas; sivè ex officio de paupertate litigantium; de vita, & moribus; deque sacri Tyrocinii frequentatione pro puellis dotandis; de literarum studio, de morum honestate, de habitus, ac Tonsuræ obser-

vantia,

vantia, de Christianæ Doctrinæ imbibitæ, traditæque testimonio, de præstito Ecclesiæ famulatu, de Ordinum exercitio, de peractis denunciationibus, aliisque pro Clericis Ordinandis in Edicto Nostro de die 30. Aprilis 1710. distinctè præstitutis, justè petentibus non denegandas, sed ad justitiæ, & charitatis normam maturè conscribendas, (*kk*) gratis omninò in posterum, rejectâ quâcumque fraude, Parochi reddant, sub pœna duplicatæ refusionis accepti favore solventis, si exactio intercesserit, necnon (*ll*) duorum aureorum Piis Locis applicandorum, & arbitrii Nostri, tàm contra gratuiti officii pretium extorquentes, quàm contrà debitam ratione ministerii operam denegantes.

25. Quoniam usu compertum est à Parochis Ecclesiarum Civitatis, quarum cura extenditur etiam in Suburbia, munera Parochialia difficulter præstari Parochianis extrà Urbem degentibus, (*mm*) qui ut plurimum nullum Parochum agnoscunt, nullibi instruuntur, & tempore noctis, & necessitatis ad alienum Sacerdotem confugere coguntur: cupientes opportunum adhibere remedium, edicimus, ut quamprimum commodè poterit, domus omnes positæ in Suburbiis, & Ecclesiæ Civitatis quoad Curam Parochialem subiectæ, ab ea eximantur, & vicinioribus Ecclesiis Suburbanis, juxtà designationem faciendam, supponantur, vel saltem erigantur novæ Capellæ extrà Civitatem, quæ sint de pertinentiis Ecclesiarum Parochialium, intra quarum fines existunt, & in iis ponantur Sacerdotes amovibiles approbati ab Ordinario, qui Sacramenta in nocte administrent Parochianis habitantibus extra Urbem. Interim sciant Parochi prædicti intra mœnia Civitatis includendam non esse eorum solicitudinem, & vigilantiam, sed extendi oportere ubicumque Grex commissus existat, quem pascere, custodire, tueri, & in viam æternæ salutis deducere tenentur, atque illum pro nocturnis, & improvisis indigentiis, quatenus per se ipsos ministrare non possent, certo, & idoneo Sacerdoti commendare. Aliàs si negligentes fuerint, Omnipotenti Deo rationem reddent, & non levem arbitrii Nostri pœnam incurrent.

26. Tanti momenti res est, ut repetendum hìc arbitremur, quod jam in Capite de Rebus Ecclesiæ statuimus. In singulis Parochialibus Ecclesiis, ubi ad præsens non adest, Archivium erigatur, seù saltem conveniens Sacristiæ armariolum, sera, & clavi munitum, ad hunc dumtaxat usum seligatur, ibique Libri, Scripturæ, Inventaria, & publica Instrumenta, continentia redditus, bona, privilegia, onera, concessiones, aliaque Jura ad Ecclesiam quomodolibet spectantia,

dili-

diligentissimè custodiantur, & distinctè: Similiter authentica Reliquiarum documenta, onerum satisfactiones, Indulgentiarum Diplomata, & Visitationum Decreta ibidem retineantur, cum Parochialibus Codicibus adhuc non completis. Sciant autem, qui Archivii erectionem, ut supra, ultra quatuor Menses à præsentium Constitutionum publicatione, seù impressione computandos distulerint, duorum aureorum pœnâ piis usibus applicandorum se omninò esse mulctandos.

27. In Missis autem, & Divinis Officiis celebrandis, funeribus, & Processionibus obeundis, Sacramentis ministrandis, Bonis, & juribus Ecclesiæ tuendis, Congregationibus pro Casuum Conscientiæ discussione habendis, ceterisque muneribus suis præstandis, ne latum quidem unguem ab iis discedant, quæ, vel in singulis de iis Titulis, vel sparsim in hac Synodo decrevimus.

28. Cum aliquem Parochum in iis locis, in quibus unus tantum residet, graviter ægrotare contigerit, qui vicinior est illum statim invisat, Sacramenta eidem opportunè ministret, ejusque Parochiæ curam gerat, quousque per Nos, vel Vicarium Nostrum respectivè, aliter provisum fuerit: Omnia demum pietatis officia erga ipsum impendat, ac morientis Animam religiosis precibus Deo commendet. Qui segniter curam ejus egerit, ultra arbitrarias pro modo culpæ gravissimas pœnas, ad subsidiarium viduatæ postmodum Ecclesiæ gubernium nequaquam assumetur. Secutâ autem illius morte, statim ille, ad quem spectat, accurrat, & Inventaria conficiat, ex præscripto in Capite de Rebus Ecclesiæ; in primis verò de obitu Parochi certiores reddamur Nos, vel Vicarius Noster, ut idoneum Oeconomum, qui onera vacantis Ecclesiæ sustineat, quam primum constituamus, donec à Nobis, prævio concursu, sive examine, ad Concilii Tridentini præscriptam rationem, successor renuncietur.

29. Si demum iterum, atque iterum, [ut fecimus in Decreto Nostro de die 5. Februarii 1709. in Capite de Vita, & Honestate Clericorum] præcipimus Parochis omnibus, ne quis, occasione Solemnitatum, quæ in eorum Ecclesiis Festo ritu celebrantur, in Parochiali domo animum, sive suum, sive aliorum ludendo reficere audeat, sed ludum omnem omninò absterreat; facilè noveritis omnes quantæ Nobis curæ sit, ut teterrimam hanc Ecclesiasticæ disciplinæ, exemplarisque Animarum gubernationis pestem penitus eliminemus, & quam severè animadvertemus in delinquentes.

(a) *Synod. Diœc.* 1656. *tit.* 3. *cap.* 1., *&* 1663. *tit.* 5. *cap.* 1., *&* 1691. *tit.* 6. *cap.* 1., *&* *cap.* 3. §. 4., (b) *Petr. Ep.* 1. *cap.* 5. *ver.* 3.

ver. 3., (c) *Ioan. cap.* 13. *num.* 10., (d) *Synod. Diœcef.* 1681. *tit.* 11. §. 4., (e) *Synod. Prov.* 1517. *Rubr.* 3. *de Constit. cap.* 1., *Synod. Diœc.* 1645. *in Edicto in calce Synodi*, (f) *Synod. Diœc.* 1610. *de Residen.* §. 3., & 1656. *tit.* 3. *cap.* 1., & 1681. *tit.* 10. §. 5., & 1691. *tit.* 6. *cap.* 3. §. 4., & 1699. *tit.* 5. *cap.* 2., (g) *c. ignorantia, cap. quæ ipsis, si juxtà* 38. *distinct.*, (h) *Actor. cap.* 20. *ver.* 28., (i) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 7. *cap.* 2. §. 4. *circa medium*, & *tit.* 1. *cap.* 11. §. 1., (k) *Actor. cap.* 20. *ver.* 26., (l) *Synod.* 1619. *tit.* 7. *cap.* 2. §. 4., & 1691. *tit.* 5. *cap.* 2 §. 6. & 7., (m) *Synod.* 1610. *de Resident.* §. *ult.*, & 1663. *tit.* 7. *cap.* 2., & 1691. *tit.* 5. *cap.* 2. §. 7., (n) *Concil. Trident. sess.* 23. *de Reform. cap.* 1., (o) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 6. §. 5., & 1637. *tit.* 3., & 1645. *tit.* 1. *cap.* 10. §. 4., & 1691. *tit.* 1. *cap.* 9. *num.* 4., (p) *Synod.* 1619. *tit.* 2. *cap.* 9. §. 1., & 1681. *tit.* 10. §. 5., & 1691. *tit.* 2. *cap.* 1. §. 1., (q) *cap. Aquam de Consecrat. distinct.* 3., (r) *Levit. cap.* 1. 3. & 4., (s) 4. *Regum cap.* 2. *ver.* 20. & 21., (t) *Synod.* 1681. *tit.* 11. §. 8., & 1691. *tit.* 5. *cap* 2. *n.* 9., (u) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 3. *cap.* 21. §. 2., (x) *Leo X. de anno* 1518. *sub pœna* 100. *aureorum*, (y) *Synod. Diœc.* 1589. *tit. de Eccles. pag.* 3., & 1610. *de Resident. & Cura Animar. par.* 4., (z) *Synod.* 1610. *ubi supra par.* 4., & 1619. *tit.* 7. *cap.* 2. §. 4., & 1663. *tit.* 7. *cap.* 2., & 1691. *tit.* 5. *cap.* 2. §. 6. & 7., (aa) *Synod.* 1619. *tit.* 6. *cap.* 1. §. 2. & 3., & 1691. *tit.* 4. *cap.* 1. §. 2. 3. & 4., (bb) *Synod.* 1681. *tit.* 14. §. 2., (cc) *Concil. Later. in cap. cum ex eo de Pœnit. & Remiss.*, (dd) *Trident. sess.* 5. *de Reform. cap.* 2., & *sess.* 21. *de Reform. cap.* 9., (ee) *cap. Studendum*, & *cap. Placuit* 90. *distinct.*, (ff) *Synod. Diœc.* 1691. *tit.* 2. *cap.* 9. *num.* 4., (gg) *Synod. Diœc.* 1663. *tit.* 2. *cap.* 3., & 1669. *tit.* 18. *cap.* 4., & 1674. *tit.* 4. *cap.* 2., (hh) *Synod.* 1619. *tit.* 1. *cap.* 2. §. 6., (ii) *Synod. Diœc.* 1674. *ubi supra*, (kk) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 6. §. 8., (ll) *Synod.* 1645. *ubi supra cap.* 12., (mm) *Synod.* 1663. *tit.* 6. *cap.* 5.

CAPUT IX.

DE RESIDENTIA.

1. QUamvis anxium undequaque regimen Animarum nullis certis curarum, ac solicitudinum finibus limitetur, & licèt residendi in propria Ecclesia necessitas, ex Sacrorum Canonum, ac Synodalium Constitutionum præscripto, nonnullos etiam alios Ecclesiarum Ministros, ultra Custodes Dominici Gregis, obstringat; atta-

attamen officio Parochi residentiæ leges ideo subnectimus, quià præcipuum vigilantiæ Pastoralis, officium residentia est, & ad eam singulari quodam jure, ac Divino præcepto tenentur, qui pascendis ovibus præsunt.

2. Bis, terque, & ultra Spiritus Sanctus per os Prophetarum, & Apostolorum locutus, personalem jussit Parochorum residentiam. Cognosce vultum pecoris tui, & gregem tuum diligenter considera; (*a*) iterum: Pecora tibi sunt? attende illis. (*b*) Item: Attendite universo Gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit Sanguine suo. (*c*) Et ipse Dominus Jesus Christus, primus Animarum Pastor, & bonus, ad exemplum dixit: Cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ. (*d*) Hinc Sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, & ab eodem edocta pronunciavit; Præcepto Divino (*e*) mandatum esse omnibus, quibus cura Animarum commissa est, oves suas agnoscere.

3. Nos itaque, qui maximè in optatis habemus in tota nostra Diœcesi promovere in re tam gravi curam, & diligentiam Pastorum Animarum, quibus nulla unquam oblivio proprii muneris subrepat, duo à Tridentino edita Decreta super personalem residentiam, unum sub Paulo III. sess. 6. de Reformat. Cap. 2. alterum sub Pio IV. sess. 23. de Reformat. Cap. 1., necnon Circulares Literas, jussu Sanctissimi D. N. D. Clementis PP. XI. singulis Ordinariis de Residentiæ legibus inviolabiliter servandis novissimè conscriptas, & in Additionibus impressas, jubemus ab omnibus, & singulis, quibus residentiæ personalis in propria Ecclesia onus incumbit, semel ad minus in anno legendas; inde enim, & residentiæ, & Parochialia munera, quo jure, & quanto sint pondere; quos obligent, & quamdiù, & quibus pœnis in transgressores animadvertendum sit, facilè intelligent. Renovantes insuper ea omnia, quæ in Provincialibus, & Diœcesanis Synodis à Prædecessoribus Nostris hac de re statuta sunt, decernimus, statuimus, atque mandamus, ut Præsentati ad aliquod Beneficium intra bimestre Institutionem curent, sub pœna nullitatis Præsentationis, salvo Jure Patronorum. (*f*)

4. Quicumque Animarum curam exercent, (*g*) Divinorum Præceptorum memores, [quod monet etiam proprium nomen; Parochus enim, sive Incola, sive Presbyter sonet, (*h*) præsentiam semper importat] ab Ecclesia sua non discedant, ibique Gregi suo invigilent, atque assistant eo studio, ac pietate, (*i*) ut nihil, quod ad salutem ovium sibi creditarum pertinet, ullo unquam tempore ab

illis desiderari possit, aliàs severè punientur. Hinc omninò mandamus, ut nullus Ecclesiam suam relinquat, ut alteri (*k*) inserviat, sed pascat unusquisque, (*l*) qui in ipsis est, Gregem Dei.

5. Ne quis ex ruralibus Parochis intrà Urbis mænia, vel alio in loco à Parochiali sua per duo milliaria distante, Ludimagistri, vel aliud quodcumque munus assumat, atque exerceat, neque ultrà continuos duos dies non festivos, si Ecclesiæ, quibus præsunt, intrà unam dietam distent ab Urbe, (*m*) & ultra quatuor, si longioris itineris intervallo separentur, audeat pernoctando discedere à sua Ecclesia, nisi maxima, ac repentina impellat necessitas, ab ipsis Plebanis quoad Curatos inferiores, & quoad Plebanos à viciniori Plebano approbanda, & Illustris: ac Reverendiss. Archiepiscopo pro tempore existenti, sive Vicario Generali in scriptis infrà Mensem significanda; & tunc pro suo munere oves sibi concreditas alteri idoneo, exemplarique Sacerdoti commendet, præcipuè si ægrotaverit quispiam de Parochia; (*n*) quod si non ex legitima caussa, & absque nostra licentia fecerit, inobedientiæ suæ severiores pœnas se laturum pro certo habeat. Qui verò intra duo milliaria propè Civitatem Parochialibus præsunt Ecclesiis, & ministeria in Urbe retinent totum prorsus hominem occupantia, quibus, nocturnis dumtaxat horis exceptis, & vix publicis Ecclesiæ functionibus, forsan ob extrinsecas actiones contractius absolutis, à continuis, ut deberent, propriæ sponsæ divelluntur obsequiis, noverint se nequaquam residentiæ legibus facere satis, quæ non in sola Missæ Festis diebus celebratione, & in otiosa noctis commoratione apud Ecclesiam, sed in jugi famulatu, & in assidua cultura commissæ Plebis impletur.

6. Ut Parochi, quiqui sint, in domo habitent Ecclesiæ (*o*) districtè præcipimus, etiamsi intra Parochiam, paternam, aut aliam domum obtineant; Quod si Ecclesia domum non habeat, unam ex propinquioribus conducant intra limites Parochiæ, si fructus suos facere velint: Rectorem te posuerunt, (*p*) esto in illis.

7. Abhorreant insuper præ ceteris, ne Parochiales domos Laicis ullo modo locent; dixit (*q*) enim Dominus: Porta hæc clausa erit, non aperietur, & vir non transibit per eam.

8. Cum idem omninò sit inutiliter adesse, ac abesse; Parochus, qui residet quidem, sed Pastorale munus, sed vigilem curam, sed diligens Sacramentorum, & Divini Verbi ministerium, per semetipsum intra vires non præstat, & curâ omni in Vicarium, seù Capellanum rejectâ, quasi suum non sit, nisi sudorem alienum, Christique Sanguinem exugere, deses ipse, & curis implexus ab officio alienis degit,

non

non satisfacit præcepto residentiæ, nec in foro exteriori, nec in interiori, & utrobique punibilis est pro qualitate culpæ; Quamobrem nostrum erit illum, veluti non residentem, acri animadversione, & Juris remediis ad proprii muneris partes adimplendas compellere.

9. Quoniam verò sæpè contingit, ut infirmitatis causâ proprias Parochi aliquandiù relinquere cogantur Ecclesias (*r*) ad faciliorem curationem, volumus, & mandamus, ut omnes illi, quibus ex caussa ægrotationis à residentia discedendi, & ad effectum se curandi facultas per Nos in posterum concessa fuerit, quamprimum certum testimonium à Medico pro veritate exaratum super ipsorum adversà valetudine, si id commodè præstare possint, Vicario Nostro Generali mittere debeant. Quod si morbus diuturnior fieret, eamdem Medici fidem renovare non graventur, & postquam convaluerint, Parochi statim Ecclesiæ suæ sese restituant. Contumaces verò, & non parentes, Canonicis, & à Sacro Concilio Tridentino statutis pœnis punientur.

10. Et quandocumque, caussâ prius per Nos cognitâ, (*f*), & probatâ, abesse contigerit, Vicarium idoneum à Nobis approbatum, cum debita mercedis assignatione relinquant.

11. Utque omnis cesset non residentiæ prætextus, confirmamus, & innovamus, quæ pluries in Synodalibus Prædecessorum Nostrorum (*t*) Constitutionibus decreta fuerunt, volentes, ut omnes, & singuli, quibus Animarum cura incumbit, tàm Seculares, quàm Regulares, quocumque illi nomine nuncupentur, si ex aliqua causa contendant se licitè abesse posse ultra bimestre à Concilio Tridentino permissum, infra terminum trium Mensium coram Nobis seipsos præsentent, ad eam adducendam, & in Actis justificandam. Quod si comparere renuerint, vel residere contempserint, suspensionem à Divinis extra propriam dumtaxat Ecclesiam, (*u*) ipso facto incurrent, & ad residendum remediis Juris compellentur, nullis suffragantibus licentiis tàm Parochis, quàm aliis de Jure, vel consuetudine ad residendum obligatis, aliter quam per Decretum concessis, quas omnes revocamus.

(a) *Prover.* 27. *ver.* 23., (b) *Eccles.* 7. *ver.* 24., (c) *Actor.* 20. *ver.* 28., (d) *Ioan.* 10. *ver.* 14., (e) *sess.* 23. *de Reformat. cap.* 1., (f) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 7. *cap.* 2. §. 2., *&* 1691. *tit.* 5. *cap.* 4. §. 2., (g) *Trident. sess.* 23. *de Reform. cap.* 1., (h) *Budæus in post adnot. ad l. ultim. de muner.*, *Calvin. in Lexico verbo Parochus*, (i) *Synod. Provinc.* 1573. *Rubr.* 26. *cap.* 1., *&* *Diœces.* 1691. *tit.* 5. *cap.* 2. §. 2., (k) *R. Synod. Diœces.* 1691. *tit.* 5. *cap.* 2.,

(l) *Petr.*

(l) *Petr.* 5. 2., (m) *Synod. Diœc.* 1569. *hoc tit.*; 1610. *hic* §. 3., 1619. *tit.* 7. *cap.* 2. §. 3., & 1663. *tit.* 7. *cap.* 1., & 1669. *tit.* 7. *cap.* 1., & 1674. *tit.* 4. *cap.* 1., & 1681. *tit.* 20. §. 1., & 1691. *tit.* 5. *cap.* 2. §. 1., (n) *Synod. Diœcef.* 1663. *tit.* 7. *cap.* 1. *de Refiden.*; (o) *Synod. Diœcef.* 1645. *tit.* 3. *cap.* 23. §. 5., (p) *Eccleſ.* 31. *verſ.* 1., (q) *Ezechiel.* 44. *verſ.* 2., (r) *Synod. Diœceſ.* 1681. *tit.* 20. §. 2., (ſ) *Concil. Trident. ſeſſ.* 23. *cap.* 1., (t) *Synod. Diœceſ.* 1610. *tit. de Reſid.*; (u) *Synod.* 1645. *tit.* 3. *cap.* 43. §. 1., & 1663. *tit.* 3. *cap.* 3.

CAPUT X.

DE CONGREGATIONIBUS HABENDIS A PAROCHIS, ALIISQUE SACERDOTIBUS.

1. NUmquam ſatis inculcata perſonalis reſidentia Parochorum, non eorumdem otio, ſed labori, præcipuoque, ac planè neceſſariò muneri datur, ut commiſſæ ſibi Plebi ſcientiam ſalutis tradant, & Sacramenta miniſtrent. Ne igitur cæcus cæco (*a*) ducatum præſtet, & ambo in foveam cadant, Sacerdotes univerſos, & præſertim regendis Animabus quomodocumque præpoſitos, in Divinarum literarum ſenſibus aperiendis, in Sacrorum Rituum Ceremoniis obſervandis, & in Moralis Theologiæ Quęſtionibus diſſolvendis oportet eſſe peritos. Quoniam verò nimium ſeveræ auctoritatis ratio videri poteſt (*b*) tollere quod non poſuimus, & metere quod non ſeminavimus; propterea, ut ad Animarum gubernium, & informari tyrones gratulemur, & idoneos poſt adeptum officium deſipere non doleamus, Prædeceſſorum Noſtrorum Sanctionibus (*c*) inhærentes, Sacras Academias, jampridem inſtitutas, & temporum vitio, utinam non deſidiâ Sacerdotum, aut ignorantiâ, vel contemptu collapſas, denuo reſtitui mandamus, legibuſque, ac pœnis communimus.

2. In ſingulis itaque Plebaniis literarium Conventum ſemel ſaltem in Menſe congregari præcipimus, cui, omni tergiverſatione remotâ, intereſſe omninò volumus Parochos omnes, & Sacerdotes Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtros non legitimè impeditos, eidemque Plebi ſubjectos, ſub pœna duorum aureorum in ſingulas vices; reliquos verò Sacerdotes, ſicut & Clericos enixè hortamur, ut interſint, & ardentiſſimè concupimus.

3. Locum, & diem in ſingulis Menſibus habendi Congregationem prædictam, eorumdem Sacerdotum commodo, arbitrioque remittimus, qui prævio examine, an occaſione cujuſpiam Feſtivitatis,

con-

convenire eos simul oporteat, iteratis congregandorum itineribus parcere, & in una, eademque die Ecclesiarum obsequiis, ac ipsis literariis exercitationibus facere satis licitè poterunt, dummodò inter unam, & alteram Congregationem tantum temporis intercedat, & tantum in constituta suppetat, quod ad propositas Theologicas Quæstiones maturè præparandas, & respectivè discutiendas reputetur idoneum. Æstivos verò, hybernosque Conventus anticipare, vel differre, viarum, & temporum incommoditatibus præcaventes, permittimus, dum tamen duodenarius Congregationum numerus intra annum inviolabiliter servetur.

4. Uniuscujusque sessionis materiam præfigimus unum ex Tridentini Concilii Capitibus, in litera, & in sensu explicandum, aliquam Breviarii, vel Ritualis Romani, seù Missalis Rubricam, theoricè, & practicè exponendam; duos Conscientiæ Casus, theologicè decidendos, & enodandos: alterum ex duodecim pro singulis Mensibus quotannis auctoritate Nostrâ proponendis depromptum, alterum à Plebano, seù quovis alio Congregationis Præside in singulas Congregationes excitandum; & aliquam demum ex Synodalibus hisce Constitutionibus, non cortice tenus, sed medullitus quoad observantiam etiam, & quoad remedia introspiciendam.

5. Per duas saltem horas in hac Sacra palestra exerceantur; dicturi tamen sententias suas, non ultrò enatas, & temerè amplexas proferant, sed Doctorum, aut Sacrorum Canonum auctoritate communiant, clamoresque, & altercationes, servatâ modestiâ, & charitate, devitent.

6. Casuum decisiones, in quas plurimorum suffragia consenserint, Congregationis Secretarius in particularem Codicem, communibus Congregationum sumptibus comparandum, referat, & amplexæ opinionis fundamenta, rejectæque confutationes accuratè conscribat, & Librum ipsum tempore Paschali, sub pœna quatuor aureorum, ad Deputatum Generalem, qui erit Dom. Canonicus Pœnitentiarius pro tempore existens Nostræ Metropolitanæ, transmittat.

7. Probandis, vel corrigendis Congregationum resolutionibus Examinatores Synodales, per Nos, vel per eumdem Deputatum Generalem singulis vicibus præfiniendos, constituimus; eosque, quantum in Domino possumus, vehementer hortamur, ut injunctum sibi munus patienter, ac diligenter exerceant: propositasque Quæstiones enodent, & perperam solutas emendent, ac propria subscriptione confirment, acceptumque à Deputato Generali Codicem, in Congregatione Generali, quam cum omnibus Theologis Revisoribus, ante ela-

elapsum tempus Paschale, die, & horâ à Nobis designandâ quotannis habebimus, exhibeant, referantque de statu, tàm quoad actus, quàm quoad excusationes Congregationis, cujus Codicem ad revidendum quisque recepit, & si quid corrigendum censuerint, remedia proponant.

8. Ruralium Ecclesiarum ad invicem distantia, Sacerdotumque, & Clericorum inibi degentium raritas, & disgregatio, quotidianam, quæ eorum eruditioni plurimum conferret, Sacræ Academiæ frequentiam, ad unicam dumtaxat in singulis Mensibus sessionem coarctare coëgerunt. In Oppidis verò, ubi Collegiatæ reperiuntur Ecclesiæ, & ubicumque frequens est Sacerdotum, & Clericorum numerus, bis in Mense cogi literarios hujusmodi Congressus jubemus, servatis ceteroquin omnibus, quæ superiùs de menstruis Congregationibus præfinivimus.

9. Quæ profectò, ut dilucidiùs pateant, & observentur exactiùs, particulari Instructione, in Synodi Appendice, seù Additionibus referendâ, & singulis Plebanis, seù Præpositis Matricium Ecclesiarum jam transmissâ, & in vim Synodalis Constitutionis omninò attendendâ, complectimur.

10. Ne verò ruralis Cleri, cui hactenus prospeximus, profectibus, & instructioni consulentes, contemnere videamur urbanum, pro quo ad Nostri Pastoralis oneris levamen, in Sanctimonialium regimine, & promovendorum examine, & in consiliorum delectu, veluti curarum omnium Nostrarum participe, frequentius evocando, solicitiores esse debemus, vehementer hortamur omnes, & singulos Civitatis Nostræ Sacerdotes, & Clericos, præsertim verò Parochialibus regendis Ecclesiis admotos, & Monialium, aliorumque Fidelium Confessionibus excipiendis deputatos, ut ad aliquam ex pluribus Academiis, in quibus Theologiæ Moralis Quæstiones, & Conscientiæ Casus pertractantur, ac dissolvuntur, frequenter accedant, & rerum hujusmodi peritiam ad Pœnitentiæ Sacramentum fructuosè ministrandum, vel expertes comparent, vel docti perficiant.

11. Nemo autem Secularis Sacerdos, quantumvis in Theologica facultate lauream Doctoralem ubicumque adeptus, Theologicas hasce Academias, seù Scholas, absque permissione Nostra, vel Vicarii Nostri Generalis, sub arbitrariis pœnis severè omninò repetendis, instituat: neque enim cuicumque licere volumus periculosas Conscientiæ materias, veluti è cathedra, pertractare, ac docere, nisi prævio examine, vel nisi alias arbitrio Nostro probetur idoneus, & habendæ Academiæ facultatem expressam obtineat.

(a) *Matth.*

(a) *Matth.* 15. *verſ.* 14., (b) *Luc.* 19. *ver.* 21.. (c) *Synod.* 1619. *tit.* 8. *cap.* 4., *&* 1629. *hoc tit. pag.* 6., *&* 1637. *tit.* 4., *&* 1656. *tit.* 10. *cap.* 1. *&* 2., *&* 1691. *tit.* 6. *cap.* 3. *n.* 2.

CAPUT XI.

DE DIVINIS OFFICIIS.

1. SAcrificium laudis qui in Presbyterali officio, Clericalique miniſterio conſtituti ſunt, pro Cœleſtium gratiarum actione, totius Eccleſiæ, (*a*) atque Chriſtiani Populi proſperitate, Deo offerre tenentur, illudque omni mentis attentione, & devoto cordis affectu perſolvere, ne indè aſſumant in ſe peccatum, undè pro aliis potuerunt habere remedium. Quapropter qui Eccleſiaſtico jure, ſive ratione Sacrorum Ordinum, (*b*) ſeù Beneficiorum, quibus proviſi ſunt, ad Divini Officii recitationem tenentur, juxtà Breviarii Romani Rubricas, ac Regulas à B. Pio V., & ab Urbano VIII. præſcriptas, Kalendariumque ex mandato Noſtro quotannis edendum, nocturnas, ac diurnas horas, ſtatutis ab Eccleſia temporibus, quotidiè recitent; aliàs qui, legitimo ceſſante impedimento, Divinum Officium recitare omiſerit, vel ſecundum præfatas Rubricas, & Kalendarium non dixerit, ſi in Sacris Ordinibus abſque Beneficio conſtitutus ſit, à Nobis, ſeù Vicario Noſtro pro prima, & ſecunda vice acriter moneatur, & creſcente contumaciâ puniatur arbitrio: ſi vero Beneficium poſſideat, (*c*) fructus pro rata temporis, & omiſſionis Officii ſuos non faciat, ſed in pauperes diſtribuere, vel in Eccleſiæ fabricam erogare teneatur.

2. Kalendarium, (*d*) ex laudabili conſuetudine pro Noſtra Metropolitana quolibet anno typis imprimendum, ſeriem Officiorum in dies præſcribat, quam, ſub arbitrariis pœnis, aliquid addendo, vel detrahendo, nemini liceat variare. Tabulas autem horarias, à Dom. quond. Vincentio Viviano, celeberrimo Matheſeos profeſſore, & clariſſimo Patriæ Noſtræ lumine confectas, & in Enchiridio Dom. olim Hippolyti Tonelli eruditiſſimi Sacerdotis inſertas, denotantes tempus mediæ noctis, Auroræ, Solis ortus, & meridiei, quam maximè neceſſarias pro Jejuniorum obſervantia, Divini Officii recitatione, & Miſſæ celebratione continuè perſolvendis, in Additionibus apponimus.

3. In Choro vana colloquia non habeantur, non legantur literæ, nec aliæ quælibet Scripturæ, aut Libri, nec de loco ad locum vagetur. Qua de re à Capitulis, Canonicis, & Clero Collegiatarum

Ecclesiarum hujus Nostræ Diœcesis Constitutiones suas in præmissis, omnibusque aliis, quam religiosissimè observari enixè præcipimus. Sacerdotes è Choro egredientes ad Missam celebrandam, & in Sacristia commorantes, nisi à Sacrista vocentur, pœnam punctaturæ subeant, oneratâ desuper conscientiâ Choristæ.

4. Ad pietatem autem, & devotionem excitandam hortamur, ut qui horis Canonicis, Officiis, aliisque precibus in Choris recitandis tenentur, saluberrimas Sanctissimi Præsulis Caroli Borromei admonitiones præ oculis habeant, & sæpissimè pervolvant, quas in Additionibus reperient.

5. In Divinis celebrandis Officiis cujuscumque generis Musicas, (e) lascivum quid, vel impurum referentes, & quæ in longum protractæ stantem in Altari Sacerdotem sacrafacientem ab expedita Missæ prosecutione, post Epistolam, ante Præfationem, ac Dominicam Orationem, & post Communionem remorantur, prohibemus, Musicæque Præfectos, vulgo *Maestri di Cappella*, contra Nostram hanc Sanctionem facientes, quinque in singulas vices aureorum pœnâ, denuncianti pro una medietate, pro altera Piis Locis applicandâ, mulctamus.

6. Tollatur denique abusus ille, utpote injustus, quo in defunctorum Officiis, Associationibus, Exequiis, pares in eleemosyna faciunt absentes iis, qui interfuerunt, cum damno, vel defuncti, vel illorum, qui Officium, Associationem, aut Exequias suis impensis curarunt.

(a) *S. Cæsar. Arelat. homil.* 3., (b) *c. Dolentes de Celebrat. Missar., c. quia per ambitiosam de Rescript. in* 6., *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 14., *&* 1691. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 3., (c) *Pio V. Constit.* 135. *in quarta Append. num. xiij.*, (d) *Synod. Diœc.* 1691. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 3., (e) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 4. *cap.* 1.

CAPUT XII.

DE SACRIS PROCESSIONIBUS.

1. Divinorum Officiorum pars non mediocris est solemnis Litaniarum supplicatio, atque Processionum usus, ab Ecclesia Catholica, Divino Spiritu afflata, exempla, tùm veteris, tùm novi Testamenti secuta, Fidelibus semper commendatus, usurpatusque. Ut ergo hæ publicæ, laudatissimæque Processiones, quæ magna in se, ac Divina Mysteria, & salutares Christianæ pietatis fructus complectuntur, ritè celebrentur, volumus, ut omnes quotquot

illas

illas peragere debent, quæ in Rituali Romano de Processionibus, tàm in genere, quàm in specie præscripta sunt, attentè legant, eaque inviolabiliter observent. (*a*) Ita enim fore speramus, ut quæ benè à Prædecessoribus Nostris, ac sapienter, de gravitate, modestia, ac reverentia; de separatione Laicorum à Clericis; feminarum à viris; de habitu decenti; de modo, & ordine servando, deque abusibus in eis vitandis decreta sunt, etiamsi à Nobis non repetantur, observentur omninò; cum certum sit apud Sacrorum Canonum Professores, quod Rituale Romanum habet vim legis, & quod ejus Rubricæ obligant, aliæ sub præcepto, aliæ sub consilio.

2. Parochi, ac reliqui quicumque Sacerdotes supplices procedentes, (*b*) approbatis solùm Litaniarum formulis, & precationibus utantur. Qua in re numquam errabunt, si ab assignatis precibus in eodem Rituali minimè declinaverint.

3. In solemnioribus Processionibus Corporis Christi, & Sancti Joannis Baptistæ, Confratres Societatum non canant novos rhythmos, aut preces, præter hymnos Breviarii Romani, aut psalmos Davidicos, vel Cantica ex Sacra Scriptura deprompta.

4. Processionibus, quæ nocturno tempore fieri solent, feminas interesse penitus vetamus, earum enim occasione (*c*) diminui magis, (nisi potiùs omninò tollatur,) quam augeri pietatem experientia docet.

5. Diurnis etiam Processionibus, puellæ, & mulieres nullatenus admittantur, exceptis in Processione S. Joannis consuetis Piorum Locorum Puellis, & Confraternitatibus Ruralibus, quando ad Templa Florentinæ Urbis, & aliorum Locorum invisenda venerint. (*d*)

6. Processiones omnes, etiam Regularium, ultra vigesimam quartam horam omninò non protrahantur.

7. Vetamus quoque, ne absque Nostra, vel Vicarii Generalis licentia, ullæ novæ Processiones, sive publicæ, sivæ privatæ instituantur. Regulares intra Claustri ambitum, (*e*) aut circa Ecclesiarum suarum dumtaxat muros Processiones suas ducant, nisi privilegio gaudeant Pontificio, aut consuetudine legitimè præscriptâ nitantur. Neque Parochi eas ducant per fines alterius Parochiæ, Loci Parocho irrequisito. Laici, nisi Sacerdotem, Superpelliceo, Stolà, & Clericali pileo saltem decoratum, secum habuerint, absque facultate legitima processionaliter non incedant, exceptis solemnibus, (*f*) & publicis Processionibus ab Ordinario indictis, ad quas etiam Cleri Seculares, vel Regulares conveniunt. Si ad aliquam Civitatis, vel Diœcesis Nostræ Ecclesiam Metropolitanæ Capitulum accesserit, il-

lius Ecclesiæ Clerici, vel Religiosi omnes ad Templi valvas obviantes illud excipiant. (g) Contravenientes, si Seculares Clerici fuerint, vigintiquinque aureorum pœnas dabunt, si Regulares, per Mensem eorum Ecclesia Interdicto subiacebit. (h)

8. Si Clerus alicuius Ecclesiæ processionaliter ob Indulgentias, vel alia ex caussa ad Ecclesiam venerit, ex Sacrorum Romanæ Ecclesiæ Rituum præscripto, accendantur in majori Altari Candelæ, atque pulsentur Campanæ.

9. Priores, & Rectores Civitatis, qui Missis, Vesperis, Processionibus, vel aliis functionibus Sacris in Metropolitana Ecclesia interesse aliquibus certis diebus per annum tenentur, quando suam vicem alteri committunt, idoneis semper ad omnes Ecclesiasticas functiones ritè obeundas, decentibusque, tàm Clericalibus, quàm Sacris vestibus indutis, Sacerdotibus tantum, & nullo modo Clericis inferioribus, licèt ad Sacros Ordines Subdiaconatus, vel Diaconatus promotis, hoc munus tradant; Et potissimum prohibemus, ne deinceps Clerici Sacerdotibus inferiores, ut supra, publicè, & solemniter in quacumque Processione Sacras gestent Sanctorum Reliquias; quod si id facere attentaverint, tàm ipsi Clerici, quàm ij, qui eos ad gestandum miserint, vel admiserint, quicumque illi sint, sciant se à Nobis severè fore plectendos. Volumus etiam, & præcipimus, ut dicti Priores, & Rectores, vel Sacerdotes, qui ab eis fuerint missi, processionaliter cum aliis semper, & suo loco ab Ecclesia, à qua Processio incipit, discedant, & ad eamdem eodem modo semper redeant; quod maximè omninò servent eâ modestiâ, & gravitate, quâ decet; cum Sacris vestibus induti sint ij, qui ad gestandas Reliquias sunt destinati, dictis Sacris vestibus nullo modò alio in loco, quam in una ex Sacristiis dictæ Ecclesiæ induantur, vel exuantur. Processioni verò diei Sanctissimi Corporis Christi personaliter, & per se ipsos omnes supradicti Priores, & Rectores accedant, nisi infirmitate, aut aliâ necessariâ simili, & manifestâ caussâ impediti fuerint. Priores tamen, & Rectores illarum Ecclesiarum, quæ ad Regulares pervenerunt, & dictæ etiam Processioni interesse tenentur, possint mittere alium, sed Sacerdotem, qui eos repræsentet. Choristæ autem ejusdem Metropolitanæ districtè præcipimus, ut ea, quæ (non obstante quacumque consuetudine in contrarium etiam immemorabili) servari inviolabiliter decernimus in hac Constitutione, diligentissimè curet, quantum ad ipsum spectat, ut executioni mandentur, non admittendo scilicet Clericos non Sacerdotes, & contrafacientes in aliquo ex prædictis pro qualibet vice punctan-

do,

do, consuetæque pœnæ subiiciendo, & si fuerit negligens, vel indulgens admittendo frivolas excusationes, ipsemet pœnâ unius ducati aurei, Locis Piis, & delatori æquis portionibus applicandi, vel aliâ arbitrariâ à Nobis, vel à Vicario Nostro omninò punietur. Hanc autem Constitutionem ligare volumus ab hac ipsa publicationis die, non obstante quod aliter de ceteris supra declaratum sit.

10. Vexillum, quod vulgo dicitur *Stendardo*, quando in Processionibus illud Plebis comparere debet erectum, vel quando ad Plebem eundum est, (*i*) numquam ab aliis ejusdem Plebanatus Ecclesijs, vel Laicorum Confraternitatibus erigatur, exceptis iis, quibus speciali privilegio in hujusmodi actibus est permissum, sub pœna pecuniaria arbitrio Nostro declaranda. Feriâ Quintâ in Cœna Domini, & Feriâ Sextâ in Parasceve, (*k*) ab Ecclesiis Processiones non egrediantur, juxtà Sacræ Rituum Congregationis Decreta, à quibus omninò & Secularis, & Regularis Clerus afficitur.

11. Processio in die Solemnitatis (*l*) Corporis Christi à solis Matricibus Ecclesiis fiat horâ competenti, & in præcedenti Dominico die, palam ex Altari, per Plebanum, aut alium Ecclesiæ Matricis Rectorem prænunciatâ; & ad eam Parochi omnes per se, vel si legitimè fuerint impediti, per alium Sacerdotem idoneum accedant, totique Sacræ functioni intersint, & inserviant Ecclesiastico talari habitu, nudo capite, & summa cum reverentia; & Laicorum Societates cum Signis, & Saccis suis talaribus piè, ac devotè, sub arbitrariis pœnis, convenire de more, & interesse teneantur. Plebanos tamen, & alios Matricium Ecclesiarum Rectores monemus, ut ante meridiem omninò Solemnitatem absolvi curent, sub pœna arbitraria. Nec sese Plebani de horæ tarditate excusent, ob necessitatem expectandi absentes, sed horâ intimatâ omninò discedant, & absentes pœnis statutis subjaceant. In Parochiis autem Matrici Ecclesiæ subiectis, solemnis hujusmodi Processio, vel infra Octavam, vel in die Octavæ fieri possit; si quis autem eam ultrà prædictam Octavam transferre præsumpserit, salvis tamen Privilegiis Apostolicis, in pœnam decem aureorum, qui convertantur in usus pios, se noverit incursurum, Nostrique etiam arbitrii. (*m*)

12. Accepimus etiam nonnullis in Locis, & præsertim in quibusdam Regularium Ecclesiis, tàm immediatè ante Benedictionem Populo adoranti cum Augustissimo Eucharistiæ Sacramento impertiendam, quàm in actu ejusdem Benedictionis, alias orationes, vel preces, aut versiculos publicè decantari, citrà Ritus, & Ceremonias in Rituali Romano, & Ceremoniali Episcoporum providè præscriptas,

& se-

& respectivè constitutas, quibus cavetur, ut particulares preces, si quæ superaddi velint, ante Hymnum *Pange lingua, &c.* seù ejus versiculum *Tantum ergo, &c.* præmittantur, & ut oratio *Deus, qui nobis sub Sacramento, &c.* nullis prorsus intermediis precibus, immediatè præcedat ipsam Benedictionem, quam, signante Sacerdote, & conticente Clero, pronus etiam cum silentio Populus adorat. Rejectis igitur quibuslibet contrariis consuetudinibus, quantumcumque ex pietate proficiscentibus, servari districtè mandamus, quæ in Rituali, & Cęremoniali prædictis communiter præscribuntur, omnemque etiam minimam eorum alterationem prohibemus, ne ulli ritus recenter excogitati sine Apostolicæ Sedis approbatione sensim invalescant.

13. Ut Supplicationum, & Processionum, quæ in die Festo S.Marci, (*n*) & in diebus Rogationum ex antiquo Ecclesiæ instituto peragi solent, in singulis extrà Civitatem Parochialibus Ecclesiis usus servetur, licere in posterum volumus unicuique Parocho illis diebus per circuitum suæ Parochiæ, aut statis prius, aut statuendis auctoritate Nostrâ de novo locis, Processiones istas, & Supplicationes celebrare, dummodò nullæ Benedictiones, & preces in eis adhibeantur nisi ex Rituali Romano; & tunc in propria Parochia decentiùs occupatos ab Ecclesiæ Matricis obsequiis penitus liberamus. Qui verò Priores, vel Rectores hujusmodi Processiones in propria rurali Parochia habere noluerint, ad Ecclesiam proprii Plebani, juxtà Locorum consuetudines hactenus observatas, sub pœna pecuniaria arbitrio Nostro imponenda accedant, ut Plebanum adiuvent, & pietatis specimen Populis exhibeant, & ut Matrices Ecclesiæ majori cum solemnitate, ac decore, præcipuam Universalis Ecclesiæ institutionem adimpleant.

14. Divinorum Officiorum, Supplicationum, & Processionum tempore (*o*) ludi, choreæ, vani conventus, vulgo *raddotti*, *o crocchi*, omninò prohibentur; in contrarium facientes mulctis plectentur.

15. Plebani, Priores, & Rectores Ecclesiarum Nostræ Diæcesis, quando conveniunt ad Festivitates, Supplicationes, Officia, defunctorum Associationes, & alias publicas functiones, accedant cum Cottis, Biretis, & Capuciis, sub pœna duorum aureorum pro qualibet vice. (*p*) Valde enim indecens est, quod Sacerdos sit sicut Populus, non solùm in moribus, sed etiam in ipso externo habitu; nec mirum si contemnantur illi, qui deponunt signa honoris, habitum scilicet Clericalem, & quos Officia Divina peragere non pudet pileis superinductis ex palea contextis. (a)

(a) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 4. *cap.* 2. §. 4., (b) *dicta Synod.* 1619. *tit.* 4. *cap.* 2. §. 4., (c) *Synod.* 1619. *tit.* 4. *cap.* 2. §. 1., & 1691. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 1., (d) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 14. §. 10., & 1691. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 2., (e) *dicta Synod.* 1619. *tit.* 4. *cap.* 2. §. 5., (f) *ubi proximè supra*, (g) *dicta Synod.* 1619. *tit.* 4. *cap.* 2. §. 3., & 1691. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 3., (h) *Piscar. lib.* 2. *sect.* 2. *cap.* 4. *n.* 10., *Corf. in Prax. tract.* 1. *par.* 1. *cap.* 18. §. 6., (i) *Synod.* 1645. *tit.* 1. *cap.* 14. §. 12., & 1691. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 5., (k) *Synod. Diœc.* 1691. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 5., (l) *Synod.* 1619. *tit.* 4. *cap.* 2. §. 6., & 1645. *tit.* 1. *cap.* 14. §. 8., & 1691. *tit.* 2. *cap.* 4. §. 2., [m] *Synod.* 1691. *tit.* 2. *cap.* 4. *n.* 2., [n] *Synod. Diœces.* 1637. *tit.* 11. §. 2., [o] *Synod.* 1691. *tit.* 2. *cap.* 2. §. 4., [p] *Synod. Diœc.* 1629. *fol.* 6.

CAPUT XIII.

DE PRÆCEDENTIIS.

1. PAx ibi, ubi tranquillitas ordinis. [*a*] Hoc in Elementorum, hoc in Cœlorum machina admiramur, ubi rerum ordinationes, & ordines, licèt discordes, unum tamen, atque idem opus admirabili quadam concordiâ efficiunt, neque pulchritudinem ejus, & sapientiam inordinatione ullâ perturbant; Hoc in Cœlesti Angelorum, & Cœlitum Hjerarchia credimus, ubi Ordines sunt alii aliis altiores, inferioresque dignitate, gradu, officio, & ministerio; unanimes tamen uno ore honorificant Deum, & Patrem Domini Nostri Jesu. Hoc & in Diœcesi Nostra circumamicta varietate ardenter expetimus, ut ea quisque, quæ sibi conveniant, & debeantur, agnoscat, alieno non se immisceat ministerio, cedat spontè, cui cedendum erit, & pertinaciter indebitum sibi honorem non usurpet.

2. Quapropter, ne circa Processiones, quæ humiliationis coram Domino specimen esse debent, ullæ de Præcedentia controversiæ, quæ vix à superbiæ spiritu, certè quidem à scandalo, rarissimè separari solent, intempestivæ exoriantur, eas omnes ad Nos opportuno tempore deferri jubemus, juxtà Sacri Concilii Tridentini sancita, (*b*) & Summorum Pontificum Bullas definiendas, aut maturè componendas. Quod si per temporis angustias id fieri nequeat, utpotè imminente, aut jam inchoatâ Processionis faciendæ horâ, ad evitanda pusillorum scandala, & ad salvanda Partium jura, prudentior,

facta coram testibus protestatione, & juxtà Evangelicum monitum, & Apostolicam suasionem, ex charitate fraternitatis honore præveniens, recumbere in novissimo loco non erubescat, ad suum postea majori cum gloria, & cum adversantium rubore ascensurus, ne interim servitium Dei perturbetur; Declarantibus Nobis hujusmodi protestationem, & actum laudabilem nullum ei præjudicium inferre, sed potiùs Judicis arbitrium in dubio favorabile promovere.

3. Et quamvis pudeat contra pharisaicam vanitatem aliud remedium, quam consilium Evangelicum Sacerdotibus proponere, ut scilicet qui major est in eis, fiat sicut minor, & qui præcessor est, sicut ministrator: attamen Ecclesiasticæ Hjerarchiæ, ex Prædecessorum Nostrorum judicio, ordinem quemdam præfinientes, distinguendis Clericorum gradibus, & litibus, si fortè, Lucifero superseminante, veluti zizania inter triticum, pullularent, faciliùs dirimendis opportunum, statuimus, ac decernimus, [ubi inveterata consuetudo non est, ut Plebanus ipse, tùm in aliis, tùm in propria sui Plebanatus Ecclesia functiones peragat,] tàm Plebanos, quàm Priores, & Rectores, & alios quoscumque Parochos Nostræ Diœcesis, posse tàm occasione Festorum, quàm Exequiarum, ceterarumque functionum in propriis, & sibi commissis Ecclesiis, per se ipsos munus adimplere, vel si quando nolint, vel sint impediti, aut urbanitatis gratiâ, quod maximè commendamus, velint invitatos Sacerdotes, [ut frequenter fieri solet,] in hujusmodi functionibus honorare, juridicus ordo servandus erit, itaùt primo loco jus canendi, benedicendi, &c Plebano proprio, non alieno competat, si ipse adsit, aut velit; ejusque appellatione comprehendimus etiam Viceplebanos illos, aut Vicepræpositos, & respectivè Vicepriores, qui Ecclesiarum annexarum Capitulis, Hospitalibus, Monasteriis, Præbendis, Commendisve cujuscumque Ordinis Militaris præcipuam curam gerunt, quamvis ad nutum Principalis non residentis amovibiles: Plebano autem absente, aut nolente, Priori primum, seù Vicepriori, ut suprà, servatâ inter plures Ecclesiæ Parochiali titulo antiquiùs decoratæ prærogativâ; ac Locorum consuetudine: Postmodum verò antiquiori Curato, inspectâ prioritate possessionis, & quâcumque officii perpetui, vel temporalis distinctione rejectâ, & sic de ceteris; nisi in Plebanatu adsit aliqua Ecclesia, quæ gaudeat aliquo indulto, aut speciali privilegio, aut antiquâ consuetudine in præcedendo aliis in similibus functionibus.

4. Quoniam verò contentio inter Parochos, quis eorum videatur esse maior, exoriri plerumque solet, inter Capellanos Plebanorum

rum (Plebanis ipsis absentibus,) & alios Plebaniæ Priores, vel Rectores, declaramus Capellanos substitutos, licet abusivè, ad differentiam aliorum, de quibus supra, Viceplebanos, Vicepriores, Vicerectores aliquando nuncupatos, tàm à Plebanis, quàm à Prioribus, vel à ceteris Rectoribus mitti solitos, etiam in Ecclesia propria illius, cuius vicem gerunt, nullum habere jus præcedendi aliis personaliter accedentibus, sed tantum inter ipsosmet substitutos habitâ ratione Principalis, & in casibus, in quibus sub aliqua pœna interessentia præcipitur iis, quos repræsentant, posse repræsentatorum personam gerere, non ad ius honorificum præcedentiæ consequendæ in concursu cujusvis Parochi de Plebanatu, etiam inferioris gradus, sed ad effectum pœnæ solummodò vitandæ.

5. Excipiuntur tamen ab hac regula ii casus, in quibus, ultra superpelliceum, & biretum, ipsi Capellani substituti, ut supra, comparere tenentur cum stola, in quibus ipsi locum sui repræsentati, & præcedentiam habebunt; veluti in Associationibus defunctorum, quando, vel extra Parochiam illius, quem repræsentant, exportantur, vel ad eamdem afferuntur; juxtà Provincialis Synodi Sanctiones. (c)

6. Spectat autem ad hanc præcedentiarum materiam Choralium etiam indumentorum diversitas: Ad tollendas igitur, quoad ejus fieri potest, difficultates omnes, quæ oriri possent circa habitus, quibus respectivè in publicis Ecclesiasticis, Sacrisque functionibus, unusquisque Clericus indui debet, inhærendo iis, quæ à Prædecessoribus Nostris, præcipuè verò à Petro Niccolino, (d) providè sancita fuerunt, hæc Nos statuimus.

7. Habitu Canonicali supra rochetum, vel superpelliceum, & bireto uti debent Canonici, juxtà formam in Indultis à S. Sede Apostolica sibi traditam.

8. Rocheto, & desuper mantelletta vestiendi sunt Prothonotarii, & alii, si qui sunt, quibus Summi Pontificis concessione hujusmodi delatio permittitur in iis locis, & actibus, in quibus de jure sibi conceditur.

9. Monemus tamen illos, (e) qui titulo Prothonotariatus decorantur, ut in iis publicis actibus, in quibus invitantur, vel comparere tenentur tamquam Plebani, Priores, & Rectores, aut simplices Presbyteri, vel Clerici, easque personas in eodem ordine cum aliis non Prothonotariis repræsentare, ad tollendas omnes rixarum caussas, & juxtà laudabilem, & inveteratam consuetudinem, non compareant cum rocheto, & mantelletta, sed cum illo Ecclesiastico habitu, qui personæ repræsentandæ respondet. Quæ omnia maximè cunctis

in memoriam revocamus, ex auctoritate à Sacra Congregatione alteri ex Prædecessoribus Nostris peculiaribus literis plenissimè concessa, sub die 17. Martii 1629.

10. Ceteri omnes, quavis immemorabili consuetudine nequaquam obstante, rochetum nullo pacto, tempore, aut loco deferre in tota Nostra Diœcesi, nisi plecti severissimè velint, unquam audeant.

11. Plebani bireto, superpelliceo, & almutio, vulgo *Batulo*, violaceo, juxtà consuetam, & decentem formam, & mensuram, in Sacris, & publicis functionibus semper utantur, (*f*) sub pœna, transgrediendo, duorum ducatorum in singulas vices. Priores, tàm rurales, quàm Civitatis, bireto, superpelliceo, & almutio pariter nigro, cum amento in extrema ora coloris rubri, vulgo *Mostra*, ad majorem decentiam, & ordinis distinctionem, cujusmodi est illud Plebanorum; Rectores verò rurales, retentà in Civitate antiquâ consuetudine, bireto, superpelliceo, & almutio pariter nigro, cum amento in extrema ora nigri coloris, sublatâ quacumque antiquiori differentiâ inter Priores, & Rectores gestandi almutium super utrisque humeris, vel super altero tantum, & factà potestate eligendi ad uniuscuiusque commodum, & arbitrium.

12. Qui verò, ultra biretum, & superpelliceum, habent pelliceum gufum, vel aliquem alium habitum, quo à ceteris distinguntur, consuetudinem absque minimâ inobservantiæ læsione intemeratam servent, sub pœnis inter eos statutis.

13. Ceteri omnes Clerici, nullà aliâ speciali Ecclesiastici habitus notâ insigniti, in Sacris, & publicis Ecclesiasticis functionibus, ad hoc, ut pœnis duorum aureorum pro qualibet vice non subiiciantur, & distributiones lucrentur, gestent semper biretum, & superpelliceum.

14. Rurales autem Ecclesiastici, quiqui sint, maximè caveant, ne tunc pileis contextis ex paleâ utantur, nisi duo ducata pro pœnâ solvere velint.

15. Vetamus insuper cunctis Clericis Nobis subiectis, sive in minoribus, sive in maioribus Ordinibus constitutis, sub pœna pariter duorum ducatorum in singulas vices, æquis portionibus relatori, executori, & Piis Locis distribuendorum, ne per Civitatem, vel extra eam, superpelliceo, vel simili Ecclesiastico habitu, in Sacris functionibus adhibendo, induti extra Ecclesiam eant, nisi in Processionibus, vel ad aliud officium Ecclesiasticum obeundum, non autem ad actus profanos exercendos; omni contrariâ etiam immemorabili consuetudine non obstante.

16. Ut Plebaniæ à Prioralibus Ecclesiis distinguantur, iubemus, ne Ve-

ne Vexilla, vulgo *Stendardi*, earumdem Prioriarum magnâ fericâ Cruce quadripartiantur, quod folis Matricibus Eccleiis conceditur, falvâ tamen antiquâ confuetudine, privilegiifque Apoftolicis.

17. Veftes autem, feù indumenta Clericorum, aliarumque perfonarum Ecclefiafticarum fint femper munda, decentia, & numquam lacera; qui non paruerint, caveant, ne, ultra pœnas indictas, incidant in illud, quod Dominus per Sophoniam comminatus eft: *Visitabo* (*g*) *fuper omnes, qui induti funt vefte peregrinâ*. Qui verò fuerint obedientes, benedictionem accipiant, quam accepit Jacob à Patriarcha Ifaaco, quando, fentiens veftimentorum illius fragrantiam, benedixit, & ait: *Ecce odor filii mei*, (*h*) *ficut odor agri pleni, cui benedixit Dominus*.

(a) *ex D. Auguft. D. Thom.* 2. 2. *quæft.* 29. *artic.* 1. (b) *Concil. Trident. feff.* 25. *cap.* 13. *de Reformat.*, *Bulla Gregor. XIII. incipit: Expofcit Paftoralis anni* 1583. *la* 84., (c) *Synod. Provin.* 1573. *Rubr.* 47. *c.* 2. *de Funerib.*, (d) *Synod. Diæc.* 1645. *tit.* 4. *cap.* 24. § 25. *& feqq.*, (e) *Synod* 1643. §. 28. *ubi fupra*, (f) *Synod. Diæc.* 1629. *de Habit. & Honeft. Cleric.*, *&* 1637. *tit.* 15. *de Habit. & Præc. Cleric.* §. 3., (g) *Soph.* 1. *v.* 8., (h) *Genef.* 27. *v.* 27.

CAPUT XIV.

DE FUNERIBUS.

1. QUoniam funerum ager, ad pietatem in vita defunctos, & ad vitæ hujus calamitofæ admonitionem, vel ab Apoftolis ipfis, vel à primis fanctæ Fidei noftræ Patribus natus, in fpinofis controverfiis, à fordida habendi fiti, five à vana præcedendi ambitione excitatis, producendis unquam non fterilefcit; propterea Proceffionibus, & Præcedentiis, Conftitutionum Noftrarum ope, à litium, & fcandalorum periculis perpetuò vindicatis, ad leges funerum, quæ, neque minoribus, neque paucioribus fpinis oblita funt, fanciendas pertranfimus.

2. Prædecefforum Noftrorum (*a*) Synodalibus Conftitutionibus inhærentes, & B. Pii V. (*b*) Sanctiones filiali prorfus obfequio venerantes, præcipimus, ut intra duos Menfes in omnibus Noftræ Diœcefis Eccleiis, Oratoriis, Capellis, Confraternitatibus, & Sacris aliis quibufcumque Locis, Capfæ omnes, & Depofita, feù alia cadaverum conditoria fuper terram exiftentia penitus amoveantur, æneis, marmoreis, aut lapideis, fi tamen Eccleiis decus, ac ornamentum potius afferant, quam impedimentum, & deformationem,

dumtaxat exceptis; Ossa verò, aut cineres, si fortè in iis, etiam, ut supra, non demoliendis, adhuc existerent, infra pavimentum tumulentur; quod ad omnia in futurum cadavera protendimus; ab Altaribus autem, eorumque gradibus, sepulchra omninò amoveri mandamus, ac transgressores arbitrariis pœnis obnoxios facimus.

3. Sepulturæ, tàm in Ecclesiis, Oratoriis, Capellis, & Confraternitatibus, quàm in Cæmeteriis extructæ, (c) duplici lapide, quoad fieri potest, claudantur; Cæmeteria, præsertim extra Civitatem, & quæ fabrefactis cellulis non distinguuntur, sed effossione factâ tumulandis cadaveribus destinantur, muro, vel alio quovis repagulo, ab hominum, ac bestiarum iniuriis defendi, & magnæ Crucis erectione consecrari jubemus.

4. Ne verò, extrinsecè munda, & dealbata, intrinsecus sepulchra polluantur, eiici, & respectivè non humari (d) in prædictis eorum cadavera jubemus, qui nominatim excommunicati, denunciati, vel publici percussores Clericorum absque absolutione decesserint, vel manifesti usurarii, & alii, qui ab Ecclesiastica sepultura repelluntur, ne sepelientes pœnas subeant, quas Sacri Canones optimo jure non parentibus imponunt; In casibus autem dubiis Nos consulant, & responsum expectent, antequam quidquam decernant. Præterea in Ecclesiis, ubi non sunt effossa sepulchra ad excipienda cadavera, vel ubi quispiam sepulturâ carens seorsim sit sepeliendus, sub pœna duorum aureorum, Ecclesiæ pavimentum, per se, vel alios, Parochi omnes, aliique Ecclesiarum custodes ne effodiant, neve excavari permittant sine Nostra facultate in scriptis obtinenda, sed in Cœmeteriis, vel in aliis sepulturis illa recondant.

5. Quia libera est sepulturæ electio, inibi sepeliendus unusquisque est, ubi sepulchrum elegerit; sin minus in sepulchro Maiorum, & hoc deficiente, in propria Parochia, nisi peculiari Sedis Apostolicæ privilegio aliter, favore alicuius Ecclesiæ, vel Confraternitatis indulgeatur; advenæ tamen, & peregrini, cessante electione, tàm in Civitate, quàm extra, in ea Parochia humentur, ubi decedunt. (e) Caveant tamen omninò Parochi, necnon Religiosi omnes, ne quemquam directè, vel indirectè inducant ad promittendum, seù jurandum in sua Ecclesia sese electurum sepulchrum, sub pœnis à Sacris Canonibus constitutis.

6. Electio autem sepulturæ, nisi facta fuerit in Testamento, vel per Instrumentum probari possit, tunc duobus saltem testibus, de loco, & tempore contestibus, probetur, præviâ judiciali eorumdem attestationis recognitione in Curia Nostra. (f) Inhabiles autem ad

ad sic testificandum decernimus Sacerdotes, vel Religiosos, vel Confratres illius Ecclesiæ, seù Oratorii, in quo electio sepulturæ facta contenditur, aliosque omnes, qui, quacumque ratione, proprium, vel commune interesse testificando fovere possunt.

7. Sepulturæ nullatenus ab Ecclesiarum Rectoribus, & administratoribus, neve ab ullo privato, qui eorumdem jure potiatur, (g) sed nec locus ad earum excavationem, sub pœnis ab Jure constitutis, & arbitrio Nostro graviter infligendis, vendantur; nec sine Nostra in scriptis facultate, novæ intra Ecclesiam fodiantur, nec quidquam pro usu sepulturæ, etiam eleemosynæ obtentu cohonestatum, exigatur.

8. Nullum posthac (h) sepulturæ corpus tradatur, quod per vigintiquatuor saltem horas post obitum supra terram non permanserit; quod si fortè improvisi, ac repentini morbi violentiâ oppressus aliquis fuerit, quantumvis mortuus iudicetur, minimè sepeliatur, nisi post elapsum dictum vigintiquatuor horarum spatium, computandum diligenter à puncto, quo primo è vivis certò decessisse à peritis, ac prudentibus viris unusquisque putabitur; ante quæ tempora respectivè nequaquam liceat prædicta cadavera secare, vel aperire, quacumque de caussa, vel fine, absque Nostra, vel Vicarii Nostri Generalis licentia, ex duorum Medicorum sententia obtinenda.

9. Super defunctorum cadaveribus, tàm immediatè post obitum, quàm in ipso funere, cum ictu campanarum preces omnes, & ceremoniæ serventur, (i) quæ à Rituali Romano præscribuntur. Clericique omnes, ac Sacerdotes funus quomodocumque celebrantes, proprio habitu, proùt in Sacris functionibus uti debent, (k) induantur, quod, & in Anniversariis, & Officiis mortuorum enixè observari mandamus.

10. Pauperum, ac miserabilium sepeliendorum curam (l) Parochis districtè committimus, officiique sui immemores ad vigilantiam revocamus, severisque arbitrariis pœnis coërcendos indicimus eos, quorum culpâ, & avaritiâ, differri diutius egenorum sepulturam fortè contigerit.

11. Si fortè cadavera defunctorum in Ecclesia de mane, dum Missæ pro sempiterna eorum requie impetranda celebrantur, publicæ commiserationi, & piis intrantium votis exponantur, funebris pompæ (m) moderationem servari statuimus, ne corpora eorum, quorum Animæ suffragiis aliorum indigent, veluti quædam Reliquiæ Sanctorum, quorum præsidia poscimus, elevatione, & luminum copiâ honorentur. Quare, exceptis Principum, & Magnatum cada-

veri-

veribus, nullo modo in posterum adeò excelsè defunctorum corpora collocentur in Templis, ut prætereuntium capita superent, nec tot ardentibus facibus circumstipentur, ut Altaria, præcipua Ecclesiarum membra, in quibus Christi Domini Corpus immolatur, ex lucidiori obiecto tumulo tenebrescant, & cum putrido humanarum exuviarum sarcophago collata, de iniqua distinctione quodammodo erubescant.

12. Porrò facies cadaverum (*n*) Laicorum, & eorum, qui nondum ad Sacerdotale fastigium conscenderunt, sit ad Altare conversa, non ad Populum, quod Presbyterorum cadaveribus singulariter tribuitur.

13. Et quoniam, occasione defunctorum, vel inter Parochos ipsos, vel inter Parochos, & hæredes defuncti, controversiæ, quæ scandalum præbent, quotidiè suboriuntur, ideò ad eas tollendas infrascripta decernimus, servarique præcipimus à Parochis, & Ecclesiasticis personis quibuscumque, tàm Secularibus, quàm Regularibus, non obstante quâcumque consuetudine, nisi ea sit immemorabilis, vel nisi aliter speciali Sedis Apostolicæ Indulto caveatur (*o*)

14. Parochus defuncti (*p*) in ejusdem Associatione interesse semper, vel vocari debet, nec ulli prorsus, quocumque obtentu, licere volumus absque illius consensu cadaver è domo ad sepulchrum extra Parochialem Ecclesiam electum efferre. Monendus is igitur est, & expectandus, qui si monitus accedat, ipse (*q*) in eadem domo, ubi cadaver jacet, illud aquâ lustrali aspergat, & cetera consueta officia peragat; Funus deindè ad Ecclesiam usque sepulturæ comitetur, ad cujus fores omni Parochiali jurisdictione privetur, eaque ad alterum pertranseat sepulturæ Parochum. (*r*) Iter funeris præfiniet Parochus defuncti, nisi tamen Metropolitanæ Capitulum interveniat, ad quod viæ designatio semper pertinet, & inter eundum semper præcedat Parochus sepulturæ, preterquam si defuncti Parochus sit Metropolitanę Ecclesię Curatus; Quod si Parochus defuncti cadaver comitari renuerit, tunc, adhibitis duobus testibus, sine proprio Parocho discedere, & funus ad locum destinatum prosequi, corpusque tradere sepulturę licebit. (*s*)

15. Quicumque ad funus (*t*) fuerint invitati, videlicet cujusvis Ecclesię Clerus, tàm Secularis, quàm Regularis, & Confraternitates Laicorum, teneantur convenire ad Ecclesiam Parochialem defuncti in Civitate, & inde cum Cruce, & cum Parocho processionaliter pergere ad efferendum cadaver, & illud associandum ad Ecclesiam, in qua tumulatio fieri debet, quacumque consuetudine non obstante.

Si ta-

Si tamen Capitulum Metropolitanæ interveniat, ejusdem Canonicis competat electio Ecclesiæ, ubi sit facienda congregatio, vulgo *la Massa*, & indè incipiat Processio; inobedientes plectentur pœnis arbitrariis, & etiam censuris compellentur.

16. Parochus, vel quicumque Ecclesiam sepulturæ repræsentat, (*u*) curet, ne post primam noctis horam protrahatur Processio.

17. Quando ad funus associandum (*x*) plurium Ecclesiarum, Sacerdotes, & Clerici, etiam Regulares concurrunt, non confusè, sed distinctè, singuli singularum Ecclesiarum Clerici, seù Collegia procedant, servato inter eos ordine præcedentiæ, qui in die Corporis Christi attendi consuevit.

18. Ruralibus autem in Locis, (*y*) qui extrà propriam Parochiam sunt sepeliendi, postquam consuetæ preces per proprium Parochum in domo defuncti fuerint expletæ super cadaver, recto tramite, è domo ad locum sepulturæ deferantur, Parocho tamen Loci ejusdem sepulturæ, juxtà superius definita, consulto; & Parochus defuncti canonicam portionem, (*z*) tàm per viam, quàm in Ecclesia, juxtà consuetudinem, consequi debet, & alia item emolumenta, sive in pecunia, sive in cera, dummodò ipse per se, vel per alium Sacerdotem ad Ecclesiam sepulturæ cadaver associet; hoc declarato, quod substitutus à Parocho absente, non sibi, & Principali duplicem eleemosynam acquirat, sed unicam tantum, quæ deleganti competeret, si personaliter adesset.

19. Parochi omnes, (*aa*) tàm Seculares, quàm Regulares, vel qui eos repræsentant, in associandis ad Ecclesiam defunctorum cadaveribus, procedant induti semper superpelliceo, & stolà, alioquin non habeantur tamquam Parochi, nec præeminentiam Parochis debitam consequi possint, nec alius Parochus illis tunc loci prælationem cedere teneatur, quæ alioquin, si cum superpelliceo, & stolâ interessent, eisdem de jure congrueret. Stolam non induant, qui Parochiam non obtinent, vel Parochi vicem non explent, salvis tamen privilegiis, vel immemorabili consuetudine.

20. Inter defuncti Parochiam, (*bb*) & Ecclesiam sepulturæ cerea funeris emolumenta dividantur, quartâ eorum, vel aliâ pinguiori parte, juxtà diversam Ecclesiarum consuetudinem, cui non derogamus, Parocho traditâ; (*cc*) habitâ tamen ratione etiam cereorum in Altaribus collucentium, si cadaver, privatim è domo ad Ecclesiam delatum, matutinis dumtaxat Exequiis fuerit honoratum.

21. Si quando contingat corpus defuncti (*dd*) tumulandum, esse in locis, ubi personæ Religiosæ degunt, quæ non habent usum

eri-

erigendi Crucem, aut publicè procedendi, tunc erigere Crucem ad eum Parochum spectet, in cujus Parochia Ecclesia sepulturæ sistitur. Faces autem inter præfatas Parochialem, & Regularem, seù destinatæ tumulationis Ecclesias, ubi nulla sunt pacta, (*e e*) nullæque sunt conventiones, ita dividi mandamus, ut primo extrahatur quarta pro Parœcia defuncti, reliquæ deinde æqualiter inter unam, & alteram Ecclesiam dividantur, etiamsi Parochialis Crucis erectio, delato privatim cadavere ad Ecclesiam, non intervenerit; si verò unus, & idem sit Parochus defuncti, & Crucis erectæ, utramque portionem, quartam scilicet totius, & respectivè medietatem reliquatus, consequi debet.

22. In Ecclesiis autem Monialium (*ff*) non Parochialibus, si præviâ Nostrâ facultate quispiam sit tumulandus, vel in Confraternitatibus, (*gg*) vel Oratoriis, Officium juxtà cadaver, ex Romani Ritualis, si res, & occasio ferat, præscripto, peragat Parochus, intrà cujus fines Monasterium, Oratorium, vel Confraternitas sistitur; non verò Monialium Confessarius, vel Confraternitatis Corrector, vel Capellanus, aut Oratorii Custos, seù Rector. Funeris autem emolumenta inter Parochum prædictum, & Monasterium, Confraternitatem, & Oratorium, ut supra statutum est de Ecclesiis jus erigendi Crucem non habentibus, demptâ canonicâ portione pro defuncti Parocho debitâ, æqualiter dividantur.

23. Ex omnibus Intortitiis, (*hh*) quæ collucent circa funus, nempè circa Crucem, circa feretrum, & hinc inde ad latera Clericorum, Regularium, Confratrum, ac aliorum quorumcumque funus comitantium, duo supra medietatem ipso facto Cruci acquirantur: defunctique hæredibus, sive hæreditatem ipsam quovis titulo repræsentantibus, prohibemus, ne possint, quocumque prætextu, quidquam Cruci ex superius assignata portione detrahere, & in actu Associationis plura circa Sanctissimum redemptionis nostræ Signum, quam circa feretrum ardere præcipimus.

24. Si corpus defuncti, (*ii*) ex ipsius dispositione, vel hæredum voluntate, sepeliri statim debeat ac ad Ecclesiam pervenerit, mandamus, ut in ipsa Ecclesia, dum Exequiæ celebrantur, sit circa corpus decens cereorum, vel candelarum numerus accensus: & si nullæ aliæ fuerint assignatæ, inserviant ipsa Intortitia, quæ ferebantur circa cadaver, hoc est, ea medietas, quæ non erat Cruci assignata, eaque remaneant, acquirantur, & ipso facto pro acquisitis præsumantur Ecclesiæ, in qua cadaver sepelitur.

25. Intortitia, quibus aliquæ Societates, vel Artificum Universitates,

sitates, aut Collegia, seclusâ fraude, & Parocho prius consulto, funera Confratrum, vel Collegarum honorant, Parocho, aut Ecclesiæ sepulturæ minimè quærantur, nec numerum faciant contra defuncti hæredes pro dimetienda, augendaque quarta funerali. Decet tamen honorarias hujusmodi faces non extingui, nisi prius consuetis precibus circa feretrum penitus absolutis.

26. Quando, vel ex lege defunctorum, demissè de sua mortalitate sentientium, vel ex avaritia hæredum, funeris celebritas omittitur, vel competenter (*kk*) infra dignitatem, & facultates præmortui agitur, tunc Parochi eum sepeliant propriis, si opus fuerit, sumptibus, vel respectivè eâ moderatione servatâ, quam hæredes spontè, aut ex ultima morientis voluntate præfinierint. In his tamen casibus neutiquam præjudicatum volumus Juribus Parochialibus, quò minùs contra bona defuncti pro quarta funerali, seù eius supplemento, & pro aliis emolumentis de Jure, vel consuetudine debitis agi valeat.

27. Parocho enim, ultra canonicam portionem quartæ funeralis, ea insuper eleemosyna debetur, quæ inveteratâ, laudabilique consuetudine exigi consuevit, & quidem duplo major, quàm aliis Sacerdotibus.

28. Nolumus tamen exigi eam posse à non intervenientibus: & Parochorum substitutos unam tantùm mittentis personam, non duas, ad eleemosynam geminandam, repræsentari posse decernimus. Quod ad Parochos etiam Regulares, (*ll*) pro Religiosis absentibus flagitantes, extendimus.

29. Ad dirimenda verò dissidia inter Parochos, seù Rectores Ecclesiarum sepulturæ, & inter defuncti hæredes, taxam singulis Collegiatis, vel ad instar Collegiatarum, & Regularibus peculiarem, necnon alteram reliquis Parochialibus communem, in Cancellaria Nostra asservandam, meditamur; hortantes interim, ut unusquisque proprias consuetudines Nobis afferat, probandas per Nos, vel Partibus auditis reformandas.

30. Pro rusticorum funeribus extra Civitatem, omninò præcimus, ut Parochi à minoribus duodecim annis julios tres, à majoribus decem julios indistinctè pro congrua eleemosyna consequantur; ità tamen, ut de proprio idem Parochus cereos duabus unciis non leviores accendat, duos quidem circa Crucem primo casu, secundo vero casu duos pariter circa Crucem, quatuor ad Altare majus, & quatuor tandem circa cadaver. Si verò funus ab ipsis hæredibus, id petentibus, procurari permissum fuerit, serventur superiùs di-

sposita num. 23. & 24. Bona autem propria, vel cum notabili lucro emphyteotica, quantumvis propria manu exercita, possidentes, & lucrum considerabile ex mercatura, vel alio quovis exercitio capientes, in hac Constitutione comprehensi minimè censeantur, sed liberè possint sibi funus, quodcumque voluerint, præfinire; miserabiles quoque personas excludimus, quas Parochi gratis sepelire, non tamen sine luminibus, & campanarum pulsatione tenentur, ut etiam infra num. 37.

31. Siquis commoretur in aliqua Parochia (*mm*) ad breve tempus, itaùt non sit effectus illus Ecclesiæ Parochianus, in eaque Parochia moriatur, declaramus ad Parochum illius Ecclesiæ ire ad funus non spectare, & consequenter non esse ab hæredibus, vel ab aliis necessariò ad funus invitandum. Volumus tamen, quod, vel dicti hæredes, vel proprius defuncti Parochus illum certiorem faciat, antequam corpus de ejus Parochia extrahatur, ut supra diximus.

32. Siquis fuerit absens à Loco, in quo habet firmum, & permanens domicilium, & eo tempore (*nn*) ibi moriatur, ubi ad tempus habitabat, decernimus, & declaramus proprium Parochum quoad jura Parochialia eum esse, in cujus Parochia retinet prædictum domicilium, & ei assignandam esse quartam funeralem, & hoc maximè, quando corpus defuncti ad Civitatem, Oppidum, vel Locum domicilii transferendum sit.

33. Siquis habuerit propriam Parochiam extra mœnia Civitatis, & existens ad breve tempus (*oo*) in ipsa Civitate, ibi decedat nullâ electâ sepulturâ, sepeliatur in sua Ecclesia Parochiali extra Civitatem, si ad eam commodè transferri possit, & suus proprius Parochus id petat. Qui quidem Parochus possit cum Cruce ingredi Civitatem, & ad locum, ubi defunctus jacet, accedere; Parochus verò Ecclesiæ, de cujus Parochia corpus extrahitur, nihil petere valeat, nec jus habeat circà Intortitia, quæ Cruci assignantur; si verò proprius Parochus noluerit, vel non potuerit ingredi Civitatem, & tamen velit in sua Ecclesia defunctum sepeliri, tunc ad Parochum illius Ecclesiæ, ex cujus Parochia corpus extrahitur, spectet cum sua Cruce ire ad funus, & corpus associare usque ad Portam, [nec ulterius progredi cogatur] sed ibi cadaver consignetur rurali Parocho, qui per se, vel per alium omninò ad illud recipiendum in limine Portæ Civitatis accedere teneatur, ubi extingui debebunt omnia Intortitia Cruci assignata, quæ integraliter pertineant, & ipso facto tradantur ipsi Ecclesiæ, & Parocho, qui usque ad Portam cum propria Cruce corpus associavit.

34. Si-

34. Similiter, si quis (*pp*) habens Parochiam intra mœnia Civitatis, elegerit sepulturam in aliquo religioso Loco extra Civitatem, Locus ille, vel Ecclesia, in qua sepeliri debet, vel ea, ad quam spectat, juxtà dispositionem adnotatam supra num. 21. *Si quando, &c.* erigat Crucem, cum qua ingredi possit Civitatem, & accedere ad Ecclesiam Parochialem, & locum defuncti: Parochus autem Ecclesiæ Parochialis comitetur funus usque ad Portam Civitatis, nec ulterius procedere teneatur, sed ibi consignetur ei quarta funeralis; Quod si dicta Ecclesia, vel Locus, in quo sepeliri debet defunctus, noluerit, vel non potuerit cum Cruce ingredi Civitatem, tunc Parochus, ut supra dictum est, teneatur cum propria Cruce usque ad Portam, nec ulterius progredi; Intortitia autem Crucis ibi omnia extinguantur, & omnia pariter ad eum spectent, & ipso facto tradantur.

35. Omnia quæcumque in duobus præcedentibus §§. disposuimus, quando corpus defuncti (*qq*) de Civitate transferri debet extra mœnia, eadem prorsus viceversâ serventur, cum de Loco extra Civitatem intra ejusdem Civitatis mœnia fuerit transferendum.

36. Si fortè accidat, (*rr*) ut aliquis extra Urbem moriatur, & sine ulla penitus sepulchrali pompa de loco, ubi occidit, ad tumulum, in quo sepeliendus est, deferatur; isque solito feretri apparatu inhumatus eousque permaneat, donec sepulturæ tempus adveniat; ne Parœcia Urbis suo quartæ funeralis proventu, qui Jure Sacrorum Canonum illi obvenit, fraudetur, statuimus, atque jubemus, ut si corpus defuncti plura, quam duodecim lumina circumdent, urbano Parocho duodecim julii dentur, ac sex, ubi duodecim solum faces, vel pauciores circa cadaver ardebant.

37. Postremò, ad removendam omnem avaritiæ suspicionem, (*ss*) & reatum, cadavera mortuorum Parochi sepelire non differant unquam, eo quod hæredes defuncti, seu ii, ad quos spectat, debita, & consueta funeralia ejus, vel non solvant, vel ea se nolle solvere asserant, sed officium suum alacriter exolvant, eleemosynamque sibi debitam (tamquam pretium non paciscantur, aut exigant à petentibus, omisso cœmeterio, intra sepulturam aliquam cadaver inferri; nec Parochi, nec Sodalitatum Officiales, & Ministri, tàm directè quàm indirectè quidquam exigant, etiam sub obtentu aperitionis sepulturæ, ingressus in Societatem, vel alia quacumque de caussa, sub pœnis arbitrariis, & aliàs expressis, cùm de Confraternitatibus

Laicorum agerentur; ut sic omnem simoniæ labem, vel suspicionem evitent; Cæterum officium Nostrum implorent, cujus erit postmodum debitores ipsos compellere, ut laudabiles consuetudines servent, ac debita funeralia solvant; Laici autem eleemosynam decentem fraudulenter Ecclesiæ ne denegent, sed religiosè ad illos pietatis externos actus propriis expensis pro viribus concurrant; transgressores ex utraque parte arbitrio Nostro punientur.

38. Eæ verò miserabiles personæ, quibus mortuis, aut nihil superest, aut ita parùm, ut suis impensis sepeliri minimè possint sine coacta distractione mobilium, quæ plerumpue sunt præcipuum tenuissimæ familiæ patrimonium, (nisi pia quæpiam Confraternitas, juxtà Laicorum consuetudines, & Instituta, ipsarum funera curaverit) duabus saltem candelis adhibitis à Parocho circa Crucem, gratis omninò tumulentur, sub gravissima arbitrii Nostri pœna: ac sub eadem caveant, ne mortuorum corpora, etiam puerorum, & infantium, sine lumine, sine Cruce, absque ullo Ecclesiastico comitatu, omni christiano, & religioso ritu omisso, ad Ecclesiam deferri permittant.

39. Deputent autem singulis Mensibus (tt) aliquos de Societate, si aderit, sin minus de Populo, qui sepeliendis ruri pauperum corporibus gratis inserviant, uberem à Deo mercedem recepturi, qui Tobiam innumeris auxit beneficiis, ob misericordiam in mortuos exercitam.

(a) *Synod. Diœc.* 1645. *tit.* 2. *cap.* 20. §. 1., (b) *Bulla Cum primum Apostolatus inter ejus impress. la* 5. §. 6. *Bullar. tom.* 2., (c) *d. Synod.* 1645. *ubi supra* §. 2., (d) *Synod. Diœc.* 1619. *tit.* 11. *cap.* 1. §. 6., (e) *Synod. Diœc.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 7. *n.* 1., *&* 1699. *tit.* 16. *cap.* 3., (f) *Synod.* 1645. *tit.* 2. *cap.* 20. §. 4., (g) *Synod. Diœc.* 1569., *&* 1589. *cap. de Sepult.*, (h) *Synod.* 1619. *tit.* 11. *cap.* 1. §. 4., (i) *Synod. Diœc.* 1681. *tit.* 21. §. 1., (k) *Synod.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 7., (l) *d. Synod.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 7., (m) *Synod.* 1619. *tit.* 11. *cap.* 1. §. 7., (n) *Synod.* 1619. *ubi supra*, (o) *Synod.* 1645. *hoc tit.*, (p) *Synod. Diœc.* 1699. *tit.* 16. *cap.* 7., (q) *Synod.* 1699. *tit.* 16. *cap.* 4., (r) *dicta Synod.* 1699. *ubi supra*, (s) *ubi supra cap.* 7., (t) *Synod. Diœc.* 1663. *tit.* 8. *cap.* 1., (u) *Synod.* 1663. *ubi supra cap.* 2., (x) *Synod. Diœc.* 1674. *tit.* 8. *cap.* 1., (y) *Synod.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 5., (z) *d. Synod.* 1691. *ubi supra*, (aa) *Synod.* 1645. *tit.* 2. *cap.* 20. §. 5., (bb) *Synod.* 1681. (cc) *Synod.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 7., (dd) *Synod.* 1645. *hoc tit.* §. 6., (ee) *Synod. Diœc.* 1627. *de Sepult.* §. 2. *pag.* 19., (ff) *Synod.* 1699. *tit.* 16.

tit. 16. *cap.* 10., (gg) *d. Synod.* 1699. *cap.* 6., (hh) *Synod.* 1627. *de Sep.* §. 1. *pag.* 19., & 1645. *hoc tit.* §. 7., (ii) *d. Synod.* 1645. *ubi supra* §. 9., (kk) *Synod.* 1681. *tit.* 21. §. 3., (ll) *Synod.* 1691. *tit.* 4. *cap.* 6. *n.* 6., (mm) *Synod.* 1645. *hoc tit.* §. 10., (nn) *dicta Synod.* 1645. §. 11., (oo) *Synod.* 1645. *ubi supra* §. 12., (pp) *dicta Synod.* 1645. §. 13. *ibid.*, (qq) *dicta Synod.* 1645. *ibid.* §. 14., (rr) *Synod.* 1627. *de Sepult.* §. 3., (ss) *Synod. Diœcef.* 1619. *tit.* 11. *cap.* 1. §. 5., (tt) *Synod. Diœc.* 1610. *de Sepult.* *pag.* 17.

CAPUT XV.

DE REGULARIBUS.

1. NUnc Nobis ad Regulares sermo est, qui decus Ecclesiæ sunt, & ornamentum; hos adhortamur [a] affectione potius quam potestate, ut in pascendo Dominico Grege Nobis commisso, & verbo, & exemplo nobiscum laborare non desinant, mercedem à Domino amplissimam accepturi.

2. Quod ut expeditiùs exequi possint, eos enixè rogamus, ut in Domo Dei ambulantes cum consensu totius Cleri, Constitutiones has Synodales studiosè perlegere non dedignentur, & in iis maximè, quæ ad Animarum profectum pertinent, Nostræ Diœcesis Populos perfectam obedientiam edocere non desistant.

3. Privilegiis verò quamplurimis, quibus à Sancta Sede condecorati sunt, ut jugiter fruantur nullatenus impedimento erimus; imò & alacriter eosdem Regulares in quasi possessione suorum Privilegiorum manutenendo, quantum in Nobis erit, conservabimus, atque tuebimur, dummodo iisdem nonnisi intra limites declarationum ab eadem Sede emanatarum utantur.

4. Meminerint itaque, quod, quamvis à Nostra Jurisdictione per eorumdem privilegia exempti sint, si tamen extrà claustra, cum scandalo Fidelium, deliquerint, ultrà pœnas à jure statutas, juxtà præscriptum ordinem à Sac. Conc. Tridentino, arbitrio Nostro subiicientur. Sciant etiam à Jure sibi prohibitum esse ad Sacrum fontem pueros levare; confessiones Secularium, vel Animarum curam, nonnisi de Nostra licentia, ac prævio examine, etiam in propriis Ecclesiis assumant; eidem verò curæ destinati, Nobis immediatè in iis, quæ ad curam pertinent, subjecti erunt; & ideò residentiæ leges accuratè servent, neque alium in officio, Nobis inconsultis, juxtà Decretum Sac. Congregationis, quod in Additionibus

imprimi mandavimus, substituant; à casibus verò Nobis Reservatis non absolvant, virtute privilegiorum, sub pœna Excommunicationis ipso facto incurrenda, aliisque Nobis arbitrariis.

5. Prædicationem verò Verbi Dei in propriis Ecclesiis sine Nostra Benedictione, in alienis autem, sine Nostra licentia personaliter accepta, habere non audeant, sub pœna suspensionis per sex Menses, & si contumacia accesserit, sub pœna Excommunicationis. Interim verò quæ de Prædicatoribus generaliter in Cap. de Prædicatione Verbi Dei statuimus, adamussim eos observare non pigeat; secus facientes pœnas à jure statutas non effugient.

6. Absque Nostra pariter licentia Regulares Confessarii, quamvis à Nobismetipsis approbati, in domibus secularium confessiones, virtute quorumcumque privilegiorum, non excipiant, exceptis casibus à jure permissis. (c) Infirmorum verò confessionibus auditis, meminerint se teneri ad certiorandum Parochum, ad hoc, ut cetera Sacramenta eis debito tempore administrare valeat.

7. Ad Monialium verò Monasteria propiùs accedere ex Summorum Pontificum Decretis omninò prohibentur, sicut & easdem Moniales, quamvis consanguineas, vel alias sibi subditas, aut prætextu Prædicationis, alloqui sine Nostra in scriptis licentia nullatenus præsumant, incursuri pœnas in iisdem Decretis præfinitas; sicut & celebrare Missam in Ecclesiis Monialium, nonnisi de Nostra licentia, audeant, sub iisdem pœnis.

8. Earumdem autem Monialium, etiam subditarum, quamvis aliàs approbati, confessiones non audiant absque Nostra licentia, quæ pro uno Monasterio obtenta, nullo modo valeat pro alio; nec valeant post admissionem, ne ad minimum quidem tempus, vel momentum, alium eorum loco substituere, Nobis inconsultis. Quid autem agere possint Superiores Regulares Monasteriorum sibi subditorum, circà visitationes Monialium, & Abbatissæ electionem, præscribitur in Constitutionibus Apostolicis, quæ dantur in Additionibus ad sequens Caput.

9. Sacram Eucharistiam publicè à Fidelibus adorandam exponere, Indulgentias publicare, Libros edere, Imagines insolitas, & Reliquias venerandas in Altari collocare, nisi prius petitâ, atque obtentâ à Nobis licentiâ, non audeant.

10. Sacristas quoque Regulares monemus, ne Sacerdotes exteros, & ignotos ad Missæ Sacrificium in propriis Ecclesiis peragendum, absque Nostra in scriptis licentia, admittant, sub pœnis à Sede Apostolica statutis.

11. Quo-

11. Quoad funera verò, ac publicas Processiones, sciant Regulares Nobis omnimodè virtute Tridentini subjectos esse, (*d*) itaùt ad eas, etiam extraordinarias, invitati renuere minimè possint, & in eis Capitulum Nostrum associare usque ad locum, undè discessit, teneantur.

12. In Associatione verò mortuorum, digniorem semper teneant ii Regulares, ad cujus Ecclesiam cadaver defertur, nisi fortè adsint Monachi, quibus omninò cedere debent.

13. In Ecclesiis Regularium deputetur semper à Superioribus persona idonea ad egenos eiiciendos, juxtà præscriptum Bullæ Pii V., & Encyclichæ SS. D. N. Clementis XI., quæ dantur in Additionibus.

14. Novitiorum verò renunciationes, quæ fiunt, juxtà Tridentinum, intra duos Menses ante solemnem Professionem, habeant Attestationem Notarii in Nostra Cancellaria reliquendam, ad hoc, ut semper de iis legitimè constet.

15. Circa Ordinationes noverint Regulares omnes Nostræ Diœcesis, Nobis prædictas Ordinationes habentibus, eos accedere non posse pro Ordinibus suscipiendis ad alios Episcopos. [*e*]

16. Censuræ verò, & Interdicta, nedùm à S. Sede Apostolica emanata, sed etiam à Nobis promulgata, & promulganda, ad mandatum Nostrum in propriis Ecclesiis publicare, atque servare non renuant; sicuti & dies Festos, à Nobis in Nostra Diœcesi præceptos, vel præcipiendos, observare omninò teneantur.

17. Causæ Civiles, quæ ab ipsis Regularibus agendo instituuntur, coram Nobis semper in prima instantia terminentur, sicuti & quas excipiendo ab eisdem sustentari contigerit, nisi proprios Conservatores habeant, coram quibus conveniri semper debent.

18. De Præcedentiis autem (*g*) controversiæ omnes, tùm in Processionibus publicis, tùm in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum cadaveribus, & similibus, semper coram Nobis, omni appellatione remota, & non obstantibus quibuscumque, componendæ sunt.

(a) *D. Cyprian. de discipl. & habit. virg.*, (b) *Decret. Sac. Cong. sub Clemente VIII. 9. Jan.* 1601. *in Additionibus*, (c) *Declarat. Clem. X.* 26. *Julii* 1674. *quæ habetur per extensum in Addit.*, (d) *Sess.* 25. *de Regul. cap.* 13., (e) *S. Congr.* 1596. *in Summ. Bull. verb. ordo apud Quarantam*, (f) *Bulla Gregor. XV. ann.* 1621. *Sanctissimus*, (g) *Trident. sess.* 25. *de Regul. cap.* 13.

CAPUT XVI.

DE MONIALIBUS.

1. AD vos, nobilissima Portio Ecclesiæ, Orbis totius Gemmæ, atque Monilia pulcherrima, Cœlestis gloriæ candidatæ benemerentes, animum convertimus Nostrum, atque gaudio gestientes, eximio, quod, Angelorum instar, uni Deo, divinoque obsequio alacri mente intenditis, ut in incepto magis, ac magis proficiatis officio, hæc ex debita Pastorali Nostra cura statuimus.

2. Moniales omnes, professionem, quam emiserunt, seriò, & identidem recolentes, Ordinis sui Leges, & Instituta, necnon emissa vota ad perfectionis apicem usque Deo reddere satagant. Et quoniam, ad quotidiè magis in Virtutis semita progrediendum, recens Regularum, ac uniuscuiusque Monasterii Constitutionum memoria multum confert, ideò expresè præcipimus, ut hujusmodi Regulæ, ac Constitutiones legantur in Mensa, clara, & intelligibili voce, singulis, vel saltem alternis Mensibus. (*a*)

3. Porrò omnes, & singulæ Chorales, legitimè non impeditæ, Choro decenter intersint, & opportunè, atque horas canonicas, ut decet agni sponsas, concordi, & alta voce devotè canant, aut legant, ubi legendi mos est, nullumque musicale Instrumentum, præter Organum, pulsent inter psallendum; (*b*) ac pariter, dum psallunt, caveant à cantu figurato; quem omnino prohibemus, cum adsunt exteri, tàm in Choro, quàm extra Chorum. (*c*)

4. Quotidiè omnes Missæ Sacrificio religiosè intersint, atque animo expiato, Sanctissimum Eucharistiæ cibum, juxtà earum Regulas, & laudabiles consuetudines, eo, quo par est, ordine frequentent. *(d)*

5. Meditationi, & Examini Conscientiæ Sanctimoniales Virgines, præsertim velatæ, statis horis quotidiè vacent, hunc laudabilem morem Regulâ præscribente; sin minus Regula præscribat, mos idem, tàm meditandi, quàm Conscientiam examinandi, in Monasteriis Nostræ Diœcesis inducatur. Monemus præterea mentem esse D. N. Clementis PP. XI. ut Moniales omnes Spiritualibus Exercitiis quotannis per dies decem, solitariæ, quoad fieri potest, incumbant, ad præscriptum Directoris; quibus itidem Spiritualibus Exercitiis vacare jubentur de mandato ejusdem Summi Pontificis per totidem dies, tàm puellæ in Moniales acceptatæ ante susceptionem habitus, quàm novitiæ paulò ante Professionem, ut in ejus Encyclica, quæ datur in Additionibus. [*e*]

6. Tem-

6. Tempore autem Divina Officia recitandi, & rerum cœlestium meditationibus, conscientiæ examini, vel orationibus aliis vacandi, ex Regulæ, vel legitimæ consuetudinis præscripto, non licet Monialibus ad Crates, vel ad Januam accedere; quod expresse prohibemus, nisi aliter urgens necessitas postulaverit, diebus publicæ Sanctissimi Sacramenti expositioni decretis, necnon in triduo Majoris Hebdomadæ. Quinimò, ad importunum exterorum accessum evitandum, tùm supradictis diebus, tùm etiam à mane usque ad meridiem die sanctæ Communioni destinato, Colloquutorium penitus obserari jubemus; (*f*) ceteris verò aperiatur solùm orto jam Sole, & mentali oratione absoluta, ac post ejus occasum, horâ nimirum vigesimâ quartâ, dimissis exteris occludatur omninò; (*g*) quibus prætereà ad Crates colloquentibus, exteriores, interioresque Januæ pateant, oneratâ desuper Superiorissæ conscientiâ, Ordinarii arbitrio, pro modo culpæ puniendæ, si frequentem dicti Colloquutorii visitationem neglexerit. (*h*)

7. A supervacaneis sermonibus cum exteris accedentibus abstineat Janitrix, nec mandata ad alias Moniales deferenda in Januis excipiat; nullam ex sacris Virginibus, sub pœna privationis officii, aliisque Ordinario arbitrariis, ad Crates, vel ad Rotam accersat, nisi de habita facultate à quolibet eas advocante [*i*] certior facta, nec ullam aliam à vocatis accedere patiatur, præterquam illarum Magistras, aut Auscultatrices. (*k*) Superiorissam de frequentioribus, longioribusque sermonibus ab exteris personis cum iis Monialibus institutis admoneat, quibus cum nullo consanguinitatis, aut affinitatis gradu coniunctæ sunt. Ad Januam, ad Crates, vel ad Rotam accedere se non posse Moniales noverint, nisi à Præside Monasterii facultate præobtentâ, cujus prudentiæ committimus illam, vel singulis vicibus, vel ad tempus determinatum concedere, proùt in Domino magis expedire censuerit. (*l*)

8. Volumus pariter, & jubemus, sub pœna capturæ, & aureorum triginta, ne quis virorum, etiam in primo gradu cum aliqua Moniali conjunctus, sine licentia Ordinarii ad Colloquutorium accedat. (*m*)

9. Et quia Virginum sanctimonia decentiùs splendet associata; creentur, ubi non sunt Auscultatrices, ætate, ac prudentiâ graves, quæ discretè assistant, præsertim cum ab exteris non valdè sanguine, vel affinitate conjunctis ad Crates juniores advocantur; ad quas, sub pœna privationis accessus per tres Menses, tàm ad ipsas, quàm ad Rotam, & ad Januam accedere nolumus sine Magistra Novitias, vel puellas educandas, alios ab affinibus, vel consanguineis in primo, vel secundo gradu alloquuturas. [*n*] Hanc ipsam privationem

per totidem Menses incurrere volumus Moniales omnes, cum viris etiam propinquis, & Religiosis in Janua colloquium habentes; excepto casu urgentis necessitatis, aut indispensabilis convenientiæ, in quo casu stantes, paucis, & quidem cum Auscultatricis assistentia, & cum facultate expresse obtenta colloquantur. [o] Pœnam verò privationis vocis activæ, & passivæ iis Monialibus imponimus, quæ cum Regularibus facultatem non habentibus, sive ad Januam, sive ad Crates, sive ad Rotam sermonem habuerint. (p)

10. In Colloquutorio nulli extero, etiamsi femina sit, & in primo gradu, ad cibum, potumque capiendum mensa sternatur, exceptis Monasteriis extra Civitatem, in quibus, ex defectu aptioris loci, id necessitas exposcat, & tunc Crates, & Januæ inter vescendum claudantur; pœnâ transgredientibus constitutâ privationis ad sex Menses vocis activæ, & passivæ, ipso facto incurrendâ, & Superiorissæ suspensionis ab officio per Mensem, quacumque vice id culpabiliter permittenti. (q) Iisdem pœnis respectivè afficimus Moniales omnes, & Superiorissam permittentem, quidquam in cibum, aut potum ad Ecclesiæ Rotam, vel Crates quocumqne modo præbentes, vel ex occasione susceptionis habitus religiosi, emissionis Professionis, aut Professarum Consecrationis, esculenta, aut poculenta ad exteros recreandos, mediatè, vel immediatè in Ecclesiam emittentes.

11. Fenestella Sacræ Communioni, & Craticula audiendis Monialium Confessionibus destinatæ, his præcisè usibus inserviant, juxtà Ordinationem D. N. Papæ Clementis XI. in Encyclica anni 1706., quæ datur in Additionibus. (r)

12. Clausuræ numquam satis custoditæ cura requirit, ut ipsius Januæ, nisi aliter necessitas postulet, semper sint obseratę, neque aperiantur unquam ad ea inferenda, vel foras emittenda, quę per Rotam intromitti possunt, vel emitti. (f) Quin etiam, ad securiorem, honestioremque clausurę ejusdem diu, noctuque conservationem, volumus, atque jubemus, ut noctu Janue claves sint apud Præsidem Monasterii, interdiù verò à Janitrice per quam accuratè serventur; secus replicata illius negligentia officii privatione punietur.

13. Janitricis pariter curæ sit, ne quis unquam virorum sine debita licentia, gravique necessitate intra septa Monasterii admittatur ante ortum Solis, ac non dato signo campanulæ, ut secedant Moniales, etiamsi sint famuli Monasterio inservientes, ministri, Medici, Chirurgi, coloni, villici, fabrilignarii, ferrarii, murarii, aut operarii quicumque, quibus omnibus, & singulis, eâdem cessante necessitate, post horam vigesimam quartam in Clausura perma-

ma-

manere prohibemus. Viros hosce Moniales provectæ, annum saltem quadragesimum quintum ingressæ, & ad id peculiariter destinatæ perpetuè associent, nisi fortè munus ab ipsis præstandum in aperto, omnibusque conspicuo loco esset peragendum; [*t*] quod si cessante caussâ primi ingressus permissi, nova iterum ingrediendi Monasterii septa supervenerit, sine nova etiam facultate, id sibi ingredientes omnes interdici sciant, sub pœna violatę clausuræ. (*u*)

14. Hanc ipsam pœnam violatę clausurę se ipso facto noverint incursuros, tùm ii, qui sub prætextu onerum ferendorum, ex occasione susceptionis habitus religiosi, aliorumque Festorum, septa Monasterii absque licentia ingrediuntur; (*x*) tùm domestici famuli, vulgò *Fattori*, clausuram intrantes ad exercendam farinam, ad panem conficiendum, ac ad alias quascumque res deferendas, quæ per Rotam introduci, aut in Janua à Monialibus decenter excipi (*y*) possent; tùm demum Moniales infantes introducentes. (*z*)

15. Jentaculum, aut prandium dari intra septa Monasterii famulis, hortulanis, colonis, agasonibus, villicis, aliisque quibuscumque viris, cujuscumque conditionis sint, omninò prohibemus. Jumenta verò ad onera efferenda, vel inferenda introducta, statim ac servitium præstaverint, ad servandam loci decentiam, è clausura educantur; (*aa*) eadem de caussa nullatenus in Monasteriis alantur canes, (*bb*) à Colloquutoriis, sub pœna capturæ, exulent Infideles, omnesque alii ab Ecclesia separati; necnon mulieres perditæ famæ; nisi fortè petitâ facultate, conversionis caussâ ad Monasterium mulierum pœnitentium accederent. (*cc*)

16. Loci decentiam comitètur pariter religiosa Monialium munditíes; si aquis proindè odoratis manus abluant, si odoratis unguentis, aut suffimentis ungantur, si inaures, specula, aliaque hujus generis vana, & ab earum statu aliena prorsus adhibeant, pœnas dabunt Superiorissæ arbitrarias. (*dd*)

17. Repræsentationes, Dragmata, aliaque opera scenica intra Monasteria ad animi levamen recitanda, DD. Gubernatorum, vel ordinarii Confessarii censuram subeant; viriles vestes ea de caussa, quæ Christi Sponsas, aut puellarum modestiam dedeceant, non adhibeant; vestibus indutæ scenicis, tàm Moniales, quàm puellæ, exteriorum conspectui, tàm in Cratibus, quàm in Januis se præsentare non audeant; multoque minus coram ipsis, cujuscumque gradus, status, & conditionis ii sint, hujusmodi opera ullibi recitare; pœnâ privationis vocis activæ, & passivæ, ipso facto incurrendâ, Monialibus recitantibus, cooperantibus, aut consulentibus constitutâ; cæteris

verò audientibus, vel assistentibus excommunicationis pariter ipso facto. (*ee*)

18. Literas omnes, quæ dantur, vel recipiuntur à Monialibus Monasterij Præses legere valeat; eâ proindè insciâ, vel inconsultâ, nec recipiantur, nec scribantur; servetur quoque à scribentibus religiosa modestia, ni pœnam subire velint delicto convenientem. Excipimus tamen, ubi laudabilis mos in contrarium non vigeat, seù non videatur opportunius, à Nostra Ordinatione literas à Monialibus ad Superiores omnes, Gubernatores, Confessarios pro tempore existentes, nec non ad propinquos usque ad secundum gradum inclusivè missas, vel ab ijsdem Superioribus, Gubernatoribus, & propinquis respectivè receptas. (*ff*)

19. Libri Monialium selecti sint, proscriptis omninò profanis omnibus; & ne earum mentes, erroribus, dubiis, scrupulisve illaqueentur, illos etiam eliminari jubemus, qui de quæstionibus ad conscientiam pertinentibus agunt, præsertim Italico sermone conscripti, neque ex asceticis retineantur, nisi qui fuerint, vel à DD. Gubernatoribus, vel à Confessariis approbati. (*gg*)

20. Votum paupertatis illæsum conservari vehementer cupimus. In Monasteriis proinde, in quibus vita communis exactè non servatur, depositæ pecuniæ arca tribus omninò clavibus obseretur, quarum altera penès Præsidem Monasterii sit, altera penès Depositariam, tertia denique penès Monialem illam, apud quam legitima cuiuslibet Cœnobij consuetudo servari postulat. Deposita verò pecunia in tot arculis occludatur, quot sunt Moniales, ibique, ac nullatenus apud quempiam intra, vel extra Monasterium servetur; neque inde extrahi possit absque interventu, aut saltem facultate Superiorissæ, in cujus potestate sit permittere Monialibus, ut apud se tres julios pro expensis manualibus retineant; quæ secus fecerint pœnas proprietariarum incurrent; omnesque Moniales particulares in his minutis, eoque magis in majoribus expensis faciendis, ab ære alieno cum exteris proprio nomine contrahendo caveant; quod si inobedientes contraxerint, noverint Mercatores pecuniam, vel res suas ementis fide vendentes Monialibus sine expresso, vel tacito Superiorissæ consensu, se actionem nullam in Monasterium acquirere, etiamsi pecunia mutuata, vel res ementis fidei credita in utilitatem, & bonum ejusdem Monasterii cederet. (*hh*)

21. Ejusdem voti observantiam impensè Monialibus commendantes, eas edicimus proprietarias, adeoque pœnis, & censuris à Sacris Canonibus regulari proprietario inflictis, obstrictas decedere,

quæ in mortis articulo, vel dum adhuc vivunt, dispositione post mortem implendâ, de rebus ad usum sibi concessis, quasi testando disponunt; (*ii*) non eis tamen interdicimus animi sui sensum circa prædictas res usuales, Præsidi, vel Superioribus aperire, eorumdem se voluntati submittendo, ut de iis disponant, proùt in Domino judicaverint.

22. Nulla Monialis absque Superiorissæ licentia stipem pauperibus conferat, nec esculenta, poculenta, vestes obsoletas, pannos attritos, aliaque hujusmodi ad usum sibi concessa vendat, aut donet, vel gratitudinis, stipendii, aut eleemosynæ titulo largiatur; (*kk*) nec sine Nostra facultate quidpiam in eleemosynam pro sacris faciendis impendat, aut ad recipiendum Missarum certo numero celebrandarum fructum, Congregationibus, Centuriis, & similibus aggregetur. (*ll*) Unamquamque tamen Monialium denas Missas in singulos annos, si velit, curare sibi celebrandas permittimus, à Præside Monasterii licentià prius impetratâ. (*mm*)

23. Bona stabilia, ex persona viventis Monialis jure hæreditario Monasterio obvenientia, per Cœnobii ministros, & nullatenus ab ipsa Moniali, vel alio quopiam ipsius nomine, administrari omninò volumus, & jubemus, nisi fortè casus inopinatus obvenerit, qui peculiarem hujus Nostræ Ordinationis dispensationem mereatur. In iis verò proventibus, fructibus, aut pecuniis erogandis, quæ sibi ad proprios, vel alienos usus permittuntur, sibi servandam esse meminerint, tum eam moderationem, quæ Virgines Christi paupertatis sectatrices deceat, tùm Bullam Urbani PP. VIII. (*nn*) declaratoriam Constitutionis Clementis PP. VIII. de Munerum largitione, sciantque se de supradictis proventibus, & fructibus sine debita facultate nequaquam posse disponere. (*oo*)

24. Defunctarum Monialium spolia integra ad Monasterium reverti debent, & ad defunctæ creditoribus, si qui sint, satisfaciendum divendi. Et si quid sit reliquum liberæ Superiorissæ dispositioni committimus, quæ, servato more cujuslibet Monasterii, illud remunerationis, aut gratæ memoriæ caussâ, moderatè tamen, inter defunctæ, tàm intra, quàm extra Monasterium attinentes distribuere poterit.

25. Monasteriorum Abbatissis, Priorissis, Præsidibus, Præfectis, & sub quocumque nomine Superiorissis, absque consensu Capituli impensas facere prohibemus, quæ triginta aureorum summam excedant; (*pp*) eas pariter monemus celebrari non posse Contractus emptionum, & venditionum, aut insolitæ concessionis livellariæ absque consensu Ordinarii; quo obtento, res in Capitulo per vota secreta de-

cerni

cerni debet, adhibito, si opus fuerit, Beneplacito Apostolico, sicut in censibus passivis constituendis adhiberi necessè est; pœnæque Nobis arbitrariæ Superiorissam, hanc contrahendi formam inobediendo transgredientem, subijcimus. (*qq*) Camerarias insuper, vel Syndicas vulgò *Scrivane*, aliasque hujusmodi Bonorum, ac reddituum Monasteriorum administratrices ad sexennium tantum in suo ministerio perdurare volumus, absque consensu Ordinarii, in casu urgentis necessitatis tantum præstando. (*rr*)

26. Puellæ educandæ, quæ nec septennio minores esse debent, nec annum vigesimum quintum excedere, nisi (*ss*) aliter à Sacra Congregatione dispensentur, in Monasteria introduci nequeunt, nisi solutio pecuniæ primi semestris pro alimentis præcedat; quæ pariter sexto quoque Mense anticipatè fieri debebit, usque dum in educatione perseverent. (*tt*) Introductæ verò Leges omnes clausuræ observabunt, & conditiones licentiarum Romæ pro educandis expeditarum, necnon Nostras, & Prædecessorum Nostrorum Ordinationes ad rectam puellarum educationem conducentes. (*uu*) Locum proinde segregatum à Monialibus, ac Novitiis, tàm ad somnum noctu capiendum, quàm ad varia interdiu artificia exercenda habeant, & ubi non sit destinetur, secus illas recipere non licebit. (*xx*) Semel autem egressæ è Monasterio, illuc iterum reverti absque nova licentia non poterunt. (*yy*)

27. Constituatur preterea aliqua ex Monialibus pietate, prudentiâ, ac virtute gravis, cui talium puellarum cura demandetur, (*zz*) & sine qua eisdem non liceat cum secularibus colloqui, aut per Monasterium vagari, aut ad Crates accedere. Ad has autem, non verò ad Januam, cum oportet, doceri debent à Sacerdotibus ætate gravibus (facultate ab Ordinario obtentâ) musica Instrumenta pulsare, ad numerum canere, legere, scribere, & his similia. Earumdem ulterius vestes, vestiumque, & capitis ornamenta modesta sint, ac moderata, ac prorsus à seculi vanitatibus aliena.

28. Educandas, quæ sponsalia contrahunt, in Monasteriis Nostræ Jurisdictioni subiectis retineri nolumus, & si quando sponsas has educere propinqui negligant, de hujusmodi negligentia illico monere Ordinarium Superiorissæ teneantur; quę si fortè factum studiosè celaverint, sciant se Deo rationem reddituras. (*aaa*)

29. Pro Puellis ad Religionem admittendis supplicem Ordinario libellum præsentari mandamus, ad perscrutandam recipiendæ vocationem Examinatorem deputari postulantem, à quo si vocatio hujusmodi approbata, (*bbb*) & concessa desuper ab Ordinario facul-

tas

tas fuerit, Moniales in Capitulo non vivâ voce, ſed per ſecreta ſuffragia, & quidem, ad ſervandam ſuffragandi libertatem, nullatenus ad invicem manifeſtanda, (ccc) ſuper eius admiſſione deliberent. Confeſſariorum tamen, aut Procuratorum actu in eiſdem Monaſteriis inſervientium propinquas in Moniales, aut inter educandas uſque ad quartum gradum; (ddd) ſicut nec ullam ſupra numerum determinatum abſque Noſtra peculiari facultate poſſint acceptare. (eee) Nulla etiam acceptata ſine novo examine, noviſque ſuffragiis Capitularibus, (fff) ſacris veſtibus indui poſſit anno à die acceptationis elapſo, nec niſi poſt ſex Menſes, ab eodem die computandos, & poſt duodecimum ætatis annum expletum. (ggg)

30. Meminerint Moniales ſuffragia ferentes illas puellas acceptari non poſſe, quas certò ſciant coactas, & invitas ad Religionem venire, niſi, ultra pœnam privationis ad triennium vocis activæ, & paſſivæ, Cenſurarum fulminibus à Tridentina Synodo percelli velint. (hhh)

31. Statui temporali cujuſcumque Monaſterii, ejuſque commodo, à quo non modicè Monialium quietem pendere cenſemus, omni ratione providere volentes, acceptari, & veſtiri puellas prohibemus, quin Parentes, propinqui, tutores, aut illarum quocumque nomine curam gerentes, actu, & re ipſa apud Camerarium Generalem Noſtræ Curiæ ſummam illam pecuniæ depoſuerint, quæ titulo Dotis, vel dotalis additamenti Monaſterio perſolvi debet; (iii) nec in Præfectarum poteſtate ſit, inconſultâ Sede Apoſtolicâ, quidquam de præfata ſumma minuere, aut eamdem in manibus Parentum, aut propinquorum relinquere. (kkk)

32. Debet autem eadem ſumma in Bonis ſtabilibus inveſtiri, vel in locis montium non vacabilium, vel aliàs in beneficium, & ſecuritatem Monaſterii converti, cenſus paſſivos, aliaque debita oneroſa extinguendo, & ſi quid ejuſmodi inveſtimentis obſiſtat, Ordinario denunciari; interim ea ſaltem pars ſummæ prædictæ, cujus fructus puellæ habitum induenti perſolvi debet, aliquâ ex prænarratis rationibus reddatur fructifera. Contravenientes in pœnas adverſus Bona, & jura Eccleſiæ alienantes latas incurrant; Præſides ulterius in ſuſpenſionem ab officio, & privationem ad triennium vocis activæ, & paſſivæ. (lll)

33. Puellas acceptatas egredi, & regredi in Monaſterium pluſquam ſepties, aut octies expreſsè prohibemus; [mmm] dum autem egrediuntur, ad ea oblectamenta minimè divertant, quarum ſpecies memoriæ adhærent, & veluti zizania ab inimico homine in agro virgineo ſuperſeminata, paulatim creſcunt, ſemenque vocationis

nis

nis bonum, & optimum, vel suffocant, vel enervant. (*nnn*)

34. Ut libertati Virginum Deo dicandarum plenè prospiciatur, ante ultimum earumdem in Monasterium regressum, ab Examinatoribus, per Nos, aut Vicarium Nostrum Generalem deputandis, exactè, ac prudenti dexteritate interrogari volumus, an verè à Deo vocatæ, seriò, ac prorsus liberè ob solum Jesu Christi amorem, seculo, ac pompis ejus renunciare statuerint, an verò invitæ Monasterium ingredi, ac Monachalem habitum suscipere cogantur. (*ooo*)

35. Hujusmodi tandem ultimum in Monasterium regressum, omninò absque tubarum, tympanorumque strepitu, & igniti pulveris explosionibus, decem diebus ante solemnem habitus susceptionem habendum, ultra dimidium primæ horæ noctis, post quam Monasterii Januas claudi praecepimus, nullatenus protrahi jubemus; (*ppp*) puellasque subindè acceptatas per totidem dies Spiritualibus Exercitiis solitarias incumbere, (*qqq*) ac tempore intermedio non solum exterorum alloquium, sed & conspectum declinare, usque dum, his Exercitiis absolutis, rectà in Ecclesiam, præeunte Clero, ad sacrum habitum suscipiendum erunt deducendæ, (*rrr*) in qua Sacra cæremonia, si velint nomen mutare, à profanis abstineant, ac potiùs Sanctarum feminarum nomen assumant, quæ sibi & exemplo sint, & patrocinio. (*sss*)

36. In quibuscumque Monialium Monasteriis, etiam Regularium Superiorum Jurisdictioni subiectis, & quomodolibet exemptis, sub præcepto sanctæ Obedientiæ, aliisque pœnis arbitrariis, necnon suspensionis, ac remotionis ab officio contra quoscumque directè, vel indirectè Sanctionem hanc Nostram transgredientes, vel in minimo violantes, infligendis, authoritate etiam Apostolicâ quoad exemptos opportunè suffulti, proùt in Literis Eminentissimi Cardinalis de Carpineo ad Nos transmissis, & in Additionibus impressis, districtè præcipimus, ut servatâ ceteroquin, proùt servari inconcusse mandamus, singulorum Monasteriorum consuetudine, circà matutinam, aut vespertinam Sacræ functionis horam, quam nullatenus præverti sine justa caussa, & nostra facultate permittimus, omnes in posterum puellæ ad sacrum Religionis habitum admittendæ, eodem per eos, ad quos de jure, vel Nostra delegatione spectat, sine ulla penitus solemnitate, & pompa, musicis instrumentis quibuscumque, præter Organum in Vesperis, ab ipsismet Monialibus dumtaxat pulsandum, si pulsare cousueverint, & non aliàs, concentibusque etiam minimis, tàm in ipsa functione, quàm ante, vel post eam-

dem,

dem, & nedùm in ipsa Ecclesia, sed etiam ante eiusdem, vel Monasterii fores, & quocumque alio in loco penitus interdictis, vulgò *senza Musiche, Cappelle, Zinfonie, Cantate, Mottetti*, & aliis hujusmodi privatim induantur, vel in Missa privata sine cantu celebranda, & ante Nonæ pulsationem, unà cum sacræ vestitionis cæremoniis, omninò absolvenda, vel respectivè post Vesperas ab ipsis Monialibus, seù Clericis cantu dumtaxat Gregoriano, numquam figurato, seù, ut dicitur *a Cappella*, decantandas, & ante horam decimam tertiam cum omnibus annexis irrefragabiliter explendas. Hortamur autem singulorum Monasteriorum Præfectas, puellasque Monasticis vestibus induendas, ut Mundi pompas penitus conculcantes, & Divini Sponsi amorem facilius promerituræ, ad Sacrum habitum recipiendum Monasterii septa non egrediantur, sed intra Claustra constitutæ ad fenestellam, Eucharistico Cibo sumendo destinatam, benedictas vestes accipiant, Populique conspectum in exteriori Ecclesia generosè contemnant.

37. Novitias annum integrum probationis sub disciplina Magistræ, omnibus, & singulis à Monasterii Præside destinatæ, transigere jubemus, & quidem in ea Cœnobii parte, quæ à mansionibus tùm Monialium, tùm educandarum sit separata. (*ttt*) Ubi autem locus non suppetat, vestiendi facultas non dabitur. (*uuu*) Novitiarum verò Magistræ, non per vices, aut jure antianitatis eligantur, sed quæ, earumdem virtute, prudentiâque spectatâ, magis in Domino idoneæ judicabuntur; & si qua vigeret Monasterii Constitutio, vel legitima consuetudo Juvenatum præscribens, servetur omninò.

38. Probationis anno integrè absoluto novum Novitiæ subire debent examen, novisque suffragiis Capitularibus, prævia tamen Nostra facultate, ad Professionem admitti; & Religiosæ vocales, ni velint in hoc graviter errare, Dei gloriæ, & Monasterii indemnitati, non autem affectui carnis, & sanguinis, aut importuno propinquorum commodo unicè intendere. Virgines verò Deo consecrandæ, cum Professionem emittunt, seu, cum post ipsam dies solemnis Sacrationis advenerit, superfluis, ac vanitate, tumultuque plenis parcant impensis, (*xxx*) sciantque solemnem Votorum Professionem, decimo sexto ætatis anno nondum expleto emitti, & annali tyrocinio exacto ultra quindecim dies protrahi non posse.

39. Antequam profiteatur, Exercitia Spiritualia peragere, & obtentâ ab Ordinario licentiâ, examinari, ut dictum est, diligenter Novitia debet, an benè percipiat quanti ponderis sint Religionis Vota, quam obligationem inducant Constitutiones, Regulæ, aliæque

 dispo-

dispositiones, & legitimæ consuetudines ad statum regularem pertinentes, & an hæc omnia exactè, atque ex animo parata sit adimplere. [*yyy*] Die autem, & horâ solemni Professioni destinatâ adveniente, eidem, dum emittitur, publicus Notarius, intersit, emissamque chirographo suo muniat; nomen deinde, & cognomen Professæ, emissionisque dies, Mensis, & Annus in Monasterii Codicibus describantur; & ab ea, non autem à Monachalis habitus susceptione, jura antiquitatis desumantur, quâcumque consuetudine in contrarium non obstante. (*zzz*)

40. Irrequisito Ordinario nullus, sub gravibus pœnis, ad Monasterii servitium admittatur, neque Capellani, aut eorum ad longum tempus substituti, neque rerum temporalium Procuratores, sive negotiorum gestores, nec Medici, Chirurgi, pistores, molitores, nec famuli, aut famulæ, vulgò *Fattori*, *e Fattoresse*, aut cujuscumque generis familiares Artifices, qui frequenter cum Monialibus agere, aut versari debent. (*aaaa*)

41. Si quis autem Sacerdos ab Ordinario non approbatus, neque in Archiepiscopali Cancellaria descriptus, Procuratoris munus, seù ea, quæ ad Monasterii Procuratorem pertinent, exercere audeat, in suspensionem à Divinis ad Mensem; si verò sit Laicus, in excommunicationem ipso facto incidat. (*bbbb*)

42. Ostendatur etiam, ac tradatur Nostro Cancellario eo ipso die, in quo nova Monasterii Præses, seù Abbatissa erit eligenda, exacta præteritæ Præfecturæ triennalis expensi, & accepti computatio. (*cccc*)

43. Meminerint pariter Moniales singulæ, quibus cura quorumcumque officiorum à Monasterii Præside demandatur, sibi, proùt in Literis jussu Sanctissimi D. N. Clementis XI. in Additionibus impressis, expressè prohiberi, ne quicquam præter propriam operam in ejsdem officiis impendant, firmiterque decerni expensas omnes in illis faciendis ad Monasterium dumtaxat spectare.

44. Quantum ad Sacrarum rerum administrationem attinet, hæc mandamus. Nullus Sacerdos, qui Capellani, vel substituti munere non fungatur, vel aliter actu Monasterio non inserviat, in Sanctimonialium Ecclesiis, iis exceptis, quibus Animarum cura est annexa, aut aliquo particulari privilegio sunt munitæ, absque debita facultate audeat celebrare, sub arbitrii Nostri pœna, si Secularis sit, infligenda, sub pœna verò interdicti, si Regularis. (*dddd*) A Nostra tamen Sanctione excipi volumus dies Festos Sanctorum Ordinum, Titulares, funerales, eosque præterea, qui Sacri habitus susceptioni, Votorum solemnium Professioni, ac Monialium Consecrationi specia-

cia-

cialiter destinantur; in quibus DD. Gubernatoribus, vel in eorum defectu Monialium Confessariis permittitur, eos Sacerdotes, quos judicaverint, ad Missas celebrandas advocare; non tamen iis ex hac occasione licebit, absque speciali facultate cum Monialibus colloqui.

45. Adventus, & Quadragesimæ tempore ad Dei verbum annunciandum in singulis Monasteriis Concionatores deputentur, quibus ullo pacto seorsim cum Monialibus colloqui, extra casum necessitatis, interdictum sibi esse ad memoriam reducimus. (*eeee*)

46. Ut Tridentinæ Synodi Decreto satisfiat, & Monialium libertati conscientiam suam aperiendi prospiciatur, Abbatissis, Priorissis, aliisque Monasteriorum Præfectis; necnon & Confessariis ordinariis, etiam irrequisitis, vel repugnantibus Monialibus, expresse mandamus, ut saltem bis in anno Ordinarium tempestivè moneant de Confessario extraordinario mittendo, (*ffff*) coram quo omnes omninò, quæ verà infirmitate non impediantur, comparere volumus; & licet apud illum confiteri nolint, eidem nihilominus se reverenter subdant, Sacram Benedictionem humillimè petendo.

47. Confessarii pariter ordinarii tempore extraordinariatus ad Monasterium, absque Nostra speciali licentia, non accedant; præterquam ad Sacras functiones, juxtà morem cuiuscumque Monasterii, in Ecclesià peragendas, & tunc temporis interdictam sibi esse norint, sub pœna amissionis officii, colloquutionem cum Monialibus (*gggg*), quæ ipsis etiam prohibetur exacto sacri ministerii triennio. (*hhhh*)

48. Omnibus prætereà Confessariis quibuscumque prohibemus, ne quicquam de Regulis, Constitutionibus, ac legitimis Monasteriorum consuetudinibus immutent, nec ullum, quamvis pium, usum à Monialibus observandum, Nobis inconsultis, inducant. (*iiii*) Parvos similiter Habitus, Cingula, aut Insignia alterius Ordinis, sub pœna Nobis arbitraria, non tradant. (*kkkk*)

49. Serio quoque perpendant Confessarii se directores Animarum esse, non Præsides Monasterii. In eis proindè paterna quædam eluceat, & spiritualis morum, ac verborum gravitas, non autem imperium, aut indiscreta severitas; caveant tamen, ne, dum Moniales alloquuntur, eà utantur inordinatà familiaritate, quæ, si sit universalis, Sacerdotii dedecet dignitatem, si verò particularis, etiam notam damnabilem affectus singularis inurit, & scandalum parit. (*llll*) Eos etiam cautos in sermocinando esse jubemus, ac eà prudentià de culpis, ac defectibus in piis colloquiis, ac concionibus loqui,

qui, ut ne leviſſimè quidem hoc, vel illud ex Confeſſionibus cognitum, & acceptum eſſe Moniales ſuſpicari queant, ſciantque hac in re errata etiam minima maximis exæquare, & à parva ſcintilla maxima nonnumquam incendia excitari. (*mmmm*)

50. Cum verò Monaſterii ſepta ingrediuntur, ſuperpelliceo, & ſtolâ utantur, ac in excipiendis ægrotantium Confeſſionibus cubiculi januam ità occludi curent, ut videri quidem, non tamen audiri à Monialibus poſſint. (*nnnn*)

51. Tandem, ut præſentes Noſtræ, & Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutiones exactè cuſtodiantur, neque ulla ignorantiæ earum excuſatio prætendi poſſit, ſingulis Confeſſariis ordinariis Monaſteriorum præcipimus, ut, ſaltem ſemel in anno, earum ſenſum, ac vim aperire debeant, eaſque ſub arbitrii, & indignationis Noſtræ pœna, obſervari curent, & obſervent. (*oooo*)

(a) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 4. *n.* 3., (b) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 4. §. 8., *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 6. *n.* 4., *&* 1699. *tit.* 17. *cap.* 8., (c) *Edictum Petri Niccolini* 1. *Auguſti* 1645., *Synod.* 1666. *tit.* 8. *cap.* 2., *ubi Literæ S. Congregat.* 3. *Septemb.* 1666., (d) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 2. §. 3. *&* 4., [e] *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 3. *num.* 6., (f) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 2. §. 6., (g) *d. Synod.* 1619. *ibid.* §. 5., *&* 1645. *tit.* 27. *cap.* 14., *& in Edicto Petri Niccolini* 1. *Auguſti* 1645. §. 14., *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 6. *num.* 3., *&* 1699. *tit.* 17. *cap.* 7., (h) *dd. Synod.* 1619. 1645. 1691. 1699. *ubi ſupra*, (i) *Edictum Cardin. Alexan. Medic.* 8. *Febr.* 1581. *inſert. in Synod.* 1637. *fol.* 33., *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 4. §. 7., (k) *dict. Edict. anni* 1581. *ibid.*, (l) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 6. *n.* 3. *&* 8., (m) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 4. §. 7., *Synod.* 1691. *ubi ſupra cap.* 6. *n.* 3., (n) *Edictum Cardin. Alex. Medic. impreſſ. in Synod.* 1637., *Synod.* 1681. *tit.* 22. §. 10., *&* 1691. *tit.* 7. *cap.* 6. *&* 8., (o) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 4., *&* 1691. *tit.* 7. *cap.* 6. *n.* 3., *& cap.* 5. *n.* 7., *&* 1699. *tit.* 4. *cap.* 4., *&* 1678. *tit.* 11. *cap.* 1., (p) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 1. *n.* 4., (q) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 4. §. 5., *&* 1681. *tit.* 22. §. 2., *&* 1699. *tit.* 17. *cap.* 5., (r) *Synod.* 1663. *tit.* 9. *cap.* 3., *&* 1691. *tit.* 7. *cap.* 8. *n.* 6., (ſ) *Synod.* 1645. *tit.* 4. *cap.* 17. §. 4., *Edict. Petri Niccol.* 1. *Auguſti* 1645. §. 8., (t) *Synod.* 1666. *tit.* 8. *cap.* 1., *ubi Epiſt. S. Congr. diei* 3. *Octobris* 1664., (u) *Synod.* 1666. *dicto tit.* 8. *cap.* 1., (x) *Decr. S. Congreg. apud Pignatell. conſult. canon.* 85. *n.* 252. *tom.* 6., (y) *Synod* 1619. *tit.* 14. *cap.* 4. §. 10., (z) *Synod.* 1681. *tit.* 22. §. 5., *&* 1691. *tit.* 7. *cap.* 9. *n.* 4., *&* 1699. *tit.* 17. *cap.* 3., *Decret. S. Congreg. apud Pignat. conſult.* 81. *n.* 247. *tom.* 6., *Synod.*

1674.

1674. *tit.* 13. *cap. unic.*, *&* 1678. *tit.* 11. *cap.* 2., (aa) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 4. §. 10., *&* 1645. *tit.* 4. *cap.* 27. §. 7. *&* 8., *&* *in Edicto Petri Niccolini* 1. *Augusti* 1645. §. 7. *&* 8., *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 6. *n.* 5., *&* 1699. *tit.* 17. *cap.* 9., (bb) *Synod.* 1619. *d. loco* §. 6. *&* 1645. *ubi supra* §. 6., *&* 1681. *tit.* 22. *cap.* 6., *&* 1691. *n.* 3., *&* 1699. *cap.* 3., *&* 1678. *tit.* 11. *cap.* 3., *Edict. Petri Niccol.* 1645. §. 6., (cc) *Edict. Petri Nicol.* 1. *Augusti* 1645. §. 16., (dd) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 4. §. 11., (ee) *Synod.* 1645. *tit.* 27. §. 4., *&* *in Edict. Petri Niccolini prima Augusti* 1645. §. 4. *&* 5., *Synod.* 1666. *tit.* 8. *cap.* 1. *ubi Literæ S. Congregationis* 3. *Ord.* 1664., *&* *Synod.* 1674. *tit.* 13. *cap. unic.*, *Decret. S. Congreg.* 27. *Apr.* 1604. *apud Monacell. formular. legal. tit.* 5. *cap.* 4. *tom.* 2. *fol.* 238. *Venetiis*, (ff) *Synod.* 1699. *tit.* 17. *cap.* 4., (gg) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 6. *n.* 4., (hh) *Synod.* 1645. *tit.* 4. *cap.* 27. §. 17., *Edict. Petri Niccol.* 1. *Augusti* 1645. §. 17., *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 3. §. 4., (ii) *Synod* 1619. *tit.* 14. *cap.* 2. §. 4., *&* 1645. *tit.* 4. *cap.* 27. §. 20., *Edict. Petri Niccol.* §. 2., *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 5. *n.* 1., (kk) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 3. §. 7., (ll) *Synod.* 1619. *ubi supra* §. 6., *Decret. S. Congregat. apud Pignattell. consult. canon.* 85. *num.* 213. *tom.* 6, [mm] *dicta Synod.* 1619. *ibid.* §. 6., *&* 1691. *tit.* 7. *cap.* 5. *n.* 3., (nn) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 5. *n.* 2., (oo) *Synod.* 1619. *d. cap.* 3. §. 8., *Edict. Petri Niccolini* 1. *Augusti* 1645. §. 21., (pp) *Synod.* 1619. *d. cap.* 3. §. 7., (qq) *d. Synod.* 1619. *cap.* 3. §. 4., *&* 1678. *tit.* 11. *cap.* 6., *&* 1691. *tit.* 7. *cap.* 5. *num.* 3., (rr) *dicta Synod* 1691. *cap.* 8. *num.* 14. *tit.* 7., (ſſ) *dicta Synod.* 1691. *cap.* 11. *num.* 1., (tt) *d. Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 4. *num.* 4., *&* 1678. *tit.* 11. *cap.* 8., (uu) *Synod.* 1637. *tit.* 21. *fol.* 35., *Edict. Petri Niccolini* 1. *Aug.* 1645. §. 11., *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 9. *num.* 3., (xx) *Synod.* 1645. *cap.* 27. §. 1., *&* *in Edicto Petri Niccol. ubi supra* §. 9., *Synod.* 1637. *tit.* 21. *fol.* 36., (yy) *dicta Synod.* 1645. *ubi supra* §. 10. *edito d.* §. 9., *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 2. *num.* 3. (zz) *dicta Synod.* 1691. *cap.* 9. *num.* 3., [aaa] *Synod.* 1645. *tit.* 4. *cap.* 22. §. 11., *&* *in Edicto Petri Niccolini* §. 11., *Synod.* 1656. *tit.* 3. *cap.* 2., *&* 1674. *tit.* 13. *cap. unic.*, *&* 1678. *tit.* 11. *cap.* 9. *&* 1691. *tit.* 7. *cap.* 9. *n.* 4., (bbb) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 1. §. 2., (ccc) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 3. *n.* 3. *&* 4., *&* *cap.* 9. *n.* 2., *Decr. S. Congr. apud Monacell. in formul. legal. tit.* 13. *form.* 5. *n.* 11. *&* 12. *tom.* 2. *fol.* 127. *Venetiis*, (ddd) *dicta Synod.* 1691. *cap.* 8. *n.* 9., (eee) *dicta Synod.* 1691. *cap.* 9. *num.* 2., (fff) *Synod.* 1663. *tit.* 9. *cap.* 4., (ggg) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 1. §. 2. *&* 3., *&* 1691. *tit.* 7. *cap.* 3. *num.* 5.,

num. 5., (hhh) *dicta Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 1., & 1691. *tit.* 7. *cap.* 3. *n.* 2. *vide DD. relatos per Monacell. in formul. legal. par.* 3. *tit.* 4. *fol.* 252. *Venetiis*, (iii) *Synod.* 1681. *tit.* 22. §. 8., (kkk) *Synod.* 1678. *tit.* 11. *cap.* 5., [lll] *Synod.* 1663. *tit.* 9. *cap.* 6., (mmm) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 1. §. 1., & 1645. *tit.* 27. §. 22., *Edict. Petri Nicol.* 1. *Aug.* 1645. §. 22., & *Synod.* 1678. *tit.* 11. *cap.* 4. (nnn) *d. Synod.* 1619., & *alii, ut proximè supra*, (ooo) *Synod.* 1619. *ubi supra* §. 5., (ppp) *Synod.* 1666. *tit.* 8. *cap.* 4., (qqq) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 3. *n.* 6. *Enciclica anni* 1703. *Clementis XI.*, (rrr) *Edict. Petri Niccolini prima Augusti* 1645. §. 22., *Synod.* 1645. *tit.* 4. *cap.* 27. §. 22., (sss) *Synod.* 1619. *ubi supra* §. 3., & 1691. *tit.* 7. *cap.* 3. *n.* 5., (ttt) *Synod.* 1645. *tit.* 4. *cap.* 27. §. 9., (uuu) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 3. *num.* 7., (xxx) *Synod.* 1645. *tit.* 27. §. 23. *Edict. Petri Niccol.* 1645. § 23., *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 3. *n.* 5., (yyy) *Synod.* 1691. *ubi supra num.* 8., (zzz) *d. Synod.* 1691. *ibid. num.* 8. & 9., (aaaa) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 6. §. 11., *Edict. Petri Niccol. prima Augusti* 1645. §. 12., & *Synod.* 1691. *cap.* 8. *n.* 12., (bbbb) *d. Synod.* 1691. *d. cap.* 8. *n.* 15., (cccc) *Synod.* 1645. *tit.* 27. §. 18., & *in Edicto Petri Niccol.* §. 18., (dddd) *Edict. Alex. Martij Medic.* 22. *Iunij* 1624. *impressum in Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 8. *nu.* 11., (eeee) *d. Synod.* 1691. *ubi supra*, (ffff) *Synod.* 1619. *tit.* 14. *cap.* 6. *n.* 7., (gggg) *Synod.* 1619. *d. cap.* 6. §. 7., & 1691. *cap.* 8. *n.* 5., (hhhh) *Synod.* 1619. *d. loco* §. 13., & 1637. *tit.* 21. *fol.* 36., (iiii) *Synod.* 1691. *cap.* 8. *n.* 7., (kkkk) *d. Synod. ibid. n.* 7. (llll) *Synod.* 1619. *cap.* 6. *n.* 9., (mmmm) *d. Synod.* 1619. *num.* 8. *ibid.*, (nnnn) *Synod.* 1691. *tit.* 7. *cap.* 8. *n.* 3., *ubi Literæ Circulares S. Congregat.* 21. *Martij* 1682., (oooo) *Synod.* 1681. *tit.* 22. §. 12.

TITULUS IV.

DE JUDICIIS.

1. B Ecclesiis, earumque Ministris, quorum jura, ac dignitates tutati sumus, exulare penitus contentiones deceret, ut toti Deo servirent, qui uni Deo devoventur. Cum tamen humanæ conditionis infirmitas, proùt experimento docemur, angelicam vivendi formam non patiatur in terris, cumque frigidum illud verbum,

bum, *meum*, ac *tuum*, neque modicas, neque raras de Jurisdictione, de Præeminentiis, de rerum possessione, ac dominio, de credito, & debito, alijsque de rebus judiciales concertationes excitet: propterea litibus, & controversiis celeriùs dirimendis Judiciorum materiam aggredimur. Quoniam verò, quæ Ecclesiasticorum Judicum officium, & potestatem, quæ judiciariam telam, quæ Causidicorum, Notariorum, Scribarum, aliorumque Curiæ Officialium fidem, onera, & emolumenta concernunt, providè à Prædecessoribus Nostris sancita fuerunt in singulis Provincialibus annorum 1517., (*a*) & 1573., (*b*) & successivè relata in Reformationibus Curiæ de anno 1590., (*c*) & de anno 1691. (*d*) idcircò ad prolixitatem, & ambiguitatem tollendam, quæ ex formularum diversitate in recompilando plerumque contingit, easdem supra recensitas Provinciales Constitutiones, & Curiæ Nostræ Reformationes, novissimam præsertim Eminentissimi Morigiæ hactenus observatam; confirmamus, & approbamus, & pro hìc ad literam insertas haberi, omnimodeque observari mandamus, quoad ea, quæ, vel non adversantur ad invicem inter se, habitâ semper in casu discordiæ ratione posteriorum, vel non pugnant cum infrascriptis Decretis, ad majorem declarationem, seù moderationem antiquarum Constitutionum, & ad recentiorum temporum opportunitatem specialiter constitutis.

(a) *Rubr. de for. compet., & de Iudic.*, (b) *Rubr. 55. de for. compet.*, (c) *Reformat. Curiæ Alex. Card. Medices*, (d) *Refor. Curiæ Card. Morigiæ*.

CAPUT I.

DE FORO COMPETENTI.

1. DEcet Clericum, & Populum, qui unum Reipublicæ corpus efficiunt, ad justitiæ complementum auxiliarias vicissim sibi manus dare; ità tamen, ne alterutrius jura lædantur, neve Clericorum res, aut personæ laici unquam Judicis committantur arbitrio.

2. Clericus igitur, si de nostra, vel Vicarii Nostri Generalis licentia, tàm in caussa civili, quàm criminali, pendente in Foro laicali, testimonium sit perhibiturus, (*a*) sacramento veritatis dicendæ, in manu Vicarii ejusdem, vel Clerici cujuspiam ab eo deputati, sese obstringat, numquam in manu Judicis Secularis. Cum tamen criminale Judicium agitur, contra inquisitum testificari pro Fisco, vel pro Parte offensa Clericus omninò prohibetur. Et ad defensam

indu-

inductus, priusquam ei licentia concedatur, tenorem articulorum, vel attestationis Vicario Nostro videndum exhibeat, ne fortè defensio unius alterius offensam involvat, quod neutiquam permitti volumus, sub pœnis in Cap. *de Vita, & Honestate Clericorum* superius inflictis. (*b*)

3. Ne perperam à Curia Nostra caussæ per Vicarium Nostrum Jure ordinario, aut Metropolitico in prima, vel respectivè secunda instantia cognoscendæ divellantur, Constitutiones Apostolicas Urbani VIII., Alexandri VII., & Clementis X. Summorum Pontificum, necnon Decretum à Sacra Congregatione Concilii emanatum usque de anno 1627. ad memoriam reducimus, & exactè observari mandamus, quod ut faciliùs assequamur, eorumdem exempla in Additionibus ad hoc Caput transcribi fideliter præcepimus.

(a) *Synod. Diœc.* 1508. *lib.* 5. *tit. de Accusat.*, (b) *Genuen. in praxi fori Archiep. Neap. cap.* 34. *&* 35.

CAPUT II.

DE CAUSSIS EXECUTIVIS.

1. CReditorum commodis prospicientes, & litium protelationi in caussis, præsertim executivis, obviantes, Reformationem Curiæ anni 1691. ad §. XLII. vers. 5. duximus moderandam. Facultatem igitur ibidem impertitam realem executionem passis, vel ad personalis relaxationem citatis petendi terminum decem currentibus diebus non longiorem ad jura sua producendum, veluti numquam usu Curiæ Nostræ receptam abolemus, nec alias Reo dilationes concedimus, quam quæ in §§. 24. & 25. ejusdem Reformationis continentur. Non raro contingit mandata executiva, tàm realia, quàm personalia, vel debitoris inopiâ, vel ejusdem latitatione frustrari. Ne igitur creditores jacturam sentiant illius taxæ, vulgò, *Diritto*, quàm in actu factæ sibi consignationis literarum persolvi capsæ Nostræ hactenus consueverunt, de effectu executionis adhuc incerti: jubemus ad ejuscemodi taxæ solutionem creditores non esse cogendos, nisi gravamento, vel capturâ sequutis, & statim ac per nuncium exequentem exhibita fuerit relatio capti pignoris, vel personæ, prout latius in Edicto Nostro de die 8. Augusti 1710., quod in Additionibus damus.

CAPUT III.

DE SUBHASTATIONIBUS.

1. DEbitorum, creditorumque cedit incommodo prætoria pignora, rerum præsertim immobilium, minoris vænire, quàm valeant, & contra justitiam est, cariori pretio æstimata, quàm ut emptorem inveniant, adjudicari in solutum creditori, etiam invito, cum duplici jactura pretii rigorosi, & quantitatis in speciem conversæ.

2. Quamobrem, jus suum unicuique tribuentes, jubemus, ut periti Æstimatores, à quorum iniqua plerumque relatione constituti pretii, etiam primò, secundò, ac tertiò moderati, & quintâ sui circiter parte diminuti derivat excessus, & inverisimilis ceteroquin licitatorum abstinentia, ac Bonorum inemptio consequuntur, nullam in æstimando rationem habeant triplicis diminutionis, quàm in totidem subhastationibus pati solent Bona immobilia publicæ licitationi exposita, sed tanti æstiment ab initio, quanti tunc vendi commodè posse putant, nullâ prorsus expectatâ reductione æstimationum, quod specialiter in posterum jurare Peritos volumus, ac jubemus, cum eis consuetum de fideliter æstimando juramentum defertur. Licèt enim à trina consueta, ac juridica, cum opus fuerit, moderatione æstimationis non sit postmodum abstinendum, attamen, vel licitantium æmulatio debitorum damna compensat, vel æquum est tanti minoris rem valere, cum adjudicatur creditori, qui speciem pro quantitate recipere compellitur.

3. Antequam verò Judex ad hujusmodi adjudicationem in suo casu procedat, creditore petente permittimus, ut extra Judicium de justitia æstimationis quærere, & injustam reperiens, proùt aliquando in Tribunalibus etiam laicis fuisse servatum novimus, quartam arbitrariam pretii reductionem decernere possit.

4. Ut autem Bona hastæ subjecta justo pretio, & quanti plurimi ad commune debitoris, creditorisque commodum vendantur, rejecto veteri stylo auctionandi ad candelam accensam, servari Decretum Nostrum præcipimus de die 24. Januarii 1709., in quo admitti licitantium oblationes decernimus usquequo, prævià trinâ monitione Præconis instantis deliberationis, nullus alius major oblator reperiatur.

CAPUT IV.

DE DILATIONIBUS.

1. CAussarum opportunitas exposcit aliquando, ut ad Partis alicujus instantiam Judex cuivis tertiò præcipiat exhibitionem Scripturarum, seù documentorum ad caussam facientium. Quia verò consumptis dilationibus juxtà naturam intentati Judicii, in fraudem legis, & ad expeditionem caussæ ulterius protelandam, præcepta hujusmodi quandoque postulantur, iubemus in posterum, ne compulsorialia hæc præcepta contra quemquam per Judicem committantur, nisi prius petens juraverit de calumnia; quod si in progressu caussæ præcepto compulsus nihil, vel penitus irrelevans aliquid exhibuerit, Procuratorem puniendum statuimus arbitrariis pœnis; & ne ulterius in Curia Nostra caussas dicere possit, prohibemus, etiamsi pro commissione præcepti ipsemet Principalis, non Procurator institisset.

CAPUT V.

DE POSITIONIBUS.

1. RIgorosa dispositio novissimæ Reformationis anni 1691. in § 5. ut nonnisi per verbum credit, vel non credit, Positionibus respondeatur, communi omnium Tribunalium consensu, recessit ab aula. Ut igitur Judex aliam quamlibet responsionem de Jure admittendam recipiat, in posterum indulgemus.

CAPUT VI.

DE TESTIBUS.

1. SOlertia litigantium, & fracta testium fides, recentem in Judiciis cautelam induxerunt, ut plures numero testes, ob metum subornationis, nonnisi unus post alium immediatè, ad Partis interrogatoria producentis instantiam, examini subiiciantur. Quoniam verò immodicus testium numerus, & prolixitas examinis, etiam aliis ultra caussæ Actuarium Notariis adjunctis, admissæ ceteroquin à Judice petitionis effectum non patiuntur, ejusdem Judicis prudenti arbitrio committimus, à decreto examinis rigore deflectere, & proùt Partium indemnitati in Domino expedire putaverit, toties quoties providere.

CAPUT VII.

DE SENTENTIA, ET RE JUDICATA.

1. EXequutiones vigore Sententiæ relaxandas, dummodò mandatum executivum die utili per Judicem decernatur, in qualibet die, etiam feriata, non tamen in honorem Dei, ac Sanctorum ejus, exequi posse declaramus, juxtà consuetudinem Curiæ Mercantiæ, quàm in executivis, ex dispositione Synodi Provincialis anni 1517., amplectitur Nostra Curia Archiepiscopalis.

CAPUT VIII.

DE CAUSSIS MATRIMONIALIBUS.

1. QUod Deus conjunxit, homo non separet. Jubemus igitur, ùt in caussis Matrimonialibus, sive de thori separatione, (a) sive de nullitate Matrimonij agatur, ne aliquid fraudis, vel collusionis subrepat, citetur etiam Procurator Fisci Archiepiscopalis, qui Matrimonii partes acriter sustineat, ei adhærendo, qui validitatem asserit, aut separationem impugnat; aliàs Acta nullitatis vitio sint obnoxia.

(a) *Synod. Diœc.* 1666. *tit.* 10. *cap.* 3. *de Iudiciis.*

CAPUT IX.

DE PROCURATORIBUS.

1. NOn sine vehementissimo animi Nostri mœrore nuper intelleximus, nec tamen credidimus, quosdam è Curiæ Nostræ Causidicis, à pristina muneris integritate, in summum officii sui, propriæ æstimationis, ac Tribunalis Nostri probrum, & dedecus deflectentes, in Assessorum electione, rarà quidem coram Vicario Nostro Generali, frequenti autem coram Judicibus ab Apostolica Sede delegatis, vel nominare viros doctrinali laureâ minimè decoratos, & judicandi peritiâ prorsus expertes, & quandoque proprios etiam amanuenses, & studiorum coadiutores, vel consuetas Judicum confidentium notulas judicialiter exhibere, iisdem eligendorum nominibus iteratò expressis, cum ad faciliùs in unum, vel plurium electione, collatis utriusque Partis schedulis, concordandum variare jubentur. Quapropter sub Nostræ indignationis interminatione, & sub pœna remotionis ab officio, aliisque arbitrariis

riis præcipimus, ut in Assessorum electionibus, quâcumque obducta clientum personaliter exhibentium voluntate, ac excusatione rejectis, eos tantùm ad id muneris proponant, qui in aliqua publica Universitate, in utroque Jure fuerint laureati, & notoriè ad judicandum idonei, nisi Mercatores, vel alterius cujuspiam specialis Artis Periti fuerint ex Judicis decreto concorditer eligendi, & ut in singulis notulis exhibendis, quâcumque fraude penitus eliminatâ, Judices, seù Assessores aliâ vice non nominatos, proùt Justitiæ, ac sinceritatis ratio postulat, omninò proponant.

CAPUT X.

DE NOTARIIS.

1. NOtariorum Nostrę Curię profectus æquâ lance librantes, & dissidia precaventes, simulque litigantium indemnitati prospicientes, nullitatem Actorum ipso jure, & ipso facto decretam in novissima Curiæ Reformatione anni 1691. §. 51. ita moderamur, ut si fortè caussa quæpiam extractioni subiecta, furtim fuerit introducta per Acta cujuslibet Notarii Nostræ Curiæ è consuetâ caussarum Bursa minimè extracti, & ad Sententiam usque inclusivè prosecuta, subiaceat nullitatibus, & pœnis in eod. §. 51. latè contentis. Si verò Judicium ab initio bonâ fide introductum de exceptis fuerit, & Notarii extractionem de sui natura non poposcerit, juxtà regulam traditam in eadem Reformatione §. 49. tunc, licet in progressu caussæ per viam reconventionis, replicationis, exceptionis, seu subalternæ petitionis, diversam naturam induerit, non propterea ad Notarii extractionem cum Partium dispendio deveniri, sed per eadem Acta caussam prosequi jubemus. Ad æqualitatem tamen servandam, si Judex pronunciaverit super articulo, seù petitione extractioni Notariorum obnoxio, vel obnoxia, Notarium eumdem, qui Acta caussæ ceteroquin extrahendæ conscripsit, pro semel extracto haberi volumus ab illa Bursa, undè forte extrahi debuisset, & si Notarius de illis fuerit non habentibus schedulam in Bursis, teneri ad interesse volumus favore Connotariorum. Constito verò de fraude ejusdem Notarii, qui caussam de sui natura extractioni subiectam, quæsito colore fucaverit, eidemque exequutivi Judicii personam obduxerit, arbitrariis gravissimis pœnis, etiam remotionis ab officio, condemnamus.

CAPUT XI.

DE CAMERARIO NOSTRÆ MENSÆ.

1. PRovidè dispolita in §. 43. modernæ Reformationis, (*a*) ut Camerarius post annum, consulto Vicario Nostro Generali, & debitore citato, maturè procedat ad subhastationem pignorum, quæ servando sine detrimento servari non possunt in grave eorumdem debitorum præjudicium, quia non exactè, ut oportet, ad praxim reducuntur, adiectâ pœnâ roborari posse credidimus. Præcipimus itaque, ut officii sui memor, Camerarius exactè impleat munus suum, & negligentem in duplum damni extrajudicialiter liquidandi à Vicario Nostro Generali, instante tamen gravato, vel quopiam interesse habente, condemnamus.

2. Vacantium, seù recommendatorum Beneficiorum, quorum, generalis Oeconomi titulo, res administrat, ita negotia gerat, ut laudari à Nobis, & à successoribus in Beneficio mereatur. Et quoniam non semel conquestiones Rectorum ad aures Nostras pervenerunt, contra praxim dudum introductam exigendi emolumentum quinque pro centenario pro summis non exactis, & nondum relatis in Codicem accepti, quemadmodum sunt pensiones domorum decursæ, & nondum exactæ, pretia frugum adhuc in horreis existentium, & his similia: cum ejusmodi consuetudo contrà Justitiam fore videatur, & corruptelæ potius nomen mereatur, eam omninò improbamus, & abolemus, & pœnam refundendi tantundem damnificato, ultra arbitrarias pœnas, adiicimus.

(a) *Riform. 1691. pag. 26.*

TITULUS V.

DE CONSTITUTIONIBUS.

CAPUT UNICUM.

1. SYnodale Nostrum Ædificium, quod in Fide fundavimus, quod Sacramentis compegimus, quod Ecclesiarum nitore, ac religione Ministrorum exornavimus, quod Judiciorum integritate communivimus, Legum tandem, in unum è multis Synodalibus Prædecessorum Nostrorum Codicibus relatarum, concordiâ, certitudine, & authoritate perficimus, & ultimo veluti fastigio coronamus.

2. In-

2. Innovamus itaque, & observari mandamus omnes, & singulas Constitutiones, Reformationes, Statuta, ac Decreta, quæ in geminis Provincialibus Synodis anno videlicet 1517. præsidente Julio Medices, tunc S. R. E. Cardinali, ac hujus Florentinæ Ecclesiæ Archiepiscopo, postmodum ad Summi Pontificatus apicem evecto, & Clemente VII. nuncupato, & anno 1573. sub Antonii Altovitæ, etiam Prædecessoris Nostri, Præsulatu emanarunt.

3. Curiæ etiam Archiepiscopalis Reformationem à clar. mem. Cardin. Jacobo Antonio Morigia, tunc temporis Archiepiscopo, editam anno 1691., demptis paucis per Nos, varietati temporum obsequentes, emendatis in Titulo de Judicijs, in ea parte, quæ novis Sanctionibus Nostris non obverfantur, confirmamus, & observari mandamus.

4. Ceteras autem Prædecessorum Nostrorum Synodales Constitutiones, à quibus, præterquam in moderatione pœnarum, & in suppressione Legum, quas desuetudo deleverat, vix unquam discessimus, sed imò normam, & legem accepimus, ne in tot volumina congestæ confusionem pariant, delemus, & abrogamus, præcipientes, ut Nostræ hæ tantum, quæ compilatio quodammodo præteritarum sunt, & vigili eorum, qui Nos in Officio Pastorali præcesserunt, labore, ac prudentiâ refertæ, serventur, & attendantur.

5. Ubicumque de pœnis arbitrarijs egimus, earum genericâ appellatione, tàm pecuniarias, quàm corporis afflictivas comprehendi declaramus, illasque Pijs pauperibus Locis, aut personis, & denunciantibus arbitratu Nostro, etiam ubi id non exprimatur, applicandas fore decernimus.

6. Arbitrarias pœnas contra transgressores Nostrarum Constitutionum, quantumvis in eisdem aliquando prætermissas, Nobis tamen, ac Successoribus Nostris, semper, & quandocumque reservatas declaramus.

7. Ut autem hæc, quæ statuimus, in ædificationem sint, & non in destructionem, omnibus, & singulis ad eorum observantiam, de Jure, ac consuetudine quomodocumque obstrictis, abdita cordis Nostri secreta revelantes, patefacimus hanc esse mentem Nostram, ne per hæc Decreta Nostra Synodalia novis peccatis onerentur transgressores, nisi quis ex contemptu ea violaret, & nisi quis Constitutiones illas, & Decreta, postpositâ observatione, contemneret, quibus annexa est pœna Excommunicationis, vel Suspensionis, vel Interdicti generalis; vel non observaret ea, quæ statuuntur per huiusmodi verba, videlicet: in virtute S. Obedientiæ; vel: districtè mandamus;

præ-

præcipimus, iniungimus, prohibemus, vetamus, inhibemus, vel per alia consimilis significationis, & enixam Nostram voluntatem æquipollenter exprimentia.

8. Præsentes denique Constitutiones, quarum ambiguitates Nobis, & Successoribus Nostris declarandas reservamus, tenorem autem, præsertim si quid Sacris Canonibus, aut Pontificijs Decretis, vel Sacrarum Congregationum de Urbe responsis repugnaret, filiali prorsus obedientiâ Summæ Apostolicæ Sedis correctioni, & emendationi humiliter subiicimus, vim suam habere decernimus post duos menses, ab earumdem impressione computandos.

9. Ceterum dilectissimum Gregem Nostrum, & omnes in Pastoralis Nostræ solicitudinis partem evocatos peramanter hortamur, & obsecramus in eo, qui est Princeps Pastorum, ut accuratissimè Constitutiones has Nostras, Virtutis amore, non formidine pœnæ custodiant, & ut eas æquâ mentis alacritate, ac integritate recipiant, quâ Nos, eorum saluti unicè intendentes, dictavimus, atque sancivimus.

LAUS DEO.

DE

DE EXAMINATORIBUS SYNODALIBUS.

Mnis Ecclesiasticæ disciplinæ ratio in illorum vita, moribus, scientia, & probitate sita est, qui ad Ecclesiæ Dei ministerium, sive in Ordinum gradibus, sive in Animarum regimine assumuntur. Hac de caussa Sacrosancta Tridentina Synodus, quàm laudabilis Prædecessorum Nostrorum consuetudo secuta est, statuit, ut Examinatores in Synodo eligantur, qui, tamquam Prælatorum oculi, ea omnia in promovendis expendant, idoneos approbantes, repellentes non idoneos. Ab ipsorum enim solerti, fideli, ac recto judicio totius Christianæ Reipublicæ bonum dependet. Eidem itaque Sacrosanctæ Synodo inhærentes, Viros spectatæ Virtutis, atque solidæ integritatis eligimus, ac designamus, qui de incorruptè exequendo suo munere, antequam è præsenti Synodo discedant, juramentum præstent, uti ex præfati Concilii Sanctione tenentur, nisi præstiterint alias.

EXAMINATORES SYNODALES.

Dom. Vicarius Generalis pro tempore existens.

Metropolitanæ Ecclesiæ.
- *Dom. Benedictus Quaratesi Archidiaconus.*
- *Dom. Franciscus Tornaquinci Archipresbyter.*
- *Dom. Franciscus Maria Arrighi Decanus.*
- *Dom. Nicolaus Castellani Præpositus.*
- *Dom. Ludovicus à Verrazzano Subdecanus.*

dictæ Metropol. Canonici.
- *Dom. Rogerius Minerbetti Eq. D. Steph.*
- *Dom. Thomas Philippus Salviati.*
- *Dom. Hironymus Viti.*
- *Dom. Laurentius Antonius del Vigna.*
- *Dom. Hieronymus Albizi.*
- *Dom. Ioannes Ugolini.*
- *Dom. Iulius Alexander Scarlatti.*
- *Dom. Rubeus Ant. Franciscus del Rosso Eq. D. Steph.*
- *Dom. Bindus Ioannes Baptista Peruzzi.*
- *Dom. Fulcus Antonius Maria Portinari Eq. D. Steph.*
- *Dom. Leonardus Dantes Gianfigliazzi.*

Dom.

Dom. Thomas Maria Marufcelli.
Dom. Aloyfius Maria Strozza.
Dom. Iofeph Maria Martelli.
Dom. Laurentius Gherardini.
Dom. Aloyfius Maria Borgherini.
Dom. Ferdinandus Biliotti S. T. Lector.
Dom. Petrus Simon Federighi Eq. D. Steph.
Dom. Ubaldinus Ubaldini.
Dom. Horatius Mazzei Pœnitentiarius.
Dom. Alexander Gianfigliazzi.
Dom. Dominicus Bardi.
Dom. Nunciatus Spinelli.
Dom. Fridericus Maria Zefferini.

D. *Vincentius Ciani S. T. D. Plebanus S. Stephani dè Campoli.*
D. *Petrus Francifcus Bifcioni S. T. D. & Rector Ecclefiæ S. Blafii.*
D. *Bartholomæus Piallacci S. T. D. & Rector Ecclefiæ S. Mariæ de Alberigis.*
D. *Francifcus Vanni S. T. D.*
D. *Alexander Tei S. T. D.*
D. *Marcus Roffi S. T. D.*
D. *Francifcus Solari I. U. D.*
D. *Andreas Barducci S. T. D. & Prior Eccl. SS. Apoft.*
D. *Ioannes Francifcus Ciferi S. T. D.*
D. *Dominicus Magni I. U. D.*
D. *Ioannes Guerrinus Guerrini* } *S. T. D. & Canon. Coll. Eccl. S Laur.*
D. *Dominicus Soderini* }
D. *Iofeph Melis I. U. D., ac Rotæ Bononienfis Auditor.*
D. *Iulius Cæfar Francifcus Filippini I. U. D.*
D. *Antonius Maria Lombardi I. U. D.*
D. *Antonius Philippus Vergelli I. U. D.*
D. *Matthias Tozzi I. U. D.*
D. *Iofeph Ciampelli I. U. D. Auditor Apoftolicæ Nunciaturæ.*
D. *Petrus Bolognefi S. T. D. Magifter Gymnafii Clericor.*
D *Antonius Cappelli I. U. ac S. Theol. Doct. Abbas S. Ægidii.*
D. *Leopoldus Tonelli S. T. D.*
D *Thomas Roffi I. U. D.*
D. *Philippus Maria Valloni S. T. D.*
D. *Antonius Fiani I. U. D. Rector S. Miniati inter Turres.*
D. *Lazarus Benedictus Migliorucci I. U. D. & in Pif. Univerf. Lector.*
D. *Ioannes Paulus Gualtieri I. U. D. & Lector in Pifana Univerfit.*

D. Antonius Ulivieri I. U. & S. T. D. Lector in Pisana Universit.
D. Carolus Bindi S. T. D.
D. Antonius Ricci S. T. D.
D. Antonius Philippus del Soglia S. T. D.
D. Cajetanus Sandrini S. T. D. Plebanus S. Mariæ de Carraja.
D. Dominicus Righini S. T. D. Plebanus S. Agathæ de Mugello.
D. Hippolythus Maria Rosselli S. T. D.
D. Paulus Sebastianus Medici S. T. D.
D. Michael Tanfani S. T. D.
D. Antonius Maria Biscioni S. T. D.
D. Philippus Fantungheri I. U. D.
D. Ioannes Baptista Comparini S. T. D.
D. Laurentius Nati.
D. Antonius del Pela I. U. D. Prior Collegiatæ Castri Florentini.
D. Felix Vincentius di Bardo Canonicus S. Cassiani.
D. Ioseph Verdi I. U. D.

EX REGULARIBUS.

Omnes Abbatię Flor. Congreg. Cassinens.

P. D. Laurentius Passignani Abbas, & S. T. D.
P. D. Victorinus Taglia Abbas.
P. D. Ugo Berzighelli.
P. D. Bernardinus Savini Prior.
P. D. Hyacinthus Nini Decanus.
P. D. Ioannes Baptista Ormanni.
P. D. Maurus Gualtieri.
P. D. Maurus Ducci.
P. D. Anselmus Pelliccioni.
P. D. Angelus Maria Quirini Sac. Can. Lector.
P. D. Felix Roncalli.
P. D. Augustinus Maria de Racusa.
P. D. Virginius Valseschi.
P. D. Stephanus Ioseph Trenta.
P. D. Andreas Barli.

Congregat. Camaldulen.

P. D. Martinus Angelus Franchi Abbas S. T. D.
P. D. Ioseph Augustinus Mancini Abbas
P. M. D. Guido Grandi Lector in Pis. Universſ. S. T. D.
P. L. D. Angelicus Maria Sampoli.
P. D. Marinus Martini Prior.
P. D. Sylvanus Ciapetti S. T. D.

P. D.

P. D. Paulus Antonius Ligi S. T. D.
P. D. Zenobius Valmori.
P. D. Iulianus Maria Ciaperoni.
P. L. D. Eusebius Ciani.
P. D. Bartholomæus Venturini S. T. D.

Congregationis VallisUmbrosę.

P. D. Laurentius Poltri Abbas.
P. D. Gregorius Bartoli Abbas.
P. D. Valentinus Calzolari Abbas S. T. D.
P. D. Ambrosius Genovini Abbas S. T. D.
P. D. Alphonsus Foggini Abbas, & S. T. D.
P. D. Epiphanius Davanzati Abbas, & S. T. D.
P. M. D. Stanislaus Nardi S. T. D.
P. M. D. Hilarius Carleschi S. T. D.
P. M. D. Paulus Maria Leonardi S. T. D.
P. D. Didacus Columbani S. T. D.
P. D. Hilarion Baschieri S. T. D.
P. D. Savinus Losi.
P. D. Carolus Augustinus Sergiusti.
P. D. Theuzzo Dolci S. T. L.

Congregationis Cistercienſium.

P. D. Bernardus Barberi Præsidens Generalis.
P. D. Laurentius Citerni Visitator Major.
P. D. Pacificus Orlandi Abbas.
P. D. Maurus Fantungheri Prior.
P. D. Gervasius Bernucci Secundus Visitator.
P. D. Gerardus Cinelli.
P. D. Antonius Frilli.

Congregationis Cœlestinorum.

P. D. Petrus Heronymus Bargellini Abbas.
P. D. Placidus Sergiuliani.
P. D. Ludovicus Severoli.
P. D. Petrus Castellari.
P. D. Antonius Sganti.
P. D. Raphael Gervasi.
P. D. Ioannes Baptista Gabricci.

Congregationis Olivetanæ.

P. D. Camillus Nelli Abbas Generalis.
P. D. Ioannes Dominicus Asplanati Abbas.
P. D. Robertus Felix Sassatelli.
P. D. Iulius Mucettola.
P. D. Raymundus de Matha.
P. D. Benedictus Antonius Giovannelli.
P. D. Desiderius Ferreri.

Ordinis Prædicatorum.

P. M. Fr. Carolus Gucci.
P. M. Fr. Franciscus Orlendi Prior.
P. M. Fr. Hyacinthus Massai.
P. M. Fr. Hyacinthus Bartoli.
P. M. Fr. Ioannes Antonius Orsucci.
P. M. Fr. Cherubinus Malaspina.
P. M. Fr. Iacobus Spenditori.
P. L. Fr. Alexander Mugotti.
P. L. Fr. Basilius Affatichi.
P. L. Fr. Hyacinthus Ventura Talenti.
P. L. Fr. Ioannes Baptista Serrati.
P. L. Fr. Thomas Maria Pasqui.
P. L. Fr. Dominicus Celi.
P. L. Fr. Sebastianus Marzari Vicarius Generalis.
P. L. Fr. Thomas Vincentius Solari Prior S. Marci.
P. L. Fr. Albertus Salvi.
P. L. Fr. Thomas Quaratesi.
P. L. Fr. Ioannes Philippus Baldinucci.
P. L. Fr. Thomas Angelicus Corboli.
P. L. Fr. Dominicus Maccarani.
P. L. Fr. Antonius Dionigi.
P. L. Fr. Antoninus Pierozzi.

Ordinis Servor. B. M. V.

P. M. Fr. Constantinus Baccioni Prior S. T. D.
P. M. Fr. Gregorius Aloysius Tonelli S. T. D.
P. M. Fr. Gherardus Capassi S. T. D.
P. M. Fr. Leopoldus Masi S. T. D.
P. M. Fr. Aloysius Maria Garbi S. T. D.
P. M. Fr. Iulius Maria Giuliani.
P. M. Fr. Placidus Bonfrizieri S. T. D.
P. M. Fr. Iulius Antonius Roboredo S. T. D.
P. M. Fr. Hieronymus Allegri S. T. D.
P. M. Fr. Ioannes Baptista Biscardi S. T. D.

Ordinis Carmelitarum.

P. M. Fr. Franciscus Maria Felix Pieroncini Prior.
P. M. Fr. Ferdinandus Chelli S. T. D.
P. M. Fr. Petrus Franciscus Cecchi S. T. D.
P. M. Fr. Andreas Saccardi S. T. D.
P. M. Fr. Ioseph Maria Dussetti S. T. D.
P. M. Fr. Petrus Andreas Lombardi.
P. M. Fr. Carolus Maria Melis.

Carmelitæ Congregat. Mantuę.

P. M. Fr. Albertus Mascalchi S.T.D.
P. M. Fr. Dominicus Monti.
P. M. Fr. Ioannes Dominicus Bianchi.
P. M. Fr. Ioannes Franciscus Iori.
P. L. Fr. Albertus Lombardi.
P. L. Fr. Leonardus Volpini.

Carmelitæ Excalceati.

P. Fr. Hieronymus à S. Francisco Provincialis.
P. Fr. Petrus de Alcantara à S. Ioseph Prior.
P. Fr. Carolus Alexius à S. Maria Definitor Provinc.
P. Fr. Hieronymus à S. Carolo.
P. Fr. Valerius à S. Laurentio.
P. Fr. Honuphrius Antonius à SS. Trinitate.
P. Fr. Io: Bartholomæus à Iesu.
P. Fr. Elias à S. Ioseph.
P. Fr. Franciscus Maria à S. Ambrosio.

Ordin. Eremit. S. Augustini.

P. M. Fr. Stephanus Tortolini Prior S. T. D.
P. M. Fr. Aurelius Fioravanti S. T. D.
P. M. Fr. Franciscus Berlinghieri.
P. M. Fr. Michael Bastremi S. T. D.
P. M. Fr. Dominicus Simoni S. T. D.
P. M. Fr. Dominicus Ignatius Ciriaci S. T. L.
P. M. Fr. Benedictus Bastremi.

d. Ord. Cōgreg. Illicetanæ.

P. Bacc. Fr. Desiderius Casini Prior.
P. Bacc. Fr. Lucas Bocciardi.

d. Ord. Cōgreg. Lombardiæ.

P. L. Fr. Ermenegildus Vbaldini Prior.
P. L. Fr. Camillus Franciscus Mannelli.
P. L. Fr. Ioseph Morosini.

Ord. Min. Cōv. S. Francisci.

P. Guardianus pro tempore Conventus S. Crucis Florentiæ.
P. M. Fr. Ioannes Vincentius Martellini Theologus Regiæ Celsit., & Professor publicus Sacræ Theol. in Universitate Pisarum.
P. M. Fr. Franciscus Acciari de Florentia Exprovincialis Thusciæ.
P. M. Fr. Albertus Maria de Rubeis à Flor. S.T.D.
P. M. Franciscus Antonius Giorgi de Florentia.
P. M. Fr. Carolus Angelus Mazza de Riccardina.
P. Bacc. Fr. Carolus Antonius Tobii de Florentia.

P. Fr.

Ord. Minorum S. Francisci de Observantia.	*P. Fr. Ioannes Maria à S. Cruce.* *P. Fr. Michael Angelus de Florentia.* *P. Fr. Bonaventura de Florentia.* *P. Fr. Ioannes Dominicus de Cutiliano.* *P. Fr. Bonaventura à S. Cruce.* *P. Fr. Bonaventura de Barberino.* *P. Fr. Ioannes Baptista de Campilia.* *P. Fr. Ioseph Requena Hispanus.*
Ordinis Minor. Strictior. Obser. S. Francisci.	*P. Fr. Bernardus de Florentia Guardianus.* *P. Fr. Ioseph de Florentia.* *P. Fr. Antonius Franciscus de Marino.* *P. Fr. Franciscus Maria de Valico.* *P. Fr. Casimirus de Florentia.* *P. Fr. Homphrius à Premalcore.* *P. Fr. Franciscus de Florentia.* *P. Fr. Albertus de Florentia.* *P. Fr. Andreas de Cutiliano.* *P. Fr. Henricus de Valico.* *P. Fr. Ioannes à Petra Sancta.* *P. Fr. Ludovicus à Barberino Guardianus Conventus della Lastra.* *P. Fr. Iulianus de Cutiliano.*
Societatis Jesu.	*P. Gabriel Maria Grassi Provincialis.* *P. Thomas Capeci Rector Collegii.* *P. Ioseph Maria Sottomajor.* *P. Franciscus Saracinelli.* *P. Franciscus Rasponi.* *P. Ferdinandus Zucconi.* *P. Alexander Sexti.* *P. Iulius Negri.* *P. Franciscus Maria Corraducci.* *P. Antonius Tommasini.* *P. Clemens Felici.* *P. Dominicus Antonius Leoncini.* *P. Franciscus Bartholomeus Biagiucci.* *P. Franciscus Xaverius Egidj.* *P. Ioannes Benignus Poggi.* *P. Ioseph Antonius Patrignani.* *P. Ioseph Scapecchi.* *P. Marius Corsoni.*

P. Hor-

	P. Hortentius Baleſtrieri.
	P. Petrus Fabbri.
	P. Sebaſtianus Pennoni.
	P. Scipio Coſtanzi.
Ordin. Theatinorum.	*P. Michael Barbi.* *P. Nicolaus Barbi.* *P. Franciſcus Maria Carducci.* *P. Ioannes Dominicus Palei.* *P. Franciſcus Maria del Riccio.* *P. Iacobus Mancini.* *P. Ludovicus Negri.* *P. Ioannes Cajetanus Tommaſi.* *P. Petrus Franciſcus Schianteſchi.* *P. Antonius Maria Corazzi.* *P. Ludovicus Malaſpina.* *P. Angelus Franciſcus Vanni.* *P. Antonius Maria Donati.*
Barnabitæ.	*P. Bernardus Peſanti.* *P. Fridericus Ferrari.* *P. Iuvenalis Bonelli.* *P. Ioannes Baptiſta Cianfi.* *P. Anaſtaſius Montecatini.*
Ord. Minimor.	*P. Fr. Thomas Pupilli Provincialis.* *P. Fr. Dominicus Martini.* *P. Fr. Virgilius Carpi.* *P. Fr. Hyacinthus Vezzoni.* *P. Fr. Ioſeph Maria Carpi.* *P. Fr. Ioſeph Maria Vitali.*
Ord. S. Jo: Dei.	*P. Thomas Mongai.*
Ord. Miniſtrantium Infirmos.	*P. Thomas Paolini Provincialis.* *P. Nicolaus Morganti.* *P. Julius Cæſar Oderi.*
Ord. Scholar. Piarum.	*P. Eugenius à S. Sylverio Præpoſ. Provincialis.* *P. Ioannes Dominicus à S. Vincentio Rector.* *P. Ioannes Stephanus à S. Nicolao Rector Domus probationis.* *P. Sigiſmundus à S. Sylverio.* *P. Ioannes Gualbertus à S. Sigiſmundo.* *P. Benedictus à S. Victore.* *P. Andreas à S. Sebaſtiano.*

P. Fran-

	P. Franciſcus Maria à S. Laurentio.
	P. Zenobius à S. Sigiſmundo.
	P. Alexander à S. Sigiſmundo.
	P. Antoninus à S. Michaele Archangelo.
Ord. Capuccin.	*P. Fr. Ioſeph de Florentia.*
	P. Guardianus de Montughi pro tempore exiſtens.
	P. Lector Theologiæ ejuſdem Conventus pro tempore exiſtens.
	P. Fr. Archangelus de Senis.
Auguſtiniani Excalceati.	*P. Fr. Carolus à S. Ioſeph.*
	P. Fr. Ermenegildus ab Omnibus Sanctis.
	P. Fr. Raphael ab Aſſumptione B. M. V.
	P. Fr. Rochus à S. Maria.
	P. Fr. Andreas Maria à Nativitate.
	P. Fr. Servus à Ieſu.

DE JUDICIBUS SYNODALIBUS.

BOnifacio VIII. primum, deindè Tridentinæ Synodo maximæ curæ fuit, ut cauſſæ à S. Sede Apoſtolica, vel ab ejuſdem Legatis, & Nunciis delegandæ in Partibus, idoneis, committantur Judicibus. Atque adeò, & ille Conſtitutione, (*a*) & hæc Decreto (*b*) ſancivit, ut quævis Diœceſana Synodus Viros aliquot Eccleſiaſticâ Dignitate præfulgentes, atque Sacrorum Canonum ſcientiâ præditos deſignet, qui eas cauſſas æquâ lance penſent, ac celeri cautione decernant; memores conſtitutos ſe eſſe ſanctarum Legum defenſores, & Arbitros, quorum ſapientiæ ſimul, & integritatis fulcimento Legum auctoritas tota ſuſtineatur neceſse eſt. Quæ cum optimè inſtituta ſint ad hoc munus incorruptè non minùs quàm ſapienter obeundum, deſtinantur.

(a) *cap. ſtatutum de reſcript. in 6.* (b) *ſeſſ. 25. de Reform. cap. 10.*

JUDICES SYNODALES.

Dom. Vicarius Generalis pro tempore exiſtens.

Metropolitanæ Eccleſiæ.	*Dom. Benedictus Quarateſi Archidiaconus.*
	Dom. Franciſcus Maria Arrighi Decanus.
	Dom. Nicolaus Caſtellani Præpoſitus.
	Dom. Ludovicus à Verrazzano Subdecanus.

D. Rog-

Dom. Roggerius Minerbetti.
Dom. Thomas Philippus Salviati.
Dom. Hieronymus Viti.
Dom. Laurentius Antonius del Vigna.
Dom. Hieronymus degli Albizi.
Dom. Ioannes Ugolini.
Dom. Iulius Alexander Scarlatti.
Dom. Rubeus Ant. Franciscus del Rosso.
Dom. Bindus Ioannes Baptista Peruzzi.
Dom. Fulcus Antonius Maria Portinari.
Dom. Thomas Maria Maruscelli.
Dom. Aloysius Maria Strozza.
Dom. Ioseph Maria Martelli.
Dom. Laurentius Philippus Gherardini.
Dom. Ferdinandus Biliotti.
Dom. Petrus Simon Federighi.
Dom. Ubaldinus Ubaldini.
Dom. Horatius Mazzei.
Dom. Alexander Gianfigliazzi.
Dom. Dominicus Bardi.
Dom. Nuntiatus Spinelli.
Dom. Fridericus Maria Zefferini.

Canonici dictæ Eccl. Metropolitanæ, omnes J.U.DD.& Prothonot. Apost.

D. Ioannes Viviani **I.U.D. Proth. & Ap. Nunt. Aud.**
D. Iulianus Franciscus Busalini I.U.D. & Prothonot. Apost.
D. Dominicus Ridi I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Nicolaus Bianchi I. U. D., & Prothonot. Apost.
D. Ioseph Melis I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Iulius Cesar Franciscus Filippini I. U. D. & Prothon. Apost.
D. Antonius Philippus Vergelli I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Antonius Maria Lambardi I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Antonius Bocci I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Mathias Tozzi I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Martius Venturini I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Ioseph Ciampelli I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Antonius Fiani I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Consortus Maria Consorti I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Sebastianus Dani I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Antonius Dominicus Novelli I. U. D. & Prothonot. Apost.
D. Antonius Ulivieri I. U. D., S. T. D. & Prothon. Apost.
D. Ioannes Paulus Gualtieri I. U. D., & Prothon. Apost.

JUDICES CONSERVATORES.

ILLUSTRISS. ET REVERENDISS. D THOMAS BONAVENTURA EX COMITIBUS GHERARDESCHÆ ARCHIEPISCOP. FLOR.

Dom. Vicarius Generalis pro tempore existens.

Canonici Flor.
- *Dom. Benedictus Quaratesi Archidiaconus.*
- *Dom. Franciscus Maria Arrighi Decanus.*
- *Dom. Nicolaus Castellani Præpositus.*
- *Dom. Thomas Philippus Salviati.*
- *Dom. Hieronymus Viti.*
- *Dom. Fulcus Antonius Maria Portinari.*
- *Dom. Aloysius Maria Strozza.*
- *Dom. Laurentius Philippus Gherardini.*
- *Dom. Vincentius Alamanni Nasi.*
- *Dom. Petrus Simon Federighi.*
- *Dom. Ubaldinus Ubaldini.*
- *Dom. Alexander Giansigliazzi.*

VISITATORES ORATORIORUM, CONFRATERNITATUM, ET CAPELLARUM.

Canonici Flor.
- *Dom. Franciscus Tornaquinci Archipresbyter.*
- *Dom. Franciscus Maria Arrighi Decanus.*
- *Dom. Roggerius Minerbetti.*
- *Dom. Thomas Philippus Salviati.*
- *Dom. Hieronymus Viti.*
- *Dom. Ioannes Andreas Martelli.*
- *Dom. Laurentius Antonius del Vigna.*
- *Dom. Ioannes Ugolini.*
- *Dom. Iulius Alexander Scarlatti.*
- *Dom. Ioseph Maria Martellini.*
- *Dom. Horatius Mazzei.*

DEPUTATI SUPER IMPOSITIONE FLUMINUM.

Canonici Flor.
- *Dom. Benedictus Quaratesi Archidiaconus.*
- *Dom Ludovicus à Verrazzano Subdecanus.*
- *Dom. Roggerius Minerbetti.*
- *Dom. Laurentius Antonius del Vigna.*
- *Dom. Hieronymus Albizi.*

D. Ioan-

Dom. Ioannes Ugolini.
Dom. Bindus Ioannes Baptista Peruzzi.
Dom. Laurentius Gherardini.
Dom. Ioseph Maria Martellini.
Dom. Ferdinandus Biliotti.
Dom. Ubaldinus Ubaldini.
Dom. Horatius Mazzei.

D. Dominicus Azzurrini.
D. Raphael Cirri.
P. Abbas Septimi pro tempore existens.
P. Carolus Antonius Tubii Min. Convent.
P. M. Fr. Placidus Buonfrizieri Ord. Servor.

XENODOCHIARII, ET REVISORES PIORUM LOCORUM.

Canonici Flor.
Dom. Ioannes Andreas Martelli.
Dom Co: Ioannes Dominicus Bentivogli.
Dom. Ioannes Ugolini.
Dom. Bindus Ioannes Baptista Peruzzi.
Dom. Laurentius Philippus Gherardini.
Dom. Ioseph Maria Martellini.
Dom. Aloysius Maria Borgherini.
Dom. Marcus Antonius Mozzi.
Dom. Horatius Mazzei.

D. Franciscus Fridericus Giordani Prior S. Laur. Ba. S. Steph.
D. Ioannes Baptista Frescobaldi.
D. Antoninus Cortigiani.
D. Ioannes Baptista Salomoni Præpositus Oratorii S. Io: Baptistæ.
D. Nicolaus Baldigiani Prior Hospitalis S. Bonifacii.
D. Laurentius Caramelli Prior Hospitalis S. Pauli.
D. Petrus Antonius Longi Prior S. Petri Majoris.
D. Carolus Cianfogni Prior S. Ambrosii.
D. Franciscus Balduini Prior S. Felicitatis.
D. Dominicus Azzurrini Prior Ecclesiæ S. Viti a Bellosguardo.
D. Ioannes Bruni Præpos. S. Michaelis in Horto.

REVISORES MONASTERIORUM MONIALIUM.

Canonici Flor.
Dom. Benedictus Quaratesi Archidiaconus.
D. Franciscus Tornaquinci Archipresbyter.

Dom. Nicolaus Castellani Præpositus.
Dom. Ludovicus à Verrazzano Subdecanus.
Dom. Roggerius Minerbetti.
Dom. Thomas Philippus Salviati.
Dom. Hieronymus Viti.
Dom. Laurentius Antonius del Vigna.
Dom. Aloysius Maria Strozza.
Dom. Petrus Simon Federighi.
Dom. Dominicus Bardi.

REVISORES COMPUTORUM CONFRATERNITATUM, ET LOCORUM PIORUM.

Canonici Flor.
D. Laurentius Antonius del Vigna.
D. Ioannes Ugolini.
D. Iulius Alexander Scarlatti.
D. Rubeus Antonius Franciscus del Rosso.
D. Bindus Ioannes Baptista Peruzzi.
D. Aloysius Maria Strozza.
D. Laurentius Philippus Gherardini.
D. Alexander Gianfigliazzi.

VISITATORES GYMNASII CLERICORUM.

Canonici Flor.
Dom. Benedictus Quaratesi Archidiaconus.
Dom. Franciscus Maria Arrighi Decanus.
Dom. Iulius Alexander Scarlatti.
Dom. Bindus Ioannes Baptista Peruzzi.
Dom. Fulcus Antonius Maria Portinari.
Dom. Ioseph Maria Martelli.
Dom. Vincentius Alamanni Nasi.
Dom. Marcus Antonius Mozzi.
Dom. Dominicus Bardi.
Dom. Nunciatus Spinelli.
Dom. Fridericus Zefferini.

APPROBATORES CÆREMONIARUM SACRIFICII MISSÆ.

Canonici Flor.
Dom. Franciscus Tornaquinci Archipresbyter.
Dom. Franciscus Maria Arrighi Decanus.
Dom. Ludovicus à Verrazzano Subdecanus.

D. Hie-

Dom. Hieronymus Viti.
Dom. Laurentius Antonius del Vigna.
Dom. Iulius Alexander Scarlatti.
Dom. Ubaldinus Ubaldini.

D. Iacobus Scaletti Magister Cæremoniarum, & omnes alii Metropolitanæ Nostræ futuri Cæremoniarum Magistri.
D. Ioannes Felix Carlieri Canonicus S. Laurentii.
D. Dominicus Soderini.
Superior Congregat. S. Salvatoris Archiep. Palatii pro tempore exist.

Capellani Eccl. Metropolit.
- D. Vincentius Ciani.
- D. Antonius Franciscus Dolci.
- D. Ioachim Cocchi.
- D. Thomas Valori Prothonotarius Apostolicus.
- D. Marcus Antonius Billi.

D. Ioannes Antonius Castagnoli Capellanus Substitutus.
D. Franciscus Turillazzi Capellanus Substitutus.
D. Ioseph Bati Capellanus Substitutus.
D. Antonius Philippus Aretusi Prior S. Mariæ ultra Arnum.
D. Ioannes Dominicus Giannini Capellanus S. Laurentii.
D. Paulus Virgilius Durazzini.
D. Antonius Franciscus Pini unus ex Curatis S. Felicitatis.
D. Ioseph Cerracchini.

PRO DOCTRINA CHRISTIANA.

Canonici Flor.
- Dom. Vicarius Generalis pro tempore existens.
- Dom. Benedictus Quaratesi Archidiaconus.
- Dom. Franciscus Tornaquinci Archipresbyter.
- Dom. Franciscus Maria Arrighi Decanus.
- Dom. Ludovicus à Verrazzano Subdecanus.
- Dom. Hieronymus Viti.
- Dom. Aloysius Maria Strozza.
- Dom. Laurentius Philippus Gherardini.
- Dom. Petrus Simon Federighi.
- Dom. Marcus Antonius Mozzi.
- Dom. Ubaldinus Ubaldini.

D. Antoninus Cortigiani.
D. Petrus Franciscus Bisciони.
D. Bartholomæus Piallacci.

Canonici Sācti Laurentii.
- D. Aloysius Perier.
- D. Ioannes Guerrinus Guerrini.
- D. Petrus Cianfogni.

D. Do-

D. Dominicus Magni I. U. D.
Superior Congregationis Iesu Salvatoris Archiepiscopalis Palatii pro tempore existens.
D. Antonius Franciscus Dolci Capellanus Ecclesiæ Metropol.
D. Benedictus Maria Borghigiani Plebanus S. Stephani in Pane.
D. Carolus Philippus del Beccuto Prior Ecclesiæ S. Martini de Gangalandi.

PRO CATHECUMENIS.

Canonici Flor.
- *Dom. Franciscus Tornaquinci Archipresbyter.*
- *Dom. Franciscus Maria Arrighi Decanus.*
- *Dom. Ludovicus à Verrazzano Subdecanus.*
- *Dom. Roggerius Minerbetti.*
- *Dom. Hieronymus Viti.*
- *Dom. Ioannes Baptista Ricasoli.*
- *Dom. Iulius Alexander Scarlatti.*
- *Dom. Fulcus Antonius Maria Portinari.*
- *Dom. Aloysius Maria Strozza.*
- *Dom. Laurentius Philippus Gherardini.*
- *Dom. Aloysius Maria Borgherini.*
- *Dom. Petrus Simon Federighi.*
- *Dom. Iacobus Medici.*
- *Dom. Alexander Gianfigliazzi.*
- *Dom. Philippus Maria Medici.*

D. Antoninus Cortigiani.
D. Antonius Maria Salvini I. U. D.

Canonici Sãcti Laurentii.
- *D. Felix Carlieri.*
- *D. Petrus Cianfogni.*
- *D. Guerrinus Guerrini.*
- *D. Aloysius Perier.*

D. Petrus Franciscus Biscioni.
D. Andreas Barducci.
D. Bartholomæus Piallacci.
D. Benedictus Maria Borghigiani.

PRO BENEDICTIONE VESTIUM AD ARBITRIUM NOSTRUM.

Canonici Flor.
- *Dom. Vicarius pro tempore existens.*
- *D. Benedictus Quaratesi Archidiaconus.*
- *D. Franciscus Tornaquinci Archipresb.*

Dom.

D. Franciscus Maria Arrighi Decanus.
D. Nicolaus Castellani Præpositus.
D. Ludovicus à Verrazzano Subdecanus.
D. Roggerius Minerbetti.
D. Thomas Philippus Salviati.
D. Petrus Simon Federighi.
D. Laurentius Antonius del Vigna.
D. Horatius Mazzei.

EXTRA CIVITATEM VERO'.

D. Præpositus Emporii.
D. Plebanus Imprunetæ.
D. Plebanus Castri Florentini.
D. Plebanus S. Stephani in Pane.
D. Plebanus S. Ioannis Majoris.
D. Plebanus de Decumano.

TESTES SYNODALES.

Canonici Flor.
D. Fulcus Antonius Maria Portinari.
D. Leonardus Dantes Gianfigliazzi.
D. Thomas Maria Maruscelli.
D. Ioseph Maria Martelli.
D. Laurentius Philippus Gherardini.
D. Ioseph Maria Martellini.

EXTRA CIVITATEM VERO'.

Omnes Plebani in suis Plebanatibus.

EXECUTORES SYNODALES.

D. Iulius Alexander Scarlatti.
D. Alexander Gianfigliazzi.

PROMOTOR SYNODI.

D. Nicolaus Castellani Vicarius Generalis, &c.

COMPILATOR SYNODI.

D. Decanus Franciscus Maria de Arrighis.

Laurentius Borghigiani Cancell. Archiep. de mand.

INDEX
TITULORUM, ET CAPITUM SYNODI.

TITULUS PRIMUS.

De Fide, & iis, quæ ad eam tuendam, & propagandam pertinent.

TITULUS II.

De Sacramentis.

TITULUS III.

De Sacrosanctis Ecclesiis, eorumque Ministris.

TITULUS IV.

De Judiciis.

TITULUS V.

ADDITIONES

In quibus continentur Constitutiones Apostolicæ, Declarationes, ac Literæ Sacrarum Congregationum, necnon Edicta Nostra, Nostrorumque Prædecessorum,

Ad Capita Synodalium Constitutionum attinentes, & secundum eorum ordinem distributæ.

TITULUS I.

CAPUT II.

De Fidei professione.

Forma Professionis Fidei per eos, qui ad eam tenentur, emittendæ.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI;

Ad perpetuam rei memoriam.

INjunctum Nobis Apostolicæ servitutis officium requirit, ut ea, quæ Dominus Omnipotens ad providam Ecclesiæ suæ directionem, Sanctis Patribus in nomine suo congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad ejus laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cùm itaque juxta Concilii Tridentini dispositionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum Dignitatibus, Canonicatibus, & aliis quibuscumque Beneficiis Ecclesiasticis curam animarum habentibus, provideri continget, publicam Orthodoxæ Fidei professionem facere, seque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere, & jurare teneantur.

§. Nos volentes, etiam per quoscumque, quibus de Monasteriis, Conventibus, Domibus, & aliis quibuscumque locis Regu-

larium

larium quorumcumque Ordinum, etiam Militarium, quocumque nomine, vel titulo providebitur, idem servari, & ad hoc ut unius, & ejusdem Fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque, & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ solicitudinis partes in hoc alicui minimè desiderari, formam ipsam præsentibus adnotatam publicari, & ubique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilii, & alios prædictos spectat, recipi, & observari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contravenientes latis, juxtà hanc, & non aliam formam, professionem prædictam solemniter fieri, auctoritate Apostolicà tenore præsentium districtè præcipiendo mandamus hujusmodi sub tenore.

EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo S. R. E. utitur, videlicet: Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cœli, & Terræ, visibilium omnium, & invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia secula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundùm Scripturas. Et ascendit in Cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit: Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam Sanctam Catholicam, & Apostolica Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item Sacram Scripturam, juxtà eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam unquam, nisi juxtà unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vera, & propria Sacramenta novæ Legis, à Jesu Christo Domino Nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licèt non omnia singulis necessaria,

scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de justificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis, & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem, unà cum Anima, & divinitate Domini Nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantùm specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs juvari. Similiter, & Sanctos, unà cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmiter assero Imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco. Romanoque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis Successori, ac Jesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac juro. Cætera item omnia à Sacris Canonibus, œcumenis Conciliis, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quàm in præsenti spontè profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissimè Deo adiuvante retinere, & confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, & doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum, Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro: sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

§. 3.

§. 3. Volumus autem, quòd præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica de more legantur, & ut omnibus faciliùs pateant, in ejus quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1564. Idib. Novemb. Pontificatus Nostri anno quinto.

Lectæ, & publicatæ fuerunt suprascritæ literæ Romæ in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ 1564. die verò Sabbati 6. mensis Decembris Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii Papæ IV. anno 5.

A. Lomellinus Custos.

CAPUT III.

De Cathecumenis, & Neophytis.

Constitutio D. N. D. Clementis PP. XI. super confirmatione, & ampliatione Constitutionis Pauli PP. III. de Privilegiis Neophytorum quoad Bona temporalia, cum aliis Ordinationibus pro faciliori Infidelium, ac præsertim Iudæorum conversione.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

PRopagandæ per universum Terrarum Orbem Christianæ Fidei, cujus illibatum, ac perenne Depositum Romana in primis servat Ecclesia, pro commissi Nobis Apostolici muneris debito jugiter intendentes, dùm in remotissimas quasque partes Evangelii præcones ablegare satagimus, in eam simul curam diligenter incumbimus, ut quicumque dilectis Infidelitatis tenebris ad verum Justitiæ Solem, qui Christus est, agnoscendum, eo adjuvante, festinant, nullis, quoad fieri potest, humanarum rerum obstaculis impediantur; sicque ad Catholicæ Ecclesiæ gremium ex omni natione, quæ sub Cœlo est, eò frequentior, quò facilior expediatur accessus.

Quamvis enim non temporalium rerum commodo, sed æternæ potiùs hæreditatis intuitu ad suscipiendam Christi Fidem Infideles allici oporteat, quin etiam edoceri præcipuam Christiani Hominis gloriam in eo maximè sitam esse, ut terrena despiciat, existimetque omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam JESU Christi

Do-

Domini Nostri; nihilominus rationi congruum, & piæ matris Ecclesiæ institutis consentaneum arbitramur, ità paternam nostram erga eos, qui adhuc in Fide parvuli lacte potiùs, quàm cibo solido nutriendi sunt, providentiam temperare, ut infirmiores quique à Christianæ Religionis proposito, amittendarum facultatum, incurrendæque prorsùs miseræ egestatis horrore non retrahantur: cum potiùs, juxtà Canonicas Sanctiones, eos, qui ad Fidem veniunt, melioris conditionis esse oporteat post Baptismum, quàm antequam Fidem susciperent haberentur, & in illis etiam impleri debeat Christi certa promissio: Quærite primùm Regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia adiicientur vobis.

Quam quidem ob causam complures Romani Pontifices Prædecessores Nostri, pro tradita sibi divinitùs in iis, quæ ad ejusdem Sanctæ Fidei favorem, & propagationem pertinent, Apostolica potestate, multa in Neophytorum commodum privilegia concesserunt; aliis quoque additis Ordinationibus, quibus & indemnitati ipsorum, & Christianæ Religionis dignitati, & faciliori simul Infidelium conversioni consultum foret; Præcipuè verò fel. rec. Paulus PP. III. Apostolicam Constitutionem edidit in hæc verba, videlicet.

PAULUS PAPA TERTIUS. Ad perpetuam rei memoriam. Cupientes Judæos, & alios Infideles quoslibet ad Fidem Catholicam converti, & prætextu Bonorum per eos antea possessorum ab eadem Fide non distrahi, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, authoritate Apostolicâ, tenore præsentium, hac in posterum valiturâ Constitutione sancimus, quod cuicumque eorumdem Judæorum, & Infidelium ad dictam Fidem converti volenti, etiamsi in patria potestate constitutus fuerit, Bona sua quæcumque, tàm mobilia, quàm immobilia intacta, & illæsa permaneant. Itaùt etiam filiifamilias, & in patria potestate, ut præfertur, constituti, legitimâ, & quacumque portione Bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de jure, seu successione Bonorum eis aliàs debitorum, per eorum parentes fraudari, aut privari non possint, neque debeant; sed eis integrè, etiam si contra voluntatem parentum suorum ad Fidem ipsam conversi fuerint, etiam eorum parentibus viventibus, debeantur.

Et si Bona ipsa ex usura, aut illicito quæstu fuerint acquisita, & notæ sint personæ, quibus eorum fuerit de jure facienda restitutio (quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur malè ablatum) illa eisdem personis omninò restituantur; personis verò non extantibus prædictis, quia Bona ipsa essent per manus Ecclesiæ in pios usus convertenda, Bona hujusmodi eisdem Judæis, & aliis Infidelibus, in fa-

in favorem suscepti Baptismatis, tanquam in pium usum liberè concedimus, eaque apud ipsos sic conversos Judæos, & alios Infideles, remanere decernimus. Interdicentes sub divini anathematis pœna, quibusvis, tàm Ecclesiasticis, quàm Secularibus personis, ne ullam super Bonis hujusmodi, quovis quæsito colore, molestiam inferant, aut inferri patiantur; sed magnum se fecisse lucrum existiment, dum tales Christo lucrati fuerint.

Et quoniam, ut scriptum est, qui habuerit substantiam mundi hujus, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in ipso? si ipsi conversionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tàm Ecclesiasticos, quàm Seculares, per viscera misericordiæ Dei nostri exhortamur, ut ipsis conversis manus porrigant adjutrices; ipsi quoque Diœcesani, non solum Christianos ad subveniendum ipsis exhortentur, sed etiam, tàm de redditibus Ecclesiarum, proùt poterunt, quàm de his, quæ ad pauperum usus per ipsos convertendos devolvuntur, hujusmodi Neophytos sustentare non negligant, ipsosque à detractionibus, & contumeliis paterna affectione defendant.

Et quoniam per gratiam Baptismi cives Sanctorum, & domestici Dei efficiuntur, longeque dignius existit regnare spiritu, quàm nasci carne, eâdem Constitutione statuimus, ut Civitatum, & Locorum, in quibus sancto Baptismate pro tempore regenerabuntur, verè cives sint, & privilegiis, ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alii ratione nativitatis, & originis dumtaxat consequuntur, gaudeant.

Curent insuper Sacerdotes baptizantes, & alii de sacro Fonte eos suscipientes, tàm ante Baptismum, quàm post, illos in Articulis Fidei, ac Legis novæ præceptis, Catholicæque Ecclesiæ ritibus diligenter instruere, & tàm ipsi, quàm Diœcesani operam dent, ne cum aliis Judæis, seù Infidelibus, saltem per longum tempus, conversentur, ne, sicut quandoque contingit, ab infirmitate curatis modica occasio ad pristinam damnationem recidivam efficiat.

Et quoniam experientiâ teste compertum est, mutuam ipsorum Neophytorum inter se conversationem, ipsos in Fide nostra fragiliores reddere, ac saluti ipsorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, ut quantum pro incremento Fidei viderint expedire, curent, & studeant Neophytos ipsos cum originariis Christianis matrimonio copulare.

Et prohibeant eisdem sub gravibus pœnis, ne mortuos more Judæorum sepeliant, aut Sabbata, aliasque solemnitates, & antiquæ sectæ ritus quoquo modo observent, sed & Ecclesias, & prædicationes,

tiones, proût alii Catholici, frequentent, & in omnibus Christianorum moribus se conformes reddant.

Contemptores autem prædictorum, per Sacerdotes, in quorum Parochiis degunt, aut alios, ad quos de jure, vel antiqua consuetudine de talibus inquirere spectat, aut etiam per alios quoscumque, Diœcesanis, seù Inquisitoribus hæreticæ pravitatis deferant, & invocato, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, per eos taliter puniantur, quod aliis transeat in exemplum. Et insuper de his omnibus, in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis diligens fiat inquisitio, & tàm circa Episcopos, & Sacerdotes in præmissis negligentes, quàm ipsos Neophytos, & Infideles prædictos contemptores, opportunum adhibeatur remedium.

Si quis autem cujuscumque gradus, vel præeminentiæ fuerit, hujusmodi Neophytos, ne observationem ritus Christiani, & aliorum præmissorum complectantur, foverit, aut defenderit, pœnas contra fautores hæreticorum promulgatas ipso facto incurrat; Neophyti verò si se corrigere post monitionem canonicam neglexerint, & ad vomitum judaizantes redire comperti sint, contra eos, tamquam perfidos hæreticos, per Ordinarios locorum, secundum Sacrorum Canonum instituta procedatur.

Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis etiam Apostolicis, seu etiam Regiis, vel Imperialibus eisdem Judæis, vel Infidelibus quomodolibet concessis, quæ quatenus in detrimentum Catholicæ Fidei, aut nominis Christiani, seù aliquorum ex præmissis, quomodolibet vergent, & ad effectum præsentium, cassamus, & irritamus, ac cassa, & irrita esse decernimus, aliis Decretis, & Constitutionibus Apostolicis, quæ super præmissis sunt condita, in suo robore duraturis.

Et, ut hujusmodi sanctæ Constitutionis jugis memoria habeatur, & ne quisquam ipsius ignorantiam prætendere possit, illam per singulas Cathedrales, & Collegiatas Ecclesias, aliaque Pia Loca, in quibus uberior erit Fidelium concursus, semel in anno ad minus infra Divina publicari volumus, & decernimus.

Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferre, volumus, & etiam declaramus, quod earumdem præsentium transumptis, seu copiis, etiam impressis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac Sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, ubicumque forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 21. Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, Pontificatus nostri Anno octavo.

Nos

Nos igitur, nè tàm salubris Constitutionis memoria temporis diuturnitate deficiat, observantia neglectu cujuspiam obsolescat, aut etiam Fidei hostium dolo notitia converti volentibus supprimatur, de nonnullorum Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, & dilectorum filiorum Romanæ Curiæ Prelatorum, quibus hujusmodi negotium commisimus expendendum, consilio, atque etiam Motu proprio, ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine eamdem præinsertam Constitutionem, omniaque, & singula in ea contenta tenore præsentium confirmamus, approbamus, & innovamus, eamque ab omnibus, ad quos pertinet, inviolabiliter observari perpetuis futuris temporibus debere statuimus, & mandamus.

Simulque ad omnis dubitationis umbram penitus removendam, eadem à memorato Paulo Prædecessore statuta clariùs explicantes, & quatenus opus sit, etiam amplius extendentes, Bona quælibet adventitia, quocumque modo talia censeantur, ad filiosfamilias Christianam Religionem profitentes, utpotè à patriæ potestatis jugo, quo parentibus Infidelibus subdebantur, sacri Baptismatis beneficio prorsùs exemptos, pleno jure spectare, neque super illis usumfructum, aut aliud quodcumque jus præfatis parentibus, quamdiù in Infidelitate permanserint, ullo modo competere; è contrà verò parentes ipsos, aliosque quoscumque, qui conversis, eorumque descendentibus aliàs alimenta, seù Dotem præstare quocumque titulo, etiam in subsidium tenerentur, ad eadem alimenta, seù Dotem illis subministranda pariter teneri, & obligatos esse post conversionem eorum, similiter tenore præsentium declaramus, atque etiam ex integro statuimus, decernimus, & mandamus.

Et quoniam Infidelium, ac præ ceteris Judęorum, malitiam eousque in odium Christiani nominis processisse pluries compertum est, ut Bona sua occultando, seù in alios transferendo, vel aliàs de illis inter vivos, vel etiam in ultima voluntate disponendo, filios, aliosque consanguineos ad Christi Fidem conversos eorumdem Bonorum successione, ad quam ab intestato legitimè admittendi fuissent, aut etiam spe successionis ejusdem fraudare tentaverint; Idcircò Nos, rec. mem. Gregorii PP. XIII. Prædecessoris Nostri, qui per suas quasdam sub annulo Piscatoris die 13. Septembris 1581. Pontificatus sui anno decimo datas literas hujusmodi malo, utpotè in Christianæ Fidei detrimentum cedenti, occurrendum meritò censuit, vestigiis inhęrentes, Judæos quoslibet, sicut & alios Infideles Bona sua, & jura quæcumque in præjudicium filiorum, aut aliorum consangui-

neorum, qui aliàs ipsis ab intestato decedentibus successuri essent, & Christianam susceperint Religionem, quocumque modo alienare, seù occultare, vel diminuere inter vivos, aut in qualibet ultima voluntate non posse; sed potiùs eadem Bona, & jura quæcumque (traditâ statim post Baptismum Legitimâ quibuscumque aliàs post obitum competeret eorumdem) integrè conservare teneri, & obligatos esse; tamque ipsos, quàm alios Bonorum eorumdem detentores, vel occupatores ad illa, seù eorum rationes, quoties opus fuerit, exhibenda, & de eisdem Inventarium legitimè faciendum, & de utendo, & fruendo arbitrio boni viri cavendum opportunis juris, & facti remediis compelli posse; atque in eorum Bonis, & juribus, si in Infidelitate decesserint, ipsorum filios, seù alios quoscumque consanguineos, ut præfertur, Christianos eodem prorsùs modo, & jure, nullâ etiam obstante ingratitudinis, aut alia quantumvis legitima exhæredationis caussâ, quam, ob suscepti posteà Baptismi venerationem, sublatam prorsùs esse volumus, succedere debere, ac si iidem Judæi, seù alii Infideles, nullum fecissent, aut ordinassent testamentum, vel aliam ultimam voluntatem; omnesque, & singulas Bonorum, & jurium, sive inter vivos, sive in ultima voluntate, alienationes, distractiones, aut alias dispositiones prædictas in hujus nostræ Constitutionis fraudem, & in odium Christianæ Fidei factas, seù potiùs attentatas censeri, ac nullius propterea roboris, & momenti esse, motu, scientiâ, & potestatis plenitudine similibus tenore præsentium, sancimus, decernimus, & ordinamus.

Ceterum ne, dùm providâ solicitudine temporalia conversis ad Fidem commoda comparamus, spirituale Animarum lucrum negligere videamur in convertendis; quemadmodum Infideles ceteros, qui longè sunt, sacris Missionibus institutis, Evangelicâ prædicatione instruere non cessamus; ità de Judæis etiam, qui magno numero inter Christianos vivunt, & nostris quodammodo oculis obversantur, æterna salute procuranda præcipuè cogitamus. Tristitia enim Nobis magna est (fidenter cum Apostolo dicimus,) & continuus dolor cordi nostro, dum paterni amoris visceribus miseramur Israeliticam gentem; olim Deo amabilem populum, quem elegit Dominus in hæreditatem sibi, & custodivit quasi pupillam oculi sui; nunc autem (postquam Judaicâ in summum sceleris erumpente perfidiâ verè iratus est furore Dominus in Populum suum, & usque in finem abominatus est hæreditatem suam) velut gregem sine Pastore dispersum per invia quæque, & inaquosa miserè divagantem, ac Verbi Dei, quod illi unicum superest, salutari pabulo destitutum,

solo

solo scilicet literæ, quæ occidit, à Judæis cortice degustato, Spiritu verò, qui vivificat, ab animalibus hominibus non percepto.

Propterea ad eosdem Judæos in Sanctæ Fidei veritate salubriter erudiendos, & trahendos ad Christum, ea omnia, & singula, quæ de Sacris Lectionibus, seù Sermonibus per singulas hebdomadas ad ipsos, ubicumque eorum Synagogæ fuerint, habendis memoratus Gregorius Prædecessor Noster in aliis suis Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octogesimo quarto, Kalendis Septembris, Pontificatus sui Anno tertiodecimo editis Apostolicis literis; quarum tenorem pro expresso in præsentibus haberi volumus, sapienter constituta sunt, ab omnibus, ad quos pertinet, inviolatè servari, & sicubi in desuetudinem abjerunt, in usum revocari præcipimus, & mandamus; Concionatores omnes, qui ad id munus electi fuerint, specialiter admonentes, iisque etiam in nomine Domini districtiùs injungentes, ut memoratos Judæos, non injuriis, contumeliis, aut nimiâ verborum asperitate, quibus in Judaica magis perfidia obfirmarentur, sed charitate potiùs, & mansuetudine, quam mitis nos, & humilis corde Christus edocuit, velut oves errantes ad Sanctæ Ecclesiæ caulas suaviter allicere, & patefactâ ex veterum potissimum, quas venerantur, Scripturarum oraculis, Christianæ veritatis luce; velamen ab oculis eorum detrahere omni studio satagant, ut ex Judaicæ pravitatis tenebris, quibus obscurati sunt oculi eorum, ne videant, Dei Omnipotentis operante virtute, liberentur.

Postremò Judæos omnes, ceterosque Infideles quoscumque, qui ad Baptismi gratiam, Deo donante, pervenerint, omnibus Ecclesiarum Prælatis, ac secularibus etiam Principibus per misericordiæ Dei Nostri viscera commendamus, ut eos patrocinio foveant, authoritate adjuvent, potentiâ tueantur, neque ab aliis, præsertim verò à Judæis, aut quibusvis Infidelibus ulla in re indebitè vexari patiantur; Universosque ubique Terrarum Christifideles in Unigeniti Filii Dei, & Salvatoris Nostri JESU Christi, cujus vice fungimur, nomine hortamur, & obsecramus, ne venientes ex Infidelitate, præsertim pauperes, despiciant, aut aversentur; sed potiùs novella hujusmodi Ecclesiæ germina officiis, ac beneficiis, prout quisque poterit, excolere, & irrigare non desint, atque, ut veros in Christo Fratres, ac domesticos Fidei effectos benignè excipiant, in necessitatibus sublevent, & omni demum Christianæ charitatis genere prosequantur; ut de suscepto Sanctæ Fidei proposito gaudium ipsorum sit plenum, & exultatio, iis verò, qui foris sunt, & adhuc infidelitatis

caligine detinentur ad ejuſdem Sanctæ Matris Eccleſiæ gremium properandi deſiderium excitetur.

Decernentes eaſdem præſentes literas, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis intereſse habentes, ſeù habere quomodolibet prætendentes eiſdem non conſenſerint, aut vocati, ſeù auditi non fuerint, aliaque quavis de cauſsa, quantumvis legitima, & in corpore Juris clauſa, de ullo ſubreptionis, vel obreptionis, ſeù nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, vel in controverſiam revocari, aut ad terminos Juris reduci nullatenus poſse, ſed ſemper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & ab iis, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit, inviolabiliter obſervari; Sicque per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos quavis authoritate fungentes, etiam Cauſsarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, ſublatâ eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, ubique judicari, & definiri debere; irritum quoque, & inane quidquid ſecus ſuper omnibus, & ſingulis præmiſſis, vel circa ea à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus de jure quæſito non tollendo, ac ceteris noſtris, & Cancellariæ regulis, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam Conciliaribus, necnon aliis quibuslibet, etiam Juramento, Confirmatione Apoſtolicâ, aut aliâ quavis firmitate roboratis, Statutis, Conſuetudinibus etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Literis, etiam Apoſtolicis, ſeù etiam Regiis, & Imperialibus eiſdem Judæis, vel Infidelibus quibuslibet ſingulis, aut eorum Univerſitatibus quomodolibet, & ex quibuſvis cauſſis, etiam publicis, graviſſimis, & urgentiſſimis, atque etiam titulo oneroſo, & vim contractus hinc inde obligatorii inducente conceſſis, quæ quatenus in detrimentum Catholicæ Fidei, quam humanis quibuſque rationibus quicumque debet præferre Chriſtianus, quomodolibet vergent, & ad effectum dumtaxat præſentium caſſamus, & irritamus, ac caſſa, & irrita eſſe decernimus, aliiſque omnibus ſub quibuſcumque verborum tenoribus, & formis quomodolibet in contrarium præmiſſorum editis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeù quævis alia expreſſio facienda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium

& singulorum tenores, formas, & occasiones, ac alia etiam speciali expressione digna præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, insertis, & servatis respectivè habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum specialiter, & expresè derogamus, ac derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Ut autem eædem præsentes literæ omnibus innotescant, quibuscumque locorum Ordinariis, in quorum Diœcesibus aliqua Judæorum Synagoga, aut notabilis aliorum Infidelium numerus reperiatur, injungimus, & mandamus, ut ea omnia, quæ à Nobis, ut prefertur, constituta, & ordinata sunt, ad eorumdem Judæorum, aliorumve Infidelium notitiam quotannis semel, seù pluries, & eo modo, qui iisdem Ordinariis opportunior visus fuerit, sermone vernaculo deduci faciant, & in memoriam revocari; atque ut nemo prorsus earumdem literarum ignorantiam allegare valeat, volumus, ut illæ, seù earum exemplum ad valvas Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum, ac præfatæ Cancellariæ Apostolicæ, Curiæque Generalis Innocentianæ, necnon in acie Campi Floræ de eadem Urbe per aliquem ex Cursoribus nostris, proùt moris est, publicentur, & affigantur; quæ sic publicatæ, & affixæ omnes, & singulos perindè afficiant, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Quodque illarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & Sigillo alicujus Personæ in Ecclesiastica Dignitate constitutæ munitis eadem prorsùs fides in judicio, & extrà illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergò omninò hominum liceat paginam hanc nostræ confirmationis, approbationis, innovationis, declarationis, extensionis, statutorum, decretorum, mandatorum, sanctionis, ordinationis, præceptorum, admonitionis, commendationis, irritationis, cassationis, derogationis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorū ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo tertio, quinto Idus Martii, Pontificatus Nostri Anno quarto.

I. Card. Protodatarius. *F. Oliverius.*

Visa de Curia C. A. Fabronus.

Loco ✠ Plumbi. Philippus Porta.

Registrata in Secretaria Brevium.

Anno à Nativitate D. N. Iesu Christi millesimo septingentesimo quarto, Indi-

Indictione xii. die verò undecima Martii, Pontificatus autem Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Clementis Divina Providentia Papæ XI. anno quarto; supradictæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum, Cancellariæ Apostolicæ, Curiæ Generalis Innocentianæ, in Acie Campi Floræ, ac aliis locis solitis, & consuetis Urbis per me Sebastianum Vasellum SS. D. N. D. PP. Cursorem.

Pro D. Magistro Cursorum Thomas Orlandus Cursor.

CAPUT V.

De Doctrina Christiana.

Decretum S. Congregationis Concilii.

CAtholicæ Fidei rudimenta, & si scire omnes teneantur quotquot rationis sunt compotes, plerique tamen agrestium, & rudium jacent in tenebris, socordiâ, & negligentiâ Pastorum, quandoquidem suprema hæc salutis dogmata, vel ignorantur prorsus, vel latinâ tantùm linguâ, quam non tenent, edidicerunt, ut crebris piorum Sacerdotum delationibus acceperunt Illustriss. PP. Conc. Trid. Sanctiss. D. N. auctoritate interpretes. Cùm tamen justus ex fide vivat, & credere omnia implicitè longè diminutæ sit Fidei, jusque custodiri vix possit, nisi cognitum (quis enim non aberret à lege, si legem non calleat, aut certè quis rudem hanc ignorantiam secernat à desidia, & contemptu) quandoquidem PP. dilucidè, & apertè dogmata scribi super Lapides, idest simplicium cordibus infigi, ac parvulis panem frangi summoperè exoptantes, amplitudinem tuam, sicut ceteros Italiæ Episcopos, per Jesu Christi viscera obtestantur, ut sui muneris, ac pastoralis solicitudinis memor cæcam hanc caliginem mentibus effusam, & longè, latèque diffusam pro viribus discutiat. Proindè Sacrosanctæ Synodi Decretum de pueris edocendis in singulis Parochiis ità observari præcipiat, ut singuli Symbolum saltem Apostolorum, atque Orationem Dominicam, itidemque Decalogi præcepta materno idiomate doceantur, jubeatque Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ut inter Missarum Solemnia, & Verbi Dei Prædicatoribus, ut inter concionandum diebus Festis annuncient populo, ac sæpius contestentur eos, qui hæc non tenent, debere ex præcepto ad Ecclesias, ubi hæc peraguntur, tamdiù convenire, quamdiù illa addiscant. Ac propterèà seriò Confessoribus injungat, us ignaros Pœnitentes de his interrogent, ac terminum eisdem præfigant, intra quem ostendant sese rudimenta Fidei vulgari sermone

ap-

apprehendiſſe, alioquin Sacerdotes, ut quemque deſidem, ac torpentem repererint, Sacramentalem abſolutionem ſuâ prudentiâ, ac moderatione ſuſpendant. Et ſummatim amplitudo tua omnem operam, ſtudium, ac diligentiam adhibeat, ut Sacra hæc ſalutis myſteria tandem ab omnibus, ut cujuſque fert ingenium, intelligantur. Ita igitur, ne ovium ſibi creditarum ſanguinem de ſuis manibus requirat Deus, ſuo zelo, ac vigilantia efficiet amplitudo tua, harumque literarum exemplum ad ſingulos tuæ Provinciæ Suffraganeos Epiſcopos, ut idipſum obſervent, perferendum curabit, & diù valebit in Domino, à quo cuncta ei proſpera, & ſalutaria cupimus. *Romæ* 19. *Ianuarii* 1619.

Lettera Circolare traſmeſſa d' ordine di N. Sig. Clemente XI. a tutti i Parochi, Arciveſcovi, e Veſcovi, &c.

LA ſollecitudine Paſtorale di Noſtro Signore, intenta ſempre a promuovere il bene ſpirituale del ſuo Gregge, ſiccome ha giudicato conveniente, che il Giubbileo, quale poche Settimane ſono fu pubblicato con tanto frutto in queſt' Alma Città di Roma, e ſuſſeguentemente nel Regno di Napoli, e in alcune altre Città, e Dioceſi dello Stato Eccleſiaſtico più gravemente danneggiate da' paſſati Terremoti, ſi diſtenda anco a tutte l' altre Città, e Dioceſi dell' Italia, e Iſole adiacenti, per eccitare maggiormente la pietà de' Fedeli a placare con una vera penitenza, e con altre ſante opere l' ira d'Iddio giuſtamente ſdegnato per i noſtri peccati, e ad implorare dalla Divina Clemenza la ceſſazione di tanti flagelli, che per tutte le parti, o attualmente travagliano l' afflitta Criſtianità, o manifeſtamente gli ſovraſtano; così ha penſato a tutti i mezzi più proprj, onde abbia a ritrarſi maggior frutto dal medeſimo Giubbileo, con iſtimolare tutti a prenderlo con le dovute diſpoſizioni, ed a rimuovere quegli oſtacoli, che potrebbero impedire gli effetti della Divina Miſericordia. Che però la Santità Sua ha ordinato, che con la preſente Lettera, che ſarà Circolare a tutti i Patriarchi, Arciveſcovi, Veſcovi, e altri Ordinarj dell' Italia, e Iſole adiacenti ſuddette, ſi raccomandi efficacemente a V. S. d' inſiſtere col ſuo Paſtorale zelo per l'adempimento delle coſe infraſcritte.

Primieramente ricorda la Santità Sua a V. S. l' eſatta oſſervanza di quanto con altra ſimile Lettera Circolare le fu già preſcritto intorno alla venerazione, e riſpetto dovuto alle Chieſe, ſopra di che per molto, che già ſi foſſe fatto, o ſi foſſe detto a tenore della Lettera ſuddetta, non però ſi ſarà mai fatto, nè detto a baſtanza; tan-

tanto più che il vederli presentemente porre in uso dalla Maestà Divina que' gastighi, co' quali la medesima suole specialmente punire l'irreverenza alle Chiese, fa manifestamente conoscere quant' oltre si fosse avanzato l'inconveniente predetto.

Secondo. Vuole, che V. S. invigili singolarmente alla Santificazione delle Feste, con fare intendere al Popolo, quanto grave torto si faccia alla Maestà del Signor' Iddio, impiegando quei giorni riservati specialmente al suo onore, in opere non solamente servili, ma quel ch' è peggio, peccaminose. Procuri dunque di far ben riflettere al Popolo, che le dette opere servili sono vietate ne' giorni festivi, non perchè si stia in ozio, ma affinchè ci sia maggior tempo, e comodità di frequentar le Chiese, di assistere agli Ofícj Divini, di ascoltar la Divina Parola, di ristorar le Anime colle Orazioni, e SS. Sagramenti, e coll'esercizio di altre opere di pietà, ed in somma d'attendere più di proposito all'unico, ed importantissimo negozio dell'eterna salute, secondo il detto dell'Apostolo: *Rogamus vos, ut abundetis magis, & operam detis, ut quieti sitis, & ut vestrum negotium agatis*. (1. *Thess*. 4. 11.) Dal che si vede quanto sia disdicevole l'abuso pur troppo frequente di quelli, che non si vergognano d'impiegare i giorni consacrati a Dio in traffichi, giuochi, crapule, amoreggiamenti, ed altre vanità mondane. Onde pare, che le Feste ormai siano rese oggetto d'abominazione al Signor' Iddio, secondo l'espressione terribile, che ne fa per il suo Profeta: *Odi, & projeci festivitates vestras, & non capiam odorem cœtuum vestrorum*; (*Amos* 5. 21.) Anzi si muove giustamente da simili profanazioni l'ira Divina a mandar pubblici flagelli di Guerre, Inondazioni, Terremoti, Pestilenze, e simili, dichiarandosi lo stesso Dio: *Sabbata mea violaverunt vehementer; dixi ergo, ut effunderem furorem meum super eos, & consumerem eos*. (*Ezech*. 20. 13.)

Terzo. Considerando in oltre la Santità Sua, che una gran parte della depravazione de' costumi del Cristianesimo procede dalla mala educazione de' Figliuoli per la pochissima cura, che si pigliano i Padri, e Madri di allevargli nel timor santo di Dio, ordina espressamente a V. S. d'invigilare, acciocchè i Capi di Famiglia adempiscano l'obbligo strettissimo, che hanno di educargli bene, con istruirgli, correggergli, e soprattutto dar loro buon' esempio, il che se facessero, come devono, si vedrebbe grandissimo miglioramento nel Cristianesimo, essendo verissimo, che i figliuoli mantengono quei costumi, che apprendono da fanciulli: *Adolescens, juxtà viam suam, etiam cum senuerit non recedit ab ea*. (*Prov*. 22. 1.)

Am-

Ammonisca però seriamente i medesimi Padri, e Madri del gran conto, che renderanno a Dio, se trascureranno di tener lontani i loro figliuoli dalle cattive compagnie, e gli lasceranno assuefare ad abiti viziosi, e l'istesso inculchi, e faccia inculcare da' Predicatori, e da' Confessori a' Padroni, rispetto a' loro Servitori, facendo a' medesimi ben ponderare la gravissima sentenza dell'Apostolo: *Si quis suorum, & maximè domesticorum curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior*. (1. *Timot*. 5. 8.)

Quarto. Dovrà V. S. specialmente invigilare, che da' Maestri di Scuola, e molto più da' Parochi s'insegni con tutta diligenza, e particolarmente le Feste la Dottrina Cristiana, e che si spieghino con chiarezza i principali Misterj della Santa Fede; al che saranno di grande ajuto anco altre persone pie, che a tal'effetto potrebbero deputarsi, come con tanto frutto praticò nella sua Chiesa di Milano S. Carlo, che ne prescrisse regolamenti sì utili anco per l'altre Diocesi. Ed affinchè i Fanciulli colla dovuta frequenza, e applicazione attendino a questa sì necessaria istruzione, V. S. non lasci d'avvertire seriamente i Padri, e altri, che ne hanno cura, dell'obbligo di far loro imparare le cose necessarie alla salute, ordinando a' Confessori di non assolvergli, se in ciò si troveranno notabilmente colpevoli, e contumaci.

Quinto. E perchè pur troppo spesso si vedono più bisognosi d'istruzione gli Adulti, che i Fanciulli medesimi, dovrà V. S. ricordarsi dell'obbligo, che ha insieme con tutti i suoi Parochi di pascere per se stessa, o in caso di legittimo impedimento, per mezzo de' Predicatori colla Divina Parola i popoli a se commessi *non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis*, (1. *Cor*. 2. 4.) ma con proporre, e spiegare massime utili, e adattate alla capacità degli Uditori, affinchè ognuno resti informato delle obbligazioni del proprio stato, ed eccitato ad adempirle colla dovuta esattezza. A tal'effetto non lasci d'inculcare a' Parochi, che sopra ogni altro si vagliano del tanto necessario, ed util Libro del Catechismo Romano; invigilando specialmente, che i medesimi, secondo che vien loro prescritto dal Sacro Concilio di Trento *nella Seß*. 24. *de Reform. cap*. 7. *Inter Missarum solemnia, aut divinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita vernaculâ linguâ singulis diebus Festis, vel solemnibus explanent, eademque in omnium cordibus postpositis inutilibus quæstionibus inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant*. Rispetto poi a' Predicatori abbia particolar cura, che esercitino il loro ufizio con quello spirito di pietà, e con quel decoro, che si

 deve

deve ad un Miniſtero sì Sacroſanto, e perciò uſi tutta l'attenzione tanto in eleggere, quanto in procurare, che da quelli, a' quali appartiene, ſiano eletti a tal carico Soggetti, non meno per l'integrità della vita, che per la ſodezza della dottrina in tutto degni d'amminiſtrarlo, accadendo pur troppo ſpeſſo, maſſime ne' Caſtelli, e Luoghi piccoli, che una licenza, un mal' eſempio, un neo del Predicatore, non ſolo tolga tutto quel frutto, che egli aveſſe potuto mai fare colle ſue Prediche, ma poſitivamente ſia cagione di molti ſcandali, e di molti diſordini.

Seſto. Gioverà anco ſommamente al profitto ſpirituale del ſuo Gregge, ſe V. S. introdurrà non ſolo ne' Borghi, e Ville della ſua Dioceſi, ma anco ne' Luoghi più nobili, e popolati l'uſo della Sacre Miſſioni, sì per potere con queſto mezzo più liberamente, e più utilmente riprendere quegli abuſi, che talora nel ſuo popolo foſſero maggiori, ed in conſeguenza più biſognoſi di rimedio, come per ſupplire con ciò alla penuria, che ſi trova bene ſpeſſo nella Città medeſima della parola di Dio, che da molti non viene predicata con la dovuta ſemplicità, e chiarezza; Avendo moſtrato l'eſperienza anco ultimamente in Roma, che quando ſi ſpiegano familiarmente, ed in forma adattata al frutto per l'anima le coſe di Dio, il popolo le ſente con guſto, concorre con frequenza, e ne riporta grande utile con emendazione de' coſtumi, e edificazione univerſale. Non potrà però eſſere ſe non ottimo conſiglio, che V. S. cominci preſentemente a valerſi di tal mezzo per meglio preparare i Fedeli di coteſta ſua Dioceſi all'acquiſto del Giubbileo, e ſpecialmente, perchè ſiano bene iſtruiti, e pazientemente ajutati a fare una buona Confeſſione Generale, ad effetto d'applicare in tal guiſa l'opportuno, e neceſſario rimedio al pur troppo grave, e frequente male di quelle Confeſſioni, che poteſſero per l'addietro aver fatte invalidamente.

Settimo. Si raccomanda ſpecialmente a V. S. la paterna cura delle Monache, che eſſendo *illuſtrior portio gregis Chriſti*, devono come Spoſe care al Signore eſſere in maggior pregio tenute, e con più ſollecitudine cuſtodite. Procuri perciò V. S, che ne' Monaſterj non s'introduchino rilaſſamenti nell'oſſervanza Regolare, e ſopra tutto, che vi ſi oſſervi la dovuta ritiratezza, togliendo a tal effetto alle Monache la frequenza inutile delle Grate, perchè non ſiano divertite dal divino ſervigio, al quale ſi ſono dedicate, e facendo loro eſattamente oſſervare quanto a' colloquj con perſone di fuori, tanto Secolari, quanto Regolari, quel che ſopra di ciò ſi diſpone

da'

da' Sacri Canoni, dalle Costituzioni Apostoliche, e da varj Decreti, e dichiarazioni delle Sacre Congregazioni in diversi tempi emanate, e pubblicate. Procuri altresi, che siano provvedute di Confessori dotti, d'età provetta, di vita irreprensibile, zelanti, e disinteressati; ed a suo tempo di Predicatori esemplari, e ferventi, che le esortino con efficacia a mantenersi fedeli a quel Signore, che fra tante altre le ha elette ad un sì grand'onore, e ad una vocazione sì sublime. Si ricordi in oltre di far puntualmente osservare quel che dalla sa. me. di Papa Innocenzio XI. fu ordinato, cioè, che tutte quelle, che vogliono farsi Monache in qualsivoglia Monastero, anco soggetto a' Regolari, siano tenute fare gli Esercizzj Spirituali per dieci giorni avanti, che ricevino l'Abito, e siano ammesse al Noviziato, e che i medesimi Esercizzj si ripetino per l'istesso spazio di dieci giorni avanti che siano ammesse alla Professione. E perchè l'istesso Pontefice ordinò parimente, che si procurasse con tutte le diligenze possibili, ma con modi soavi, e discreti, che ancora tutte le Monache Professe una volta l'anno almeno per qualche tempo, che si fosse stimato opportuno, facessero i medesimi Esercizzj per la rinnovazione dello spirito, tanto necessaria a persone del tutto consacrate a Dio, vuole perciò la Santità Sua, che s'intenda rinnovato anche tal'ordine, e quando fin' ora non ne fosse stata introdotta la pratica in cotesta Diocesi, incarica specialmente a V. S. di procurarne l'introduzione in tempo, e con l'occasione del presente Giubbileo.

Ottavo. Quello poi, in che V. S. deve premere maggiormente si è il vivere regolato degli Ecclesiastici, affinchè tanto nella decenza dell'abito, e portamento esteriore, (nel che da molti si manca notabilmente,) quanto nella vita, e onestà de' costumi spirino nella Chiesa d'Iddio quell'odore di santità, con cui possano tirar tutti soavemente, ed efficacemente all'amore della virtù, siccome richiede la loro professione, e l'obbligo, che gli viene imposto dal loro grado. Si ricordino d'essere nella Chiesa di Dio in alto luogo per esser considerati da tutti, come regola del ben vivere. Perchè come parla il Concilio di Trento: *In eos tamquam in speculum reliqui oculos coniiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur*; (*Sess.* 22. *cap.* 1.) Che però è necessario, che in tutte le cose: *Nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum præseferant*. Precedendo a tutti coll' esemplarità della vita, e confermando coll'opere quello, che devono ad altri insegnare colle parole.

Nono. E perchè è certissimo, chequelle stesse Orazioni, che

fatte con la dovuta religiosità, ed esattezza ci rendono degni delle celesti misericordie, se si fanno con trascuraggine, e irreverenza, chiamano sopra di noi le maledizioni divine, secondo ciò che è scritto: *Maledictus homo, qui facit opus Domini negligenter*; E ci servono non di merito, ma di colpa, conforme all' espressione del Profeta: *Oratio ejus fiat in peccatum*; Perciò affinchè per ogni parte si tolgano, quanto è possibile, le cagioni de' pubblici gastighi sopra l' afflitta Cristianità, e risplenda nella Chiesa il dovuto decoro, e maestà delle Sagre Funzioni, vuole Sua Beatitudine, che V. S. inculchi premurosamente a' Canonici, Benefiziati, Mansionarj, Cappellani, Cherici, ed altri Serventi, tanto della sua Cattedrale, quanto delle Collegiate della sua Diocesi l' obbligo strettissimo, che hanno d' assistere in Coro con ogni riverenza, silenzio, e modestia, come conviene alla presenza della tremenda Maestà dell' Altissimo, e di salmeggiarvi con divozione di cuore, e distinzione di voci, senza precipitazione, o troncamento di parole, in modo che una parte del Coro non cominci un versetto prima, che l' altro non sia finito, e che il Popolo possa intendere quel che si canta, ed essere eccitato a divozione, e compunzione in udire le Divine Lodi; Avvertendogli, che se in ciò notabilmente mancano, non adempiscono il debito del Ministero loro, e però ingiustamente ne tirano gli stipendj, e sono in conseguenza tenuti a restituirgli. Sopra di che, Sua Santità incarica gravemente la coscienza tanto di V. S., quanto de' Presidenti del Coro, se non faranno le debite diligenze, affinchè si osservi quanto di sopra si è detto, e quello che di più deve osservarsi, secondo la forma de' Sagri Canoni, e delle particolari Costituzioni di ciascheduna Chiesa; Volendo, che i Trasgressori siano severamente puniti con puntature, e altre pene canoniche, e i Ministri, e Serventi amovibili anco colla rimozione. Maggiore poi di qualsisia espressione doverà essere l' attenzione, ch' ella è tenuta ad usare, affinchè il tremendo Sacrifizio dell' Altare, di cui non vi è nel Mondo azione più santa, nè più divina si offerisca da' suoi Sacerdoti, non solo con quella interna purità, che conviene a chi quotidianamente dee porgere all' Eterno Padre il Celeste Olocausto del suo umanato Figliuolo, ma anco con quell' esterna divozione nell' esatta osservanza delle Sagre Cirimonie prescritte dalle Rubriche, che si ricerca, affinchè chi è posto tra Dio, e gli Uomini per placare l' ira sua Divina, non abbia colle proprie trascuratezze, e negligenze maggiormente ad irritarla.

Decimo. Per ultimo non potendosi negare, che il gran numero

degli

degli Ecclesiastici non diminuisca molto la stima della Dignità Sacerdotale presso del Popolo, mentre non scorge in molti di loro quella prerogativa di merito, che corrisponde al grado, perciò V. S. vada molto circospetta nel conferire gli Ordini, ricordevole dell' ammonizione dell' Apostolo: *Manus citò nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis*; (1. *Tim.* 5.22.) guardandosi dall'ammettere nel Clero alcuno, come avverte S. Leone: *ante ætatem maturitatis, ante tempus examinis, ante experientiam disciplinæ*, e rigettando assolutamente, e con petto forte coloro, che non per vero desiderio di servire al Signore Iddio, ma per umani interessi, e rispetti vogliono intrudersi nel Santuario del Signore. Osservi perciò esattamente quel tanto, che in questa materia si dispone da' Sagri Canoni, e specialmente dal Sagro Concilio di Trento, e procuri di fare scelta di Ministri idonei, e ben forniti di pietà, e di dottrina; Poichè se ben questi son pochi: *melius est*, (come si legge ne' Sacri Canoni, e si comprova coll'esperienza) *Domini Sacerdotium paucos habere Ministros, qui possint dignè opus Dei exercere, quam multos inutiles, qui onus grave ordinatori adducant*. (*C. Tales dist.* 23.)

Con l'osservanza delle sopraddette cose confida la Santità Sua d'aver la consolazione tanto desiderata dal suo paterno cuore, di vedere, mediante l'estirpazione de' principali abusi, e lo stabilimento d'una vera pietà Cristiana resa la nostra Italia libera dalle presenti calamità, e dalle maggiori, che la Giustizia di Dio ci minaccia; e disposta sempre più a ricevere sì nello Spirituale, come nel Temporale gli effetti abbondanti delle Divine misericordie, &c.

Roma 26. Marzo 1703.

G. Card. di Carpegna Prefetto.

N. Grimaldi Segretario.

Sommario dell'Indulgenze concesse a quelli, che insegnano, e frequentano la Dottrina Cristiana.

IL Beato Pio Quinto concede a tutti i Fedeli Cristiani dell'uno, e l'altro sesso, che saranno ascritti nella Compagnia della Dottrina Cristiana per ogni volta, che, o con insegnare ad altri, o con imparare si occuperanno in questo santo Esercizio, Indulgenza di anni quaranta.

Questa da Gregorio XIII. fu confermata, aggiungendovi altri cento anni di vera Indulgenza.

Clemente VIII. ampliando questi Tesori spirituali, concesse a quelli, che

che saranno in detta Compagnia il primo giorno del loro ingresso confessati, e comunicati, Indulgenza Plenaria: E nell'articolo della morte loro, dopo la debita confessione, e comunione, e se saranno impediti, dato alcun segno di contrizione, invocando il nome di Giesù con la bocca, ovvero col cuore, conseguiranno Indulgenza Plenaria.

Similmente a tutti i Confrati, che esercitati nell'opere pie di questa Confraternità, la terza Domenica di qualunque Mese veramente confessi, e contriti si comunicheranno, e pregheranno Dio per la concordia de' Principi Cristiani, per l'estirpazione dell'Eresie, e per l'esaltazione di S. Chiesa, concede Indulgenza Plenaria.

In oltre a tutti quelli della Compagnia, che si troveranno presenti alle Congregazioni pubbliche, e private di detta Compagnia, ovvero, che insegneranno la Dottrina Cristiana, o altri principj della Fede, ogni volta, che in una di queste cose si occuperanno, concede cento anni d'Ingulgenza.

E a ciascheduno, che attualmente insegnerà, ovvero sarà l'assistente, o coadiutore a tal' esercizio, ogni volta concede parimente anni cento d'Indulgenza.

A' Padri, Madri, e a chi manderanno putti, o putte a imparare la Dottrina Cristiana, divotamente recitando cinque Pater noster, e cinque Ave Marie per l'esaltazione di Santa Chiesa, per l'estirpazione dell' Eresie, e per la conservazione, e augumento di quest' opera, concede cento anni d'Indulgenza: Le quali tutte sono state grandemente accresciute da Papa Paolo V. per l'Arciconfraternità della Dottrina Cristiana di Roma, e per quelle Compagnie, che alla medesima Arciconfraternità saranno aggregate.

CAPUT VI.

De Prædicatione Verbi Dei.

Constitutio Clementis PP. X. in qua Regularium Privilegia circa prædicationem Verbi Dei, & Sacramenti Pœnitentiæ administrationem declarantur.

SUperna magni Patris, &c.

Sanè cùm Sacri Concilii Trid. Decretis providè statutum fuerit, ut Regulares cujuscumque Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare non possint; cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare,

& ab

& ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant; In Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam gratis ab eo dandam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint; atque ut nullus Secularis, sive Regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo prædicare præsumat, idemque cùm nullus Sacerdos Regularis possit Confessiones Secularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneus reputari, nisi aut Parochiale Beneficium obtineat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur necessarium esse, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, privilegiis, & consuetudine quâcumque non obstantibus; Innotuit Nobis dubitationes nonnullas circa benedictionem, licentiam, contradictionem, examen, & approbationem ejusmodi in aliquibus Diœcesibus excitatas fuisse, ex quibus controversiæ, & dissensiones permultæ in diem subsequi possent occasione privilegiorum, quæ per Sedem Apostolicam Religiosis Ordinibus concessa fuerunt.

Nos attendentes, quòd aliàs diversis temporibus prædictæ dubitationes, & controversiæ nonnullis Prædecessorum Nostrorum Summorum Pontificum Constitutionibus, earumque declarationibus definitæ fuerint; ejusmodi definitiones in unum collectas, ut magis, magisque dissensionum tollantur semina, & imposterum firmior in agro Dominico pax Christi floreat, pro summo, quo fungimur, Apostolatus officio, novis Apostolicis Literis muniendas duximus, & roborandas. Itaque de consilio nonnullorum Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, & dilectorum Filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum, pietate, doctrinâ, & prudentiâ præstantium, & maturâ deliberatione Nostrâ, atque ex certa scientia, hac generali, & perpetuò valiturâ constitutione decernimus, ac declaramus.

Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordinis prædicare voluerint, teneri ab Episcopo Diœcesano benedictionem petere, prædicare tamen posse, quamvis illam non obtinuerint; quòd si Episcopus benedictionem, nedum non concesserit, sed etiam contradixerit, ne in prædictis quidem Ecclesiis licere Regularibus prædicare, eosque contravenientes ab illo, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, censuris, aliisque pœnis Ecclesiasticis in vim Constitutionis fel. rec. Gregorii XV. Prædecessoris Nostri incipientis: *Inscrutabili Dei Providentia*, coërceri, & puniri posse: Episcopum tamen absque justa,

& ra-

& rationabili caussâ contradicere non debere; & hujusmodi benedictionem teneri, etiam Regulares petere, si in quibuscumque Oratoriis sui Ordinis Sermonem coram Populo, vel in Ecclesiis, aut ad Crates Monasteriorum Sanctimonialium, eorum Jurisdictioni subiectarum, licèt clausis januis, & nullus Secularis ibi intersit, habere voluerint; posse autem Episcopum licentiam concessurum Regularibus in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, prædicare volentibus, illos, quamvis ab Universitatibus, aut à Magistratibus laicis nominatos, etiamsi Episcopi Antecessores per tempus immemorabile hanc licentiam absque examine concedere consueverint, quo ad doctrinam examinare, si ità ipsius arbitrio, quod moderatum, & discretum esse debet, visum fuerit: Et licentiam prædicandi semel iisdem concessam ob rationabiles caussas, licet occultas, prædicationem tamen concernentes, suspendere; non posse tamen Episcopum generatim prohibere Regularibus, quin in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent:

Ad hæc Religiosos ab Episcopo ad Confessiones Secularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes subditi sint ejus Episcopi, à quo ipsi Religiosi jam fuerant approbati, & generaliter approbatos ab Episcopo ad personarum Secularium Confessiones audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum; sed egere quo ad hoc speciali Episcopi approbatione, atque approbatos pro audiendis Confessionibus Monialium unius Monasterii, minimè posse audire Confessiones Monialium alterius Monasterii; itidemque Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro una vice audiendas, haud posse expletâ deputatione in vim approbationis hujusmodi illarum confessiones audire: sed toties ab Episcopo esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit: Ceterùm in Monasteriis, ac etiam Collegiis, ubi juxta Regularia instituta vivitur, posse tàm Prælatos Regulares, quàm Confessores Regularium eorundem Monasteriorum, seù Collegiorum audire Confessiones illorum Secularium, qui inibi sunt verè de familia, & continui commensales, non autem illorum, qui ipsis deserviunt; illos autem Religiosos, qui ad Confessiones audiendas idonei generaliter reperti fuerint, ab Episcopis generaliter quoque, & indistinctè, absque aliqua limitatione temporis, certorumque locorum, aut generis personarum in Diœcesi propria admittendos: quò ad ceteros verò, qui non adeò

idonei

idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinqui ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere; semel autem simpliciter approbatos posse in Diœcesi Episcopi approbantis quovis anni tempore, etiam Paschali, & quorumcumque etiam Infirmorum Confessiones audire absque ulla Parochorum, vel ipsius Episcopi licentia; de qua tamen confessione teneri dictos Religiosos eorumdem Infirmorum Parochum illicò certiorem reddere, & hoc posse illis ab Episcopo, sub pœna suspensionis à facultate audiendi Confessiones, præcipi; sufficere tamen, ut certioratio hujusmodi fiat saltem per scripturam apud ipsum Infirmum relinquendam.

Et eos, qui dictis Religiosis simpliciter approbatis Paschali tempore confessi fuerint, Constitutioni, quæ incipit: *Omnis utriusque sexus*, quò ad Confessionem dumtaxat satisfecisse censendos. Regulares verò ad ejusmodi Confessiones audiendas prævio examine simpliciter, & absque ulla temporis præfinitione ab ipsomet Episcopo, (secus autem si ab ejus Vicario, aut ab Antecessoribus Episcopis) approbatos, non posse ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab eisdem Confessionibus audiendis suspendi, seu licentias illis concessas revocari, nisi novâ superveniente caussâ, quæ ipsas Confessiones concernat: De qua tamen haud necessarium esse, ut in actis constet, nec eam teneri Episcopum ipsis Regularibus significare; sed Sedi Apostolicæ dumtaxat, ubi eam sibi aperiri postulaverit. Porrò si Regulares cum scandalo, aut aliàs inhonestè vivant, vel aliquod delictum committant, per quod rationabili Episcopi Judicio videantur à Confessionibus suspendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam oneratam esse volumus, cum præcipua Ministri Sacramenti Pœnitentiæ qualitas sit vitæ integritas, ac morum honestas, utique eam caussam ad Confessionis Ministerium pertinere, ac proindè nihil obstare, quo minùs ob eam possit Episcopus Regulares à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à Confessionibus audiendis: Attamen Confessiones audiendi facultatem omnibus simul unius Conventus Regularibus Confessoribus adimi ab Episcopo inconsultâ Sede Apostolicâ nullatenus posse. Ex facultatibus per mare magnum, aliave privilegia, Regularibus cujuscumque Ordinis, Instituti, aut Societatis, etiam Jesu, concessis, factam eis non esse potestatem absolvendi in casibus ab Episcopo sibi reservatis: Et per confirmationes dictorum privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Sacrum Concilium Trid. obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia priùs ab eodem Concilio, ac deindè Apostolicis

etiam Decretis ſublata, atque extincta, ſi quæ habebant, abſolvendi à Caſibus ab Epiſcopo reſervatis.

Et habentes facultatem abſolvendi ab omnibus Caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis, non ideo à Caſibus Epiſcopo reſervatis poſſe abſolvere: Poſſe autem Regularem Confeſſorem in ea Diœceſi, in qua eſt approbatus, confluentes ex alia Diœceſi à peccatis in ipſa reſervatis, non autem in illa, ubi idem Confeſſor eſt approbatus, abſolvere, niſi eoſdem pœnitentes noverit in fraudem reſervationis ad alienam Diœceſim pro abſolutione obtinenda migraſſe; Vigore ſupradictorum privilegiorum nequaquam licere Regularibus, etiam ſatisfactâ parte, abſolvere pœnitentes à cenſuris quoad externum, & Judiciale forum, & abſolutos ab eis in foro pœnitentiali, utique non cenſeri abſolutos in exteriori Judicio, & contentioſo: Quinimò cenſuris Eccleſiaſticis irretitos, & denunciatos, ab Epiſcopis cogi poſſe gerere ſe pro talibus, etiamſi à Regularibus fuerint abſoluti, quoties exhibitis aliquibus Regularium Apoſtolicis privilegiis coram Epiſcopo, ab eo judicetur ipſa non ſuffragari caſui, de quo agitur; ſi dictorum privilegiorum verba obſcura ſint, & ambigua, non eſſe ad Metropolitanum provocandum, ſed cùm ejus ſit interpretari, cujus eſt condere, dictorum privilegiorum interpretationem Sedis Apoſtolicæ Judicio, proùt aliàs Conſtitutione Prædeceſſoris Noſtri fel. rec. Clem. IV. ſtatutum fuit, eſſe requirendam.

Decernentes ſi, &c. Nulli ergo hominum, &c.

Datum, &c. 1670. Pontificatus Noſtri Anno 1.

Lettera della S. Congregazione ſopra i Negozzj de' Veſcovi, e Regolari del dì 10. Ottobre 1676.

SOPRA I PREDICATORI.

ERa coſtume d'alcuni Predicatori valerſi di maniere così improprie, tanto circa la ſoſtanza, quanto circa lo ſtile, e modo di predicare la parola di Dio, che in vece di ſomminiſtrare a' Popoli il pane delle Dottrine, e Virtù Criſtiane, ſecondo le Regole, e i Dettami de' Santi Padri, andavano paſcendo gl'intelletti degli Uditori con varie inutili curioſità di deſcrizioni, Paradoſſi, e favoloſi racconti, da che preſero motivo alcune perſone dotate di vero zelo Eccleſiaſtico, d'inſinuare alla ſan. mem. di Clemente X. il poco, o niun frutto, che da tali Predicazioni ſe ne ritraeva, acciò con la ſua paterna provvidenza ſi degnaſſe di dare gli ordini opportuni per rimedio di sì grave abuſo: In adempimento di che la Santità Sua comandò a gli Ordinarj de' Luoghi, che avvertiſſero ſeriamente

i Pre-

i Predicatori delle loro Dioceli, anche sotto gravi convenienti pene ad astenersi da' sopraddetti inutili discorsi, ma che con spirito ripieno di santo zelo procurassero d'eccitare ne' cuori de' Popoli l'Amore, e il Timore di Dio, e l'aversione, e odio verso i peccati; e sebbene s'è avuto notizia, che tal provvedimento abbia in buona parte sortito il suo effetto, potendosi nondimeno dubitare, che nel progresso di tempo sia per diminuirsene l'esatta osservanza; perciò la Santità di Nostro Signore, quale, come Padre vigilantissimo, non ha sollecitudine maggiore, che di moltiplicare l'Erario della Chiesa di Do, con l'acquisto delle Anime, sapendo quanto a questo effetto sia valevole la Predicazione Evangelica, con sentimenti di somma pietà si è degnato comandarmi, che rinnuovi il medesimo Ordine a V. S. acciò ammonisca in nome di Sua Beatitudine con reiterati Precetti quelli, che averanno l'ufizio di predicare in cotesta Città, e Dioceli, ad evitare onninamente tali inutili discorsi, valendosi di quelle forme, che saranno più conferenti per ammaestrare i Popoli nelle Verità Cattoliche, infervorargli nell' amore Divino, ed allontanargli da' vizzj; Glielo significo, &c.

Literæ Sacræ Congregationis S. R. E. Cardinalium Sac. Concilii Trid. Interpretum, super Verbi Dei Prædicatione.

De die 6. Iulii 1680.

A Pluribus Christiani Orbis Provinciis, graves, frequentesque Romam, atque ad ipsam Sanctam Sedem adventant, seù delationes, seù querelæ adversùs præsentem Prædicationis ùsum, tanquam à primævo Apostolorum instituto prorsus aberrantem. Ac cùm quidem Verbum Dei, quod Apostolo teste, omninò debet esse sanum, ac salutare, multipliciter per plures ex ipsis Evangelii Præconibus reddatur infectum; meritò Sanctiss. D. N. decrevit contagionem istam Universo gregi tam exitiosam, longeque patentem omni Apostolicæ auctoritatis conatu prorsus excindere; nam quæ pestis esse, aut cogitari violentior eâ potest, quæ cibos ipsos ad vitæ præsidium institutos, ipsasque medicinas pro morbis depellendis inventas, in mortis instrumenta, & præsentissima venena converterit? Verbum profectò Dei panis est ille vitæ, & intellectus, quo cibari, & aqua simul salutaris, qua potari Fidelium animas ab ipsis Religionis Christianæ incunabulis Redemptor noster edocuit. At verò si sal, quod pro Dei Verbo à Sanctis accipitur, per futiles Conciones evanuerit, in quo putrescentia Mortalium vitia condientur? Quinimò si sal idem, quod Prædicatores apertè significat, per eloquen-

tiam planè ſtultam infatuatum fuerit, revera non ultra valebit, niſi ut conculcetur, & utinam jam non conculcaretur, ab hominibus; quæ enim Myſterio tam ſacro Majeſtas, qui decor, quæ Sanctitas, quæ utilitas ineſt? Quando plurimi, ut Paulus clamat, Verbum Dei adulterantes, aut in jocis tamquam Hiſtriones, aut converſi ad fabulas, uti Poëtæ, auditores prurientes auribus coacervant, aut inanis facundiæ lænocinio, & calamiſtrato, ac meretricio planè ſtylo prædicationis fidem corrumpunt. Mandat ergo Sanctitas Sua zelo verè Apoſtolico accenſa, ut omnes Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, ceterarumque Eccleſiarum Præſides, quorum præcipuum munus eſt Verbum Dei adminiſtrare, gregemque paſcere, tantis corruptelis occurrant, eaſque Concionatoribus opportunè ſub oculis ponant, ut fugiant à facie tot peſtium potiùs, quàm colubrorum, & præſertim universè intelligant, quod per Jeremiam Deus illis indixit; Propheta, qui habet ſermonem meum, loquatur ſermonem meum verè, quid palea ad triticum? numquid verba mea non ſunt ignis, dicit Dominus, & quaſi Malleus conterens Petras? Videlicet oportere Conciones, non paleis refertas eſse ad vanitatem, ſed igne veritatis ſuccenſas: Porrò ſciant non levem eſse culpam, ſed grande piaculum, graviſſimâque pœnâ mulctandi ſunt, ubi per ſcurrilitatem Verbum Dei veluti in ſcenam adducunt, atque Auditoribus deridendum traduxerint: Præterea, neque per quæſtiones curioſas, ac paradoxa tam vana ita ſupra captum Populorum aſſurgant, ut verè querantur, Parvuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis; ſimiliter neque per illecebras inanium verborum res non minùs vanas obtrudant, & per oſtentationem memoriæ, atque pronunciationis præcipitantiam, quaſi præſtigiis, Auditorum animas, aureſque ludificent; quamobrem Antiſtites per ſe, ſi tempus vacaverit, tùm in Cathedralibus, tùm in aliis Eccleſiis ſeriò animadvertant, & in Diœceſi Vicariis foraneis, aliiſque Miniſtris, probiſque viris, à quibus ea ſuper re relationes exigant, vigilantiam demandent. Ac ſi Concionatores normam hujuſmodi tranſgreſſos compererint, eos à prædicationis munere ad tempus benè viſum ſuſpendant, aliâve ratione pro modo culpæ plectere curent; ſubrogando interim alios, qui ſalutari modo Populo oſtendant vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas ſectari oporteat, ut pœnam æternam evadere, & cœleſtem gloriam valeant conſequi. Amplitudo igitur tua, &c.

Vide §. quintum Literæ Circularis S.D.N. Clem.XI. de die 16. Martii 1703. impreſſa ſuperius in Addit. ad Cap. V. De Doctrina Chriſtiana.

CAPUT VII.

De Judæis.

Constitutio 68. Gregorii XIII.

Medici Hebræi, vel Infideles, ad curandos Christianos infirmos non admittantur. Et Medici omnes servent Constitutionem B. Pii V. in monendis Infirmis ad Confessionem peccatorum.

ALiàs piæ mem. Paulus Papa IV. Prædecessor Noster editâ perpetuâ Constitutione inter alia sancivit, ne Medici Judæi, etiam vocati, & rogati, ad Christianorum ægrotantium curam accedere, aut illi interesse possent.

Quam Constit. postea Pius Papa V. etiam Prædecessor Noster per suas Literas approbavit, innovavit, & confirmavit, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decrevit, ac voluit, & sub interminatione divini judicii præcepit, & mandavit, omnia in eadem Constit. contenta in posterum firmiter observari, non solùm in Terris, & dominiis S. R. E. subiectis, sed etiam ubique locorum.

Quia tamen Nobis non sine magna animi Nostri molestia innotuit, ea minimè observari, sed multos adhuc ex Christianis hominibus esse, qui dum suos corporum languores illicitis mediis, & præcipuè Judæorum, ac aliorum Infidelium operâ sanari cupiunt, veræ salutis animarum suarum, & corporum simul immemores fiunt; & quod valdè dolendum est, in damnationis æternæ maximum sæpè discrimen incidunt, Medicis Judæis, & Infidelibus hujusmodi ad ipsorum curationem vocatis, & adhibitis: undè fit, ut & Judæis, ac aliis Infidelibus magna detur delinquendi occasio, & simul salutare præceptum negligatur, ab Innoc. Papa III. similiter Prædecessore Nostro in Conc. generali quondam emissum, & deindè à prædicto Pio V. innovatum, quòd omnes Medici, cùm ad infirmos in lecto jacentes vocati essent, ipsos ante omnia monerent, ut idoneo Confessori omnia peccata sua, juxtà ritum S. R. E. confiterentur, neque tertio die ulteriùs visitarent, nisi longius tempus infirmo Confessor ob aliquam rationabilem caussam, super quo ejus conscientia onerabatur, concessisset, & eis per fidem Confessoris in scriptis factam constaret, quod Infirmi peccata sua confessi fuissent.

Idcircò Nos, tàm Judæos, qui adversus mandata hujusmodi Apost. committere audeant, quàm Christianos, qui illos ad se accersunt, vel medendi licentiam concedunt, & viam ad delinquendum eisdem aperiunt, coërcere volentes, supradictas Prædecessorum Nostrorum Con-

Constitutiones, auctoritate Apostolicâ tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus, atque hanc Nostram in perpetuum valituram Constitutionem, eisdem Constitutionibus, & præceptis, pro firmiori illorum observatione addentes, universis utriusque sexus Christifidelibus districtè inhibemus, & interdicimus, ne posthac Judæos, vel alios Infideles ad ipsorum Christianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, seu admittant, aut vocari, admittivè faciant, concedant, vel permittant.

Mandantes propterea omnibus, & singulis venerabilibus Fratribus Nostris, Patriarchis Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filiis aliis Locorum Ordinariis, & quibusvis Parochis, aliisve animarum curam habentibus, & exercen. sub indignationis Nostræ, ac aliis arbitrio Nostro infligendis pœnis, ut præsentes Nostras Literas in suis Ecclesiis, quæ in illis Civitatibus, vel Diœcesibus constitutæ sunt, in quibus Hebræi, vel alii Infideles moram trahunt, quamprimum ad eos perlatæ fuerint, & deindè singulis annis initio Quadragesimalis jejunii publicent, aut publicari faciant.

Et quòd, si quis post earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existens adversus illa facere ausus fuerit, Sacramenta ei Ecclesiast. nullatenus ministrentur, nec etiam à Regularibus exemptis, & sic decedens Ecclesiasticâ careat sepulturâ, quæ quidem omnia Parochi ægrotantibus significare apto tempore non omittant, præsertim cum Judæum, vel Infidelem Medicum ab eis admissum esse cognoverint, & aliàs ipsi locorum Ordinarii contra hujus mandati transgressores debita animadversione procedant, Judæosque ipsos nihilominus, juxtà Pauli, & Pii Pont. prædictorum Literas contra illos editas pro earum transgressione puniant.

Non obstant. Constit. & Ordinat. Apost. ac omnibus illis, quæ idem Paulus, & Pius in suis Literis prædictis voluerunt non obstare, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apost. quibusvis personis, etiam Regularibus, privilegiatis, & exemptis, eorumve Ordinibus, & Congregationibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Marimagno, seu Bulla aurea nuncupata, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seù quævis alia ex-

pressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servandu foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus; contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Et quia difficile, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 30. Martii 1581. Pont. Nostri Anno 9.

Vide supra Cap. III. De Cathecumenis, & Neophytis Constitutionem D. N. D. Clementis XI. Propagandæ per Universum, &c.

CAPUT XI.

De Sortilegis, Maleficis, & Superstitiosis.

Contra Astrologos, &c. Constitutio 68. Xisti PP. V. quæ incipit

Coeli, & Terræ, &c.

Nos igitur, qui pro Nostro Pastoralis officii munere fidei integritatem inviolatam conservare debemus, & animarum saluti prospicere, quantum divinâ gratiâ adjutrice possumus, ex paternæ charitatis visceribus optamus, damnantes, & reprobantes omne genus divinationum, quæ Diabolo auctore ad Fidelium deceptionem à prædictis curiosis, vel perditis hominibus fieri solent. Cupientes præterea sanctam illam Christianæ Religionis simplicitatem, præsertim ubi agitur de summa Creatoris Dei potestate, sapientia, & providentia, ab omni erroris labe integram atque incorruptam, ut par est, retineri. Volentes quoque prædictæ falsæ credulitati, ac hujusmodi illicitarum divinationum, & superstitionum detestabili studio, & execrandis flagitiis, atque impuritatibus occurrere, ut de Christiano populo meritò dici possit, quod de antiquo Dei populo scriptum est: Non est augurium in Jacob, neque divinatio in Israel, hac perpetuò valiturâ constitutione, Apost. auctoritate statuimus, & mandamus, ut tàm contra Astrologos, Mathematicos, & alios quoscumque dictæ Astrologiæ artem, præterquam circa agriculturam, navigationem, & rem magicam, in posterum exercentes, aut facientes judicia, & nativitates hominum, quibus de futuris con-

tin-

tingentibus, successibus, fortuitisque casibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus aliquid eventurum affirmare audent, etiamsi id se non certò affirmare asserant, aut protestentur, quàm contra alios utriusque sexus, qui supradictas damnatas, vanas, fallaces, & perniciosas divinandi artes, sive scientias exercent, profitentur, & docent, aut discunt, quive hujusmodi illicitas divinationes, sortilegia, superstitiones, veneficia, incantationes, ac præmissa detestanda scelera, & delicta, ut præfertur, faciunt, aut in eis se quomodolibet intromittunt, cujuscumque dignitatis, gradus, & conditionis existant, tàm Episcopi, & Prælati, Superiores, ac alii Ordinarii Locorum, quàm Inquisitores hæreticæ pravitatis ubique gentium deputati, etiamsi in plerisque ex his casibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentiùs inquirant, & procedant, atque in eos severiùs Canonicis pœnis, & aliis eorum arbitrio animadvertant.

Prohibentes omnes, & singulos libros, opera, & tractatus hujusmodi Judiciariæ Astrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, Artis Magicæ, aut in quibus sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, execrabiles incantationes, ac superstitiones continentur, ac, ut supra in memorato Indice, interdictos sub censuris, & pœnis in eo contentis, à quibuscumque Christifidelibus legi, aut quomodolibet retineri, sed illos Episcopis, & Ordinariis Locorum, vel Inquisitoribus prædictis præsentari, & consignari debere. Et nihilominus eâdem auctoritate statuimus, & mandamus, ut contra scienter legentes, aut retinentes libros, & scripta hujusmodi, seu in quibus talia continentur, similiter iidem Inquisitores liberè, & licitè procedant, ac procedere, & pœnis condignis punire, & coërcere possint.

Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Ut autem præsentes Nostræ Literæ ad communem omnium notitiam faciliùs deducantur, jubemus illas in valvis Basilicarum S. Joan. Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe, ac in acie Campi Floræ affigi, seu appendi, eisque detractis ipsarum exempla, etiam impressa eisdem in locis affixa relinqui.

Et insuper universis, & singulis Venerabilibus Fratribus Nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, Locorum Ordinariis, & Prælatis, necnon Inquisitoribus hæreticæ pravitatis ubilibet constitutis, per hæc committimus, & in virtute sanctæ Obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, ut per se, vel alium, seu

alios

alios easdem præsentes Literas, postquam eas receperint, seu earum notitiam habuerint, in suis, & singulis Parochialibus Ecclesiis, dum in eis populi multitudo ad divina convenerit, deindè verò semel in anno, & quoties eis expedire videbitur, vulgari sermone publicent, aut publicari faciant.

Quia verò difficile, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnat. Dominicæ 1586. nonis Januarii, Pont. Nostri Anno 1.

Constitutio 46. Gregorii PP. XV. contra Maleficos, & Sortilegos cum Diabolo pactum facientes, à Fideque apostatando alios lædentes; Quæ incipit:

OMnipotens Dei, &c.

Sanè nonnulli suæ conditionis obliti, & solemnis sponsionis ab iis factæ, cùm in Christi gregem per sacrum regenerationis lavacrum adsciti fuerunt, Sathanæ, cui renunciarunt, artibus, maleficiis, superstitionibus, ac nefariis inventis operam dare non verentur, quinimò magistrum imitantes, qui capitali odio, quo humanum genus prosequitur, hominibus insidiari numquam cessat, proximum variis modis lædere, animas verò suas perdere non timent.

Quapropter, ut tam exitiosa scelera à Christifidelibus arceantur, gravioribus pœnis vindicanda duximus. Motu itaque proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium decernimus, præcipimus, & mandamus, ut constito, quòd aliquis pactum cum Diabolo fecerit, & à Fide apostatando, maleficiis, sive sortilegiis unam, seù plures personas ita læserit, ut ex maleficio, vel sortilegio mors secuta sit, etiam primo lapsu Curiæ sæculari tradatur, debitis pœnis puniendus; qui verò, similiter apostatando, pactum cum Diabolo, ut præfertur, fecerit, & maleficium, seu sortilegium commiserit, licèt mors secuta non sit, infirmitas tamen, divortia, impotentia generandi, sive animalibus, frugibus, vel aliis fructibus damnum notabile provenerit, muro claudi, sive perpetuis carceribus in Sancto Inquisitionis Officio, ubi ille existit, fabricandis mancipari debeat.

Qui verò similium delinquentium notitiam habuerint, eos Episcopo, sive Inquisitori denunciare teneantur.

Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, quòd præsentium transumptis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 20. Martii 1623. Pontificatus Nostri Anno 3.

CAPUT XII.

De Blaſphemis.

Conſtitutio 5. B. Pii PP. V. Continet Ordinationes circà obſervantiam Divini cultus in Eccleſiis, & venerationem Feſtivitatum, necnon etiam contra Simoniacos, Blaſphematores, Sodomitas, & Concubinarios.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

CUm primum Apoſtolatus officium divinâ Nobis diſpoſitione commiſſum ſuſcepimus, ſtatim omnem curam, & cogitationem Noſtram in Dominici gregis Fidei noſtræ crediti ſalute defiximus, & Chriſtifideles Deo juvante ita dirigere ſtatuimus, ut à vitiis, & peccatis abſtinentes, iter, quod ad vitam æternam ducit, inſiſtant.

§. 1. Cùm autem ad omnia, quæ Divinam Majeſtatem aliquo modo poſſent offendere, removenda mentis noſtræ aciem intenderimus, ea primùm, & ſine mora emendare decrevimus, quæ Deo præter cetera diſplicere, & iram ejus provocare, cùm divinæ docent Scripturæ, tùm graviſſima exempla declarant, nempè divini cultus neglectum, ſimoniæ labem, blaſphemiæ crimen, & libidinis naturæ contrariæ vitium execrandum, propter quæ populi, & nationes, bellorum, famis, & peſtilentiæ calamitatibus juſtâ Dei ultione ſæpè plectuntur. Etſi autem contra eos, qui tam gravia crimina admiſerint, multæ à Prædeceſſoribus Noſtris Conſtitutiones editæ fuerunt, tamen quia parum eſt leges edere, niſi ſint, qui eas debitis temporibus exequantur.

§. 2. Idcircò, ne qui forſan ex tolerantia ſperare impunitatem audeant, ſcientes pleroſque pœnarum gravitate magis, quàm Dei timore arceri ſolere à voluntate peccandi, omnes, & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas contra eos, qui talia deliquerint, latas confirmamus, & Apoſtolicâ auctoritate innovamus, nec de earum rigore quicquam relaxamus, admonemuſque eos, qui talia perpetrare veriti non fuerint, non ſolùm ſubituros eas pœnas, quæ ſacris ſunt Canonibus conſtitutæ, ſed eas etiam, quas leges civiles comminantur, & Noſtri quoque arbitrii diſcretio pro perſonarum qualitate conſtituet.

§. 3. Mandantes Civitatum, & Locorum Status Noſtri Eccleſiaſtici pro tempore Ordinariis, & Gubernatoribus, illis quidem ſub pœna ſuſpenſionis à Divinis, his verò ſub pœna excommunicationis

latæ

latæ sententiæ, ut quos debitum Deo cultum in Ecclesiis non tribuere, aliisque nefandis criminibus pollutos esse compererint, comprehendi curent pœnis afficiendos competentibus. Scituris etiam ipsis Judicibus, quòd si post hanc Nostram Constitutionem in castigandis hujusmodi delictis negligentes fuerint, primùm quidem Dei Omnipotentis judicio obnoxii erunt, deindè Nostram quoque incurrent indignationem. Ut autem pœnarum certitudo cunctis faciliùs innotescat, nonnullas hìc duximus exprimendas, aliis nihilominus contra hujusmodi criminum reos à jure statutis in suo robore manentibus.

§. 4. Ut igitur Deo Optimo Maximo, Gloriosæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregor. X. Prædecessoris Nostri Constitutionem innovantes, ac statuta in Tridentino Concilio observari volentes, statuimus, & ordinamus, ut ad Ecclesias sit humilis, & devotus ingressus, quieta conversatio, devotis orationibus insistant, & omnes genibus flexis Sanctissimum Sacramentum adorent, ad Nomen JESU CHRISTI Domini Nostri cum exhibitione reverentiæ caput inclinent; nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumve committat; cessent vana, fœda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes judiciorum, & alia quæcumque, quæ Divinum Officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat, sive præsumat, dum celebrantur sacra Missarum Mysteria, & alia Divina Officia. Qui verò prædicta petulanti animo contempserint, præter divinæ ultionis acrimoniam, Nostri quoque arbitrii pœnas incurrent, quæ omnia Locorum quoque Ordinarii in suis Ecclesiis facient observari. Quicumque verò in Ecclesiis, dum ibi Sacrificium Missæ, & Divina celebrantur Officia, aut Verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad Sanctissimum Sacramentum irreverenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut Divina perturbet Officia, facere præsumpserit, pœnam vigintiquinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio Nostro imponendas, & moderandas pœnas, & qui non habebit in ære, luet in corpore, aut exilio mulctabitur. Qui verò in Ecclesiis cum mulieribus impudicis, sive etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum penam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis, ut supra, obscœnis, & inhonestis verbis, aut signis usus fuerit, aut alia fœda colloquia cum personis quibuscumque habuerit, decem aureorum pœnâ mulctetur, aut aliàs corporaliter puniatur. Mandamus præterea

omnibus, & singulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Ecclesiarum Capitulis, Rectoribus, Vicariis, Sacristis, Ostiariis, & aliis ipsarum Custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesiis delinquentes admoneant, & ut in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsis Ordinariis, vel Officialibus Nostris puniendos deferant; quod si facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

§. 5. Pauperes quoque mendicantes, seu eleemosynas petentes per Ecclesias tempore Missarum, Prædicationum, aliorumque Divinorum Officiorum ire non sinant, sed eos ad valvas Ecclesiarum stare faciant, sub pœna duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualiber vice, nisi eos eiici curaverint, & Parochis dimidii aurei. Religiosis etiam Claustralibus, sive Regularibus præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ, ut in Ecclesiis suis deputent aliquem, qui tales eiiciat, & si negligentes fuerint, gravissimè ab Ordinario corripiantur; quòd si illi parere recusaverint, gravissimas pœnas incurrent, & pro qualitate personarum, etiam corporaliter punientur arbitrio Nostro, sive Superiorum.

§. 6. Et ut in Ecclesiis nihil indecens relinquatur, iidem provideant, ut capsæ omnes, & deposita, seu alia cadaverum conditoria super terram existentia omninò amoveantur, proùt aliàs statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

§. 7. Cùm verò dierum Festorum observatio ad Dei cultum maximè pertineat, & in Lege Divina præcipiatur, cupientes abusus pravos, qui ex eorum inobservantia invaluerunt, omninò corrigere, & antiquorum Canonum statuta renovantes, mandamus, ut omnes dies Dominici, & præcipuè in honorem Dei, B. Mariæ Virginis, Sanctorum Apostolorum feriati, cum omni veneratione observentur, omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, divinis officiis devotè intendant, ab omni illicito, & servili opere abstineant, mercatus non fiant, profanæ negotiationes, & judiciorum strepitus conquiescant. Qui verò in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisse deprehensus fuerit, præter divinam ultionem, & amissionem animalium, quibus ad vecturam utetur, etiam graves pœnas incurret arbitrio Nostro, seu Vicarii Nostri in Urbe, in aliis autem locis arbitrio Ordinariorum, vel aliorum Magistratuum, itaùt præventioni locus sit. Quibus omnibus districtè præcipimus, ut hæc diligenter observari procurent; illas etiam Festivitates, quæ juxtà consuetudinem locorum solemniter celebrari consueverunt, juxtà

lauda-

laudabilem consuetudinem debita cum reverentia observari faciant, sub pœnis arbitrio ipsorum imponendis, & moderandis.

§. 8. Et ut Simoniacæ pravitatis labes prorsus aboleatur, Constitutiones Antecessorum Nostrorum contra Simoniacos editas, & præsertim Pauli II. inviolabiliter observari mandamus, & delinquentes, tàm in Sacrorum Ordinum receptione, quàm in Beneficiorum assecutione, statutis etiam inferiùs pœnis Nostra auctoritate affici volumus. Quicumque igitur detestabile crimen Simoniacæ pravitatis commisisse convictus fuerit in consequendis Ordinibus, eo ipso sit ab illorum executione per decennium sine spe dispensationis suspensus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates Ecclesiasticas simoniacè acquisiverit, illis sit ipso jure privatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quascumque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium Ecclesiasticum simoniacè adeptus fuerit, illis similiter sit ipso jure privatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit, restitutionem teneatur, & perpetuò sit inhabilis ad ea, & quæcumque alia Beneficia Ecclesiastica obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries commisisse convictus fuerit, præter supradictas pœnas, etiam corporaliter puniatur, & ab Ordinibus Ecclesiasticis degradatus, à Fidelium consortio eiiciatur. Qui verò Ordines, vel Beneficia simoniacè contulerint, pœnis à jure statutis puniantur, cujuscumque gradus, conditionis, & dignitatis, etiamsi Episcopi, Archiepiscopi, vel majores fuerint.

§. 9. Caveant præterea quicumque, ne in Sacramentorum exhibitione Simoniacum aliquid faciant, alioquin gravissimè puniantur per locorum Ordinarios, qui hujusmodi criminis reos cum maxima severitate coërcere procurent, juxtà Concilii Tridentini statuta.

§. 10. Ad abolendum verò nefarium, & execrabile blasphemiæ scelus, quod in antiqua lege Deus morte puniri mandat, & Imperialibus quoque legibus receptum est, nunc autem propter nimiam Judicum in puniendo segnitiem, vel potius desuetudinem, supra modum invaluit, Leonis X. Prædecessoris Nostri in novissimo Lateranen. Concilio statuta innovantes, decernimus, ut quicumque laicus Deum, & Dominum Nostrum JESUM CHRISTUM, vel Gloriosam Virginem Mariam ejus Genitricem expressè blasphemaverit, pro prima vice pœnam vigintiquinque ducatorum incurrat: pro secunda, pœna duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos solvet, & ignominia notatus, exilio multabitur. Qui verò plebejus fuerit, nec erit solvendo, pro prima vice manibus post tergum ligatis ante fores Ecclesiæ constituetur per diem integrum, pro se-

cunda fustigabitur per Urbem, pro tertia lingua ei perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicumque Clericus in hoc blasphemiæ crimen incurrerit, pro prima vice fructibus unius anni omnium, & quorumcumque Beneficiorum suorum, pro secunda Beneficiis ipsis privetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quòd si Clericus nullum obtinuerit Beneficium, pœnâ pecuniariâ, vel corporali pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos Sanctos blasphemaverit, pro qualitate blasphemiæ, atque personæ, arbitrio Judicis puniatur.

§. 11. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetraverit, Curiæ seculari puniendus tradatur, & si Clericus fuerit, omnibus Ordinibus degradatus simili pœnæ subiiciatur.

§. 12. Monemus præterea omnes Locorum Ordinarios, & in virtute sanctæ obedientiæ eis præcipimus, ut statuta Tridentini Concilii contra Concubinarios, tàm Clericos, quàm Laicos edita, districtè faciant observari, reddituri Deo, ac Nobis, si id omiserint, rationem.

§. 13. Et ut præmissorum delictorum simoniæ, blasphemiæ, ac stupri nefandi notitia faciliùs habeatur, volumus, quòd in singulis casibus, non solùm per accusationem, & inquisitionem, sed etiam ad simplicem, & secretam denuntiationem procedatur per quoscumque Judices, aliàs tamen de jure competentes, tàm ratione delicti, quàm personarum, ita quòd inter eos locus sit præventioni.

§. 14. Monemus præterea omnes, & singulos, ut solum Dei timorem præ oculis habentes, & non aliâ animi pravâ affectione ducti, culpabiles tantùm deferant, innocentes non vexent. Quod si aliqui ex calumnia aliquos denuntiasse comperti fuerint, eos ad pœnam talionis teneri volumus, & mandamus.

§. 15. Multæ autem pecuniariæ applicabuntur pro duabus partibus Locis Piis arbitrio Nostro in Urbe, extra verò, Ordinariorum; pro tertia Accusatori, qui delinquentes detulerit.

§. 16. Mandamus autem Principibus, Comitibus, & Baronibus omnibus, S. R. E. feudatariis, sub pœna privationis feudorum, quæ ab ipsa Ecclesia Romana obtinent. Reliquos verò Principes Christianos, & Terrarum Dominos hortamur in Domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, ut pro divini nominis reverentia, & honore præmissa omnia in suis Dominiis, ac Terris exactissimè servari faciant, uberrimam ab ipso Deo mercedem pro tam bonis operibus recepturi.

§. 17.

§. 17. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac exemptionibus, privilegiis, indultis, facultatibus, & literis Apostolicis quibusvis Capitulis, Conventibus, Militibus, Ordinibus, & personis, cujuscumque qualitatis, & conditionis existentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritationibus, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu proprio, & aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 18. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & Sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 19. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ innovationis, relaxationis, admonitionis, confirmationis, mandati, statuti, decreti, ordinationis, præcepti, monitionis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1566. Kal. April. Pontific. Nostri Anno 1.

Editto Generale del Sant' Ufizio di Firenze, solito pubblicarsi ogni Anno, citato sopra nel Capitolo VII. De Judæis.

DEsiderando, come ricerca il carico di questo S. Ofizio a Noi imposto, che la Sacrosanta Fede Cattolica, senza la quale è impossibile piacere a Dio, in questa nostra Giurisdizione si conservi immacolata, e pura da ogni Ereticale contagio, con Autorità Apostolica a Noi concessa, in virtù di sant'Obbedienza, e sotto pena di Scomunica, oltre l'altre pene da' Sacri Canoni, Decreti, Constituzioni, e Bolle de' Sommi Pontefici imposte, comandiamo a tutti, ed a ciascuna persona della nostra Giurisdizione di qualunque condizione, stato, grado, o dignità, così Ecclesiastica, come mondana, sia quanto si voglia grande, che fra dodici giorni prossimi, de' quali i primi quattro assegnamo per il primo, gli altri quattro immediati per il secondo, e gli ultimi quattro per il terzo, ultimo, e perentorio termine, debbano rivelare, e notificare al S. Ofizio di questa Città, o all'Ordinario, tutti, e ciascuno di quelli, de' quali sappiano, o sa-

o sapranno, abbiano, o avranno notizia, che siano Eretici, o sospetti, o diffamati d' Eresia, o credenti, o fautori, o ricettatori, o difensori loro, o che abbiano aderito, o che aderischino a' Riti de' Gentili, Giudei, o de' Maomettani, o de' Saraceni, o abbiano apostatato dalla S. Fede Cristiana, o in qualunque modo espressamente, o tacitamente abbiano invocato, o invochino il Demonio, o gli abbiano prestato, o prestino onore, ovvero abbiano avuta parte, o si siano ingeriti, o ingerischinsi in qualunque esperimento si sia di Magìa, o di Negromanzia, Incantesimi, o altre simili superstiziose azioni, e massime con abuso di cose Sacre.

Che essendo Giudei, inducessero, o avessero indotto Cristiani a vivere conforme a' Riti loro, o si servino, o servissero di essi in quelle cose, ed azioni, che sono proibite da' Sacri Canoni, e Costituzioni Pontificie, e che impedischino altri Giudei a battezzarsi, o insegnassero Eresie, o Incantesimi, ed altre cose contro gli Articoli della Santa Fede, che sono comuni a noi, e a loro.

Che con sacrilego ardire, non essendo Sacerdoti, s'abbiano usurpato, o s' usurpino di celebrar Messa, o abbiano presunto, o presumino d' amministrare il Sagramento della Penitenza a' Fedeli di Cristo, o che l' abbiano abusato, o abusino, o sollecitati i Penitenti, contro i Decreti, e Costituzioni Apostoliche, e singolarmente della S. Mem. di Gregorio XV.

Che abbiano celebrato, o celebrino occulte conventicole in materia di Religione.

Che contro Dio, e suoi Santi, e particolarmente contro la Beatissima Vergine Maria, proferiscono bestemmie ereticali.

Che abbiano impedito, o impedischino per se, o per altri in qualsivoglia modo l' Ofizio della S. Inquisizione, ovvero suoi Ofiziali nell' esequire alcun' Atto, Cattura, Processo, o Sentenza, pertinente a quello, o abbiano offeso, o offendino, o minaccino d' offendere nella roba, nella persona, o nell' onore alcun Testimonio, o Denunziatore, o Ministro di esso S. Ofizio; o gli abbiano chiamati, o chiamino col nome di Spia, o altri nomi odiosi, infami, o che consiglino, o esortino, o abbiano consigliato, o esortato alcuna persona a non confessare, a tacere, o a nascondere in qualsivoglia altro modo la verità al S. Ofizio.

Che ne' giorni proibiti dalla S. Chiesa abbiano mangiato, o mangino, o abbiano dato, o diano a mangiare, senza la debita licenza, cibi interdetti dalla detta S. Chiesa.

Che abbiano avuto, o che abbino Libri, o scritti, che contenghino

ghino Eresie, o Libri d' Eretici, che trattano di Religione, senza l'autorità della S. Sede Apostolica, che gli abbiano letti, o tenuti, o stampati, o fatti stampare, o difesi, o gli legghino, o tenghino, o stampino, facciano stampare, o difendino sotto qualsivoglia pretesto, o colore; ovvero tenghino Libri di Negromanzia, Magía, o contenenti Incantesimi, Sortilegj, e simili superstizioni, massime con abuso di cose Sacre, ed altri contenuti nominatamente, o virtualmente, esplicitamente, o implicitamente, così nel Sacro Indice Romano, come in altri Editti del S. Ofizio, e quegli, i quali similmente abbiano introdotto, introduchino, o facciano introdurre nella nostra Giurisdizione, o estrarre da essa i predetti, o altri simiglianti Libri.

Dichiarando, che per la predetta espressione de' Casi da Noi specificati, da rivelarsi, come di sopra, non escludiamo gli altri Casi spettanti al S. Ofizio, che per altro ne' Sacri Canoni, Decreti, Costituzioni, e Bolle de' Sommi Pontefici sono compresi.

Avvertendo, che a questi Nostri Precetti non soddisfaranno, nè s' intendono soddisfare quegli, che con Bullettini, o Lettere senza nomi, e cognomi degli Autori, o in altra maniera incerta, delle quali niun conto si tiene nel S. Ofizio, pretendessero rivelare i delinquenti.

E dalla detta Scomunica, e Pene, nelle quali i disubbidienti incorreranno, non potrà alcuno essere assoluto, che da Noi, o dal Supremo Tribunale del S. Ofizio di Roma; nè sarà assoluto, se prima, giuridicamente rivelando i detti Eretici, o sospetti d'Eresia, come di sopra, non averà soddisfatto.

Altri Ordini particolari.

PER ovviare ad ogni inconveniente, che potesse accadere a causa d' introduzione, estrazione, o retenzione di Libri, revochiamo tutte le Licenze, che potessero essere state date da' Nostri Predecessori, di tener Libri proibiti, e vogliamo, che tutti quegli, che averanno sì fatti Libri, gli portino effettivamente al S. Ofizio, sotto pena di Scomunica, se spirato il sopraddetto termine di 12. giorni, non gli averanno consegnati, dalla quale non possino essere assoluti, se non da Noi, o dal Supremo Tribunale del S. Ofizio di Roma, includendo anco nell' istessa pena gli Stampatori, e Librai.

Ordiniamo a' Doganieri, e Guardiani delle Porte, Librai, Mercanti, e a qualunque altra sorte di persone, che non ardischino d' introdurre, nè di ricever respettivamente Libri portati da altre parti,

 e massi-

e massime in Balle, o in Fagotti, e introdotti, non gli sballino, nè slegino, senza nostra licenza, o de' nostri Deputati, sotto pena della perdita di essi Libri, ed altre a Nostro beneplacito; e comandiamo, che non s' estragghino Libri alcuni da questa ad altre Città, Terre, e Luoghi di questa Nostra Giurisdizione, o fuori di essa, senza Nostra licenza, o de' Nostri Deputati in iscritto.

Confermiamo, ed innoviamo tutti gli ordini fatti da' Nostri Antecessori per i Librai, Stampatori, Intagliatori, Pittori, Eredi, ed Esecutori dell' ultime Volontà, circa gli Studj, o Librerie de' Defunti, conforme alla regola decima de' Libri proibiti; ordinando, che nessuno possa vendere, o far vendere sotto Portici con banchetti, o in panieri, o in ceste, o ne' Mercati, o nelle Piazze, o per le Vie, a modo di Rivendugliolo, o in qualunque altro modo, in questa Nostra Giurisdizione, Libri, Storie, Figure, Carte, e qualsivoglia altra cosa stampata, benchè minima, senza Nostra licenza, o de' Deputati da Noi, sotto pena della perdita de' Libri, Storie, &c. ed altre a Noi arbitrarie.

A' Ciarlatani, Cantimbanchi, ed altre Persone vagabonde, comandiamo sotto pena della perdita delle Robe, ed altre da imporsi a Nostro arbitrio, che non ardischino vendere, donare, o prestar Libri, Scritture, o Carte stampate, o scritte a mano, ovvero Figure, in questa Nostra Giurisdizione, senza Nostra licenza, o de' Nostri Deputati in iscritto.

Comandiamo, che niuno sotto le pene dovute a' fautori d' Eretici respettivamente, ardisca trattare, ragionare, scrivere, o mandar lettere, polizze, bullettini, avvisi, ambasciate, instruzioni; nè far cenni, nè con voce, nè con zufoli, nè in qualunque modo a' Carcerati del S. Ofizio, nè procurar di sapere da essi qualsivoglia cosa in pregiudizio delle Cause di detto S. Ofizio. Siano avvertiti tutti i Superiori di qualsivoglia Ordine, Religione, Congregazione, o Compagnia, &c. di pubblicare ogni Anno il Decreto d' Urbano VIII. di F. M. *de publicandis Constitutionibus spectantibus ad S. Officium* nel giorno prefisso in esso, stato poscia prolungato per tutto il Mese d'Agosto, e l' altro d'Alessandro VII. pure di F. M., che comincia: *Licèt alias, &c.* da pubblicarsi ogni primo giorno di Marzo, e presentino in questo S. Ofizio, o mandino al Supremo Tribunale del S. Ofizio di Roma, Fede autentica della pubblicazione di essi, e non soddisfacendo puntualmente alle loro obbligazioni, si procederà alle pene contenute in quegli.

E quegli, i quali sanno, hanno avuta, o hanno notizia di qualsi-

voglia

voglia cosa spettante al S. Ofizio, e massime d'Eresia, sono tenuti, come di sopra, sotto l'istesse pene, e censure, a denunziargli; nè sono scusati da qualsivoglia condizione, o lunghezza di tempo, onde s' ingannano quegli, che pensano, che per esser trascorsi 10. o 15. o 20. anni, o più, non esser più obbligati a denunziare i casi del S. Ofizio, che s' intende di quegli, che non hanno mai soddisfatto, o denunziato.

E però avvisiamo, e nel Signore ammoniamo tutti i Fedeli a Noi soggetti, che avendo cognizione di qualsivoglia caso, spettante al S. Ofizio, per zelo dell'onor Divino, per difesa della S. Fede, e per l'estirpazione dell' Eresie, delle quali non v' è cosa peggiore, e per l'obbligo delle Censure, e Scomuniche (come di sopra) voglino caritativamente denunziargli, deponendo il vano timore d'esser chiamati Accusatori, Spie, o con altri titoli ingiuriosi introdotti dal Demonio, e da' suoi seguaci, nemici della S. Fede, ad effetto, che non siano gastigati i profanatori dell' istessa, e si vadia sempre più radicando, ed estendendo la peste dell'Eresia, considerando, che siccome a chi avvisasse il suo Principe, quando nella Città vi fosse sospetto di peste, non si deve altro titolo, che di buon Suddito, e di Cittadino difensore del ben pubblico; così chi avvisa il S. Ofizio, ne' casi suddetti, non merita altro titolo, che di buon Cristiano, difensore della S. Fede Cattolica, per la quale il vero Cristiano è obbligato a spargere il sangue, e cooperatore alla salute dell'Anime redente col Sangue prezioso del Nostro Signor Giesù Cristo; oltrechè possono assicurarsi, che i loro nomi non saranno mai pubblicati nè al denunziato, nè ad altra persona.

E perchè dall'opera de' Confessori in questi particolari depende grandemente il servizio di Dio, ed il bene privato, e pubblico; comandiamo a tutti i Reverendi Confessori, che nell' amministrare il Sagramento della Penitenza, usino con i loro Penitenti diligenza d' interrogare sopra quei capi, che stimeranno respettivamente necessarj alle persone, così de' principali delinquenti, come partecipi, e consapevoli in qualsivoglia modo di essi delitti, avvisandogli, che non denunziandogli, come sopra, non gli possono assolvere.

E finalmente con affetto paterno, e caritativamente esortiamo tutti quegli, che per fragilità umana, o per suggestione del Demonio, o per altra causa avessero errato, o difettato in qualsivoglia delle suddette cose spettanti al S. Ofizio, a volere quanto prima spontaneamente comparire avanti questo S. Tribunale, denunziando loro stessi, ed i complici, come sopra, assicurandogli, che saranno rice-

vuti, e trattati con pietà, e misericordia, e saranno tenuti segretissimi, ed in questa maniera sfuggiranno quelle pene, le quali sarebbero loro inevitabili, quando da altri fossero denunziati.

Ed affinchè questi Ordini nostri venghino a notizia di tutti, e nessuno possa pretendere ignoranza, comandiamo in virtù dello Spirito Santo, e di santa Obbedienza, e sotto pena della sospensione à Divinis, a tutti i RR. Proposti, Arcipreti, Pievani, Priori, Rettori, o Economi di Chiese sottoposti alla nostra Giurisdizione, che devino pubblicare tre volte l' Anno il presente Editto, cioè nella Festa del Santissimo Sagramento, in una Domenica dell' Avvento, ed in un' altra della Quaresima, in tempo, che sia in Chiesa maggior concorso, e numero di popolo: le quali cose comandiamo ancora sotto pena della privazione de' loro Ofizzj a tutti i RR. Abati, Priori, Guardiani, Preposti, Rettori, Correttori, Presidenti, o Vicarj, ed altri Superiori de' Regolari, o Confessori di Monache, che respettivamente esequischino con i Sudditi loro nel luogo solito a pubblicarsi simili Ordini.

E tutti i predetti, sotto le suddette pene respettivamente, termine quindici giorni dentro Firenze, dovranno dar Fede in iscritto a questo S. Ofizio d' aver fatta tal pubblicazione, e termine un Mese fuori di Firenze, e di più fare attaccare alla Porta principale delle loro Chiese una copia di quest' Editto, in modo, che non si possa rimuovere, nè distaccarsi facilmente, ed un' altra nella Sagrestia, o altro pubblico luogo loro.

In oltre tutti i Predicatori, sotto pena della privazione del loro Ofizio, dovranno ogni Anno fare l' accennata pubblicazione in una Domenica dell' Avvento, ed in una della Quaresima.

Ed in fede, &c. Dato nel S. Ofizio di Firenze, luogo della nostra Residenza nel Convento di S. Croce li 18. Giugno 1693.

FRA LODOVICO PETRONIO DA LODI INQUISITOR GENERALE DI FIRENZE.

Fra Francesco Antonio Frati Cancell. del S. Ofizio di Firenze.

CAPUT XIII.

De Sanctorum invocatione, veneratione, Reliquiis, & Imaginibus.

Decretum Generale de Reliquiis insignibus.

CUm Sac. Rituum Congregationi innotuerit, quamplures abusus irrepsisse circa recitationem Officii, sub prætextu Decreti ab eadem Congregatione evulgati de anno 1630., & in Breviario Ro-

Romano impressi, in quo permittitur posse in Ecclesia recitari Officia, & Missas celebrari de illis Sanctis, quorum Corpora, aut Reliquiæ insignes in ea asservantur: Eminentissimi Patres eidem Sac. Congregationi Præpositi, iisdem abusibus evellendis præcipuè intenti, inhærendo Decretis aliàs in similibus editis, declararunt prædicta Officia Sanctorum, ratione Corporis, seu insignis Reliquiæ recitanda, intelligi debere de Sanctis dumtaxat in Martyrologio Romano descriptis, & dummodò constet de identitate Corporis, seu Reliquiæ insignis illiusmet Sancti, qui reperitur in Martyrologio Romano descriptus. De ceteris autem Sanctis in prædicto Martyrologio non descriptis, aut quibus à Sancta Sede non fuit specialiter concessum, Officia recitari, & Missas celebrari vetuerunt, non obstante quòd ipsorum Corpora, vel insignes Reliquiæ in Ecclesiis asserventur: Quibus tamen ab Ordinariis Locorum approbatis, debitam Fidelium venerationem, (prout hactenus servatum est) exhibendam esse censuerunt, sed absque Officio, & Missa, sub pœnis de non satisfaciendo præcepto recitandi Officium, aliisque in Constitutione B. Pii V. contentis die 11. Augusti 1691.

Et facta de prædictis Sanctissimo per me Secretarium relatione, Sanctitas Sua hujusmodi Decretum approbavit, ac ut debitæ exequutioni demandetur, Locorum Ordinariis injungendum esse præcepit die 19. Octobris ejusdem anni 1691.

Declaratio ejusdem Sac. Congregationis.

PEtitum fuit à Sac. Rituum Congregatione declarari, an Episcopus possit statuere diem Dominicam ad celebrandum Festum alicujus Sancti Martyris, de quo asservetur Reliquia insignis in Ecclesia. Et an Tibia sit Reliquia insignis? Et Sac. Congr. respondit quoad primum negativè, imò neque posse de eo celebrari Officium, & Missam in die ipsa Martyrii, vel obitus, nisi Reliquia sit de Sancto descripto in Martyrologio Romano, & constet de identitate Reliquiæ ejusdem Sancti. Ad secundum pariter negativè, juxtà Rubricas in Missali, & Breviario Romano impressas. Die 3. Junii 1662.

Ita reperitur in Registris Congregationis Sac. Rituum, in quorum fidem, &c. Hac die 31. Maii 1681. *Bernardinus Casalius Sec.*

Constitutio Urbani VIII. circa formam, & habitum Sacrarum Imaginum.

SAcrosancta Tridentina Synodus, optimè agnoscens non leve scandalum afferre posse, si quid inordinarium, aut præposterè accom-

commodatum, vel profanum in Ecclesiis appareat, statuit nemini licere ullo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta ullam insolitam Imaginem ponere, vel ponendam curare, nisi ab Episcopo approbata fuerit.

§. 1. Cùm autem sicut accepimus ex prædicti Decreti inobservantia varii abusus irrepserint, idcircò Nos abusus hujusmodi tollere pro debito Pastoralis Officii Nostri volentes, re etiam cum Ven. Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Sacris Ritibus Præpositis communicatâ, & maturè consideratâ, & discussâ, inhęrendo dictę dispositioni Sacrosanctæ Tridentinæ Synodi, motu proprio, & ex certa scientia Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ne quis cujuscumque gradus, qualitatis, ordinis, status, vel conditionis, ac dignitatis, & præeminentiæ, etiam Ecclesiasticæ, etiam individuâ, ac speciali expressione dignæ existat, Imagines Domini Nostri Jesu Christi, & Deiparæ Virginis Mariæ, ac Angelorum, Apostolorum, Evangelistarum, aliorumque Sanctorum, & Sanctarum quorumcunque sculpere, aut pingere, vel sculpi, aut pingi facere, aut ante hàc sculptas, aut pictas, aut aliàs quomodolibet effictas tenere, seu publico aspectui exponere, aut vestire cum alio habitu, & forma, quàm in Catholica, & Apostolica Ecclesia ab antiquo tempore consuevit, nec etiam cum habitu peculiari alicuius Ordinis Regularis tenore præsentium prohibemus; ac ut Imagines aliter pictæ, vel sculptæ ab Ecclesijs, & alijs locis quibuslibet amoveantur, vel deleantur, vel reducantur, & reformentur ad habitum, & formam in Ecclesia Catholica, & Apostolica ab aliquo tempore consuetam, ut veneratio, & cultus sic dictis Imaginibus augeatur, & quæ oculis fidelium subiiciuntur, non inordinata, nec insolita appareant, sed devotionem pariant, & pietatem. Et ne exponantur in Ecclesiis quibuslibet, ac quomodolibet qualificatis, & earum Frontispiciis, & Atriis imagines profanæ, vel aliàs indecentiam, & inhonestatem præseferentes, cum Domum Dei deceat sanctitudo, præcipimus. Quo circa quibuscumque Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Locorum Ordinariis, ac Nostris, & Apostolicæ Sedis Nunciis, ac Legatis etiam de Latere sub ostentatione Divini Judicii mandamus, ut prædicta inviolabiliter, & exactè observent. Mandantes insuper omnibus Capitulis Ecclesiarum etiam Cathedralium, & maiorum, ac Universitatibus, etiam Studiorum, Monasteriis, ac Collegiis, & personis quibuscumque, etiam Ecclesiis Secularibus, & Regularibus cujuscunque Ordinis etiam Cistercien. Instituti, Congregationis, & Societatis etiam Jesu, etiam Militibus,

etiam

etiam Hospitalis S. Joannis Jerosolimytani, aliarumque Militiarum, & ceteris quibuscumque quomodolibet qualificatis, ac eâdem individuâ expressione, & speciali notâ dignis, ac Monialibus etiam Regularium gubernio subiectis, & etiam Sedi Apostolicæ immediatè suppositis, ut in eorum Ecclesiis, & locis omnia, & singula præmissa observent, & observari faciant.

§. 2. Quatenus verò ipsi, præsertim Regulares, & Moniales præsentibus literis, ac omnibus in eis contentis parere neglexerint, possint, & debeant Episcopi, & Locorum Ordinarii, Metropolitani, Primates, Patriarchæ, Nuncii, & Legati Apostolici de Latere missi, tanquam in hoc à Sede Apostolica specialiter delegati, contra omnes, & singulos prædictos, & quoscumque alios quomodolibet inobedientes, & transgressores procedere, & quacumque appellatione, recursu, reclamatione, aliisque Juris, & facti remediis ordinariis, & extraordinariis penitus, & omnino remotis, ad omnimodam observantiam illos præviâ unicâ monitione, censuris Ecclesiasticis, & aliis eorum arbitrio, & præsertim quoad loci Superiores, etiam privationis officii, & vocis activæ, & passivæ pœnis compellere, &c. Non obstantibus, &c.

Datum, &c. hac die 15 Martii anno 1642. Pontificatus Nostri 19.

CAPUT XIV.

De Indulgentiis.

Decretum Sacræ Congregationis circa validitatem Indulgentiarum.

CUM à Sac. Congr. Indulgentiis, Sacrisque Reliquiis præposita, Cameracensis Archiepiscopus quæsivisset, quæ vis, & Sententia clausulæ, quæ hodie Brevibus Indulgentiarum apponi solet (*volumus autem, ut si aliàs Christi Fidelibus dictam Ecclesiam qualibet anni die visitantibus aliqua alia Indulgentia perpetua, vel ad tempus nondum elapsum duratura, concessa fuerit, præsentes nullæ sint*) S. Congr. re diligentiùs examinatâ, clausulam sic explicandam censuit, si videbitur Sanctiss. D. N. eâ minimè contineri Altaria Privilegiata pro Defunctis, neque Indulgentias, aut certo personarum generi concessas, ut Confraternitati, Regularibus, & Capitulo, aut certum pium opus in ipsa Ecclesia peragentibus, ut Litanias, aliasve hujusmodi preces recitantibus, ac iis, qui Christiana Doctrina erudiuntur, & qui Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti expositioni, cum Orationi quadraginta horarum intersunt, neque Stationum Urbis, & septem Altarium Indulgentias, instar septem Altarium Basilicæ Vaticanæ concessas,

cessas, neque demum quæ pro unica vice conceduntur; ceterùm si alia Indulgentia, sive Plenaria, sive non Plenaria, in perpetuum, vel ad tempus, tùm ab eodem, tùm ab alio Romano Pontifice generatìm Christifidelibus Ecclesiam, vel aliquod ejus Altare, seu Capellam visitantibus eodem anni die, vel diverso concessa fuerit, de qua non fiat in Litteris Apostolicis mentio, has literas ob adiectam clausulam esse prorsus irritas, ac nullas. Datum die 23. Junij 1676.

De his autem facta relatione ad Sanctiss. D. N. die 18. Martij 1677. Sententiam Congregationis approbavit.

C. Cardinalis Maximus.

Loco ✠ Sigilli. *Michael Angelus Riccius Secr.*

Decretum Sac. Congreg. super Indulgentiis quoad ingressum in Claustra Regularium.

PRoposito Dubio: An verba Pontificii Brevis concedentis Indulgentiam omnibus utriusque sexus Christifidelibus, Capellam intra Claustra Regularium sitam visitantibus, sic accipi possint, ut comprehendant Capellam in ipso Dormitorio constructam, Sac. Congr. respondit minimè illam comprehendere, nullamque tribui facultatem Mulieribus ingrediendi Claustra. Dat. Romæ die 2. Maii 1679.

A. Card. Homodeus.

Michael Angelus Riccius Secr.

Constitutio 176. Alex. PP. VII. quoad Missas de Requiem celebrandis in Altari Privilegiato.

CReditæ Nobis cœlitùs dispensationis officium salubriter exequi adjuvante Domino jugiter satagentes, quamplurima dubia in diversis Mundi partibus orta, & in Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum deducta, occasione Decreti ejusdem Congregationis, die 5. Augusti 1662. editi, ac à Nobis approbati, de non celebrandis Missis de Requiem in duplicibus, tollere, atque dirimere cupientes.

§. 1. De memoratorum Cardinalium consilio, auctoritate Apostolicâ tenore præsentium approbamus in primis aliud Decretum prædictæ Congregationis editum in una Novariensi, die 22. Novembris 1664. quo declaratum fuit, Anniversaria, & Missas cantatas de Requiem, relictas ex dispositione Testatorum quotannis in die ipsorum obitus, etiam in duplici majori contingentis, non comprehendi in dicto Decreto.

§. 2.

§. 2. Ulteriùs quoad Altaria perpetuò privilegiata, & in quibus proindè quotidiè, etiam in duplicibus celebrandæ sint Missæ de Requiem ex obligatione, auctoritate, & tenore prædictis declaramus, per celebrationem Missarum de Festo currenti satisfieri dictis obligationibus, & suffragari cùm ejsdem Indulgentiis, perindè ac si essent celebratæ Missæ de Requiem, ad formam privilegiorum; salvâ tamen semper in præmissis auctoritate supradictæ Congregationis.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas, &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die 22. Januar. 1667. Pontificatus Nostri An. duodecimo.

Constitutio 39. Clemen. IX. quâ extenditur supradicta Constitutio Alex. VII.

CUm felic. rec. Alexander Papa VII. Prædecessor Noster dubia in diversis mundi partibus, occasione Decreti Congregationis tunc existentium S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum die 5. Augusti 1662. emanati, & ab ipso Alexandro Prædecessore approbati, de non celebrandis Missis Defunctorum in Festis ritus duplicis, exorta dirimere cupiens, aliud ejusdem Congregationis Decretum in una Novariensi, die 22. Novembris 1664. editum approbaverit, quo declaratum fuerat, Anniversaria, & Missas Defunctorum cùm cantu ex dispositione Testatorum quotannis recurrente ipsorum obitus die celebrandas, tametsi dies obitus hujusmodi in Festum ritus duplicis majoris incideret, non comprehendi in primodicto Decreto.

§. 1. Ac ulteriùs quoad Altaria privilegio Apostolico pro Animabus Fidelium Defunctorum in perpetuum decorata, & in quibus proindè quotidiè, etiam in Festis ritus duplicis, celebrandæ essent Missæ Defunctorum ex obligatione, declaraverit per celebrationem Missarum de Festo currenti satisfieri injunctis obligationibus, & Indulgentias per ejusmodi privilegia Apostolica concessas Animabus Fidelium Defunctorum in Purgatorio existentibus suffragari, perinde ac si celebratæ fuissent Missæ Defunctorum ad formam dictorum privilegiorum, & aliàs, proùt in ejusdem Alexandri Prædecessoris Literis desuper in simili forma Brevis, die 22. Januarii 1667. expeditis, quarum tenorem præsentibus pro plenè, & sufficienter expresso, & inserto haberi volumus, uberiùs continetur.

§. 2. Cumque, (sicut ad aures nostras pervenit) etiam dubitetur, utrum dictarum literarum dispositio quoad Altaria pariter quidem privilegiata, sed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdo-

madæ diebus, & ad quæ Missæ non ex obligatione, sed ex sola Fidelium devotione celebrantur, locum habeat.

§. 3. Hinc est, quòd Nos dubitationes hujusmodi ex injunctæ Nobis cœlitùs Pastoralis solicitudinis munere dirimere pariter, atque decidere cupientes, de Venerabilium Fratrum Nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum, qui rem maturè perpenderunt, consilio, declarationem à memorato Alexandro Prædecessore, sicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in perpetuum, sed ad septennium, seu aliud brevius, vel longius tempus, ac non in omnibus, sed aliquo, vel aliquibus tantùm hebdomadæ diebus, nunc, & in futurum quandocumque privilegiata, auctoritate Apostolicâ tenore præsentium extendimus. Et proindè, ut Missæ, quæ ibidem de Festo currenti, in quo Missæ Defunctorum celebrari non possint, sive ex obligatione, sive ex sola Fidelium devotione celebrantur, suffragentur, itaùt animæ Christifidelium, pro quibus celebratæ fuerint, Indulgentias per privilegia hujusmodi concessas consequantur in omnibus, & per omnia, perindè ac si Missæ Defunctorum ad formam eorumdem privilegiorum celebratæ fuissent, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.

§. 4. Decernentes pariter easdem præsentes literas, &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die 23. Septemb. 1667. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Declaratio prædictarum Constitutionum Innocentii PP. XI.

ALiàs postquam fel. rec. Alexander PP. VII. Prædecessor Noster per quasdam suas in simili forma Brevis die 22. Januarii 1667. expeditas literas dubia in diversis Mundi partibus, occasione Decreti Congregationis tunc existentium S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum, die quinta Augusti 1662. emanati, & ab ipso Alexandro Prædecessore approbati, de non celebrandis Missis Defunctorum in Festis ritus duplicis, exorta dirimere cupiens, inter cætera quoad Altaria Privilegio Apostolico pro Animabus Fidelium Defunctorum in perpetuum decorata, & in quibus proinde quotidiè etiam in Festis ritus duplicis celebrandæ fuissent Missæ Defunctorum ex obligatione, declaraverat per celebrationem Missarum de Festo currenti satisfieri injunctis obligationibus, & Indulgentias, per ejusmodi privilegia Apostolica concessas, Animabus Fidelium Defunctorum in Purgatorio existentibus suffragari, perindè ac si celebratæ fuissent Missæ Defunctorum, ad formam dictorum privilegiorum: rec. mem. Clemens Papa IX. pariter Prædecessor Noster aliam subindè

ortam dubitationem, utrum, ſcilicet, dictarum Alexandri Prædeceſſoris literarum diſpoſitio quoad Altaria pariter quidem privilegiata, ſed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ diebus, & ad quæ Miſſæ non ex obligatione, ſed ex ſola Fidelium devotione celebrarentur, locum haberet, ſimiliter tollere deſiderans, declarationem à memorato Alexandro Prædeceſſore, ſicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in perpetuum, ſed ad ſeptennium, seù aliud brevius, vel longius tempus, ac non in omnibus, ſed aliquo, vel aliquibus tantùm hebdomadæ diebus, tunc, & in futurum quandocumque privilegiata, auctoritate Apoſtolicâ extendit, & proindè, ut Miſſæ, quæ ibidem de Feſto currenti, in quo Miſſæ Defunctorum celebrari non poſſent, ſive ex obligatione, ſive ex ſola Fidelium devotione celebrandæ eſſent, ſuffragarentur, itaùt Animæ Chriſtifidelium, pro quibus celebrarentur, Indulgentias per privilegia hujuſmodi conceſſas conſequerentur in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi Miſſæ Defunctorum ad formam eorumdem privilegiorum celebratæ fuiſſent, eâdem auctoritate conceſſit, & indulſit, & aliàs, proùt in ipſius Clementis Prædeceſſoris literis, etiam in forma Brevis die 23. Septembris 1669. deſuper expeditis, quarum, & præfatarum Alexandri Prædeceſſoris literarum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, uberiùs continetur. Cum autem poſtmodum, ſicut accepimus, novum circa præmiſſa excitatum fuerit dubium, videlicet, an ſupradictæ Alexandri, & Clementis Prædeceſſorum declarationes ſibi pariter locum vindicarent, etiam in diebus Dominicis, & infra Octavas Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Corporis Chriſti, aliiſque anni diebus, quibus, licèt à Feſto duplici non impediantur, adhuc tamen Miſſæ Defunctorum, juxtà ritum, & morem Eccleſiæ celebrari nequeunt, quatenus nimirùm Miſſæ, quas iiſdem diebus celebrare licet, ſervatâ ceteroqui dictorum privilegiorum formâ, ad præfata Altaria privilegiata celebrarentur; Noſque dubium huiuſmodi Congregationi Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccl. Card. Sac. Ritibus Præpoſitorum examinandum commiſerimus, ac ead. Card. Congr. re maturè diſcuſſâ, nuper per ſuum Decretum die 3. Aprilis proximè præteriti editum, præfatas Alexandri, & Clementis Prædeceſſorum declarationes intelligendas eſſe pro omnibus diebus, quibus, iuxtà Rubricas, Miſſæ Defunctorum celebrari non poſſunt, reſponderit. Hinc eſt, quod Nos, ex commiſſæ Nobis cœlitùs diſpenſationis munere, Fidelium Defunctorum Animarum in Purgatorio exiſtentium ſuffragiis perampliùs conſulere

cupientes, Decretum hujusmodi à memorata Card. Congr. editum, ut præfertur, Apostolicâ auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, salvâ tamen semper in præmissis auctoritate suprad. Congr. Card. Decernentes, &c.

Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die quartâ Maii, millesimo secentesimo octuagesimo octavo, Pontificatus Nostri Anno duodecimo.

I. F. Albanus.

Decretum Sac. Congreg. quoad Indulgentias, quibus fruuntur Sanctissimi Sacramenti Confraternitates canonicè erectæ.

Licèt S. M. Paulus Papa III. per binas suas Constitutiones concesserit, ut Sanctiss. Corporis Christi Confraternitates omnes, & singulæ ubivis Locorum institutæ, ac instituendæ iisdem Privilegiis, Concessionibus, Indulgentiis, Gratiis, & Indultis, quæ Confraternitati Sanctiss. Sacramenti in Ecclesia S. Mariæ super Minervam de Urbe erectæ largitus fuerat, ac in posterum largiretur, uti, potiri, & gaudere possent, ac deberent, qui tamen per nonnullas Apostolicas Constitutiones, & Ordinationes, quæ deinceps emanarunt, præsertim verò per Sanct. Mem. Clementis VIII. Constitutionem de Aggregationibus editam, facultates, & Indulgentiæ, tàm supradictæ S. Mariæ de Minerva, quàm ceteris omnibus Confraternitatibus ante concessæ, aut abrogatæ, aut saltē moderatæ comperiuntur, aliaque hoc de genere Decreta sunt, in quibus in dubium revocari posse videtur, an hujusmodi Pauli III. concessiones pristinum suum robur adhuc retineant.

Cong. Eminentiss. & Reverendiss. S. R. E. Cardinalium Indulgentiis, sacrisque Reliquiis Præfectorum, optans summoperè Sacratissimi Sacramenti venerationem, & cultum in dies magis augeri, & ob eam caussam hujusmodi Societatem in omnibus Ecclesiis Parochialibus erigi, atque ad id Christifideles præcipuis gratiis excitari, speciali ordine habito vivæ vocis oraculo à Sanctiss. D. N. Clemente Papa X. fel. rec. Pauli V. vestigiis inhærente, decernit, ac declarat, juxtà easdem Pauli III. Constitutiones, Confraternitates omnes, & singulas Sanctiss. Corporis Christi, ubique Terrarum hactenus Apostolicâ auctoritate erectas, aut post hac erigendas, absque nova, aut peculiari alia concessione, communicatione, vel aggregatione fore, & esse debere participes quorumcumque Privilegiorum, concessionum, Indulgentiarum, facultatum, gratiarum, & in-

& indultorum ab eodem Paulo V. Archiconfraternitati Sanctissimi Sacramenti de Minerva per Breve datum Romæ apud S. Petrum die 3. Novembris 1606. nominatim, & expresè concessorum, ac in posterum à Sede Apostolica concedendorum, illisque omnibus, & singulis uti, potiri, gaudere posse, ac debere, statim atque Confraternitatum earumdem erectio Apostolicâ, vel ordinariâ auctoritate facta fuerit, servatâ tamen in reliquis omnibus prædictâ Clem. VIII. Constitutione; Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis de Indulgentiis ad instar non concedendis, nec aliis contrariis quibuscumque.

Datum Romæ die 23. Aprilis 1676.

C. Cardinalis Maximus.

Loco ✠ Sigilli. *Michael Angelus Riccius Secr.*

Decretum de Indulgentiis.

DElatæ sepiùs fuere ad Sacram Congregationem Indulgentiis, sacrisque Reliquiis præpositam Indulgentiæ quædam confictæ, & omninò falsæ, quæ per diversas Orbis Christiani partes circumferuntur; aliæ verò examinandæ, quæ adhibito studio inventæ sunt, vel apocryphæ, vel à Romanis Pontificibus revocatæ, vel nullæ, quod datum eis tempus præteriisset, quarum quidem plurimæ, cum non facilem cognitionem habeant Christifideles harum rerum, minus peritos fallunt, qui spe Indulgentiæ, remissionisque peccatorum suorum consequendæ frustrantur. Quamobrem eadem Sac. Congr. vehementer cupiens huic malo magis in dies serpenti occurrere, animarum profectui, & Indulgentiarum dignitati consulere, plures illarum singulari diligentiâ colligi, & in Indicem referri curavit.

Tales in primis sunt illæ, quæ asseruntur concessæ à Joanne II., & Sixto IV. recitantibus Orationem charitatis Jesu Christi Domini Nostri: *Precor te piissime Domine, &c.* ab Urbano II. Ecclesiæ S. Mariæ, ut vulgò dici solet, *Campagnolæ*, & S. Victoriæ, ab Eugenio III. Revelationi de plaga in humero Jesu Christi factæ S. Bernardo, ab Innocentio III. Archiconfraternitati, & Ordini Redemptoris, à Bonifacio IX. visitantibus Capellam S. Nicolai de Tolentino in ejus die Festo, à Joanne XXII. osculantibus mensuram plantæ pedis Beatæ Mariæ Virginis, ab Alexandro VI. Imagini B. Mariæ, vulgo dictæ, *Laghetti*, à Leone X. gestantibus funiculum S. Francisci, primùm in Urbe impressæ, deindè Mediolani anno 1665. (suas tamen habent, & veras Confratres Archiconfraternitatis Cordigerorum S. Francisci) reci-

recitantibus Salutationem ad pulsum horologii, & Imagini Conceptionis Mariæ Virginis Immaculatæ in circulo depictæ, cujus pedibus Luna subjecta est, à Pio IV. vel Pio V. Principi Senarum, à Clemente VIII. dicentibus Orationem: *O magnum mysterium, &c.*, & Ecclesiæ S. Mariæ, quam vocant *Montis Serrati*, Avenione impressæ, tùm aliæ pro Animabus Christifidelium Defunctorum, impressæ Matriti 20. Julii 1606. à Paulo V. cantantibus Hymnum: *Te Matrem Dei laudamus, te Mariam Virginem confitemur, &c.* vel si die Sabbati intererint, dum idem canitur, & Coronis, Rosariis, Imaginibus, & Numismatibus, quæ Medallias appellant, ab eo benedictis, Friderico Cardinali Borromeo supplicante anno 1611., dum Ecclesia Romæ in honorem S. Caroli ædificaretur, & ab eodem Paulo, & Gregorio XV. dicentibus: *Sia lodato il Santissimo Sagramento, laus Sanctissimo Sacramento*, ab Urbano VIII. in honorem ejusdem Sacramenti, precibus Cardinalis Magalotti, & Sacerdotibus, celebratâ Missâ, dicentibus: *Ave Filia Dei Patris, Ave Mater Dei Filii, &c.* à Clemente X. recitantibus mane, meridie, ac Vespere consuetam Antiphonam: *Angelus Domini, &c.* & in fine *Deo gratias, & Mariæ*, ac demum aliæ à nonnullis Romanis Pontificibus tributæ, ut ajunt, Coronis Mysteriorum Passionis Domini Nostri Jesu Christi, prece Magni Ducis Etruriæ.

Tales Indulgentias Sodalitatis S. Nicolai, quâ repetitâ quinquies Oratione Dominicâ, & Salutatione Angelicâ, unam liberari animam quolibet die à Purgatorii pœnis affirmant. Tales aliæ Perusii Confraternitatis Sanctorum Sebastiani, & Rochi, & Romæ Societatis S. Bernardi ad Columnam Traiani: Tales demùm aliæ Crucesignatorum S. Eustorgii Mediolani, Arimini, & Bononiæ.

Ejus generis sunt, & illæ concessæ, ut ajunt, Capellæ Rosarii in Ecclesia S. Antonii de Rovigo, seù Rodigii, vel Ecclesiæ Sanctiss. Trinitatis Bergomi, aut S. Petri Montis Todoni die Festo Inventionis Sanctissimæ Crucis, vel gestantibus Funiculum S. Francisci de Paula, vel celebrantibus Missas S. Augustini, vel alias quinque in honorem quinque Festivitatum B. V. vel recitantibus Officium S. Franciscæ Romanæ, aut Antiph. *O Passio magna, &c.* in memoriam Passionis Jesu, aut Rosarium S. Annæ, (quod Congregatio Sac. Rituum non probat) aut Orationem, quæ impressa cum Imagine S. Annæ circumferri solet: *Ave gratia plena, &c.* (quæ Oratio prohibetur) aut Officium Conceptionis B. V. Immaculatæ, quod asserunt à Paulo V. probatum fuisse, aut Orationem: *Deus, qui nobis in Sancta Syndone, &c.* (excipitur Indulgentia centum dierum, anno 1671. con-

concessa precibus Ducissæ Sabaudiæ ad annos 25. cunctis in illius ditione degentibus, aut aliam: *Ave Dei Filia, &c.* post Communionem recitandam, vel aliquo conspicuo signo venerantibus Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti Nomen. Indulgentiæ rursus octoginta millium annorum veteri de tabula exscriptæ, quam in Basilica Lateranensi asservari affirmant pro dicentibus Orationem illam verè piam: *Deus, qui pro redemptione mundi, &c.* tùm quæ impressæ fuerunt Papiæ anno 1670. sub hoc titulo: *Sommario dell'Indulgenze concesse dalla Santità di Nostro Signore Papa Leone X. all'Immagine della Concezione della gloriosa Vergine Maria*, vel Pisauri sub nomine B. Joanne anno 1608. evulgatæ, vel Barlettæ, seù Baruli, à recitantibus quasdam non sanè malas Orationes, lucrandæ, vel Parmæ à visitantibus per Quadragesimæ dies Ecclesias Tertii Ordinis S. Francisci, vel Pistorii, & Vastallæ à recitantibus Orationem: *Ave Sanctissima Maria Mater Dei Regina Cœli, &c.* & aliæ in peculiari impresso Libro descriptæ, quibus frui dicunt devotos Seraphicos, & Benefactores.

His annumerandæ sunt, quæ Crucibus Caravacensibus tributæ dicuntur, vel Coronæ, sive Stellario Conceptionis Virginis Immaculatæ, quod ex duodecim globulis precariis constat, vel Granis, Crucibus, & Coronis Aloysiæ ab Ascensione Hispanæ Monialis Ordinis S. Claræ, vel mensuræ altitudinis Jesu Christi Domini Nostri, vel Imagini, aut mensuræ Vulneris lateri ejus inflicti, vel Orationi, ut ajunt, in Sepulchro Domini Nostri repertæ, & Indulgentiæ, ut ajunt, innixæ revelationi factæ Sanctis Birgittæ, Mectildi, & Elisabeth, vel B. Joanni de Cruce, & concessæ, ut asserunt, granis, quæ aliquod ex tribus granis tetigerint extantibus penès Romanum Pontificem, Hispaniarum Regem, & Ministrum Generalem Fratrum Minor. Observ. S. Francisci.

Omnes verò, & singulas jam dictas Indulgentias Sac. Congregatio partim esse confictas, & planè falsas declarat, partim apocryphas, vel ex alio capite nullas, quæ nemini suffragari possunt, easque in futurum ullo in loco ut veras publicari, & lucrandas Christifidelibus proponi vetat, foliaque, & libros, ubi sic proponuntur, seù asseruntur, omninò præcipit aboleri, nisi prędictę Indulgentię fuerint diligenter expunctę: nec ideò tamen vult alias, quas hoc Decretum non continet, pro veris, & legitimis, taciteque probatus haberi.

Ac demum omnes Indulgentias concessas ante Decretum Clementis VIII. latum die 9. Januarii 1597. Coronis, Rosariis, Granis, seù Calculis, Crucibus, & Imaginibus Sacris, vel ante Breve Pauli V.

quod

quod incipit: *Romanus Pontifex, &c.* editum 23. Maii anno 1606. personis Regularibus quarumcumque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium, vel ante Constitutionem 115. Clementis VIII. cujus initium: *Quæcumque, &c.*, & 68. Pauli V. incipientem: *Quæ salubriter, &c.* habitas per aggregationem, vel aliam communicationem ab Archiconfraternitate ulla, Ordine, Congregatione, Societate, etiam Jesu, Capitulo, vel Cœtu quocumque, vel ab eorum Officialibus, Superioribus, aliisque personis, vel persona, etiamsi earum, vel ejus mentio specialis, & individua facienda esset, nisi fuerint deindè Romani Pontificis authoritate innovatę, aut confirmatę, nullius esse roboris, & momenti pariter declarat.

Porrò Summaria Indulgentiarum pro Congregationibus Doctrinę Christianę, Confraternitatibus Sanctissimę Trinitatis, & Redemptionis Captivorum, Nominis Dei, Rosarii, B. Marię de Mercede, & Redemptionis Captivorum, B. Marię de Monte Carmelo, Cincturę S. Augustini, & S. Monicę, nisi ab eadem Congregatione recognita, non permittuntur.

Indulgentias verò Stationum Urbis, quę à Romanis Pontificibus singulari quodam Beneficio, vel communicatę sunt, vel communicabuntur interdum aliquibus Locis, Ordinibus, aut personis, diebus tantum Stationum in Missali Romano descriptis suffragari posse declarat. Semel autem dumtaxat in die Plenariam Indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam, vel aliud pium opus peragentibus, lucrifieri.

De quibus relatione factâ per Secretarium ad Sanctissimum, cuncta Sanctitas Sua probavit, & inviolatè servari jussit. Datum Romę die 7. Martii 1678.

Aloysius Card. Homodeus.

Loco ✠ Sigilli.

Michael Angelus Riccius Secr.

Die 12. Mens. Martii 1678. supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Curiæ, & in acie Campi Floræ, ac aliis solitis, & consuetis Urbis locis per me Rochum de Stephanis Sanctissimi Domini Nostri Papæ Curs.

Laurentius Segnus Magister Cursor.

CA-

CAPUT XV.

De Festorum dierum observantia.

Cadit hic §. Cum verò 7. *Constit. B. Pii PP. V.* Cum primum à Apostolatus, *quæ habetur supra Cap. XII.* De Blasphemis.

Cadit etiam hic §. 2. *Literæ Circularis Clem. X. impressæ supra post Cap. V.* De Doctrina Christiana.

Decretum Generale super Translatione Festi Annunciationis B. M. Virginis.

CUm Sabbato Sancto proximè futuro occurrat Festum Annunciationis B. M. V. dubitatum fuit, an debeant celebrari Missæ privatæ, ad effectum, ut Christifideles commodè satisfacere possint præcepto audiendi Missam. Et Sacrorum Rituum Congregatio ad relationem Eminentissimi, & Reverendissimi D. Cardinalis Coloredi, re maturè perpensâ, censuit prædictum Festum Annunciationis, unà cum præcepto audiendi Missam, & vacandi ab operibus, in Ecclesiâ Universali transferri debere ad Feriam secundam post Dominicam in Albis, protractis omnibus aliis Festis, quæ non sunt altioris ritus, ad aliam diem, juxtà rubricas Breviarii Romani. Celebrationem quoque Missarum dictâ die Sabbati omninò prohibendam in quibuscumque Ecclesiis, & Oratoriis privatis, non obstante quacumque consuetudine in contrarium, & unicam Missam Conventualem, unà cum Officio ejusdem Sabbati Sancti, celebrandam fore præcepit, si Sanctissimo D. N. placuerit, hac die 11. Februarii 1690.

Et facto de prædictis per me Secretarium verbo cum Sanctissimo, Sanctitas Sua benignè annuit, sensum Sacræ Congregationis approbavit, ac præsens Decretum edi, & imprimi mandavit, hac die 12. Februarii 1690.

A. Card. Cybo.

Loco ✠ Sigilli. *Laur. Fliscbus Secr.*

Aliud Decretum super idem.

SAcrorum Rituum Congregatio, ad tollenda dubia exorta super celebratione Festi Sanctissimæ Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis, in Feria 6. in Parasceve, vel in Sabbato Sancto occurrentis, declarando Decretum editum die 11. Februarii prædicti, decrevit Festum Annunciationis in casu proposito, unà cum præcepto audiendi Missam, & vacandi ab operibus, in Ecclesia Universali transferri debere ad Feriam secundam post Dominicam in Albis, etiam quo-

cumque alio Festo impeditam, itaut eadem Feria, prædicto casu eveniente, perpetuis futuris temporibus pro Sede propria, & fixa memorato Festo Annunciationis assignata, & stabilita intelligatur, & in illa eo prorsus modo, & formâ præfatum Festum quoad Officium, & Missam celebretur, quibus propriâ die 25. Martii in Kalendario Romano appositum celebraretur, protractis ad aliam diem non impeditam, juxtà Rubricas Breviarii Romani, omnibus aliis Festis in eadem Feria occurrentibus, quæ non sint altioris Ritus. Ac ita declaravit, & si Sanctissimo placuerit, servari præcepit.

Firmo in reliquis remanente prædicto Decreto edito die 11. Februarii, nempè quod in Sabbato Sancto celebrationes Missarum privatarum omninò prohibeantur in quibuscumque Ecclesiis, & Oratoriis privatis, non obstante quacumque contrariâ consuetudine, & unica tantùm Missa Conventualis, unà cum Officio ejusdem Sabbati Sancti, celebretur. Die 11. Martii 1690.

Et factâ de prædictis Sanctissimo per me Secretarium relatione, Sanctitas Sua annuit, prædictamque declarationem laudavit, & approbavit, ac præsens Decretum imprimi, & evulgari mandavit die 11. Martii 1690.

A. Episc. Ostien. Card. Cybo.

Loco ✠ Sigilli. *Laur. Fliscbus Secr.*

Aliud Decretum super eadem Festivitate occurrente in Majori Hebdomada.

ET si, secundùm regulas Breviarii Romani, cùm plura Festa æqualia in ritu transferenda sunt, unum ante aliud transferri debeat eo ordine, quo erant celebranda propriis diebus; attamen, quia anno 1690. ab hac Sacrorum Rituum Congregatione, approbante, & mandante fel. rec. Alexandro Papa VIII. specialis prærogativa concessa fuit Translationi Festi Annunciationis B. Mariæ Virginis Matris Dei, incidentis in Feriam sextam Parasceve, vel Sabbatum Sanctum: idcircò eadem Sacr. Rituum Congregatio, istiusmodi novis Decretis inhærens, ob specialem reverentiam Dominicæ Incarnationis, speciali hoc privilegio decorandum censuit idem Festum Annunciationis: nimirùm, ut quotiescumque posthac contigerit Festum prædictum, etiam quoad solum Officium, post Octavas Paschæ transferri, in eodem ceteris semper Festis æqualis ritus præponatur, licèt temporis ordine illis sit in Kalendario posterius. Et ita servari mandavit die 14. Junii 1692.

A. Episc. Ostien. Card. Cybo.

Loco ✠ Sigilli. *I. Vallemanus Sac. Rit. Cong. Sec.*

De-

Decretum Generale de Festivitate S. Joseph occurrente in Feria v. Majoris Hebdomadæ.

CUm anno proximè venturo occurrat Festum S. Josephi in Feria v. Majoris Hebdomadę, exortum fuit dubium, attentâ universali consuetudine Ecclesię celebrandi eo die unam tantùm Missam, an, unà cum Officio ipsius S. Josephi, transferri debeat anno prędicto etiam obligatio audiendi Missam, ac vacandi ab operibus servilibus; Dubioque hujusmodi in Sacrorum Rituum Congregatione proposito, eadem Congregatio ad relationem Eminentiss. & Reverendiss. D. Card. Albani re maturè discussâ, censuit Officium transferendum esse ad aliam diem, juxtà Rubricas Breviarii Romani, & Decreta ipsius Congregationis: ceterum pręceptum audiendi Missam, & vacandi ab operibus prędictis non esse transferendum, sed servandum esse in prędicta Feria v. Majoris Hebdomadę; adeoque per Ordinarios Locorum accuratè providendum, ut eo die aliquę quidem Missæ privatę, ante celebrationem solitę Missę Conventualis, celebrandę pro pręcepti adimplemento non desint, sed tamen proptereà antiquus mos Communionis Cleri in Missa solemni ejus diei, quo Ecclesia Sanctissimi Eucharistię Sacramenti institutionem, & memoriam recolit, summâ religione hactenus detentus, nullatenus omittatur, & ita declaravit, ac Decretum hujusmodi publicari, & imprimi mandavit. Die 13. Septembris 1692.

A. Episc. Ostiensis Card. Cybo.

Loco ✠ Sigilli. *I. Vallemanus S. Rit. Cong. Secr.*

Decretum super electione Sanctorum in Patronos à S. Rit. Congr. de mandato S. D. N. Urbani VIII. emanatum die 23. Martii 1630.

SAc. Rituum Congregatio, annuente Sanctiss. D. N., in electione Patronorum mandavit infrascripta in posterum servari debere, declarans, quòd aliter facta electio nulla sit ipso jure.

Primò, quod eligi possint in Patronos ii solum, qui ab Ecclesia universali titulo Sanctorum coluntur, non autem Beatificatorum dumtaxat.

Secundò, quod de Patrono Civitatis electio fieri debeat per secreta suffragia à Populo, mediante consilio generali illius Civitatis, vel Loci, non autem ab Officialibus solùm, & quòd accedere debeat consensus Episcopi, & Cleri illius Loci.

Idemque servari debeat in Patrono Regni, qui pariter eligi debeat per secreta suffragia à Populo singularium Civitatum Provinciç.

Et quod Repræsentantibus Regnum, Civitatem, vel Provinciam, nulla competat facultas eligendi Patronos, nisi ad hoc habeant speciale mandatum, & ulteriùs interveniat consensus Episcopi, & Cleri dictarum Civitatum.

Et Tertiò, quod causç electionis novorum Patronorum debeant in S. Congregatione deduci, & ab ea examinari, ac demum causâ cognitâ ab eadem Congregatione approbari, & confirmari.

Et ne præmissorum ignorantia ullo unquam tempore possit allegari, eadem Sac. Rit. Congr. supradictum Decretum imprimi, & publicari mandavit.

Decretum SS. D. N. D. Clementis XI. de observando Festo Sanctissimæ Conceptionis B. M. V. tamquam de præcepto.

COmmissi Nobis divinitùs Sacrosancti Apostolatus officii exigit ratio, ut Gloriosissimç Virginis Dei Genitricis Mariç, cujus Conceptio gaudium annuntiavit universo Mundo, venerationem, & cultum, plurium Romanorum Pontificum Prçdecessorum Nostrorum more, ampliare studentes in terris, illius, quç super Choros Angelorum exaltata pro Populo Christiano sedula exoratrix apud eum, quem genuit, assiduè intercedit in Cœlis, potentissimam opem, in tot, tantisque, quibus premimur, Christianç Reipublicç, & Catholicç Ecclesiç necessitatibus, quantum Nobis ex alto conceditur, promereri jugiter satagamus. Sincerâ itaque Nostrâ erga eamdem Augustissimam Cœli Reginam, Patronam, & Advocatam nostram devotione incitati, Festum Conceptionis ipsius Beatç Mariç Virginis Immaculatç ubique Terrarum in posterum ab omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, sicut alia Festa de prçcepto, servari, & celebrari, ac sub prçcepto observationis Festorum comprehendi, auctoritate Apostolicâ tenore prçsentium decernimus, prçcipimus, & mandamus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem prçsentium literarum transumptis, seù exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & Sigillo personç in Ecclesiastica dignitate constitutç munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, quç adhiberetur ipsis prçsentibus, si forent exhibitç, vel ostensç. Datum Romç apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 6. Decembris 1708. Pontificatus Nostri Anno 8.

F. Oliverius.

Cata-

Catalogus dierum Mobilium, & non Mobilium, qui pro Festis ex præcepto in Diœcesi Florentina colendi sunt.

FESTIVITATES MOBILES EX PRÆCEPTO.

DOminici dies totius Anni.
Resurrectio Domini, cum duabus sequentibus feriis.
Ascensio Domini. *Vigilia, sine jejunio.*
Pentecostes, cum duabus pariter sequentibus feriis. *Vigilia, cum jejunio*
Sanctissima Trinitas.
Solemnitas Corporis Christi.

FESTIVITATES EX PRÆCEPTO NON MOBILES.

IANUARIO DIERUM 31.

1. Circumcisio Domini.
6. Epiphania Domini. *Vigilia, sine jejunio.*

FEBRUARIO 28., *IN ANNO BISSEXTILI* 29.

2. Purificatio Deiparæ Virginis.
24. S. Mathias Apostolus: quæ Festivitas in Anno bissextili die 25. celebratur. *Vigilia, cum jejunio.*

MARTIO 31.

19. S. Joseph Confessor.
25. Annunciatio Beatissimæ Virginis Mariæ. Quando verò Festum Annunciationis B. M. V. occurrit in Feria sexta in Parasceve, vel in Sabbato Sancto, tàm præceptum audiendi Missam, quàm vacandi ab operibus, in universali Ecclesia transferri debet ad Feriam secundam post Dominicam in Albis, quocumque alio Festo adveniente. Ita S. Rit. Congreg. die 11. Martii 1690. decrevit; & Sanctitas Sua eodem die, & anno confirmavit.

APRILI 30.

MAIO 31.

1. SS. Philippus, & Jacobus Apostoli. *Vigilia, sine jejunio.*
3. Inventio Sanctæ Crucis.

IUNIO 30.

24. Nativitas S. Joannis Baptistæ. *Vigilia, cum jejunio.*
29. SS. Petrus, & Paulus Apost. *Vigilia, cum jejunio.*

IULIO 31.

25. S. Jacobus Apostolus. *Vigilia, cum jejunio.*
26. S. Anna Deiparæ Virginis Genitrix.

AU-

AUGUSTO 31.

10. S. Laurentius Martyr. *Vigilia, cum jejunio,*
15. Assumptio B. M. V. *Vigilia, cum jejunio.*
25. S. Bartholomæus Apostolus: quæ Festivitas extra Urbem colitur die 24. *Vigilia, cum jejunio.*

SEPTEMBRI 30.

8. Nativitas Beatissimæ Virginis Mariæ.
21. S. Matthæus Apostolus, & Evangelista. *Vigilia, cum jejunio.*
29. Dedicatio S. Michaelis Archangeli.

OCTOBRI 31.

28. SS. Simon, & Judas Apostoli. *Vigilia, cum jejunio.*

NOVEMBRI 30.

1. Omnes Sancti. *Vigilia, cum jejunio.*
30. S. Andreas Apostolus. *Vigilia, cum jejunio.*

DECEMBRI 31.

8. Conceptio B. M. V. ex Decreto Clementis XI. die 6. Decembris 1708. *Vigilia, cum jejunio in Civitate tantum.*
21. S. Thomas Apostolus. *Vigilia, cum jejunio.*
25. Nativitas Domini. *Vigilia, cum jejunio.*
26. S. Stephanus Prothomartyr.
27. S. Joannes Apostolus, & Evangelista.
28. SS. Jnnocentes.
31. S. Sylvester Papa, & Confessor.

Editto generale sopra l' osservanza, e santificazione delle Feste.

TRa le principali cagioni, che muovono il giusto sdegno di Dio a scaricare sopra del Cristianesimo (come a' dì nostri già da molt' anni si vede) i duri flagelli delle Guerre, delle Pestilenze, de' Tremuoti, delle Carestie, ed altri simili gastighi, quell' una indubitatamente si è la violazione, e inosservanza de' giorni festivi. Poichè, laddove si richiederebbe di consecrare a Dio in tali giorni gli atti, e gli affetti di cristiana pietà, con istarsene, da ogni altro pensiero distaccati, tutti intenti al culto di Dio, a ringraziarlo de' suoi innumerabili benefizzj, e specialmente dell' averci distinti, e privilegiati nelle correnti calamitose circostanze, con preservarci dalle incursioni, e insolenze lagrimevoli delle Soldatesche, che hanno disertato, e incomodato quasi ogni altra Nazione; laddove ancora sarebbe propria

in essi

in essi giorni la visità delle Chiese, delle Quarantore, l'assistenza a' sacrosanti Sacrifizzj, e ad altri Uffizzj Divini, con la considerazione in essi de' Divini Misterj, l'applicazione, e premura di sgravarsi dalle colpe commesse, e premunirsi dalle future, unica, e total cagione d'ogni male, con accostarsi contriti, e divoti a' SS. Sagramenti; ad ascoltare la parola di Dio, che quasi in ogni tempo, particolarmente in Città, si puol' avere; ad intervenire alle Scuole di Dottrina Cristiana, che nelle Parrocchiali, ed altre moltissime Chiese da' Parochi, Religiosi, Confraternite, e altre pie Persone con indefessa applicazione, e vera carità pubblicamente si tengono; a sovvenire bisognosi, consolare Infermi, e Carcerati, e a far molt' altre opere di pietà, e di misericordia, che sarebbero di gusto del Cielo, e di merito distinto per l'anima, e per rendersi capaci d'impetrare dal Signor' Iddio una buona, e santa morte: *Illa enim dicuntur sanctificari*, (insegna S. Tommaso) *quæ Divino cultui applicantur*.

In quella vece, (come non senza orrore vediamo con gli occhi proprj) anco ne' presenti tempi delle già dette, e tuttavia sovrastanti peggiori calamità, molti si trovano così acciecati dall'interesse, e deviati dal sentimento di Dio, (a riserva sempre, ed esaltazione de' buoni, che sono la maggiore, e miglior parte del Nostro amatissimo Gregge) i quali con temerario ardimento, non ostante gli ordini venerabili di Santa Chiesa, e degli Arcivescovi Nostri Predecessori, e prescindendo da così alta, precisa, e universale obbligazione, originalmente prodotta dal Divino comando, si fanno lecito, non senza ingiuria di quella Fede, che professano, di stare allora più che mai lontani dal ben fare, imbarazzati in opere, ed esercizzj servili, in negozzj, ed affari mondani, in cerca di lucri, e di vantaggi, attaccati ad ogni benchè minimo utile temporale, e quel, che è più deplorabile, talvolta ancora perduti a sollazzarsi, Dio sa come, ad ubriacarsi, alle crapule, a' bagordi, a' giuochi, se non anche a offendere più sfacciatamente il Signore, e finalmente a divertirsi con trattenimenti poco onesti, ed in azioni meno lodevoli, per non dire scandolose, e di attual pericolo, le quali essi forse non farebbero negli altri giorni non festivi; onde si può ben dire, che a' giorni nostri si verifichi quel, che per bocca d'Ezechiele Profeta minacciò il Signore: *Sabbata mea violaverunt, & comminatus sum, ut effunderem furorem meum super eos, & implerem iram meam in eos*.

A' quali disordini così rilevanti, ed improprj al Nostro Gregge, per Divina misericordia in gran parte non solo osservante, ma inclinato al buon' esempio, ed all' edificazione de' prossimi, volendo

Noi

Noi con tutta l'efficacia del Balsamo, che ci dia la mano Divina, e ci permetta l'uso della Giustizia temporale, dataci dal medesimo Iddio sopra de' Nostri amatissimi Sudditi spirituali, opportunamente rimediare, e rimuovere quegli abusi, i quali, perchè forse non curati, o non appresi, si rendono ormai intollerabili, e gravemente perniciosi all'altrui coscienze, abbiamo pertanto risoluto di promulgare col mezzo del presente Editto i Nostri sentimenti di zelo Pastorale; ed insieme l'obbligo, che corre a ciascheduno di custodire in questa parte con somma attenzione i Divini Precetti, per emendazione, e gastigo de' trasgressori, e per consolazione, e contento de' buoni e timorati Fedeli.

Primieramente dunque ricordiamo al Nostro dilettissimo Popolo, e specialmente a quelli, che (nol voglia Iddio) fossero in ciò più manchevoli, e violatori, come corre a tutti loro l'obbligo di santificare i giorni di Domenica, e tutte l'altre Feste comandate, coll'astenersi non solo dall'opere, e azioni non convenienti alla santità di essi giorni, ma ancora da qualunque lavoro, o esercizio d'arte servile, meccanica, o mercantile, e da ogni negozio, traffico, o contrattazione, e similmente dall'aprire in modo alcuno le Botteghe, dal vendere, e comprare qualsivoglia sorte di cose, dal caricare, vettureggiare, e condurre da un luogo all'altro, tanto in Città, che fuori, con Bestie, Carri, Carrette, o in altra maniera, Sassi, Rena, Calcina, Mattoni, Brace, Carbone, Bucati, Asse, Pali, Cerchj, Legne, Mobili, Legnami, e tresche di qualunque sorte, e finalmente ogni altro materiale, e cose, che quì sotto non siano eccettuate, o permesse, ed a solo riservo di quanto si dirà in appresso per la mera occorrenza dell'uman vivere, e per altri riguardi di pubblica necessità, e benefizio.

In secondo luogo riduchiamo alla memoria di ciascuno avere la santificazione delle Feste, (come sopra dicemmo) la sua origine dalla Legge Divina, terzo Precetto del Deuteronomio: *Sabbata sanctifices*, sotto pena a chi trasgredisce di Peccato mortale, e di maledizione eterna; nella qual pena incorrono parimente quei Capi di Casa, Padri di Famiglia, e Padroni, che non le fanno santificare da' loro sottoposti, subordinati, e familiari; anzi, per quello riguarda i Padri di Famiglia, questi di più sono tenuti a condurre, o mandare in tali giorni i loro figliuoli ad udire la santa Messa, e ad imparare la Dottrina Cristiana, subito che la loro età ne sia giudicata capace; all'effetto di che ordiniamo a tutti i Parochi di questa Città, e Diocesi di non ammettere a' Sagramenti, salvo che in articolo di morte,

quei

quei Genitori, che fussero in ciò negligenti, e trascurati, mentre però in caso di lieve mancanza non ne adducessero causa di scusa legittima, da esaminarsi, ed approvarsi dagl' istessi Parochi, e secondo la loro coscienza.

In terzo luogo, per quello, che similmente concerne a' padroni, ed a qualunque altro, che tenga nella Casa il primo posto, e prerogativa di Capo, ricordiamo altresì di procurare, che le loro famiglie, ed i loro subordinati, non solamente odano in detti giorni festivi la santa Messa, ma che parimente imparino, quando ne sieno ignoranti, i Misterj principali di nostra Santa Fede, e la Dottrina Cristiana, almeno in quelle cose, che riguardano il buon' uso de' Sagramenti, e la loro eterna salute; e che essi peccano gravemente, facendogli in tali giorni lavorare, o esercitare opere servili, e proibite, senza positiva necessità, approvata da Noi, o almeno dal Confessore, per quello puramente, che si dovesse fare in privato, & intra domesticos parietes; che però si loda la buona costumanza di quei Padroni, e Padrone, che assegnano a' loro Servitori, e Serve qualche ora ne' giorni feriali per le loro particolari indigenze, acciò non abbiano legittima scusa di lavorare per loro stessi ne' giorni vietati.

In quarto luogo medesimamente notifichiamo a tutti i Viandanti, e Pellegrini, ed a' Mulattieri, Vetturali, e Condottieri di Mercanzie, e di qualsivoglia sorte di cose vittuali permesse, secondo che appresso si dirà, l'obbligo, che ancor' essi tengono di sentir la Messa ne' giorni comandati da S. Chiesa, prima di partir dal luogo, ove possano udirla, mentre non abbiano per altro una morale certezza di giungere al luogo destinato in tempo di poterla sentire. La qual condizione di dover' udire prima la Messa, s' intenda anco apposta a tutti quelli, che, come più sotto si dirà, averanno la permissione d'aprir le Botteghe, o di operare in detti giorni festivi, aggravandone in caso contrario la loro coscienza. Avvertendo in oltre i Pastori, e Guardiani di Bestiami, e altre persone di simile impiego, che devono procurare, per quanto sia loro permesso, di non tralasciare in detti giorni di udire ancor' essi la Santa Messa, particolarmente in quei luoghi, ove se ne celebra più d' una, sotto l'istesso aggravio di coscienza, sì per loro, come per chi loro comanda.

E perchè maggiormente possano tutti averne la comodità, aviamo sotto gravi pene ordinato nel Nostro Sinodo a' Parochi, e Curati delle Chiese, massimamente di Campagna, che non si restringano a celebrar tutti nella medesima ora, ma distribuiscano le loro Messe a vicenda, la quale facciano scambievolmente nota a loro,

ed altri Popoli circonvicini, in maniera tale, che possano tutti comodamente intervenire, e approfittarsene in salute dell'Anima, e con merito d'ubbidienza in questa parte a' Comandamenti adorabili di Chiesa Santa. Avvisando parimente gl'istessi Parochi di non trattenere indiscretamente il Popolo radunato per udir Messa, nè per propria, nè per altrui comodità, senza accettazione di Persone, ancorchè richiedessero distinta convenienza; e finalmente con ordine a' Curati medesimi di non lasciare in detti giorni festivi le loro Chiese senza Messa, salvo che per andare alle Feste di Titolo delle Chiese, e Compagnie, che abbiano l'uso di vestire i soliti sacchi, nel proprio loro Piviere solamente, non giammai quando quelle cadessero ne' giorni più solenni, come della Pasqua di Resurrezione, della Pentecoste, di tutti i Santi, e del S. Natale del N. Sig. Giesù Cristo, e quando ancora tali Chiese, e Compagnie, nelle quali si facesse la Festa, fossero distanti più di due miglia dalla loro propria Chiesa, o pure vi fosse di mezzo alcun Fiume, o Torrente da non potersi così facilmente passare, o che il tempo minaccevole di pioggia persuadesse piuttosto a non passarlo, e fatti prima per ultimo consapevoli i loro Popoli della mancanza della Messa, perchè, secondo i casi, e le circostanze, possano questi prendere le loro misure di portarsi quà, o là, dove lor torni più comodo; inteso però sempre nondimeno, che una tal permissione non abbia luogo ogni qual volta la suddetta mancanza della Messa tornasse talora di grave incomodo, e patimento del proprio Popolo.

In quinto luogo riduchiamo parimente a memoria, che la Festa comincia dalla mezza notte del giorno antecedente, e dura sino alla mezza notte susseguente al giorno di detta Festa; e che in tal proibizione restano specialmente compresi, senza però derogare alla generalità, e con le limitazioni infrascritte rispetto ad alcuni, che sono necessarj per l'uman vivere, i Fondachi, gli Orefici, i Merciai, i Velettai, i Lanciai, i Grossieri, i Barbieri, i Tintori, i Tessitori, i Linaioli, i Magnani, i Fabbri, i Carrettai, i Pentolai, e quelli, che fanno negozio di Vasellami, e Stoviglie, i Bicchierai, i Calzettai, e quelli, che vendono per le strade, o ne' canti Calze nuove, i Valigiai, i Materassai, i Biadaioli, i Votapozzi bianchi, e neri, i Muratori, i Legnaioli, i Renaioli, i Rigattieri, i Ferravecchi, e Rivendugliolì di Panni, Ferri, o Masserizie, e quelli, che vanno gridando per le strade Nastri, Refe, Sapone, e Spilli, i Braciaioli, i Chitarrai, e quelli, che portano a vendere Legne, Cerchi, Brace, e Pali; e quelli ancora, che vanno, e vengono a pigliare alle Case, o Stalle, o a rac-

o a raccorre per le strade il Concio, e l'immondizie per governo de' Campi, tanto dentro, che fuori di Città, e generalmente qualunque altra sorte di Manifattori, Artieri, e di qualsivoglia Arte, Mestiero, o Negozio, tanto in Firenze, che nelle Terre, Castelli, Borghi, Ville, e Luoghi della Nostra Diocesi, a riserva degl' infrascritti, e con le moderazioni, di che in appresso.

Gli Speziali, i Droghieri, i Pizzicagnoli, ed Oliandoli sieno compresi ancora essi, eccettuati però quelli, i quali, secondo la consuetudine lodevole di questa Città, avessero la Tratta, per quei giorni solamente, che fusse quella stata loro assegnata, secondo gli ordini, purchè non mettan fuora, nè faccian Mostra, e per quanto sia possibile, aprano solo a sportello; e dove non avessero la Tratta, non possano aprire se non la sera alle ventiquattro, stando solamente a sportello, e con l'altre suddette condizioni.

I Sarti, i Calzolai, i Collarettai gli dichiariamo ancor' essi compresi nell'assoluta proibizione suddetta, a riservo solamente di poter la mattina di buon' ora, non già nelle Feste più solenni, aprire solamente lo sportello per tanto che possano pigliare gli Abiti, Scarpe, Collari, e Lavori respettivamente da riportarsi, senza poter però lavorare in conto alcuno, e con condizione, che alla levata del Sole abbiano riserrato.

I Manescalchi, i Vermicellai, i Pollaioli, i Vivandieri, i Pasticcieri, e quelli, che vendono Paste dolci, gli vogliamo parimente obbligati all'osservanza, con facoltà però a questi di potere stare solamente a sportello, i primi per le occorrenze de' Passeggieri, ed altri, che fussero in attual bisogno di valersi di loro, senza però accender fuoco nelle fucine; e gli altri per dispensare le cose loro vittuali, e tutti la mattina solamente fino ad un' ora dopo l'Ave Maria di Mezzo giorno. E quanto a' Pollaioli, Pasticcieri, Vivandieri, e Paste dolci si permette di stare a sportello anco la sera dopo sonate le ventiquattr' ore, senza far mostra, nè metter fuori, come sopra.

I Fornaciai di Vetrami, e materiali non possano accendere in giorno festivo le loro fornaci; possano bensì, accese che siano, continuare a tenerle accese anco ne' giorni festivi.

A' Venditori di Salumi, e Pesce Marinato, si dà permissione di stare a Bottega in quei giorni di festa, che fussero magri, a sportello però solamente, e senza metter fuori cosa alcuna. E quanto a' Pesciaioli di Pesce fresco, per i detti giorni magri solmente, gli dichiariamo non compresi nella suddetta proibizione.

I Caciaioli, e Trecconi restino tutti compresi nella proibizione;

fin tanto che convengano con Noi, o con chi altri occorra, del modo, con cui possano praticarsi rispetto a loro le Nostre permissioni.

Quelli che vendono Erbaggi, Limoni, e Frutte, abbiano licenza di star la mattina fino á due ore dopo l'Ave Maria di Mezzo giorno; eccettuati però i dì più solenni sopra mentovati, ed altri, che fussero soliti, e non possano dipoi ritornare a Bottega, se non la sera alle ventiquattr' ore.

Similmente dichiariamo in tal proibizione compresi i Contadini, tanto per il trasporto di cose non commestibili di qualsivoglia specie, quanto ancora nel concernente l' arte loro colonica, e rusticale, come l'arare, potare, zappare, vangare, seminare, mietere, segare, battere, vendemmiare, raccorre Ulive, tagliar Boschi, far Brace, vendere, comprare, trattare, o mercantar Bestiami, o far' altra azione di loro esercizio disconveniente alla santità di detti giorni, a riserva solamente del mietere il Grano, quando la dilazione potesse esser di nocumento, ottenuta però prima licenza dal loro Paroco, la quale deva darsi in generale, e non in particolare, a forma delle Sinodali, con pubblicarla all' Altare, e ricordargli l' obbligo d' udir prima la Santa Messa.

Gli Ebrei ancora per le loro Botteghe, e Negozzj sono tenuti ad osservare i giorni delle Feste de'Cristiani, rispetto a' quali ancor Noi, per maggior chiarezza della Nostra intenzione, così espressamente determiniamo, proibendo anco ad essi assolutamente l' aprire in detti giorni le loro Botteghe, e lo stare a trattenersi in quelle con l'uscio, o sportello aperto, o pure alquanto socchiuso, intendendo Noi, che le tengano onninamente serrate a chiave in quella forma medesima, che sono soliti di tenerle ne' giorni delle Feste loro, inteso però sempre fuori di quei casi, che in occorrenza di giusta causa ne avessero riportata da Noi, o dal Nostro Vicario Generale per qualche giorno special licenza in scritto, da darsi sempre che occorra onninamente gratis; eccettuando nondimeno da tal proibizione il Pizzicagnolo, che risiede nel loro Ghetto, purchè egli stia a sportello, e senza far mostra, come si è detto degli altri Pizzicagnoli. Aggiunta loro anco l' altra solita proibizione di non poter essi lavorare in pubblico, nè di trafficare in maniera veruna a vista di chi passa per il Ghetto in alcuno di detti giorni vietati; ma volendolo fare, lo facciano ritiramente nelle loro Case, sotto le pene infrascritte.

Eccettuiamo in oltre dalla presente proibizione i Mulattieri, Vetturali, e Condottieri di Mercanzie di passo, e spedizioni di robe mercantili, tanto in venire a questa Città, quanto per fuori della

No-

Nostra Diocesi, e quelli ancora, che vengono a questa Città con Grano, Vino, Olio, Frutte, ed altre cose vittuali, a riservo a questi de' giorni più solenni solamente.

Parimente vogliamo, che s'intendano eccettuati i Macellari, ed i Fornai, che fanno, e cuocono Pane per vendere, non già quelli, che cuocono alle Case, se non tanto quanto in concorrenza di più Feste ne ottenessero per alcuna di quelle da Noi, o dal Nostro Vicario licenza in scritto, a relazione del comun bisogno, solito esaminarsi nella loro Compagnia, a riserva nondimeno delle Feste più principali, e altre, che fossero di loro uso, e consuetudine, la quale commendiamo; Intendiamo però, che si stia solamente a sportello aperto, e senza far Mostra, a distinzione degli altri giorni non festivi.

Dichiariamo ancora esenti da tal proibizione, e divieto quelli, che vendono Paglia, o Erba fresca, o secca, e la Foglia de' Gelsi per i Bachi da Seta, a riguardo nondimeno delle Feste più solenni, nelle quali, almeno con Bestie, non vogliamo, che possa introdursi, e rispetto a quelli, che le rivendono, e tengono per i Magazzini, e Botteghe, non sia loro lecito tener quelli, o quelle aperte, ma si permette solamente lo sportello socchiuso per cavare, e rimettere il detto Strame, e poi serrare, e non ad altro fine; non già sia permesso a veruno ne' giorni Festivi di portar Fieno con Carri.

I Passeggieri finalmente, e quelli, che conducono i loro Bauli, e Bagagli, non siano soggetti a tal proibizione, ma possano in ogni tempo, senza distinzione alcuna, proseguire i loro viaggi, e caricare, e condurre le loro robe, ed equipaggio con tutta libertà.

In sesto luogo, perchè in Città, e Diocesi così grande, come è questa Nostra, numerosa di molto Popolo, in parte mischiato, a causa di Scuole, e di Negozio, con persone di diverse Nazioni, e talvolta ancora di culto differente, ci sono altresì di quelle così ardite, e attaccate all' interesse, che gli fa questo preporre al culto del vero Iddio, non attese le Divine, e umane Leggi, e con tal temerità, che superato ogni riguardo, espongono al pubblico venali le loro Robe, e Mercanzie; Noi pertanto pigliando in questa parte, come siamo tenuti, la difesa dell'onor di Dio, e del suo Divino culto, ed inerendo alle Costituzioni, Editti, e Decreti molte volte promulgati dagli Arcivescovi Nostri Predecessori, e quelli rinnovando contro chiunque s' abusasse de' Nostri paterni avvertimenti di sopra espressi, ed a fine, che dove, per bene operare, e custodire gl'insegnamenti di Santa Chiesa, non risiede il dolce incentivo del Divino amore, dia almeno l' impulso efficace d' astenersi dal male il timor

della

della pena, contro tutti quelli, che s' abusassero della dovuta santificazione delle Feste, intimiamo il Divino giudizio, ed il fulmine dell'ira Divina, ed a quelli, che si facessero rei dell'inosservanza delle medesime Feste, e contumaci, inobbedienti, e trasgressori di quanto abbiamo loro di sopra insegnato, e prescritto, assegniamo (trovati che siano in fragranti.) la pena per la prima volta di scudi due, per la seconda volta di scudi cinque, e per la terza, e altre volte di scudi dieci di nostra moneta, da incorrersi ipso facto, senz' altra dichiarazione, e da applicarsi, siccome ora per allora quella applichiamo, per la terza parte a gli Esecutori, e per l' altre due terze parti a' Luoghi, e usi pii, secondo gli ordini, ed in oltre del Nostro Arbitrio, da regolarsi, secondo la gravezza della trasgressione, e contumacia, e da estendersi, secondo la qualità di quelle, anco alla perdita della roba, e altre pene. Dichiarando di più, che saranno per tali pene tenuti i Padri per i Figliuoli, e i Padroni per i loro Garzoni, e Ministri.

Dichiariamo ancora compresa nell' antedetta proibizione quella Festa, che per le Terre, Castella, e Luoghi della Nostra Dioceli si facesse in onore di qualche Santo, il quale fusse stato legittimamente eletto, e si tenesse per Patrono, o Protettore particolare di quella Terra, Castello, o Luogo, ancorchè non cadesse in giorno Festivo di precetto; volendo Noi, che sia ancor questa osservata come tale sotto l' istesse pene, inteso però sempre, che, dove non sia un' antica consuetudine in contrario, basti osservare tal Festa, (quando essa non sia per altro di positivo Precetto della Chiesa) fino a che sia terminato il secondo Vespro di detta Festa, in conformità della Bolla della fel. mem. d' Urbano PP. VIII. emanata l' anno 1642. alla quale.

Per le medesime Terre, Castella, Borghi, Villaggi, e Luoghi, e per la comodità a ciascuno delle cose vittuali, permettiamo a' Pizzicagnoli, e Bottegai di cose commestibili lo stare a sportello sino a due ore dopo l' Ave Maria di Mezzo giorno, e la sera dopo le ventiquattr' ore, con dichiarazione, che, dove sono più d' uno, desideriamo, che facciano tra loro a vicenda una Festa per uno, ed in caso di contravenzione, siano soggetti alle medesime pene, siccome aprendo nelle Solennità principali, le quali anco ad essi eccettuiamo.

Nel concernente ancora gl' Istrumenti, Contratti, Atti giudiciali, Consigli, e Congressi, che si fanno in Città, e per gli altri Luoghi suddetti della Nostra Dioceli, intendiamo, rispetto a' primi, che non siano leciti Contratti, se non di Sponsali, Procure, Testamenti, Codicilli, o d' altre cose, che concernano la pietà, e la religione,

gione, e quegli Atti, e Istrumenti, ne' quali non si richiede Giuramento, onninamente proibito ne' giorni di Festa, sotto pena a' Notai, che se ne rogassero di scudi dieci; siccome, rispetto a' secondi, quegli Atti soli, de' quali già ne sia l' uso per comodo de' poveri Contadini, che concorrono alle Potesterie di essi Luoghi, per non deviarsi da' loro lavori negli altri giorni non Festivi. E quanto a' Consigli, e Congressi, particolarmente di Campagna, eccettuiamo solamente quelli, che si fanno nelle Chiese vacanti, le quali sono di Juspadronato de' Popolani, ove ne sia l' uso inveterato di fargli in detti giorni Festivi, purchè non siano i più Solenni, e non seguano in tempo de' Divini Ufizzj, e si facciano con quella modestia, quiete, e rispetto, che si deve alla Casa di Dio, nella quale, per quanto dura il detto Congresso, vogliamo, che non si tenga il Santissimo, collocandolo, ove ne sia la comodità, in qualche Oratorio, o Cappella contigua, ma ritirata.

A quei Bottegai poi di qualsivoglia sorte, che per entrare in Casa non avessero che un solo ingresso, ed entratura, come anco alla Bottega, o pure che da quello si potesse entrare in questa, vogliamo, che in detti giorni Festivi non possano essi, nè alcuno della loro famiglia tenere aperto l' uscio di tale ingresso, ma lo devano aprire solamente per la precisa loro occorrenza d' entrare, e uscir di Casa, con riserrarlo subito che saranno usciti, ed entrati, senza vender cosa alcuna. Obbligando di più i medesimi a tener serrato a chiave ogni altro uscio, per il quale si potesse entrare di Casa in Bottega, sottoponendogli in caso contrario all' istesse molestie, pene, ed arbitrio.

La quale proibizione, e osservanza di Feste cada anco in quelli, che in onore di qualche Santo Titolare di loro Arte, o Compagnia, si fossero per Scrittura, o per Costituzione, o Capitoli approvati da Noi, o da' Nostri Antecessori, obbligati di santificare, e non istare a Bottega, ancorchè non fossero giorni di precetto, sottoponendogli in caso di contravenzione alle pene determinatesi da loro medesimi, o prescritte da detti Capitoli, e Costituzioni; non già restino obbligati in coscienza per quei giorni, che non fossero comandati da Santa Chiesa.

Proibiamo ancora il farsi i Mercati in detti giorni Festivi in qualunque Luogo della Nostra Diocesi, potendosi quelli anticipare, o posticipare, secondo che più parrà a' Rettori di Giustizia, e Soprintendenti de' Luoghi, dove quelli siano soliti di praticarsi. Ammettiamo bensì la continuazione delle Fiere, secondo che elle siano in uso.

Non

Non lasciamo altresì d'insinuare a ciascuno, che, dove si possano praticar le Tratte anco d'altre Botteghe, e Negozzj, che contribuissero al viver umano, tornerà sempre in maggiore ossequio di Sua Divina Maestà, e Noi ne daremo ben volentieri la mano.

Ammettiamo finalmente, che siano esenti dalle suddette proibizioni quelli, che venendo di Campagna in Città, portano, e vendono, tanto nel Mercato, che per le pubbliche Piazze, e Strade della Città Erbaggi, Frutte, Latticini, Funghi, Uccellami, Capretti, Agnelli, Uova, e Salvaggiume, e similmente quelli, che dopo avergli comprati, gli volessero nella stessa forma rivendere.

E a quelli, che mutano le abitazioni ne' Mesi di Maggio, e di Novembre, secondo l'uso di questa Città, concediamo, che possano sgomberare le loro Robe, e Masserizie, e quelle direttamente trasportare da un luogo all'altro, anco nelle Feste comandate de' primi giorni di Maggio, e di Novembre, non già nel giorno d'Ognissanti, sotto le medesime pene.

Ci resta anco d'avvertire, che a nessuno si fa lecito di lavorare in detti giorni, anco sotto pretesto di povertà, o d'altro motivo, benchè per altro giusto, ragionevole, e tollerabile, se prima non ne averà preso consiglio, e approvazione in coscienza dal suo Curato, o Confessore, che tanto gli basti per sicurezza della medesima, purchè il lavoro si faccia privatamente in Casa, in luogo ritirato, udita prima la Santa Messa, e fuggita ogni occasione, e maniera di pubblicità, o d'essere osservato da chi passa.

E perchè desideriamo, che fuori delle Feste comandate da Santa Madre Chiesa, non abbiano i Nostri amatissimi Sudditi spirituali alcun nuovo peso, o gravame di coscienza, che veramente non sia prescritto, e comandato da essa Santa Chiesa, ordiniamo però espressamente a tutti i Predicatori del Santo Vangelo di Giesù Cristo Nostro Signore, che saranno per i tempi in questa Città, e Diocesi, che in niun modo s'introducano a pubblicare Feste, e Digiuni nuovi, ed alieni da' detti Comandi di Santa Chiesa, sotto quella pena, in caso di contravenzione, che parrà più adeguata al Nostro arbitrio, considerata la qualità della trasgressione, e circostanze.

Preghiamo bensì i medesimi, ed espressamente gli comandiamo d'imprimere con tale occasione, accesi di fervore, e zelo, nel cuore de' Fedeli questo Divino Precetto dell'osservanza, e santificazione delle Feste, e che le permissioni di praticarsi in privato qualche lavoro nelle Feste medesime, s'intende solamente in caso di necessità, e non per oggetto di lucro, o altro simile palliato, o indiscreto fine;

nell'

nell' istessa maniera ordinando a tutti i Parochi Secolari, e Regolari, particolarmente di Campagna, che insinuino a' loro Popoli frequentemente dall' Altare il predetto obbligo, e ricordino loro ne' giorni di Domenica, nel tempo della Messa, tutte le Feste, e Digiuni della Settimana ventura, acciò abbiano essi maggiormente luogo di rendere al Signore, ed a' suoi santi Comandamenti, anco in questa parte, l' ossequio dovuto, ed evitar le pene di sopra comminateli.

Avvertendo essi contemporaneamente tutti, siccome Noi per ultimo, con l' istesso mezzo del presente Nostro Editto, gli avvertiamo, che contro gl' inobbedienti, e trasgressori si procederà alle pene di sopra respettivamente promulgate con ogni rigore, e quando si troveranno ostinatamente perseveranti nell' abuso, e inosservanza delle sante Leggi, e di quanto sopra vien prescritto, dichiarato, e comandato loro, si passerà ad altre pene arbitrarie; e tutto a chiara notizia di ciascuno; Mandantes, &c. Dato in Firenze dal Nostro Palazzo Archiepiscopale questo dì 9. Luglio 1711.

TOMMASO BONAVENTURA ARCIV. DI FIRENZE.

Lorenzo Borghigiani Canc. Arciv. de mand.

CAPUT XVI.

De Jejunio.

Constitutio 154. Urbani VIII. quod non sit jejunandum in Vigilia S. Ioan. Baptistæ quando contingit in die Solemnitatis Corporis Christi.

CUm evenire quandoque possit, ut Vigilia S. Joannis Baptistæ in diem Festum Solemnitatis Sanctissimi Corporis Domini Nostri Jesu Christi incidat.

§. 1. Nos attendentes diem Festum hujusmodi, quo tanti Sacramenti institutio summâ totius populi Christiani lætitiâ recolitur, è principalibus anni festivitatibus existere, propterea de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum consilio deinceps perpetuis futuris temporibus, quoties Vigiliam prædictam in dictum diem Festum Solemnitatis Sanctissimi Corporis Domini Nostri Jesu Christi incidere contigerit, non esse jejunandum, neque à carnibus abstinendum in die Festo hujusmodi, sed antecedenti, nempe feriâ quartâ, prout jejunaretur in ipsa Vigilia, Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, & ordinamus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Volumus autem, &c. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die 13. Octobris 1638. Pontificatus Nostri Anno 16.

Decretum de non anticipanda Vigilia S. Mathiæ, ratione Carnisprivii.

QUæsitum fuit à Sacrorum Rituum Congregatione declarari, an Vigilia S. Mathiæ Apostoli, occurrens hoc anno in Feria tertia post Dominicam Quinquagesimæ, possit ratione carnisprivii anticipari cum jejunio. Et eadem Sac. Congregatio respondit negativè, & jejunium prædictâ Feriâ tertiâ omninò servandum. Die 23. Januarii 1694.

A. Card. Cybo.

Loco ✠ Sigilli. *B. Inghiramius Sac. Rit Cong. Sec.*

Numerus, & Tempora jejuniorum, quæ tàm ex jure communi, quàm particulari in Nostra Diœcesi Florentina sunt observanda.

DIes Quadragesimæ omnes (Dominicis exceptis, in quibus tamen, etiam à vetitis nedùm carnibus, sed ovis, & lacticiniis abstinendum est.)

Quatuor Anni Tempora per tres in hebdomada dies, feriâ scilicet quartâ, sextâ, & Sabbato in singulas vices.

Vigiliarum dies Solemnitatibus præcedentes, nisi Solemnitas in feriam secundam cadat, tunc enim jejunium, ne incidat in Dominicam, Sabbato antecedenti observandum est.

Solemnitates autem sunt.

Nativitas Domini, quæ si feriâ sextâ, vel Sabbato celebretur, non est servanda prohibitio comedendæ talibus diebus carnis, sed liberè eis vesci datur ob tanti beneficii exultationem, ex Decreto Honorii Tertii.

Festum Omnium Sanctorum.

S. Laurentius.

Sancti Apostoli, præter Philippum, & Jacobum, & Joannem Evangelistam.

Assumptio B. Mariæ Virginis.

Conceptio ejusdem B. M. in Civitate tantum, primum ex voto, deindè ex præcepto.

Natalis S. Joannis Baptistæ: Quod tamen jejunium die præcedente Nativitati, scilicet die 23. Mensis Junii in tota Diœcesi, prout in reliquo Christiano Orbe, servatur: In Civitate verò Nostra dumtaxat die 22. ejusdem Mensis, ex Decreto Urbani VIII. 7. Junii 1631.

Quan-

Quando autem eadem Vigilia S. Jo: Baptistæ in diem Festum Solemnitatis Corporis Domini Nostri Jesu Christi inciderit, in eodem Festo non est jejunandum, neque à carnibus abstinendum, sed ab omnibus anticipandum jejunium die 22. immediatè antecedenti, scilicet feriâ quartâ, prout jejunaretur in ipsa Vigilia. Sic decrevit S. R. Congr. die 24. Sept. 1628., & confirmavit Urbanus VIII. die 13. Octobris 1638.

Nota, quod principium jejuniorum omnium est à media nocte antecedente, adimplementum verò ad mediam subsequentem perducitur.

Item, quod ex receptissima consuetudine, ex jure communi proveniente, per totam Nostram Diœcesim in omnibus jejuniis, (excepto Quadragesimali) licet omnibus ovis, & lacticiniis vesci.

CAPUT XVII.

De Legatis Piis adimplendis.

Constitutio moderatoria Facultatum Rev. Fabricæ S. Petri de Urbe, circa Legata Pauperibus in genere facta.

ALEXANDER PAPA VII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SUperni dispositione consilii vices illius gerentes in terris, qui pauperum curam Fidelibus suis præcipiens, quod uni ex illis fieret sibi factum asseruit, in his Pastoralis officii Nostri partes affectu paterno libenter interponimus, per quæ eorumdem pauperum, & præsertim per vicos, & plateas mendicantium, necessitatibus opportunè consuli arbitramur. Cùm itaque retroactis temporibus fel. rec. Julius II., Leo X., Clemens VII., Paulus III., & alii forsan Romani Pontifices Prædecessores Nostri, ut in honorem Principis Apostolorum Basilica, opere supra ceteras magnifico, & eleganti, in hac alma Urbe Nostra construeretur, perpendentes suas, & Apostolicæ Sedis facultates ad id minimè suffecturas, Fabricæ dictæ Basilicæ, seu ejus Collegio inter alias plures gratias, facultates, & privilegia, applicaverint legata pauperibus in genere, sine speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis, relicta; cumque, hujus applicationis ratione, pauperes, & potissimùm mendicantes, legatis sibi relictis privati remaneant, multique pii Fideles retrahi, vel saltem tepidiores reddi possint ad relinquendum legata pia, quæ aliàs in eorumdem pauperum commodum relicturi essent, dubitantes irritas, & inanes evasuras similes eorum dispositiones, & in prædictæ

Fabricæ utilitatem ob privilegia præfata cessuras: Nos, licet ad absolutam Fabricæ dictæ Basilicæ terminationem, illiusque ornatum à die Nostræ ad Summum Apostolatum assumptionis mentem direximus, considerantes nihilominus ejus admirabilem structuram ad optatum ferè finem esse perductam, ac proindè longè minorem pecuniarum quantitatem nunc pro ejus perfectione, & conservatione, quàm de tempore concessionis antedicti, & aliorum ejus privilegiorum esse necessariam, æquum, & rationi consentaneum esse censemus, ut, sublato privilegii hujusmodi impedimento, Christi pauperes in posterum legata sibi relicta, & pro tempore relinquenda plenè, & liberè capiant, & consequantur. Motu itaque proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac Nostrâ perpetuò valiturâ constitutione statuimus, decernimus, & declaramus legata pauperibus in genere ubicumque Locorum relicta, & pro tempore quandocumque, & quomodocumque relinquenda non amplius sub legatorum incertorum nomine in beneficium dictæ Fabricæ, juxtà prædicta ejus privilegia, converti, neque sub ejus facultatibus comprehendi, sed illa omnia, veluti alia certa pia legata, in commodum, & beneficium pauperum, qui sub tali nomine, secundum juris interpretationem, comprehenduntur, plenè, & integrè, juxtà pias legantium dispositiones, cedere, ac iisdem pauperibus ab hæredibus, aliisque obligatis, seu à testamentariis Exequutoribus, vel aliis, quibus legatorum prædictorum solutio, seu exequutio commissa fuit, & erit pro tempore, eadem legata, sive in pecunia, sive in frumento, pane, vino, aliisque ad humanum usum necessariis consistant, modis, temporibus, ac diebus à Testatoribus, seu Legantibus præscriptis, solvi, & consignari debere. Quod si ob moram, seu negligentiam hæredum, aut Exequutorum, seu aliorum obligatorum, vel etiam ob mortem eorum, quibus pauperum nominatio, & electio, seu aliàs legatorum exequutio commissa fuerit, eorumdem legatorum solutionem, seu consignationem ultra debitum tempus differri, vel impediri contingat, volumus, & mandamus, ut Locorum Ordinarii, & illis deficientibus, Commissarii, & Ministri prædictæ Fabricæ in casibus, in quibus aliàs præmissorum exequutio de jure, & secundum facultates ejusdem Fabricæ ad eos devolvitur, voluntatem Testatorum, & relinquentium legata hujusmodi ad commodum, & beneficium eorumdem pauperum dumtaxat, proùt servatur in aliis legatis certis, exequantur. Porrò, quoad legata pro piis operibus in genere, etiam ad arbitrium, nominationem, electionem, seu declarationem certorum

Exe-

Exequutorum, seu aliorum specificandis, & declarandis relicta, nullum præsenti Nostra Constitutione eidem Fabricæ præjudicium inferre, nihilque super iis de novo statuere intendimus, quinimò omnia, & singula ejus jura, & privilegia per Summos Pontifices Prædecessores Nostros hactenus in præmissis concessa præservamus, in casibus tamen, in quibus Exequutores, seu alii præfati, quibus competit facultas, (quam per hujusmodi privilegia Fabricæ nullatenus impediri volumus) illam exercere, & ad nominationem, electionem, seu declarationem devenire nolint, vel nullâ factâ declaratione decesserint. Hanc verò Constitutionem, tàm in casibus futuris, & deinceps contingentibus, quàm in præsentibus, & præteritis, præterquàm in ijs legatis, & relictis, quæ hactenus à præfata Fabrica, seu ejus Ministris agnita, acceptata, & incorporata fuerunt, etiam si super illis in quacumque instantia lis pendeat indecisa, servari, & locum habere volumus, & declaramus. Ceteris autem ejusdem Fabricæ, seù illius Collegii privilegiis, gratiis, & facultatibus in iis, quæ præsentibus non adversantur, nullum ne minimum quidem præjudicium per præsentes illatum, aut illis derogatum esse, seu intelligi, dici, vel censeri posse, sed illas, & illa in suo robore, & firmitate remanere debere decernimus itidem, & declaramus. Decernentes etiam præsentes literas, & in illis contenta nullo unquam tempore, etiam ex eo, quod Oeconomus, & alii Officiales præfatæ Fabricæ, cetericque in præmissis interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes, ad ea vocati, vel auditi, caussæque, propter quas eędem præsentes emanarunt, adductæ, vel sufficienter, aut etiam ullatenus justificatæ non fuerint, de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quovis alio, quantumvis substantiali defectu, notari, vel ex quocumque alio capite, etiam in corpore juris clauso, impugnari, rescindi, invalidari, ad terminos juris reduci, in jus, vel controversiam vocari, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, vel aliud quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, seu etiam motu simili concesso, quempiam judicio, vel extra illud uti posse, sed easdem præsentes semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, neque sub similium, vel dissimilium constitutionum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse, & censeri, sicque, & non aliter in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios,

rios, & Delegatos, ac etiam quoslibet S. R. E., & Collegii Fabricæ præfatæ Cardinales, necnon caussarum Palatii Apostolici Auditores, & quosvis alios quacumque auctoritate, & potestate fungentes, & functuros, sublatâ eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Collegii præfati, etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quavis aliâ firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, gratiis, facultatibus, & literis Apostolicis per prædictos, & quosvis alios Romanos Pontifices etiam Prædecessores Nostros, in favorem ejusdem Fabricæ, ac illius Collegii, etiam per viam Contractus jurati, & sub quibusvis verborum tenoribus, & formis, ac etiam motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, & cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, & insolitis clausulis, & decretis, etiam irritantibus, in genere, vel in specie, & aliàs quomodolibet emanatis, concessis, ac etiam pluries approbatis, & confirmatis. Quibus omnibus, & singulis; etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio facienda, aut quævis alia exquisita, & insolita forma ad hoc servanda esset, illorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis, formamque in illis traditam pro servata habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice ad effectum præmissorum dumtaxat specialiter, & expresse, motu, scientiâ, deliberatione, & potestatis plenitudine paribus derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & Sigillo personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die 30. Augusti 1655. Pontificatus Nostri Anno Primo.

G. Gualterius.

For-

Formula Testamenti pro Parochis in absentia Notariorum.

IN Nomine Domini. Amen. Anno Nativitatis ejusdem .... Die ... Mensis ....

Dom., seu Honestus Vir N. N. habitator Terræ, seu Oppidi, aut Communis .... corpore ægrotus, animo vero, menteque sanus, ne intestatus ab hac vita migraret, in defectu Publici Notarii, me infrascriptum suum Parochum obnixè rogavit, ut Testamentum, & ultimæ suæ voluntatis manifestationem scribere vellem, quod & feci, ut infra, vernaculâ tamen linguâ, &c.

Primieramente raccomandò l' Anima sua all' Onnipotente Dio, alla B. V., e a tutta la Curia Celeste, e volle, che il suo Corpo, quando l' Anima ne sarà separata, sia sepolto, &c. Quì s' esprima la Chiesa, di qual luogo, e con che accompagnamento, Messe, e Cera.

Item per ragione di legato lasciò all' Opera di S. Maria del Fiore della Città di Firenze la solita ricognizione d' una mezza piastra di lire sette Fiorentine.

Quì si seguiti a scrivere quello, che il Testatore vorrà, con chiarezza e distinzione.

Dopo d' avere scritto tutte le volontà dell' Infermo nel modo, e forma, che averà egli dettato, soggiungerà.

E questa disse essere la sua ultima volontà, che volse dover' avere vigore, se non per ragione di Testamento, almeno per ragione di Codicillo, o di Donazione inter vivos, e in ogni miglior modo, e forma, colla quale valer possono l' ultime volontà de' Defunti.

Tanto ho scritto dentro la Casa ...... alla presenza degl' infrascritti Testimonj specialmente chiamati. In fede di che Io N. N. Paroco della Chiesa di ..... ho scritto di mia propria mano, e affermo essere tutto vero.

Quì avvertasi, che almeno due Testimonj si sottoscrivano, se sapranno scrivere, e asseriscano d' essere stati presenti, e aver sentito tutto, e se non sapranno scrivere, procuri che almeno ognun di loro faccia con la penna una Croce, e il Paroco dirimpetto a ciascuna Croce scriva: ✠ *Croce di N. N. Testimone.*

Subito poi, che vi sarà comodità di Notaio pubblico, deponga il Paroco in primo luogo d' aver tutto ciò scritto, e ne riconosca la mano, e depongano parimente i Testimonj d' aver sentito quelle cose dall' Infermo, e viste scrivere dal Paroco, e ciascuno di essi riconosca, o la sua sottoscrizione, o la sua Croce, e di ciò se ne farà Rogito per maggior validità dell' atto.

T I-

TITULUS II.

CAPUT III.

De Sacramento Euchariſtiæ.

Decretum S. Congreg. Concilii de Communione Quotidiana.

CUm ad aures SS. D. N. fide dignorum Teſtimonio pervenerit in quibuſdam Diœceſibus vigere uſum quotidianæ Communionis, etiam in Feria ſexta Paraſceve, & ſimul affirmari, eamdem quotidianam Communionem præceptam eſse à jure Divino, quin etiam in illius adminiſtratione aliquos abuſus inoleviſse, videlicet, quòd aliqui, non in Eccleſia, ſed in privatis Oratoriis, & Domi, imò cubantes in lecto, & non laborantes ullà gravis infirmitatis notâ, ſumant Sacroſanctam Euchariſtiam, quam argentea theca incluſam in crumena, aut ſecretò illis deferunt Sacerdotes Seculares, aut Regulares, aliique in Communione accipiant plures formas, ac Particulas, vel grandiores ſolito; ac tandem quis confiteatur peccata venialia ſimplici Sacerdoti non approbato ab Epiſcopo, aut Ordinario. Cùm autem hæc Sanctiſſimus conſideranda commiſerit Sacræ Congregationi Cardinalium Concilii interpretum, eadem Sacra Congregatio, præviâ maturâ diſcuſſione ſuper prædictis, unanimi ſententiâ ità cenſuit; Et ſi frequens, quotidianuſque Sacroſanctæ Euchariſtiæ uſus à SS. Patribus fuerit ſemper in Eccleſia probatus, numquam tamen, aut ſæpiùs illam percipiendi, aut ab ea abſtinendi certos ſingulis menſibus, aut hebdomadis dies ſtatuerunt, quos, nec Concilium Tridentinum præſcripſit, ſed quaſi humanam infirmitatem ſecum reputaret, nihil præcipiens, quid cuperet tantùm indicavit, cùm inquit: Optaret quidem Sacroſancta Synodus, ut in ſingulis Miſſis Fideles adſtantes Sacramentali Euchariſtiæ perceptione communicarent; idque non immeritò; multiplices enim ſunt conſcientiarum receſsus, variæ ob negocia ſpiritus alienationes, multæ è contrà gratiæ, & Dei dona parvulis conceſsa, quæ cum humanis oculis ſcrutari non poſsumus, nihil certi de cujuſque dignitate, atque integritate, & conſequenter de frequentiori, aut quotidiano Vitalis Panis eſu poteſt conſtitui, & propterea, quod ad negociatores ipſos attinet, frequens ad Sacram alimoniam percipiendam acceſsus Confeſsariorum ſecreta cordis explorantium judicio eſt relinquendus, qui ex conſcientiarum puritate, & frequentiæ fructu, & ad pietatem proceſsu Laicis negociatoribus, & Conjugatis, quod proſpicient eorum ſaluti profuturum, id illis præſcribere debebunt.

In

In Conjugatis autem hoc amplius animadvertant, cùm B. Apostolus nolit eos invicem fraudari, nisi fortè ex consensu ad tempus, ut vacent Orationi, eos seriò admoneant, tantò magis ob Sacratissimæ Eucharistiæ reverentiam continentiæ vacandum, puriorique mente ad Cœlestium epularum Communionem esse conveniendum. In hoc igitur Pastorum diligentia potissimum invigilabit, non ut à frequenti, aut quotidiana Sacræ Communionis sumptione unicâ præcepti formulâ aliqui deterreantur, aut sumendi dies generaliter constituantur, sed magis quid singulis permittendum per se, aut Parochos, seù Confessarios sibi decernendum putet, illudque omninò provideat, ut nemo à Sacro Convivio, seù frequenter, seù quotidiè accesserit, repellatur, & nihilominus det operam, ut unusquisque dignè pro devotionis, & præparationis modò, rariùs, aut crebriùs Dominici Corporis suavitatem degustet: Itidem Moniales quotidiè Sacram Communionem petentes, admonendæ erunt, ut in diebus ex earum Ordinis instituto præstitutis communicent; Si quæ verò puritate mentis eniteant, & fervore spiritus ità incalverint, ut dignæ frequentiori, aut quotidianâ Sanctissimi Sacramenti perceptione videri possint, id illis à Superioribus permittatur. Proderit etiam, præter Parochorum, & Confessariorum diligentiam, operâ quoque Concionatorum uti, & cum eis constitutum haberi, ut cum Fideles ad Sanctissimi Sacramenti frequentiam, (quod facere debent) accenderint, statim ad illud sumendum de magna præparatione orationem habeant, generatimque ostendant eos, qui ad frequentiorem, aut quotidianam salutiferi cibi sumptionem devoto studio excitantur, debere, sivè Laici negociatores sint, sivè Conjugati, sivè quicumque alii, suam agnoscere infirmitatem, ut dignitate Sacramenti, ac Divini judicii fortitudine discant Cœlestem Mensam, in qua Christus est, revereri, & si quando se minùs paratos senserint, ab ea abstinere, seque ad majorem præparationem accingere. Episcopi autem, in quorum Diœcesibus viget hujusmodi Devotio ergà Sanctissimum Sacramentum, pro illa gratias Deo agant, eamque ipsò adhibito prudentiæ, & judicij temperamento alere debebunt, & ab eorum officio postulari sibi maximè persuadebunt, nulli labori, aut diligentiæ parcendum, ut omnis irreverentia, & scandali suspicio in veri, & Immaculati Agni perceptione tollatur, virtutesque, ac dona in sumentibus augeantur; quod abundè continget, si ii, qui devoto hujusmodi studio, Divina præstante gratia, tenentur, seque Sacratissimo Pane frequentiùs reficiunt, suas vires expendere, seque probare cum timore, & charitate assueverint; quibus Christum

Dominum, qui se Fidelibus manducandum, & se pretium in morte tradidit, atque in Cœlesti Regno se præmium est daturus, precatur Sacra Congregatio, ut suam opem, & dignam præparationem, & sumptionem largiatur. Porrò Episcopi, & Parochi, seu Confessarii redarguant asserentes Communionem quotidianam esse de jure Divino: doceant in Ecclesiis, seu Oratoriis privatis, ex dispensatione, seu privilegio Pontificis, de manu Sacerdotis sumendam Sanctissimam Eucharistiam, nec eam ullo modo deferendam in crumena, aut secretò ad existentes domi, vel cubantes in lecto, præterquam ad infirmos, qui ad illam suscipiendam ad loca prædicta accedere non valeant, & ad eos, si ab Ecclesia deferatur publicè, & cum pompa, juxtà formam Ritualis Romani, si verò ab Oratorio privilegiato, cum forma decenti. Curent etiam, ut circa Communionem in Feria sexta in Parasceve Missalis Rubricæ, & Ecclesiæ Romanæ usus servetur; insuper admoneant nulli tradendas plures Eucharistiæ formas, seu particulas, neque grandiores, sed consuetas; non permittant, ut venialium Confessio fiat simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo, aut Ordinario. Si Parochi, & Confessarii, etiam Regulares, aut quicumque alii Sacerdotes secus egerint, sciant Deo Optimo Maximo rationem reddituros esse, neque defuturam Episcoporum, & Ordinariorum rigorosam animadversionem in Contrafacientes, etiam Regulares, etiam Societatis Jesu, facultate ipsis Episcopis, & Ordinariis per hoc Decretum per Sedem Apostolicam specialiter attributâ.

Et factâ de prædictis omnibus, ac de verbo ad verbum relatione, Sanctitas Sua approbavit, ac præsens Decretum typis dari, ac publicari voluit. In quorum, &c. Dat. Romæ 12. Februarii 1679.

F. Cardinalis Columna Præf.

S. Archiep. Brancaccius Episc. Viterbien. Secr.

Constitutio 45. Innoc. XII. qua confirmantur Indulgentiæ ab Innoc. PP. XI. concessæ pro comitantibus Sanctissimum Sacramentum, dum ad Infirmos pro Viatico defertur, & aliæ quoque conceduntur.

DEbitum Pastoralis officii, quo Catholicæ Ecclesiæ Regimini Divinâ dispositione præsidemus, exigit, ut ad augendam Fidelium religionem, promovendamque Animarum salutem piâ charitate intenti, spiritualium gratiarum concessiones, quæ à Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris, ad incitandam, fovendamque eorumdem Fidelium erga Sanctissimum, Augustissimumque Corporis,

poris, & Sanguinis Domini Nostri Jesu Christi Sacramentum, pietatem, atque devotionem providè, & salubriter emanasse noscuntur, Apostolici muniminis Nostri patrocinio roboremus, ejusdemque Sanctissimi Sacramenti cultum uberiori cœlestium munerum elargitione, quantum Nobis ex alto conceditur, ampliare studeamus. Aliàs siquidem felicis recordationis Innocentius Papa XI. Prædecessor Noster omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, tàm in Alma Urbe Nostra, tunc sua, quàm alibi ubicumque Locorum degentibus, qui præfatum Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, cùm ad Infirmos pro Viatico deferretur, devotè comitati fuissent, ac pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effudissent, quacumque vice id egissent, si cum lumine, septem annos, & totidem quadragenas, si verò sine lumine illud, ut præfertur, comitati fuissent, quinque annos, & quinque quadragenas respectivè de injunctis eis, aut aliàs quomodolibet per eos debitis pœnitentiis, in forma Ecclesiæ consueta, sub certis modo, & forma tunc expressis, misericorditer in Domino relaxavit, & aliàs, prout in ipsius Innocentii Prædecessoris literis desuper in simili forma Brevis die primâ Octobris 1678. expeditis, quarum tenorem præsentibus pro plenè, & sufficienter expresso, ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberiùs continetur. Nunc autem Nos, memorati Sanctissimi Sacramenti venerationem in dies magis, magisque augeri, piumque, ac laudabilem, quem benedicente Domino in Urbe præfata, ex qua bonorum operum exempla in omnes Christiani Orbis partes diffunduntur, Sacratissimum hoc salutis nostræ pignus, cùm ad infirmos defertur, decentiùs comitandi morem, certis desuper dilecti filii Nostri in eadem Urbe Vicarii in Spiritualibus Generalis auctoritate præscriptis regulis, institui curavimus, ubique Locorum, & Gentium extendi, & propagari summoperè cupientes, concessionem à memorato Innocentio Prædecessore, sicut præmittitur, factam, ac desuper expeditas ejus literas præfatas, auctoritate Apostolicâ tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus. Prætereà omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, ubicumque existentibus, qui legitimo aliquo impedimento detenti, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum supradictum, cùm illud ad infirmos deferri contigerit, personaliter comitari nequiverint, sed tamen lumen, seù facem per alios eâ occasione deferendam miserint, & ut præfertur, oraverint, quacumque vice id egerint, tres annos, & totidem quadragenas

de injunctis eis, seu aliàs quomodolibet per eos debitis pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta harum serie relaxamus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut earumdem præsentium literarum transumptis, seù exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & Sigillo Personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem, prorsus fides tàm in Judicio, quàm extra illud ubique Locorum habeatur, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die 5. Januarii 1695. Pontificatus Nostri Anno quarto.

I. F. Card. Albanus.

Sommario di dette Indulgenze.

CHi accompagna il Santissimo Viatico agl' Infermi con lume acceso, guadagna anni sette d' Indulgenza, ed altrettante quarantene.

Chi accompagna senza lume, anni cinque, ed altrettante quarantene.

Chi legittimamente impedito, manda la Torcia, o Candela per altri, o la consegna in Parrocchia, perchè sia da altri portata, anni tre, ed altrettante quarantene.

Chi similmente impedito, reciterà un Pater noster, ed un' Ave Maria, giorni cento d' Indulgenza.

La medesima è conceduta alle Donne, che senza uscire di Casa, dicono similmente un Pater noster, ed un' Ave Maria, pregando il Signore per la Persona Inferma, che si comunica.

Declaratio S. Congregationis Rituum, quod deferentes Viaticum ad Infirmos uti nequeunt Pileolo sub prætextu infirmitatis.

QUæsitum fuit à Parochis Urbis, an ipsis ministraturis Sanctissimum Sacramentum Infirmis, liceat de die, vel saltem de nocte uti parvo Pileolo in delatione ejusdem per Civitatem, sub prætextu alicujus infirmitatis, absque speciali licentia hujus Sacræ Rituum Congregationis. Et eadem Sacra Congregatio respondit negativè. Die 13. Augusti 1695.

Instruzione, e Ordini da osservarsi per far l' Orazione continua in forma di Quarantore.

AVendo la Santità di N. S. Papa Innocenzio XI. conceduto alla Città di Firenze l' Indulgenza Plenaria per l' Esposizione con-

continua del Santissimo Sagramento per Breve della Santità Sua sotto il dì 31. Luglio 1681., la quale fu poi confermata dagli altri Sommi Pontefici suoi Successori, ed ultimamente da N. S. Papa Clemente XI. Regnante, sotto il dì 30. Agosto 1709., ed avendo insieme i Nostri Predecessori fatto pubblicare alcuni Ordini, secondo l'Instruzione da osservarsi in Roma, concernenti il decoro di simil Funzione: Noi ad effetto di confermarne ogni più esatta osservanza, e per provvedere al buono indirizzo di quest' Opera, comandiamo, e vogliamo, che inviolabilmente si pratichi quanto si prescrive appresso.

In ciascun luogo deputato stia il Santiss. Sagramento esposto due giorni, e due notti continue, e non si deponga da un luogo, se prima non è esposto nell' altro; e perchè ciò segua, infallibilmente s'osserverà questa regola, che chi l'espone, procuri che sia esposto avanti al suono dell' Ave Maria di Mezzo giorno; e non dopo; e chi lo depone, lo deponga mezz' ora dopo l'Ave Maria, e non prima; e ciò s'osservi con tutto rigore.

Si metterà sopra la Porta della Chiesa, dove sarà l'Esposizione, un Segno del SS. Sagramento ornato con festoni, o altro simile, siccome a capo della Strada vicina, perchè sia noto a chi passa, essere ivi l'Orazione delle Quarantore.

Si tenga alla Porta della medesima Chiesa dalla parte di dentro, o di fuori, come torna più comodo, un Tappeto, o Portiera grande ben fermata, che faccia forma di bussola, con lasciare spazio adeguato da' lati per entrare, e uscire il Popolo, e stia in forma tale, che non si possa mai vedere il Santiss. Sagramento dalla Strada, con tenere in essa, o vicino ad essa in luogo patente la Lista delle Quarantore, acciò ognuno vedendola, possa successivamente sapere il luogo, dove si farà tal' Orazione. Ed una simil Lista tenghino sempre esposta al pubblico tutte le Chiese di Firenze per informazione de' Popoli.

La sera avanti l'Esposizione, dopo le ore 24. si suonino le Campane a Festa per avviso del Popolo, e per eccitarlo alla devozione; e l'istesso si faccia la mattina prima, che si debba cominciare la Messa dell' Esposizione: Siccome la mattina, che doverà terminare l'Orazione, avanti la Messa della Deposizione, per convocare il Popolo ad intervenire a tal funzione.

L' Altare sopra del quale dovrà stare il Santissimo Sagramento esposto, (che per quanto è possibile sia l'Altar Maggiore) deve essere ornato di Lumi, e parato quanto più solenne si potrà, con il suo

Pa-

Paliotto bianco, avvertendo di coprire l' Immagine, o Statua, che vi sia, e che gli Apparati da mettersi nella Tribuna, e per Chiesa non sieno Istorie, o cose profane; e per render maggior devozione, si procuri, che vi sia un poco d'oscurità, ma non tanto, che rechi inciampo a chi entra ad orare.

Sopra il medesimo Altare sia un Tabernacolo, o Trono con il suo Baldacchino proporzionato di color bianco, e Corporale, o Palla da porvi sopra il Santissimo nel suo Ostensorio, il di cui giro deve esser pieno di raggj, avvertendosi, che il Santissimo stia nel luogo più eminente, e che non vi sia appresso ornamenti, che ne impediscan la vista, nè vi sian' attorno Reliquie di Santi, nè Statue de' medesimi, non escludendo però quelle degli Angioli, e molto meno vi si ponghino Figure dell' Anime del Purgatorio di qualsivoglia materia in quelle Esposizioni, che si fanno in suffragio di quelle Anime.

Ardano sempre avanti di esso almeno sedici Lumi di cera, quattro sul piano dell' Altare, sei avanti all' Ostensorio, e sei nel primo grado, e dove, secondo la possibilità, s' accenderanno in maggior numero, si procuri al possibile, che stieno tutti continuamente accesi, fuor che la notte, nella quale se ne terranno accesi almeno dieci. E su la sera per la Chiesa si mettano Lumi sufficienti per evitare la confusione.

All'Altare, dove starà il Santissimo esposto, non si doveranno celebrare altre Messe, che quelle, colle quali si doverà principiare, e finire l'Orazione, e tanto l' una, che l'altra deve dirsi del Santissimo, la quale, se sarà Solenne, si dirà come Votiva pro re gravi, colla Gloria, e col Credo, senza alcuna Commemorazione, e si potrà cantare qualsisia giorno, toltine quei pochi eccettuati dalle Rubriche, cioè: La Domenica prima dell' Avvento: Il giorno di Natale di N. Sig., e dell'Epifania: Il primo giorno, e la prima Domenica di Quaresima: la Domenica delle Palme, con tutta la Settimana Santa: La Domenica di Resurrezione, e della Pentecoste, con i due giorni susseguenti, e il giorno dell'Ascensione, a' quali s' aggiugne la Festa del Titolo, e della Dedicazione della Chiesa (se però non se ne cantassero due, cioè una della Festa, e una del Santiss. Sagramento) ne' quali giorni cantandosi la Messa, si canterà la corrente, con la commemorazione del Santissimo, la qual commemorazione si farà sempre in tutte le Messe nel tempo dell'Orazione. Dove poi non si canta la Messa, si dirà la Votiva del Santissimo, senza Gloria, e senza Credo, con le dovute commemorazioni, e simili sarebbe lodevole, che fussero tutte l'altre; e ne' giorni, ne' quali non si possono dire Messe Votive private, che sono le Domeniche,

i giorni

i giorni doppj, e i giorni dentro l'Ottave dell'Epifania, della Resurrezione del Signore, e della Pentecoste, e sua Vigilia, con quella della Natività del Signore, si dirà la corrente, con la commemorazione del Santissimo, da farsi dopo le altre Orazioni, che corrono o di Precetto, o di Rubrica, e così in tutte l'altre durante l'Orazione. In quei luoghi poi, dove è obbligo di Messa Conventuale, e che per l'Esposizione si deve, e può cantarsi la Messa del Santissimo, quella in tal mattina s'anticipi, e ne' due giorni susseguenti si canti ad altro Altare, non dovendosi far Coro all'Altare del Santissimo esposto.

Si proibisce ancora dalla Sacra Congregazione de' Riti, con Decreto de' 2. Dicembre 1684. che nel tempo dell'Esposizione regolarmente si celebrino Messe di Requiem, e si cantino Anniversarj, quantunque l'Ufizio di quel giorno per altro ammettesse tali Messe. E ciò s'osservi ancora con tutta vigilanza in tutte l'altre Esposizioni straordinarie.

Venuta l'ora d'incominciare la funzione dell'Esposizione, si procuri di dar principio alla Messa in tempo, che, come si è detto, al suono dell'Ave Maria di Mezzo giorno il Santissimo sia esposto sul Trono: E consecrate due Ostie, avanti che il Celebrante abbia presa la Purificazione del Calice, aperto dal Diacono, o altro Sacerdote con Stola l'Ostensorio, e fatta prima genuflessione, collocherà in esso colle sue mani il Santissimo Sagramento, e genuflettendo di nuovo, e serrandolo il medesimo Diacono dentro i suoi soliti cristalli, lo situerà nel mezzo dell'Altare sopra il Corporale, tirando da parte il Calice verso la banda dell'Epistola, proseguendosi poi dal Celebrante la Messa, con raccogliere i frammenti, e porgli nel Calice, e se in esso vi sieno specie unite del Sangue, reverentemente le pigli prima di ricevere il Vino della purificazione. E finita la Messa con quelle ceremonie, che sono insegnate da' buoni Autori, il Sacerdote, fatta nel mezzo dell'Altare la genuflessione, scenda nel piano del Presbiterio, e fatta in mezzo con i Ministri Sacri genuflessione utroque genu, venga con essi da parte in cornu Epistolæ, e quivi prese da essi le Tonacelle bianche senza Manipoli (occorrendo mutarle) e dal Celebrante il Piviale, fermandogliene dinanzi il Diacono, ritornino in mezzo a far nuova simile genuflessione, e saliti, il Celebrante sull'ultimo scalino, venendo l'Accolito, che si porrà genuflesso con il Turibolo, metta l'Incenso in tre volte, cioè nel mezzo, dalla parte destra, e dalla sinistra del Turibolo, senza benedirlo, porgendogli senza osculi il Cucchiajo il Diacono inchinato, con tenere la Navicella. Ciò fatto, s'inginocchi nell'istesso luogo sulla Predella, e ri-

e ricevuto il Turibolo per mano del Diacono, il quale non bacia nè il Turibolo, nè la mano del Sacerdote, incensi il Santissimo con tre incensate, facendo profonda reverenza innanzi, e dopo, alzandogli in quel mentre i Ministri il fregio del Piviale da ambe le parti, stando già genuflessi un gradino più basso. Ripreso il medesimo Diacono il Turibolo di mano al Sacerdote, i Cantori intoneranno l'Inno *Pange lingua*, e dopo la terza strofa, o prima, l'istesso Diacono si rizzerà, e salito all' Altare farà nel mezzo la genuflessione, e preso l'Ostensorio col Santissimo, procurerà d'averlo messo al suo luogo destinato prima che si canti il *Tantum ergo*, &c. e non vi essendo il Diacono, per essere stata la Messa piana, preso dal Celebrante il Piviale, farà tutte le sopraddette cose un Sacerdote vestito di Cotta, che nel prendere il Santissimo userà la Stola. Posto al suo luogo il Santissimo, terminato l'Inno, e dettosi da' Cantori il ℣. e dal Celebrante l'Orazione, intoneranno quelli le Litanie de' Santi, le quali compíte, dirà il Celebrante le Preci genuflesso, e le Orazioni ritto, le quali ordinariamente saranno quelle, che seguono dopo le medesime Litanie, se per qualche instante necessità da Noi, o Nostro Vicario non saranno ordinate altre Preci particolari. Finite tutte le Orazioni, e terminato sempre con i Versetti *Dominus vobiscum. Exaudiat nos, &c. & Fidelium Animæ*, starà il Celebrante genuflesso ad orare per qualche breve tempo, dipoi, facendo nel piano del Presbiterio la genuflessione utroque genu, tornerà in Sagrestia, non coprendo la testa prima d'essere uscito del Presbiterio, o alquanto lontano dall' Altare.

In quelle Chiese poi, dove è numero competente di Sacerdoti, e capacità di luogo, si permette fare la Processione col Santissimo dentro però alla medesima Chiesa, e questa si faccia almeno dalla Metropolitana, e da quella, che finirà il Giro, nel qual caso finita la Messa Cantata, prese da' Ministri Sacri le Tonacelle bianche senza Manipoli, bisognando variarle, e dal Celebrante il Piviale con le solite genuflessioni, come sopra, e messo l'Incenso in due Turiboli, ed incensato col primo il Santissimo, si porrà il Velo bianco sopra le spalle del Celebrante da un' Accolito con l'ajuto de' Ministri, e il Diacono si rizzerà, e fatta la genuflessione in mezzo dell' Altare, piglierà il Santissimo in piedi, porgendolo al Sacerdote genuflesso, e intonando in quel mentre i Cantori il *Pange lingua*, da cantarsi con pausa proporzionata, si darà principio alla Processione dalla parte dell' Evangelio, per tornare da quella dell' Epistola. Riportato il Santissimo all' Altare, il quale lo porgerà il Sacerdote

in piedi

in piedi al Diacono genuflesso sulla Predella, che lo poserà sulla Mensa, e deposto il Velo umerale, e incensatolo, il medesimo Diacono porterà il Santissimo al suo luogo sul Trono alla pubblica Adorazione, sonandosi frattanto l'Organo, e allora si canterà il *Tantum ergo, &c.* e a suo tempo da' Cantori il ℣. *Panem de Cælo*, al quale s' aggiunga l'*Alleluia* nel Tempo Pasquale, e in tutta l'Ottava del Corpus Domini, e dal Celebrante l'Orazione: e dipoi le Litanie, come sopra.

In tal Processione s' usi sempre Baldacchino bianco, portato dalle Persone più degne, con Torcetti, e Lumi in numero sufficiente, e si osservino tutte le cose prescritte dagli Autori nella Processione solenne del Corpus Domini.

In tutto il tempo delle Quarantore assistino di continuo due Sacerdoti con le Cotte, e Stole, benchè siano Regolari, a piedi degli scalini dell' Altare, orando incessantemente tanto di giorno, che di notte, con cambiarsi ad ogni ora, e nelle Compagnie de' Secolari, sebbene v' assisteranno d' ora in ora due, o più Confratri vestiti delle loro Cappe, con istar sempre in ginocchioni con molta reverenza, per dar buon' esempio a quelli, che vengono all' Orazione, e orando con voce bassa, per non impedire gli altri, ad ogni modo vi sia sempre pronto almeno un Sacerdote, e un Cherico, per provvedere a quello potesse occorrere, e l'istesso s' osservi nelle Chiese di Monache, benchè le medesime Religiose stiano a vicenda continuamente in orazione.

Si tenga in Sagrestia di ciascun luogo un Orivolo a polvere, per avvisare a tempo la muta de' Sacerdoti, e Confratri per assistere la loro ora, e sarebbe anco lodevole dar segno ad ogni ora colla Campana minore della Chiesa, tanto di giorno, come di notte.

Niun Secolare, benchè vestito con Sacco di qualsivoglia Compagnia, ardisca d'andare d'intorno all'Altare per aggiustare Lumi, o far altro, che occorra, ma dovrà essere un Sacerdote, o almeno un Cherico con Cotta, colla quale, sopra il proprio Abito, dovranno comparire anco i Regolari tutti. Avvertiamo di più, che ogni persona di qualsivoglia condizione, o Ordine, per Decreto della Sacra Congregazione de' Riti 19. Aug. 1651. avanti il Santissimo Sagramento esposto, accostandosi, o partendosi da esso, deve fare la genuflessione con ambe le ginocchia piegate.

In ordine poi alla persona del Sacerdote, che celebra la Messa privata nelle Chiese, che hanno l' Esposizione delle Quarantore, s' insinua essevi Decreto della medesima Sac. Congreg. 6. Sept. 1638.

che mentre passa avanti l'Altare, in cui sta esposto il Sagramento, dopo fatta l'adorazione colla genuflessione scoperto il capo, alzandosi lo ricopra.

Nel tempo della predetta Orazione, o in altre Esposizioni, dovendosi fare, secondo le Licenze ottenute, qualche Predica, o breve Discorso, il Predicatore stia sempre col capo scoperto, e in piedi al possibile, non approvandosi il coprire con Velo l'Ostia Sacra, essendo, come dice il *Bauldrì par.* 1. *cap.* 10. *n.* 14. contro la Rubrica.

Si proibisce espressamente tanto agli Uomini, che alle Donne di qualsivoglia condizione, e sotto qualunque pretesto, l'entrare nel Presbiterio, o dentro i Balaustri dell'Altare, dove sia esposto il Santissimo, convenendo, che detto luogo resti del tutto libero per i Sacerdoti, e Confratri destinati per assistere all'Orazione, e questo s'osservi in qualsivoglia esposizione, che si faccia anco per breve tempo, con legittima facoltà, in qualunque altra occasione.

Celebrandosi le Messe agli Altari, che sono in vista di quello, dove è esposto il Santissimo, o vicino a quello, i Cherici, che servono, non suonino il Campanello al *Sanctus*, e all'Elevazione, per non disturbare quelli, che stanno attualmente intenti all'adorazione del medesimo Sagramento,

Le Chiese, dove sarà l'Orazione delle Quarantore, doveranno la sera stare aperte, fintanto vi sarà il Popolo per orare; ma perchè non può darsi in ciò un'ora determinata, ci rimettiamo alla devota prudenza de' Sagrestani, i quali anco di notte potranno permettere l'ingresso agli Uomini; non lo permettendo in modo alcuno alle Donne, dopo che sarà passata la mezz'ora di notte.

Non si tengano in Chiesa Bacili, o Cassette per le Limosine, nè vadano Cherici, Confratri, o altri accattando per Chiesa; e molto meno i Poveri, i quali doveranno stare alquanto fuor della Porta della Chiesa; e sia cura de' Superiori, e Sagrestani di tener persone, che assistino alle Porte, per evitare in ogni modo così grande inconveniente.

La mattina, che si doverà terminare l'Orazione delle Quarantore, avanti che si cominci la Messa, si suonino le Campane solennemente, come sopra; avvertendo però, che non si termini tal funzione prima che sia passata la mezz'ora dopo il suono dell'Ave Maria di Mezzo giorno, come si è detto di sopra.

Finita la Messa, e con le dovute ceremonie, e genuflessioni preso dal Sacerdote in cornu Epistolæ il Piviale bianco, e tornato nel mezzo dell'Altare, s'inginocchierà sulla Predella del medesimo, con i Ministri al suo luogo: Allora s'intoneranno da' Cantori le Litanie,

le quali

le quali finite colle sue Preci, e Orazioni, senza dire il ℣. *Fidelium Animæ*, il Sacerdote, messo l'Incenso nel Turibolo, incenserà al solito il Santissimo; e quello incensato, s'intonerà il *Pange lingua*, e il Diacono, o altro Sacerdote calerà il Santissimo in tempo, che sia sull'Altare, quando si canta il *Tantum ergo*, e detta in fine dal Sacerdote l'Orazione, riceverà genuflesso il Velo sulle spalle, e rizzandosi, e salendo all'Altare, volterà l'Ostensorio, pigliandolo colle mani velate, e voltandosi al Popolo dalla parte dell'Epistola, darà ad esso col Santissimo la Benedizione, con terminare in posarlo sull'Altare il circolo dalla banda del Vangelo, facendo unico genu innanzi, e dopo la genuflessione. Dipoi genuflesso deporrà il Velo, e starà quivi finchè dal Diacono, o altro Sacerdote sia riposto il Santissimo nel Ciborio quivi, o fisso, o amovibile per tal' effetto, dentro del quale doverebbe essere una Pisside per collocarvelo, mentre però il Ciborio non sia così capace, che comodamente capisca l'Ostensorio. Osservando il Diacono nel riporlo, che, se è capace dell'Ostensorio, si devono fare due sole genuflessioni, cioè, prima di pigliarlo, e avanti di serrare il Ciborio: Se poi questo non fusse capace, se ne faranno quattro; una salito che sarà, l'altra dopo avere aperto il Ciborio, la Pisside, e i Cristalli dell'Ostensorio, la terza dopo aver preso il Sagramento, e postolo in detta Pisside prima di serrarla, e l'ultima prima di serrare detto Ciborio.

Dove poi si doverà fare la Processione, terminate le Litanie colle sue Preci, e Orazioni, ed incensato, e appresso calato, e posato il Santissimo sull'Altare, e messo il Velo alle spalle del Sacerdote, si porgerà dal Diacono il Santissimo in mano all'istesso, nel medesimo modo, che sopra, e sonandosi frattanto l'Organo, e intonando i Cantori l'Inno, si comincerà la Processione; osservandosi in essa quanto si è detto in quella dell'Esposizione, e in fine riposto sull'Altare il Santissimo, rimesso l'Incenso, e incensatolo, si dica il *Tantum ergo, &c.* e detta che averà il Sacerdote l'Orazione, darà la Benedizione.

Non ardisca alcun Rettore, Curato, o Sagrestano, tanto Secolare, che Regolare, fuori dell'ordine assegnato delle Quarantore, d'esporre, o fare esporre il Santissimo Sagramento, sotto qualsivoglia pretesto, o consuetudine, nè per cause gravi, o per Infermi, senza espressa Licenza sottoscritta, o da Noi, o dal Nostro Vicario, con osservare il tempo, che doverà durare l'Esposizione, da assegnarsi nelle suddette Licenze, e non altrimenti.

Nell'Esposizioni poi private in causa d'Infermi non s'esponga il Sagramento fuori del Tabernacolo, ma si ponga alla bocca del me-

desimo, o la Pisside coperta di Velo bianco, o un piccolo Ostensorio coperto ancor' esso in maniera, che non si possa vedere l'Ostia Sagra, per Decreto della Sac. Congr. de' Riti 27. Maggio 1603., come nel Sinodo Fiorentino del 1637.

Tutti i sopraddetti Ordini devono inviolabilmente osservarsi, con tutto quello di più potesse occorrere alla giornata al Nostro Deputato, sotto gravi pene, da imporsi a Nostro arbitrio.

TOMMASO ARCIVESCOVO FIOR.

Decretum Sac. Rituum Congreg., quo prohibentur Missæ Votivæ infra Octavam Sanctissimi Corporis Christi.

EMinentissimi Sac. Rituum Congreg. Præpositi, ob summam, ac debitam venerationem, qua Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum prosequuntur, & ad augendum ejus cultum in toto Terrarum Orbe, censuerunt prohibendum esse, ne in posterum infrà Octavam Sanctissimi Corporis Christi, Missæ Votivæ quæcumque, vel pro Defunctis celebrentur, si Sanctiss. placuerit. Hac die 21. Junii 1670.

Et factâ de prædictis Sanctissimo Relatione per me Secretarium, Sanctitas Sua sensum ejusdem Sac. Congregationis approbavit, & præfatum Decretum edi mandavit, eâdem die ejusdem Mensis, & Anni 1670.

Decretum S. Congregationis de non admittendis Armenis ad Sacramenta sine testimonialibus emissæ Professionis Fidei.

Illustriss. e Reverendiss. Signore.

SI è risoluto in questa Sac. Congregazione, con l'approvazione di Sua Beatitudine, che si proibisca a' Sacerdoti Latini, ed a chi altro bisogna, d'amministrare i Sagramenti a quelli Armeni, i quali non giustificheranno in autentica forma d'aver fatta la professione della Fede. Questa determinazione dovrà V. S. premere con i modi, che le suggerirà il proprio zelo, e la propria prudenza, di farla puntualmente esequire ne' Luoghi di cotesta sua Nunziatura, con dar poi avviso di quanto avrà operato; ed il Signore la feliciti.

Roma 25. Maggio 1669.

Di V. S. *Come Fratello Affezionatiss.*

Il Card. Barberino.

Ab extra.

All' Illustriss. e Reverendiss. Sig. Monsig. Pallavicino Arcivescovo d' Efeso Nuncio Apostolico. *Fiorenza.*

CA-

CAPUT V.

De Sanctissimo Missæ Sacrificio.

Confirmatio Decretorum S. R. E. Cardinalium Conc. Trid. Interpretum super Celebratione Missarum, etiam cum Declarationibus, & innovatione Decretorum ab ead. S. Congr. authoritate fel. record. Urbani PP. VIII. desuper aliàs factorum; unà cum Additionibus Innoc. PP. XII.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

NUper à Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S.R.E. Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, prodierunt Decreta tenoris infrascripti, videlicet.

Aliàs super celebratione Missarum, ac prohibitione illas moderandi, seu reducendi, absque Sedis Apostolicæ licentia, necnon super earumdem oneribus perpetuis suscipiendis, & Religiosorum numero, ultra redditus, & consuetas eleemosynas Locorum Regularium, non habendo, emanarunt ab hac Sac. Congr. S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, auctoritate per fel. record. Urbanum Papam VIII. illi specialiter attributâ, quamplura Decreta tenoris sequentis.

Cùm sæpè contingat in quibusdam Ecclesiis tàm magnum Missarum celebrandarum numerum, ex variis Defunctorum relictis, aut piorum eleemosynis impositum esse, ut illis pro singulis diebus præscriptis nequeat satisfieri, & tamen nova onera Missarum in dies suscipiantur; indeque fiat, ut depereant piæ testantium voluntates, obstricta Benefactoribus fides violetur, Defunctorum animæ suffragiis priventur, Ecclesiis debitus subtrahatur cultus, ac Christifideles, gravi scandalo affecti, plerumque à similibus charitatis operibus retrahantur. Cùmque his malis maximum inter cetera fomentum præbeat, aut quòd ii, qui Missas supra vires celebrandas suscipiunt, sperent illas brevi ad pauciorem numerum à Superioribus reductum iri; aut quòd Ecclesiis, sorte pecuniarium assumptâ, plerumque nuda remaneant onera Missarum, absque ullo emolumento, aut quòd eleemosyna pro illis celebrandis sit adeo tenuis, ut non facilè inveniantur, qui velint huic se muneri subiicere, & redditus Ecclesiæ, aut Monasterii adeo exigui, ut Sacerdos pro necessaria sua sustentatione, novis se oneribus obstringere compellatur. Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, animadvertens

factu-

facturam se rem Deo gratissimam, charitatique, ac justitiæ maximè consentaneam, si pro viribus satagat hunc teterrimum abusum è Christiana Republica convellere, atque eradicare; Sanctiss. D. N. Urbani Divinâ Providentiâ Papæ VIII. auctoritate sibi specialiter attributâ, infrascripta Decreta edidit.

Ac primò districtè prohibet, atque interdicit, ne Episcopi in Diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquomodo, reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis, sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis, ad Apostolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perspectâ, id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur; alioquin reductiones, moderationes, & commutationes hujusmodi, si quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omninò nullas, atque inanes decernit.

Deindè, ubi pro pluribus Missis, etiam ejusdem qualitatis celebrandis, stipendia, quantumcumque incongrua, & exigua, sive ab una, sive à pluribus personis collata fuerunt, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Monasteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac Locis Piis quibuscumque, tàm Secularibus, quàm Regularibus; Sacra Congregatio sub obtestatione Divini judicii mandat, ac præcipit, ut absolutè tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, itaùt alioquin ii, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant; quinimmò graviter peccent, & ad restitutionem teneantur.

Id verò ut deinceps observetur exactiùs, Sac. Congregatio eâdem auctoritate revocat privilegia, & indulta omnia quibusvis Personis, Ecclesiis, ac Locis Piis, tàm Secularibus, quàm Regularibus cujuscumque Ordinis, Congregationis, & Instituti, quamcumque ob caussam concessa, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seù orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

Ac similiter, omne damnabile lucrum ab Ecclesia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna, ne eamdem Missam alteri, parte ejusdem eleemosynæ sibi retentâ, celebrandam committat.

Prætereà, ne in Ecclesiis, in quibus onera Missarum in perpetuum imposita sunt, Sacerdotes in eis, ut par est, adimplendis eò tepidiores, ac segniores reddantur, quòd onera hujusmodi cum nulla, aut

aut parva sint utilitate conjuncta: statuit, atque decernit, ut pecuniæ, ac Bona mobilia Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monasteriis, Conventibus, ac locis omnibus, tàm Secularibus, quàm Regularibus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquirenda, cum onere perpetuo Missarum celebrandarum, ab iis, ad quos pertinet, sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ, ipso facto incurrenda à die realis acquisitionis, statim deponi debeant penès Ædem Sacram, vel personam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, seu illorum pretium quamprimum investiendi in Bonis immobilibus fructiferis, cum expressa, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur.

Ac si eadem Bona immobilia auctoritate Apostolicâ deinceps alienari contigerit, eorumdem pretium, sub eadem pœna, ut supra, deponi, atque in aliis Bonis stabilibus itidem fructiferis, cum ejusdem oneris repetitione, atque annexione converti debeat.

Ad hæc Sac. Congregatio quibusvis Capitulis, Collegiis, Societatibus, & Congregationibus, necnon omnibus, & singulis Ecclesiarum, ac Piorum Locorum, tàm Secularium, quàm Regularium Superioribus, vel aliis, ad quos pertinet, districtè prohibet, ne in posterum onera perpetua suscipiant Missarum celebrandarum; Seculares quidem sine Episcopi, vel ejus Generalis Vicarii, Regulares verò sine Generalis, vel Provincialis consensu, & licentia, in scriptis, & gratis concedenda: alioquin Secularis, qui hujus prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesiæ interdictus sit eo ipso; Regularis verò pœnam privationis omnium Officiorum, quæ tunc obtinebat, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cetero obtinenda, vocisque activæ, ac passivæ absque alia declaratione incurrat.

Eleemosynas verò manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis, ita demum iidem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut nova quoque onera suscipere valeant; alioquin omninò abstineant ab hujusmodi eleemosynis, etiam spontè oblatis, in futurum recipiendis, & capsulas auferant ab Ecclesiis, cum inscriptione illa: ELEEMOSYNÆ PRO MISSIS, vel alia simili, sub iisdem pœnis ipso facto incurrendis, ne Fideles hac ratione frustrentur.

Episcopus verò, seu ejus Vicarius, aut Generalis, vel Provincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requisiti, in singulis casibus diligenter inquirant de singulis Missarum celebrandarum obligationibus, cuique Ecclesiæ, Monasterio, aut Loco Pio incumbentibus; nec antea assensum hujusmodi, aut licentiam præbeant,

beant, quàm eis legitimè constiterit illius Sacerdotes, tàm novo oneri suscipiendo, quàm antiquis jam susceptis satisfacere posse; præcipuamque rationem habeant, ut redditus, qui Ecclesiis, & Locis Piis relinquuntur, omninò respondeant oneribus adjunctis, secundum morem cujusque Civitatis, vel Provinciæ, intelligantque, si in re tanti momenti desides, aut negligentes fuerint, in novissimo die se hujus prætermissi muneris rationem esse reddituros.

Postremò Illustrissimi Patres, non sine gravi animi dolore intelligentes, mala fere omnia, quæ regularem disciplinam evertunt, ac præcipuè nimiam hanc facilitatem fovent in oneribus Missarum supra vires suscipiendis, veluti ex infecta radice, pullulare ex majori Regularium numero, quàm ferant redditus, & eleemosynæ cujusque Monasterii; inhærentes Summorum Pontificum, ac Sac. Tridentini Concilii Decretis, hac de re editis, Sanctiss. Domini Nostri auctoritate præcipiunt, ac mandant omnibus, & singulis Generalibus, Provincialibus, Commissariis, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicariis, & quibuscumque aliis Superioribus Monasteriorum, Conventuum, ac Domorum Regularium, bona immobilia possidentium, vel non possidentium, cujuscumque Ordinis, Congregationis, & Instituti, existentium intra fines Italiæ, & Insularum adiacentium, ut singuli, ad quos pertinet, in qualibet Provincia adhibitis duobus, aut tribus Regularibus sui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum usu peritioribus, Bona immobilia, census, redditus, & proventus omnes, consuetas item eleemosynas, & obventiones, tàm communes Monasteriorum, Conventuum, & Domorum ejusdem Provinciæ, quàm etiam singularibus personis Religiosis assignatas, seu permissas, in communem usum deinceps conferendas, decem annorum immediatè præcedentium habitâ ratione, diligenter, & maturè recognoscant, iis omnibus detractis, quæ reparationes, præstationes, grandines, sterilitates, aliave cujuslibet generis onera consueverunt absorbere.

Eaque omnia scripto fideliter exarata, idem Superior, cujus interest, in proximo Capitulo, seu Congregatione Generali, vel Provinciali coram tribus Judicibus, ab ipsomet Capitulo, seu Congregatione deligendis, proponat, qui computatis hujusmodi redditibus, eleemosynis, & obventionibus universis, & oneribus, ut supra, detractis, sedulò examinent, quot Religiosi homines, connumeratis etiam laicis, aliisque necessariis servientibus in unoquoque Monasterio, Conventu, & Domo Regulari, juxtà regionis, & proprii instituti morem, victum, & vestitum, & medicinalia in communi habentes,

com-

competenter valeant sustentari. Tùm eorumdem Bonorum, redditUUM, eleemosynarum, & onerum præcisam notam ipsimet Capitulo, seu Congregationi exhibeant, ut in illo diligenter omnibus discussis, cujusque Familiæ, Monasterii, Conventus, ac Domus Regularis, in singula quaque Provincia, certus earum tantùm personarum numerus Patrum Capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemosynis, & obventionibus, ut superiùs, sufficienter ali possint.

Ne verò Superiores, qui id præstare debent, seriùs, aut remissiùs, quàm par est, suo muneri satisfaciant; mandat Sacra Congregatio, ut infra annum, post proximum Capitulum Generale, vel Provinciale computandum, omnia hoc de genere capitulariter gesta, in authenticam formam redacta, ad Sacram ipsam Congregationem Concilii singuli mittant.

Numerumque Familiæ, singulorumque Conventuum, Monasteriorum, & Domorum hujusmodi Regularium, Capituli, seu Congregationis Generalis, vel Provincialis sententiâ, & auctoritate præfinitum, iidem Superiores, tàm Generales, & Provinciales omnes, quàm locales perpetuò servare omninò teneantur, nec possint illum quoquomodo augere, etiam prætextu augmenti reddituum, absque Sacræ ipsius Congregationis licentia. Superiores autem huiusmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præstiterint, vel numerum, ut supra, præscriptum quovis modo augere præsumpserint, privationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebant, vocisque activæ, ac passivæ, & ad omnia suæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam poenam eo ipso incurrere, atque aliis etiam gravioribus à Sede Apostolica infligendis poenis Sacra Congregatio subiacere voluit, & declaravit.

Deinceps verò Monasterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seu Regularium nullibi recipiatur, nisi, præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi Locis duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, ac consuetis eleemosynis, detractis omnibus, ut supra, detrahendis, competenter sustentari valeant, ad præscriptum Decreti fel. record. Gregorii XV. hac de re editi; alioquin Monasteria, & Loca hujusmodi post hac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, ut supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii Loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ jurisdictioni subjecta esse intelligantur.

Porrò, ne ullo unquam tempore hæc in oblivionem, seu desuetudinem abeant, Superiores locales cujusque Monasterii, Conven-

tus, ac Domus Regularis curare, atque efficere teneantur sub pœna privationis officii, vocisque activæ, & passivæ, ipso facto incurrenda, ut in perpetuum sexto quoque Mense, idest Feriâ secundâ post primam Dominicam Adventus, & Feriâ sextâ post Octavam Corporis Christi, præsentes Ordinationes in publica Mensa perlegantur.

Omnibus, tàm Ecclesiasticis personis, cujuscumque sint Ordinis, conditionis, & gradus, quàm Laicis, quocumque honore, & potestate præditis, præsentia Decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitus interdictâ.

Non obstantibus, quoad suprascripta omnia, & singula in præsentibus Decretis contenta, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis in favorem quorumcumque personarum, atque Ordinum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Joannis Jerosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujuslibet alterius Instituti, etiam necessariò, & in individuò exprimendi, Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Hospitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque, tàm Secularium, quàm Regularium Locorum, necnon illorum etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari Magno, seu Bullâ aureâ, aut aliàs nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, præsentibus pro expressis habens, quibus quoad ea, quæ præsentibus adversantur, illis aliàs in suo robore permansuris, Sacra Congregatio Sanctitatis Suæ auctoritate specialiter, & expressè derogat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Et, ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, voluit eadem Sacra Congregatio, ut præsentes ordinationes in valvis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de

Urbe,

Urbe, ac in acie Campi Floræ, ut moris est, affixæ, omnes, ad quos pertinet, ita arctent, & afficiant, ac si unicuique personaliter intimatæ fuissent.

Utque earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & Sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ die 21. Junii 1625.

Cosmus Card. de Torres.

Prosper Fagnanus Sac. Congr. Secr.

EXcitatis autem super præmissorum Decretorum intelligentia, seu interpretatione infrascriptis dubiis, prodierunt à memorata Congregatione, simili auctoritate illi à præfato Urbano Papa VIII. specialiter attributâ responsiones, seu declarationes inferiùs apponendæ.

Super primò Sac. Congregat. Decreto de Celebratione Missarum, quo prohibetur, ne Episcopi in Diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquomodo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis.

Quæritur, quid, si legatum sit ita tenue, ut non sit, qui velit onus illi injunctum subire, & si recurrendum sit ad Sedem Apostolicam pro moderatione oneris, totum, aut fere totum insumendum sit pro expensis ad id necessariis?

Et quid, si permittatur Episcopo in fundatione, ut possit hujusmodi onera moderari?

Secundò, super secundo ejusdem Congregationis Decreto, quo cavetur, ut celebrentur tot Missæ, quot ad rationem tributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa (PRÆSCRIPTÆ FUERINT) intelligenda sint de præscriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario.

Tertiò, an, cùm Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam, juxtà qualitatem loci, personarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes stipendium minus congruo, teneantur Missas illis ab offerente præscriptas celebrare?

Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Missas celebrare ratione Beneficii, seu Capellæ, Legati, aut Salarii, possint etiam manualem eleemosynam pro Missis Votivis, aut Defunctorum recipere, & unico Missæ Sacrificio utrique oneri satisfacere?

Quintò, posito, quòd Testator relinquat, ut celebrentur pro ejus Anima centum Missæ, absque ulla præscriptione eleemosynæ.

Quæritur, an liberum sit hæredibus, eleemosynam sibi benè visam præscribere, an verò eadem eleemosyna præscribenda sit ab Ordinario?

Sextò, super tertio Congregationis Decreto, in quo eadem Congregatio revocat privilegia, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

Quæritur, an verba (IN FUTURUM SUSCIPIENDIS) intelligenda sint de oneribus suscipiendis post Privilegium?

Septimò, super quartò ejusdem Congregationis Decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui suscepit Missam celebrandam cum certa eleemosyna, ne eamdem Missam alteri, parte ejusdem eleemosynæ sibi retentâ, celebrandam committat.

Quæritur, an permittendum sit administratoribus Ecclesiarum, ut retineant aliquam eleemosynarum portionem pro expensis manutentionis Ecclesiæ, Altarium, inservientium, paramentorum, luminum, vini, hostiæ, & similium?

Octavò, an hoc Decretum habeat locum in Beneficiis, quæ conferuntur in titulum, idest, an Rector Beneficii, qui potest per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare stipendium ad rationem reddituum Beneficii?

Nonò, an Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemosyna major solitâ pro celebratione Missæ, debeant dare eamdem integram eleemosynam iis, quibus Missas celebrandas committunt; an verò satis sit, ut dent Celebrantibus eleemosynam consuetam?

Decimò, super quintò ejusdem Congregationis Decreto, quo inter cetera statuitur in hæc verba: Eleemosynas verò manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis, ita demum iidem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut nova quoque onera obire valeant; alioquin omninò abstineant ab hujusmodi eleemosynis, etiam spontè oblatis, in futurum recipiendis, & capsulas auferant, &c.

Quæritur, an hoc Decretum prohibeat absolutè, quo minùs accipiant novas eleemosynas ii, qui acceptis non satisfecerunt; & quid, si congruo tempore possint omnibus satisfacere?

Undecimò, quid, si offerens eleemosynas, audito impedimento, consentiat, ut Sacedos Missas celebret, cùm primùm poterit?

Duo-

Duodecimò, an pœna interdicti, & aliæ appositæ in eodem Decreto afficiant tàm eos, qui accipiunt eleemosynas contra formam ibi præscriptam, quàm eos, qui non auferunt capsulas ab Ecclesiis, ut ibidem præcipitur?

Decimotertiò, an in hoc Decreto comprehendantur illæ capsulæ, quæ apponi solent in Ecclesiis in die Commemorationis Omnium Sanctorum, & vulgo dicuntur (CASSE DE' MORTI?)

Decimoquartò, an administratores Ecclesiæ magnæ devotionis, & concursus possint eleemosynas pro Missis celebrandis accipere, si iisdem Missis, nonnisi post longum tempus, satisfacere valeant, ne aliàs cultus Ecclesiæ, & devotio, ac concursus Fidelium, ut ajunt, minuantur?

Decimoquintò, quia prohibitio dicti Decreti videtur aliquibus directa solis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Congregationibus, necnon omnibus, & singulis Ecclesiarum, & Piorum Locorum, tàm Secularium, quàm Regularium Superioribus, de quibus fit expressa mentio, non autem privatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur sub clausula generali, (& aliis, ad quos pertinet) supplicatur pro opportuna declaratione.

Decimosextò, super septimò ejusdem Sacræ Congregationis Decreto, quo cavetur, ut in singulis Monasteriis Religiosorum præfigatur numerus, qui ex consuetis redditibus, aut eleemosynis commodè possit sustentari.

Quæritur, an, ubi hæc præfixio facta jam fuit in vim similis Decreti San. Mem. Pauli V. absque tamen computatione redditum cujusque Religiosi, sit denuò facienda, necne?

Decimosextò; an Novitii ad Habitum Regularem admissi, possint admitti ad Professionem in Monasteriis, in quibus, habitâ, ut supra, præfixione numeri, commodè ali non possunt?

Decimoctavò, super ultimò, quo cavetur, ut nullibi recipiantur Conventus Regularium, nisi, præter alia ad id requisita, duodecim saltem Fratres in eis degere, & competenter sustentari valeant, itaùt alioquin subsint jurisdictioni Ordinarij.

Quæritur, an hoc Decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrationem Missarum, comprehendat eas Religiones, quæ non consueverunt onera Missarum recipere, ut sunt Religiones Capuccinorum, ac Societatis Jesu?

Ultimò, an idem Decretum, ubi disponit, ut nullibi recipiantur Monasteria, nisi, &c. habeat locum in Italia dumtaxat, ad quam est restrictum Decretum proximè antecedens, an verò etiam extra Italiam.

Decla-

Declarationes, ſeu reſponſiones ad ſupradicta Dubia.

SAcra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, auctoritate ſibi à Sanctiſſimo Domino Noſtro attributâ, ad ſingula Dubia ſuperiùs propoſita ad hunc modum reſpondit, videlicet.

Ad primum, etſi legatum ſit adeo tenue, nihilominus pro reductione oneris, ut ſupra impoſiti ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ abſque ulla impenſa id ſtatuet, quod magis in Domino è re eſſe judicaverit. Veruntamen, ſi in ipſa Beneficii erectione expreſsè cautum fuerit, ut liceat Epiſcopo injunctum onus reducere, ac moderari, legem hanc fundationis, quàm Decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſervandam.

Ad ſecundum, eſſe intelligenda de præſcriptione facta ab eo, qui eleemoſynam tribuit, non autem ab Ordinario: Quòd ſi tribuens eleemoſynam numerum Miſſarum celebrandarum non præſcripſerit, tunc tot Miſſas celebrari debere, quot præſcripſerit Ordinarius, ſecundùm morem Civitatis, vel Provinciæ.

Ad tertium, teneri.

Ad quartum, Sacerdotes, quibus diebus tenentur Miſſas celebrare ratione Beneficii, ſeu Capellæ, Legati, aut Salarii, ſi eleemoſynas pro aliis etiam Miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem Miſſa utrique obligationi ſatisfacere.

Ad quintum, cenſuit, ubi nullam certam eleemoſynam Teſtator reliquit, eſſe ab Epiſcopo præſcribendam eleemoſynam congruam, quæ reſpondeat oneribus Miſſarum celebrandarum, ſecundùm morem Civitatis, vel Provinciæ.

Ad Sextum, ita eſſe intelligenda.

Ad ſeptimum reſpondit, permittendum non eſſe, ut Eccleſiæ, ac Loca Pia, ſeu illorum adminiſtratores, ex eleemoſynis Miſſarum celebrandarum ullam, utcumque minimam, portionem retineant, ratione expenſarum, quas ſubeunt in Miſſarum celebratione, niſi cùm Eccleſiæ, & Loca Pia alios non habent redditus, quos in uſum earumdem expenſarum erogare licitè poſſint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expenſarum, quæ pro ipſomet tantùm Miſſæ Sacrificio neceſſariò ſunt ſubeundæ, & nihilominus eo etiam caſu curandum eſse, ut ex pecuniis, quæ ſuperſunt, expenſis, ut ſupra, deductis, abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot præſcriptæ fuerint ab offerentibus eleemoſynas.

Ad octavum, non habere locum; ſed ſatis eſſe, ut Rector Beneficii, qui

qui poteſt Miſsam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemoſynam congruam, ſecundùm morem Civitatis, vel Provinciæ, niſi in fundatione ipſius Beneficii aliud cautum fuerit.

Ad nonum, debere abſolutè integram eleemoſynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem ſibi retinere poſse.

Ad decimum reſpondit, non prohibere abſolutè; ac propterea, & ſi oneribus jam ſuſceptis non ſatisfecerint, poſſe tamen nova etiam onera ſuſcipere Miſſarum celebrandarum, dummodo infra modicum tempus poſſint omnibus ſatisfacere.

Ad undecimum, quamvis onera ſuſcepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, ſi tamen tribuens eleemoſynam pro aliarum Miſſarum celebratione id ſciat, & conſentiat, ut illæ tunc demum celebrentur, cùm ſuſceptis oneribus ſatisfactum fuerit, Decretum non prohibere, quò minùs eo caſu eleemoſyna accipiatur pro iiſdem Miſſis, juxtà Benefactoris conſenſum celebrandis.

Ad duodecimum, has pœnas non habere locum, niſi in ſuſcepturis onera perpetua Miſſarum celebrandarum, ſine licentia Epiſcopi, vel ejus Generalis Vicarii, aut Generalis, vel Provincialis.

Ad decimumtertium, comprehendi.

Ad decimumquartum, non poſſe, niſi de conſenſu eorum, qui eleemoſynas tribuunt, ut ſupra, in reſponſione ad undecimum.

Ad decimumquintum, comprehendi etiam privatos Sacerdotes.

Ad decimumſextum, numeri præfixionem eſſe iterum faciendam, ſervatâ formâ ultimi Decreti hac de re editi.

Ad decimumſeptimum, eſſe admittendos ad profeſſionem, ſi aliàs habiles exiſtant, ac deinde in aliquo alio Monaſterio ejuſdem Religionis eſſe collocandos, ubi commodè ali poſſint.

Ad decimumoctavum, cenſuit comprehendere.

Ad ultimum, habere locum extra Italiam.

Coſmus Card. de Torres.

Proſper Fagnanus Sac. Congr. Secr.

CUm autem ſuper præmiſſis diverſi irrepſerint abuſus, illorumque occaſione quamplures querelæ, & recurſus ad Apoſtolicam Sedem pervenerint; cupiens eadem Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, hujuſmodi deteſtabiles abuſus è Chriſtiana Republica pro viribus evellere, ac opportunè providere, ut, ſublatis fraudibus, ac emendatâ negligentiâ, piæ diſponentium, ſeu Benefactorum voluntati fides illibata ſervetur, Defunctorum Animabus integra, & prompta præſtentur ſuffragia, itidemque

Deo

Deo Major Gloria, & Ecclesiis præstantior cultus reddatur; prævià auctoritate per SS. D. N. Innocentium Divinâ Providentiâ PP. XII. ei specialiter attributâ; infrascripta Decreta, priùs in particulari nonnullorum ex præfatis Cardinalibus per Sanctitatem Suam deputata, & posteà in generali hujusmodi Cardinalium Congregatione maturè, & accuratè discussa, recognita, & examinata edidit.

In primis, præinserta Decreta cum præmissis illorum declarationibus plenissimè, & amplissimè approbat, confirmat, & innovat, omniaque, & singula ibidem contenta, & expressa iterum omni meliori modo decernit, statuit, ac ab omnibus, & singulis, etiam speciali, & individuali notâ, seu expressione dignis, penitus observari, & omnimodæ executioni demandari decernit, sancit, & præcipit.

Insuper, ut in re tanti momenti consultiùs, ac majori, ut par est, circumspectione procedatur; si qui forsan fuerint, vel sint, qui suis pravis, & erroneis intentionibus, seu opinionibus blandiri volentes, Missarum celebrationem omittunt, sub malitiosa, vel irrationabili spe earumdem condonationem, vel reductionem à Sede Apostolica, vel compositionem à Reverenda Fabrica S. Petri de Urbe obtinendi; Congregatio præfata, tùm eosdem, tùm quoscumque alios, qui posthac in adeo detestabiles abusus ausi fuerint offendere, certiores fieri, & monitos esse voluit, præfatas condonationes, & reductiones ab eadem Sede, nonnisi ex rationabili caussa, seu æqua commiseratione; compositiones verò à dicta Fabrica, utente suis facultatibus, & privilegiis, nonnisi ex caussa pariter rationabili, & cum clausulis opportunis, præsertim cùm illa, (dummodo malitiosè non omiserint animo habendi compositionem, aliàs gratia nullo modo suffragetur) admitti consuevisse, & solere; quapropter, ut locus omnis in posterum hisce prætextibus præcludatur, memorata Congregatio tales intentiones, opiniones, seu spes, ac eleemosynarum, sive in toto, sive in parte versiones in alium, quàm præfatarum Missarum usum, seu satisfactionem, & quascumque alias directas, vel indirectas, immediatas, vel mediatas contraventiones, seu circumventiones declarat prorsus irrationabiles, injustas, & illicitas, illasque omninò reprobat, damnat, & interdicit.

Cùmque hujusmodi absurda ex eo plerumque proveniant, quòd onera Missarum supra vires suscipiantur; caveant omnes, & singuli Rectores, Superiores, & Ministri quarumcumque, tùm Secularium, tùm Regularium Ecclesiarum, seu illarum Capitula, ne onera, seu Missas, tùm perpetuas, tùm temporales, tùm etiam manuales, quarum satisfactioni impares fuerint, quoquomodo suscipiant;

atque id ipsum, quoad fieri poterit, pateat, teneantur iidem conficere, semperque in loco magis patenti, & obvio retinere tabellam onerum perpetuorum, & temporalium, literis perspicuis, & intelligibilibus descriptorum, quorum implemento, si moraliter, & intra præscriptum, seu breve tempus satisfacere non posse, seu illa dumtaxat, & non ulteriora adimplere posse crediderint, seu credere debuerint, alias Missas, sive perpetuas, sive temporales, sive manuales, per se, vel per interpositas personas quoquomodo recipere, seu acceptare omninò desistant, seu abstineant; & ulteriùs tali casu in eadem tabella similiter exprimant, sese propterea aliis Missis acceptandis, & celebrandis impares esse.

Iidemque teneantur pariter in Sacrario duos Libros retinere, ac in eorum altero singula onera perpetua, & temporalia, in altero autem Missas manuales, & tàm illorum, quàm istarum adimplementum, & eleemosynas distinctè, & diligenter annotare, & annotandas, seu annotanda curare, singulisque annis de supradictis adimplementis, eleemosynis, & oneribus pariter exactam rationem suis Superioribus reddere, ac omnes, & singulas rationes hujusmodi in præfatis respectivè Libris, simili distinctione, & diligentiâ, tàm præfati, à quibus rationes debent reddi, quàm Superiores, quibus reddendæ erunt, describere, seu annotare, sive describendas, vel annotandas respectivè curare.

Quibus semper salvis, debeant ulteriùs Regulares prædicti, omnes, & quascumque eleemosynas, tùm manualium, tùm perpetuarum, & temporalium Missarum reponere in capsa particulari, sub duabus clavibus, quarum una penès Superiorem localem, altera verò penès alium à Capitulo Conventuali deputandum retineatur, ac de iisdem eleemosynis, & celebratione Missarum, coram Patribus discretis, seu consiliariis, vel alio simili modo nuncupatis, singulis Mensibus districtam rationem exigere, & respectivè reddere.

Quòd si prædicti, ad quos cura tabellæ, capsæ, & Librorum præfatorum respectivè pertinet, seu pertinere debet, suam operam præmissis, ut præfertur, minimè navaverint, & Superiores, tùm Secularium, tùm Regularium Ecclesiarum rationem prædictam non exegerint, seu non invigilaverint, quòd præfati, qui in curam tabellarum, & librorum incumbunt, suo muneri, ut præfertur, satisfaciant; in singulis respectivè casibus Seculares pœnam suspensionis incurrant, Regulares verò voce activâ, & passivâ, ac gradibus, & officiis, quæ obtinent, ipso facto, & absque alia declaratione privati sint, & intelligantur, necnon ad hujusmodi gradus,

& officia obtinenda similiter inhabilitentur, & inhabilitati sint, & intelligantur.

Porrò, ne ullo unquam tempore omnia, & singula Decreta prædicta in oblivionem, seu desuetudinem abeant; Rectores, Superiores, seu Capitula Ecclesiarum Secularium illa retineant publicè exposita in eorum Sacrario; Superiores verò Locales cujuscumque Monasterii, Conventus, ac Domus Regularis curare, & efficere teneantur, sub pœna privationis officiorum, quæ obtinent, vocisque activæ, & passivæ, ipso facto incurrenda, ut in perpetuum sexto quoque Mense, idest Feriâ secundâ post primam Dominicam Adventus, & Feriâ sextâ post Octavam Corporis Christi, omnes, & singulæ præmissæ, tùm insertæ, seù confirmatæ, tùm in præsens factæ ordinationes, unà cum dictis declarationibus in publica mensa perlegantur.

Meminerint igitur, & satagant Ordinarii, ut à personis, & in Ecclesiis quoquomodo, etiam in vim Decretorum Concilii Tridentini sibi subiectis, Missæ eâ, quâ par est, fide, & diligentiâ celebrentur, & cuncta, & singula Decreta hujusmodi omnimodæ executioni demandentur, nedùm justitiam recurrentibus, seù instantibus reddentes, sed ex officio, tùm in visitationibus, tùm in alijs actibus, & modis, quos expedire, & convenire toties quoties judicaverint, inquirentes, ne aliud committatur, pervertatur, differatur, vel omittatur, quod his omnibus, & singulis Decretis adversetur.

Caveant etiam respectivè omnes Regulares, tùm subditi, tùm Superiores quicumque, nedùm Locales, sed etiam Provinciales, & Generales, ne Missarum celebratio, & omnium Decretorum præmissorum executio, cum pernicie propriarum animarum, cum præjudicio illarum, quibus Missæ sunt applicandæ, & cum magno Christifidelium scandalo quoquomodo omittantur, differantur, negligantur, seu pervertantur; alioquin, ultra propriæ conscientiæ onerationem, pœnam privationis vocis activæ, & passivæ, ac graduum, & officiorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad hujusmodi gradus, & officia obtinenda prorsus incurrant.

Curent propterea præfati Superiores Regulares, in omnes, & singulos contravenientes debitis pœnis diligenter, & promptè, etiam per Inquisitionem, animadvertere; & insuper teneantur omnes, & singuli Superiores Locales in Provincialibus Capitulis, seu Congregationibus exhibere Attestationem, seu Fidem ab omnibus Sacerdotibus Conventus, Monasterii, seu cujuscumque Domus Regularis subscriptam, & juratam, quòd omnibus, & singulis, tùm perpetuis,

tùm

tùm manualibus Missarum oneribus, seu obligationibus ad limites, & tenorem præsentium Decretorum, tempore eorum regiminis fuerit omninò, & integraliter satisfactum, vel deficiente aliquâ modicâ satisfactione, possit etiam hujusmodi residuali implemento Missarum distinctè referendarum intra breve tempus moraliter satisfieri, eâ adiectâ, & omninò adimplendâ conditione, quod ante præfatæ Attestationis exhibitionem, quicumque Superiores Locales prædicti vocem activam, seu passivam in memoratis Capitulis, seu Congregationibus omninò habere non valeant.

Præterea Provinciales, Vicarii, & Visitatores Provinciarum, seu Congregationum debebunt in fine eorum regiminis, Superioribus Generalibus in forma probante ostendere, quòd executioni præsentium Decretorum sedulò invigilaverint, & ad eorum tenorem, in omnibus, & singulis Conventibus, seu Monasteriis, vel Domibus Regularibus Provinciæ, seu Congregationis, de omnibus, & singulis oneribus, & obligationibus, ac insimul satisfactionibus Missarum exactam, & diligentem rationem exegerint, ac contra delinquentes ad declarationem, & executionem respectivè pœnarum in Decretis contentarum processerint, & de adimplemento circa ea, quæ in præmissis ad ipsos spectant, legitimè docuerint, aliàs ad vocem activam, & passivam in Capitulis Generalibus nullatenus admittantur.

Ceterum, quia etiam ad quamplures Archiconfraternitates, Confraternitates, Societates, Congregationes, Hospitalia, Altaria, Capellas, Oratoria, & Ecclesias, ac alia Loca, & Opera Pia quomodolibet nuncupata, quæ cuicumque curæ, seu regimini, aut administrationi, vel directioni Laicorum, cujuslibet gradus, status, conditionis, & præeminentiæ, etiam speciali, & individuali notâ dignorum dumtaxat, vel quorumcumque Ecclesiasticorum, & Laicorum hujusmodi mixtim commendata, annexa, seu quomodocumque commissa, vel attributa sunt, onus, seu cura celebrationis Missarum, sive manualium, sive ad tempus, vel in perpetuum pertinet; hinc salvis semper iis, quæ in præinsertis Decretis continentur, omnes, & quicumque hujusmodi Archiconfraternitatum, Societatum, Congregationum, Hospitalium, Altarium, Capellarum, Oratoriorum, & Ecclesiarum, ac aliorum Locorum, & Operum Piorum Rectores, seu Administratores, vel Directores, & alii hujusmodi Officiales, necnon ii, ad quos cura tabellæ, & librorum in præmissis spectat, tabellam, libros, & hæc Decreta respectivè, juxtà modos superiùs expressos, similiter retinere, necnon de oneribus, ac celebrationibus, & eleemosynis dictarum Missarum singulis annis

rationem exigere; & respectivè iis, ad quos pertinet, reddere, sub pœnis arbitrio; & in subsidium excommunicationis teneantur.

Postremò omnibus, & quibuscumque, tàm Ecclesiasticis personis, cujuscumque Ordinis, status, gradus, Regulæ, Congregationis, Societatis, conditionis, & dignitatis existant, quàm Laicis, quocumque honore, ac potestate præditis, omnia, & singula præmissa Decreta interpretandi, necnon Ecclesiasticis prædictis pœnas in hujusmodi Decretis relaxandi, seu quoquomodo circa præmissa dispensandi, omnis, & quæcumque facultas sit penitus interdicta.

Non obstantibus, quoad supradicta omnia, & singula in hujusmodi Decretis contenta, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcumque personarum; atque Ordinum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium; Militiarum, etiam S. Joannis Jerosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujuslibet alterius Instituti, etiam necessariò, & individuò exprimendi, Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Hospitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque, tàm Secularium, quàm Regularium Locorum, necnon illorum etiam juramento, confirmatione Apostolicà, vel quavis firmitate alià roboratis Statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari Magno, seu Bullà aureâ, aut aliàs nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibos Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibns approbatis, & innovatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus; & formis, specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, præsentibus pro expressis habens, quibus, quoad ea, quæ præsentibus adversantur, illis aliàs in suo robore permansuris, Sacra Congregatio Sanctitatis Suæ auctoritate specialiter; & expresse derogat, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ die 23. Novembris 1697.

Joseph Card. Sacripantes Præfectus.

Ferdinandus Nuptius Sac. Congr. Secr.

QUocirca, cùm dilectus Filius Noster Joseph Tituli S. Mariæ Transpontinæ, S. R. E. Presbyter Cardinalis Sacripantes, memoratæ Congregationis Præfectus, præfata Decreta Nobis retulerit, Nos, considerantes eadem omnia, & singula Decreta, eâ, quâ decet, maturitate digesta, & examinata, ac in vim Apostolicæ auctoritatis, eidem Congregationi specialiter, ut præfertur, attributæ, peracta, perutilia fore censentes, illaque propterea perpetuò, & inviolabiliter observari, necnon Constitutionis Nostræ munimine roborare volentes, motu proprio, non ad cujusquam Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, præinserta Decreta, omniaque, & singula in eis contenta tenore præsentium, auctoritate Apostolicâ confirmamus, & approbamus, illisque inviolabilis, & irrefragabilis Apostolicæ firmitatis robur, & efficaciam adjicimus; quinimò motu, scientiâ, deliberatione, ac potestatis plenitudine similibus, omnia, & singula in supradictis Decretis contenta de novo statuimus, decernimus, & ordinamus, ac ab omnibus, & quibuscumque, etiam speciali, & individuâ notâ dignis, omninò exactè, & perpetuò servari volumus, sancimus, & mandamus.

Decernentes præsentes literas, cum omnibus, & singulis inibi contentis, semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque, & quomodocumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissimè, & inviolabiliter observari, sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos quâvis auctoritate, præeminentiâ, aut potestate fungentes, & functuros, etiam caussarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, & Sedis Apostolicæ Nuncios, sublatâ eis, & eorum cuilibet quâvis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quâvis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus omnibus, & singulis, quæ præfata Congregatio, auctoritate per ejusdem record. Urbanum Papam VIII. & respectivè per Nos illi specialiter attributâ, decrevit non obstare, quæ pariter, & iterum Nos tenore præsentium non obstare decernimus, & mandamus, quibus, omnibus quoàd ea, quæ præsentibus adversantur, illis aliàs in suo robore permansuris, etiam harum serie plenissimè, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Vo-

Volumus autem, ut præsentes literæ in valvis Ecclesiæ Lateranensis, ac Basilicæ Principis Apostolorum, necnon Cancellariæ Apostolicæ, Curiæque generalis in Monte Citatorio, ac in acie Campi Floræ de Urbe, ut moris est, publicentur, & affigantur, sicque publicatæ, & affixæ, omnes, & singulos, quos illæ concernunt, perindè ita arctent, & afficiant, ac si unicuique personaliter intimatæ fuissent.

Pariterque, ut earumdem præsentium transumptis, impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & Sigillo Personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo omninò hominum liceat paginam hanc Nostram confirmationis, approbationis, Statuti, Decretorum, Ordinationis, Voluntatis, Sanctionis, mandatorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo. Decimo Kalen. Januarii, Pontificatus Nostri Anno Septimo.

B. Card. Prodatar. I. F. Card. Albanus.

Visa de Curia I. Ciampinus.

I. Catallus.

Declaratio Sac. Congr. super Eleemosyna Missarum.

CUm Auctores nonnulli scriptis suis typis editis asseruerint, Sacerdoti pro alio Missam receptâ Eleemosynâ celebranti, licitum esse aliam Eleemosynam accipere ab altero, cui partem illam fructus, seu valoris ejusdem Sacrificii ipsimet Celebranti debitam (specialem nuncupatam) applicet, ac proindè hunc casum sub Decreto Sac. Congregationis Concilii prohibente duplex pro unica Missa stipendium, seu Eleemosynam recipi, non esse comprehensum.

Propterea Sac. Congr. &c. sub die 25. Januarii 1659. censuit, nulli Sacerdoti licitum esse præfatâ ratione, sive prætextu aliam Eleemosynam accipere, præter illam, quam accipit ab eo, pro quo Missam offerre tenetur. Ac proindè casum hunc esse comprehensum in Decretis, aliàs per eamdem Sac. Congr. Concilii editis, quibus prohibetur, ne duplex stipendium pro unica Missa recipiatur.

Alia

Alia Declaratio Sac. Congr. super taxa Eleemosynæ.

QUæsitum fuit die 16. Julii 1689. in Caussa S. Severini; An Episcopus statuere possit Eleemosynam manualem unius integri julii pro qualibet Missa, imponendo pœnam Celebrantibus pro minori quantitate. Sac. Cong. Concil. respondit affirmativè quoàd taxationem Eleniosynæ, & in reliquis negativè.

Decretum Sac. Congr. Concilij de diebus licitæ vacationis à celebratione Missæ.

MOdernus Episcopus Collensis, Diœcesim visitando comperit, non sine maximo conscientiarum periculo, plures irrepsisse abusus in adimplendo mentem eorum, qui Missas celebrari mandarunt. Ad eos ergo tollendos discutiendum, atque resolvendum videtur.

1. An Sacerdotes obligati ratione Beneficii, Capellaniæ, legati, aut stipendii celebrare quotidiè Missam per seipsos, possint aliquando à celebratione vacare; & quatenus affirmativè.

2. Quando, & quoties à dicta celebratione vacare possint?

3. An diebus licitæ vacationis, possint Missam pro seipsis, vel aliis, præterquam pro Fundatoribus, celebrare? Et quatenus affirmativè.

4. An pro aliis celebrando, possint stipendium pro hujusmodi celebratione percipere?

5. An illis diebus, quibus licitè vacant à celebratione, teneantur Missam ab aliis celebrari facere, juxtà intentionem Fundatorum?

6. An Sacerdotes, ut supra, obligati celebrare Missam quotidiè, absque tamen onere celebrandi per seipsos, possint aliquando à celebratione vacare?

Die 18. Septembris 1683. S. Congregatio Eminentissimorum S.R.E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ad primum, & secundum respondit affirmativè, concurrente aliquâ rationabili caussâ.

Ad 3. & 4. & 6. negativè. Ad 5. distulit resolutionem.

Ita reperitur in Regest. autographo Decretorum ejusdem Sac. Congregat. Lib. 33. fol. 311. In fidem, &c. Hac die 30. Maii 1699.

F. Nuptius S. Cong. Conc. Secretarius.

Decretum Sac. Rituum Congreg. super tribus Missis, ac Communione in Nocte Nativitatis Domini.

CUm superioribus diebus consultâ hâc Sacrâ Rituum Congregatione; An esset permittendum celebrari in media nocte Nativitatis

vitatis Domini post Missam decantatam successivè alias duas Missas, & in eis Sac. Communionem exhibere Fidelibus illam deposcentibus, & respond. non esse permittendum, sed omnibus utrumque prohibendum. Nihilominus nonnulli Regulares asserentes hoc licere, supplicarunt audiri, & Sacr. Congregatio ipsis auditis, cum Procuratoribus, & Advocatis, ad relationem Eminentissimi Pallotti stetit in Decretis, & respondit: Iterum prohibendum, tàm Sacerdotibus celebrare volentibus, quàm confluentibus in media nocte ad Ecclesiam, & Communionem deposcentibus. Die 7. Decembris 1641.

Quæ etiam iterum prohibita fuerunt ab eadem Sac. Congr. denuo consulta à Patribus S. Caroli Congr. Clericor. Regul. die 20. April. 1664.

Constit. 176. Alex. VII. de non celebrandis Missis de Requ. in duplic., exceptis Anniversariis ex dispositione Testatorum relictis.

CReditæ Nobis cœlitus dispensationis officium salubriter exequi, adiuvante Domino, jugiter satagentes, quamplurima dubia in diversis Mundi partibus orta, & in Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum deducta, occasione Decreti ejusdem Congregationis die 5. Augusti 1662. editi, ac à Nobis approbati, de non celebrandis Missis de Requiem in duplicibus, tollere, atque dirimere cupientes.

§. 1. De memoratorum Cardinalium consilio, auctoritate Apostolicâ tenore præsentium approbamus in primis aliud Decretum prædictæ Congregationis, editum in una Novarien. die 22. Novembris 1664. quo declaratum fuit, Anniversaria, & Missas cantatas de Requiem relictas ex dispositione Testatorum, quotannis in die ipsorum obitus, etiam in duplici majori contingentis, non comprehendi in dicto Decreto.

§. 2. Ulteriùs, quoad Altaria perpetuò privilegiata, & in quibus proinde quotidie, etiam in duplicibus, celebrandæ sint Missæ de Requiem ex obligatione, auctoritate, & tenore prædictis declaramus, per celebrationem Missarum de Festo currenti satisfieri dictis obligationibus, & suffragari cum eisdem Indulgentiis, perinde ac si essent celebratæ Missæ de Requiem ad formam privilegiorum: salvâ tamen semper in præmissis auctoritate supradictæ Congregationis.

§. 3. Decernentes easdem præsentes literas, &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die 22. Januarii 1667. Pontificatus Nostri Anno duodecimo.

Con-

Constitutio 39. Clementis IX. Extensio declarationis ab Alexan. VII. circa Altaria privilegiata perpetua editæ ad Altaria ejusmodi privilegio temporaneo, nec omnibus hebdomadæ diebus decorata.

CUm felic. rec. Alexander Papa VII. Prædecessor Noster dubia in diversis Mundi partibus, occasione Decreti Congregationis tunc existentium S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum die 5. Augusti 1662. emanati, & ab ipso Alexandro Prædecessore approbati, de non celebrandis Missis Defunctorum in Festis ritus duplicis, exorta dirimere cupiens, aliud eiusdem Congregationis Decretum in una Novariensi die 22. Novembris 1664. editum approbaverit, quo declaratum fuerat, Anniversaria, & Missas Defunctorum, cantu ex dispositione Testatorum quotannis recurrente ipsorum obitus die celebrandas, tametsi dies obitus hujusmodi in Festum ritus duplicis majoris incideret, non comprehendi in primo dicto Decreto.

§. 1. Ac ulteriùs quoad Altaria privilegio Apostolico pro Animabus Fidelium Defunctorum in perpetuum decorata, & in quibus proinde quotidie, etiam in Festis ritus duplicis, celebrandæ essent Missæ Defunctorum ex obligatione, declaraverit per celebrationem Missarum de Festo currenti satisfieri injunctis obligationibus, & Indulgentias per ejusmodi privilegia Apostolica concessas, Animabus Fidelium Defunctorum in Purgatorio existentibus suffragari, perinde ac si celebratæ fuissent Missæ Defunctorum, ad formam dictorum privilegiorum, & aliàs, prout in ejusdem Alexandri Prædecessoris literis, desuper in simili forma Brevis die 22. Januarii 1667. expeditis, quarum tenorem præsentibus pro plenè, & sufficienter expresso, & inserto haberi volumus, uberiùs continetur.

§. 2. Cumque, (sicut ad aures Nostras pervenit) etiam dubitetur, utrum dictarum literarum dispositio, quoad Altaria pariter quidem privilegiata, sed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ diebus, & ad quæ Missæ, non ex obligatione, sed ex sola Fidelium devotione celebrantur, locum habeat.

§. 3. Hinc est, quod Nos, dubitationes hujusmodi ex injunctæ Nobis cœlitus Pastoralis solicitudinis munere dirimere pariter, atque decidere cupientes, de Venerabilium Fratrum Nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum, qui rem maturè perpenderunt, consilio, declarationem à memorato Alexandro Prædecessore, sicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in perpetuum, sed ad septennium, seu aliud brevius, vel longius tempus, ac non in omnibus, sed aliquo, vel aliquibus tantùm

hebdomadæ diebus, nunc, & in futurum quandocumque privilegiata, auctoritate Apostolicâ, tenore præsentium extendimus. Et proindè, ut Missæ, quæ ibidem de Festo currenti, in quo Missæ Defunctorum celebrari non possint, sive ex obligatione, sive ex sola Fidelium devotione celebrabuntur, suffragentur, itaùt Animæ Christifidelium, pro quibus celebratæ fuerint, Indulgentias per privilegia hujusmodi concessas consequantur in omnibus, & per omnia, perinde ac si Missæ Defunctorum ad formam eorumdem privilegiorum celebratæ fuissent, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.

§. 4. Decernentes pariter easdem præsentes literas, &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die 23. Septemb. 1667. Pontificatus Nostri Anno tertio.

Constitutio Innocentii PP. XI. qua confirmantur, & declarantur prædictæ Constitutiones.

ALiàs postquam fel. rec. Alexander PP. VII. Prædecessor Noster, per quasdam suas in simili forma Brevis die 22. Januarii 1667. expeditas literas, dubia in diversis Mundi partibus, occasione Decreti Congregationis tunc existentium S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum die 5. Augusti 1672. emanati, & ab ipso Alexandro Prædecessore approbati, de non celebrandis Missis Defunctorum in Festis ritus duplicis, exorta dirimere cupiens, inter cetera, quoad Altaria Privilegio Apostolico pro Animabus Fidelium Defunctorum in perpetuum decorata, & in quibus proinde quotidie, etiam in Festis ritus duplicis, celebrandæ fuissent Missæ Defunctorum ex obligatione, declaraverat per celebrationem Missarum de Festo currenti satisfieri injunctis obligationibus, & Indulgentias, per ejusmodi Privilegia Apostolica concessas, Animabus Fidelium Defunctorum in Purgatorio existentibus suffragari, perinde ac si celebratæ fuissent Missæ Defunctorum, ad formam dictorum privilegiorum: rec. mem. Clemens Papa IX. pariter Prædecessor Noster aliam subinde ortam dubitationem, utrum scilicet dictarum Alexandri Prædecessoris literarum dispositio, quoad Altaria pariter quidem privilegiata, sed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ diebus, & ad quæ Missæ, non ex obligatione, sed ex sola Fidelium devotione celebrarentur, locum haberet, similiter tollere desiderans, declarationem à memorato Alexandro Prædecessore, sicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in perpetuum, sed ad septennium, seu aliud brevius, vel longius tempus, ac non in omni-

omnibus, sed aliquo, vel aliquibus tantùm hebdomadæ diebus, tunc, & in futurum quandocumque privilegiata, auctoritate Apostolicâ extendit, & proindè, ut Missæ, quæ ibidem de Festo currenti, in quo Missæ Defunctorum celebrari non possent, sive ex obligatione, sive ex sola Fidelium devotione celebrandæ essent, suffragarentur, itaùt Animæ Chrifidelium, pro quibus celebrarentur, Indulgentias per privilegia hujusmodi concessas consequerentur in omnibus, & per omnia, perinde ac si Missæ Defunctorum ad formam eorumdem privilegiorum celebratæ fuissent, eâdem auctoritate concessit, & indulsit, & aliàs, prout in ipsius Clementis Prædecessoris literis, etiam in forma Brevis die 23. Septembris 1669. desuper expeditis, quarum, & præfatarum Alexandri Prædecessoris literarum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, uberiùs continetur. Cùm autem postmodum, sicut accepimus, novum circa præmissa excitatum fuerit dubium, videlicet, an supradictæ Alexandri, & Clementis Prædecessorum declarationes sibi pariter locum vindicarent, etiam in diebus Dominicis, & infra Octavas Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Corporis Christi, aliisque anni diebus, quibus, licèt à Festo duplici non impediantur, adhuc tamen Missæ Defunctorum, juxtà ritum, & morem Ecclesiæ celebrari nequeunt, quatenus nimirum Missæ, quas iisdem diebus celebrare licet, servatâ ceteroquin dictorum privilegiorum formâ, ad præfata Altaria privilegiata celebrarentur. Nosque dubium hujusmodi Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Eccl. Card. Sac. Ritibus Præpositorum examinandum commiserimus, ac ead. Card. Congr. re maturè discussâ, nuper per suum Decretum die 3. Aprilis proximè præteriti editum, præfatas Alexandri, & Clementis Prædecessorum declarationes intelligendas esse pro omnibus diebus, quibus juxtà Rubricas, Missæ Defunctorum celebrari non possunt, responderit. Hinc est, quòd Nos, ex commissæ Nobis cœlitus dispensationis munere, Fidelium Defunctorum Animarum in Purgatorio existentium suffragiis peramplius consulere cupientes, Decretum hujusmodi à memorata Card. Congr. editum, ut præfertur, Apostolicâ auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, salvâ tamen semper in præmissis auctoritate suprad. Congr. Card. Decernentes, &c.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die quartâ Maii, Millesimo sexcentesimo octuagesimo octavo, Pontificatus Nostri Anno duodecimo.

Lettera Circolare di Monsig. Girolamo Mattei Arcivescovo di Nicomedia, e Nunzio in Toscana, in cui s' ordina d' invigilare circa i Sacerdoti Forestieri.

Illustriss. e Reverendiss. Sig. mio Sig. Osservandiss.

LA Santità di Nostro Signore, mossa da sommo zelo della sua paterna sollecitudine, per evitare l' enorme sacrilegio, che con grave orrore dell' animo suo, ha appreso commettersi da Persone per lo più sconosciute, e forestiere, le quali, quantunque non siano promosse al Sacerdozio, ardiscono di celebrare la Santa Messa per le Città, e Luoghi d' Italia, senza le Dimissorie de' proprj Ordinarj, e respettivamente quanto a' Religiosi, senza le Obbedienze, e Lettere Testimoniali de' loro Superiori Regolari, e se talora le hanno, o sono false, o falsificate, si è degnata benignamente di comandarmi, per mezzo della Sacra Congregazione de' Vescovi, e Regolari, lo scrivere a tutti gli Arcivescovi, Vescovi, e altri Ordinarj soggetti a questa Nunziatura, affinchè diano ordine preciso a' loro Vicarj Generali, e a' Vicarj Foranei, di proibire sotto gravi pene, anche corporali, agli Arcipreti, Piovani, Curati, Sagrestani, e altre Persone deputate al servizio delle Chiese, anche de' Monasterj di Monache soggetti a loro, il lasciar celebrare Persone Estere non conosciute, ancorchè Regolari, nelle Chiese sottoposte al loro Governo, se non presenteranno le Lettere Testimoniali de' proprj Ordinarj, e Superiori respettivamente, immuni da ogni sospetto d'esser false, in maniera che si possa saper di certo esser Sacerdoti, e senza canonico impedimento. Non intendendo la Santità Sua, quanto a gli Oltramontani, colle dette pene recedere dall' altre contenute nella Costituzione 28. della S. M. d' Urbano VIII. che comincia *Secretis*, nelle quali si ordina, che le Dimissorie degli Ordinarj Oltramontani debbano esser riconosciute, e sottoscritte da' Nunzj della Sede Apostolica commoranti in quelle parti, che perciò doverà rigorosamente osservarsi. Adempisco pertanto a' sovrani cenni di Sua Beatitudine, coll' avanzare la notizia anche a V. S. Illustrissima, acciò si compiaccia dar pronta esecuzione col suo solito zelo, e attenzione a quanto di sopra fù espresso, e raffermandole la mia osservanza, unita al desiderio de' suoi stimati comandamenti, le bacio per fine divotamente le mani.

Di V. S. Illustriss. Firenze 2. Novembre 1709.

Devotiss. Serv. vero

Girolamo Arcivescovo di Nicomedia.

Instru-

Inſtruzione di Monſig. Pietro Niccolini Arciveſcovo di Firenze per comodità di chi viſita, fabbrica, dedica, o tiene Oratorj, Cappelle, Altari, o Paramenti da celebrar Meſſa.

PRimieramente gli Oratorj, o Cappelle, dove ſi celebri Meſſa, che ſono, o pubblici, o privati, devono eſſere, prima che vi ſi celebri, viſitati, o dall'Ordinario, o da quelli, a' quali egli commette la Viſita; la quale ſeguìta, e approvati che ſieno, è neceſſaria la Licenza eſpreſſa in iſcritto, ſpedita per via di Cancelleria, con tal differenza, che la Viſita, e la facultà di celebrare negli Oratorj, o Cappelle pubbliche, ſi può commettere, o dare dall' Ordinario, ſenza il mezzo di Roma; ma quella per i Privati ſi dee ſpiccare dalla commiſſione del Sommo Pontefice, e della Congregazione, e ſi dee oſſervar la forma data dalle Lettere Apoſtoliche, che non ſogliono eſtenderſi ſe non pel Padrone dell' Oratorio, e ſua famiglia, o altri famigliari al più, ed eccettuati i giorni ſolenni annotati ſopra al Tit. *De Oratoriis*, *&* *Capellis*. Non ſi devono però in queſti Oratorj, o Cappelle amminiſtrare il Sagramento dell'Eucariſtia, in pregiudizio delle Chieſe pubbliche, e maſſimamente Parrocchiali, e a niun patto per modum viatici, nè fare Benedizione d'Ulivi, o di Candele, o altro, che de jure competa farſi dalla Chieſa Parrocchiale, ma ſolamente hanno a ſervir per la celebrazione della Meſſa.

La forma, e condizione dell' Oratorio, o Cappella pubblica, ſono, che abbia porta in via pubblica, che non vi ſi poſſa entrare da luogo privato, nè importa che la fabbrica di eſſo Oratorio, o Cappella ſia in fondo privato, perchè a favor di lui, come Chieſa pubblica, il fondo cede alla fabbrica, e per conſeguenza diviene per tanto ſpazio, quanto occupa la fabbrica per ſervizio della Chieſa, terreno pubblico; che ſe foſſe fabbricato in un prato, o altro terreno privato, in modo che per entrarvi s'aveſſe a paſſare pel prato, o terreno, non riſpondendo la porta immediatamente ſul terreno pubblico, è neceſſario operare, che l'acceſſo a detto Oratorio, o Cappella ſia affatto libero, cioè, che non poſſa mai un Privato, come potrebbe in un prato, o terreno ſuo proprio, impedire a ſua voglia, o a chi gli piaceſſe l' acceſſo a tal Oratorio, o Cappella, e per queſto biſogna, che il Padrone del prato, o terreno faccia in eſſo una ſtrada pubblica, non ſolo diſtinguendola dal reſtante del prato, o terreno, con due foſſi, che arrivino dalla ſtrada pubblica alla porta dell' Oratorio, ma anche a perpetua memoria ſi faccia Iſtrumento, e Rogito pubblico di tale aſſegnazione di terreno per via pubblica.

Quan-

Quando poi la Chiesa, Oratorio, o Cappella pubblica è attaccata a Palazzo, o Casa di Privati, ovvero ad altro privato edifizio, non solamente bisogna avvertire, che non vi sia altra porta, che in istrada pubblica, ma che anche, nè di sopra dalla parte, la quale risguarda il tetto, nè di sotto, in particolare, immediatamente, vi sia Camera, Colombaia, Cenacolo, Cantina, o altro a uso laicale profano. Nè dovrebbe anche essere tal'Oratorio, o Cappella sì angusto, che s'avesse a udir la Messa per di fuora dalle finestre, e dovrebbe esser chiuso per dinanzi, in modo che restasse difeso l'Altare dagli oltraggi d'acque, vento, Sole, o simili altri casi, che potessero cagionare inconvenienti. Non si determina però una certa grandezza, ma si rimette al giudizio prudente del Visitatore, il quale avrà l'occhio con ogni discrizione a questo particolare, e lo riferirà precisamente anche negli Oratorj privati; i quali dovrebbero avere almeno tanta capacità, rispetto alla grandezza, e lunghezza, che v'entrasse l'Altare di giusta misura, e vi si potessero raggirare dentro il Sacerdote, il Ministro, e chi ascolta la Messa; dovrebbero di più anch'essi esser separati da ogni uso profano, di modo che sopra in particolare immediatamente non vi si dormisse, nè si facessero stanze a uso laicale profano; non dovrebbono essere nelle parti più interne della Casa, nelle quali, o i Padroni, o la Famiglia più frequentemente conversano, ma in luogo comodo, onesto, e separato dalle Camere, Sale, e altre Stanze, se diversamente non è conceduto per modo specificato nelle Lettere Apostoliche. Non dovrebbe l'Oratorio, o Cappella privata, nè anche aver Campana da convocare il Popolo di fuora.

La seconda cosa da osservarsi negli Oratorj, o Cappelle, tanto pubbliche, che private, dove si ha da celebrar Messa, sono gli Altari, i quali ordinariamente sogliono esser minori di quelli, che nelle Chiese maggiori si chiamano Altari grandi. La forma però degli Altari è, che abbiano quattro cantonate, ciascheduna a angolo retto, due delle quali, cioè quelle della parte di dietro, restano molte volte nella parete murate.

La misura, secondo la proporzione del luogo, doverebbe esser l'infrascritta, usata però sempre una certa morale equità. L'altezza dunque da terra fino al piano di sopra della Lapida, o Mensa doverebbe esser braccia due in circa; la lunghezza, cioè quanto elle aprono dalle fronti dinanzi, e di dietro, inclusavi la Lapida, braccia tre in circa. La larghezza, cioè quanto eglino aprono da' lati con l'istessa Lapida, braccia uno, e mezzo in circa.

La

La materia degli Altari avrebbe ad esser pietra, o marmo; come vogliono i Canoni, &c. o almeno, come ammonisce S. Carlo, lavoro, cioè Mattoni murati. Usano anco far regger la Mensa da quattro base, o colonnette di pietra, o di marmo, e sotto il restante dell' Altare riman voto.

La Lapida, o Mensa dell'Altare, cioè il pian di sopra, sul quale si fa il Sacrifizio, dee assolutamente esser sempre di pietra, o di marmo, grossa un sesto di braccio almeno, tutta d' un pezzo, e che non abbia buchi, o finestrette per riporvi dentro cos' alcuna. Questa Mensa, o Lapida, se è consagrata tutta, deve avere nel mezzo un chiusino di marmo piccolo, che combaci, e sigilli bene, e sia fermato con istucco fatto a posta per ciò; pareggi il restante della Mensa, nè rilevi punto; sotto al qual chiusino stieno riposte le Reliquie de' Santi, necessarie a gli Altari, per potere in essi celebrare; e può coprirsi di sopra con tela incerata, e ferma.

Se poi la detta Mensa non è tutta consagrata, deve avere nel mezzo un' incavo, che serva per mettervi l' Altare portatile, il quale noi volgarmente chiamiamo Pietra Sagrata, la quale in se deve esser di lunghezza due terzi di braccio, di larghezza un mezzo braccio in circa; di modo che vi si possa comodamente posar sopra il Calice, e l' Ostia: nel mezzo abbia il suo chiusino, come sopra, con le Reliquie sotto, e dev' esser tutta d' un pezzo.

Questa Pietra Sagrata non doverebb' esser lontana dalla parte dinanzi dell' Altare più d' un quarto di braccio, e talmente incastrata nella Lapida, che non crollasse, desse fastidio, o inciampo al Calice, ma si potesse sopra le Tovaglie facilmente distinguere dal rimanente della Mensa non consagrata col semplice tatto delle dita, e doverebbe essere anch' ella coperta con tela incerata.

Terzo, per circostanza, accompagnatura, e ornamento necessario, deve aver l'Altare sopra il piano, dove egli posa dalla faccia dinanzi, in terra la Predella, che ordinariamente suol' esser di legno con sua cornice. Questa deve pigliare un quarto di braccio dell' altezza di detto Altare, e doverebbe avanzare da ciascuno de' lati dinanzi un quarto di braccio. Suol' esser larga detta Predella un braccio, e mezzo, o due al più. Nelle Chiese pubbliche, nelle quali gli Altari doverebbero posare sopra un piano, che facesse più scaglioni, contano la detta Predella per un di loro.

Deve anche aver l' Altare dalla faccia dinanzi il Paliotto, il quale doverebb' essere della medesima lunghezza, e altezza, della quale è l' istesso Altare; il qual Paliotto doverebbe pigliare, o dal piano di so-

di sopra della Lapida fino a terra, ovvero fino al piano di sopra della Predella. Il suo colore, quando egli è di drappo, o di panno, suol' essere l'istesso degli altri paramenti, di vantaggio si suol fregiare con frange, o trine: e nel mezzo vi si suol' effigiare, dipignere, o intessere una Croce, o l' Immagine del Santo, a cui è dedicato l' Altare.

Sogliono alle volte farsi tali Paliotti di cuoi dorati, e porsi su' loro telai; alle volte di tavole, dipinte decentemente per tutto con Immagini Sacre: sicchè non v'apparisca cosa profana. Usano anche, quando però l' Altare stesso è di marmo, o pietre nobili, o quando egli è dipinto decentemente di cose sacre, di non mettervi dinanzi tal Paliotto; la qual cosa in tal caso non è affatto disdicevole.

La Lapida, o Mensa dell' Altare sopra descritta, quando vi si celebra sopra Messa, deve esser coperta con tre Tovaglie line, e bianche, massimamente nel piano di essa, e senza lavori; le due prime di sotto basta, se non tutta la Lapida, che almeno coprano la Pietra Sagrata, o tanto spazio, quanto ella, o un Corporale spiegato terrebbero. La Tovaglia di sopra copra sempre tutta la Mensa, e avanzi da' lati decentemente almeno un braccio per lato; dinanzi tre dita, dietro arrivi fino al gradino appunto; ed è decente fermare questa Tovaglia, appuntandola con un nastro, che fasci anche i lati, non essendo molto lodata la cornice di legno intorno all' Altare. Quando non si celebra, sogliono quegli, che son puntuali, ed aggiustati nella cura delle cose Sagre, coprire gli Altari con una tela, o cuoio.

Sopra la Mensa, o Lapida dell' Altare per la parte di dietro sia un gradino di legno, o d' altra materia simile, decentemente ornato, e dipinto, lungo quanto l' Altare, largo, ed alto un quarto di braccio in circa.

Sopra questo gradino, non sulla Mensa, si sogliono porre due Candellieri, o di legno, dorati, inargentati, o dipinti, ovvero d' argento, d' ottone, o di bronzo, o simile; la base de' quali Candellieri, sia tonda, o triangolare, non dee eccedere la larghezza del gradino, e devono essere sul gradino situati uno per lato, in modo che riguardino per dirittura i lati della Lapida, non fuor di lei. Sieno d' altezza proporzionata all' Altare, non eccedente, e di forma Ecclesiastica. Sopra tali Candellieri sieno Candele di cera, il lume delle quali, non d' olio, o di sego serve; fuori che ne' casi d' estrema necessità, per tutto il tempo dal primo principio al fine della Messa, senza estinguerne prima alcuna di loro.

Nel mezzo sul gradino tra' Candellieri dee collocarsi una Croce,

che

che abbia o dipinta, o di rilievo l'Immagine del Crocifisso, la qual Croce è decente cosa, che sia più alta de' Candellieri, grande proporzionatamente, cospicua a tutti, e comoda alla vista del Sacerdote. Questa Croce con l'Immagine del Crocifisso situata in tal luogo, e a quell'Altare, dove si vuol dir Messa, dee esser sempre, fuori che quando sull'istesso Altare fusse esposto scopertamente il Santissimo Sagramento, nel qual caso, tempo, ed Altare non si dee mettere nè Croce, nè Crocifisso. Però, dove fusse il Tabernacolo del Santissimo Sagramento, nel quale egli stesse riposto, o velato, quando si celebra dee esser pure in d. Altare, e luogo la Croce con l'Immagine del Crocifisso, nè basta, che nella porticella del Tabernacolo vi sia l'Immagine di Cristo piagato con Croce in braccio, o simile; perchè non ostante vi vuol'essere la Croce con l'Immagine del Crocifisso tra' Candellieri; anzi quando l'istesso Tabernacolo del Santissimo avesse nella sommità la Croce col Crocifisso, e fusse tant'alta, che riuscisse assai scomoda alla veduta del Celebrante per fare le adorazioni, si dee quella levare, e porvene una semplice, o l'Immagine di Cristo risurgente, e nel dinanzi al Tabernacolo, comoda alla vista del Sacerdote, si dee collocare la Croce col Crocifisso per l'adorazione; anzi di più vogliono anche in quelli Altari si deva sul gradino tra' Candellieri porre tal Croce col Crocifisso, ne' quali per Tavola fosse dipinto, o scolpito il Crocifisso. Sopra tal gradino si possono scompartire divisamente di quà, e di là con ugual numero Vasi con Fiori, Reliquiarj, Agnus Dei, avvertendo a sfuggir di mettervi Immaginette di rilievo inverisimili, e di qualsivoglia materia, come con abuso si suol vedere frequentemente nelle Chiese delle Monache; le quali cose si possono chiamare piuttosto vanità, che suppellettile Sacra.

Sotto alla Croce, e Crocifisso, sicchè posi sulla Mensa dell'Altare nel mezzo a diritto dell'occhio del Celebrante, si suol porre la Tavola del Canone, la quale contenga tutte le cose necessarie, e solite. Sia competentemente ornata, di grandezza proporzionata all'Altare, e di caratteri grandi, e chiari.

Per comodità del Celebrante dal lato del Vangelo s'usa porre una Cartelletta, tirata per ordinario in cartone, dove sia descritto il Vangelo di S. Giovanni, che comincia: *In principio, &c.* ed è lodevole diligenza.

E' per ultimo decentissimo ornamento dell'Altare, il Quadro, cioè qualche Pittura rappresentante misterj, cose sacre, e devote, rimossa ogni inverisimilitudine, indecenza, e lascivia; alcune volte

in vece di Pittura usano porre Statue, Bassi rilievi, e simili, il che tutto si loda, purchè sia cosa sacra, e divota.

Il Quadro, o Tavola detta suol situarsi per la parte di dietro dell' Altare, con ornamenti aggiustati di buona architettura, e tali, che non impediscano, o occupino la Mensa dell' Altare.

Nel quarto luogo descriveremo quelle cose, che si sogliono portar sull' Altare nell' atto stesso del celebrare, o dal Ministro, o dal Celebrante.

Dal Ministro si portì, o provvegga.

Un Guanciale di cuoio, o, se l' ha, di drappo, o di panno, del colore degli altri Paramenti, semplice, e con piccole nappe sulle cantonate; la lunghezza del Guanciale sia di tre quarti di braccio, ed un mezzo braccio la larghezza; ripieno di lana, o di pelo di Cervio, o simile, nè tanto, che non ceda punto al peso del Messale, sicchè egli sdruccioli ora di quà, ora di là,

Il qual Messale, necessario istrumento per dir la Messa, dee esser di forma competentemente grande, de' corretti, e approvati da Pio V. e Clemente VIII., e da altri Sommi Pontefici dopo, di buon carattere, intero, non lacero, particolarmente nel Canone, legato in tavole coperte di cuoiorosso, o d' altro colore, con l' effigie della Croce, o simigliante, e con dieci, o dodici segnaletti, che eschino fuora, cioè sien più lunghi del Messale un quarto di braccio in circa, e servino, distribuiti in diversi luoghi, per tener trovata la Messa da celebrarsi.

Un Bacinetto pulito, con fondo piano, e liscio, d' argento, d' ottone, di terra, o di vetro, sul quale si possano porre.

Due Ampolle compagne, di vetro, o cristallo, di forma giusta, e co' lor beccucci. Non sono molto da approvarsi, massimamente per le Messe piane, l' ampolle, o fatte, o coperte di materie, che non trasparisc̄ono, ancorchè d' oro, d' argento, d' ottone, di rame, di stagno, o di terra, e pietre pregiate. Dovrebbero esser turate co' loro coperchi, acciò dentro non v' entrasse cosa, che, versandosi nel Calice, desse fastidio.

Il Vino da mettersi in una delle due Ampolle si loda bianco, e non dee esser forte, non guasto, non annacquato, non mescolato con altri liquori, o materie, e però è più sicuro il vino nostrale, che il forestiero, del quale moralmente s' è meno certi di mescolanza.

L' acqua dell' altra ampolla sia chiara, pura, e naturale.

Una Pezzuola lina comodamente grande, pulita, e sottile, per rasciugar le mani del Sacerdote.

Una

Una Candela, o Torcetto di cera, per accendersi all' elevazione dell' Ostia, e del Calice, da tenersi per più decenza accesa sopra un viticcio affisso nel muro, o vite, o candelliere alto, collocato a piè della Predella dell' Altare per di fuora.

Un Campanello, il quale, se è affisso alla parete, deve avere una cordicella tanto lunga, che possa esser tirata comodamente dal Ministro, dal luogo, donde, inginocchiato, alza al Celebrante la Pianeta.

Dal qual Celebrante si porti, e provvegga.

Il Calice, che sia d' altezza almeno un terzo di braccio, e qual cosa più, la circonferenza della Coppa, e del piede sia dell' istessa misura. La Coppa vuol' essere nel fondo un pò più stretta, sicchè vadia sino alla bocca, e' labbri, dolcemente allargando, senz' arrovesciarsi, o poco. Il nodo, che è nel collo del Calice tra la Coppa, e il piede, dee esser talmente ornato, che dovendosi pigliare, massimamente quando le due dita, pollice, e indice, non si disgiungono, sia d' aiuto, non di noia, e scomodo.

La materia del Calice, circa alla Coppa almeno, sia d' argento, e per di dentro benissimo indorata, il rimanente, se non è d' argento, può esser di bronzo, o rame, ma però indorato per tutto, siccome

La Patena, essendo anch' ella di rame, che se fosse d' argento, vorrebb' esser dorata, almeno nella parte di mezzo un poco inflessa, dove si pon l' Ostia; la qual parte vuol quasi corrispondere alla bocca della Coppa del Calice. La forma della Patena deve esser nel resto liscia senza intagli, e perfettamente circolare, d' un braccio in circa per circonferenza; l' estremità della Patena nell' orlo deve esser talmente sottile, tagliente, senza tacche, o rivolte, che sia d' aiuto a ricor l' Ostia, o i frammenti di essa sul Corporale. Tanto il Calice, che la Patena devono esser pulite, non rotte, e consagrate col Crisma dal Vescovo, e sarebbe grave fallo celebrarvi dentro senza tal consagrazione. Deono avere la loro custodia di legno, cuoio, o d' altra decente materia.

Nel mezzo alla Patena, dovendosi celebrare, si ponga l'Ostia, che sia di forma circolare, di diametro due soldi, e mezzo di braccio, fatta di fior di farina bianchissima, azima, sottile, non avvampata, intera, e con l' Immagine, o del Crocifisso, o della Croce.

Tanto il Calice, che la Patena sarebbe bene ogni mese almeno una volta lavargli, per mano però sempre di Persona Ecclesiastica, che gli potesse maneggiare, e la lavatura si dee gettare nel Sacrario.

Tra 'l Calice, e la Patena, quando si ha da celebrare, si dee porre il Purificatoio, cioè sulla bocca della Coppa. La forma del Purifi-

catoio non istà male, che sia quadra, la misura da ogni lato un mezzo braccio in circa, la materia suol' esser di panno lino sottile, semplice, ma non rotto, e nel mezzo si può far con l'ago di punti una Crocetta. Di questi Purificatoi ogni Oratorio; o Cappella ne doverebbe aver parecchi per potergli mutare, e i sudici, siccome il Corporale, e la Palla, ogni volta che si hanno a lavare, per la prima lavanda devono esser lavati da Persona Ecclesiastica, che gli possa maneggiare, e la lavatura si getti nel Sacrario.

Sopra la Patena, sicchè copra l'Ostia, e quando si celebra, all' occorrenza, copra la bocca del Calice, si deve provveder della

Palla. Questa è un piccol Corporale, di forma quadra, e di latitudine tale, che copra tutta la bocca del Calice, avanzandone tanta per ogni lato, che si possa comodamente pigliare. Ella può essere adornata intorno con trine, ma in se dee esser semplice di panno lino sottilissimo, e bianchissimo, inamidata, sicchè stia distesa, e intera: e per quanto ella copre la bocca del Calice, non abbia trafori. Sopra la Palla si vuol provvedere del

Velo, che vorrebbe essere di colore conforme a quello degli altri Paramenti. La forma di lui è quadra; la misura per ogni lato un braccio e due soldi in circa, la materia di drappo, di seta, o simile, adornato decentemente con oro, o argento, o altra sorte di trine di diverse materie, in modo però, che non eccedano, e non sieno d'impedimento a maneggiarsi. Sopra il Velo stia la

Borsa corrispondente a lui di colore, e di materia per di fuora. In una delle parti di quella, se non in tutte due, sta bene effigiata in quadro la Croce. Per di dentro dee esser foderata o di taffettà, o di tela bianca, e sottile. La misura della Borsa sia quadra, e per ogni lato un pò più d'un terzo di braccio. Dee stare intera, soda, e aperta da un lato, in modo che vi si possa dentro mettere ripiegato il

Corporale, il quale vuol' esser quadro, di misura, spiegato per ogni lato, intorno a un braccio; ripiegato sta bene in modo, che restino ricoperte tutte le estremità di lui. Sua materia sia il panno di lino sottile, candido, semplice. Dee esser inamidato gentilmente, e intorno adornato con qualche bella trina di refe sottile, e bianca; s'usa per alcuni dalla parte dinanzi effigiarvi a punti d'ago con refe bianco una Crocetta quadra, che non rilievi.

Quinto, devono nell' Oratorio non solamente esser queste sopraddette cose per dir la Messa, ma quelle ancora, che servono per la persona del Sacerdote, chiamati Paramenti, il primo de' quali è

L'Am-

L'Ammitto, la forma del quale sia tale, che abbia quattro lati angolari. La misura per lo lungo sia d'un braccio, e mezzo in circa, per lo largo d'un braccio. Dalle due testate del lato dinanzi per lo lungo dee a ogni canto aver' un nastro, o cordellina bianca, ferma, e sì lunga, che incrocicchiata con l' altra per dinanzi possa cignere il Celebrante, e ritornata in sul petto, avanzar tanto dell'una, e dell' altra, che possa, tornata nell' istesso lato, in cappio fermarsi. Si suole a punto d'ago effigiare nel mezzo dell' istesso lato una Crocetta. La materia dell' Ammitto sia di panno lino, sottile, candido, e semplice, ed è bene averne più d' uno per mutargli spesso. Dopo viene il

Camice, che anch' esso dee essere di materia simile all' Ammitto, cioè di panno lino sottile, e bianco, non lacero, nè rattoppato, con qualche lavoro di trina bianca intorno all' estremità del collo, delle maniche, e dappiè, ma però non eccedente la forma di veste talare. La misura dell' altezza di lui è incerta, siccome incerta è l' altezza de' Sacerdoti; vorrebbe però ordinariamente arrivare a toccare i piedi, e regolarmente si fa tra le due braccia e mezzo, e le tre. Da piede suol' esser di giro intorno a dodici braccia. Le maniche di lui sulle spalle sogliono essere alte tre quarti di braccio, e ristrignendosi fino al polso della mano, ivi tornare appunto. La lor lunghezza vorrebbe esser più d' un braccio qualcosa. Chi usa i Camici senza sparato dinanzi, non ha bisogno di pensare al modo di ricongiugnerlo con cordellina, ma tornan più comodi sparati, per potergli congiugnere, secondo la larghezza del collo di chi sene serve.

Il Cingolo, o Cordone lega sulla cintola del Sacerdote celebrante il Camice; secondo l' antico comune uso è di lino, o canapa bianca fine, secondo il moderno di seta, e de' colori de' quali è il restante de' Paramenti. In ciascuna dell' estremità dee avere una nappa con fiocco. La sua lunghezza è di braccia cinque, o qualcosa più. Pare che abbia del Pontificio quello, il quale usa in molti luoghi, in due lati di cui attaccandosi due nastri, che fanno la legatura, l' avanzo del cingolo, dove sono le nappe, ciondola verso i piedi di su' fianchi del Celebrante.

Il Manipolo ha la forma, la materia, e 'l colore appunto della Stola. Solo la sua misura per la lunghezza è più corta, perchè disteso non vorrebbe passare due braccia; per fermarlo bene al suo luogo sul braccio sotto al gomito, torna comodo, che per di dentro abbia nastri, o cordoni appiccati, co' quali si leghi.

La Sto-

La Stola col Manipolo hanno forma di ſtriſcia, che nelle due estremità allarghi un poco. e termini con la frangia. In ciaſcuna delle dette due eſtremità ſia la Croce, e nel mezzo ſimilmente, di forma quadra, di miſura d'un' ottavo di braccio, ſicchè tanto nella Stola, che nel Manipolo ſien tre Croci. La lunghezza della Stola è di quattro braccia, e mezzo in circa, ſicchè arrivi, pendendo dal collo, quando non è incrocicchiata, ſotto al ginocchio. L'altezza è d'un quinto di braccio in circa, la quale altezza è nel Manipolo l'iſteſſa.

La Pianeta può eſſer di qualſivoglia drappo, di ſeta, d'argento, d'oro, o di lana, con la Stola, e Manipolo, di colore con eſſo loro uguale. La ſua forma ſia alla Romana, ſcavata ſulle ſpalle, e rotonda nelle due eſtremità dappiede. Suol'eſser diſtinta in lei, ſe non di colore, almeno con naſtro, o trina, dalla parte delle ſpalle una ſtriſcia, a guiſa di colonna, o fregio, che va pel mezzo dell'altezza, cioè per lo lungo, e cominciando dall'eſtremità di dietro, arriva ugualmente ſino al collo, ove diviſa in due parti, lo cigne ſenza creſcer di miſura, e ſceſa ſul petto, forma nel riunirſi una Croce con le braccia ſteſe, e ſcendente fino all'altra eſtremità della parte dinanzi.

La larghezza di queſta ſtriſcia è d'un terzo di braccio almeno, quella della Pianeta ſuol'eſſer d'un braccio, e mezzo, e la lunghezza due braccia, e qualcoſa più per parte. Per fermare la Pianeta, acciò non iſcorra di ſulle ſpalle, è coſa decente fermare due naſtri per di dentro, di dove ella riguarda il petto, e ſien tanto lunghi, che poſsan cignere, e tornati a fare il cappio, legarſi nell'iſteſſo luogo, donde ſi partirono. Poſsono eſsere adornate le Pianete con trine, naſtri, ricami d'oro, d'argento, di ſeta, o ſimili materie, ſecondo l'opportunità.

I colori de' ſopra dichiarati Paramenti, (cioè della Pianeta, Stola, Manipolo, Velo, Borſa, Guanciale, e Paliotto) ſono, Bianco, Roſso, Verde, Paonazzo, e Nero.

Il Paonazzo in ogni caſo può ſervir per Nero, ma non già il Nero per Paonazzo.

Ricordiſi ognuno, che quando nel luogo, dove ſi dee dir Meſsa, non v'è Sagreſtia, o Menſa a parte, i Paramenti, ſe non è un Veſcovo, non ſi debbon porre nel mezzo all'Altare, ma nel corno del Vangelo, e di lì pararſi.

Avvertaſi ancora, finita che è la Meſsa, di non laſciare tanto i Paramenti, quanto le coſe notate di ſopra, che ſi devon portare per cele-

celebrare dal Sacerdote, o dal Ministro sull'Altare, ma si ripongano ripiegate decentemente in Armario, o Cassa posta nell'Oratorio, o in altro onesto luogo, che, serrata, custodisca, e conservi il tutto.

Se l'Oratorio, o Cappella sarà grande, e che il Sacerdote debba partirsi parato da luogo distante dall' Altare, abbia il capo coperto, se è Prete Secolare, con la Berretta.

Per la custodia dell'Ostie, si rammenta esser bene provvedere una Scatola decente, e capace, e avvertasi a non adoprare Ostie tarlate, o corrotte.

Vanno benedetti, o dall'Arcivescovo, o da' Deputati da lui nel Sinodo, con le Benedizioni, che sono nel Messale, la Tovaglia, il Corporale, l'Ammitto, il Camice, il Cingolo, il Manipolo, la Stola, la Pianeta.

E oltre a queste, per servizio delle Chiese, che non si son numerate per cose necessarie agli Oratorj, vanno di simil Benedizione benedette le Tonacelle, e la Pisside del Santissimo Sagramento.

CAPUT VI.

De Sacramento Pœnitentiæ.

Videatur hic Constitutio Clementis PP. X. anni 1670. quæ est impressa supra Tit. I. Cap. VI.

Declaratio prædictæ Constitutionis ad instantiam Eminentissimi Cardinalis Nerlii Archiepiscopi Florentini.

Jovis 26. Julii 1674.

SAnctissimus D. Noster in Audientia, vivæ vocis oraculo, declaravit ex prædicta sua Constitutione nullam facultatem fuisse tributam Regularibus audiendi Confessiones Sacramentales in privatis Domibus, ac proindè minimè licere eisdem Regularibus, cujusvis Ordinis, Congregationis, & Instituti, Sacramentum Pœnitentiæ administrare in Domibus privatis, extra casus à Jure permissos: & Decretum prohibitionis, ut supra, editum in Diœcesana Synodo, esse omninò observandum in Civitate, & Diœcesi Florentina, prout Sanctitas Sua illud observari præcepit, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ die, & anno prædicto.

P. Fagnanus.

Loco ✠ Sigilli.

Casus,

Casus, & Censuræ S. Sedi Apostolicæ reservatæ, à quibus, extra mortis articulum, nemo sive Secularis, sive Regularis valet absolvere.

1. CAsus dubiè, vel clarè contenti in Bulla Cœnæ.
2. Violatio Immunitatis Ecclesiæ in terminis Constitutionis Gregorii XIV.
3. Violatio Clausuræ Monialium ad malum finem.
4. Provocatio, & pugna in duello, iuxtà Decretum Tridentini Concilii Sess. 25. de Reformat. cap. 19., & Const. Gregor. XIII.
5. Iniectio manuum violentarum in Clericos, juxtà Canonis: si quis suadente 17. quæst. 4. dispositionem.
6. Simonia realis, ac scienter contracta, ac etiam confidentialis in Beneficiis.

Constitutio Gregorii PP. XV. in qua confirmatur, & ampliatur Constitutio Pii PP. IV. contra ad turpia solicitantes in Confessionibus Sacramentalibus.

UNiversi Dominici gregis curam, quamquam immeriti, cœlesti dispositione gerentes, sedulò invigilare tenemur, ut ab omnibus pravis contagiis conservetur immunis, multoque maiori studio providere, ut omnis pestis ab iis avertatur, quibus alios sanandi officium est commissum, ne, quod Evangelica scripta nos admonent, sale infatuato, non sit in quo saliatur, & ad nihilum prosit ultra, nisi ut mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

Quoniam autem à Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris quibusdam in locis provisum fuit, ut impium, ac nefandum scelus, quod non solùm inter Christifideles non esse, sed nec etiam nominari debet, procul ab iis arceatur, videlicet, ut aliquis Sacerdos, ad sacras audiendas Confessiones deputatus, Sacrosancto Pœnitentiæ Sacramento, solicitando Pœnitentes ad turpia, abutatur; ac pro medicina venenum, pro pane aspidem porrigat, & ex Cœlesti Medico infernalis veneficus, ex Patre spirituali proditor execrabilis Animarum reddatur: Idcircò Nos ea, quæ his perniciosissimis Diaboli insidiis arcendis in certis locis salubriter constituta sunt, ut nullibi desiderentur, quantum ex alto conceditur, providendum duximus.

Aliàs siquidem à fel. rec. Pio Papa IV. Prædecessore Nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis, videlicet. Pius Papa IV. Ven. Fratri Archiepiscopo Hispalensi, in Regnis Hispaniarum hæreticæ pravitatis Inquisitori Generali, &c. Cùm, sicut nuper, non sine animi nostri molestia accepimus, diversi Sacerdotes in Regnis Hispaniarum,

niarum, atque etiam in eorum Civitatibus, & Diœcesibus Curam Animarum habentes, sive eam pro aliis exercentes, aut aliàs audiendis Confessionibus Pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, ut Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi Confessiones abutantur, nec illi, &, qui id instituit, Domino Deo, & Salvatori Nostro Jesu Christo injuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos, dum earum audiunt Confessiones, alliciendo, & provocando, seù allicere, & provocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum hujusmodi Creatori nostro reconciliationis, graviori peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Divinæ Majestatis offensam, & Animarum perniciem, & Christifidelium scandalum non modicum; Nos, in animum inducere nequeuntes, quòd, qui de Fide Catholica rectè sentiunt, Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis injuriam faciant, Fraternitati tuæ, de cujus eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimùm in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, seu alios à te deputandum, seu deputandos, contra omnes, & singulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Civitatum, & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tàm Seculares, quàm quorumvis, etiam Exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum Ordinum Regulares, cujuscumque Dignitatis, status, gradus, Ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tàm super præmissis, quàm super Fide Catholica, & quid de ea sentiant, diligenter inquiras, & juxtà facultatum tibi contra Hæreticos, aut de hæresi quovis modo suspectos à Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos, juxtà excessuum suorum qualitates, proùt juris fuerit, punias, eos etiam, si, & proùt de jure fuerit faciendum, debitâ præcedente degradatione, secularis Judicii arbitrio puniendos tradas. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Ordinum quorumlibet, quorum ipsi Sacerdotes fuerint, etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quâvis firmitate aliâ roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & Decretis, etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud

 S. Pe-

S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 16. Aprilis 1561. Pontificatus Nostri Anno secundo. Igitur, ut literæ prædictæ perpetuis futuris temporibus, & ubique Locorum inviolabiliter observentur, motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostra, ac de consilio Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium contra hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum, præinsertas literas hujusmodi, ac omnia, & singula in eis contenta Apostolicâ auctoritate, tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, illisque omnibus, & singulis inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus: illasque non solùm in prædictis Regnis Hispaniarum, sed in quibusvis Christiani Orbis partibus firmiter, & inviolabiliter observari præcipimus, & mandamus.

2. Ac præterea, ne in futurum de pœna his delinquentibus imponenda, & de modo contra eosdem procedendi ab ullo dubitari possit; statuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes, & singuli Sacerdotes, tàm Seculares, quàm quorumvis, etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum Ordinum, Institutorum, Societatum, & Congregationum Regulare, scujuscumque dignitatis, & præeminentiæ, aut quovis privilegio muniti existant, qui personas, quæcumque illæ sint, ad inhonesta, sive inter se, sive cum aliis quomodolibet perpetranda, in actu Sacramentalis Confessionis, sive ante, vel post immediatè, seu occasione, vel prætextu Confessionis hujusmodi, etiam ipsa Confessione non secutâ, sive extra occasionem Confessionis, in Confessionario, aut in loco quocumque, ubi Confessiones Sacramentales audiantur, seu ad Confessionem audiendam electo, simulantes ibidem Confessiones audire, solicitare, vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint, in Officio Sanctæ Inquisitionis severissimè, ut infra, puniantur. Et præterea omnes hæreticæ pravitatis Inquisitores, & Locorum Ordinarios omnium Regnorum, Provinciarum, Civitatum, Dominiorum, & Locorum Universi Orbis Christiani, in suis quemque Diœcesibus, & Territoriis, per has nostras literas, etiam privativè quoàd omnes alios, specialiter, ac perpetuò Judices delegamus, ut super his contra prædictos, simul, vel separatim, in omnibus, prout in caussis Fidei, juxtà Sacrorum Canonum formam, necnon Officii Inquisitionis hujusmodi Constitutiones, privilegia, consuetudines, & decreta diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo ex hujusmodi nefariis excessibus culpabiles repererint, in eos pro criminum qualitate, & circumstantiis, suspensionis ab executione Ordinis, privationis benefi-

ciorum, dignitatum, & officiorum quorumcumque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis activæ, & passivæ, si Regulares fuerint, exilii, damnationis ad triremes, & carceris, etiam in perpetuum, absque ulla spe gratiæ, aliasque pœnas decernant. Eos quoque, si pro delicti enormitate graviores pœnas meruerint, debitâ præcedente degradatione, Curiæ seculari puniendos tradant.

Dantes etiam facultatem Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Generalibus Inquisitoribus, ne delictum tàm enorme, & Ecclesiæ Dei tam perniciosum remaneat ob probationum defectum impunitum, cùm difficilis sit probationis, Testibus, etiam singularibus, concurrentibus præsumptionibus, indiciis, & aliis adminiculis, delictum probatum esse arbitrio suo judicandi, & Curiæ seculari, ut præfertur, Reum tradendum esse pronunciandi.

Non obstantibus omnibus, quæ dictus Prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque, mandantes omnibus Confessariis, ut suos Pœnitentes, quos noverint, fuisse ab aliis, ut supra, solicitatos, moneant de obligatione denunciandi solicitantes, seu, ut præfertur, tractantes Inquisitoribus, seu Locorum Ordinariis prædictis. Quod si hoc officium prætermiserint, vel Pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum Confessarios solicitantes, seu tractantes, ut supra, iidem Locorum Ordinari, & Inquisitores, illos pro modo culpæ punire non negligant.

Volumus autem, ut præsentium transumptis, &c.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 30. Augusti 1622. Pontificatus Nostri Anno secundo.

S. Card. S. Susannæ.

Lettera della Sacra Congregazione del Sant' Ufizio sopra la Bolla di Greg. XV. contra Solicitantes.

REv. P. Dopo essersi avuta lunga, e matura considerazione sopra il dubbio significato da diverse bande, se i Penitenti siano obbligati a denunziare i Confessori, da' quali sono stati sollecitati nel luogo, e atto della Confessione, quando hanno acconsentito alla sollecitazione. N. S. e questi miei Signori Eminentissimi, in Congregazione tenuta avanti Sua Santità a' 25. di Luglio passato, dopo aver' anco inteso il parere d'una particolar Congregazione deputata a quest' effetto, hanno risoluto, che qualsivoglia Penitente è tenuto a denunziare il Confessore, dal quale sarà stato sollecitato nel luogo, e atto della Confessione, ancorchè gli abbia consentito, e non è tenuto a propalare il proprio consenso, nè sopra ciò s'in-

s'interroghi dal Vescovo, o dall'Inquisitore, o da' loro Vicarj, avanti i quali deporrà: nè meno il Confessore denunziato, procedendosi poi contro di lui ne' costituti, che se gli faranno, s'interroghi sopra detto consenso, ed in caso, ch' egli volesse dirlo da se, non si scriva il suo detto, come cosa, in ordine alla persona sollecitata, non spettante al Sant' Ufizio della Santa Inquisizione. Le parti dunque di V. R. sono di significare a' Confessori detta risoluzione, e d'incaricargliene strettamente l'osservanza, acciò ne' casi, che occorrono alla giornata, conforme al tenore della Costituzione pubblicata da Gregorio XV. di san. mem. contro i Confessori sollecitanti, significhino a' Penitenti l'obbligo, che hanno di denunciare i Confessori, da' quali saranno stati sollecitati, ed avendogli consentito, e facendo difficoltà di scoprire il proprio consenso, conforme alla risoluzione, che si è fatta, gli dichino apertamente, che non sono tenuti a propalare il detto consenso, e che tanto i Penitenti, quanto i Confessori sollecitanti, procedendosi contro di loro, non saranno di ciò interrogati, e dicendolo da se, non si scriverà, nè riceverà il detto loro. E quando il Penitente persistesse tuttavia nella medesima renitenza, N. S. si contenta, che dal Vescovo, o dall' Inquisitore si dia autorità al Confessore di ricevere per iscrittura, e con giuramento la denunzia, per portarla a chi gli avrà data autorità di pigliarla. E se, oltre le cose suddette, occorrerà altro caso grave, per il quale il Penitente non si possa indurre, Sua Santità vuole, che se ne scriva quà, e si aspetti la risposta, e intanto non si proceda all' assoluzione. E tanto V. R. si contenterà di fare osservare nella sua Giurisdizione, facendo registrare la presente negli Atti di cotesto Sant' Ufizio, per informazione sua, e de' suoi Successori, quali averanno mira, che la presente risoluzione risguarda solo a quei Penitenti, che per aver consentito, fanno difficoltà in denunziare; ma a quei, che non hanno consentito, o avendo consentito, non sono in ciò renitenti, il Confessore non deve porre difficultà alcuna, ma lasciare, che indifferentemente, e liberamente soddisfaccino all'obbligo, che hanno di denunziare, conforme alla Costituzione. Ed il Signore Iddio la conservi.

Di Roma li 27. Settembre 1624.

Di V. R.

Come Fratello

Il Cardinal Mellino.

Altro

Altra Lettera sopra l' istessa Bolla.

IL Delitto di sollecitare in Confessione Sacramentale, oggidì per umana fragilità pur troppo frequente, rimane il più delle volte senza gastigo, per non averne il foro esteriore notizia, e prova sufficiente, che sebbene la S. M. di Greg. XV. nella sua Bolla *contra solicitantes*, all' uno, e all' altro provvedde, imponendo a' Confessori, che avvertissero i Penitenti dell' obbligo di denunziar quelli, da' quali fossero stati sollecitati; rimettendo al giudizio di questa Sacra, e Suprema Congregazione l'arbitrio delle pene, ad ogni modo l'ignoranza, e malizia di molti Confessori, non solo lascia d'insinuare a' Penitenti, che denunzino, ma bene spesso persuade loro il contrario, e gli dà a credere non esser tenuti a farlo, restando in tal guisa un Sacrilegio per altra via, che de' Penitenti, impenetrabile, e del tutto occulto, ed impunito.

A sì grave inconveniente volendo N. S. per il suo santo zelo provvedere, ha risoluto, col parere di questi Signori miei Illustrissimi, che nell' avvenire a ciascun Sacerdote, Regolare, o Secolare che sia, quando verrà dall' Ordinario, per essere approvato alle Confessioni, nell' atto stesso d'approvarlo gli legga, ed intimi la Bolla suddetta di Papa Gregorio, e particolarmente l' ultimo §. di essa: *Mandantes omnibus Confessariis, &c.* acciò nel medesimo tempo intendano i Confessori la gravità delle pene proposte a tanto eccesso, e sappiano, che non esortando, come devono, i Penitenti sollecitati a denunziare, o insegnando loro non esser tenuti, avranno da esser gastigati dagli Ordinarj, o dagl' Inquisitori. Ma per conto de' Confessori già esposti, si rimette all' arbitrio di V. S. il modo di fare avvertito ogni, e qualunque Confessore, acciò non possa alcuno pretendere ignoranza. Ed il Sig. Iddio la prosperi sempre, e conservi.

Di Roma li 3. Ottobre 1626.

Affezionatiss. per servirla

Il Cardinal Mellino.

Decreta S. Congregationis Episcop. & Regular. contra absolventes à Casibus Episcopo reservatis.

SAcra Congregatio S. R. E. Cardinalium super negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, justis, & gravibus caussis id exigentibus, ac de Sanctissimi D. N. Clementis Papæ VIII. speciali mandato, vivæ vocis oraculo desuper habito, Sacerdotibus omnibus, tàm Secularibus, quàm Regularibus per uni-

universam Italiam extra Urbem degentibus, ad Confessiones audiendas probatis quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum, etiam Societatis Jesu, & generaliter quarumcumque aliarum, quovis nomine nuncupentur, jubet, & præcipit, ne quis eorum, sub prætextu privilegiorum, indultorum, aut facultatum, generaliter, vel specificè, scripto, aut vivæ vocis oraculo, vel per communicationem à Sede Apostolica, vel ejus auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, aut Archiconfraternitatibus Secularium, aut singularibus personis, seu aliàs quomodocumque, sub quibusvis tenoribus, formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ad cujusvis etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum instantiam concessarum, seu confirmatarum, alicui cujusvis status, gradus, conditionis, aut dignitatis, tàm Ecclesiasticæ, quàm Secularis, etiam Regiæ, vel Imperialis, ab ullo ex casibus clarè, vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini legi solita contentis, vel aliàs quomodocumque Sedi Apostolicæ reservatis, aut in futurum per Sanctitatem Suam, ejusque Successores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reservandis, nec etiam à Casibus, quos Ordinarii Locorum hactenus reservarunt, vel in posterum sibi reservabunt, ullo casu, etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in mortis articulo, seu cum nova, vel speciali Sanctitatis Suæ, aut Successorum suorum, vel Ordinariorum, quoad casus ab ipsis tantùm reservatos respectivè impetrata in scriptis licentia, Ordinariis Locorum exhibenda, absolutionis beneficium de cetero impendere audeat, vel præsumat; sed, cùm opus fuerit, Pœnitentes ad Superiores, legitimosque Judices suos accedere consulat, sub pœna contrafacientibus, tàm Regularibus, quàm Secularibus, Excommunicationis, privationis Officiorum, & Dignitatum, aut Beneficiorum, inhabilitatis item audiendi Confessiones, & ad quæcumque Officia, Prælaturas, Beneficia in posterum obtinenda, ipso facto absque ulla alia declaratione incurrenda: Super quibus à nemine, nisi à Romano Pontifice habilitatio, dispensatio, aut absolutio, præterquam in mortis articulo, possit impertiri; Sanctitas enim Sua (quatenus opus sit) facultates, & concessiones ipsas in hac parte uti cassas, & irritas haberi de cetero voluit, & vult, non obstantibus quibuscumque.

Præterea noverint Pœnitentes absolutionem, si quam obtinebunt contra hujusmodi prohibitionem, esse nullius roboris, vel momenti.

Et ne Locorum Ordinarii, quibus jus hoc reservandorum casuum competit, plurium, quàm opus sit, reservatione, subditis, aut Confessariis in Animarum salute procuranda cooperantibus sint onerosi,

mo-

moneantur omnes, ut paucos, eosque tantùm, quos ad Christianam disciplinam retinendam, animarumque sibi creditarum salutem, pro cujusvis Diœcesis statu, & qualitate, necessariò reservandos esse judicaverint, reservent. In quorum fidem, &c. Romæ die nona Mensis Januarii Anni 1601.

Cum autem dubia quædam, ac difficultates circa ejusdem Decreti interpretationem, atque observationem emersissent, eadem Congregatio, ne ullus deinceps obscuritati, scrupulo, ambiguitativè locus relinquatur, & ut clariùs appareat, in quibus casibus, vigore ejusdem Decreti reservatis, intelligatur prohibita absolutio, speciali mandato ejusdem Sanctissimi D. N. Clementis Papæ VIII. similiter vivæ vocis oraculo super ea habito, ipsum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet, sub ejusdem prohibitione illos tantùm in posterum comprehendi casus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta continentur, ac propterea Violationis Immunitatis Ecclesiasticæ in terminis Constitutionis fel. record. Gregor. XV. quæ incipit: *Cum aliàs nulli*, Violationis clausuræ Monialium ad malum finem, Provocantium, & pugnantium in Duello, juxtà Decretum Sacri Concilii Tridentini, & Constitutionem fel. record. Gregorii XV. incipien. *Ad tollendum*, Iniicientium violentas manus in Clericos, juxtà Canonem: *Si quis suadente* 17. *quæst*. 4., ac Juris dispositionem, Simoniæ realis scienter contractæ, atque etiam Confidentiæ Beneficialis, item omnes casus, quos Ordinarii Locorum sibi reservarunt, vel in posterum reservabunt. In quibus omnibus jam enumeratis casibus dumtaxat, & sublata etiam pœnâ inhabilitatis audiendi Confessiones, eadem Sacra Congregatio vult, & mandat dictum Decretum in sua firmitate, & pristino robore permanere. Ac præterea declarat, eos quidem Sacerdotes, tàm Seculares, quàm Regulares, qui aliquo ex privilegiis, indultis, & facultatibus in supradicto Decreto expressis suffulti fuerint, posse, juxtà eorum privilegia, indulta, & facultates usu ante idem Decretum receptas, & quæ sub aliis revocationibus non comprenhenduntur, tantùm, & non aliàs absolvere à casibus in præsenti declaratione non comprehensis, alijs verò Sacerdotibus hujusmodi privilegia non habentibus nihil de novo concedi. Sed, ne Locorum Ordinarii, ad quos casuum reservatio spectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rursus magnoperè admonendos censet, ut non passim, sed, cùm id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantùm, & graviorum criminum absolutionem sibi reservent, quorum reservatio ad Christianam disciplinam retinendam conferat, & in ædificationem, non

non autem in destructionem cedat: ne alioquin, Sacramenti Pœnitentiæ Ministrorum coarctatâ potestate, Sanctæ Matris Ecclesiæ plæ menti contrarius effectus subsequatur. Prohibet etiam, ne sibi superfluè reservent Casus in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta contentos, neque alios Sedi Apostolicæ specialiter reservatos. Facultatem verò, & licentiam absolvendi à Casibus reservatis, quam in scriptis tantùm concedi permittebatur, etiam solâ vivâ voce concedi posse declarat. Ceterum, ne quis Sacerdotum Secularium, aut Regularium, sub prætextu, quòd per primum dictum Decretum non fuerit sufficienter eorum specialibus privilegiis derogatum, eidem Decreto sic, ut præfertur, declarato contravenire audeat, Sanctitas Sua Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis omnibus, in favorem quorumcumque Ordinum, seu Institutorum Regularium, aut Sacerdotum, tàm Secularium, quàm Regularium editis, necnon eorumdem Ordinum, seu Institutorum, ac etiam Ecclesiarum, & Monasteriorum, & aliorum Secularium, seu Regularium Locorum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu Bulla Aureâ, aut aliàs nuncupatis, eisdem Ordinibus, seu Institutis, ac etiam Ecclesiis, & Monasteriis, & Secularibus, seu Regularibus Locis, aut personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seù extensionis concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis traditâ observatâ, inserti forent, præsentibus pro expressis habens, quoàd ea, quæ præsentibus adversantur, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogat, contrariis quibuscumque non obstantibus. Romæ die 26. Novembris 1602.

Alexander Card. Floren. Episc. Prænestinus.

Hier. Agucchius Secr.

Aliud

Aliud Decretum super eadem materia.

QUoniam Sacra Congregatio Cardinalium negociis Episcoporum, & Regularium præpositorum nuper accepit quamplures Regulares tantum facultatis, seu privilegii ab Apostolica Sede sibi concessum profiteri, ut etiam à Casibus Locorum Ordinariis in eorum Diœcesibus reservatis, absque alia ipsorum Ordinariorum licentia, Pœnitentes absolvere minimè dubitent, nonnullosque alios in Decreto prohibitionis absolutionis à Casibus Sedi Apostolicæ, vel Locorum Ordinariis reservatis, die 9. Januarii Anno millesimo sexcentesimo primo fel. record. Clementis Papæ VIII. jussu edito, necnon in declaratione illius, eodem Clemente Pontifice jubente, die 26. Novembris 1602. promulgata, Excommunicationes Sedi, vel Ordinariis prædictis reservatas minimè comprehensas asserere; undè fit, ut metus, quo homines à peccando coërcentur, absolutionis facilitate exolescat. Ideo Sacra eadem Congregatio, de Sanctissimi Domini Nostri Pauli Papæ V. speciali mandato, vivæ vocis oraculo desuper habito, Decretum hujusmodi, illiusque declarationem, necnon censuras, & pœnas in eis contentas, omnia confirmanda, atque innovanda operæpretium duxit, proùt per præsentes confirmat, atque innovat, ab omnibusque Sacerdotibus, tàm Secularibus, quàm Regularibus quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, Congregationum, aut cujusvis alterius Instituti, etiam necessariò exprimendi, quovis nomine nuncupetur, inviolabiliter observari voluit; ac insuper, ut nulli ex Sacerdotibus prædictis, quibuscumque privilegiis, indultis, & facultatibus suffulti, ab Excommunicationibus, vel à Casibus eisdem Ordinariis, vel Sedi Apostolicæ reservatis, tàm ad forum contentiosum eorumdem Ordinariorum deductis, quàm non deductis, præterquam in mortis articulo, absolvere audeant, vel præsumant, vel eorum aliquis audeat, vel præsumat sub eisdem censuris, & pœnis, eo ipso, & absque alia declaratione incurrendis, mandat, ac præcipit. Non obstantibus omnibus, quæ idem Clemens VIII. in Decreto, & declaratione huiusmodi voluit non obstare. Datum Romæ 7. Januarii Anni 1617.

Aliud Decretum super eadem materia.

SAcra Congregatio S. R. E. Cardinalium negociis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita censuit per confirmationes privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia

per prius ab eodem Concilio, ac deindè etiam ipsius Congregationis Decretis sublata, atque extincta, si quæ habebant, absolvendi à Casibus Ordinario Loci reservatis; quemadmodum neque indulta absolvendi à Casibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi consuevit, utpotè sublata per annuam ipsius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquisivisse ex subsequentibus privilegiorum confirmationibus, ac proindè Regulares cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti, etiam necessariò exprimendi, nec intra, nec extra Italiam, in vim privilegiorum, aut confirmationum ejusmodi, quas, vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps forte obtinebunt, posse quemquam absolvere ab eisdem Casibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario Loci reservatis; ac si secus egerint, absolutiones nullas, atque irritas fore, & esse; ab aliis verò Casibus, & Censuris, siquidem Regulares habent à Sede Apostolica absolvendi facultatem, illam extra Italiam minimè sublatam fuisse iisdem Sacræ Congregationis Decretis hac de re editis jussu san. mem Clementis VIII. Quam Sacræ Congregationis sententiam Sanctitas Sua ad se relatam approbavit, mandavitque ab omnibus, ad quos pertinet, inviolabiliter observari. Romæ 17. Novembris 1628.

Fr. A. Card. S. Honuphrii.

P. Fagnanus Secret.

Lettera Circolare della S. Congregazione del S. Ufizio sopra l'andar considerati nel concedere la facoltà di Confessare.

DA' casi di scandalo, &c.

Avendo la Santità di N. Signore osservato quanto per ovviargli sia necessario a' Vescovi l'avere un' attenzione la più precisa in eleggere Persone di proposito a Ministero di tanta importanza; quindi è, che la Santità Sua, col parere di questi miei Eminentissimi Colleghi Signori Cardinali Generali Inquisitori, ha stimato bene, ch'io con questa mia Circolare ne faccia a V. S. particolar premura, volendo, che da quì avanti ella con ogni maggiore studio, e diligenza procuri, che tali Soggetti non siano Giovani, ma d'età, e d'intelligenza provetti, e ben morigerati, a' quali dovrà strettamente ordinare, che non sentano le Confessioni, massime di Donne, avanti il Confessionale, ma da' lati di esso, ed in luoghi pubblici, ed esposti a vista di tutti; Persuasa la Santità Sua della bontà, e zelo del suo Carattere, che da Lei verrà in ciò appieno la sua mente adempita. Roma 14. di Dicembre 1694.

In-

Instructio Parochorum, & Confessariorum pro Casibus, quorum absolutio, seu dispensatio à Sacra Pœnitentiaria Apostolica impetratur.

CUm sæpè sit experientiâ compertum, plurimos utriusque sexus Christifideles, & præcipuè in longinquis degentes, censurarum vinculis, votorum obligationibus, matrimoniorum impedimentis, necnon irregularitatum, & Casuum quoquomodo reservatorum ligaminibus adstrictos, ad Sanctam Sedem, ejusque Sacram Pœnitentiariam spectantibus irretitos in illis lacrymosè persistere, & continuis conscientiæ agitationibus laboriosè perdurare, cujus mali causas ex similibus provenire innotuit.

Primò, eò quòd Parochi, vel alii, ad quos hujusmodi Pœnitentes recurrere contingit, in Pagis, aut Locis ruralibus degegunt, & viam, modumque recurrendi ad præfatam Sacram Pœnitentiariam ignorant, nec aliquem hìc Romæ agnoscunt, ad quem supplicationes dirigant, undè Pœnitentes perplexos dimittunt; quibus cùm ad Ordinarium accedendi (fœminis præsertim) verecundia, aut timor aditum intercludat, consilium ulteriùs requirere nescientes, remedium desperant, & in prædictis vinculis, obligationibus, impedimentis, inhabilitatibus, & casibus reservatis, cum periculo damnationis insordescunt.

Secundò evenit, quòd Pœnitentes egeni recognitionem pro sollicitatione, & labore agentium, Romæ commorantium, exsolvere non valentes, inconsolati, ac conscientiæ moribus concussi, in periculoso statu manere coguntur, & fortè, (quod pejus est) sibi persuadent, Sacræ Pœnitentiariæ Tribunal aliquid lucri pro literis prædictis recipere, cùm reverà Sacræ Pœnitentiariæ Ministri, nec aliquid quamvis minimum, nec etiam spontè oblatum unquam recipiant; & gratis omnia exhibentes, singulos ad se recurrentes, serenâ fronte complectantur.

Tertiò accidit etiam nonnunquam per inadvertentiam exponentium, ut gratiæ juxtà exposita obtentæ, irritæ evadant, eò quia casus, & circumstantias necessarias reticeant; undè fit, quòd literarum executores, casu posteà Pœnitentium examinato, rem aliter se habere, quàm expressum fuerat, comperiant, & gratias subreptitias, aut obreptitias esse inveniant; quare Pœnitentes confusi remanent, & spe novæ dispensationis se carere putantes, in prædictis vinculis, obligationibus, &c. miserabiliter remanent.

Quare gratum Deo, & utile Fidelibus futurum esse speratur, si iste

si iste modus recurrendi ad ipsam Sacram Pœnitentiariam proponatur.

Confessores itaque, cùm Pœnitentes vinculis præfatis irretitos ad se accedere contigerit, casum qualitates, & præfatorum casuum circumstantias considerent, caussasque dispensationum, aut commutationum exprimant, & caveant, ne quod occultum est, publicum faciant, præsertim impedimenta occulta Matrimoniorum; nam publica, vel ad publicum redacta, non pertinent ad Sacram Pœnitentiariam.

Et sic præfati Confessores, seu Pœnitentes, poterunt casus præfatos cum dictis circumstantijs, & caussis exponere, sive latino, sive quocumque alio idiomate propriæ regionis; nam Sacra Pœnitentiaria suos ex quacumque regione Pœnitentiarios subordinatos habet; & exprimant insuper in fine expositionis casus, nomen, cognomen, cui sit à Sacra Pœnitentiaria rescribendum, etiamsi ipsum nomen, & cognomen sit fictitium. Itemque modum, per quem responsio secura dirigi possit, significando scilicet, vulgari nomine, Oppidum, seu Civitatem, & Regionem, cum data Mensis, & Anni in hunc modum.

Intùs incipiant Epistolam, seù Supplicationem sic.

Eminentissime, & Reverendissime Domine.

N. Mulier emisit Votum simplex castitatis, manet in periculo incontinentiæ, nisi nubat: supplicat sibi Votum commutari, ad effectum contrahendi Matrimonium.

Terminent Epistolam, seu Supplicationem sic.

Dignetur Eminentia Vestra rescribere ad N. N. & exprimant nomen, & cognomen, cui est rescribendum: Ad Civitatem N. exprimendo nomen Civitatis. Per oppidum N. exprimendo vulgari nomine nomen Oppidi. Et dirigere Breve, seu Gratiam simplici Confessario Magistro in Theologia, sive Decretorum Doctori, sive Parocho, cui Pœnitens aperuit suam conscientiam, ne ipse Pœnitens, & præsertim fœminæ cogantur circumire pro executione Gratiæ Sacræ Pœnitentiariæ.

Dirigant Epistolam, seu Supplicationem scribendo extra, seu à foris in hunc modum.

Eminentissimo, & Reverendissimo Domino, Domino Cardinali Majori Pœnitentiario.

Romam.

Et, si tardaverit Responsio, Confessarii rescribant, ne forte sit deperdita, & numquam desperent Pœnitentes.

Con-

Constitutio B. Pii V. in qua præscribitur quid servare debeant Medici in curatione Infirmorum.

SUpra Gregem, &c.

§. 3. Et hac Nostrâ in perpetuum valiturâ constitutione, statuimus, & decernimus, quod omnes Medici, cùm ad Infirmos in lecto jacentes vocati fuerint, ipsos ante omnia moneant, ut idoneo Confessori omnia peccata sua, juxta Ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, confiteantur, neque tertio die ulteriùs eos visitent, nisi longius tempus Infirmo Confessor, ob aliquam rationabilem caussam, super quo ejus conscientiam oneramus, concesserit, & eis, per fidem Confessoris in scriptis factam, constiterit, quòd Infirmi, ut præmittitur, peccata sua confessi fuerit.

§. 4. Conjunctos verò, ac omnes familiares, & domesticos Infirmi in Domino rogamus, & monemus, ut de infirmitate Parochum certiorem faciant, & tàm Parochus, quàm conjuncti, & familiares præfati Infirmum ad Confessionem peccatorum suadeant, & inducant.

§. 5. Quòd si qui Medicorum præmissa non observaverint, ultra pœnas in Constitutione felic. record. Innocentii III. contentas, quas incurrere declaramus, perpetuò sint infames, & gradu Medicinæ, quo insigniti erant, omninò priventur, & à Collegio, seù Universitate Medicorum eiiciantur, ac pœnâ etiam pecuniariâ, arbitrio Ordinariorum, ubi deliquerint, multentur.

§. 6. Et ut hæc omnia inviolabiliter observentur, volumus, & eâdem auctoritate præcipimus, & mandamus, ut nullus post hac ubique Locorum in Medicina doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas à quovis Collegio, & Universitate concedatur, nisi omnia in præsenti Nostra Constitutione contenta, medio eorum juramento coram Notario publico, & Testibus, observare in eorum manibus, vel Ordinarii juraverint, & de hujusmodi juramento in privilegio, seù licentia medendi specialis mentio fiat. Quod si Collegia, & Universitates præfatæ, non recepto à Promovendis juramento hujusmodi, eosdem ad gradum prædictum promoverint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint, pœnam privationis facultatis alios ulteriùs doctorandi incurrant.

§. 7. Mandantes in virtute sanctæ Obedientiæ omnibus, & singulis Ven. Fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Civitatibus, & Diœcesibus propriis præsentes Nostras literas publicari faciant, ac juramentum prædictum

à Me-

à Medicis jam promotis, seu licentiam medendi habentibus, omnibus Juris remediis exigatur, neque aliquos ad medendum in Civitatibus, & Dioecesibus prædictis admittant, nisi eis constiterit eosdem juramentum hujusmodi præstitisse, & contumaces, & jurare, & juramentum hujusmodi jam præstitum exhibere recusantes gradu Medicinæ, & omnibus privilegiis eisdem Medicis, tàm conjunctim, quàm divisim eis, & eorum cuilibet concessis, per quosvis etiam Romanos Pontifices, privent, ac ab ingressu Ecclesiæ arceant, donec resipuerint.

Dat. &c. hac die 8. Martii 1566. Pontificatus An. 1.

Lettera Circolare della Sac. Congreg. de' Vescovi, e Regolari d'ordine d' Innocenzio XI. sopra l' osservanza di detta Bolla.

IL Paterno Zelo di Nostro Signore, indefessamente applicato a ciò, che può ridondare in benefizio, e salute de' suoi Fedeli, non hà potuto ricevere, che con particolar sentimento dell'animo suo, le notizie pervenutegli, che in molte Diocesi non viene osservata la disposizione della Costituzione 3. della S. M. del B. Pio V. che comincia: *Supra Gregem Dominicum, &c.* circa l'amministrazione del Sacramento della Penitenza agl' Infermi; e la precisa proibizione, che hanno i Medici di poter visitare i medesimi dopo il terzo giorno, se essi non si saranno Confessati, e l'obbligo, che tengono i Parenti, e Famigliari d' avvisare i Parochi delle Infermità de' loro Congiunti, e Domestici. Onde, volendo Sua Santità rimediare a sì pernicioso abuso, ridondante in grave pregiudizio della salute dell'Anime, e del Corpo, mentre dal peccato molte volte derivano l'Infermità corporali, vuole, ed espressamente comanda a tutti gli Ordinarj de' Luoghi, che facciano esattamente osservare quanto providamente si dispone nella predetta Costituzione della S. M. del B. Pio V., ordinando, che venga ogni anno pubblicata, tanto da' Parochi, che da' Predicatori, sotto le pene in essa contenute, ed altre ad arbitrio della Santità Sua; Resterà pertanto servita di dare esecuzione a questa santa ordinazione di Sua Beatitudine, mentre per fine le bacio umilmente le mani.

Roma 30. Settembre 1682.

Umiliss. e Devotiss. Ser.

C. Card. Fachenetti.

B. Panciatichi Secr.

Præ-

Praecepta, & Documenta pro Parochis, & omnibus Confessariis Civitatis, & Diœcesis Florentinæ.

NUllus omninò Sacerdos quempiam Pœnitentem sacramentaliter absolvat ex quocumque titulo, nisi prius obtentâ à Nobis, aut à Nostro Vicario Generali jurisdictione, vel ordinariâ, vel delegatâ, sub pœna Excommunicationis ipso facto incurrenda; cui pœnæ subiicimus etiam omnes, & quoscumque Sacerdotes præsumentes absolvere sacramentaliter post elapsum obtentæ jurisdictionis terminum, vel ipsâ jurisdictione legitimè revocatâ, excepto mortis periculo.

Facultatem audiendi Confessiones concessam à Nobis limitatè quoad locum, & quoad personas, nolumus ampliari posse à Parochis pro eorum Ovibus, sub pœna facultatis ejusdem interdictæ, ac ipso facto revocatæ; permittimus tamen habentibus hujusmodi facultatem limitatam ad certum locum, audire etiam extrà locum Confessiones eorum Infirmorum, qui sani soliti erant eorum Ministerio in Confessionibus uti.

Concedimus indistinctè Parochis, tàm Urbanis, quàm Ruralibus, ut audire possint Confessiones Sacramentales in omnibus Ecclesiis Diœcesis, & Civitatis, de consensu earumdem Ecclesiarum Rectorum, præterquam in Ecclesia Metropolitana, in qua tamen si contingat Presbyteros Congregationum ad Officia peragenda collegialiter congregati, tunc, & pro eo dumtaxat casu concedimus eos ad invicem posse sacramentaliter confiteri.

Districtè præcipimus, & omni, quâ possumus auctoritate jubemus, tàm Secularibus, quàm Regularibus Confessariis, ut, cum intra alienæ Parochiæ fines alicuius graviter decumbentis Confessionem audierint, illicò certiorem Ægrotantis Parochum reddant.

Caveant Confessarii, ne ad hoc Sacramentum administrandum inani gloriâ, curiositate, aut avaritiâ moveantur, & ea, quæ Fideles jure possent offendere, in hujus Sacri Judicii administratione diligenter evitent, potissimum pecuniarias pœnitentias, vel Missarum celebrationem, nec sibi, nec suis Ecclesiis tribuendas curent, sed piis tantùm operibus, vel Locis applicent, easque nonnisi ob avaritiæ, aut aliud simile delictum imponant, neque earum distributiones sibi demandari studeant; quod si sibi, vel suis Ecclesiis hujusmodi pecuniarias pœnitentias, vel Missarum celebrationem applicaverint, aut earum distributiones sibi demandari studuerint, ipso facto ab audiendis Confessionibus sint suspensi.

Præ-

Prædecessorum Nostrorum Synodalibus Constitutionibus inhærendo, easque confirmando, & innovando, sub eadem pœna Suspensionis à Confessionibus audiendis, ipso facto incurrenda, Confessariis, tàm Infirmorum, quàm aliorum jubemus, ne se, ex occasione Confessionis, in Testamenti factione quoquomodo immisceant, neque Pœnitentes ad sibi, vel suis Ecclesiis aliquid relinquendum, vel ad Sepulturam in eis eligendam, directè, vel indirectè inducant; Excipimus tamen ab hac Nostra Ordinatione casum necessitatis, in quo Parochi, aut Parochorum vices fungentes rogare deberent, ex vigore *Cap. cum esses de Testam.* Testamentum Infirmorum.

Hilari vultu, & absque personarum exceptione Pœnitentes omnes excipiant, servatâ nihilominus debitâ gravitate, & modestiâ.

Confessarii, qui non sunt ad reservata, antequam audire incipiant Confessiones rarò accedentis ad Sacramentum Pœnitentiæ, & præsertim Personæ sibi ignotæ, (si id factum rationabiliter judicaverint) eidem perhumaniter significent se carere facultate absolvendi à Casibus, & Censuris Pontificiis, & Episcopalibus; & si quem invenerint hujusmodi Casibus irretitum, nullo modo, ne indirectè quidem, respectu Reservatorum absolvant, sine urgenti necessitate, sed, vel ad eos Confessarios, à quibus possit absolvi, benignè remittant, vel ad eum absolvendum facultatem petant.

Doceant supernaturalem aliquem dolorem peccatorum, ad veniam promerendam, in Sacramento Pœnitentiæ esse penitus necessarium, quem facilè quisquam comparabit, si Dei infinitam Majestatem, & Bonitatem, suorum scelerum fœditatem, & multitudinem, pœnasque à Deo sibi paratas attentè considerabit.

In discutiendis peccatis ne detineant Confitentes interrogationibus curiosis, aut minimè necessariis, & attentè curent, ne pueros, puellas, rudesque personas de his, quæ ignorant, imprudenter interrogando, instruant.

Peritiores in dubiis consulant, monendo Pœnitentem, ne iterum redire gravetur, suoque judicio non determinent quicquam esse mortale peccatum, necnè, quando res est dubia.

Si fortè grave scelus, aut enorme à Pœnitente audierint, nullum abominationis signum ostendant, sed reprehensionem adhibeant, Confessione expletâ.

Caveant, ne signo aliquo prodant denegatam fuisse Pœnitenti absolutionem, nec aliud, quod tanti Sacramenti sigillum infringat; quod ut faciliùs assequantur, simplicem Benedictionem, cum recitatione Orationum: *Misereatur, &c. Indulgentiam, &c.* Pœnitenti impertiantur

Mu-

Mulieres, neque ante Solis ortum, neque elapsâ horâ vigesimaquartâ diei, neque extra consuetas sedes, nisi aliud rei necessitas postulet, ad Confessiones admittantur in Templis.

Nullus, tàm Secularis, quàm Regularis Parochus, aut Confessarius, sive Mulierum, sive Virorum Domos adeat, ibique, nec etiam in Oratoriis, Confessiones recipiat, nisi in casibus infirmitatis, aut maximæ alicuius similis necessitatis; in quibus Pœnitentes Ecclesiam adire non possint: qui secus fecerint, ab audiendis Confessionibus sint ipso facto suspensi; Nostra enim mens est licentias audiendi Confessiones eis concessas, quamquam generales, extra huius conditionis limites non extendi.

Quando ipsis certæ personæ restitutiones faciendæ à Pœnitentibus demandantur, exigant à recipiente satisfactionem, scilicet fidem scriptam à se factæ restitutionis, quam restituendi pro Pœnitentibus obligationem rarò, & nonnisi in necessitatis casibus acceptent.

Moneant Patres, & Matresfamilias, ut soliciti, sedulique sint circà suorum filiorum Christianam educationem, & sine gravi imposita pœnitentia transgressores non absolvant; potissimum autem in ijs casibus, in quibus filios, & filias grandiusculas, videlicet ultra septennium, domi detinent, dum Missæ Sacrificium peragitur, & Doctrina Christiana explicatur, absque iusta, & legitima caussa à Confessariis diudicanda, qui quidem parentes talia perpetrantes in Excommunicationem incident.

Dum rudium, & puerorum audiunt Confessiones, interrogent eos de Mysterijs principalioribus Fidei; potissimum tempore Paschatis, & in ijsdem Mysteriis instruant antequam absolvant.

Animadvertant, ut semper, priusquam absolvant, pœnitentias imponant, quæ tamen sint delictorum gravitati proportionatæ, & tales, ut à Pœnitentibus verosimiliter adimpleantur, nec sine eorumdem Pœnitentium consensu publicè exequendas tradant.

Omnes Parochi, & Confessarij Pœnitentes quoquomodo solicitantes, ultrà pœnas à Summis Pontificibus inflictas, reminiscantur se in pœnam Suspensionis à Divinis ipso facto incursuros. Si autem invenerint Confessarij, vel Parochi Pœnitentem ab alio fuisse in Confessione solicitatum, sciant ex Gregorij XV., & Urbani VIII. iussionibus se esse obligatos monere ipsum Pœnitentem, etiamsi sollicitationi consenserit, de obligatione denunciandi Confessarium, qui eum solicitavit.

Ad evitandam puerorum oppressionem, & suffocationem, Parochos, & Confessarios monemus, ut maximam adhibeant curam in

 præci-

præcipiendo tàm Viris, quàm Mulieribus, ne cum pueris ante absolutum annum sine Capsula dormiant; quod si culpabiles repererint, Absolutionem etiam, quando expediens sibi videbitur, denegent.

Monemus præterea eos non benè officio suo satisfacere, qui Confessiones summatim, & in confuso, absque distinctione peccatorum, quoad speciem, & quoad numerum, necessariò explicanda excipiunt.

Non admittant ad Confessionem eos, qui sine prævio, ac sufficienti examine accedunt, præsertim quando à longo tempore non sunt confessi. Quod si pœnitens, vel morali impotentiâ, vel inculpabili ignorantiâ idoneum Examen Conscientiæ facere nequeat, aut charitas dictet eum non dimittendum, tunc sciant se teneri ad eiusdem ignorantiam supplendam, discretis, aptis, ac capacitati Pœnitentis proportionatis interrogationibus.

Insuper omnes, maximè qui tenuioris sunt scientiæ, habeant aliquam Casuum Conscientiæ Summam, vernaculo, seu latino sermone conscriptam, eique frequenter studeant.

Casus, & Excommunicationes Archiepiscopo Florentino reservatæ.

HOmicidium voluntarium.

Oppressio, seù puerorum suffocatio.

Nefariâ consuetudine Deum, B. Virginem, vel Sanctos blasphemantes.

Carnes Feriâ sextâ, & Sabbato; easdemque, & alios vetitos cibos, Quadragesimæ diebus, aliorumque Jejuniorum ab Ecclesia indictorum, absque licentia comedentes.

Temeratores Monialium, & Literas amatorias, vel inhonestas scribentes, mittentes, vel scienter portantes, seù consignantes Monialibus, vel Puellis, aliisque Mulieribus, quocumque titulo intra Claustra commorantibus, vel res, aut actus inhonestos coram eisdem agentes, vel de inhonestis rebus, ipsis, vel coram ipsis colloquentes, sint ipso facto Excommunicati Excommunicatione Nobis reservatâ.

Laici ementita Patrimonia Clericis ordinandis conficientes, Excommunicati sint ipso facto Excommunicatione Nobis reservatâ.

Monita, & Ordinationes.

NUllus Sacerdos à Casibus Episcopis reservatis, seù contentis in Bulla Cœnæ Domini, & ab aliis quibuscumque extra illam Apostolicæ Sedi reservatis absolvere præsumat, non obstantibus quibuscumque privilegiis, ut per Decretum Sacræ Congreg. 9. Januarii 1601. editum 26. Novemb. 1602. & ampliatum jubente Urbano VIII. Summo Pontifice 17. Novemb. 1628.

Admonendi sunt Parochi, & Confessarii, quod, si à Nobis facultatem absolvendi à Casibus Reservatis obtinuerint, non ex hoc possunt à Censuris absolvere; sicut è contrà, eos non posse à Casibus Reservatis absolvere, quando facultatem absolvendi à Censuris fuerint consecuti, & Absolutiones, sive à Reservatis, sive à Censuris, suffragari Pœnitentibus pro foro Conscientiæ tantummodo, nisi aliter à Nobis specialiter obtinuerint.

Existentem in proxima voluntaria occasione peccandi, nisi eâ remotâ, Confessarii absolvere non possint.

Nulla sit Absolutio Complicis in re venerea, cujus materia absolutè, & in se actio indifferens non judicatur, sed per se in actum carnalem, sive completum, sivè incompletum prodit.

Ordinati in Sacris, retrocedentes, & quoquomodo relaxantes, seu alienantes Patrimonium, tituli loco subrogatum, sint ipso facto suspensi à Divinis, suspensione Nobis reservata.

Qui ficto Patrimonio, vel cum pactis de non exigendis ejus fructibus Majores Ordines assumpserint, ipso facto suspensionem à Divinis incurrant.

Sacerdotes omnes, & Clerici in Sacris constituti, qui, vel in propria Domo, vel in aliena, in quacumque temporis differentia, tàm publicè, quàm privatim Choreas ducunt, duci procurant, ad eumdem effectum propriam Domum de industria aliis commodant, Suspensione à Divinis Nobis reservatâ per octo dies ipso facto ligentur. Qua etiam pœnâ ipso facto ligari volumus eosdem Sacerdotes, & Clericos, qui in hujusmodi Choreis, & tripudiis Cantiones inhonestas, & à statu Clericali alienas cantant.

Hanc nostram paginam, unà cum Bulla Cœnæ, quilibet Parochus, & Confessarius penès se habeat, eamque frequenter perlegat, sub pœnis arbitrariis à Nobis declarandis.

Modus absolvendi regulariter servandus ab omnibus Parochis, & Confessariis.

SAcerdos postquam dixerit: *Misereatur tui, &c. Indulgentiam, absolutionem, &c.* dicat: *Dominus noster Iesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti in quantum possum, & tu indiges. Ego te absolvo à peccatis tuis in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. Passio Domini nostri Iesu Christi, & merita B. Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorũ, & quidquid boni feceris, & mali sustinueris sint tibi in remissionem peccatorum, augumentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.*

Si Pœnitens sit Laicus, omittatur verbum *Suspensionis*. In Confessionibus frequentioribus, aut brevioribus omitti poterit *Misereatur, &c. Indulgentiam, &c.* & satis erit dicere: *Dominus noster, &c.* ut in Rituali, vel *Ego te absolvo à peccatis tuis in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: Amen*. *Passio Domini nostri, &c.*

Vertente aliquâ gravi necessitate in periculo mortis, breviter dicere poterit: *Ego te absolvo ab omnibus Censuris, & peccatis tuis in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.*

THOMAS BONAVENTURA ARCHIEP. FLOR.

Editto sopra gli Esercizzj Spirituali da farsi da tutti i Curati, e Confessori novelli.

IL singolar benefizio conferito da Dio a' Sacerdoti, mettendogli come fiaccole accese sul Candelliere nella sua Chiesa, porta seco la pensione d' una ben distinta corrispondenza a sì alto Benefattore, con far lume a' Secolari, additando loro, e con esempj santi, e con salutevoli ammaestramenti la Via della salute. Mette il Signore in mano a' Sacerdoti il suo Corpo reale, e mistico, con la dispensazione del suo divinissimo Sangue, onde dipende, e l' onor suo, e la salute dell' Anime a sì caro prezzo da lui comprate. Quindi ognun ben vede qual debba essere l' esemplarità de' costumi, la santità de' sentimenti, e la dottrina di spirito, che deve avere un sacro Ministro, particolarmente nel maneggiare i Santissimi Sagramenti; che però Noi, cui è a cuore il Divino servizio, e la salvezza dell' Anime commesse alla nostra cura, considerando, che per rendersi meno indegni di sì alto Ministero, e più abili ad esercitarlo con nostro discarico, ed altrui profitto, non vi è mezzo più efficace, che l' uso degli Esercizzj Spirituali, per questo nostro Editto, seguendo in ciò le vestigia sempre venerabili del comune Sommo Pastore, ordiniamo,

Primo, che da tutti quegli, che da quì avanti saranno promossi a Cura d' Anime, o in titolo perpetuo, o amovibile, siccome da tutti i Cappellani, quali otterranno da Noi la licenza d' esercitare la Cura d' Anime in aiuto de' Parochi, si facciano, prima d' andare al possesso delle loro Chiese, e respettivamente di principiare l' esercizio della Cura, detti Esercizzj Spirituali per otto giorni continui nella Casa de' RR. Padri della Missione.

Secondo, che per l' avvenire non si dia ad alcun Sacerdote la Patente di Confessione, se, oltre all'approvazione circa l' idoneità, non averà fatti i sopraddetti Esercizzj, come sopra, e riportata la Fede d' avergli fatti.

Di-

Dichiarando, che in questo nostro Editto non s'intendono compresi i Regolari, persuadendoci, che da loro stessi eseguiranno, in riguardo alla loro Professione, ciò che s'impone al Clero Secolare; e solamente con ogni maggior vivezza ne li preghiamo.

Siccome per ora non s'obbligano, nè i Sacerdoti, che già confessano con Patenti veglianti, nè quegli, che esercitano di presente Cura d'Anime, perchè ci crediamo, che, conoscendo per isperienza quale aiuto abbisogni per portare peso sì grave, quale è l'indirizzare altrui per la Via della salute, e renderne conto all'Eterno Giudice, ricorreranno volontariamente a sì potente, e necessario sussidio, e ad un mezzo sì efficace per rinnovarsi nello spirito.

Dat. dal nostro Palazzo Arcivesc. li 20. Aprile 1705.

TOMMASO ARCIVESC. DI FIRENZE.

Constitutio 31. *Innocentii X. incipien.* Cum occasione, &c. *die* 31. *Maii* 1653., *qua damnantur quinque propositiones Libri, cui titulus*: Augustinus Cornelii Jansenii Episcopi Iprensis, *confirmata, & declarata ab Alexandro VII. die* 16. *Octob.* 1656. *per aliam Constitutionem incipientem*: Ad Sanctam, &c. *& iterum confirmata, & innovata à SS. D. N. Clemente PP. XI. per Constitutionem incipien.* Vineam Domini Sabaoth *die* 17. *Augusti* 1705.

1. ALiqua Dei præcepta hominibus Justis volentibus, & conantibus, secundum præsentes, quas habent vires, sunt impossibilia; deest quoque illis Gratia, quâ possibilia fiant.

2. Interiori Gratiæ in statu naturæ lapsæ numquam resistitur.

3. Ad merendum, & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.

4. Semipelagiani admittebant prævenientis Gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium Fidei, & in hoc erant Hæretici, quod vellent eam Gratiam talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare.

5. Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omninò hominibus mortuum esse, aut Sanguinem fudisse.

Decretum Alexand. PP. VII. super aliquibus Propositionibus moralibus

Feriâ v. die 24. Septembris 1667.

In Congregatione Generali Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram SS. D. N. Alexandro Divinâ Providentiâ Papa VII. ac Eminentiss. & Re-

& Reverendiss. DD. S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana adversus hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus à Sanctâ Sede Apostolica specialiter deputatis.

SAnctissimus D. N., audivit non sine magno animi sui mœrore, complures opiniones Christianæ disciplinæ relaxativas, & Animarum perniciem inferentes, partim antiquatas iterum suscitari, partim noviter prodire: & summam illam luxuriantium ingeniorum licentiam in dies magis excrescere, per quam in rebus ad conscientiam pertinentibus modus opinandi irrepsit alienus omninò ab Evangelica simplicitate, Sanctorumque Patrum doctrina, & quem si pro recta regula fideles in praxi sequerentur, ingens eruptura esset Christianæ vitæ corruptela. Quare, ne ullo unquam tempore viam salutis, quam suprema veritas Deus, cuius verba in æternum permanent, arctam esse definivit, in animarum perniciem dilatari, seu veriùs perverti contingeret, idem Sanctissimus D. N., ut oves sibi creditas ab eiusmodi spatiosa, lataque, per quam itur ad perditionem, via, pro pastorali solicitudine in rectam semitam revocaret, earumdem opinionum examen pluribus in Sacra Theologia Magistris, & deinde Eminentissimis, & Reverendissimis DD. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus seriò commisit: qui tantum negotium strenuè aggressi, eique sedulò incumbentes, & maturè discussis usque ad hanc diem infrascriptis Propositionibus, super unaquaque ipsarum sua suffragia Sanctitati Suæ singillatim exposuerunt.

1. Homo nullo unquam vitæ suæ tempore tenetur elicere actum fidei, spei, & charitatis ex vi præceptorum Divinorum, ad eas virtutes pertinentium.

2. Vir equestris ad duellum provocatus, potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.

3. Sententia asserens Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1626. 18. Julij in Concistorio Sacræ Congregationis Eminentissimorum Cardinalium visa, & tolerata est.

4. Prælati Regulares possunt in foro conscientiæ absolvere quoscumque seculares ab hæresi occulta, & ab excommunicatione propter eam incursa.

5. Quamvis evidenter tibi constet Petrum esse hæreticum, non teneris denunciare, si probare non possis.

6. Confessarius, qui in Sacramentali Confessione tribuit Pœnitenti char-

chartam postea legendam, in qua ad venerem incitat, non censetur solicitasse in Confessione; ac proindè non est denunciandus.

7. Modus evadendi obligationem denunciandæ solicitationis est: si solicitatus confiteatur cum solicitante, hic potest ipsum absolvere absque onere denunciandi.

8. Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licitè accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus, ipsimet celebranti correspondentem, idque post Decretum Urbani VIII.

9. Post Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, aliâ parte stipendii sibi retentâ.

10. Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre: Neque etiam est contra fidelitatem, etiamsi promittam, promissione etiam juramento firmatâ, danti stipendium, quòd pro nullo alio offeram.

11. Peccata in Confessione omissa, seu oblita, ob instans periculum vitæ, aut ob aliam caussam, non tenemur in sequenti Confessione exprimere.

12. Mendicantes possunt absolvere à Casibus Episcopis reservatis, non obtentâ ad id Episcoporum facultate.

13. Satisfacit præcepto annuæ Confessionis, qui confitetur Regulari Episcopo præsentato, sed ab eo injustè reprobato.

14. Qui facit Confessionem voluntariè nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ.

15. Pœnitens propriâ auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimpleat.

16. Qui Beneficium Curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.

17. Est licitum Religioso, vel Clerico, calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, uti suppetere non videtur, si calumniator sit paratus, vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publicè, & coram gravissimis Viris prædicta impingere, nisi occidatur.

18. Licet interficere falsum Accusatorem, falsos Testes, ac etiam Judicem, à quo iniqua certò imminet sententia, si aliâ viâ non potest innocens damnum evitare.

19. Non peccat Maritus occidens propriâ auctoritate Uxorem in adulterio deprehensam.

20. Restitutio à Pio V. imposita Beneficiatis non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, eò quòd sit pœna.

21. Ha-

21. Habens Capellaniam collativam, aut quodvis aliud Beneficium Ecclesiasticum, si studio literarum vacet; satisfacit suæ obligationi, si Officium per alium recitet.

22. Non est contra justitiam Beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia Collator conferens illa Beneficia Ecclesiastica pecuniâ interveniente, non exigit illam pro collatione Beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.

23. Frangens Jejunium Ecclesiæ, ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel inobedientia hoc faciat, puta, quia non vult se subiicere præcepto.

24. Mollities, Sodomia, & Bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infimæ, ideoque sufficit dicere in Confessione, se procurasse pollutionem.

25. Qui habuit copulam cum soluta, satisfacit Confessionis præcepto, dicens: commisi cum soluta grave peccatum contra castitatem, non explicando copulam.

26. Quando litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles, potest Judex pecuniam accipere pro ferenda sententia in favorem unius præ alio.

27. Si liber sit alicujus junioris, & moderni, debet opinio censeri probabilis, dum non constet rejectam esse à Sede Apostolica, tamquam improbabilem.

28. Populus non peccat, etiamsi absque ulla caussa non recipiat legem à Principe promulgatam.

Quibus peractis, dum similium Propositionum examini cura, & studium impenditur, intereà idem Sanctissimus, re maturè consideratâ, statuit, & decrevit, prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimùm, tamquam scandalosas, esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet; itaùt quicumque illas, aut coniunctim, aut divisim docuerit, & defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputativè, publicè, aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in Excommunicationem, à qua non possit, (præterquam in articulo mortis) ab alio, quâcumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Insuper districtè, in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub interminatione divini Judicii, prohibet omnibus Christifidelibus cujuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam speciali, specialissimâ notâ dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Ioan. Lupus S. Romanæ, & Univers. Inquisit. Not. &c.

Loco ✠ Sigilli.

Aliud

Aliud Decretum ejusd. S. Pontif.

Feriâ v. die 28. Martii 1666.

SAnctissimus D. N. post latum Decretum die 24. Septemb. proximè elapsi, quo viginti octo Propositiones damnatæ fuerunt, examinatis sedulò, & accuratè usque ad hanc diem infrascriptis aliis, quadragesimum quintum numerum implentibus, per plures in Sacra Theologia Magistros, ac per Eminentissimos, & Reverendissimos DD. Cardinales adversus hæreticam pravitatem Generales Inquisitores, eorum suffragia singillatim super unaquaque ipsarum audivit.

Propositio 29. in die jejunii qui sæpius modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium.

30. Omnes Officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum Jejunio.

31. Excusantur absolutè à præcepto jejunii omnes illi, qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiamsi iter unius diei conficiant.

32. Non est evidens, quòd consuetudo non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima obliget.

33. Restitutio fructuum ob omissionem Horarum suppleri potest per quascumque eleemosynas, quas antea Beneficiarius de fructibus sui Beneficii fecerit.

34. In die Palmarum recitans Officium Paschale satisfacit præcepto.

35. Unico Officio potest quis satisfacere duplici præcepto, pro die præsenti, & crastino.

36. Regulares possunt in foro conscientiæ uti privilegiis suis, quæ sunt expressè revocata per Concilium Tridentinum.

37. Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocatæ à Paulo V. hodie sunt revalidatæ.

38. Mandatum Tridentini factum Sacerdoti Sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali confitendi quamprimum, est consilium, non præceptum.

39. Illa particula *quamprimum*, intelligitur, cùm Sacerdos suo tempore confitebitur.

40. Est probabilis opinio, quæ dicit esse tantùm veniale osculum habitum ob delectationem carnalem, & sensibilem, quæ ex osculo oritur, secluso periculo consensus ulterioris, & pollutionis.

41. Non est obligandus concubinarius ad eiiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarii, vulgò *regalo*, dum deficiente illo, nimis ægrè ageret vitam, & aliæ epulæ tædio magno concubinarium afficerent; & alia famula nimis difficilè inveniretur.

42. Licitum est mutuanti aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus.

43. Annuum legatum pro Anima relictum non durat plus, quàm per decem annos.

44. Quoàd forum conscientiæ, Reo correcto, ejusque contumaciâ cessante, cessant censuræ.

45. Libri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibitâ diligentiâ corrigantur.

Quibus maturè pensatis, idem Sanctissimus statuit, ac decrevit prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimùm, tamquam scandalosas esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet: Itaut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis, etiam disputativè, publicè, aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in Excommunicationem, à qua non possit, (præterquam in articulo mortis) ab alio, quâcumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Insuper districtè in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christifidelibus, cujuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam speciali, & specialissimâ notâ dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Ioannes Lupus S. Romanæ, & Univers. Inquisit. Not.

Loco ✠ Sigilli.

Decreta Innocentii XI. quibus variæ damnantur Propositiones.

Feriâ v. die 2. Martii 1679.

SAnctiss. D. N. Innocentius Papa XI. prædictus, ovium sibi à Deo creditarum saluti sedulò incumbens, & salubre opus, in segregandis noxiis, doctrinarum pascuis ab innoxiis à fel. rec. Alexandro VII. Prædecessore suo inchoatum prosequi volens, plurimas Propositiones, partim ex diversis, vel libris, vel thesibus, seu scriptis excerptas, & partim noviter adinventas, Theologorum plurium examini, & deindè Eminentissimis, & Reverendissimis DD. Cardinalibus con-

contra hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus subjecit. Quibus Propositionibus sedulò, & accuratè sæpiùs discussis, eorumdem Eminentissimorum Cardinalium, & Theologorum votis per Sanctitatem Suam auditis, Idem Sanctissimus D. N., re posteà maturè considerata, statuit, & decrevit pro nunc sequentes Propositiones, & unamquamque ipsarum, sicut jacent, ut minimùm, tamquam scandalosas, & in praxi perniciosas, esse damnandas, & prohibendas, sicuti eas damnat, & prohibet. Non intendens tamen Sanctitas Sua per hoc Decretum alias Propositiones in ipso non expressas, & Sanctitati Suæ quomodolibet, & ex quacumque parte exhibitas, vel exhibendas ullatenus approbare.

1. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramēti relictâ tutiore, nisi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi; hinc sententiâ probabili tantùm utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.

2. Probabiliter existimo Judicem posse judicare juxtà opinionem etiam minùs probabilem.

3. Generatim, dum probabilitate, sive intrinsecâ, sive extrinsecâ quantumvis tenui, modò à probabilitatis finibus non exeatur, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.

4. Ab infidelitate excusabitur Infidelis non credens ductus opinione minùs probabili.

5. An peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantùm in vita eliceret, condemnare non audemus.

6. Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquenniis, per se obligare præceptum Charitatis erga Deum.

7. Tunc solùm obligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam, quà justificari possumus.

8. Comedere, & bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modò non obsit valetudini, quia licitè potest appetitus naturalis suis actibus frui.

9. Opus Conjugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpâ, ac defectu veniali.

10. Non tenemur proximum diligere actu interno, & formali.

11. Præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.

12. Vix in secularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui. Et ita vix aliquis tenetur ad eleemosynam, quando tenetur tantùm ex superfluo statui.

13. Si cum debita moderatione facias, potes absque peccato mortali de vita alicujus tristari, & de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectu petere, & desiderare; non quidem ex displicentia personæ, sed ob aliquod temporale emolumentum.

14. Licitum est absoluto desiderio cupere mortem Patris, non quidem, ut malum Patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirùm ei obventura est pinguis hæreditas.

15. Licitum est filio gaudere de parricidio Parentis, à se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hæreditate consecutas.

16. Fides non censetur cadere sub præceptum speciale, & secundum se.

17. Satis est actum Fidei semel in vita elicere.

18. Si à potestate publica quis interrogetur, Fidem ingenuè confiteri, ut Deo, & Fidei gloriosum consulo, tacere, ut peccaminosum per se non damno.

19. Voluntas non potest efficere, ut assensus Fidei in se ipso sit magis firmus, quàm mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.

20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem.

21. Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem, stat cum notitiâ solùm probabili revelationis; immò cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus Deus.

22. Non nisi fides unius Dei necessaria videtur necessitate medii, non autem explicita Remuneratoris.

23. Fides latè dicta ex testimonio Creaturarum, similive motivo ad justificationem sufficit.

24. Vocare Deum in testem mendacii levis non est tanta irreverentia, propter quam velit, aut possit damnare hominem.

25. Cum causa licitum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis, sive gravis.

26. Si quis, vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propriâ spontè, sive recreationis causâ, sive quocumque alio fine, juret se non fecisse aliquid, quod revera fecit; intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab ea, in qua fecit, vel quodvis aliud additum verum, revera non mentitur, nec est perjurus.

27. Causa justa utendi his amphibologiis est, quoties id necessarium, aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, itaut veritatis occultatio censeatur tunc expediens, & studiosa.

28. Qui

28. Qui mediante commendatione, vel munere, ad Magistratum, vel Officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali præstare juramentum, quod de mandato Regis à similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

29. Urgens metus gravis est caussa justa Sacramentorum administrationem simulandi.

30. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit; idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fustè percutiat, & post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat.

31. Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.

32. Non solùm licitum est defendere defensione occisivâ quæ actu possidemus, sed etiam ad quæ jus inchoatum habemus, & quæ nos possessuros speramus.

33. Licitum est tàm Hæredi, quàm Legatario contra iniustè impedientem, ne vel hæreditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere, sicut & jus habenti in Cathedram, vel Præbendam, contra eorum possessionem iniustè impedientem.

34. Licèt procurare abortum ante animationem fœtus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur.

35. Videtur probabile omnem fœtum, quamdiu in utero est, carere animâ rationali, & tunc primùm incipere eamdem habere cùm paritur, ac consequenter dicendum erit in nullo abortu homicidium committi.

36. Permissum est furari, non solùm in extrema necessitate, sed etiam in gravi.

37. Famuli, & Famulæ domesticæ possunt occultè heris suis surripere ad compensandam operam suam; quàm majorem judicant salario, quod recipiunt.

38. Non tenetur quis sub pœna peccati mortalis restituere quod ablatum est per pauca furta, quantumcumque sit magna summa totalis.

39. Qui alium movet, aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illati.

40. Contractus Mohatra licitus est etiam respectu ejusdem personæ, & cum contractu retrovenditionis prœviè inito cum intentione lucri.

41. Cùm numerata pecunia pretiosior sit numerandâ, & nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam præsentem, quàm futuram, potest

poteſt creditor aliquid ultra ſortem à mutuario exigere, & eo titulo ab uſura excuſari.

42. Uſura non eſt, dum ultra ſortem aliquid exigitur, tamquam ex benevolentia, & gratitudine debitum, ſed ſolùm ſi exigatur tamquam ex juſtitia debitum.

43. Quidni non niſi veniale ſit detrahentis authoritatem magnam ſibi noxiam falſo crimine elidere?

44. Probabile eſt non peccare mortaliter, qui imponit falſum crimen alicui, ut ſuam juſtitiam, & honorem defendat. Et ſi hoc non ſit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.

45. Dare temporale pro ſpirituali non eſt ſimonia, quando temporale non datur tamquam pretium, ſed dumtaxat tamquam motivum conferendi, vel efficiendi ſpirituale, vel etiam quando temporale ſit ſolùm gratuita compenſatio pro ſpirituali, aut è contra.

46. Et id quoque locum habet, etiam ſi temporale ſit principale motivum dandi ſpirituale; immò etiam ſi ſit finis ipſius rei ſpiritualis, ſic ut illud pluris æſtimetur, quam res ſpiritualis.

47. Cùm dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis utiles ipſi judicaverint, ad Eccleſias promovent, Concilium, vel primò videtur per hoc digniores non aliud ſignificare velle, niſi dignitatem eligendorum, ſumpto comparativo pro poſitivo; vel ſecundò, locutione minùs propriâ, ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos; vel tandem loquitur tertiò, quando fit concurſus.

48. Tam clarum videtur fornicationem ſecundùm ſe nullam involvere malitiam, & ſolùm eſſe malam, quia interdicta, ut contrarium omninò rationi diſſonum videatur.

49. Mollities jure naturæ prohibita non eſt. Unde ſi Deus eam non interdixiſſet, ſæpè eſſet bona, & aliquando obligatoria ſub mortali.

50. Copula cum conjugata, conſentiente marito, non eſt adulterium; ideoque ſufficit in confeſſione dicere, ſe eſſe fornicatum.

51. Famulus, qui ſubmiſſis humeris ſcienter adjuvat herum ſuum aſcendere per feneſtras ad ſtuprandum virginem, & multoties eidem ſubſervit deferendo ſcalam, aperiendo januam, aut quid ſimile cooperando, non peccat mortaliter, ſi id faciat metu notabilis detrimenti, puta, ne à Domino malè tractetur, ne torvis oculis aſpiciatur, ne domo expellatur.

52. Præceptum ſervandi Feſta non obligat ſub mortali, ſepoſito ſcandalo, ſi abſit contemptus.

53. Sa-

53. Satisfacit præcepto Ecclesiæ de audiendo Sacro, qui duas ejus partes, immò quatuor simul à diversis Celebrantibus audit.

54. Qui non potest recitare Matutinum, & Laudes, potest autem reliquas Horas, ad nihil tenetur, quia major pars trahit ad se minorem.

55. Præcepto Communionis annuæ satisfit per sacrilegam Domini manducationem.

56. Frequens Confessio, & Communio, etiam in his, qui gentiliter vivunt, est nota prædestinationis.

57. Probabile est sufficere attritionem naturalem, modò honestam.

58. Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.

59. Licet Sacramentaliter absolvere dimidiatè tantùm confessos ratione magni concursus Pœnitentium, qualis, ver. gr. potest contingere in die magnæ alicujus Festivitatis, aut Indulgentiæ.

60. Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra Legem Dei, Naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio; dummodò ore proferat se dolere, & proponere emendationem.

61. Potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quinimò directè, & ex proposito quærit, aut ei se ingerit.

62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando caussa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.

63. Licitum est quærere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.

64. Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantiâ Mysteriorum Fidei, & etiamsi per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat Mysterium Sanctissimæ Trinitatis, & Incarnationis Domini Nostri Jesu Christi.

65. Sufficit illa Mysteria semel credidisse.

Quicumque autem, cujusvis conditionis, status, & dignitatis, illas, vel illarum aliquam conjunctim, vel divisim defenderit, vel ediderit, vel de eis disputativè, publicè, aut privatim tractaverit, vel prædicaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in Excommunicationem latæ sententiæ, à qua non possit, (præterquam in articulo mortis) ab alio, quâcumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Insuper districtè in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christifidelibus, cujuscumque conditionis, dignitatis, & status, etiam speciali, & specia-

cialissimâ notâ dignis, nè prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Tandem, ut ab injuriosis contentionibus Doctores, seu Scholastici, aut alii quicumque imposterum se abstineant, & ut paci, & charitati consulatur, idem Sanctissimus in virtute Sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tàm in Libris imprimendis, ac manuscriptis, quàm in Thesibus, Disputationibus, ac Prædicationibus caveant ab omni censura, & nota, necnon à quibuscumque conviciis contra eas Propositiones, quæ adhuc inter Catholicos hinc indè controvertuntur, donec à S. Sede recognitæ super iisdem Propositionibus judicium proferatur.

Franciscus Riccardus S. Rom. & Univers. Inquis. Not.

Loco ✠ Sigilli.

Aliud Decretum, quo damnantur duæ Propositiones.

Feriâ v. die 23. Novembris 1679.

CUm supradictis Eminentissimis, & Reverendissimis DD. delatæ fuerint hæ duæ Propositiones: *Deus donat nobis Omnipotentiam suam, ut eâ utamur, sicut aliquis donat alteri villam, vel librum; Et Deus subiicit nobis suam Omnipotentiam;* eorumdem jussu per Theologos ad id specialiter SS. D. N. relatæ, & coram Sua Sanctitate propositæ, unà cum votis ipsorum Eminentissimor. & RR. DD. S. R. E. Cardinalium, Sanctitas Sua decrevit, & mandavit, ut ambæ Propositiones omninò prohiberentur, sicut eas præsenti Decreto damnat, & prohibet, uti temerarias ad minimum, & novas, mandatque, ne quisquam deinceps, cujuscumque sit gradus, ordinis, aut conditionis, illas, vel illarum alterutram audeat imprimere, vel imprimi facere, sive scriptis, aut etiam oretenus docere, vel asserere, sub pœnis, & censuris in Indice Librorum prohibitorum contentis, aliisque Sanctitati Suæ benè visis.

Franciscus Riccardus S. Rom. & Univers. Inquis. Secret.

Loco ✠ Sigilli.

Aliud Decretum, quo damnatur alia Propositio.

Feriâ jv. die 18. Novembris 1682.

PRæviâ maturâ consultatione DD. Consultorum facta fuit discussio sequentis Propositionis: *Scientiâ ex Confessione acquisitâ uti licet, modò fiat sine directa, aut indirecta revelatione, & gravamine Pœni-*

Pœnitentis, nisi aliud multò gravius ex non usu sequatur, in cujus comparatione prius meritò contemnatur, additâ deindè explicatione, sive limitatione, quòd sit intelligenda de usu scientiæ ex Confessione acquisitæ cum gravamine Pœnitentis, seclusâ quâcumque revelatione, atque in casu, quo multò gravius gravamen ejusdem Pœnitentis ex non usu sequeretur, & statuerunt dictam Propositionem, quatenus admittit usum dictæ scientiæ cum gravamine Pœnitentis, omninò prohibendam esse, etiam cum dicta explicatione, sive limitatione, & præsenti Decreto prohibent, ne quis ultra audeat talem doctrinam publicè, aut privatim docere, aut defendere, sub pœnis arbitrio Sacræ Congregationis infligendis: mandantes etiam universis Sacramenti Pœnitentiæ Ministris, ut ab ea in praxim deducenda prorsus abstineant.

Franciscus Riccardus S. Rom. & Univers. Inquis. Not.

Loco ✠ Sigilli.

Aliud Decretum sub Innocentio PP. XI. quo damnantur plures Propositiones.

COelestis Pastor Christus Dominus, ut jacentem in tenebris Mundum, variisque gentium erroribus involutum, à potestate Diaboli, sub qua miserè post lapsum primi Parentis tenebatur, suâ ineffabili miseratione liberaret, Carnem sumere, & in Ligno Crucis Chirographo Redemptionis nostræ affixo, in testimonium suæ in nos charitatis, sese Hostiam viventem Deo pro nobis offerre dignatus est; mox rediturus in Cœlum, Ecclesiam Catholicam Sponsam suam, tamquam novam Civitatem sanctam Jerusalem descendentem de Cœlo, non habentem rugam, neque maculam, unam, sanctamque in Terris relinquens armis potentiæ suæ contra Portas Inferi circumvallatam; Petro Apostolorum Principi, & Successoribus ejus regendam tradidit, ut doctrinam ab ipsius ore haustam, sanam, rectamque custodirent; nè oves pretioso suo Sanguine redemptæ, pravarum opinionum pabulo in antiquos errores reciderent, quod præcipuè B. Petro mandasse Sacræ Literæ docent: cui enim Apostolorum, nisi Petro dixit: Pasce oves meas; & rursus: Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos? Quare Nobis, qui, non Nostris meritis, sed inscrutabili Dei Omnipotentis consilio, in ejusdem Petri Cathedra pari potestate sedemus, semper fixum in animo fuit, ut Populus Christianus eam sectaretur Fidem, quæ à Christo Domino per Apostolos

ſuos perpetuâ, & numquam interruptâ traditione prædicata fuit, quamque ipſe uſque ad ſeculi conſummationem permanſuram eſſe promiſit.

Cùm igitur ad Apoſtolatum Noſtrum relatum fuiſſet quemdam *Michaelem de Molinos* prava dogmata, tùm verbo, tùm ſcripto docuiſſe, & in praxim deduxiſſe, quæ, prætextu Orationis quietis, contra Doctrinam, & uſum à Sanctis Patribus ab ipſis naſcentis Eccleſiæ primordiis receptum, Fideles à vera Religione, & à Chriſtianæ pietatis puritate in maximos errores, & turpiſſima quæque inducebant, Nos, cui cordi ſemper fuit, ut Fidelium animæ Nobis ex alto commiſſæ (purgatis pravarum opinionum erroribus) ad optatum ſalutis portum tutò pervenire poſſint, legitimis præcedentibus indiciis, prædictum *Michaelem de Molinos* carceribus mancipari mandavimus; deindè coram Nobis, & Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Chriſtiana Generalibus Inquiſitoribus Apoſtolicâ auctoritate ſpecialiter deputatis, auditis pluribus in Sacra Theologia Magiſtris, eorumque ſuffragiis, tùm voce, tùm ſcripto ſuſceptis, matureque perpenſis, imploratâ etiam S. Spiritus aſſiſtentiâ, cum prædictorum Fratrum Noſtrorum unanimi voto, ad damnationem infraſcriptarum Propoſitionum ejuſdem *Michaelis de Molinos*, à quo fuerunt pro ſuis recognitæ, & de quibus Propoſitionibus, tamquam à ſe dictatis, ſcriptis, communicatis, & creditis, ipſe convictus, & reſpective confeſſus fuerat, ut latiùs in Proceſſu, & Decreto de mandato Noſtro lato die 28. Auguſti præſentis anni 1687. devenire ut infra decrevimus.

PROPOSITIONES.

1. OPortet hominem ſuas potentias annihilare. Et hoc eſt Via interna.

2. Velle operari activè eſt Deum offendere, qui vult eſſe ipſe ſolus Agens; & ideò opus eſt ſe ipſum in Deo totum, & totaliter derelinquere, & poſtea permanere velut corpus exanime.

3. Vota de aliquo faciendo ſunt perfectionis impeditiva.

4. Activitas naturalis eſt Gratiæ inimica, impeditque Dei operationes, & veram perfectionem, quia Deus operari vult in nobis ſine nobis.

5. Nihil operando Anima ſe annihilat, & ad ſuum principium redit, & ad ſuam originem, quæ eſt eſſentia Dei, in qua transformata remanet, ac divinizata, & Deus tunc in ſeipſo remanet; quia tunc non ſunt amplius duæ res unitæ, ſed una tantùm: & hac ratione Deus vivit, & regnat in nobis, & Anima ſe ipſam annihilat in eſſe operativo.

6. Via

6. Via interna est illa, in qua non cognoscitur, nec lumen, nec amor, nec resignatio, & non oportet Deum cognoscere; & hoc modo rectè proceditur.

7. Non debet Anima cogitare, nec de præmio, nec de punitione, nec de Paradiso, nec de Inferno, nec de Morte, nec de æternitate.

8. Non debet velle scire an gradiatur cum voluntate Dei, an cum eadem voluntate resignata maneat, necnè; nec opus est, ut velit cognoscere suum statum, nec proprium nihil, sed debet ut corpus exanime manere.

9. Non debet Anima reminisci, nec sui, nec Dei, nec cujuscumque rei, & in Via interna omnis reflexio est nociva, etiam reflexio ad suas humanas actiones, & ad proprios defectus.

10. Si propriis defectibus alios scandalizet non est necessarium reflectere, dummodò non adsit voluntas scandalizandi; & ad proprios defectus non posse reflectere gratia Dei est.

11. Ad dubia, quæ occurrunt an rectè procedatur necnè, non opus est reflectere.

12. Qui suum liberum arbitrium Deo donavit, de nulla re debet curam habere, nec de Inferno, nec de Paradiso; nec debet desiderium habere propriæ perfectionis, nec virtutum, nec propriæ Sanctitatis, nec propriæ salutis, cujus spem purgare debet.

13. Resignato Deo libero arbitrio, eidem Deo relinquenda est cogitatio, & cura de omni re nostra, & relinquere, ut faciat in nobis sine nobis suam Divinam voluntatem.

14. Qui Divinæ voluntati resignatus est, non convenit, ut à Deo rem aliquam petat; quia petere est imperfectio, cùm sit actus propriæ voluntatis, & electionis, & est velle, quòd Divina voluntas nostræ conformetur, & non quòd nostra Divinæ. Et illud Evangelii: *Petite, & accipietis*, non est dictum à Christo pro Animabus internis, quæ nolunt habere voluntatem. Imò hujusmodi Animæ eò perveniunt, ut non possint à Deo rem aliquam petere.

15. Sicut non debent à Deo rem aliquam petere, ita nec illi ob rem aliquam gratias agere debent; quia utrumque est actus propriæ voluntatis.

16. Non convenit Indulgentias quærere pro pœna propriis peccatis debita; quia melius est Divinæ Justitiæ satisfacere, quàm Divinam Misericordiam quærere; quoniam illud ex puro Dei amore procedit, & istud ab amore nostri interessato, nec est res Deo grata, nec meritoria, quia est velle Crucem fugere.

 17. Tra-

17. Tradito Deo libero arbitrio, & eidem relictâ curâ, & cognitione Animæ nostræ, non est amplius habenda ratio tentationum, nec eis alia resistentia fieri debet, nisi negativa, nulla adhibita industria; & si natura commovetur, oportet sinere, ut commoveatur; quia est natura.

18. Qui in Oratione utitur Imaginibus, Figuris, speciebus, & propriis conceptibus, non adorat Deum in spiritu, & veritate.

19. Qui amat Deum eo modo, quo ratio argumentatur, aut Intellectus comprehendit, non amat verum Deum.

20. Asserere, quòd in Oratione opus est sibi per discursum auxilium ferre, & per cogitationes, quando Deus animam non alloquitur, ignorantia est. Deus numquam loquitur: ejus locutio est operatio; & semper in Anima operatur, quando hæc suis discursibus, cogitationibus, & operationibus eum non impedit.

21. In Oratione opus est manere in fide obscura, & universali, cum quiete, & oblivione cujuscumque cogitationis particularis, ac distinctæ Attributorum Dei, ac Trinitatis, & sic in Dei præsentia manere ad illum adorandum, & amandum, eique inserviendum, sed absque productione actuum, quia Deus in his sibi non complacet.

22. Cognitio hæc per fidem non est actus à creatura productus, sed est cognitio à Deo Creaturæ tradita, quam Creatura se habere non cognoscit, nec postea cognoscit illam se habuisse; & idem dicitur de Amore.

23. Mystici cum S. Bernardo in Scala Claustralium distinguunt quatuor gradus, Lectionem, Meditationem, Orationem, & Contemplationem infusam. Qui semper in primo sistit, numquam ad secundum pertransit. Qui semper in secundo persistit, numquam ad tertium pervenit, qui est nostra contemplatio acquisita; in qua per totam vitam persistendum est, dummodò Deus Animam non trahat, absque eo quòd ipsa id expectet, ad contemplationem infusam, & hac cessante, Anima regredi debet ad tertium gradum, & in ipso permanere, absque eo quòd ampliùs redeat ad secundum, aut primum.

24. Qualescumque cogitationes in Oratione occurrant, etiam impuræ, etiam contra Deum, Sanctos, Fidem, & Sacramenta, si voluntariè non nutriantur, nec voluntariè expellantur, sed cum indifferentia, & resignatione tolerentur, non impediunt Orationem Fidei; imò eam perfectiorem efficiunt; quia Anima tunc magis Divinæ voluntati resignata remanet.

25. Etiamsi superveniat somnus, & dormiatur, nihilominus fit

Ora-

Oratio, & contemplatio actualis; quia Oratio, & resignatio, resignatio, & Oratio idem sunt; & dum resignatio perdurat, perdurat & Oratio.

26. Tres illæ viæ, Purgativa, Illuminativa, & Unitiva sunt absurdum maximum, quod dictum fuerit in Mystica; cùm non sit nisi unica via, scilicet via Interna.

27. Qui desiderat, & amplectitur devotionem sensibilem, non desiderat, nec quærit Deum, sed se ipsum, & malè agit, cùm eam desiderat, & eam habere conatur, qui per viam Internam incedit, tàm in locis Sacris, quàm in diebus solemnibus.

28. Tædium rerum spiritualium bonum est; siquidem per illud purgatur amor proprius.

29. Dum anima interna fastidit discursus de Deo, & virtutes, & frigida remanet, nullum in se ipsa sentiens fervorem, bonum signum est.

30. Totum sensibile, quod experimur in vita spirituali, est abominabile, spurcum, & immundum.

31. Nullus Meditativus veras virtutes exercet internas, quæ non debent à sensibus cognosci. Opus est amittere virtutes.

32. Nec ante, nec post Communionem alia requiritur præparatio, aut gratiarum actio (pro istis Animabus internis) quàm permanentia in solita resignatione passiva, quia modo perfectiore supplet omnes actus virtutum, qui possunt, & fiunt in via ordinaria. Et si hac occasione Communionis insurgunt motus humiliationis, petitionis, aut gratiarum actionis, reprimendi sunt, quoties non dignoscatur eos esse ex impulsu speciali Dei; aliàs sunt impulsus naturæ, non dum mortuæ.

33. Malè agit Anima, quæ procedit per hanc Viam internam, si in diebus solemnibus vult aliquo conatu particulari excitare in se devotum aliquem sensum, quoniam Animæ Internæ omnes dies sunt æquales, omnes festivi. Et idem dicitur de locis Sacris, quia hujusmodi animabus omnia loca æqualia sunt.

34. Verbis, & linguâ gratias agere Deo non est pro Animabus internis, quæ in silentio manere debent, nullum Deo impedimentum apponendo, quod operetur in illis: & quo magis Deo se resignant, experiuntur se non posse Orationem Dominicam, seu Pater noster recitare.

35. Non convenit Animabus hujus Viæ internæ, quod faciant operationes etiam virtuosas ex propria electione, & activitate, aliàs non essent mortuæ: nec debent elicere actus amoris erga B. Virginem,

nem, Sanctos, aut Humanitatem Christi; quia cum ista objecta sensibilia sint, talis est amor erga illa.

36. Nulla creatura, nec B. Virgo, nec Sancti sedere debent in nostro corde, quia solus Deus vult illud occupare, & possidere.

37. In occasione tentationum, etiam furiosarum, non debet Anima elicere actus explicitos virtutum oppositarum; sed debet in supradicto amore, & resignatione permanere.

38. Crux voluntaria mortificationum pondus grave est, & infructuosum, ideoque dimittenda.

39. Sanctiora opera, & pœnitentiæ, quas peregerunt Sancti, non sufficiunt ad removendam ab Anima, vel unicam adhæsionem.

40. Beata Virgo nullum unquam opus exterius peregit, & tamen fuit Sanctis omnibus sanctior. Igitur ad sanctitatem perveniri potest absque opere exteriori.

41. Deus permittit, & vult, ad nos humiliandos, & ad veram transformationem perducendos, quod in aliquibus animabus perfectis, etiam non arreptitiis, Dœmon violentiam inferat eorum corporibus, easque actus carnales committere faciat, etiam in vigilia, & sine mentis offuscatione, movendo physicè illorum manus, & alia membra contra earum voluntatem. Et idem dicitur quoad alios actus per se peccaminosos, in quo casu non sunt peccata, quia in his non adest consensus.

42. Potest dari casus, quod hujusmodi violentiæ ad actus carnales contingant eodem tempore ex parte duarum personarum, scilicet maris, & fœminæ, & ex parte utriusque sequatur actus.

43. Deus præteritis sæculis Sanctos efficiebat Tyrannorum ministerio, nunc verò eos efficit Sanctos ministerio Dœmonum, qui, causando in eis prædictas violentias, faciunt, ut illi seipsos magis despiciant, atque annihilent, & se Deo resignent.

44. Job blasphemavit, & tamen non peccavit labiis suis, quia fuit ex Dœmonis violentia.

45. Sanctus Paulus hujusmodi Dœmonis violentias in suo corpore passus est, unde scripsit: *Non quod volo bonum, hoc ago, sed quod nolo malum, hoc facio*.

46. Hujusmodi violentiæ sunt medium magis proportionatum ad annihilandam animam, & ad eam ad veram transformationem, & unionem perducendam, nec alia superest via. Et hæc est via facilior, & tutior.

47. Cùm hujusmodi violentiæ occurrunt, sinere oportet, ut Satanas operetur, nullam adhibendo industriam, nullumque proprium

cona-

conatum, sed permanere debet homo in suo nihilo, & etiamsi sequantur pollutiones, & actus obscœni propriis manibus, & etiam pejora, non opus est seipsum inquietare; sed foras emittendi sunt scrupuli, dubia, & timores, quia anima fit magis illuminata, magis roborata, magisque candida, & acquiritur sancta libertas. Et præ omnibus non opus est hæc confiteri, & sanctissimè fit non confitendo, quia hoc pacto superatur Dæmon, & acquiritur thesaurus pacis.

48. Satanas, qui hujusmodi violentias infert, suadet deinde gravia esse delicta, ut anima se inquietet, ne in Via interna ulteriùs progrediatur; unde ad ejus vires enervandas, melius est ea non confiteri, quia non sunt peccata, nec etiam venialia.

49. Job ex violentia Dæmonis se propriis manibus polluebat eodem tempore, quo *mundas habebat ad Deum preces* (sic interpretando locum ex cap. 16. Job.)

50. David, Jeremias, & multi ex Sanctis Prophetis hujusmodi violentias patiebantur harum impurarum operationum externarum.

51. In Sacra Scriptura multa sunt exempla violentiarum ad actus externos peccaminosos; uti illud de Samsone, qui per violentiam se ipsum occidit cum Philistæis, conjugium iniit cum alienigena, & cum Dalila meretrice fornicatus est, quæ aliàs erant prohibita, & peccata fuissent. De Juditha, quæ Holopherni mentita fuit. De Elisæo, qui pueris maledixit. De Elia, qui combussit Duces cum turmis Regis Achab. An verò fuerit violentia immediatè à Deo peracta, vel Dæmonum ministerio, ut in aliis animabus contingit, in dubio relinquitur.

52. Cùm hujusmodi violentiæ, etiam impuræ, absque mentis offuscatione accidunt, tunc Anima Deo potest uniri, & de facto semper magis unitur.

53. Ad cognoscendum in praxi, an aliqua operatio in aliis personis fuerit violentia, regula, quam de hoc habeo, nedum sunt protestationes Animarum illarum, quæ protestantur se dictis violentiis non consensisse, aut jurare non posse, quòd in iis consenserint; & videre, quòd sint Animæ, quæ proficiunt in Via interna, sed regulam sumere à lumine quodam actuali cognitione humanâ, ac Theologicâ superiore, quòd me certò cognoscere facit cum interna certitudine, quòd talis operatio est violentia, & certus sum, quòd hoc lumen à Deo procedit, quia ad me pervenit conjunctum cum certitudine, quòd à Deo proveniat, & mihi nec umbram dubii relinquit in contrarium, eo modo, quo interdum contingit, quòd Deus aliquid revelando, eodem tempore animam certam reddit, quod ipse sit, qui revelat, & anima in contrarium non potest dubitare.

54. Spi-

54. Spirituales vitæ ordinariæ in hora mortis se delusos invenient, & confusos, & cum omnibus passionibus in alio Mundo purgandis.

55. Per hanc viam internam pervenitur, etsi multa cum sufferentia, ad purgandas, & extinguendas omnes passiones, ita quòd nihil amplius sentitur, nihil nihil; nec ulla sentitur inquietudo, sicut corpus mortuum, nec anima se ampliùs commoveri sinit.

56. Duæ leges, & duæ cupiditates, animæ una, & amoris proprii altera, tamdiù perdurant, quamdiù perdurat amor propriùs; undè, quando hic purgatus est, & mortuus, ut fit per viam iternam, non adsunt ampliùs illæ duæ leges, & duæ cupiditates, nec ulteriùs lapsus aliquis incurritur, nec aliquid sentitur ampliùs, nequidem veniale peccatum.

57. Per contemplationem acquisitam pervenitur ad statum non faciendi amplius peccata, nec mortalia, nec venialia.

58. Ad hujusmodi statum pervenitur, non reflectendo ampliùs ad proprias operationes; quia defectus ex reflexione oriuntur.

59. Via interna sejuncta est à Confessione, à Confessariis, & à Casibus conscientiæ, à Theologis, & Philosophia.

60. Animabus provectis, quæ reflexionibus mori incipiunt, & eò etiam perveniunt, ut sint mortuæ, Deus confessionem aliquando efficit impossibilem, & supplet ipse tantâ gratiâ perseverante, quantam in Sacramento reciperent; & ideò hujusmodi animabus non est bonum in tali casu ad Sacramentum Pœnitentiæ accedere, quia id est illis impossibile.

61. Anima, cùm ad mortem mysticam pervenit, non potest ampliùs aliud velle, quàm quod Deus vult, quia non habet ampliùs voluntatem, & Deus illi eam abstulit.

62. Per viam internam pervenitur ad continuum statum immobilem in pace imperturbabili.

63. Per viam internam pervenitur etiam ad mortem sensuum; quinimò signum, quod quis in statu nihilitatis maneat, id est mortis mysticæ, est, si sensus exteriores non repræsentent ampliùs res sensibiles, ac si non essent: quia non perveniunt ad faciendum, quòd intellectus se ad eas applicet.

64. Theologus minorem dispositionem habet, quàm homo rudis, ad statum contemplativi; Primò, quia non habet fidem adeò puram; Secundò, quia non est adeo humilis; Tertiò, quia non adeò curat propriam salutem; Quartò, quia caput refertum habet phantasmatibus, speciebus, opinionibus, & speculationibus, & non potest in illum ingredi verum lumen.

65. Præ-

65. Præpositis obediendum est in exteriori, & latitudo voti obedientiæ Religiosorum tantummodò ad exterius pertingit. In interiori verò aliter res se habet, quò solus Deus, & Director intrant.

66. Risu digna est nova quædam doctrina in Ecclesia Dei, quòd anima quoàd internum gubernari debeat ab Episcopo; quòd si Episcopus non sit capax, anima ipsum cum suo directore adeat. Novam, dico, doctrinam, quia nec Sacra Scriptura, nec Concilia, nec Canones, nec Bullæ, nec Sancti, nec Authores eam unquam tradiderunt, nec tradere possunt; quia Ecclesia non judicat de occultis, & anima jus habet eligendi quemcumque sibi benè visum.

67. Dicere, quòd internum manifestandum est exteriori Tribunali Præpositorum, & quòd peccatum sit id non facere, est manifesta deceptio, quia Ecclesia non judicat de occultis; & propriis animabus præjudicant his deceptionibus, & simulationibus.

68. In mundo non est facultas, nec jurisdictio ad præcipiendum, ut manifestentur Epistolæ Directoris quoàd internum animæ; & ideò opus est animadvertere, quòd hoc est insultus Satanæ, &c.

QUas quidem Propositiones tanquam hæreticas, suspectas, erroneas, scandalosas, blasphemas, piarum aurium offensivas, temerarias, Christianæ disciplinæ relaxativas, & eversivas, & seditiosas respectivè, ac quæcumque super iis verbo, scripto, vel typis emissa, pariter cum voto eorumdem Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, & Inquisitorum Generalium damnavimus, circumscripsimus, & abolevimus: deque eisdem, & similibus omnibus, & singulis post hac quoquo modo loquendi, scribendi, disputandi, easque credendi, tenendi, docendi, aut in praxim reducendi facultatem quibuscumque interdiximus, & contrafacientes omnibus Dignitatibus, Gradibus, Honoribus, Beneficiis, & Officiis ipso facto perpetuò privavimus, & inhabiles ad quæcumque decrevimus, vinculoque etiam anathematis eò ipso innodavimus, à quo, nisi à Nobis, & à Romanis Pontificibus Successoribus Nostris non valeant absolvi. Præterea eodem Nostro Decreto prohibuimus, & damnavimus omnes libros, omniaque opera quocumque loco, & idiomate impressa, necnon omnia manuscripta ejusdem *Michaelis de Molinos*, vetuimusque, ne quis, cujuscumque gradus, conditionis, vel status, etiam speciali notâ dignus, audeat sub quovis prætextu, quolibet pariter idiomate, sive sub eisdem verbis, sub æqualibus, aut æquipollentibus, sivè absque nomine, seu ficto, aut alieno nomine ea imprimere, vel imprimi facere, neque impressa, seu manuscripta legere, vel apud se retinere, sed Ordinariis Locorum, aut hæreticæ

pravitatis Inquifitoribus ftatim tradere, & confignare teneantur, fub eifdem pœnis fuperiùs inflictis, qui Ordinarii, & Inquifitores ftatim ea igni comburant, vel comburi faciant. Tandem, ut prædictus *Michael de Molinos*, ob hærefes, errores, & turpia facta prædicta, debitis pœnis in aliorum exemplum, & ipfius emendationem plecteretur, lecto in eadem Noftra Congregatione toto Proceffu, & auditis dilectis Filiis Confultoribus Noftris Sanctæ Inquifitionis Officii, in Sacra Theologia, & in jure Pontificio Magiftris, cum eorumdem Venerabilium Fratrum Noftrorum S. R. E. Cardinalium unanimi voto, dictum *Michaelem de Molinos*, tamquam Reum convictum, & confeffum refpectivè, & uti hæreticum formalem, licèt pœnitentem, in pœnam arcti, & perpetui carceris, & ad peragendas alias pœnitentias falutares, prævia tamen abjuratione de formali per ipfum emittendâ, fervato juris ordine damnavimus: mandantes, ut die, & horâ præfigendis in Ecclefia Sanctæ Mariæ fupra Minervam hujus Almæ Urbis, præfentibus omnibus Venerabilibus Fratribus Noftris S. R. E. Cardinalibus, & Romanæ Curiæ Noftræ Prælatis, univerfoque Populo, ad id etiam per conceffionem Indulgentiarum convocando, ex alto tenor Proceffus, ftante in fuggefto eodem *Michaele de Molinos*, unà cum fententia indè fequuta legeretur, & poftquam idem *de Molinos*, habitu pœnitentiæ indutus, prædictos errores, & hærefes publicè abjuraffet, facultatem dedimus dilecto Filio Noftro Sancti Officii Commiffario, ut eum à cenfuris, quibus innodatus erat, in forma Ecclefiæ confueta abfolveret; quæ omnia in executionem dictæ Noftræ Ordinationis die 3. Septembris labentis anni folemniter adimpleta funt.

Et licèt fupra narratum Decretum de mandato Noftro lectum, ad majorem Fidelium cautelam, typis editum, publicis locis affixum, & divulgatum fuerit, nihilominus, ne hujus Apoftolicæ damnationis memoria futuris temporibus deleri poffit, utque populus Chriftianus Catholicâ veritate inftructior per viam falutis incedere valeat, Prædecefforum Noftrorum Summorum Pontificum veftigiis inhærentes, hac Noftrâ perpetuò valiturâ conftitutione fupradictum Decretum denuò approbamus, confirmamus, & debitæ executioni tradi mandamus, iterum fupradictas Propofitiones diffinitivè damnantes, & reprobantes, librofque, & manufcripta ejufdem *Michaelis de Molinos* prohibentes, & interdicentes, fub eifdem pœnis, & cenfuris contra tranfgreffores latis, & inflictis.

Decernentes infuper præfentes literas femper, & perpetuò validas, & efficaces exiftere, & fore, fuofque plenarios, & integros effe-

effectus sortiri, & obtinere: sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, quâvis auctoritate fungentes, & functuros, ubique judicari, & definiri debere, sublatâ eis, & eorum cuilibet quâvis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ac irritum, & inane quidquid secus super his à quoquam quâvis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & Sigillo alicujus Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides prorsus adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Nostræ approbationis, confirmationis, damnationis, reprobationis, punitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo octuagesimo septimo, duodecimo Kalend. Decembris. Pontificatus Nostri Anno duodecimo.

I. F. Albanus. *F. Datarius.*

Visa de Curia S. de Pilatris. Registrata in Secretaria Brevium.

Loco ✠ Plumbi. *D. Ciampinus.*

Decreta Alexandri PP. VIII. contra varias Propositiones.

Feriâ v. die 24. Augusti 1690.

SAnctiss. D. N. Alexander Papa VIII. non sine magno animi sui mœrore, audivit duas Theses, seù Propositiones, unam denuò, & in majorem Fidelium perniciem suscitari, alteram de novo erumpere; & cùm sui Pastoralis Officii munus sit oves sibi creditas à noxiis pascuis avertere, & ad salutaria semper dirigere, dictarum Thesium, sive Propositionum examen pluribus in Sacra Theologia Magistris, & deindè Eminentissimis, Reverendissimis DD. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus sedulò commisit, qui pluriès re maturè discussâ, de infrascriptis Thesibus, seu Propositionibus, & super unaquaque ipsarum sua suffragia Sanctitati Suæ singillatim exposuerunt.

1. *Bonitas obiectiva consistit in convenientia objecti cum natura rationali: Formalis verò in conformitate actus cum regula morum. Ad hoc sufficit, ut actus moralis tendat in finem ultimum interpreta-*

tivè = *HUNC MODO NON TENETUR AMARE, NEQUE IN PRINCIPIO, NEQUE IN DECURSU VITÆ SUÆ MORALIS.*

2. *Peccatum Philosophicum, seù morale est actus humanus disconveniens naturæ rationali, & rectæ rationi. Theologicum verò, & mortale est transgressio libera Divinæ Legis. Philosophicum, quantumvis grave, in illo, qui Deum, vel ignorat, vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum, sed non est offensa Dei, neque peccatum mortale dissolvens amicitiam Dei, neque æternâ pœnâ dignum.*

Quibus peractis, Sanctissimus, omnibus plenè, & maturè consideratis, primam Thesim, seù Propositionem declaravit hæreticam, & uti talem damnandam, & prohibendam esse, sicuti damnat, & prohibet, sub censuris, & pœnis contra Hæreticos, & eorum fautores in jure expressis; Secundam Thesim, seù Propositionem declaravit scandalosam, temerariam, piarum aurium offensivam, & erroneam, & uti talem damnandam, & prohibendam esse, sicuti damnat, & prohibet, itaùt quicumque illam docuerit, defenderit, ediderit, aut de ea etiam disputativè publicè, seù privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in Excommunicationem, à qua non possit, (præterquam in articulo mortis) ab alio, quâcumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolvi. Insuper districtè in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub interminatione divini Judicii, prohibet omnibus Christifidelibus, cujuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam speciali, & specialissimâ notâ dignis, nè prædictam Thesim, seu Propositionem ad praxim deducant.

Alexander Speronus S. Rom. & Univers. Inquis. Not.

Loco ✠ Sigilli.

Aliud Decretum ejusdem S. Pontif.

Feriâ v. die 7. Decembris 1690.

SAnctiss. D. N. Alexander Divina Providentia PP. VIII. prædictus: Pro Pastorali cura ovium à Christo Domino sibi commissa, de earum salute solicitus, ut inoffenso gradu per rectas semitas possint incedere, & pascua nimiùm perniciosa in pravis doctrinis exhibita vitare, unius supra triginta Propositionum examen pluribus in Sacra Theologia Magistris, & deindè Eminentissimis, ac Reverendissimis DD. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus commisit, qui tantum negocium diligenter aggressi, eique sedulò, ac pluriès incumbentes, super unaquaque ipsarum sua suffragia Sanctitati Suæ singillatim detulerunt.

Præ-

Propositiones autem sunt infrascriptæ, videlicet.

1. IN statu naturæ lapsæ ad peccatum formale, & demeritum, sufficit illa libertas, qua voluntarium, ac liberum fuit in caussa sua peccato originali, & libertate Adami peccantis.

2. Tametsi detur ignorãtia invincibilis juris naturæ, hæc in statu naturæ lapsæ operantem ex ipsa non excusat à peccato formali.

3. Non licet sequi opinionem vel inter probabiles probabilissimam.

4. Dedit semetipsum pro nobis oblationem Deo, non pro solis Electis, sed pro omnibus, & solis Fidelibus.

5. Pagani, Judæi, Hæretici, aliique hujus generis nullum omninò accipiunt a Jesu Christo influxum, adeoque hinc rectè inferes in illis esse voluntatem nudam, & inermem, sine omni gratia sufficienti.

6. Gratia sufficiens statui nostro, non tàm utilis, quàm perniciosa est, ut proin eè meritò possimus petere: *A gratia sufficienti libera nos Domine.*

7. Omnis humana actio deliberata est Dei dilectio, vel Mundi, si Dei, charitas Patris est, si Mundi, concupiscentia carnis, hoc est, mala est.

8. Necesse est Infidelem in omni opere peccare.

9. Re verà peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem, & disconvenientiam cum natura rationali, sine ullo ad Deum offensum respectu.

10. Intentio, quà quis detestatur malum, & prosequitur bonum, merè ut Cœlestem obtineat gloriam, non est recta, nec Deo placens.

11. Omne, quod non est ex Fide Christiana supernaturali, quæ per dilectionem operatur, peccatum est.

12. Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam Fides, & etiamsi videantur credere, non est Fides Divina, sed humana.

13. Quisquis, etiam æternæ mercedis intuitu, Deo famulatur, charitate si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licèt beatitudinis operatur.

14. Timor gehennæ non est supernaturalis.

15. Attritio, quæ gehennæ, & pœnarum metu concipitur, sine dilectione benevolentiæ Dei, propter se non est bonus motus, ac supernaturalis.

16. Ordinem præmittendi satisfactionem absolutioni induxit, non politia, aut institutio Ecclesiæ, sed ipsa Christi lex, & præscriptio, naturà rei id ipsum quodammodo dictante.

17. Per illam praxim mox abſolvendi, ordo pœnitentiæ eſt inverſus.

18. Conſuetudo moderna quoàd adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ, etiamſi eam plurimorum hominum ſuſtentet auctoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Eccleſia non habetur pro uſu, ſed abuſu.

19. Homo debet agere totâ vitâ pœnitentiam pro peccato originali.

20. Confeſſiones apud Religioſos factæ, pleræque, vel ſacrilegæ ſunt, vel invalidæ.

21. Parochianus poteſt ſuſpicari de Mendicantibus, qui eleemoſynis communibus vivunt, de imponenda nimis levi, & incongrua pœnitentia, ſeu ſatisfactione, ob quæſtum, ſeù lucrum ſubſidii temporalis.

22. Sacrilegi ſunt judicandi, qui jus ad Communionem percipiendam prætendunt, antequam condignam de delictis ſuis pœnitentiam egerint.

23. Similiter arcendi ſunt à Sacra Communione, quibus nondum ineſt Amor Dei puriſſimus, & omnis mixtionis expers.

24. Oblatio in Templo, quæ fiebat à Beata Virgine Maria in die Purificationis ſuæ per duos pullos Columbarum, unum in holocauſtum, & alterum pro peccatis, ſufficienter teſtatur, quòd indiguerit purificatione, & quòd filius, qui offerebatur, etiam maculâ matris maculatus eſſet, ſecundum verba legis.

25. Dei Patris ſedentis Simulacrum nefas eſt Chriſtiano in Templo collocare.

26. Laus, quæ defertur Mariæ, ut Mariæ, vana eſt.

27. Valuit aliquando Baptiſmus ſub hac forma collatus: *In nomine Patris, &c.* prætermiſſis illis: *Ego te baptizo*.

28. Valet Baptiſmus collatus à Miniſtro, qui omnem ritum externum, formamque baptizandi obſervat, intus verò in corde ſuo apud ſe reſolvit: *Non intendo facere, quod facit Eccleſia*.

29. Futilis, & toties convulſa eſt aſſertio de Pontificis Romani ſupra Concilium Oecumenicum auctoritate, atque in Fidei quæſtionibus decernendis infallibilitate.

30. Ubi quis invenerit doctrinam in Auguſtino clarè fundatam, illam abſolutè poteſt tenere, & docere, non reſpiciendo ad ullam Pontificis Bullam.

31. Bulla Urbani VIII. *In eminenti*, eſt ſubreptitia.

Quibus maturè conſideratis, idem Sanctiſſimus ſtatuit, & decrevit

vit 31. ſupradictas Propoſitiones, tamquam temerarias, ſcandaloſas, malè ſonantes, injurioſas, hæreſi proximas, hæreſim ſapientes, erroneas, ſchiſmaticas, & hæreticas reſpectivè eſſe damnandas, & prohibendas, ſicut eas damnat, & prohibet; itaut quicumque illas, aut conjunctim, aut diviſim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis, etiam diſputativè, publicè, aut privatim tractaverit, niſi forſan impugnando, ipſo facto incidat in Excommunicationem, à qua non poſſit, (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, niſi à pro tempore exiſtente Romano Pontifice abſolvi.

Inſuper diſtrictè in virtute ſanctæ Obedientiæ, & ſub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Chriſtifidelibus, cujuſcumque conditionis, dignitatis, & ſtatus, etiam ſpeciali, & ſpecialiſſimâ notâ dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipſarum ad praxim deducant.

Non intendit tamen Sanctitas Sua per hoc Decretum alias Propoſitiones in majori numero, ultra ſupradictas 31. jam exhibitas, & in hoc Decreto non expreſſas approbare.

Alexander Speronus S. Rom. & Univerſ. Inquiſ. Not.

Loco ✠ Sigilli.

Damnatio, & prohibitio Libri Pariſiis, anno 1697. impreſſi, cui titulus: Explication des Maximes des Saints ſur la Vie interiure, &c.

Innocentius Papa XII. Ad perpetuam rei memoriam.

CUm aliàs ad Apoſtolatus Noſtri notitiam pervenerit in lucem prodiiſſe Librum quemdam Gallico idiomate editum, cui titulus: *Explication des Maximes des Saints ſur la Vie interiure, par Meſſire Francois de Salignac Fenelon, Archivèque Duc de Cambray, Precepteure de Meſſeigneurs les Ducs de Bourgogne, d'Anjou, & de Berry. A Paris chez Pierre Aubovin, Pierre Emery, Charles Clouſier* 1697. Ingens verò ſubindè de non ſana Libri hujuſmodi doctrina excitatus in Gallis rumor adeò percrebuerit, ut opportunam Paſtoralis vigilantiæ Noſtræ opem flagitaverit; Nos eumdem Librum nonnullis ex Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus, aliiſque in Sacra Theologia Magiſtris maturè, ut rei gravitas poſtulare videbatur, examinandum commiſimus. Porrò hi mandatis Noſtris obſequentes, poſtquam in quamplurimis Congregationibus varias Propoſitiones ex eodem Libro excerptas diuturno, accuratoque examine diſcuſſerant, quid ſuper earum ſingulis ſibi videretur, tàm

voce,

voce, quàm scripto Nobis exposuerunt. Auditis igitur in pluribus itidem coram Nobis desuper actis Congregationibus memoratorum Cardinalium, & in Sacra Theologia Magistrorum sententiis, Dominici Gregis Nobis ab Æterno Pastore crediti periculis, quantum Nobis ex alto conceditur, occurrere cupientes, motu proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, librum prædictum ubicumque, & quocumque alio idiomate, seù quâvis editione, aut versione hucusque impressum, aut imposterum imprimendum, quippè ex cujus lectione, & usu Fideles sensim in errores ab Ecclesia Catholica jam damnatos induci possent, ac insuper tamquam continentem Propositiones, sive in obvio earum verborum sensu, sive attentâ sententiarum connexione, temerarias, scandalosas, malè sonantes, piarum aurium offensivas, in praxi perniciosas, ac etiam erroneas respectivè, tenore præsentium damnamus, & reprobamus, ipsiusque libri impressionem, descriptionem, electionem, retentionem, & usum, omnibus, & singulis Christifidelibus, etiam specificâ, & individuâ mentione, & expressione dignis, sub pœna Excommunicationis per contrafacientes ipso facto, absque alia declaratione incurrenda interdicimus, & prohibemus. Volentes, & Apostolicâ auctoritate mandantes, ut quicumque supradictum librum penès se habuerint, illum statim atque præsentes literæ eis innotuerint, Locorum Ordinariis, vel hæreticæ pravitatis Inquisitoribus tradere, ac consignare omninò teneantur. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Cæterum Propositiones in dicto libro contentæ, quas Apostolici censurâ judicii, sicut præmittitur, configendas duximus, ex Gallico idiomate in latinum versæ, sunt tenoris, qui sequitur, videlicet.

1. Datur habitualis status amoris Dei, qui est Charitas pura, & sine ulla mixtione motivi proprii interesse. Neque timor pœnarum, neque desiderium remunerationum habent ampliùs in eo partem. Non amatur ampliùs Deus propter meritum, neque propter perfectionem, neque propter felicitatem in eo amando inveniendam.

2. In statu vitæ contemplativæ, seu unitivæ amittitur omne motivum interessatum timoris, & spei.

3. Id, quod est essentiale in directione animæ, est non aliud facere, quàm sequi pedetentim gratiam cum infinita patientia, præcautione, & subtilitate. Oportet se intra hos limites continere, ut sinatur Deus agere, & numquam ad purum amorem ducere, nisi quando Deus per junctionem interiorem incipit aperire cor huic verbo, quod adeò durum est animabus adhuc sibimet affixis, & adeò potest illas scandalizare, aut in perturbationem conjicere.

4. In

4. In statu sanctæ indifferentiæ anima non habet ampliùs desideria voluntaria, & deliberata propter suum interesse, exceptis ijs occasionibus, in quibus toti suæ gratiæ fideliter non cooperatur.

5. In eodem statu sanctæ indifferentiæ nihil nobis, omnia Deo volumus. Nihil volumus, ut simus perfecti, & beati propter interesse proprium, sed omnem perfectionem, ac beatitudinem volumus, in quantum Deo placet efficere, ut velimus res istas impressione suæ gratiæ.

6. In hoc sanctæ indifferentiæ statu nolumus ampliùs salutem, ut salutem propriam, ut liberationem æternam, ut mercedem nostrorum meritorum, ut nostrum interesse omnium maximum; sed eam volumus voluntate plenâ, ut gloriam, & beneplacitum Dei, ut rem, quam ipse vult, quam nos vult velle propter ipsum.

7. Derelictio non est, nisi abnegatio, seu sui ipsius renunciatio, quam Jesus Christus à nobis in Evangelio requirit, postquam externa omnia reliquerimus. Ista nostri ipsorum abnegatio non est, nisi quoad interesse proprium. Extremæ probationes, in quibus hæc abnegatio, seu sui ipsius derelictio exerceri debet, sunt tentationes, quibus Deus æmulator vult purgare amorem, nullum ei ostendendo perfugium, neque ullam spem, quoad suum interesse proprium, etiam æternum.

8. Omnia sacrificia, quæ fieri solent ab Animabus, quàm maximè disinteressatis circa earum æternam beatitudinem, sunt conditionalia. Sed hoc sacrificium non potest esse absolutum in statu ordinario. In uno extremarum probationum casu hoc sacrificium fit aliquo modo absolutum.

9. In extremis probationibus potest animæ invincibiliter persuasum esse persuasione reflexâ, quæ non est intimus conscientiæ fundus, se justè reprobatam esse à Deo.

10. Tunc anima divisa à semetipsa expirat cum Christo in Cruce, dicens: Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me. In hac involuntaria impressione desperationis conficit sacrificium absolutum sui interesse proprii quoàd æternitatem.

11. In hoc statu anima amittit omnem spem sui proprii interesse, sed numquam amittit in parte superiori, idest in suis actibus directis, & intimis spem perfectam, quæ est desiderium disinteressatum promissionum.

12. Director tunc potest huic animæ permittere, ut simpliciter acquiescat jacturæ sui proprii interesse, & justæ condemnationi, quam sibi à Deo indictam credit.

 13. In-

13. Inferior Christi pars in Cruce non communicavit Superiori suas involuntarias perturbationes.

14. In extremis probationibus pro purificatione amoris fit quædam separatio partis superioris animæ ab inferiori. In ista separatione actus partis inferioris manant ex omninò cæca, & involuntaria perturbatione, nam totum, quod est voluntarium, & intellectuale, est partis superioris.

15. Meditatio constat discursivis actibus, qui à se invicem facilè distinguuntur. Ista compositio actuum discursivorum, & reflexorum est propria exercitio amoris interessati.

16. Datur status contemplationis adeò sublimis, adeoque perfectæ, ut fiat habitualis, itaut quoties anima actu orat, sua oratio sit contemplativa, non discursiva. Tunc non ampliùs indiget redire ad meditationem, ejusque actus methodicos.

17. Animæ contemplativæ privantur intuitu distincto, sensibili, & reflexo Jesu Christi duobus temporibus diversis. Primò, in fervore nascente earum contemplationis. Secundò, anima amittit intuitum Jesu Christi in extremis probationibus.

18. In statu passivo exercentur omnes virtutes distinctæ, non cogitando, quòd sint virtutes. In quolibet momento aliud non cogitatur, quàm facere id, quod Deus vult; & amor zelotypus simul efficit, ne quis ampliùs sibi virtutem velit; nec unquam sit adeò virtute prædictus, quàm cùm virtuti ampliùs affixus non est.

19. Potest dici in hoc sensu, quòd anima passiva, & disinteressata nec ipsum amorem vult ampliùs, quatenus est sua perfectio, & sua felicitas, sed solùm quatenus est id, quod Deus à nobis vult.

20. In confitendo debent animæ transformatæ sua peccata detestari, & condemnare se, & desiderare remissionem suorum peccatorum, non ut propriam purificationem, & liberationem, sed ut rem, quam Deus vult, & vult nos velle propter suam gloriam.

21. Sancti Mystici excluserunt à statu animarum transformatarum exercitationes virtutum.

22. Quamvis hæc doctrina (*de puro amore*) esset pura, & simplex perfectio Evangelica, in universa traditione designata, antiqui Pastores non proponebant passim multitudini justorum, nisi exercitia amoris interessati eorum gratiæ proportionata.

23. Purus amor ipse solus constituit totam vitam interiorem, & tunc evadit unicum principium, & unicum motivum omnium actuum, qui deliberati, & meritorii sunt.

Non intendimus tamen per expressam propositionum hujusmodi repro-

reprobationem alia in eodem Libro contenta ullatenùs approbare. Ut autem eædem præſentes literæ omnibus faciliùs innoteſcant, nec quiſquam illarum ignorantiam valeat allegare, volumus pariter, & auctoritate præfatâ decernimus, ut illæ ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon Curiæ generalis in Monte Citatorio, & in Acie Campi Floræ de Urbe, per aliquem ex Curſoribus Noſtris, ut moris eſt, publicentur, illarumque exempla ibidem affixa relinquantur; itaut ſic publicatæ, omnes, & ſingulos, quos concernunt, perindè afficiant, ac ſi unicuique illorum personaliter notificatæ, & intimatæ fuiſſent; Utque ipſarum præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, tàm in judicio, quàm extra illud ubique Locorum habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 12. Martii 1699. Pontificatus Noſtri anno octavo.

J. F. Card. Albanus.

Decretum Alexandri PP. VII. ſuper Attritione.

Feriâ v. die 5. Martii 1667.

SAnctiſs. D. N. Alexander Papa VII. cùm acceperit, non ſine gravi animi mœrore, Scholaſticos quoſdam acriùs, nec abſque Fidelium ſcandalo, inter ſe contendere, an illa Attritio, quæ concipitur ex metu gehennæ, excludens voluntatem peccandi cum ſpe veniæ, ad impetrandam gratiam in Sacramento Pœnitentiæ requirat inſuper aliquem actum dilectionis Dei, (aſſerentibus quibuſdam, negantibus aliis, & invicem adverſam ſententiam cenſurantibus,) Sanctitas Sua, enixè cupiens pacis vinculum inter Fideles ſervari, omnemque ſciſſuræ fomitem extingui, auditis votis Eminentiſs. & Reverendiſs. D. D. Card. adverſus hæreticam pravitatem Generalium Inquiſitorum, necnon D. D. Conſultorum, & Qualificatorum Sacr. Congr. ejuſdem Gen. Inquiſit. hoc præſenti Decreto, in virtute S. Obedientiæ, & ſub pœna Excommunicationis latæ ſententiæ Sanctæ Sedi reſervatæ, aliiſque pœnis ejuſdem S. Sedis arbitrio taxandis, præcipit cunctis, & ſingulis Fidelibus, quocumque gradu, & dignitate, etiam Epiſcopali, & majori, imò, & Cardinalitiâ fulgentibus, ut, ſi deinceps de materia Attritionis ſcribent, vel Libros, aut Scripturas edent, vel docebunt, vel prædicabunt, vel alio quovis modo Pœnitentes, aut Scholares, cæteroſve erudient, non audeant

alicujus Theologicæ censuræ, alteriusve injuriæ, aut contumeliæ notâ taxare alterutram sententiam, sive negantem necessitatem aliqualis dilectionis Dei in præfata Attritione ex metu gehennæ concepta, (quæ hodie inter Scholasticos communior videtur) sive asserentem dictæ dilectionis necessitatem; donec à Sancta Sede fuerit aliquid hac in re definitum; statuitque prætereà Decretum hoc, seu illius exemplum, ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ affixum, omnes ubique existentes arctare, & afficere, ac si unicuique personaliter fuisset intimatum.

CAPUT VIII.

De Sacramento Ordinis.

Lettera della Sacra Congreg. sopra i Vescovi, e Regolari intorno agli Esercizzj Spirituali da farsi dagli Ordinandi, e dalle Monache.

LA Santità di Nostro Signore, che con Paterna sollecitudine riflette del continuo a tutti quei mezzi, che possono contribuire alla maggior sicurezza della salute dell' Anime, conoscendo col suo santo zelo quanto sia necessario un precedente devoto raccoglimento di spirito, per degnamente prepararsi, tanto a' Promovendi, al ricevimento degli Ordini, quanto, rispetto alle Spose di Cristo, al vestire l'Abito, e professare lo stato Religioso, vuole, e comanda, che tutti i Promovendi agli Ordini Sacri debbano per dieci giorni continui avanti l' Ordinazione, ritirarsi a fare gli Esercizzj Spirituali, nell' istessa conformità prescritta a' Promovendi in Roma *nella Cost.* 126. della S. M. d' Alessandro VII. che comincia: *Apostolica solicitudo, &c.*, e che parimente tutte quelle, che vorranno farsi Monache in qualsivoglia Monastero, benchè soggetto a' Regolari, siano tenute fare i detti Esercizzj per dieci giorni avanti che ricevano l' Abito, e siano ammesse al Noviziato, e che parimente i medesimi Esercizzj si debbano ripetere per l' istesso spazio di dieci giorni, avanti che siano ammesse alla Professione, alla quale la Santità Sua comanda, che non debbano essere ricevute, se prima non avranno adempita questa santa preparazione. Desidera in oltre Sua Beatitudine, che si procuri con tutte le diligenze possibili, e con modi soavi, e discreti, che ancora tutte le Monache Professe una volta l' anno almeno per qualche tempo, che si stimerà opportuno, facciano i medesimi Esercizzj, per la rinnovazione dello spirito, tanto necessaria a chi, con essersi rinchiusa ne' Sacri Chiostri, deve pro-

professare lo stato di perfezione. Si compiacerà pertanto V. E. di dare esecuzione a comando sì santo di Sua Beatitudine, mentre per fine le bacio umilmente le mani.

Umiliss. e Devotiss. Ser.
C. Card. Fachenetti.
B. Panciatichi Sec.

Literæ Circulares S. Congr. Concilii super Patrimonio Ordinandorum.

ETsi Sacri Concilii Tridentini Decreto *Cap.* 2. *Sess.* 21. *de Ref.* caveatur, ne quis Clericus Secularis, quamvis aliàs sit idoneus moribus, scientiâ, & ætate, ad Sacros Ordines promoveatur, nisi priùs legitimè constet eum Beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè possidere; patrimonium verò, vel pensionem obtinentes ordinari non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate Ecclesiarum suarum; temporis tamen cursu animadversum est nonnullos Episcopos ab hac ordinandi norma absque ullo discrimine deflexisse, passim quoscumque ad Patrimonii titulum ad Sacrum Ministerium admittendo, quantum ex hoc jacturæ in Ecclesiastica disciplina acceptum fuerit, manifestum est. Quare Sanctiss. D. N. suo insigni zelo malis hujusmodi providè obviaturus, prædictæ dispositionis exactissimam observantiam in Urbe in primis instauravit, deindeque per hasce Circulares Literas Ordinariis omnibus S. Trid. Decretum in memoriam reduci mandavit, quatenus omnes illud sanctè custodiant, sciantque non aliter quem ordinandum ad titulum Patrimonii, vel Pensionis, nisi cùm Ecclesiæ necessitas, vel commoditas ità exigat, qua in re prudens Ordinarii, timoratumque Judicium versari debebit. Em. igitur Vestra Sanctitatis Suæ exemplo, & mandato sese conformare non gravabitur; & E. V. manus humillimè deosculor. Romæ 13. Maii 1679.

Em. V.

Humillimus, & Addictiss. Ser.
F. Card. Columna Præf.
S. Archiep. Brancaccius Sec.

Decreta Congregationis ab Innoc. XII. specialiter deputatæ super moderatione Indultorum suscipiendi Ordines extra Tempora à Iure statuta.

SAnctiss. D. N Innocentius Papa XII. pro Pastorali suo in commissum sibi Gregem Dominicum zelo, ac tuendæ disciplinæ Ecclesiasticæ studio prospicere volens, ne Indulta suscipiendi extra Tempora à Jure

à Jure statuta Ordines nimis facilè concedantur, Congregationi particulari EE. DD. Cardinalium Carpinei, Casanatis, Marescotti, Colloredi, Panciatichi, & Albani, necnon Illustrissimorum DD. Sperelli, Ciampini, Sacripantis, meique Secretarii infrascripti specialiter deputatæ, expendendas commisit Caussas, ex quibus præfata Indulta tribui solent, ut Sanctitati Suæ referri posset, quæ ratio deinceps ineunda, modusque adhibendus videretur in concessione similium Indultorum.

Quæ quidem Congregatio in ædibus præfati Eminentissimi Carpinei die 10. Novembris, atque iterum 7. Decembris Anni currentis habita, re maturè discussà, censuit Indulta hujusmodi, si Sanctissimo placuerit, concedi posse ex caussis infrascriptis, videlicet.

Ut quis Beneficio, vi cujus arctatur ad Presbyteralem Ordinem suscipiendum, vel alteri, etiam perpetuo Beneficio, quod obtinet, vel Capellaniæ ad vitam sibi concessæ per seipsum inservire possit. *Ob penuriam Sacerdotum in illis partibus, vel in Monasterio pro Regularibus.* Ob solatium Patris, vel Matris, dummodò quinquaginta ætatis annos excedant, & Orator, saltem per triennium, in Clericali habitu honestè, & laudabiliter vixerit. Item concedi posse censuit eadem Indulta Referendariis utriusque Signaturæ, Familiaribus Summi Pontificis, Canonicis Cathedralis, vel etiam Collegiatæ Ecclesiæ, eorumque Coadiutoribus, Magistris, seu etiam Baccalaureis in Sacra Theologia; Doctoribus utriusque, vel saltem Canonici Juris, seu Licentiatis, dummodò singulos præfatos Gradus in publica, & approbata Universitate obtinuerint. Iis etiam, qui saltem per triennium sedulam Theologiæ studiis operam navaverint, ac tandem vigesimum sextum ætatis annum excedentibus, si per triennium in Clericali habitu honestè, & laudabiliter vixerint.

Econtrà censuit non expedire, ut eadem Indulta concedantur ex eo, quòd quis Diaconus, Subdiaconus, Literarum Apostolicarum Scriptor sit, seu Magister in Artibus, Nobilis, aut Præsens in Curia, vel quòd Philosophiæ cursum absolverit, aut alicui Ecclesiæ adscriptus fuerit, ad cujus servitii titulum ex Apostolico Indulto Clerici ordinari possunt, aut Onus Missarum, non tamen ex Beneficio Ecclesiastico proveniens, habere se doceat.

Insuper censuit Indulta hujusmodi deneganda esse iis, qui aliquâ Dispensatione indigent impedimenti ex eorum delicto provenientis, & Sede Episcopali vacante, infra annum à die vacationis minimè danda iis, qui Beneficii Ecclesiastici recepti, seu recipiendi occasione arctati non fuerint.

Item

Item numquam concedenda pro Festivis diebus continuis, sed semper pro interpolatis aliquo temporis spatio, arbitrio Episcopi definiendo.

Denique censuit Episcopos omnes, ac etiam Apostolicos Nuncios, & Legatos Literis in forma Brevis circularibus admonendos, decrevisse Sanctitatem Suam Indulta prædicta non ita passim, sed ex certis tantùm, legitimisque caussis concedere, nec Episcopos ad eorum executionem astringere, sed illam semper ipsorum arbitrio, oneratâ eorumdem conscientiâ, relinquere. Item per eadem Indulta licentiam non tribui promovendi quempiam ad Patrimonii titulum, nisi ad normam Concilii Trid. *Sess.* 21. *Cap.* 2. Eos verò omnes, qui ab Apostolica Sede facultates obtinent conferendi Ordines extra tempora, vel aliis respectivè tribuendi licentiam, ut conferant, maximè cavere debere, ne præscriptos sibi in iisdem facultatibus limites, cujusvis consuetudinis, aut exempli prætextu transgrediantur.

Hæc autem omnia, & singula suprascripta Decreta, auditâ ex me integrâ eorum relatione, SS. D. N. laudavit, & approbavit, ac tàm in Dataria, & Secretaria Brevium, quàm à ceteris omnibus Ministris, & Officialibus Curiæ, ad quos pertinet, perpetuò, & inviolabiliter servari mandavit, sublatâ omnibus quacumque facultate prædicta Indulta aliter, quàm ad formam eorumdem Decretorum in posterum expediendi. Hac die 14. Decemb. 1693.

Carolus Augustinus Fabronus Secret.

Constitutio 44. Innocentii XII. qua plura declarantur, ac præscribuntur pro tollendis abusibus, & fraudibus circa Ordinationes alienorum Subditorum.

SPeculatores Domus Israel, quæ est Sancta Dei Ecclesia, per ineffabilem Divinæ Bonitatis abundantiam constituti, eò potissimùm ab ipsis Pontificatus Nostri primordiis Pastoralis vigilantiæ Nostræ studia convertenda esse duximus, ut qui in sortem Domini vocantur, sacrisque addicuntur ministeriis, quippè quos irreprehensibiles esse convenit, ut præesse valeant corrigendis, ac in quos, tamquam in speculum, reliqui oculos coniiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur, tales sint, qui dignè possint Dominica Sacramenta tractare, ac ædificent cunctos, tàm Fidei scientiâ, quàm operum disciplinâ.

Sanè hoc inito consilio, non alios, quantum fieri potest, quàm qui in sanctitate, & justitia, per ordinatissimos Ecclesiasticæ Militiæ gradus, statis intervallis ambulaverint, ac piè, & fideliter in ministeriis anteactis se gesserint, ad Sacerdotium assumi, Sacrasque Ordinationes,

tiones, juxtà priscum Ecclesiæ morem, præscriptis à jure temporibus, orationi, & jejunio consecratis, haberi cupientes, severiorem quamdam in concedendis Indultis suscipiendi Sacros Odines extrà Tempora hujusmodi, & interstitiis ad id designatis minimè servatis, ultrò Nobis proposuimus adhibendam rationem; quâ videlicet servatâ, ante meritum laboris, ante tempus examinis, ante experientiam disciplinæ, Sacerdotalis honor non probatis minimè tribuatur, nec unquam heri sacrilegi, hodiè Sacerdotes, heri profani, hodiè Sacrorum Antistites, veteres vitio, virtute rudes, & recentes, discipuli simul, ac Magistri pietatis creentur; sed ii tantùm, juxtà constitutas à Majoribus Leges, ab humili gradu fidelis Populi ad sacrarum administrationum sublimitatem promoveantur, qui, post mutatum habitum secularem, diuturnâ conversatione inter Clericos fuerint comprobati, ac multo tempore didicerint, quæ postmodùm alios docere tenentur. Ceterùm per ea ipsa Indulta, quæ super præmissis, parciùs quidem, ac ex certis tantùm, & magis rationabilibus caussis, concedere decrevimus, contrariâ quavis illorum interpretatione penitus improbatâ, salutarem illam, quam Sacri Generalis Tridentini Concilii Decreta, de non ordinandis ad Patrimonii titulum, nisi illis, quos Episcopi pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum assumendos judicaverint, præscribunt disciplinam, nequaquam relaxatam intelligi; quinimò, nec unquam ad Indulta hujusmodi exequenda Episcopos ipsos arctare, sed illorum executionem arbitrio semper eorumdem Episcoporum, quorum conscientias hac in re strictissimè oneratas voluimus, prorsus relinquere declaravimus; sperantes in Domino eos, qui, juxtà Apostoli monitum, nemini citò manus imponendas esse probè norunt, sibi, & universo gregi attendentes, in quo eos posuit Spiritus Sanctus regere Ecclesiam Dei, reverenda ipsis Spiritibus Angelicis ministeria, ab hominibus sine consideratione apprehendi numquam permissuros, nec temerè præripi passuros, quæ vita probata dumtaxat accipere promeretur. Omnes insuper, & singulos, cujuscumque tandem gradus, Ordinis, & Dignitatis fuerint, quibus ex hujus Sanctæ Sedis gratia Sacros Ordines præfatos extra eadem tempora conferendi, vel aliis, ut illos sic conferre valeant, indulgendi potestas fieri consuevit, cum divinos Ordines largiri districti semper esse judicii oporteat, seriò monitos voluimus, ut præscriptos sibi desuper in suis quique facultatibus terminos religiosè custodiant, nec eos, cujusvis consuetudinis, aut exempli prætextu, ullatenus transgrediantur.

Ve-

Verùm, quò impensius Apostolicæ gubernationis curam, & cogitationes in hæc intendimus, eò majori cum animi Nostri dolore, ex quamplurium Venerabilium Fratrum Nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum in diversis Regionibus existentium delatis ad Nos querelis, accepimus graviora quotidiè malignari inimicum in Sancto, sacrilegâ scilicet illorum impudentiâ in dies crescente, qui propriæ salutis immemores, Clericales Ordines, sibi forsan à propriis Præsulibus denegatos, seu quos, aliquibus canonicis sibi obstantibus impedimentis, denegari meritò verentur, ab alienis Episcopis, non quæ Jesu Christi, sed eas, quæ ad ipsos non pertinent, Oves in animarum suarum perniciem quærentibus, nec tot Canonicas damnationes contra usurpantes alienæ Plebis hominem latas perhorrescentibus, absque suorum Prælatorum commeatu, hoc est Dimissoriis, Commendatitiisve eorum literis destituti, quinimò eis insciis, & sæpè etiam invitis, sub minùs legitimis Beneficii Ecclesiastici, originis, domicilii, seu etiam familiaritatis, ac continuæ Ordinantium Episcoporum commensalitatis quæsitis titulis, in sacrarum legum fraudem, & contemptum, illegitimè suscipiunt, atque ita non intrantes per ostium, & nihilominus Tabernaculum Domini cum macula inhabitare non dubitantes, Sacrificium in sacrilegium convertunt, judicium absque misericordia sibi consciscunt, Deoque minimè placentes, & tamen placare velle præsumentes, non modò eum non placant, sed magis irritant, dum videntur in cordibus suis dicere: non requiret.

Hinc est, quòd Nos, ex commissæ Nobis divinitùs Apostolicæ servitutis munere, abusus, fraudes, ac scandala hujusmodi penitus, & omninò è medio tollere, ac irreligiosam contrafacientium audaciam, quantum Nobis ex alto conceditur, compescere, & reprimere volentes, necnon fel. rec. Urbani VIII. contra malè ordinatos, quæ incipit: *Secretis*, aliorumque Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, ac etiam Conciliaribus hac in re editis Constitutionibus, & Ordinationibus inhærentes, illasque, quoad ea, quæ præsentibus non adversantur, quatenùs opus sit, innovantes; de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium ejusdem Concilii Tridentini Interpretum, qui quæcumque ante hac super præmissis ab ipsorum Cardinalium Congregatione in particularibus casibus edita Decreta, declarationes, seu responsa ad earumdem præsentium limites reducenda esse censuerunt, consilio, ac etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ad Omnipotentis Dei

gloriam, Ecclesiæ utilitatem, veteris disciplinæ instaurationem, totiusque Christiani Populi ædificationem, hac generali Nostrâ, & perpetuò valiturâ Constitutione decernimus, & declaramus: Nulli Episcopo, seu cujusvis Loci Ordinario, tametsi Cardinalatus honore fulgeat, licere exterum quempiam, ac sibi, ratione originis, seu domicilii, juxtà modum inferiùs declarandum, legitimè contracti, non Subditum ad Clericalem Tonsuram promovere, cujusvis Beneficii Ecclesiastici, ei statim ac Tonsurâ hujusmodi insignitus fuerit, conferendi, seu ad quod is à Patronis præsentatus, seu nominatus fuerit, prætextu, etiamsi Beneficium prædictum de novo eâ expresè adjectâ lege fundatum fuisse constiterit, ut quis immediatè post Clericalem characterem susceptum ad illud instituatur. Præterea Clericum, qui legitimè jam à proprio Episcopo ad eamdem Clericalem tonsuram, seu etiam ad minores Ordines promotus fuerit, non posse ab alio Episcopo, ratione, ac titulo cujuscumque Beneficii in illius Diœcesi obtenti, ad ulteriores Ordines promoveri, nisi ante eorumdem susceptionem Testimoniales Literas proprii Episcopi, tàm originis, quàm domicilii, super suis natalibus, ætate, moribus, & vita sibi concedi obtinuerit, easque Episcopo Ordinanti in Actis illius Curiæ conservandas exhibuerit.

Licèt verò Clericus, ratione cujusvis Beneficii in aliena Diœcesi obtenti, subiici dicatur Jurisdictioni illius Episcopi, in cujus Diœcesi Beneficium hujusmodi situm est, eam tamen de cetero hac in re inconcusè servari volumus regulam, ut nemo ejusmodi subiectionem, ad effectum suscipiendi Ordines, acquirere censeatur, nisi Beneficium prædictum ejus sit redditus, ut ad congruam vitæ sustentationem, sive juxtà Taxam Synodalem, sive, eâ deficiente, juxtà morem Regionis pro promovendis ad Sacros Ordines, detractis oneribus, per se sufficiat, illudque ab Ordinando pacificè possideatur, sublatâ quâcumque facultate supplendi quod deficeret fructibus ejusdem Beneficii, cum adiectione Patrimonij, etiam pinguis, quod ipse Ordinandus in eadem, seu alia quavis Diœceli obtineret; ac Episcopus sic Ordinans, tàm de prædictis Testimonialibus Literis, quàm de redditu Beneficii hujusmodi, expressam in consueta collatorum Ordinum attestatione mentionem facere debebit.

Ceterùm Subditus ratione originis is tantùm sit, ac esse intelligatur, qui naturaliter ortus est in ea Diœcesi, in qua ad Ordines promoveri desiderat, dummodò tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occasione nimirum itineris, Officii, Legationis, Mercaturæ, vel cujusvis alterius temporalis moræ, seù permanentiæ ejus Patris in illo

in illo Loco, quo casu nullatenus ejusmodi fortuita nativitas, sed vera tantùm, & naturalis Patris origo erit attendenda. Quòd si quis tanto temporis spatio in eo Loco, in quo ex accidenti, sicut præmittitur, natus est, moram traxerit, ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus Loci Literas Testimoniales, ut supra, obtinere, illasque Episcopo Ordinanti, per eum in collatorum Ordinum Testimonio similiter recensendas, præsentare teneatur.

At si Pater in alieno Loco, ubi ejus filius natus est, tamdiù, ac eo animo permanserit, ut inibi verè domicilium de Iure contraxerit, tunc, non origo Patris, sed domicilium per Patrem legitimè, ut præfertur, contractum pro Ordinatione ejusdem filii attendi debeat.

Subditus autem ratione domicilii, ad effectum suscipiendi Ordines, is dumtaxat censeatur, qui, licèt alibi natus fuerit, illud tamen adeo stabiliter constituerit in aliquo Loco, ut, vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum suorum partem, cum instructis Ædibus, in Locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuò ibidem permanendi animum demonstraverit; & nihilominus ulteriùs utroque casu se verè, & realiter animum hujusmodi habere jurejurando affirmet. Si quis tamen à propriæ originis Loco in ea ætate discesserit, qua potuerit alicui canonico impedimento obnoxius effici, etiam Ordinarii suæ originis Testimoniales Literas, ut supra, afferre debebit, ac de illis expressa similiter mentio in susceptorum Ordinum Literis facienda erit.

Ad hæc nullus Episcopus alienæ Diœcesis Subditum familiarem suum ad aliquos Sacros, seu Minores Ordines, vel etiam primam Tonsuram promovere, seu ordinare præsumat, absque ejus proprii, originis scilicet, seu domicilii Prælati Testimonialibus Literis, ut supra, & nisi ad præscriptum Concilii Tridentini præfati *sess.* 24. *cap.* 9. *de Refor.* familiarem prædictum per integrum, & completum triennium in suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit; Beneficium insuper, quod ei ad vitam sustentandam, juxtà modum superiùs præfinitum, sufficiat, quacumque fraude cessante, statim, hoc est saltem intra terminum unius Mensis à die factæ Ordinationis, re ipsâ illi conferat, ac in Ordinationis hujusmodi Testimonio expressam itidem familiaritatis, ac Literarum prædictarum mentionem facere teneatur.

Porrò, ut quicumque fraudibus aditus omninò præcludatur, volumus, & Apostolicâ authoritate statuimus, atque decernimus, ut

Episcopus quilibet suos ratione originis, sive domicilii Subditos Clericos quoscumque ab alienis Episcopis quavis authoritate, etiam cum suis Commendatitiis Literis promotos, nedùm ad formam Concilii Tridentini supradicti *Sess.* 14. *cap.* 3. *de Reform.* quoàd scientiam examinare valeat, verùm etiam Ordinum eis collatorum Testimoniales Literas, gratis tamen, recognoscere, ac diligenter perquirere, an quoàd illos præsentis Constitutionis forma, & dispositio adimpleta fuerit, assignato sic promotis termino competenti, ei magis benevisò, ad docendum de ejusmodi adimplemento, itaùt quos eo termino elapso id minimè præstitisse compererit, à susceptorum Ordinum exercitio, si ita, & quamdiù ei expedire videbitur, suspendere, illisque ne in Altari, aut in aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

Ita verò præmissa omnia, & singula perpetuò, ac inviolabiliter observari, atque adimpleri volumus, ut, si quid in iisdem præmissis seu eorum aliquo secus fiat, Ordinans quidem à collatione Ordinum, per annum, Ordinatus verò à susceptorum Ordinum executione, quamdiù proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit, aliisque insuper gravioribus pœnis, pro modo culpæ, Nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio infligendis, uterque subjaceat.

Decernentes pariter easdem præsentes Literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissimè, & inviolabiliter observari. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Caussarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, ac Sedis præfatæ Nuncios, aliosve quoslibet quâcumque præeminentiâ, & potestate fungentes, & functuros; sublatâ eis, & eorum cuilibet quâvis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, ubique judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis, etiam Juramento, Confirmatione Apostolicâ, aut quâvis firmitate aliâ roboratis, Statutis, & Consuetudinibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis, sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis, etiam motu, scientiâ, & potestatis plenitudine paribus, in genere, vel in specie, seu aliàs

quo-

quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorùm omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, & insererentur, nihil penitus omisso, & formâ in illis traditâ observatâ, eisdem præsentibus pro expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice dumtàxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo nonagesimo quarto, pridie nonas Novembris, Pontificatus Nostri Anno quarto.

B. Card. Prodatarius. *I. F. Card. Albanus.*

Visa de Curia I. Sacripantes. *D. Ciampinus.*

Loco ✠ Plumbi. *Registrata in Secretaria Brevium.*

Decretum S. Congreg. Concilii in Ariminen. Ordinationis, an Loci originis, vel Beneficii Taxa pro Ordinandi sustentatione sit attendenda.

SAc. Congr. Concilii in Ariminen. Ordinationis 10. Jan. 1705., in qua cum quidam Clericus Ariminen. obtinuisset Beneficium in loco Sixtini nullius Diœc. redditus sufficientis, juxtà Taxam dicti Loci, & cum Literis Dimissoriis Ordinarii Loci Nullius promotus fuisset ab Episcopo S. Angeli in Vado, & deindè Ariminum reversus à Vicario Generali, tamquam male Ordinatus contra formam Bullæ Innocentianæ, ab exercitio susceptorum Ordinum suspensus fuisset, quæsitum fuit, Primò: an suspensio sustineatur. Secundò, an, & quomodò esset concedenda absolutio. Et sub dicta die responsum fuit. Ad primum affirmativè. Ad secundum pariter affirmativè, postquam suppleverit Taxam Ariminen. vel per Beneficium, vel per Patrimonium.

Hoc Decretum refert Monacell. in Formular. Legal. For. Ecclesiast. Tom. 3. in Append. pag. 228. n. 27., ubi reprobat Moren., & subdit, quod attendenda videtur Taxa Loci, non ubi Clericus ordinatur, sed ubi habet fixum domicilium, quià ibidem Alimenta est percepturus.

De-

Decretum S. Congreg. Concilii in Tiburtina Ordinationis; an detrabenda sint onera Missarum ad constituendam summam à Synodali requisitam.

DIsponente S. Concilio Tridentino cap. 2. sess. 21. de Reform. neminem ad Sacros Ordines promoveri posse sine Beneficio, vel Patrimonio sufficiente ad vitæ sustentationem, S. Congregatio aliàs censuit in Veronen. 6. Decemb. 1636. lib. 15. pag. 443., quod quis ad eosdem Ordines promoveri possit ad Titulum Capellæ, cujus fructus, unà cum Distributionibus quotidianis, ex interessentia provisi acquirendis, victum necessarium æquarent. Hinc Clericus Joannes Cecchettus Tiburtinæ Diœcesis, optans se promoveri ad Titulum Beneficii habentis annexum onus Celebrationis Missarum, quæ si essent detrahendæ, nequaquam remaneret summa per Synodum Diœcesanam ad promotionem præscripta, licet idem Orator promovendus ad dictum Beneficium earum integro oneri per se ipsum satisfacere paratus sit, supplex declarari petit.

An à Beneficio, ad cujus Titulum quis Ordinari intendit, detrahenda sint onera Missarum eidem adjecta, vel potius, eis non detractis, faciendus sit calculus omnium fructuum ad constituendam summam à Synodali Constitutione requisitam.

Die 8. Julii 1690. Sacra Congregatio Concili respondit negativè, nisi in fundatione cautum sit, quod in casu impedimenti teneatur per alium celebrare, & donec ascendat ad Sacerdotium, pro rata Missarum aliunde habeat, quo vivere possit.

Litera Circularis de mandato Sanctiss. D. N. D. Clem. XI. super assumendis ad Ordines.

PErillustris, & Reverendiss. Domine uti Fr. Sacrorum Canonum, Conciliique Tridentini providâ dispositione statutum est, ut ad Militiam Clericalem non omnes passim admittantur, sed ii dumtaxat, de quibus probabilis spes sit hoc vitæ genus eligere, non rerum humanarum cupiditate, non secularis Judicii effugiendi causâ, sed animo præstandi Deo in meliori statu famulatum; subindeque ad majores Ordines non promoveantur, nisi quos scientia jam acquisita commendet, & morum probitas altiori gradu dignos ostendat. Verùm experimento ipso compertum est, ex hujusmodi Canonicarum Sanctionum inobservantia, indiscretisque promotionibus, & ordinationibus multa exoriri mala, quæ Ecclesiasticam disciplinam enervant, & corrumpunt; cùm ex confusa multitudine Clericorum, sine dele-

delectu, sine peritia, & sæpiùs sub collusivo Patrimonio Ordinatorum, nonnulli mendicare cogantur, aliis sordidis se immisceant negociis, aut in ipsis Missarum Eleemosynis quoddam veluti mercimonium exerceant, non sine gravi scandalo Fidelium, apud quos se faciunt contemptibiles. Etsi autem Sanctissimo Domino Nostro satis innotescat Ampl. Tuam Sacrarum Constitutionum vigilem esse Custodem, attamen, pro eo, quo Sanctitas Sua tenetur erga Disciplinæ Ecclesiasticæ incrementum, solicito, fervidoque studio, eamdem Ampl. Tuam hisce Literis moneri voluit, quatenus in assumendis ad Militiam Clericalem, eoque magis in promovendis ad Majores Ordines, Canonum, Conciliorum, Apostolicarumque Constitutionum laudabilibus Decretis adamussim servatis, debitum adhibeat delectum, mores, doctrinam, in Ecclesiasticis functionibus peritiam, Beneficii, seu Patrimonii sufficientiam, & veritatem diligentissimè examinet; illos non promoveat, de quibus dubitari possit ad Clericatum aspirare, ut secularem effugiant Jurisdictionem, neque plures, quàm istius Ecclesiæ necessitas exigat, vel suadeat utilitas. Ita exequetur Ampl. Tua, cui omnia fausta precamur à Deo. Romæ primâ Aprilis 1702.

Ampl. Tuæ *Uti Fr. Stud.*

B. Card. Panciaticus Præf.

S. D. Thomatus Epis. Cyren. S. C. C. Secr.

Decretum Clementis PP. VIII pro Regularibus Ordinandis.

DE mandato S. D. N. Clementis Divinâ Providentiâ Papæ Octavi, tenore præsentium mandatur omnibus, & singulis quorumcumque Regularium Superioribus, ut de cetero observent, & observari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congr. Conc. Trid. continentur, cujus tenor est talis:

Congregatio Conc. censuit Superiores Regulares posse suo subdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, Literas Dimissorias concedere: ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempè illius Monasterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit, & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus Ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoàd doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus, vel absfuturus, vel nullas habiturus esset Ordinationes. Verùm, cùm à Superioribus Regularibus, Episcopo Diœcesano

sano absente, vel Ordinationes non habente, Literæ Dimissoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi caussam absentiæ Diœcesani Episcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod qui non fecerint, officii, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis activæ, & passivæ privationis, ac aliàs arbitrio ejusdem S. D. N. Papæ reservatas pœnas incurrent. In quorum, &c.

Dat. Romæ die 15. Martii Ann. 1596.

Florentina Ordinationis de Regularibus ad eamdem materiam.

DAtis ad Sac. Congreg Literis Vicarius Florentiæ ita exponit. In Sabbato Quatuo Temporum Decemb. de proximo præterito, dum in hac Civitate Florentiæ generalem Ordinum promotionem habebat Eminentiss. Dom. meus Cardinalis Archiepisc. Flor. ausus est modernus Episcopus Fesulanus suffraganeus, in eadem Civitate residens, tuncque pariter Ordinationem habens, non sine scientia contradictionis ejusdem Eminentiss. Archiepisc., Ordines, tùm Minores, tùm Sacros respectivè, nedùm aliquibus Regularibus Florentinæ Civitatis, ac Diœcesis conferre, verum etiam nonnullis aliis Regularibus, & Secularibus Clericis Pistoriensis, & Pisciensis, ab ipsomet Eminentiss. Dom. meo Archiepisc., tamquam viciniore, in occurrenti tunc vacantia Episcopalis Sedis Pistoriensis, ni fallor, Ordinandis, inter quos, etiam illos admisit, & promovit, qui coram Eminentia Sua compariti, & Examini expositi, ut comperti non idonei, rejecti fuerant.

Quatuordecim Regulares Florentinæ Civitatis, vel Diœcesis.

Clerici Seculares viciniores Pistorienses, & Piscienses quatuor.

Regulares viciniores pariter quatuor.

Ac demum rejecti ab Eminentiss. Archiepiscopo in examinatione D. Michael Pauli de Cappellis de Pistorio. Fr. Franciscus à Senis, & Fr. Dominicus de Montibus, ambo Ord. S. Franc. de Observantia, & habiti tamquam Diœcesani.

Cum verò dictus Episcopus Fesulanus hoc sibi licuisse præsumpserit, è contrà verò hujus Archiepiscopalis Curiæ Fiscalis Ordinationem prædictam prætendat illicitam, supplicatur declarari.

1. An dicti Regulares Florentinæ Diœcesis poterint licitè ad Ordines promoveri ab Episcopo non Diœcesano, isto Ordinationes habente.

2. An itidem Regulares, & Clerici Seculares Episcopatus Pistoriensis, & Pisciensis Jurisdictionis, ut supra, viciniorum.

3. An demum rejecti ab Eminentiss. Archiepiscopo

Die 9.

Die 9. Septembris 1679. S. Congreg. Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, audito etiam Episcopo Fesulano, ad primum dubium respondit negativè: In reliquis distulit resolutionem.

I. Card. Columna Præf.

Loco ✠ Sigilli.

Concordat cum Originali existenti in Actis Cancellariæ Archiep. & in fide, &c.

Laurentius de Borghigianis I. U. D. Cancell.

Editto sopra la Congregazione degli Ordinandi, e loro requisiti.

TRa le molte gravissime sollecitudini, che vanno indispensabilmente unite all'Usizio Episcopale, la maggiore, e la più grave certamente si è quella di eleggere i Ministri per il Sacro Altare; pascere colla Dottrina, e coll'esempio le Pecorelle di Giesù Cristo, e condurle all'Ovile dell'Eterna felicità, per cui misericordiosamente furono create, conservate, e ricomprate; ognun ben conosce qual debba essere la diligenza, e l'attenzione del Prelato in trascegliere quei, che a sì alto, e difficile Ministero siano veramente chiamati da Dio, e atti a sostenerlo, ed esercitarlo degnamente; ed a qual pericolo esponga se, ed il suo Gregge, se con petto forte non rigetti tutti gli altri, che senza merito, e senza abilità, e solo spinti, o dall' ambizione, o dall'interesse, corrono al Santuario, intimando l'Apostolo, in persona di Timoteo, a tutti i Vescovi, che non imponghino le mani con troppa fretta, per non farsi rei delle colpe altrui: *Manus citò nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis;* e come spiega S. Leone: *Et quid est citò manus imponere, nisi ante ætatem maturitatis, ante tempus examinis, ante meritum laboris, ante experientiam disciplinæ Sacerdotalem honorem tribuere non probatis? Et quid est communicare peccatis alienis, nisi effici talem ordinantem, qualis est ille, qui non meruit ordinari?* Atterriti pertanto Noi da così spaventevole minaccia, e conoscendo l'insufficienza delle nostre forze, per liberar Noi, e la Nostra Diocesi dal pericolo, che sovrasta a chi soverchiamente, e d'inutil peso carica la sua Nave, ed evitare l'eterno gastigo; ci siamo risoluti, colla scorta del Sacro Concilio di Trento Sess. 23. Cap. 7. *de Reformat.* d'istituire una Congregazione di prudenti, ed esperti Ecclesiastici, i quali ci prestino il loro ajuto in riconoscere, ed esaminare tutti quei requisiti, che, a tenore del medesimo Concilio, de' Sacri Canoni, e Constituzioni Apostoliche,

e Sinodali sono necessarj in quelli, che aspirano d' esser' ascritti nella Milizia Ecclesiastica, e promossi agli Ordini; e con il loro consiglio c' indirizzino a fare degne elezioni, ed utili al Nostro dilettissimo Gregge. Che però con il presente Nostro Editto facciamo intendere a tutti quelli del Clero Secolare della Città, e Diocesi Fiorentina, i quali desidereranno da qui avanti di ricevere la Tonsura, o d' esser promossi a qualunque Ordine fino al Sacerdozio, che devino, due Mesi avanti al giorno delle pubbliche Ordinazioni, aver presentato in mano Nostra il Memoriale con l'espressione di ciò, che bramano; siccome ancora susseguentemente in mano del Segretario della predetta Congregazione tutti gli Attestati, che, secondo l' infrascritta Instruzione, sono prescritti, per potere ottenere quell' Ordine, che ciascuno richiederà, ad effetto che dalla Congregazione de' Deputati si possano riconoscere, ed esaminare nelle Sessioni da tenersi nel Nostro Palazzo Archiepiscopale, avanti il tempo dell'Esame, e degli Esercizzj Spirituali; e se alcuno non presenterà in tempo il Memoriale, e i predetti Attestati, o saranno nelle cose sostanziali in forma diversa da quella prescritta nell' Instruzione, sappia che per quella Ordinazione non sarà ammesso, a riserva però di qualche legittimo impedimento, o necessità pressante, da approvarsi dalla medesima Congregazione. Volendo ancora, che tutti quelli, che averanno bisogno di Dispense d' Interstizj, o altro, siano tenuti giustificarne le cause d'avanti la predetta Congregazione, con esibire quegli Attestati, che dal Segretario gli saranno richiesti, e perchè ciascuno possa sapere avanti di venire all' Esame, se sia ammesso a quanto brama, se ne manderà la Nota di tutti gli approvati in Cancelleria.

Instruzione de' requisiti per la Tonsura, e ciascun' Ordine Ecclesiastico.

Per la prima Clericale Tonsura.

1. La Licenza dell' Abito, in conformità del Nostro Editto del dì 20. Ottobre 1706.

2. La Fede del Battesimo, perchè consti dell'età almeno di anni sette.

3. La Fede della Cresima, ovvero il Deposto estrajudiciale di due, che attestino della medesima.

4. La Fede giurata del proprio Paroco de Vita, & Moribus, e questa dovrà mandarsi per mezzo di persona fidata, o consegnarsi chiusa, e sigillata al Segretario della Congregazione.

5. La Fede del proprio Paroco, o del Maestro di Scuola, d' avere frequentata la Dottrina Cristiana.

6. L'At-

6. L'Atteſtato di legittimi Natali, quale, ſecondo il ſolito, dovrà prenderſi dalla Noſtra Cancelleria Archiepiſcopale.

7. Per i Maggiori di 14. anni l'Atteſtato di non aver contumacie nel Foro Laicale per Cauſe Criminali.

Per ciaſcun' Ordine Minore, ovvero per tutti, o parte di eſſi.

1. La Fede, o le Teſtimoniali della Tõſura, o dell'Ordine già ricevuto.

2. La Fede del Maeſtro ſopra l' attuale applicazione agli Studj.

3. La Fede del ſervizio preſtato alla Chieſa.

4. La Fede giurata del proprio Paroco de Vita, & Moribus, quale doverà mandarſi ſigillata, come ſopra, al Segretario della Congregazione.

5. La Fede del Paroco, o del Maeſtro, d'aver' uſato l'Abito Clericale, e d'aver portato la Tonſura, ſecondo il preſcritto nel Noſtro Editto del dì 5. Febbraio 1709. ab Incarnat.

6. La Fede di aver frequentato, per quelli di Campagna, Caſtelli, Terre, e Luoghi, la Dottrina Criſtiana, e per quelli di Città le Congregazioni di ſpirito, o in S. Salvadore, o in S. Firenze de' PP. dell' Oratorio, o in S. Giovannino de' PP. Gieſuiti, o in S. Carlo de' PP. Bernabiti, o alla Madonna de' Ricci de' PP. delle Scuole Pie, o in S. Jacopo ſopr' Arno de' PP. della Miſſione, o nella Compagnia di S. Benedetto Bianco, o in S. Tommaſo d' Aquino, o all' Oſpizio di Gieſù, Giuſeppe, e Maria, e della Santiſs. Trinità, poſto nella Compagnia della Purificazione, detta di S. Marco, in Via di S. Gallo, o alla Compagnia del Servo di Dio Ipolito Galantini, detta de' Bacchettoni.

Per l'Ordine dell'Accolitato ſarà neceſſaria in oltre la Fede del Batteſimo, perchè conſti dell'età di anni dodici almeno.

Per l'Ordine Sacro del Suddiaconato.

1. Il Titolo del Benefizio, o il Patrimonio, di annua rendita di ſcudi cinquanta, del quale, approvato che ſia dalla Congregazione, ſe nè doverà fare l'Inſtrumento, ſecondo il ſolito, dal Cancelliere.

2. La Fede del Paroco della pubblicazione fatta inter Miſſarum Solemnia del Patrimonio per quelli, che ſi doveranno Ordinare a Patrimonio, ed in oltre l'Atteſtazione del medeſimo Paroco delle Denunzie fatte ſopra gl' impedimenti canonici, e queſte doveranno mandarſi ſigillate per fidata perſona, o conſegnarſi al Segretario della Congregazione.

3. La Fede, o Teſtimoniale dell'ultimo Ordine, cioè dell'Accolitato, ricevuto d' un anno già ſcorſo, quando per utilità, o neceſſità della Chieſa non ne ottenga la Diſpenſa.

4. La Fede del Battesimo, perchè consti dell' età d'anni 22. incominciati.

5. La Fede del servizio prestato alla Chiesa, d'avere esercitato gli Ordini già presi, d' aver' usato sempre l' Abito Clericale, e andato in Tonsura, nella forma ordinata nel Nostro Editto.

6. La Fede giurata del Paroco de Vita, & Moribus, quale, come sopra, si doverà dare sigillata.

7. La Fede della frequenza a' Santi Sagramenti della Penitenza, e dell' Eucaristia.

8. La Fede di aver frequentato, per quelli di Campagna, Terre, Castelli, e Luoghi, la Dottrina Cristiana, ed avere ajutato il Paroco nell' insegnarla; e per quelli della Città, le Congregazioni di spirito, come sopra, al Requisito sesto degli Ordini Minori.

9. La Fede del Maestro sopra l' attuale applicazione agli Studj, ed il profitto in essi.

Per l' Ordine Sacro del Diaconato.

1. La Testimoniale dell' Ordine del Suddiaconato già ricevuto.

2. La Fede delle Denunzie fatte nella Parrocchia.

3. La Fede del Battesimo, perchè consti dell' età d' anni 23. incominciati.

4. La Fede del servizio prestato alla Chiesa; d' aver' esercitato l'Ordine del Suddiaconato, e d' aver' usato sempre l' Abito Clericale, a forma del Nostro Editto, e portata la Clericale Tonsura.

5. La Fede giurata del Paroco de Vita, & Moribus, da mandarsi come sopra.

6. La Fede della frequenza a' Santi Sagramenti della Penitenza, e dell' Eucaristia.

7. La Fede del Maestro sopra l' attuale applicazione agli Studj, ed il profitto in essi.

8. La Fede di aver frequentato, per quelli di Campagna, e de' Castelli, Terre, e Luoghi, la Dottrina Cristiana, ed ajutato il Paroco nell' insegnarla; e per quelli della Città, le Congregazioni di spirito, come sopra, al Requisito sesto degli Ordini Minori.

Per l' Ordine Sacro del Presbiterato.

1. La Testimoniale dell' Ordine Sacro del Diaconato già ricevuto.

2. La Fede del Battesimo, perchè consti dell' età di anni 25. incominciati.

3. Tutti gli altri requisiti notati sopra per il Sacro Ordine del Diaconato.

For-

Formule delle Fedi, che debbono esibirsi, come viene espresso ne' sopraddetti requisiti di ciascun' Ordine.

Formula della Fede de Vita, & Moribus.

Io infrascrittto attesto con mio giuramento, per quanto è, ed esser può a mia cognizione, che N. N. della mia Cura è d' onesti costumi, e di buon Nome. In fede di che ne ho fatta, e sottoscritta di mia propria mano la presente Attestazione, contrassegnata col mio solito Sigillo questo dì... Mese... Anno Io N. N.

Formula della Fede di aver frequentato la Dottrina Cristiana per quelli di Campagna.

Io infrascritto attesto, come N. N. ha frequentato in questa mia Chiesa la Dottrina Cristiana, (essendo nell' Ordine Sacro, dica) *ed ha ajutato me medesimo nell' insegnarla a' Fanciulli. In fede di che ne ho fatta, e sottoscritta di mia propria mano la presente Attestazione questo dì... Mese... Anno Io N. N.*

Formula della Fede del Maestro dell'attuale applicazione agli Studj.

Io infrascritto Maestro... (quì si esprima di dove) *attesto, che N. N. con suo profitto ha frequentato, e attualmente frequenta la mia Scuola, applicando allo studio, o di belle Lettere, ovvero della Filosofia, ovvero della Teologia Scolastica, o Morale, &c. ed attesto parimente essere di buona indole, e di buona espettazione. In fede di che ne ho fatta, e sottoscritta di mia propria mano la presente Attestazione questo dì... Mese.. Anno Io N. N.*

Formula della Fede della frequenza alle Congregazioni di spirito per quelli della Città.

Io infrascritto Superiore, Padre, Maestro, Direttore, o Correttore della Congregazione, &c. posta in S. Salvadore, &c., o in S. Giovannino, &c. attesto il Cherico... Accolito, Suddiacono, o Diacono N. N. aver frequentato, e frequentare attualmente con ogni puntualità, e modestia le Tornate della Congregazione. In fede di che ne ho fatta, e sottoscritta di mia propria mano la presente Attestazione questo dì... Mese... Anno Io N. N.

Formula della Fede della frequenza a' Santi Sagramenti della Penitenza, e dell' Eucaristia.

Io infrascritto Curato, &c. o Maestro di..., o della Scuola.... attesto il Cherico N. N. della mia Parrocchia, o della mia Scuola, quale desidera di esser promosso all' Ordine del..., frequentare i Santi Sagramenti della Confessione, e Comunione, confessandosi, e comunicandosi

dosi una volta il Mese almeno. Ed in fede del vero mi sono sottoscritto di propria mano questo dì ... Mese ... Anno Io N. N.

Formula della Fede di aver' esercitato l' Ordine, o Ordini già presi.

Io infrascritto attesto avere il Cherico N. N. quale desidera esser promosso all' Ordine ..... aver dico esercitato in questa mia Chiesa l' Ordine ..... già preso. In fede di che ne ho fatta, e sottoscritta di mia propria mano la presente Attestazione questo dì ... Mese ... Anno Io N. N.

Formula della Fede d' aver' usato l' Abito Clericale, e portata la Tonsura, a forma dell'Editto del dì 5. Febb. 1709. ab Incarn.

Io infrascritto Paroco, o Maestro, &c. attesto, che il Cherico N. N. ha sempre vestito l' Abito Clericale, a forma dell' Editto del dì 5. Febbraio 1709. *ab Incarnat., ed ha portato la Tonsura conveniente al suo grado. In fede di che ne ho fatta la presente Attestazione questo dì ... Mese ... Anno* Io N. N.

Formula delle Denunzie del Patrimonio, da farsi per quelli, a' quali verrà permesso di ordinarsi a Patrimonio.

Essendochè il Cherico N. N. di questa Parrocchia desideri d' esser promosso al Sacro Ordine del Suddiaconato, e dovendosi questo suo desiderio manifestare a tutti, perciò, se alcuno sapesse, che detto N. N. non possedesse legittimamente il Patrimonio, a cui titolo intende di ordinarsi, consistente detto Patrimonio in ....., o che non fosse d'annua rendita libera di scudi 50. *moneta corrente per sua congrua sostentazione, o pure, che il detto Patrimonio sia sottoposto a fidecommisso, obbligato, ipotecato, o finto, simulato, e fiduciario, e che chi ha costituito il detto Patrimonio sia talmente gravato di debiti, o pesi personali, che non gli restino altri Beni sufficienti per il sostentamento proprio, e della famiglia, per carità si prega, ed in virtù di santa Ubbidienza se gli comanda, che lo debba in termine di giorni ... manifestare a me, acciò possa riferirlo a Monsig. Illustriss. e Reverendiss. Nostro Arcivescovo, ovvero al di lui Vicario Generale, acciocchè, non trovandosi alcuno de' sopraddetti impedimenti, possa il detto Cherico N. N. conseguire il Sacro Ordine del Suddiaconato.*

Il Paroco, nel fare la predetta Denunzia, o pubblicazione, significhi al suo Popolo l'obbligo, quale, fatta la Denunzia, gli corre, cioè d' esser tenuto ciascheduno, sotto pena di peccato mortale, a rivelare quell' impedimento, o impedimenti, che è, o sono a sua notizia, in vigore della clausula *in virtù di santa Ubbidienza*, e che, sapendo,

e non

e non rivelando, pecca mortalmente. Esorti però ciascheduno a farlo a solo riguardo del pubblico bene, e non per soddisfare a sdegni particolari, e privati rancori.

Prima di fare la predetta pubblicazione, o Denunzia, aspetti il Paroco, che dal Segretario della Congregazione se li mandi la Nota de' Beni da sottoporsi al Patrimonio, quale doverà esibire il Promovendo al Suddiaconato in mano del Segretario, nell'atto di presentare il Memoriale per esser promosso.

Formula della Fede della Denunzia, o pubblicazione fatta del Patrimonio per quelli, a' quali verrà permesso di Ordinarsi a titolo di Patrimonio.

Io infrascritto attesto, come, avendo inter Missarum Solemnia pubblicato al mio Popolo, qualmente il Cherico N. N. bramava di esser promosso al Sacro Ordine del Suddiaconato a titolo del suo Patrimonio, consistente in ..... d'annua rendita libera di scudi cinquanta, ed esortato pubblicamente ciascuno a riferire a me, se alcuna cosa vi fosse, quale potesse impedire al detto Cherico l'esser promosso al suddetto Sacro Ordine del Suddiaconato, non mi è stato denunziato veruno impedimento. In fede di che ne ho fatta, e sottoscritta di mia propria mano la presente Attestazione, contrassegnata col mio solito Sigillo questo dì ... Mese ... Anno Io N. N.

Questa Fede della pubblicazione del Patrimonio suol mandarsi sigillata.

Formula della Denunzia, che doverà fare il Paroco per l'Ordinando in Sacris.

D'ordine dell' Illustriss. e Reverendiss. Monsig. Tommaso Buonaventura de' Conti della Gherardesca Arcivescovo di Firenze, si fa intendere alle Carità vostre, qualmente nella prossima Ordinazione, che si terrà il dì ... N. N. figlio di ... abitante in questa Parrocchia, desidera coll'ajuto di Dio esser promosso al Sacro Ordine del ... a titolo di .... Però, se alcuna persona sapesse, e avesse notizia di qualche impedimento, per cagione del quale non possa, conforme a' Sacri Canoni, esser promosso al suddetto Ordine, si esorta a volerlo denunziare, e manifestare a me, secondo la propria coscienza, e per tale effetto sentiranno ora tutti, quali siano i suddetti impedimenti.

Si proibisce da' Sacri Canoni, e Concilj l'ammettersi agli Ordini Maggiori.

Chi manca dell'uso della ragione. Chi non ha l'età sufficiente, che per il Suddiaconato ha da essere d'anni 22., per il Diaconato d'anni 23., e per

e per il Presbiterato di anni 25. almeno incominciati. Chi è delinquente. Neofito, cioè venuto di poco alla Santa Fede. Illegittimo, ſenza diſpenſa della Santa Sede Apoſtolica. Simoniaco. Pubblico Uſurajo. Concubinario. Condennato per cauſa di ſpergiuro. Contumace della Corte. Infame. Commediante. Buffone. Schiavo. Omicida, e Mutilante, e coloro, che alla mutilazione de' membri, o all' Omicidio hanno dato cauſa. Soldati di guerra, dove ſia ſeguita morte di perſone. Ufficiale Criminale nel Foro Secolare, e quelli, che ſi ſono ſottoſcritti, e trovati preſenti agli Atti Criminali, da' quali ne ſia ſeguita Sentenza Capitale. Quei, che hanno fatto penitenza pubblica. Quegli, che non bevono Vino. Bigami, cioè quegli, che hanno avuto due Mogli, o una ſola Vedova. Conjugati. Spiritati. Soggetti a Mal caduco. Quegli, che hanno qualche difetto notabile nel Corpo. I promoſſi per ſalto, e ſenza legittima età, o ſenza licenza de' loro Ordinarj. Gli obbligati a render conto di qualche Amminiſtrazione. I Debitori di ſomme conſiderabili. Gli Scomunicati, ſoſpeſi, o interdetti.

Prima di fare queſte Denunzie, aſpetti il Paroco l'ordine del Segretario della Congregazione, e il Nome, e Cognome del Denunziando.

Dopo le Denunzie, quali per il Suddiaconato doveranno eſſer tre, e per gli altri Ordini Sacri baſta una volta ſolamente per ciaſcheduno, il Paroco s' informerà pienamente della Naſcita, Vita, e Coſtumi dell' Ordinando, e trovando qualche impedimento, lo riferirà, ſecondo la ſua coſcienza, a Sua Signoria Illuſtriſſima, e Reverendiſs. prima dell' Ordinazione, e non trovando impedimento alcuno, ne farà l'Atteſtazione nella ſequente forma.

Formula della Fede del Curato per le Denunzie.

Io N. N. Curato della Chieſa di S. .... di .... atteſto di avere, in eſecuzione dell' ordine dell' Illuſtriſs. e Reverēdiſs. Monſig. Arciveſcovo Noſtro, in .... giorni feſtivi di precetto, cioè ſotto li .... inter Miſſarum Solemnia denunziato nella mia Chieſa pubblicamente al Popolo, che N. N. figlio di N. N. di queſta Parrocchia, deſiderava eſſer promoſſo nella proſſima Ordinazione al Sacro Ordine del .... a titolo di ...., e di avere eſortato tutti a voler manifeſtare, ſe aveſſero avuto notizia, e cognizione di qualche canonico impedimento, per lo quale non poteſſe eſſer promoſſo all' Ordine ſuddetto, e non eſſendoſi ſcoperto impedimento, e ſtante i ſuoi legittimi Natali, la buona Vita, e Coſtumi, e frequenza della Confeſſione, e Comunione, de' quali ho preſo diligente informazione, ho fatto la preſente Fede ſottoſcritta di mia mano, queſto dì ... Meſe ... Anno   Io N. N. ſuddetto mano prop.

Quan-

Quando occorra farsi dal medesimo Paroco, o altra persona l'Attestazione di più requisiti, potrassi fare in un medesimo foglio, e sotto una sola soscrizione, purchè, contenendo la Fede de Vita, & Moribus, questa sia giurata, e si mandi sigillata.

In oltre ricordiamo, ed avvertiamo a tutti quelli, a' quali apparterrà il fare le Fedi, e Attestazioni de' sopraddetti requisiti, come Parochi, Maestri, ed altri,&c. l'obbligo di usare in cosa di tanto momento, e conseguenza, tutta quella attenzione, e fedeltà, che si richiede, posponendo ogni sorte di affetto, o di passione, non dando luogo a raccomandazioni, o accettazione di persone, e denegandolo animosamente agl'immeritevoli: che se poi alcuno di essi si lascerà trasportare,o da passione,o da qualche umano rispetto,a non esser fedele, e sincero nell'esecuzione degli Ordini Nostri, ne sarà da Noi ad arbitrio Nostro severamente punito,e potrà aspettarne un più pesante gastigo da Dio. Dat. dal Nostro Palazzo Archiepisc. questo dì 30. Aprile 1710.

TOMMASO BONAVENTURA ARCIV. DI FIRENZE.

Lettera della S. Congregazione sopra la Riforma degli Esorcismi.

Molt'Illustre, e Reverendiss. Sig. come Fratello.

ESsendo stati rappresentati alla Santità di N. Sig. i gravi disordini, che seguono dalla moltiplicità degli Esorcismi, che quasi universalmente s'inventano, e si praticano dalle persone destinate ad esorcizare; e volendo la medesima con la sua Pastoral sollecitudine dare a tali inconvenienti il necessario provvedimento, (uditi prima i pareri di questi miei Eminentiss. Colleghi Signori Cardinali Generali Inquisitori) ha stabilito, che, per mezzo di questa S. Congregazione, s'ordini a tutti gli Arcivescovi, Vescovi, ed altri Ordinarj d'Italia, e dell'Isole adiacenti, siccome colla presente si ordina a V. S., che in avvenire non permetta, che alcun Sacerdote, tanto Secolare, quanto Regolare, sia ammesso all'esercizio d'Esorcista, senza che prima le consti della di lui pietà, integrità di vita, e prudenza, e senza che abbia tutte le qualità ricercate per tal'amministrazione dal Rituale Romano.

Vuole in oltre S. Beatitudine, che ella insista con tutta la sua attenzione, e vigilanza, acciocchè le persone, che da lei saranno stimate capaci di tal ministero, si vagliano della direzione del sopraddetto Rituale Romano, e che non preteriscano le regole, che in quello si prescrivono. Tanto V. S. dovrà eseguire, per ubbidire esattamente a' santi, e supremi Ordini di S. Beatitudine; e le auguro vere prosperità. Roma 21. Giugno 1710.

Di V. S. *Come Fratello affezionatiss.*

G. Card. Marescotti.

CAPUT IX.

De Sacramento Matrimonii.

Instructio Sac. Congreg. Univers. Inquisitionis pro Examine Testium, qui inducuntur pro contrahendis Matrimoniis.

Feriâ 5. die 21. Augusti 1670.

CUm aliàs per Sacram Congregationem S. Officii iteratis Instructionibus ab eadem emanatis de anno 1665., Locorumque Ordinariis transmissis, provisum fuerit, ut præscriptis Interrogatoriis faciendis Testibus, qui ad probandum statum liberum contrahentium Matrimonium inducuntur, omnis prorsus secluderetur aditus iis, qui adhuc vivente altero conjuge, aut aliàs impediti, ad secunda illicita vota transire satagebant. Videns nihilominus SS. D. N. quamplures Locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, & Deputatos ad excipiendas Testium Depositiones, necnon Parochos, & Notarios in casibus expressis, aut omittere, aut non observare earumdem instructionum tenorem, &, licèt aliquando plenè observent, non tamen interrogare Testes super aliis impedimentis dirimentibus.

Ideo volens Sanctitas Sua prædictis malis occurrere, re maturè considerata cum Eminentiss. & Reverendiss. DD. Cardinalibus Generalibus Inquisitoribus, præsenti Decreto perpetuis futuris temporibus duraturo, iterum injungit omnibus Vicariis, seu Deputatis pro examinandis Testibus ad probandum statum liberum contrahentium Matrimonium, necnon Parochis, Notariis, & quibuscumque aliis respectivè, sub pœnis etiam gravibus corporalibus, arbitrio Sacræ Congregationis, ut Instructionem infrascriptam ad unguem observent.

Ut autem præsens Decretum, & Instructio ad omnium notitiam faciliùs deveniant, decrevit illa ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ de Urbe, ac Palatio S. Officii ejusdem Urbis, per aliquem ex Cursoribus Sanctitatis Suæ publicari, ac eorum exempla ibidem affixa relinqui; illaque sic publicata omnes, & singulos, quos concernunt, post duos Menses, à die publicationis in Urbe faciendæ numerandos, perinde afficere, & arctare, ac si illorum unicuique personaliter notificata, & intimata fuissent.

Instructio pro Examine illorum Testium, qui inducũtur pro contrahendis Matrimoniis, tàm in Curia Eminentiss. & Reverendiss. D. Card. Urbis Vicarii, quàm in aliis Curiis ceterorum Ordinariorum.

IN primis Testis moneatur de gravitate juramenti, in hoc præsertim negotio pertimescendi, in quo Divina simul, & humana maje-

majeſtas læditur, ob rei, de qua tractatur, importantiam, & gravitatem, & quòd imminet pœna triremium, & fuſtigationis deponenti falſum.

2. Interrogetur de nomine, cognomine, patria, ætate, exercitio, & habitatione.

3. An ſit civis, vel exterus; &, quatenus ſit exterus, quanto tempore eſt in Loco, in quo Teſtis ipſe deponit.

4. An ad Examen acceſſerit ſpontè, vel requiſitus; ſi dixerit acceſſiſſe ſpontè à nemine requiſitum, dimittatur, quia præſumitur mendax; ſi verò dixerit acceſſiſſe requiſitum, interrogetur à quo, vel à quibus, ubi, quando, quomodo, coram quibus, & quoties fuerit requiſitus, & an ſciat adeſſe aliquod impedimentum inter contrahere volentes.

5. Interrogetur, an ſibi, pro hoc Teſtimonio ferendo, fuerit aliquid datum, promiſſum, remiſſum, vel oblatum à contrahere volentibus, vel ab alio, ipſorum nomine.

6. Interrogetur, an cognoſcat ipſos contrahere volentes, & à quanto tempore, in quo Loco, qua occaſione, & cujus qualitatis, vel conditionis exiſtant.

Si reſponderit negativè, Teſtis dimittatur; ſi verò aſſimativè;

7. Interrogetur, an contrahere volentes ſint cives, vel exteri; ſi reſponderit eſſe exteros, ſuperſedeatur in licentia contrahendi, donec per literas Ordinarii ipſorum contrahere volentium, doceatur de eorum libero ſtatu, de eo tempore, quo permanſerunt in ſua Civitate, vel Diœceſi. Ad probandum verò eorumdem contrahere volentium ſtatum liberum pro reliquo temporis ſpatio, ſcilicet uſque ad tempus, quo volunt contrahere, admittantur Teſtes idonei, qui legitimè, & concludenter deponant ſtatum liberum contrahere volentium, & reddant ſufficientem rationem cauſæ eorum ſcientiæ, abſque eo quòd teneantur deferre Atteſtationes Ordinariorum Locorum, in quibus contrahere volentes moram traxerunt.

Si verò reſponderit contrahere volentes eſſe cives.

8. Interrogetur, ſub qua Parochia hactenus contrahere volentes habitarunt, vel habitent de præſenti.

9. Item, an ipſe Teſtis ſciat aliquem ex prædictis contrahere volentibus quandoque habuiſſe Uxorem, vel Maritum, aut Profeſſum fuiſſe in aliqua Religione approbata, vel ſuſcepiſſe aliquem ex Ordinibus Sacris, Subdiaconatum ſcilicet, Diaconatum, vel Presbyteratum, vel habere aliud impedimentum, ex quo non poſſit contrahi Matrimonium.

 Si Te-

Si Testis responderit non habuisse Uxorem, vel Maritum, neque aliud impedimentum, ut supra.

10. Interrogetur de caussa scientiæ, & an sit possibile, quòd aliquis ex illis habuerit Uxorem, vel Maritum, aut aliud impedimentum, &c. & quod ipse Testis nesciat.

Si responderit affirmativè, supersedeatur, nisi ex aliis Testibus probetur concludenter non habuisse Uxorem, vel Maritum, neque ullum aliud impedimentum, &c.

Si verò respondetur negativè.

11. Interrogetur de caussa scientiæ; ex qua deindè Judex colligere poterit, an Testi sit danda fides.

Si responderit contrahere volentes habuisse Uxorem, vel Maritum, sed esse mortuos.

12. Interrogetur de Loco, & tempore, quo sunt mortui, & quomodo ipse Testis sciat fuisse conjuges, & nunc esse mortuos. Et, si respondeat mortuos fuisse in aliquo Hospitali, vel vidisse sepeliri in certa Ecclesia, vel occasione Militiæ sepultos fuisse à Militibus, non detur licentia contrahendi, nisi priùs recepto Testimonio authentico à Rectore Hospitalis, in quo prædicti decesserunt, vel à Rectore Ecclesiæ, in qua humata fuerunt eorum cadavera, vel, si fieri potest, à Duce illius Cohortis, in qua descriptus erat Miles. Si tamen hujusmodi testimonia haberi non possunt, Sacra Congregatio non intendit excludere alias probationes, quæ de jure communi possunt admitti, dummodo sint legitimæ, & sufficientes.

13. Interrogetur, an, post mortem dicti Conjugis defuncti, aliquis ex prædictis contrahere volentibus transierit ad secunda vota.

Si responderit negativè.

14. Interrogetur, an esse possit, quòd aliquis ex illis transierit ad secunda vota, absque eo quòd ipse Testis sciat.

Si responderit affirmativè, supersedeatur in licentia, donec producantur Testes, per quos negativa coarctetur concludenter.

Si verò negativè.

15. Interrogetur de caussa scientiæ; quâ perpensâ, Judex poterit judicare, an sit concedenda licentia, necne.

Si contrahentes sunt vagi, non procedatur ad licentiam contrahendi, nisi doceant, per Fides Ordinariorum suorum, esse liberos; & in aliis, servatâ formâ Concilii Tridentini in Cap. *Multi* sess. 24.

Fides, aliaque documenta, quæ producuntur de partibus, non admittantur, nisi sint munita Sigillo, & legalitate Episcopi Ordinarii, & recognita saltem per Testes, qui habeant notam manum, & Sigillum;

gillum; & attentè consideretur, quòd Fides, seù Testimonia benè, & concludenter identificent personas, de quibus agitur.

Pro Testibus in hac materia recipiantur magis consanguinei, quàm extranei, quia præsumuntur meliùs informati; & cives magis, quàm exteri, nec admittantur homines vagi, & milites, nisi data causâ, & maturo consilio; & Notarius exactè describat personam Testis, quem si cognoscit, utatur clausulâ: MIHI BENE COGNITUS; sin minùs, Examen non recipiat, nisi unà cum persona Testis, aliqua alia compareat cognita Notario, & quæ attestetur de nomine, & cognomine ipsius Testis, necnon de idoneitate ejusdem ad Testimonium ferendum. Et hujusmodi Examinibus debet interesse in Urbe, ultra Notarium, Officialis specialiter deputandus ab Eminentiss. Vicario, & extra Urbem, vel Vicarius Episcopi, vel aliqua alia persona insignis, & idonea, ab Episcopo specialiter deputanda; aliàs puniatur Notarius arbitriò Sac. Congregationis, & Ordinarius non permittat fieri publicationes.

Ordinarii præcipiant omnibus, & singulis Parochis in eorum Diœcesibus existentibus, ut pro Matrimoniis cum exteris contrahendis non faciant publicationes in eorum Ecclesiis, nisi certiorato Ordinario, à quo, vel ejus Generali Vicario priùs teneantur Fidem authenticam reportare, quod pro tali Matrimonio fuerunt examinati Testes in eorum Tribunali, qui probent statum liberum contrahere volentium, &c.

Contravenientes autem severè punientur.

Franciscus Riccardus S. Rom. & Univers. Inquis. Not.

Loco ✠ Sigilli.

Dubia aliquot circa exterorum Matrimonia cum Responsionibus S. Congregationis.

ORdines ultimo loco ab Urbe emanati circa Matrimonia cum exteris contrahenda, inter alia disponunt, quod Ordinarii præcipiant omnibus, & singulis Parochis in eorum Diœcesibus existentibus, ut pro Matrimoniis cum exteris contrahendis non faciant Publicationes in eorum Ecclesiis, nisi certiorato Ordinario, à quo, vel ejus Generali Vicario priùs teneantur Fidem authenticam reportare, quòd pro tali Matrimonio fuerint examinati Testes in eorum Tribunali, qui probent statum liberum contrahere volentium.

1. Quæritur, an illi ex Diœcesibus circumvicinis, & ipsi teneantur tales probationes facere, an verò sufficiat Fides denunciationum in eorum Diœcesibus factarum, cum legalitate Ordinarii, & probatio eorum status post discessum ab ipsa Diœcesi.

Hujus-

Hujusmodi habentur pro exteris, & consequenter tenentur probationes facere.

2. Item, an contrahere volentes, in confinibus eorum Dioecesis habitantes, &, ob vicinitatem, ab eorum Rectoribus cogniti, teneantur easdem facere probationes, an verò sufficiant publicationes ab ipsis Rectoribus faciendæ.

Etiam isti tenentur facere probationes.

3. An easdem teneantur facere probationes ii, qui ante ætatem nubilem à propria Dioecesi discedentes, ad aliam se contulerunt, & in ea postmodum semper habitaverunt.

Non tenentur, quia non fuerunt extra Dioecesim tempore habili ad contrahendum.

4. An in Civitate, in qua Milites Hispani, Teutonici, Alemani, & aliarum longinquarum Regionum residere solent, idem cum ipsis sit servandum, vel sufficiat probationes in ipsa Civitate recipere de eorum statu à Testibus ipsarum Regionum de negotio edoctis.

Tenentur facere probationes, juxtà formam instructionis, quia isti faciliùs committunt Polygamiam.

5. An, factâ per Parochum monitione Ordinario contrahere volentis, Fides status ejusdem sit ab eodem Parocho, vel à contrahere volente reportanda.

Tenetur Fidem reportare, & Parocho consignare is, qui vult Matrimonium contrahere, sed est in libertate Parochi hujusmodi onus in se assumere.

6. An eædem probationes sint servandæ in casu necessitatis, & ab existentibus in articulo mortis, sic contrahere volentibus.

Non sunt servandæ in articulo mortis, intra quem scilicet probabiliter non adsit tempus sufficiens faciendi diligentias: cum hoc etiam, quod si infirmus fortè convaluerit, debeant fieri diligentiæ, juxtà instructionem, antequam simul conveniant.

7. An requiratur Attestatio proprii Ordinarii pro exteris, qui, per decem annos, & ultra, domicilium acquisierunt in Loco, ubi sunt Matrimonium contracturi, si eorum status liber probetur per Testes fide dignos, tàm originis, quàm domicilii.

Requiritur.

8. An requiratur dicta Attestatio pro illis exteris, qui unicam, vel plures duxerunt, & è contrà, si mortuæ fuerint in Loco, ubi iterum Matrimonium contrahere desiderant, ac ampliùs post mortem à dicto Loco non discesserunt.

Requiritur pariter.

TITU-

TITULUS III.

CAP. I.

De Ecclesiarum Immunitate.

Constitutio Gregorii XIV.

CUm aliàs nonnulli Prædecessores Nostri, & præsertim fel. record. Sixtus Papa Quartus, necnon Pius etiam Quintus, sancto zelo ducti, diversas facultates, & Indulta extrahendi, etiam in casibus quibusdam à jure non permissis, ex Ecclesiis criminosos, & delinquentes, compluribus secularibus Principibus, eorumque Curiis, & Magistratibus sub variis modis, & formis, concesserint, proùt in illis pleniùs continetur.

Experientia postmodum docuit, tùm ob diversitatem, & differentiam hujusmodi Indultorum, tùm quia plerique eorumdem Principum Ministri ex hoc ipso illa diversimodè, etiam latius, quam par erat, & ad suum libitum interpretandi occasionem arripuerunt, illisque abuti cœperunt, subortam esse non mediocrem in aliquibus Locis libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ perturbationem, & confusionem; alibi verò ne ipsos quidem Laicos Indultis hujusmodi uti voluisse, aut potuisse, quod Populis inveteratâ erga Ecclesias reverentiâ, devotis, & assuetis, scandali potius quam quietis occasionem præberent. Illud etiam absurdum sæpè numero secutum est, ut infimæ interdum conditionis Laici, non modo juris, sed etiam literarum penitus ignari, & imperiti, dum, quasi Potestates, aut Ministri Curiæ secularis in aliquo Castro, aut Oppidulo jurisdictionem exercebant, facultatum, & Indultorum hujusmodi limites longè excesserint, eaque suo arbitratu in sensus minus rectos, & ab intentione concedentis omninò alienos detorserint, illorum prætextu quidquid sibi in mentem venit attentare præsumpserint, in grave jurisdictionis, & immunitatis Ecclesiasticæ præjudicium, Locorum, & personarum Divino cultui dicatarum contemptum, ipsius Divinæ Majestatis offensam, & scandalum plurimorum. Quare, pro commisso Nobis à Domino Pastoralis officii munere, prædictis absurdis, & scandalis obviare, ac differentias hujusmodi ad uniformem regulam reducere, omnemque dubitandi, ac perperam interpretandi occasionem dilucidâ declaratione submovere, abusus tollere, ne Ecclesiastica jura planè conculcentur, & negligantur, opportunè providere decrevimus, proùt etiam dictus Sixtus Prædecessor Noster, iisdem de caussis motus, statuere decreverat, licèt, morte præventus, hoc adimplere nequiverit; ita-

ita tamen, ut, quando præsens temporum calamitas, & nimia, quæ jam invaluit, perversorum hominum malitia id exposcit, aliquid etiam ad terrorem delinquentium, & ad coërcendas illorum facinora, ultra id, quod prisca illa Majorum Nostrorum disciplina, & vetus Sacrorum Canonum norma præscripserat, in quibusdam casibus congruâ moderatione adhibitâ permittamus.

Hac itaque Nostrâ perpetuò valiturâ Constitutione omnia, & quæcumque Privilegia, Indulta, & Gratias, tàm per prædictum Sixtum, ac Pium V., quàm alios quoscumque Nostros Prædecessores, aut Nosmetipsos, Sedemque Apostolicam, ejusve Legatos, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesiis, Monasteriis, Sacellis, Domibus Regularibus, & Secularibus, Locisve Sacris, aut Religiosis, aliasve in casibus à jure permissis, hominibus certorum tunc expressorum, vel non expressorum criminum reis, aut fraudulentis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & ex caussis urgentibus, ac necessariis, & æquipollentibus casibus in jure expressis, atque ex paritate, identitate, aut majoritate rationis extensis, perpetuò, vel ad certum nondum elapsum tempus, seù ad vitam alicujus Pontificis, aut beneplacitum, seù alias quomodolibet concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, & innovata, ac usu recepta, Literasque Apostolicas sub plumbo, aut in forma Brevis, seù aliàs quomodocumque desuper confectas, quarum tenores hìc haberi volumus pro expressis, ac ad verbum insertis, sublatâ penitus omni differentiâ, ita ad unam tantum formam reducimus, & moderamur.

Ut Laicis ad Ecclesias, Locaque Sacra, & Religiosa prædicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentia, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quive homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumve Cæmeteriis committere non verentur, aut qui proditoriè proximum suum occiderint, aut assassinii, vel hæresis, aut læsæ Majestatis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur, sed universis, & singulis Venerabilibus Fratribus Nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisque Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatis, tàm Secularibus, quàm cujusvis Ordinis Regularibus, districtè præcipiendo mandamus, & præcipimus, ut Laicos in casibus prædictis delinquentes ad eorum Ecclesias, Monasteria, Domos, & alia Loca supradicta Sacra, seù Religiosa respectivè confugientes, & in eis se recipientes, atque morantes, qui prædicta

dicta delicta, eorumque aliquod judicio suo commisisse videbuntur, quando à Curia Seculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, Ministris, & Officialibus Curiæ Secularis, absque irregularitatis nota, aut alicujus Censuræ Ecclesiasticæ incursu, tradi, & consignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat.

Ne autem Curiæ Secularis prædictæ Ministri facultate illos per se, & propriâ auctoritate extrahendi, & abducendi, sibi olim, ut præfertur, attributâ, & per præsentes revocatâ, abutantur, Volumus, dictâque auctoritate decernimus, & declaramus, ut Curia Secularis, ejusque Judices, & Officiales, ab Ecclesiis, Monasteriis, Locisque Sacris prædictis, Laicum aliquem, ut præfertur, delinquentem in nullo ex casibus supradictis, sine expressa licentia Episcopi, vel ejus Officialis, & cum interventu Personæ Ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios Episcopis inferiores, etiam si alii Ordinarii sint, aut nullius Diœcesis, aut Conservatores ab hac Sede specialiter, vel generaliter Deputati, prædictam licentiam dandi facultas pertineat. Occurrente autem casu in Loco exempto, & nullius Diœcesis, tunc ad Episcopum viciniorem devolvatur hæc cognitio, & non ad alios, capere, aut extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu, quo ipse Episcopus, & dictæ Personæ Ecclesiasticæ requisitæ, illos in delictis superiùs expressis culpabiles tradere, aut capturæ, & carcerationi intervenire, & assistere recusaverint, tuncque reverentiæ Ecclesiasticæ, & Locis Sacris debitæ memores, prædictos delinquentes minori, quo id fieri poterit, cum scandalo, & tumultu, extrahere curent.

Quodque delinquentes Laici prædicti, postquam, ut præfertur, ab Ecclesiis, Locisve Sacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ Ecclesiasticæ reponi, & inibi sub tuto, & firmo carcere, ac opportuna custodia, data illis, si opus fuerit, per Curiam Secularem, detineri debeant, nec indè extrahi, Curiæque Seculari prædictæ consignari, nec tradi possint, nisi cognito priùs per Episcopum, seù ab eo deputatum, an ipsi verè crimina superiùs expressa commiserint, tuncque demum de mandato Episcopi per Judicem Ecclesiasticum Curiæ Seculari, quâcumque appellatione postpositâ, consignentur.

De crimine verò hæresis cognitio ad Forum Ecclesiasticum tota pertineat, neque in ea Curia Secularis se quoquomodo intromittat.

Sicuti etiam prohibemus, ne contra Ecclesiasticas Personas Seculares, aut cujusvis Ordinis, vel Militiæ, etiam Sancti Joannis Jerosolymitani, Regulares quoquomodo, etiam vigore prædictorum Pri-

vilegiorum, Indultorum, aut Concessionum, quæ omnia ad terminos juris per præsentes reducimus, procedant, aut se intromittant, illasve ab Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, Locisque Sacris, aut Religiosis, etiam in casibus in hac Constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad Forum Ecclesiasticum pertinentibus, aliàs quam de Jure, & per Privilegia eisdem Ordinibus, aut Militiis concessa permittitur, quomodolibet præsumant.

Quod si quis, quâcumque dignitate, & auctoritate præditus, præmissorum, aut alio quovis prætextu, quidquam præter, aut contra hujus Nostræ Constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus eum ipso facto censuras, & pœnas easdem incurrere, quæ contra libertatis, juris, & immunitatis Ecclesiasticæ violatores per Sacros Canones, & Conciliorum Generalium, Nostrorumque Prædecessorum Constitutiones sunt promulgatæ.

Sicque per quoscumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Caussarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublatâ eis, & eorum cuilibet quàvis aliter judicandi, & interpretandi facultate, in quavis caussa, & instantia, judicari, & definiri debere, necnon irritum decernimus, & inane, si secus super his per quoscumque, quàvis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Non obstantibus præmissis, tàm Sixti, & Pii V., quàm aliorum quorumcumque Prædecessorum Nostrorum Literis Apostolicis, Privilegiis, Indultis, & Facultatibus, quibusvis Personis, etiam Imperiali, Regiâ, Ducali, aut aliâ quavis dignitate, & auctoritate fulgentibus, aut Rebuspublicis, Dominiis, Regnis, Provinciis, Civitatibus, Terris, & Locis, eorumque Curiis, Parlamentis, Senatibus, Consiliis, Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, aut Præsidentibus, Proregibus, Gubernatoribus, Locatenentibus, Vicariis, Potestatibus, aliisque Magistratibus, Officialibus Ministris, aut Consiliariis, ex prædictis, vel aliis etiam gravioribus, & urgentibus caussis, tàm illorum intuitu, & contemplatione, sivè ad eorum preces, & instantiam, quàm etiam Motu proprio, & ex certa scientia; deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ac per modum statuti, & legis perpetuæ, etiam in vim contractus, & Fratrum Nostrorum consilio, sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusvis præservativis, restitutivis, mentis attestativis, derogatoriarum derogatoriis, aliisque validissimis, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis Decretis, etiamsi inibi caveatur expresse, quod illis, nisi sub certis modis, & formis, & nisi de expresso eorum consensu, ad quorum favorem concessæ fuerint, derogari possit; & aliter

& aliter factæ derogationes nullius sint roboris, vel momenti, & aliàs quomodolibet concessis, etiam sæpius approbatis, & innovatis. Quæ omnia, & singula, ac illorum tenores pro expressis habentes, quatenus præmissis in aliquo adversentur, aut plures, quam superius expressos casus contineant, auctoritate, & tenore præmissis omninò, ac perpetuò tollimus, & abrogamus, ac ad terminos præsentis Constitutionis, quoad superius descripta dumtaxat, reducimus; & nolumus cuiquam de cetero suffragari, & quâlibet aliâ dictæ Sedis Indulgentiâ generali, vel speciali, per quæ præsentibus non expressa, vel ad verbum non inserta, effectus earum quomodolibet valeat impediri.

Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam faciliùs deducantur, mandamus illas in valvis Sancti Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum, Basilicarum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ de more affigi, & publicari, earum etiam exemplis inibi affixis, & dimissis; ac post publicationem hujusmodi volumus, & decernimus, ut omnes, & singulos, quos concernunt, & concernent in futurum, perinde arctent, & afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent. Earumdem verò præsentium transumptis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, eamdem fidem in Judicio, & extrà illud, ubique Gentium, & Locorum haberi volumus, quæ eisdem originalibus Literis haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ moderationis, præcepti, mandatorum, decretorum, reductionum, declarationum, prohibitionis, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo primo, nono Kalendas Junii, Pontificatus Nostri anno primo.

CAPUT II.

De Reverentia Sacrosanctis Ecclesiis exhibenda.

Cadit hìc §. Ut igitur, &c. *Constitutionis*, Cum primum Apostolatus, *B. Pii V., quæ habetur impressa superius ad Cap.* de Blasphemis.

Constitutio 36. Alexandri PP. VII. quâ prohibentur Musicæ indecentes in Ecclesiis, & Oratoriis Urbis.

Piæ solicitudinis studio ducimur, ut Ecclesiarum, divinis laudibus, & orationi destinatarum, ac Oratoriorum almæ Urbis Nostræ,

ex qua in omnes Orbis partes bonorum operum exempla promanant, decori, & reverentiæ consulere satagentes, quæcumque vana, & præsertim musicos concentus, & symphonias, quibus quid indecorum, sive à Ritu Ecclesiastico alienum, non sine Divinæ Majestatis offensa, & Christifidelium scandalo, ac devotionis, & cordium ad superna elevationis impedimento admiscetur, ab illis procul arceamus.

§. 1. Itaque de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac Dilectorum Filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum Congregationis super negotiis Visitationis Apostolicæ à Nobis institutæ consilio, omnibus, & singulis Archipresbyteris, eorumque Vicariis, ac Capitulis, & Canonicis, Choroque Præfectis quarumvis Ecclesiarum, & Basilicarum, etiam Patriarchalium, necnon Prælatis, Superioribus, Rectoribus, Administratoribus, Custodibus, Guardianis, aliisque Officialibus, quocumque nomine nuncupentur, quorumvis Monasteriorum utriusque sexus, Domorum, Conventuum, & Collegiorum, tàm Secularium, quàm Regularium, ac Congregationum, Confraternitatum, Archiconfraternitatum, Hospitalium, Archihospitalium, & Locorum Piorum, etiam Laicorum dictæ Urbis, Apostolicâ auctoritate tenore præsentium, sub pœna Excommunicationis latæ Sententiæ, necnon privationis fructuum unius Mensis, ac suspensionis ab Officio, respectivè prohibemus, ne in eorum Ecclesiis, & Oratoriis, dum Officia Divina celebrantur, vel Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum manet expositum, quidquam cantari permittant præter ea verba, quæ à Breviario, vel Missali Romano, in Officiis de proprio, vel de communi, pro currenti cujusque diei festo, vel Sancti Solemnitate præscribuntur, vel quæ saltem à Sacra Scriptura, aut Sanctis Patribus desumpta sint; quæ tamen priùs à Congregatione Venerabilium etiam Fratrum Nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum specialiter approbentur, exclusis modulis iis, qui choreas, & profanam potiùs, quàm Ecclesiasticam melodiam imitantur.

§. 2. Quòd ut exactiùs servetur Superioribus, & Officialibus, aliisque prædictis, ad quos spectat, sub eisdem pœnis injungimus, ne Musicæ Præfectos ad hujusmodi munus recipiant, vel receptos in posterum admittant, nisi priùs præstito ab ejsdem juramento de observandis præsentibus Literis; cui juramento si contravenerint, à dilecto Filio Nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis Vicario in Urbe prædicta in spiritualibus generali, tamquam periuri, etiam corporaliter puniantur, ac exercitio officii hujusmodi perpetuò pri-

privati remaneant, absque spe reintegrationis, quæ à nemine, quâcumque auctoritate prædito, etiam specialem expressionem requirente, præterquàm à Nobis, & Romanis Pontificibus Successoribus Nostris concedi possit.

§. 3. Decernentes ipsas præsentes Literas, &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 23. Aprilis 1657. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Editto sopra le Meretrici, e loro accesso alle Chiese.

ESsendo venuto a nostra notizia, che, non ostante gli Editti tante volte pubblicati da' nostri Predecessori, ed ultimamente, secondo l' opportunità de' tempi presenti, dall'Eminentiss. Sig. Card. Morigia a Noi immediato, si fanno lecito le Donne di mala vita di trasgredire gli ordini cotanto necessarj in tal materia; E volendo Noi ancora opportunamente rimediare a tal disordine, e obbligare le dette Donne alla dovuta osservanza, con rinnovare specialmente l' Editto pubblicato da detto Eminentiss. Sig. Card. Morigia sotto il dì primo Aprile 1697.

Pertanto, mediante questo nostro Editto, che alla comune notizia vogliamo, che sia affisso a' soliti pubblici luoghi, inerendo al suddetto, ed altri simili Editti del dì 10. Gennaio 1642., e de' 10. Aprile 1673. comandiamo, e ordiniamo, che siano, e s' intendano permesse alle dette pubbliche Meretrici le Chiese, eccettuate però le infrascritte. *La Chiesa nostra Metropolitana di S. Maria del Fiore. La Chiesa della Santissima Nunziata, suoi Chiostri, Logge, e Antiporto. S. Giovanni. S. Lorenzo. S. Marco. S. Maria Novella. S. Spirito. S. Croce. S. Maria Maggiore. Ognissanti. S. Giovannino de' Padri Giesuiti. S. Michele dagli Antinori. S. Carlo de' Padri Bernabiti. S. Trinita. S. Pancrazio. S. Giuseppe de' PP di S. Francesco di Paola. S. Iacopo sopr' Arno. La Chiesa della Madonna de' Ricci, ufiziata da' Padri delle Scuole Pie. S. Paolo de' Padri Carmelitani Scalzi. Le Chiese, e Parlatorj delle Monache, tanto della Città, che Suburbane, ed' esistenti in qualunque altro luogo della nostra Diogesi, quantunque fossero Parrocchie, o Collegiate. S. Francesco al Monte, tutti i Venerdì di Marzo, e quello della Settimana Santa. S. Bartolommeo di Mont' Uliveto, il giorno della Domenica delle Palme solamente.*

Nelle quali tutte soprascritte Chiese, ed altri luoghi di sopra nominati, proibiamo onninamente l' ingresso, etiam con il fine di sentir la Predica, sotto le pene contenute ne' precitati Editti.

Siccome sotto l' istesse pene proibiamo l' ingresso anco nell' altre Chie-

Chiese non eccettuate, ne' giorni solamente, che vi sarà la Festa principale del Titolo di esse, e loro Indulgenza, e Perdono, dal primo Vespro della Vigilia fino al tramontar del Sole del giorno seguente, e l' istessa proibizione si fa per tutto quel tempo, che fosse in esse l'Orazione delle Quarantore del Giro, sotto le medesime pene.

In dette Chiese però respettivamente, come sopra, permesse a dette Meretrici, intendiamo, che esse vadano, e stiano con abito, e portamento composti, e modesti, senza veruna pompa, e vanità, col capo coperto di velo, o di tela, o d'altro panno, in modo, che i capelli non si vegghino, ed in somma, con quella riverenza, che si conviene alla Casa di Dio, e per rendersi capaci d'implorare la sua Divina Misericordia, sotto le medesime pene, esortando le suddette, non solo ad andarvi per soddisfare al Precetto Ecclesiastico di udire la Santa Messa, ma a prevalersi di tale opportunità, ad effetto ancora di ascoltare la Dottrina Cristiana, la Predica, il Rosario, e altre Devozioni, che possono aprir loro la mente a conoscere lo stato deplorabile, in cui si trovano, e riflettere seriamente al gastigo della pena eterna, che sta loro preparato dalla Divina Giustizia, se tardano a ravvedersi delle loro trascorse. Raccomandiamo perciò a' Sagrestani, e Parochi delle Chiese permesse ad avere in tutto ciò la necessaria mira, ed attenzione.

E quando alcuna di tali Donne, in grado di perseveranza nella cattiva vita, si assumesse senza special licenza in scritto, Nostra, o del Nostro Vicario (la quale non si dovrà concedere se non per Chiesa particolare, e nel caso solamente, che vi sia probabilità di cooperare alla loro emendazione) di entrar de facto in alcuna delle Chiese vietate, o ne' giorni, e tempi proibiti respettivamente alle Chiese permesse, o pure andando anco in queste ne' tempi permessi, ma in abito meretricio, e differente a quello, che di sopra è stato loro prescritto, vogliamo, che possino essere dagli Esecutori molestate, purchè ciò facciano immediatamente quando esse usciranno di Chiesa, e non mai dentro la Chiesa, senza nostra special licenza in scritto, dimodochè non suffraghi, nè sia a detti Esecutori lecito di fermarle, o dar loro molestia, passate che siano le Scalere della Chiesa, dove quelle si fossero introdotte, e dove non siano Scalere, passate braccia dieci dalla Porta di essa Chiesa, sottoponendo Noi i medesimi Esecutori in caso di contravenzione a perdere ogni emolumento, che per altro si dovesse loro, ed al Nostro arbitrio ancora.

E per torre ogni difficoltà sopra le mercedi degli Esecutori, dichiariamo, che per l' esecuzione, che essi faranno contro le suddette

tro-

trovate in fragranti, non possino quelli pretendere più, che scudi due, salvo nondimeno quel, che ne' precitati Editti si assegna di porzione nella pena agli Esecutori, o Notificatori segreti, o palesi. Con dichiarazione in oltre, che tal' emolumento, esecuzione, o porzione di pena respettivamente, non possino mai esigerlo, o esigerla da dette Donne, ma devino riportar la loro soddisfazione nel nostro Tribunale, dove consegneranno colla Comparsa il Pegno, o Contrassegno ricevuto da tali Donne, e detta consegna si doverà fare dentro all' istesso giorno della fatta esecuzione, non essendo festivo, o dentro almeno al primo giorno susseguente non festivo, quando il suddetto fusse tale. E non osservando essi in tal forma, s' intenda il tutto fatto senza mandato, e con autorità privata, e si possa procedere contro di loro, come Turbatori della giurisdizione Ecclesiastica, alle pene, e per le pene, che di ragione, ec.

Dichiarando finalmente, che per Meretrici debbano intendersi tutte quelle, che son descritte per tali nell' Offizio dell' Onestà, ancorchè esenti di Tassa, e quelle ancora, che tenessero notoriamente vita da pubblica Meretrice, quantunque si avessero in detto Offizio per non descritte. E dove possa insorger difficoltà, o dubbio, se elle siano tali, non possino gli Esecutori molestarle, senza darne prima conto al nostro Tribunale per ricevere i nostri ordini. E tutto in ogni, ec. Mandantes, ec.

Dato dal Palazzo Nostro Arcivescovale il dì 27. Agosto 1701.

LEONE ARCIVESCOVO DI FIRENZE.

CAPUT III.

De Ecclesiis reparandis, & Oratoriis construendis.

Resolutio S. Congregat. Concilii super restauratione Ecclesiarum.

IN Cathacen. 16. Decembris 1634. S. Cong. Concilii censuit, ad refectionem Ecclesiarum cogendos esse earumdem Ecclesiarum Parochialium Rectores; quòd si redditus ipsarum Parochialium non sufficerent, Episcopum Juris remediis, juxtà formam *cap. 7. sess. 21.* ipsos Parochianos cogere debere.

Alia Declaratio super idem.

IN Castri Durantis 2. Junii 1595. Congr. Concilii censuit scribendum ad Abbatem, ut Domum pro necessaria Parochi habitatione curet ædificari ex fructibus, & proventibus quibuscumque ad Parochialem ipsam pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, Patronos

tronos, si qui sint, vel alios, qui fructus aliquos ex dicta Parochiali percipiant, & in eorum defectum Parochianos dictis remediis opportunis compellat, quemadmodum de Instauratione Parochialium Ecclesiarum cavetur Decreto Concilii *cap. 7. sess. 21.*, quod Congr. declaravit habere locum, etiam in refectione, vel ædificatione Domus necessariæ ad Parochi habitationem.

CAPUT IV.

De Sacris Oratoriis, & Capellis.

Declaratio Sac. Congr. Concilii super Oratoriis Regularium.

IN quadam Domo rurali sita in loco, in quo plures degunt habitatores, & adest etiam Ecclesia Parochialis, commoratur unus Sacerdos Regularis, qui præest administrationi, & culturæ Bonorum Conventus in dicto loco existentium. Cum autem dictus Regularis, licèt reluctante Ordinario Loci, prætendat in dicta Domo Missam celebrare, fretus opinione nonnullorum Auctorum, præsertim Regularium, affirmantium à S. Concilio Trid. nunquam derogatum fuisse Privilegiis concessis Regularibus habendi Oratoria in Grangiis Conventuum, recreationi, vel Bonorum administrationi destinatis, dubitari contingit.

An dictus Sacerdos Regularis absque peculiari Sedis Apostolicæ Indulto possit in dicta Domo celebrare.

Sacra Congregatio die 1. Martii 1687. respondit negativè.

Declaratio ejusdem Sac. Congr. super Oratoriis Privatis, in Placentina 14. Novembris 1676.

COngregatio Concilii censuit, si Capella sit constructa in loco, ad quem omnibus patet aditus, nec habeat aditum, seu prospectum ullum in privatas ædes, d. q. Scipio publico Instrumento se obliget semitam, qua itur ad Capellam, cuicumque liberam in perpetuum servare, atque illius dominio, ac juri renunciet, Decreto de privatis Oratoriis hac de re édito non comprehendi, ibique de licentia Ordinarii posse Missas celebrari. *Tom. 13. Decr. par. 117.*

Similis Declaratio in Lusitana 16. Martii 1652.

COngregatio Concilii censuit non licere alicui, absque speciali Sedis Apostolicæ facultate, fenestras, nec alios aditus habere ad Ecclesias, pro Missis, & aliis Divinis Officiis audiendis.

Sac. Congr. Episcoporum in Hyeracen. 6. Decembris 1612. Non deve permettere l'Ordinario, che dalle Case private si possa avere ingresso, e transito nelle Chiese, senza licenza della Sac. Congreg., & in aliis resolutionibus relatis per *Nicol. in Flosc. in V. Ecclesia.*

Aliæ

Aliæ Resolutiones ejusdem Sac. Congreg. super eadem materia.

AN prohibitione Decreti Pauli V. super Oratoriis privatis comprehendatur Capella Carcerum publicorum.

Sac. Congregatio Concilii censuit non comprehendi Capellam Carcerum publicorum. *To.* 18. *Decret. pag.* 543.

AN in Oratorio intus Seminarii ædes existente, proût etiam in Oratoriis intus Sacristiam Ecclesiarum Secularium, tàm Cathedralis, quàm Collegiatarum, & Parochialium, quatenus Oratoria ipsa decenter ornata sint, & ab Episcopo approbentur, Sacrosanctum Missæ Sacrificium, absque Sedis Apostolicæ facultate, offerri valeat, adeoût præfata Oratoria in *cap. unico de obs. & evitand. sess.* 22. *Sac. Conc. Trid.* non comprehendantur.

Sac. Congregatio Concilii respondit prædicta omnia Oratoria, neque Decreto Concilii in *cap. unic. de obs. & evit. sess.* 22. neque in Decreto Congregationis de Oratoriis privatis comprehendi.

Decretum Generale SS. D. N. D. Clem. PP. XI.
de Celebratione in Oratoriis Privatis.

QUoniam Sancta sanctè tractanda sunt, ac præsertim tremendum incruenti Sacrificii Mysterium, quod omni Religionis cultu, & veneratione peragendum est; propterea super observandis, & evitandis in celebratione Missarum, in Sacrosanctis Oecumenicis Conciliis, ac præsertim Tridentino sub *cap. unico sess.* 22. inter cetera statutum est, ut tantum Sacrificium solummodò in Ecclesiis, aut Oratoriis Divino tantùm cultui dicatis celebraretur, præcipiendo Episcopis, & Locorum Ordinariis, nè privatis in Domibus, atque omninò extra Ecclesiam peragi paterentur; ac subindè Sacra Congregatio Eminentissimorum, & Reverendissimor. S. R. E. Cardinalium ipsius Concilii Tridentini executioni, & interpretationi Præpositorum, sæpe sæpius per opportuna Decreta obrepentes abusus eliminavit. Modernis tamen temporibus innotuit Sanctissimo Dom. Nostro, quòd nonnulli Episcopi, sub prætextu Privilegiorum, Capellis Episcopalibus competentium, & complures Regulares, sub prætextu Privilegiorum, quæ ipsis à Sancta Sede indulta noscuntur, per hujusmodi Privilegiorum dilatationem, seu potius excessum, & abusum in nonnullis Diœcesibus, præsertim Regni Neapolitani, ac in ipsa Neapolis Civitate, ea sibi licere putant, quæ permissa non sunt, quinimò prohibita. Siquidem nonnulli Episcopi, etiam in aliena Diœcesi, & extra *Domum propriæ habitationis* in privatis Laico-

rum Domibus erigi faciunt Altare, ibique per unum, aut plures ex ſuis Capellanis vivificam Chriſti Hoſtiam immolare; Regulares verò in quibuſdam Magnatum, ſeu aliarum Nobilium Perſonarum privatis Oratoriis, quæ certis quandoque ex cauſſis à S. Sede Apoſtolica concedi ſolent, celebrare audent, vel plures Miſſas, quàm in ipſis celebrare ſit indultum, *vel abſque præſentia Perſonarum, quarum contemplatione gratioſa conceſſio emanavit*, vel extra debitas horas, & poſt meridiem, vel illis etiam diebus, quibus per Conſtitutiones Diœceſanas, aut etiam per Decreta Sacræ Congregationis Concilii celebrari prohibetur, aut quæ in ipſiſmet Indultis Apoſtolicis excipiuntur, quominùs in iis celebrari poſſit, aut etiam Altari portatili uti non verentur in ſanctarum Sanctionum contemptum, ac Sancti Sacrificii irreverentiam.

Quamobrem, ad abuſus hujuſmodi eliminandos, & ad inſtaurandam venerationem tremendo Miniſterio debitam, idem Sanctiſs. D. Noſter, ex unanimi voto S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, inhærendo declarationibus, aliàs hac de re editis, expreſsè declarat Epiſcopis, & his Majoribus Prælatis, etiam Cardinalatus dignitate fulgentibus, neque ſub prætextu Privilegii clauſi in corpore Juris, neque alio quocumque titulo, ullo modo *licere extra Domum propriæ habitationis* in Domibus laicis, etiam in propria Diœceſi, quod fortiùs intelligitur in aliena, etiamſi Diœceſani conſenſus adhiberetur, erigere Altare, ibique Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium celebrare, ſeu celebrari facere, ac pari modo in Oratoriis privatis, quæ per S. Sedem conceſſa fuerint, non licere Regularibus cujuſvis Ordinis, aut Inſtituti, ſeu Congregationis, etiam Societatis Jeſu, aut etiam cujuſcumque Ordinis Militaris, etiam S. Joannis Jeroſolymitani, aut aliis quibuſcumque Sacerdotibus, etiamſi eſſent Epiſcopi, in iis celebrare in diebus Paſchatis Sanctiſſimæ Reſurrectionis, Pentecoſtes, Nativitatis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, aliiſque anni Feſtis ſolemnioribus, ac diebus in Indulto exceptis. In reliquis verò diebus prædictis Regularibus, ſeu Sacerdotibus quibuſcumque, etiam Epiſcopis, in præfatis Oratoriis celebrare non licere, ubi etiam unica Miſſa, quæ in Indulto conceditur, celebrata fuerit, ſuper quo celebraturus teneatur diligenter inquirere, & de eo ſe optimè informare; atque illa etiam in caſibus permiſſis celebrari nequeat poſt meridiem, demandando proptereà ulteriùs, ac declarando in omnibus hujuſmodi caſibus Perſonas quaſcumque dictas Miſſas audientes nullatenus Eccleſiæ præcepto ſatisfacere. Quò verò ad Altare portatile, iterum inhærendo declarationibus ſupradictis, cenſuit licentias, ſeu Privilegia conceſſa nonnullis Regularibus in

cap. in his de Privileg., & per aliquos Summos Pontifices Regularibus communicata, utendi dicto Altari portatili, in eoque celebrandi, absque Ordinariorum licentia, in Locis, in quibus degunt, omninò revocata esse per idem Sacrum Concilium, & propterea eosdem Regulares prohibendos, ne illis utantur, ac mandandum, proùt præsentis Decreti tenore mandat, Episcopis, aliisque Ordinariis Locorum, ut contra quoscumque contravenientes, quamvis Regulares, procedant, etiam tamquam Sedis Apostolicæ Delegati, ad pœnas præscriptas per idem Sacrum Concilium in dicto Decreto *sess.* 22., usque ad censuras latæ sententiæ, tributâ etiam eisdem facultate per hoc Decretum ita procedendi, perindè ac si per S. Sedem specialiter concessa fuisset. Et ita Sanctitas Sua declarat, & servari mandat. Romæ hac die 15. Decembris 1703.

B. Card. Panciaticus Præf.

Io. Dominicus Thomatus Episc. Cyrenen. S. C. C. Secr.

Requisiti dell' Oratorio Pubblico.

Illustriss. e Reverendiss. Sig. mio Osservandiss.

IN risposta della di V. S. Illustriss. devo dire, che ad effetto, che l'Oratorio sia pubblico, ha di bisogno di due circostanze, o qualità. La prima, che abbia Porte in Via pubblica. La seconda, che non vi si possa entrare da luogo privato. Onde non importa, che la fabbrica della Chiesa sia in fondo privato, perchè favore Ecclesiæ, seu Oratorii publici fundus cedit fabricæ, & consequenter non remanet privatus, sed fit Ecclesiæ pro servitio publico. Ma quando la Chiesa è fabbricata in un Prato, ovvero Terreno di privato, bisogna, che omnibus ad Ecclesiam pateat liber accessus. Onde, non essendo libero l'accesso in Prato, o Terreno particolare, potendo il Padrone del Prato, o Terreno proibire l'accesso quando, ed a chi gli piace, per levare questa privanza, che esclude la pubblicità, fa di bisogno, che il Padrone del Prato, o del Terreno faccia una strada pubblica nel Prato, non solo distinguendola dal Prato, o Terreno, con due fossi, che arrivino dalla strada pubblica alla Porta della Chiesa, ma anco a perpetua memoria si faccia Istrumento, e rogito pubblico di tale assegnazione di via pubblica. In oltre, quando la Chiesa, o Oratorio pubblico è attaccato al Palazzo, o Casa di privati, ovverò ad altro privato edifizio, non solamente bisogna avvertire, che non vi sia altra Porta, che in strada pubblica, come si è detto di sopra, ma che anco nè di sopra verso il tetto, nè di sotto al detto Oratorio vi sia

Camera, o Cantina, o altro ad uso laicale profano. Che è quanto posso dire a V. S. Illustrissima, alla quale affettuosissimamente bacio le mani. Di Roma li 30. d' Agosto 1631.

Di V. S. Illustriss. e Reverendiss.

Devotiss. Serv.
Marco Aurelio Maraldo.

Instruzione di Monsig. Pietro Niccolini Arcivescovo di Firenze, per i Signori Visitatori, e loro requisiti. a car. 341.

CAPUT V.

De Confraternitatibus Laicorum.

Declaratio Sacr. Congregat. Concilii quòad Confraternitatum, quæ sunt erectæ in Ecclesiis Regularium, visitationem.

Nucerina Paganorum 23. Junii 1629.

SAc. Congregatio, &c. inhærendo Declarationibus aliàs factis, censuit Confraternitates Laicorum in Ecclesiis Regularium exemptorum institutas, subesse jurisdictioni, & visitationi Episcopi, illasque ab eo visitari posse, necnon illarum Capellas in eisdem Ecclesiis Regularium existentes, in his tamen, quæ Confraternitatum administrationem respiciunt, & si Confraternitatibus incumbit onus manutenendi Altare, & illius cultum, Episcopum posse visitare circa ea, quæ respiciunt ipsam manutentionem, cultum, & ornamenta Altaris, seu Capellæ, onera Missarum, atque Divinorum Officiorum ibidem celebrandorum, & circa ea omnia, quæ ad obligationem eorumdem Confratrum relationem habent.

Cum qua Declaratione pertransiit eadem Congr. in Urbinaten. 23. Septemb. 1690., & quam pariter tenuit Sac. Cong. Episcop. & Regul. in Fanen. 10. April. 1693. referente Eminentissimo Card. Carpineo.

Decretum de modo reposcendi rationes à Camerariis, seu Procuratoribus Confraternitatum, aliorumque similium. Piorum Locorum.

LAicorum Confraternitatum, quæ ad laudes Divino Numini concinendas institutæ maximè sunt, atque earum pleræque Parochialium Ecclesiarum obsequio mancipatæ, piorumque Legatorum distributioni per ultimas Fidelium voluntates non raro præpositæ, ac deputatæ, indemnitati, bonoque regimini omni operâ, omnique curâ prospicere, & solicitâ omninò circumspectione præcavere Pastoralis Nostræ sedulitatis est, & vigilantiæ. Cum itaque, sicut dolentes accepimus, & quotidiano propemodum experimento comperimus, Provisorum, Camerariorum, Syndicorum, & aliorum quorumcumque earum bona procurantium culpâ, sacra pauperum patrimonia incautè, vel fraudulenter, neglectâ etiam piorum operum

ex justitia, vel ex charitate implendorum executione, dilabantur, nimioque ære alieno prægravatæ Confraternitates Sacris quandoque, urgente Creditore, spolientur judicialiter Supellectilibus, atque adeo divinis cessent ab obsequiis: Cumque Officialis Curiæ Nostræ, ad rationes à præfatis Administratoribus reposcendas specialiter deputatus, ut toto pectore attentus sit, Procuratores tamen istos in officio continere non possit solus; satis autem eos coërcendos existimemus, si Personas aliquas in Ecclesiastica Dignitate constitutas, earumdem Confraternitatum Administratoribus ad calculum revocandis ità præfecerimus, ut iisdem subjunctus Curiæ Nostræ Officialis, ad munus prædictum ceteroquin deputatus, postquam rationum summam, quadrantem, aut excurrentem, collatis Creditorum, Debitorumque nominibus, accuratâ supputatione compererit, quid inde reliqui Societas, Procuratorve contraxerit, nequaquam declaret; sed communicato cum uno ex Dominis infra electis consilio, præviam ejusdem in scriptis approbationem, vel emendationem calculo subductæ rationis expectet. Propterea hâc Nostrâ perpetuò valiturâ Constitutione, salvis tamen Generalis Vicarii Nostri facultatibus, & sine præjudicio emolumentorum subalterno Officiali, aliàs deputato, competentium, quibus derogare, aut præjudicare nullatenus volumus, eidem Officiali aliquos ex Dominis Ecclesiæ Nostræ Metropolitanæ Canonicis duximus præficiendos. Quamobrem de fide, prudentia, zelo, discretione, ac sedulitate Dominorum Canonicorum Nostræ Metropolitanæ, nempè Antonii Laurentii del Vigna, Joannis Ugolini, Julii Alexandri Scarlatti, Rubei de Rubeis, Bindo Joann. Baptistæ Peruzzi, Aloysii Mariæ Strozza, Laurentii Philippi Gherardini, & Alexandri de Gianfigliazzis, plurimum Confidentes, eosdem pro nunc in generales Syndicos, ac Rationales omnium, & singulárum Confraternitatum, aliorumque Piorum Locorum, quorum cura æconomica ad Nos pertinet, & quorum rationes ab Officiali prædicto cognosci hactenus consueverunt, eligimus, & deputamus, atque ad eos inferioris Ministri præfati, veluti ratiocinatoris cujusdam ope adiuvandos, universas sacrarum procurationum prædictarum rationes consueto tempore in annos singulos deferri jubemus.

Ut autem uberior ex Nostra solicitudine fructus erumpat, & ut Christi Domini patrimonium tutius propugnetur, Officiali Nostro prædicto, ejusque in Officio successoribus districtè mandamus, ut encyclicis quamprimum jussu Nostro ad præfatarum Confraternitatum Gubernatores in Civitate, extra verò ad eorumdem Correctores, eisque, si opus fuerit, iterum, atque iterum datis, Gubernatores,

res eosdem, seu respectivè Correctores, sub pœna refundendi de proprio quæcumque damna Piis Locis ex malo Camerariorum regimine forsan obventura, sedulo commoneant, ut, ultra Patris consensum, & obligationem, si filiifamilias ad ejusmodi munus assumantur, idoneum etiam Fidejussorem, & communis rei fideliter procurandæ Sacramentum ab electis ante officii susceptionem accipiant: mox res omnes eorum fidei creditas, diligenter conscripto, ac utrinque subsignato Inventario, in quo iisdem omninò formulis describentur etiam, quæ pendente procuratione erunt credendæ, electis eisdem consignent: munere tandem expleto, Gubernatores, seu Correctores, qui tunc temporis sedebunt, ea omnia sibi restituenda curent, nec nisi factâ collatione extantium cum relatis in repertorio referant accepta.

Item encyclicis eisdem, jussu Nostro, Nostrâque commissione, Provisoribus, Camerariis, Syndicis, aliisque negotiorum gestoribus, omnes, & quascumq; superfluas, necnon extraordinarias omnes expensas, quantumvis utiles, & necessarias, pretiosarum supellectilium, etiam sacrarum, litis excitandæ, vel sustinendæ, ædificiorum, peregrinationum, solemnitatum, Anniversariorum, & similes, in Constitutionibus per Nos, aut per Antecessores Nostros approbatis individualiter non expressas, vel speciali Nostro, aut Vicarii Nostri Generalis rescripto, habitâ publici ærarii, temporumque ratione, minimè permissas prorsus inhibeant, ac ut, quotidianis minimis sumptibus apocæ pretio indignis, verisimilibus tamen, dumtaxat exceptis, solutiones omnes per eos faciendas, aut factas, Nostrâ, si, juxta superius constituta, opus fuerit permissione, legitimo Officialium, seu Correctoris mandato, ac tabulis fide dignis, quibus acceptam pecuniam Creditores dimissi retulerint, omnimodè communiant: & reddituri quotannis gestæ procurationis rationem, documenta mox præscripta, necnon authenticum Gubernatoris, vel respectivè Correctoris de fideli rerum creditarum, ad repertorii normam, restitutione testimonium, atque monumenta locationum, debitorumque, ac creditorum Societatis, & Piorum onerum elenchum, acuminato filo assuta, & in fasciculos, vulgo *Filze* nuncupatos, ordinatè annexa, nisi peculiari Libro contineantur, unà cum Rationariis Codicibus exhibeant, quo Ministri solertia, vel socordia, dolusve, tàm in pecuniarum exactione, quàm in æris alieni dissolutione, & in Piis consuetis oneribus adimplendis penitus eluceat. Camerarios autem prædictis administrationis fideliter exercitæ testimoniis nequaquam instructos, per Nostræ Curiæ Officialem ad computorum dispunctionem, vel nullatenus admitti, vel solutionibus ille-

gitimè

gitimè factis ab eorum credito deletis, debitisque nulliter contractis in eosdem relatis, ad omnimodam Confraternitatis indemnitatem condemnari jubemus.

Hæc igitur omnia Officiali Nostro requirenda, & quam diligentissimè examinanda, & successivè proponenda committimus alteri ex DD. Canonicis, ut supra electis, servato inter eos turno, vel distributione Locorum, prout magis in Domino expedire censuerint, vel inter se convenerint: sine prævia autem eorumdem, vel alterius eorum approbatione, & subscriptione, approbari, vel subscribi rationum Libros per inferiorem Ministrum, sub pœna nullitatis quoad Camerarios, & damni illati, ac amissionis officii, aliisque arbitrariis quoad Ministrum, penitus interdicimus.

Hujusmodi autem Pio operi Præfectorum pietatem, fidem, ac diligentiam imploramus, ut Sacrorum Locorum negotia paterno prorsus amore complentes, Deoque remuneratori adlaborantes, totis viribus intendant, ne Ministrorum perversitate, avaritiâ, & ambitione, aut Nostri Officialis incuriâ, Confratrum pietas extraordinariis contributionibus citrà necessitatem nimium oneretur; ne Benefactorum voluntati, aut constitutionum Legi, aut legitimæ consuetudini, neglectâ, vel retardata onerum satisfactione, derogetur: ne sacrum Ærarium inutilibus expensis exhauriatur; ne Societates ipsæ, alieno ære supra vires contracto, ad extremam usque egestatem, Sacris etiam Mobilibus exutæ, atque adeo Divinis celebrandis Officiis ineptæ redigantur. Si quid autem executioni difficile, aut correctione dignum offenderint, ad Nos, vel ad Vicarium Nostrum Generalem, prout magis expedierit, ac licuerit, providendum, & emendandum maturè perferant.

THOMAS BONAVENTURA ARCHIEP. FLOR.

CAPUT VI.

De Rebus Ecclesiæ tuendis, reparandis, & non alienandis.

Breve dichiarazione, e ristretto della Costituzione di Paolo PP. II. proibente l'alienazione de' Beni Ecclesiastici, che comincia: Ambitiosæ cupiditati 23. *Febbraio* 1497. *riposta tra le Estravaganti comuni al Tit.* De Rebus Eccles. non alien. *E perciò chiamata comunemente L'Estravagante* Ambitiosæ, *e confermata da Giulio PP. III., e dal Concilio di Trento sess. 25. cap. 11. de Reformat.*

PAolo II. nella detta Estravagante *Ambitiosæ*, inerendo alle Costituzioni, e Proibizioni de' suoi Predecessori, e quelle confermando, e rinnovando.

Proibi-

Proibisce l'alienazione di tutte le cose, e Beni Ecclesiastici, e specialmente il farsi ogni Contratto, che di essi trasferisca il dominio sì diretto, come utile; ogni concessione, ed ipoteca, che è lo stesso che dire qualsivoglia obbligazione, ogni locazione, e conduzione, che si faccia a maggior tempo, che di tre anni. Similmente proibisce il concedere in Feudo, e in Enfiteusi, e per conseguenza a linea, o ad affitto perpetuo i sopraddetti Beni, fuori che ne' casi permessi da' Sacri Canoni, ovvero, che fossero Beni soliti per antico tempo concedersi in Enfiteusi: con che però in tal caso detta nuova concessione ridondi in utile evidente della medesima Chiesa. E quanto a' frutti, e Beni mobili concede solamente l'alienazione di quelli, che non si possono lungo tempo conservare, secondo l'esigenza del tempo. Le pene, alle quali soggiaciono quelli, che senza il precedente Beneplacito Apostolico, e contro il tenore della predetta Costituzione presumono in alcuno de' modi sopra espressi alienare i Beni Ecclesiastici, sono le seguenti.

Prima. Vi è la nullità del Contratto, annullando ogni alienazione, ipoteca, ovvero obbligazione; ogni concessione, locazione, conduzione, Feudo, o Enfiteusi de' sopraddetti Beni, quelle, e quelli dichiarando *ipso facto* di niun valore, e momento.

Seconda. Tanto quelli, che alienano, quanto quelli, che ricevono i sopraddetti Beni, come sopra alienati, incorrono nella Scomunica.

Terza. Se quelli, che alienano, sono Abati, o costituiti in Dignità Pontificale, gli è onninamente interdetto l'ingresso della Chiesa, e se in simile interdetto con animo pertinace persevereranno per sei Mesi immediatamente susseguenti, passato detto termine, sono *ipso facto* sospesi dall' amministrazione, e governo sì spirituale, come temporale della Chiesa, o Monasterio, al quale preseggono.

Quarta. Se quelli, che alienano, sono Rettori di Chiese, ovvero Beneficiati di qualsivoglia Titolo, e sorte, subitamente, fatta alcuna delle sopra espresse alienazioni, restano privi delle loro Prebende Ecclesiastiche, e queste s'intendono senza altra dichiarazione vacate; onde possono gli Ordinarj del Luogo, o altri, a' quali si aspetta la Collazione di tali Prebende Ecclesiastiche, conferirle a persone idonee: eccettuati però sempre quelli, che in pena di tale alienazione ne fossero rimasti privi.

E come più diffusamente in detta Estravagante *Ambitiosæ*.

Decreto del Cap. 11. della sess. 22. de Refor. del Sac. Conc. di Trento.

SE l'avarizia, radice d'ogni male, occuperà talmente, e in modo qualsivoglia Cherico, o Laico di qualunque Dignità, o grado si sia,

si sia, quantunque Imperiale, o Reale, che per se, o per interposte persone, con forza, o per timore, o sotto qualsivoglia pretesto, o quesito colore, presumerà di usurpare, o convertire in usi proprj le giurisdizioni, beni, censi, e ragioni, anco feudali, ed enfiteutiche, frutti, emolumenti, e qualsivoglia rendita spettante ad alcuna Chiesa, o a qualunque Benefizio Secolare, o Regolare, Monti della Pietà, o ad altri Luoghi Pii, i quali devono servire per la necessità de' Ministri, e de' Poveri; ovvero ardirà d'impedire, che da quelli, a' quali di ragione si devono, non possano conseguirsi; sia, e resti scomunicato fin tanto, che non averà restituito interamente alla Chiesa, o all' Amministratore della medesima, ovvero al Benefizio le giurisdizioni, beni, effetti, ragioni, frutti, ed entrate, che averà occupate, o che saranno a lui pervenute in qualsivoglia modo, eziandio con titolo di Donazione di supposta persona, e finchè non otterrà dopo, tale restituzione, l'assoluzione dal Sommo Pontefice di detta Scomunica; e se tale usurpatore averà l'Jus padronato di detta Chiesa, oltre alle predette pene, resti ancora privato di detto Padronato *ipso facto*. I Cherici poi, che saranno autori, o consenzienti a simili usurpazioni, siano sottoposti alle medesime pene, ed in oltre siano privati di qualsivoglia Benefizio, e divengano inabili a conseguirgli nell' avvenire, e restino sospesi dall' esercizio de' loro Ordini, anco dopo l'intera soddisfazione, ed assoluzione, ad arbitrio del loro Ordinario.

Declaratio Sac. Congr. Concilii super alienatione Bonorum Ecclesiasticorum, eorumque concessione ad livellum.

1. BOna Ecclesiastica, quæ excedunt valorem annui reditus 50. ducatorum, non possunt dividi ad hoc ne minuatur valor, & reducantur infra 40. ducatos, ut res fiat alienabilis.

2. Non possunt Bona Ecclesiastica hujusmodi alienari ipsis Rectoribus Ecclesiarum, nec eorum consanguineis, & affinibus usque ad quemcumque gradum.

3. Sicut non possunt alienari Parochorum, & Rectorum Domus, ita prohibetur etiam ne alienentur Prædia vicina, & contigua ipsis Ecclesiis.

4. Placet etiam, ut reddatur prohibitio locationis omnium Locorum Piorum ultra triennium, anticipatâ solutione.

Et factâ relatione S. D. N. annuit, & mandavit expediri Breve, 7. Octobris 1602.

Hieronym. Aguccius Secr.

CAPUT VII.

De vita, & honestate Clericorum

Literæ Circulares de mandato Innoc. PP. XII. ne Sacerdotes cum eorum status dedecore Laicis inserviant.

TRa le più assidue sollecitudini, che occupano la mente zelantissima di Nostro Signore, per il bene spirituale della Chiesa, una si è di conservare, e ravvivare nel suo vero decoro la santità, é dignità del Sacerdozio; poichè, dipendendo dagli ufizj di quest' Ordine l'istruzione, la correzione, e la santificazione de' Fedeli, conviene ancora, che l'esemplarità della vita, e la gravità de' costumi sia in esso così distinta, e superiore ad ogni altro, che corrisponda alla sublimità del grado, e al fine della sua istituzione.

Quindi è, che con l'oracolo di sua viva voce ha Sua Beatitudine ordinato, che si scriva a tutti i Pastori di Diocesi la presente Lettera Circolare, a fine di eccitare una più esatta vigilanza in procurare l'adempimento, e osservanza delle Ordinazioni de' Sagri Concilj Ecumenici, e specialmente di quello di Trento, in ordine all'onestà della vita del Clero, e singolarmente in non permettere, ed omninamente impedire, che i Sacerdoti non s'impieghino in ufizzj servili del Secolo, e de' Laici, e specialmente di Donne, improprj a' Ministri dell' Altare, ed al Carattere Sagrosanto, il quale quando venga conferito secondo le disposizioni del Sagro Concilio di Trento, e con l'attuale servizio di una Chiesa, cesserà l'occasione di simili scandali, e si toglierà all'oziosità, e povertà di un numero straordinario, e disapplicato, ogni scusa, o compatimento, per tollerargli contro i sagri divieti in impieghi abietti, e indecenti.

Roma 16. Marzo 1697.

Umiliss. e Affezionatiss. Servo
G. Card. Carpegna.

Lettera Circolare a' Vescovi d' Innocenzio Papa XI.

Molt' Illustre, e Reverendiss. Monsig. come Fratello.

FRA i gravissimi pensieri, ne' quali per l' ottimo governo della Chiesa Universale sta fissa la mente di Nostro Signore, si è di porre ogni studio, e adoperare ogni mezzo, che i Pastori delle Chiese particolari, come membra del Capo, adempino bene il loro Pastorale Ufizio, dal quale depende la santificazione delle Anime alla loro cura commesse. Pertanto la somma Paterna provvidenza della Santità Sua, volendo, che le parti del ministero Vescovale siano inviolabilmente in quella esatta osservanza, che la gravità della materia richiede, ha

con

con l' oracolo della sua viva voce ordinato, che si scriva a V. S., che della presente Lettera Circolare ne mandi copia autentica a tutti i Vescovi, e Arcivescovi sottoposti a codesta Nunziatura, che servirà ad eccitare chi ha bisogno di stimolo ad istradarsi nella via del Signore, ed a maggiormente infervorare chi vi cammina. D' ordine dunque espresso di Sua Beatitudine si ricorda primieramente l' obbligo della Residenza de' Vescovi, e le pene, che contro i non Residenti si trovano, particolarmente nella Bolla della S. M. d' Urbano VIII. prescritte. Ed inerendo la Santità Sua a' dettami della Sacra Congregazione di Trento, e delle Costituzioni Apostoliche, esorta, ammonisce, e comanda a' Vescovi, che, ricordandosi essere essi la forma del Clero, donde si traggono gli esempj da imitare, procurino tanto nell' interno, quanto nell' esterno quella modestia, e sobrietà, negli abiti, nelle mense, nelle suppellettili, ed in tutte le azioni, che spiri santimonia proporzionata alla perfezione del loro alto stato. E considerando, che chi non sa ben governare i proprj domestici, difficilmente sarà abile al governo degli altri, invigilino sopra la vita, e costumi de' loro famigliari, acciocchè siano tali, quali devono essere i Ministri de' Ministri d' Iddio: e con non dissimile accuratezza abbiano gli occhi a' Ministri delle loro Curie, come a' Vicarj Generali, e Foranei, a' Cancellieri, ed altri Ufiziali, che con integrità, fedeltà, o senza sospetto d'avarizia, esercitino i loro carichi nell' amministrazione della Giustizia; ed anco nelle cose di grazia pospongano affatto ogni umano rispetto, acciocchè siano fedeli amministratori di quello, che è stato loro fidato da Dio. Nelle correzioni de' Sudditi abbiano il solo riguardo all' emendazione de' costumi, e all' estirpazione degli abusi: e ricordandosi d' esser Pastori, e non percussori, non tralascino di premettere opportunamente le paterne ammonizioni, alle quali, quando il caso richiede, che si aggiunga il rigore, avvertino, che questo sia mischiato sempre con la paterna soavità; acciocchè cessi ne' Vescovi non solamente quel vizio, che è radice di tutti i mali, cioè l'avarizia, ma anco il sospetto, tenghino nette le mani da ogni qualunque cosa, che possa dar' ombra di essa: e quando occorre punire i delinquenti con pene pecuniarie, per queste si tenga un fedel Depositario, ad effetto d' impiegarsi, conforme prescrive la Sagra Congregazione. Avvertino, che le spedizioni di cose spirituali, come d' amministrazione de' Sacramenti, di predicar la parola d' Iddio, di Scomuniche, e d' altre cose simiglianti, si devono fare gratis onninamente, etiam da' loro Ministri: ed in quelle, che a' medesimi Ministri è lecito di ricevere la mercede prescritta

dal Sacro Concilio Tridentino, per la sola manuale fatica della scrittura, come di Bolle de'Benefizzj, di Collazioni d'Ordini, essi Vescovi non partecipino d'alcuna cosa, nè diretta, nè indirettamente; si ricordino, che delle rendite delle Chiese non sono Padroni, ma semplici amministratori, e che con esse, detratta la sostentazione de' Vescovi, non hanno che fare i loro Parenti, nè convertirsi in usi profani, ma impiegarsi in sollievo de' Poveri, e de' Luoghi Pii, a' quali sono dovute. Non tralascino ne' tempi prescritti le Visite delle Diocesi, e le celebrazioni de' Sinodi, e faccino queste funzioni, che sono delle primarie, con oggetto, ed attenta reflessione di rimediare a gli abusi, d'instaurare la disciplina Ecclesiastica, ove è rilasciata, e introdurla ov' è affatto scaduta. Invigilino, e con occasione delle Visite, ed in ogni altro tempo ancora, all'esecuzione delle pie volontà de'Testatori, all'adempimento de' pesi di Messe, annessi a' Benefizzj, e Cappellanìe, ed a' Legati Pii, procurando in tal maniera un'esatta osservanza de' Decreti generali emanati dalla Sacra Congregazione del Concilio. Avvertino nelle Visite di non aggravare i visitati di spese più di quello, che è lecito per i soli alimenti proprj, e della loro Comitiva, che doverà esser modesta. Abbiano special sollecitudine in far crescere gli Alunni ne' Seminarj, con fargli istruire nella Pietà, e nelle Lettere, osservando quanto in tal materia è stato providamente prescritto dal Sagro Concilio di Trento. Non ascrivino alla milizia Clericale se non quelli, che si può conietturare, che elegghino quello stato, non per altro fine, che per servire al Signor' Iddio. Nè agli Ordini Maggiori promuovino se non soggetti, la bontà, e dottrina de' quali sia stata precedentemente provata, osservandosi gl' interstizzj de' tempi; nella quale gravissima materia delle imposizioni delle mani tanto più devono invigilare, quanto troppo lagrimevole, e di grandissimo scandolo nella Chiesa d' Iddio sarebbe promuovere a' Sacri Ordini persone senza spirito Ecclesiastico, e indegne, per ignoranza, e per cattiva vita, e vedergli poi ministrare nel Sacro Altare. Abbiano a cuore il culto Divino nelle Chiese, procurando la pulizia negli Altari. Nella celebrazione de' Divini Ufizzj nel Coro invigilino, che si stia con quella reverenza, rispetto, e divozione, che si deve in lodare la Maestà Divina. Ponghino ogni più esatto studio in far sì, che il Sagrifizio della Messa si celebri con quella reverenza, e decoro, che si può maggiore, procurando, che i Sacerdoti nel Sagro Altare si vegghino in Abito, e Tonsura decenti, con rimuovere gli abusi, che circa le cirimonie, e altro fossero insorti in questo Divino Ministero. A udire le sacramentali Confessioni non

ammet-

ammettino se non quelli, che, precedente una diligentissima perquisizione, saranno trovati, per dottrina, e per costumi, e per altre qualità, essere non indegni di sì gran Ministero. Non trascurino di preeleggere buoni Parochi, che sono i loro Coadiutori nel reggimento dell' Anime, e nelle Collazioni d' altri Benefizzj, o siano di residenza, semplici, o di qualsivoglia altra sorte, non si muovino da affetti, o rispetti umani, ma abbiano parimente avanti gli occhi la virtù, i meriti, e altre qualità di quelli, a' quali devono conferirsi. Invigilino, che gl' istessi Parochi non s' allontanino dalle loro residenze, che siano diligenti nell'esercitare la Cura dell'Anime, e che particolarmente non trascurino di cibargli frequentemente col pane della Parola d' Iddio, spiegando a' Fanciulli, e ad altri, che ne averanno di bisogno, i rudimenti della nostra Fede, al qual' effetto doveranno espressamente, sotto gravi, e rigorose pene, ordinare a' Parochi delle loro Diocesi, che tutte le Domeniche, e altre Feste di Precetto, insegnino con particolare attenzione la Dottrina Cristiana, tanto necessaria alla salute delle Anime. Siano essi Vescovi diligenti, e acerrimi difensori dell' Immunità Ecclesiastica, procurandone con rimedj giuridici la reintegrazione, ne' casi, ne' quali occorresse, che restasse violata, e crescendo la contumacia de' poco ubbidienti, ne diano parte a Roma, per ricevere le risoluzioni più rigo-gorose. Si facciano da' Vicarj Foranei tenere avvisati di tutto ciò, che occorra ne' luoghi bisognosi di provvedimento. Promuovino con ogni studio la disciplina, e osservanza regolare ne' Monasterj di Monache, rimovendo tutti quegl' impedimenti, che possono rilassarla, massimamente per gli accessi a' Parlatorj, o alle Chiese medesime, dalle quali si devon tener lontani i concorsi, particolarmente per occasioni di celebrazioni di Feste, le quali si devon fare con apparato grave, e divoto. Ricorda Nostro Signore l' obbligo di rendere alla S. Sede il dovuto ossequio, con la visita de' Sacri limini, ne' tempi prescritti dalla Bolla della S. M. di Sisto V. con le esibizioni dello stato delle loro Chiese; rendendo in tal maniera al Vicario di Cristo un esatto conto della loro Pastorale amministrazione. E ricorda in fine la Santità Sua il più stretto rendimento, che a Cristo istesso dovrà ciascuno dare delle Anime alla lor cura commesse, acciocchè per mal' esempio, per mal governo, per negligenza, o qualsisia altra cagione non ne perisca alcuna. E mentre io starò attendendo di sentire, che V. S. abbia participato i predetti avvertimẽti a tutti i Vescovi, e Arcivescovi sottoposti a codesta Nunziatura, per dovern e poi far relazione a Sua Santità, le prego dal Sig. Iddio ogni vera grazia. Roma 5. Febbraio 1678.

Di V. S. *Come Fratello affezionatiss.*

Il Card. Gaspero Carpegna. *F. Arc. di Genova Segr.*

Editto circa la vita, e onestà degli Ecclesiastici, e specialmente circa l'Abito, e Tonsura Clericale.

1. LA Santità di Nostro Signore, ben conoscendo quanto quella stretta obligazione, che hanno gli Ecclesiastici in ogni luogo, di dar buon' esempio, essenzialmente annessa al loro grado, singolarmente cresca in quegli Ecclesiastici, che dimorano in quest' Alma Città di Roma, e che per tal ragione dovrebbero essere il modello, e l'esemplare del restante Clero di tutto il Mondo Cristiano, giacchè, come scrive S. Bernardo: *Clerum illum ordinatissimum esse decet, ex quo præcipuè in omnem Ecclesiam Cleri forma processit*; ci ha perciò comandato di dover pubblicare il presente Editto, e di strettamente proccurarne l'osservanza.

2. Inerendo dunque alla disposizione de' Sagri Canoni, e Costituzioni Apostoliche, ed alle Ordinazioni altre volte pubblicate, tanto circa la decenza dell'Abito, quanto circa la Tonsura Ecclesiastica, colla quale i Sacerdoti, i promossi agli Ordini Sagri, e i Cherici di prima Tonsura, che godono Beneficj Ecclesiastici, benchè semplici, o che servono nelle Chiese, devono incedere, e molto maggiormente presentarsi agli Altari, per celebrarvi, o farvi altre sagre funzioni, colla dovuta modestia, e edificazione; e ben considerando, quanto la decenza, e modestia dell' Abito esterno sia valevole a dinotare l'interna onestà de' costumi, primieramente col presente Editto si rinnuovano gli altri sopra tal materia pubblicati, ed in specie li 29. Giugno 1667., li 10. Ottobre 1681., li 20. Novembre 1691., li 22. Novembre 1696., e li 31. Marzo 1699. per ordine de' Sommi Pontefici Clemente IX., Innocenzio XI., e Innocenzio XII. di fel. me., ed a quelli riferendosi, e respettivamente ampliandogli, si ordina, e comanda.

3. Che niun Sacerdote, o Ordinato in Sacris, o Cherico Beneficiato, come sopra, possa andare per Roma, dalla levata del Sole sino a mezz' ora di notte, con Abito, e Veste corta, ma sia tenuto incedere con Abito lungo sino al collo del piede, detto volgarmente Abito talare; e in oltre debba sempre portare la Cherica, o sia Corona, o Tonsura Clericale, della grandezza conveniente all' Ordine, e grado di ciascheduno, la quale però non sia minore d'un Testone, e sia totalmente apparente, e così spesso rinnovata, che si possa ben vedere.

4. Si ordina parimente, e comanda, che verun Sacerdote, o Ordinato in Sacris, o ancora Cherico di prima Tonsura, come sopra, porti

porti zazzera, o capigliatura, che copra la fronte, e le orecchie, sotto pena, in ciascheduno di detti casi, e per qualsivoglia volta, che si trasgredirà, di dieci scudi, da applicarsi subito ad opere, e Luoghi Pii, e di altrettanti giorni di carcere; potendo in oltre esser certi quelli, che contravverrano, che la loro disubbidienza sarà loro di totale impedimento per conseguire qualsivoglia Benefizio, o Ufizio Ecclesiastico.

5. Si permette nondimeno, che in occorrenza di far viaggio, le suddette Vesti siano più corte, ma non meno di coprire il ginocchio, e che convenghino alla modestia Ecclesiastica, e perciò non siano d'altro colore, che nere, e non abbiano Bottoni grossi, nè Tasche, nè Camiciuola, ed eccettuata la lunghezza siano simili, tanto nelle maniche, che in tutto il resto, alle Vesti talari, avvertendo, che in caso di contravvenzione, s'incorrerà nelle sopraddette pene, e nella perdita ancora di tali Abiti.

6. Si comanda parimente a tutti i Rettori, Sagrestani, Cappellani, Custodi, o altri, sotto qualsivoglia nome deputati all' amministrazione, cura, e soprintendenza di qualsivoglia Sagrestia, tanto nelle Patriarcali, Basiliche, Collegiate, Congregazioni, Oratorj, Cappelle, Spedali, e altre Chiese Secolari, quanto di qualsivoglia Chiesa Regolare, o in qualsisia modo privilegiata, tanto dentro di Roma, come ne' Subborghi, che non permettano ad alcun Sacerdote di celebrare nelle loro Chiese, o Cappelle, senza la Cherica, o Tonsura Clericale, o senza l'Abito decente, e talare; qual' Abito il Sacerdote l'abbia indosso avanti l'ingresso della Chiesa, nè possa essergli prestato, o vestirsene dentro la Sagrestia, o che il Sacerdote celebri con Capigliatura finta, detta comunemente Parrucca, ovvero con l'Anello, sotto pena, tanto a' medesimi Deputati, e Sagrestani, come sopra, quanto a' Sacerdoti, che celebrano, in qualsivoglia de' detti casi, della sospensione à Divinis, da incorrersi ipso facto senz'altra dichiarazione, per quindici giorni, riservata a Noi, oltre all' altre di carcere, e pecuniarie, come sopra, espresse.

7. Che nel trattenersi i Sacerdoti nelle Sagrestie, non consumino il tempo in varj discorsi, ma stiano quieti, e modesti, come comporta il luogo dedicato al culto di Dio, ed al raccoglimento per la preparazione al Santo Sacrifizio, e rendimento di grazie dopo di esso; nè vi facciano atto alcuno pregiudiciale alla mondezza, e decoro Ecclesiastico, sotto le sopraddette pene di carcere, e pecuniarie, da applicarsi, come sopra, e da eseguirsi, tanto contro di quelli, che v'incorreranno, quanto contro i Sagrestani, che lo permetteranno,

o non

o non vi porgeranno il dovuto rimedio. Dovranno in oltre gl'istessi Sagrestani, o Deputati, o per se stessi, o col mezzo d'altri, attentamente invigilare, che da' Sacerdoti celebranti si pratichino con ogni divozione, riverenza, e distinzione, tutte, e singole Ceremonie, e Riti, che si dispongono nelle Rubriche del Messale Romano; e se taluno ardisse di celebrare senza la dovuta attenzione, e religiosità, e trascurasse, o per imperizia, o per troppa fretta, o per poca applicazione, alcuna delle ceremonie, e riti, come sopra, prescritti, si ordina, e comanda, che questi non siano più ammessi alla celebrazione della Santa Messa, e che i Sagrestani, e Deputati sopraddetti siano tenuti denunziargli immediatamente a Noi, o a Monsignor Vicegerente Nostro, per sospendergli dall'esercizio, e proporzionatamente punirgli, sotto pena, in caso d'inosservanza, della privazione degli Ufizzj, e di sc. 25. moneta, e altre anche maggiori a Nostro arbitrio. A quest'effetto, e sotto l'istesse pene, ordiniamo, che in ciascheduna Sagrestia si tenga un Orivolo a ruota, o a polvere, per mezzo del quale possa il Sagrestano conoscere, se il Celebrante impiega nel Sagrifizio il tempo proporzionato, che non dovrebbe esser meno d'un terzo d'ora in crca. Alle medesime pene soggiaceranno irremissibilmente i Sagrestani, e Deputati sopraddetti, se permetteranno, che si celebri da qualsisia Sacerdote senza licenza Nostra in scritto, o del Nostro Monsig. Vicegerente, che si dà nella Nostra Segreteria in tutto gratis; e le stesse pene incorreranno i Sacerdoti celebranti senza la detta licenza; quali, quando sarà spirata, non dovranno più ammettersi a celebrare, sotto l'istesse pene; dovranno perciò i Sagrestani, e Deputati suddetti notare in un foglio il giorno della data di tali Licenze. Di più ordiniamo, che non si ammettino a celebrare i Religiosi, che non hanno Convento in Roma, senza la suddetta Nostra licenza; avvertendo in fine, che per celebrare nelle Chiese di Monache è necessaria licenza particolare, che esprima tal facoltà.

8. In oltre si ordina, e comanda a tutti i Superiori Regolari di qualsivoglia Ordine, ed Instituto, che presiedono al governo de' Monasterj, Conventi, Congregazioni, Collegj, Case Regolari, ed Ospizzj di quest'Alma Città, che con ogni maggior diligenza debbano procurare, che i Sacerdoti Regolari Locali de' Monasterj, Conventi, Congregazioni, Collegj, Case, ed Ospizzj, a' quali essi, come sopra, presiedono, restino pienamente instruiti da qualche Religioso d'esperimentata abilità, da deputarsi a questo preciso effetto da' medesimi Superiori, nelle Ceremonie, e Riti della Santa Messa, conforme le disposizioni delle Rubriche, e che queste siano con ogni esattezza osser-

osservate; espressamente ordinando, che in avvenire non ammettano a celebrare la Santa Messa i Sacerdoti forestieri del loro Ordine, o Instituto, se questi non averanno prima provate le Cerimonie, e i Riti, che in essa si devono osservare, e dal sopraddetto Religioso deputato siano stati ritrovati di quelli perfettamente instruiti, e pratichi, sotto pena della privazione degli Ufizzj, e della voce attiva, e passiva per dieci anni.

9. Per rimediare ancora all'abuso di celebrarsi le Messe in ore intempestive, comandiamo, che non possino queste incominciarsi prima dell'Aurora, e che a mezzo giorno debbano esser del tutto terminati i Sacrifizzj, sotto le sopraddette pene di carcere, e pecuniarie, da applicarsi, come sopra, e da incorrersi irremissibilmente, tanto da' Sacerdoti celebranti, quanto da' Sagrestani, che lo permetteranno, non ostante qualsivoglia pretesa consuetudine in contrario, o privilegio, che non sia stato esibito nella Nostra Segreteria, e riconosciuto, e approvato da Noi.

10. Ed acciocchè i Laici abbiano occasione di prendere in tutto buon' esempio dagli Ecclesiastici, e si tolga ogni attacco di mormorazione, comandiamo, sotto le sopraddette pene, e altre a Nostro arbitrio, che nelle Case fabbricate per istanza, e uso de' Canonci, Parochi, e altri Ministri delle Chiese, non abitino Donne, ancorchè Parenti in qualsivoglia grado de' medesimi, se non per occasione di qualche legittima, ed urgente causa, da approvarsi solamente da Noi, o dal Nostro Monsig. Vicegerente.

11. I Sacerdoti non possino patrocinare, avvocare, difendere, nè fare alcun' atto nelle Cause, siano Civili, o Criminali, avanti i Tribunali Laicali, anco sotto pretesto di mera carità, eccetto che nelle Cause da' Sacri Canoni permesse, e allora debbasi impetrare da Noi la Licenza in iscritto, da concedersi gratis, considerata la qualità della persona, sotto pena a' trasgressori di carcere, e altre pene ad arbitrio.

12. Comandiamo in oltre d'ordine espresso della Santità Sua, a tutti i Sacerdoti; ed altri Ecclesiastici promossi agli Ordini Sagri di non portare Armi di sorte alcuna, nè da fuoco, nè da punta, nè da taglio, nè in Roma, nè fuori, ancorchè sotto pretesto d'andare a Caccia, senza Nostra Licenza in iscritto, o del Nostro Monsig. Vicegerente, che, quando si giudicherà ragionevole di concederla, si darà gratis, come sopra, sotto le sopraddette pene di carcere, e pecuniarie, e della perdita dell'Armi.

13. Ammoniamo di più tutti i Superiori delle Chiese Patriarcali, Basiliche, Collegiate, Regolari, ed altre tutte, veruna eccettuata,

ancorchè si pretendessero esenti, ad invigilare per la puntuale osservanza di tutte, e singole cose contenute nel presente Editto, come specialmente imposte d'ordine della Santità di N. Sig., mentre, oltre all'esecuzione delle pene comminate contro i trasgressori, si procederà ancora all'Interdetto di quelle Chiese, ove si vedrà trascurare quanto da Noi espressamente si comanda, d'ordine della Santità Sua.

14. Ordiniamo finalmente, che questo Editto, acciò abbia la sua piena esecuzione, e non se ne possa allegare in alcun tempo ignoranza, debba tenersi continuamente affisso nelle Sagrestie di tutte le Chiese, tanto Secolari, quanto Regolari, in luogo, ove possa da tutti vedersi, e leggersi, sotto pena della carcere a' Sagrestani di dieci giorni; e che pubblicato, ed affisso, secondo il solito, obblighi tutti in esso compresi, come se personalmente fosse stato loro intimato. Dato in Roma dal Nostro Palazzo questo dì 7. Dicembre 1706.

G. Cardinal Vicario.

Niccolò Antonio Cuggiò Segret.

Editto, che non si possa vestire l' Abito Clericale senza licenza dell' Ordinario.

E' Stato sempre uniforme sentimento de' Santi Padri, che il passaggio dallo stato Secolare all'Ecclesiastico non deva farsi, senza essersi prima con matura considerazione bene esaminato, non solo le obbligazioni, che gli vanno annesse, come ancora la possibilità delle proprie forze, e sopratutto se la vocazione sia da Dio, o pure da alcun motivo mondano, o altro fine non retto; che però viene da ciascuno biasimato l'abuso introdotto in questa nostra Diocesi, di vestire l' Abito Clericale di propria privata autorità, e senza dimandarne licenza a Noi, che pure siamo stati, benchè indegnamente, destinati da Dio a prescegliere per il Sacro Altare quegli solamente, che da lui vi sono chiamati, e da' quali si possa probabilmente sperare quel tenor di vita, che al sublime stato del Sacerdozio, a cui s' incamminano, è più convenevole. Onde desiderando Noi di rimuovere, per quanto s' estendono le nostre forze, un tale abuso, inerendo alle disposizioni sopra di ciò prese da' Nostri Antecessori, e da altri savissimi Prelati, per questo nostro Editto ordiniamo, e comandiamo,

Primo. Che nessuno, di qualsivoglia età, stato, e condizione, ardisca per l' avvenire d' assumere, e vestire l' Abito Clericale senza Nostra licenza, o del Nostro Vicario Generale in iscritto, sotto pena di scudi quindici, da applicarsi, secondo il solito, a' Luoghi Pij, e sotto altre pene, le quali riserviamo al Nostro arbitrio.

Se-

Secondo. Che tutti quelli, che di presente vestono il predetto Abito, senza essere insigniti della prima Tonsura, e senz' averne la licenza in iscritto, o Nostra, o de' Nostri Antecessori, devino nel termine di Mesi due, dal giorno della pubblicazione di questo Nostro Editto, presentarsi davanti di Noi, o del Nostro Vicario Generale per ottenerla, e passato detto tempo senz' averla procurata, e conseguita, s' intendino ipso facto incorsi nelle pene, di che sopra.

Terzo. Che chiunque farà instanza d'avere la predetta licenza, sia tenuto esporsi, prima di conseguirla, all' Esame, davanti a quegli Esaminatori, che saranno da Noi deputati, per riconoscere la loro vocazione, e disposizione per lo stato Ecclesiastico.

Quarto. Che tutti quelli, che otterranno da Noi la predetta licenza, da concedersi gratis, devino esibirla nella nostra Cancelleria, con l'altre Fedi solite esibirsi, nell' atto, che dimanderanno d'essere ammessi alla prima Tonsura, alla quale doveranno prepararsi con frequentare i Santissimi Sagramenti, e la Dottrina Cristiana.

Quinto. Ad effetto, che tutti quelli, che da Noi saranno ammessi alla Tonsura, possano, siccome devono, con l'assistenza a' Divini Ufizzj, con la frequenza alle Conferenze di spirito, e con la pratica delle Funzioni Ecclesiastiche, abilitarsi al Ministero Sacerdotale; vogliamo, che siano obbligati di servire a quelle Chiese, le quali gli saranno state da Noi assegnate nell' atto di conferirli la detta Tonsura, e ogni volta, che faranno istanza d'esser promossi a gli Ordini, fino al Sacerdozio, devino portar la Fede del Superiore, o Rettore delle dette Chiese, d' aver prestato alle medesime, e frequentato il dovuto servizio; e l'istesso obbligo corra a quelli eziandio, i quali, avendo di presente la Tonsura, o altri Ordini, non fossero stati ascritti ad alcuna Chiesa: destinando loro in vigore del presente Editto la loro Chiesa Parrocchiale, con riserva a Noi di permutargliela a loro richiesta.

Sesto finalmente. Che l'Abito sia decente, e senz' alcuno abbigliamento secolaresco, e come si prescrive nelle Costituzioni Sinodali, alle quali in questo ci rapportiamo.

Dato dal nostro Palazzo Arcivescovale questo dì 20. Ottobre 1706.

TOMMASO ARCIVESCOVO DI FIRENZE.

Editto sopra la Vita, e Onestà degli Ecclesiastici.

SIccome egli è certo, giusta l'insegnamento di S. Gregorio il Magno, fondato su la ragione, e comprovato dall' esperienza, che non vi ha chi rechi tanto pregiudizio alla Chiesa di Dio, quanto le Persone al medesimo Dio consacrate, allora quando, con i loro costumi, non

corrispondono alla santità dello stato, e quando, poste per l'altrui edificazione, o emenda, esempli danno più tosto di destruzione, o almeno di relassazione; così è anche manifesto, che, non essendo elle esenti dalla misera condizione dell' Umanità nostra, che tende sempre alla declinazione, fa di bisogno, che da chi presiede nell' Ufizio Apostolico al governo dell' Anime, sieno di tempo in tempo risvegliate alla considerazione dell' obbligo loro, e incalzate gagliardamente con quei mezzi, che prescrivono i Sacri Canoni, i Concilj, e le Disposizioni Apostoliche, acciocchè, camminando elle conforme alla santità della loro Professione, reintegrata si vegga la Santa Chiesa di quei danni, che le apporta la loro dissolutezza. Quindi è, che, conoscendo Noi esser decaduta non poco in questa Nostra Diocesi la Disciplina Ecclesiastica, per la trasgressione delle Ordinazioni fatte in varj tempi da' Nostri Antecessori, e temendo, che, differendosi più lungamente un' efficace Riforma, sia per aggravarsi viepiù sopra di Noi, e sopra il Dilettissimo Popolo la mano vendicatrice dell' Altissimo, ci siamo risoluti d' ordinare, e comandare col presente Editto quanto appresso, cioè:

Che niun Sacerdote, o Cherico, di qualunque grado, stato, e condizione, ardisca nutrir Chioma, o Capigliatura, che copra la fronte, l' estremità inferiore degli orecchi, e la parte di dietro del collare, nè possa usar Ricci artifiziati, e Polvere di Cipri, o altra di qualunque sorte, anche sopra Zazzere posticce, o Parrucche, sotto pena a' Sacerdoti, e Ordinati in Sacris di scudi cinque per ogni volta, e per ogni trasgressione, e agli altri di scudi tre, da applicarsi per una metà a Opere, e Luoghi Pij, e per l' altra all' Accusatore, Esecutori, e ad altri, secondo lo stile della Nostra Curia; il che s' intenda repetito in ogni altra parte del presente Editto, ove s' impongono Pene pecuniarie.

E tutti quelli, che essendo Tonsurati, non anderanno con la Cherica, o sia Corona, apparente, e della grandezza conveniente all' Ordine, e grado di ciascuno, incorrano nella pena di scudi uno per ogni volta.

Ordiniamo parimente, e comandiamo, che nessun Cherico Benefiziato, Sacerdote, o Ordinato in Sacris, che abbia Domicilio, o continua abitazione nella Città di Firenze, siccome nessun Cherico di prima Tonsura, o d' Ordini minori, che sia destinato al servizio della nostra Metropolitana, o d' altre Chiese Collegiate, o che ufiziano ad uso di Collegiate, possa andare di giorno per la Città con Abito, e Veste corta; ma sia tenuto, e obbligato vestir di lungo, cioè con Veste, e Mantello, che scendano al collo del piede, sotto pena a' Sacerdoti, Ordinati in Sacris, e Benefiziati di scudi otto, e agli altri di scudi due per ogni volta, ed altre a nostro arbitrio. Si

Si permette nondimeno a' predetti l' Abito, e Veste corta, quando sieno realmente in procinto d' andare, o tornare di Campagna, e ne' tempi piovosi, a quelli però, che non sieno di Scuole, ove sia special proibizione, o consuetudine in contrario, alla quale per questo Nostro Editto non intendiamo di derogare; purchè alcuno de' predetti non possa usarlo nelle Funzioni Sacre, ed Ecclesiastiche, sotto pena di scudi dieci, ed altre a Nostro arbitrio; e nell' istessa pena incorrano tutti i Sacerdoti, che hanno Domicilio, o continua abitazione nelle Terre, Castelli, e altri Luoghi più insigni della Nostra Diocesi, e specialmente ove sono Collegiate, che useranno dentro alle dette Terre, Castelli, e Luoghi l' Abito corto in giorni Festivi di precetto, e nelle Funzioni Sacre, ed Ecclesiastiche; e tutti gli altri Piovani, e Rettori di Chiese Parrocchiali Rurali, che non sieno notoriamente poveri, incorrano la pena di scudi due per ogni volta, che non useranno l'Abito lungo nelle loro Chiese, ne' Giorni più solenni dell' Anno, e quando celebreranno le Feste Titolari delle loro Chiese, e Compagnie; e se con l' istesso Abito lungo interverranno alle Processioni del Corpus Domini alle Pievi, e alla Benedizione del Fonte, incontreranno il Nostro gradimento, e l' edificazione, e soddisfazione de' Popoli.

Non sia parimente lecito, nè permesso a' Sacerdoti Domiciliarj, tanto nella detta Città di Firenze, quanto nelle dette Terre, Castelli, e Luoghi più insigni, di celebrare la Santa Messa nelle Chiese, e Oratorj pubblici di detta Città, Terre, Castelli, e Luoghi, con Abito, e Veste corta, sotto pena di scudi dieci per ogni volta; e nell' istessa pena incorrano quei Sagrestani, Cappellani, Rettori, Custodi, e altri, sotto qualsivoglia nome deputati all' amministrazione, cura, o soprintendenza di qualsivoglia Sagrestia di Chiese, e Oratorj pubblici, che lo permetteranno loro.

E perchè vogliamo, che nella detta Città, Terre, Castelli, e Luoghi, si celebri da tutti, per quanto sia possibile, con Abito, e Veste, che arrivi al collo del piede, comandiamo a qualunque Amministratore di qualsivoglia Sagrestia, che, ammettendo alla Celebrazione della Messa qualsisia Forestiero, tanto Diocesano, che non Diocesano, che non abbia, o non possa avere facilmente l'Abito lungo, gli somministri una Sottana, o un Cintino, altrimenti incorra nella sopraddetta pena.

Avertendo in oltre i predetti Sagrestani, e altri di che sopra, e tanto della Città, che di tutta la Diocesi, di non permettere, che nelle loro Sagrestie si facciano Cicalecci, e Crocchi, s' introducano Femmine sotto qualunque pretesto, o si mescolino Laici con Sacerdoti, e Cherici, tolta la necessità, e convenienza; e stieno vigilanti, che

che le Messe non si celebrino prima dell'Aurora, nè dopo Mezzo giorno, salvo che in occasione di Feste, alle quali concorra gran Popolo, non ostante qualsivoglia consuetudine, o Privilegio in contrario, che non sia stato esibito nella Nostra Cancelleria; e se vedranno, che alcun Sacerdote celebri con Parrucca, Berrettino, o Anello, senza le opportune Licenze, che strapazzi le Ceremonie, e i Riti prescritti nelle Rubriche del Messale Romano, e che celebri con troppa fretta, o con altra irreverenza, per la prima volta l'ammoniscano caritativamente, e, non emendandosi, ne dieno parte a Noi, o al Nostro Vicario Generale, acciò si possa procedere contro il Trasgressore alle pene prescritte da' Sacri Canoni, dalle Costituzioni Apostoliche, e ad altre a Nostro arbitrio, alle quali pure doveranno esser sottoposti tutti quei Sagrestani, e altri di che sopra, che in alcuna delle sopraddette Nostre Ordinazioni saranno trovati negligenti, o conniventi, o che in esse mancassero loro medesimi. Pregando in oltre i Sagrestani delle Chiese Regolari d'osservare in tutto ciò i Decreti della Santa Sede, e questa Nostra Dispolizione.

L'Abito poi, tanto lungo, che corto, sia decente, e Ecclesiastico, cioè, nè sordido, nè lacero, nè d'altro colore che nero, e senza abbigliamenti secolareschi; essendo troppo sconvenevole, che i Ministri del Santuario, i quali doverebbero essere gli esemplari della modestia, e della compostezza, si mostrino in oggi per modello della lindura, e della galanteria; che però chiunque ardirà d'usar Mantelli di colore, fuori che in viaggio, Lorene, e Liberali, Trine, Nastri, Camiciuole, Sottovesti, o Corpetti di qualsivoglia colore, scoperti, e apparenti, Stringhe colle punte, Balzane, Calze, e Calzoni di colore allegro, con Galloni d'Oro, o d'Argento, Fibbie, e Cinturini, tanto alle Calze, che al Cappello, Bottoni con Pietre, e Gioie a' Manichini; specialmente con l'Abito corto, quale deva onninamente passare il ginocchio, esser tutto chiuso d'avanti, con Maniche strette, con Bottoni mezzani, senza Tasche, e Falde co' gheroni; se sarà Sacerdote, Ordinato in Sacris, o Benefiziato, incorra per ogni volta, e per ogni trasgressione la pena di scudi dieci, e altre a Nostro arbitrio, secondo la maggiore, o minor contumacia, e reincidenza; ed essendo in Tonsura, o in Minoribus, la pena di scudi cinque; e se ne piglierà Ricordo, per tenerlo indietro agli Ordini Maggiori; concedendo nondimeno, quanto all'Abito solamente, tre Mesi di tempo, dal dì della pubblicazione del presente Editto, a provvedersene, o riformarlo, secondo il prescritto di sopra.

Si proibisce ancora a tutti i Sacerdoti, Ordinati in Sacris, e Cherici

rici di prima Tonsura, e d'Ordini Minori, l'andar fuori di Casa, tanto di giorno, che di notte, e tanto in Città, che in Campagna, senza l'Abito Clericale, sotto le pene imposte da' Sacri Canoni, dal Sacro Concilio di Trento, e Costituzioni Apostoliche, e in oltre sotto quella della Carcere per giorni quindici; e chiunque de' predetti oserà andare ne' luoghi pubblici, e di concorso, senza Collare, o con Pezzuole al collo, e Scuffiotti, incorra per ogni volta nella pena di scudi sei.

Non sia parimente lecito, e permesso a qualunque Sacerdote, o Cherico, l'accettar Tutele, e Cure, patrocinare, avvocare, difendere, sollecitare, e fare alcun' altro atto nelle Cause Civili, e Miste, per Persone Laiche nel Foro Laicale, anco sotto pretesto di mera carità, eccetto che nelle Cause permesse da' Sacri Canoni; e allora debbano impetrar da Noi, o dal Nostro Vicario Generale, la Licenza in iscritto, da concedersi gratis, considerata la qualità della Causa, e delle Persone, sotto le pene imposte da' Sacri Canoni a' trasgressori, e altre a Nostro arbitrio. E quanto alle Cause Criminali, se alcuno de' sopraddetti ardirà querelare, o esaminarsi a offesa nel Foro Laicale, oltre la refezione de' danni patiti dalla Parte querelata, sarà successivamente punito, come dispongono i Sacri Canoni; ed essendo richiesti d'esaminarsi, o fare Attestazioni per difesa de' Rei nel Foro Secolare, non ardiscano farle, o esporsi ad alcuno Esame d'avanti a Giudice Laico, se prima non averanno esibito a Noi, o al Nostro Vicario Generale, le Fedi, e Attestazioni, che saranno richiesti di fare, e gli Articoli, sopra de' quali doveranno essere esaminati, e ne averanno ottenuta da Noi la Licenza in iscritto, sotto la pena, in caso di contravenzione, di scudi dieci, e altre a Nostro arbitrio.

E perchè ne' Generali Concilj, e ultimamente per Lettera Circolare d'ordine espresso del Sommo Pontefice Innocenzio XII. di glor. mem., è proibito a qualunque Cherico impiegarsi, e ingerirsi in ufizzj servili, e di Laici, e specialmente di Donne, improprj a' Ministri dell' Altare, e disdicevoli al decoro, e Dignità Ecclesiastica; e avendo lo zelo de' Nostri Antecessori opportunamente provvisto, che da' loro Subordinati fosse in tutto ubbidito alle sante Disposizioni, e Leggi, Noi pure, inerendo a quelle, ordiniamo, e comandiamo, che niun Sacerdote, o Cherico, sotto qualunque pretesto, nè sotto nome d'altri, s'interessi per qualunque quota in traffichi, e negoziazioni laicali, tanto pubbliche, che private; pigli in affitto per guadagno Campi, Possessioni, Tenute, o altri Beni, e Effetti,

tanto

tanto di Perſone Laiche, che di Chieſe, e Luoghi Pii; s' eſerciti in Miniſtero di Fattore, Agente, Maeſtro di Caſa, Senſale, Riſquotitore di Perſone Laiche, e tanto per carità, e gratitudine, quanto per mercede pattuita, o ſalario, sì in denari, che in alimenti, abitazione, o altro temporale pagamento; e contravenendo, oltre alle pene impoſte da' Sacri Canoni, e Coſtituzioni Apoſtoliche, incorra la pena di ſcudi venticinque, alla quale ſi procederà anche per inquiſizione; proibendo in oltre a' predetti di fare, o tenere Oſteria, o Bettole, tanto nelle proprie Caſe, che altrove; ſiccome di contrattare da loro ſteſſi, e perſonalmente ne' pubblici Mercati, e Fiere, Beſtiami di qualſivoglia ſorte, o d'impiegarſi in altri ſimili negozzj vili, ſotto l' iſteſse pene, e nell'iſteſso modo.

Si proibiſce ancora a qualſivoglia Sacerdote, o Cherico l'inſegnar leggere, ſcrivere, ſuonare, cantare, e qualunque facoltà, o ſcienza a Donne, e Fanciulle ſenza la Noſtra licenza in ſcritto, o del Noſtro Vicario Generale, quale ſi darà per inſegnare a Fanciulle, nelle Caſe di Perſone oneſte, ad iſtanza de' loro congiunti; e contravvenendoſi s' incorra la pena di ſcudi dieci, e altre a Noſtro arbitrio.

Sia parimente proibito a qualſivoglia Sacerdote, o Cherico, che abbia l'amminiſtrazione, e governo della propria Caſa, di coabitare con Donne, che non ſieno parenti ſtrette, ancorchè foſſero di buon credito, e nome, ſenza Noſtra ſpecial licenza, e chi, eſſendo ſolo, averà biſogno di tener Serva, non poſſa pigliarla, o ritenerla ſe non ſia di buoniſſimo nome, e coſtumi, e paſſi l'età di quarant'anni, ſotto pena di ſcudi venti, nella quale incorra chi, avendola non Sinodale, non la licenzierà ſenz' altra monizione nel termine d' un Meſe, dal giorno della pubblicazione di queſto noſtro Editto.

Vogliamo ancora, che neſſuno de' predetti poſſa tenere in Caſa propria, o altrove, anche ſotto nome d'altri, giuochi d'alcuna ſorte, nè giuocare eſſi a Dadi, e Carte baſſe, o ad altri giuochi di mera fortuna, proibiti dalle Leggi Eccleſiaſtiche, e Laicali, o ſtare a veder giuocare ne' raddotti, Barberìe, e Luoghi pubblici; ſotto pena a' Sacerdoti, e Ordinati in Sacris, che contraveniſſero, di ſcudi quindici, nella quale incorrano pure i Curati Rurali, che terranno Giuoco nelle loro Caſe Parrocchiali, ſpecialmente in giorni, che celebrano le loro Feſte, o delle loro Compagnie; e per gli altri di prima Tonſura, e d'Ordini minori, di ſcudi dieci; ſiccome niuno de' predetti ardiſca giuocar co' Laici, nè fra loro Cherici in luoghi pubblici, ove ſia frequenza di Popolo, alla Palla, al Palloncino, al Pallone, alla Pillotta, alle Pallottole, o a ſimili, ſotto pena a' Sacerdoti, e Ordinati in Sacris, di ſcudi cinque per ogni volta, e agli altri dell' arbitrio. Proi-

Proibischiamo in oltre a tutti i predetti il portare, e tenere nelle proprie Case Armi di sorte alcuna, e tanto offensive, che difensive, sotto qualsivoglia pretesto, anche d'andare a Caccia, o in viaggio, o dover passare per luoghi sospetti senza Nostra licenza in scritto, o del Nostro Vicario Generale, sotto la pena di scudi venticinque, e la perdita dell'armi, qual pena s'incorra anco nel caso, che non s'osservino da' predetti le condizioni prescritte nell' istesse licenze.

Similmente ordiniamo, e comandiamo, che nessun Sacerdote, o Ordinato in Sacris ardisca fare, o far fare Veglie, e Balli, tanto in Casa propria, che d'altri, e tanto di giorno, che di notte, o prestare a quest' effetto ad altri le loro Case, nè ballar' essi, o cantar Canzoni profane, e amorose a Veglie, e Balli, anche fatti da altri, tanto in luogo pubblico, che privato, sotto la pena in ciascuno de' predetti casi di scudi venticinque, e della sospensione à Divinis per dieci giorni, da incorrersi ipso facto, riservata a Noi; e stando a veder ballare, senza precisa necessità, o indispensabile convenienza, o suonando Instrumenti di qualunque sorte a Veglie, e Balli formali, incorra la pena di scudi quindici, e altre a Nostro arbitrio; e gli altri Cherici, che balleranno a qualunque delle predette Veglie, e Balli, incorrano la pena di scudi sei.

E se alcuno de' predetti Sacerdoti, o Cherici, terrà in Casa propria, ò coabiterà con Donne di mala vita, e fama, o sospette, ancorchè Parenti in qualsivoglia grado, o praticherà con esse, tanto per le Case loro, che altrove in qualsivoglia luogo, o le riceverà anche a breve tempo in Casa propria, e converserà con altre persone infami, e scandolose, o coabiterà, o conviverà con loro, incorra per ogni volta, e per ciascuna trasgressione, la pena di scudi trenta, e della Carcere a Nostro arbitrio.

Finalmente chiunque de' sopraddetti anderà a Osterie, Bettole, Tortellai, e Grecaioli, o altri luoghi simili, fuori che per provvedersi del bisognevole, o in occasione del Viaggio; interverrà a Commedie d'Istrioni, e Cantimbanchi, o altre immodeste, o reciterà in alcuna, ancorchè modesta, e spirituale, senza special Licenza, o Nostra, o del Nostro Vicario Generale, quale si negherà onninamente agli Ordinati in Sacris; praticherà pancacce, o crocchi, specialmente in luoghi pubblici; anderà in Maschera, e a Bagnarsi in luoghi rumorosi, e scoperti; interverrà a Serenate, o canterà, o suonerà di notte, o di giorno per le strade, e per le piazze, o seguiterà di notte chi suona, o canta; o camminerà dopo il suono della Campana, non rilucendo la Luna, senza lume, mentre non sieno Curati, e Confessori,

per occasione di Cura, o d'ajutar' Anime, incorra per la prima volta per ciascuna trasgressione la pena di scudi sei, e per l'altre il doppio, riservato però sempre il Nostro arbitrio, secondo la maggiore, o minor contumacia, e reincidenza; quale arbitrio ci riserviamo ancora per tutti gli altri casi non espressi, e specificati in questo Nostro Editto, che non abbiano la pena prescritta da' Sacri Canoni, o altre Costituzioni Apostoliche, colle quali irremissibilmente procederemo.

E perche molti vestono l'Abito Clericale, senza aver preso la prima Tonsura, ordiniamo, e comandiamo, che, volendo proseguire a vestirlo, restino sottoposti alle ordinazioni, e pene espresse di sopra per i Cherici di prima Tonsura, e in Minoribus, e come se fussero Cherici Tonsurati; siccome dichiariamo, che, nel concedere in avvenire Licenza a' Laici di Vestire il detto Abito Clericale, intendiamo, e vogliamo comprendergli, e che di fatto restino compresi, per decoro dell' Abito Clericale, sotto le ordinazioni, e pene di sopra respettivamente espresse.

In ultimo avvertiamo gl' innobbedienti, e contumaci, che, se con arte procureranno d'eludere i sopraddetti Ordini, sieno certi, che, sebbene per l'inquisizione fattane dal Nostro Tribunale, non si potessero mettere in chiaro le trasgressioni con prove giudiciali, nondimeno non mancheremo di proceder contro i trasgressori ad altre pene arbitrarie *ex sola informata conscientia*; acciocchè quelli, che tanto presumono, *non lætentur cum male fecerint, neque exultent in rebus pessimis; sed quos Divinus timor à malo non revocat, temporalis saltem pœna cohibeat à peccato*.

E il presente Editto, affisso, e pubblicato che sia ne' luoghi soliti, vogliamo che serva per prima, seconda, e terza monizione, e come se fusse stato a ciascuno intimato personalmente. Dato dal Nostro Palazzo Archiepiscopale questo di 5. Febbrajo 1709. ab Incarn.

TOMMASO BONAVENTURA ARCIV. DI FIRENZE.

CAPUT VIII.

De Officio Parochi.

Declaratio Sac. Congr. Concilii super examine Parochorum in Placentina 26. Augusti 1628.

SAcra Cong. censuit Episcopos successores posse, superveniente rationabili caussa, etiam ex officio, iterum examinare, tàm in Visitatione, quàm extra, Parochos, quamvis Regulares, approbatos tempore Provisionis Parochialium.

Et

Et pluries eadem Sac. Congr. apud Pignattell. consult. 133. tom. 1., & apud Card. De-Luc. disc. 16. de Parochis n. 2. & per tot., & apud Rotam decis. 166., decis. 257., decis. 258. par. 19. recent.

Decreta Congregationis Sacrorum Rituum circa Iura Parochialia, Functiones, & Praeeminentias inter Parochos, & Confraternitates Laicorum, eorumque Capellanos, & Officiales.

URBIS, ET ORBIS.

AD debitum imponendum finem controversiis, quæ inter Parochos, & Confraternitates Seculares, earumque Capellanos, & Officiales super Juribus Parochialibus, & functionibus Ecclesiasticis, nonnullisque Præeminentiis; seù Prærogativis frequenter exoriri solent, in Sacrorum Rituum Congregatione ab Eminentissimo, & Reverendiss. D. Cardinale Colloredo propositis infrascriptis Dubiis, videlicet.

1. An Confraternitates Laicorum legitimè erectæ in Ecclesiis Parochialibus, habeant dependentiam à Parocho in explendis functionibus Ecclesiasticis non Parochialibus?

2. An dictæ Confraternitates erectæ in Capellis, vel Oratoriis, tùm publicis, tùm privatis, annexis Parochialibus Ecclesiis, & ab eis dependentibus, habeant dictam dependentiam à Parocho quoad dictas functiones?

3. An Confraternitates erectæ in aliis Ecclesiis publicis, habeant quoad easdem functiones aliquam dependentiam à Parocho, intra cujus Parochiæ limites sitæ sunt Ecclesiæ?

4. An Confraternitates erectæ in Oratoriis, tùm publicis, tùm privatis, sejunctis ab Ecclesiis Parochialibus, quoad dictas functiones Ecclesiasticas habeant dictam dependentiam à Parocho?

5. An Benedictiones, & distributiones Candelarum, Cinerum, & Palmarum, sint de Juribus merè Parochialibus?

6. An Benedictiones Mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Ignis, Seminis, Ovorum, & similium, sint de juribus merè Parochialibus?

7. An Functiones omnes Hebdomadæ Sanctæ sint de juribus merè Parochialibus?

8. An celebratio Missæ solemnis Feriâ quintâ in Cœna Domini sit de dictis juribus Parochialibus?

9. An prima pulsatio Campanarum in Sabbato Sancto sit de dictis juribus Parochialibus?

10. An celebratio Missarum solemnium per annum, sive pro Vivis, sive pro Defunctis, sit de dictis juribus Parochialibus?

11. An expositio Quadraginta Horarum, & Benedictio, quæ fit super Populo, sit de dictis juribus merè Parochialibus?

12. An expositio, quæ fit cum Reliquiis, vel Sacris Imaginibus, & benedictio, quæ cum eis fit super Populo, sit de dictis juribus Parochialibus?

13. An functiones in præcedentibus octo dubiis, videlicet à dubio quinto ad duodecimum expressæ, peragi possint in Oratoriis privatis, contradicente Parocho?

14. An in dictis Oratoriis privatis Confraternitatum per Confratres statis horis recitari possint Horæ Canonicæ, cum cantu, vel sine, absque alia licentia Parochi?

15. An in dictis Oratoriis privatis sit licita celebratio Missæ privatæ, assentiente Ordinario Loci, & contradicente Parocho?

16. An Capellani Confraternitatum possint Populo denunciare Festivitates, & Vigilias occurrentes in hebdomada, absque licentia Parochi?

17. An Parochus, invitis Confratribus, docere possit Doctrinam Christianam in prædictis Ecclesiis, & Oratoriis publicis, vel privatis, à Parochiali divisis, & separatis?

18. An in sæpedictis Ecclesiis publicis Confraternitatum possint haberi publicæ Conciones, etiam per totum cursum Quadragesimæ, vel Adventus, cum licentia Ordinarii, & absque licentia Parochi?

19. An in eisdem Ecclesiis possit celebrari Missa, sive lecta, sive cantata, ante Missam Parochialem, sive lectam, sive cantatam?

20. An ad Parochum spectet facere Officium funebre super Cadaveribus sepeliendis in sæpedictis Ecclesiis, & Oratoriis publicis Confraternitatum?

21. An intra ambitum earumdem Ecclesiarum fieri possint Processiones, juxtà cujusque Confraternitatis institutum, absque interventu, vel licentia Parochi?

22. An eædem Processiones fieri possint extra ambitum dictarum Ecclesiarum, absque licentia illorum Parochorum, per quorum Territorium transeundum est?

23. An in dictis Processionibus Capellani Confraternitatum possint deferre Stolam?

24. An Episcopo accedenti ad Ecclesias publicas Confraternitatum, quæ non sint Regularium, neque proprium Rectorem Beneficiatum habeant, porrigendum sit Aspersorium à Parocho, in cujus Territorio sunt sitæ dictæ Ecclesiæ?

25. An earumdem Ecclesiarum, & Confraternitatum Rectores, & Ca-

& Capellanos possit Parochus, cessante alio speciali, ac legitimo titulo, & ex solo Jure Parochialitatis, compellere invitos ad assistendum functionibus Ecclesiæ Parochialis?

26. An in sæpedictis Ecclesiis Confraternitatum, neque Parochialibus, neque Regularibus, retineri possit Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, sine speciali Indulto Sedis Apostolicæ?

27. Præsupposità facultate retinendi, an possit infra annum publicè exponi, sine licentia Ordinarii?

28. An possit Parochus se ingerere in administratione oblationum, vel eleemosynarum in sæpedictis Ecclesiis recollectarum, vel capsulæ pro illis recipiendis expositæ clavem retinere?

29. An in Ecclesia Parochiali Confratres, vel eorum Capellani immiscere se valeant, invito Parocho, in ejusdem Ecclesiæ functionibus, sivè Parochialibus, sivè non Parochialibus?

30. An Confraternitates, sivè sint erectæ in Ecclesia Parochiali, sivè extra illam, possint pro libito, & juxtà uniuscujusque peculiaria Statuta, Congregationes suas facere, absque interventu, vel licentia Parochi?

31. An possint propria Bona administrare, ac de illis disponere, absque ulla dependentia à Parocho?

32. Quando Parochus eisdem Congregationibus intersit de mandato Ordinarii, & tamquam ejus Delegatus, an possit suffragium decisivum ferre? & quatenus Affirmativè.

33. An etiam suffragium duplex?

Sacra eadem Rituum Congreg. re maturè discussâ respondendum esse censuit.

AD Primum Affirmativè.
Ad Secundum Affirmativè.
Ad Tertium Negativè.
Ad Quartum Negativè.
Ad Quintum Negativè.
Ad Sextum Negativè; sed Benedictiones Mulierum, & Fontis Baptismalis fieri debere à Parochis.
Ad Septimum Negativè, proùt jacet.
Ad Octavum Negativè, proùt jacet; sed spectare ad Parochos.
Ad Nonum Negativè, proùt jacet; sed spectare ad Ecclesiam digniorem, ad formam Constitutionis Leonis X. la 22. §. 14.
Ad Decimum Negativè, proùt jacet; sed licere Confratribus dumtaxat in Festivitatibus solemnioribus ejusdem Ecclesiæ, vel Oratorii, ut in Brundusina sub die prima Junii 1601.
Ad Undecimum Negativè.

Ad Duodecimum Negativè; & quoad Benedictiones cum Reliquiis, & Imaginibus, serventur Decreta.

Ad Decimum tertium, satis provisum in superioribus.

Ad Decimum quartum Affirmativè; nisi aliter Ordinarius statuat ex rationabili caussa.

Ad decimum quintum Affirmativè.

Ad Decimum sextum Affirmativè.

Ad Decimum septimum Negativè.

Ad Decimum octavum Affirmativè.

Ad Decimum nonum Negativè; nisi aliter Episcopus disponat.

Ad Vigesimum Affirmativè, quando tumulandus est subjectus Parocho, intrà cujus fines est Ecclesia, vel Oratorium.

Ad Vigesimum primum Affirmativè.

Ad Vigesimum secundum Negativè; nisi adesset licentia Episcopi.

Ad Vigesimum tertium Negativè, extrà propriam Ecclesiam.

Ad Vigesimum quartum Negativè.

Ad Vigesimum quintum Negativè.

Ad Vigesimum sextum Negativè.

Ad Vigesimum septimum Negativè.

Ad Vigesimum octavum Negativè.

Ad Vigesimum nonum Negativè.

Ad Trigesimum Affirmativè, dummodò non impediant functiones, & Divina Officia.

Ad Trigesimum primum Affirmativè.

Ad Trigesimum secundum Negativè.

Ad Trigesimum tertium Negativè.

Et ità, salvis tamen conventionibus, & pactis in erectione Confraternitatum forsan factis, concordiis inter Partes initis, & à S. Sede approbatis, Indultis, Constitutionibus Synodalibus, ac Provincialibus, & Consuetudinibus immemorabilibus, vel saltem centenariis, declaravit, ac decrevit, si Sanctiss. Dom. Nostro videbitur. Die decimâ Decemb. 1703.

Et factâ deindè per me Secretarium de prædictis Decretis Sanctissimo Dom. Nostro relatione, præviâ eorumdem integrâ lecturâ, Sanctitas Sua laudavit, benigneque approbavit, & publicari, & non obstantibus quibuscumque aliis in contrarium facientibus, servari mandavit. Die 12. Mensis Ianuarii 1704.

G. Card. Carpineus.

Loco ✠ Sigilli. *B. Inghirami S. R. C. Secr.*

Edit-

Editto Nostro sopra gli Esercizzj da farsi prima di pigliare l'amministrazione della Cura. a car. 372.

Formula dello stato dell' Anime, da darsi ogni anno da tutti i Parochi della Città, e Diocesi Fiorentina, ordinata da Monsig. Arcivescovo Nerli il dì 5. Aprile 1673.

Anno Chiesa di S.

In questa Parrocchia ritrovo quest' Anno esserci il numero infrascritto.

Case	num.
Famiglie	num.
Maschi da quindici anni in giù	num.
E da quindici in su	num.
Femmine in tutto	num.
De' quali maschi, e femmine da Comunione	num.
Non idonei alla Comunione	num.
In oltre, Sacerdoti, e altri Cherici Secolari	num.
Religiosi	num.
Pinzochere	num.
Carcerati	num.

Diano anco nota, se fra gli annoverati del Popolo vi siano Meretrici, Concubinarj, ed il numero di ciascheduno; siccome, se vi sono Ebrei, ed il numero loro, e la sottoscrivino.

CAPUT IX.

De Residentia.

Declaratio Sac. Congr. Concilii super Residentia Parochorum.

Episcopus Fulginaten. supplicavit à Sacra Concilii Tridentini Congregatione declarari.

Primò, an Rectores Ecclesiarum Parochialium à Civitate distantium, per duo, tria, aut quatuor milliaria circiter, possint sine expressa Episcopi licentia abesse à suis Ecclesiis Parochialibus, relicto ibidem substituto ab eis Deputato, & in Civitate, tàm diurno, quàm nocturno tempore jugiter commorari, exceptis solis diebus Festis, in quibus ad dictas Ecclesias se conferunt, revertentes illicò ad Civitatem.

Secundò, an Parochi, qui nocturno ceteroquin tempore resident apud suas Ecclesias, possint, celebratâ summo mane Missâ in dictis Ecclesiis, se conferre ad Civitatem, & in ea diurno tempore totius,

vel

vel majoris partis anni commorari, licèt apud dictas Ecclesias adsint eorum substituti.

Tertiò, an dd. Parochi, qui ceteroquin diurno tempore resident apud suas Ecclesias, possint nocturno tempore totius, vel majoris partis anni commorari in Civitate, licèt apud dictas Ecclesias adsint eorum substituti.

Sacra Congr. Concilii die 10. Maii 1687. respondit in omnibus Negativè.

Ultra Constit. 10. *incipien.* De Salute, *Constit.* 91. *incipien.* In suprema, *Pii IV.*, *& Constit.* 65. *incipien.* Cupientes, *Pii V.*, *plures aliæ Declarationes ejusdem Sac. Congr. super onere Parochorum residendi habentur apud Barbos. Summa Bullar. in verbo* Parochus, *& in verbo* Residentia.

Literæ Circulares de ordine SS. D. N. D. Clementis PP. XI. transmissæ ab Eminentiss. D. Card. Præfecto S. Cong. Concilii.

Perillustris, & Reverendiss. Dñe uti Frater.

PAstoralis Officii debito salubriter exequendo assiduè intentus Sanctiss. D. Noster, in eam præ ceteris singulari studio incumbit solicitudinem, ut omnes Metropolitanarum, Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum Dignitates, Canonici, Beneficiati, Portionarii, aliique earum obsequiis mancipati, præcipuè verò Ecclesiarum Parochialium Rectores, & quicumque alii Animarum Curæ præpositi, juxtà Sacrorum Canonum, & Sacri Tridentini Concilii Decreta, atque Apostolicarum Constitutionum præscriptum, personalis residentiæ munus, quo obstricti sunt, agnoscant, illudque bonâ fide, & quâ par est, sedulitate, ac diligentiâ præstent. Cum autem Sanctitati Suæ, non absque gravi animi sui mœrore, dudum innotuerit, nonnullos præfatarum Ecclesiarum servitio, vel Animarum regimini addictos, proprii oblitos officii, huc illuc per Menses, & annos divagari, sine ulla suorum Prælatorum Licentia, vel etiam cum ea, sed ultrà tempus permissum, ac præter caussas legitimas ab eisdem Sacris Canonibus, & Sacro Tridentino Concilio approbatas, & absque Apostolicis Indultis, quæ ab hac Sacra Congregatione Eminentissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium ejusdem Concilii Interpretum justam discedendi caussam habentibus concedi solent; unde non rarò fit, ut Divina Officia, & Ecclesiastica munia, quæ ab integro Ministrorum numero expleri debent, maximè negligantur, & Animarum Cura, proprio Pastore destituta, gravissimum patiatur detrimentum, nec sit qui Parvulis petentibus Evangelicum panem frangat;

Vo-

Volens propterea Sanctitas Sua, pro eximio, quo pollet, zelo, maximum hunc abusum è medio tollere, simulque opportunè prospicere, ut singuli Ecclesiarum Ministri deinceps iis debita fideliter exhibeant obsequia, & Parochialium in primis Ecclesiarum Rectores pascendis ovibus sibi commissis assiduè, ac diligenter vacent; sicuti eà de re saluberrima in Urbe mandata nuper edidit pro iis, qui alibi residere obstricti, inibi commorantur; ita etiam jubet, ac præcipit Universis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac ceteris Locorum Ordinariis quibuscumque, ut propriam quisque Pastoralem sollicitudinem excitantes, prælaudata Sacrorum Canonum, & Sacri Concilii Tridentini Decreta adversus prædictarum Ecclesiarum Canonicos, omnesque, & singulos Beneficiatos, de jure, vel consuetudine residere obligatos, necnon adversus Parochos, & quoscumque alios Animarum Curam exercentes respectivè edita seriò observent, ac observari faciant, eos opportunis remediis ad personalem residentiam compellendo, ut onera unicuique eorum pro divino cultu, & Ecclesiarum, Animarumque servitio incumbentia sustinere commodè possint. Porrò in hunc ipsum finem eosdem Locorum Ordinarios hortatur, ac admonet, ut hujusmodi Parochos, Canonicos, aliosque Beneficiatos, ut supra, residere detrectantes, pœnis à Sacris Canonibus, & Sacro Concilio Tridentino statutis, subtractionis scilicet fructuum, & crescente contumaciâ, privationis etiam Canonicatuum, ac Beneficiorum, quibus potiuntur, mulctare, & coërcere non omittant, ac in eos ulterius procedant, juxtà formam *Decretalis Innocentii III.* relatæ *in cap. ex tuæ de Cleric. non resident.*, implorato etiam ad id, ubi opus fuerit, auxilio, & ope Ordinariorum, in quorum Diœcesibus prædicti refractarii commorantur. Ut autem hæc omnia suum exactius sortiantur effectum, Sanctitas Sua iisdem Locorum Ordinariis injungit, ut quos ex Parochis, Dignitatibus, Canonicis, & Beneficiatis ejusmodi, in præsens, vel etiam in posterum quandocumque à propriâ residentiâ abesse compererint ultrà tempus permissum, & absque debitis Apostolicis Indultis, eorumdem contumacium nomina, & Beneficia residentialia, quæ obtinent, ac insuper Diœceses, & Loca, in quibus ipsi moram trahunt, huic Sacræ Congregationi per suas Literas incunctanter denuncient, & quoad contumaces in Urbe degentes, idipsum, tàm eidem Sacræ Congregationi, quàm Eminentissimo ejusdem Urbis Vicario significent. Mandat denique Sanctitas Sua, ut præsentes Literæ, ne ullo unquam temporis decursu obsolescant, aut in desuetudinem abeant, in istius Cancellariæ regestis describantur.

intervengano Curati, e Cherici Rurali, sieno tenuti questi solo una volta il *Mese*, e in quella Congregazione, in cui si proporranno i due Casi, come sotto si dirà.

Ne' Luoghi poi, ove sia minor numero di Curati, e Confessori, e le Chiese, e abitazioni loro sieno spicciolate, e rade, come accade nel più de' Pivieri, si facciano queste Conferenze una volta il Mese, lì dove tempo per tempo parrà alla maggior parte de' Parochi. E se l'Inverno, a cagion delle piogge, ghiacci, e nevi, delle strade rotte, de' fiumi ingrossati, siccome nel cuor della State per il troppo gran caldo, malagevole si renda loro il potersi adunare tutti, si trasferiscano, purchè dentro all'anno se ne facciano dodici.

E perchè si daranno Pivieri, o tanto scarsi di Suffraganei, che non possano da se comodamente fare simili Conferenze, o tanto numerosi, che non possano alcuni, se non con incomodo, ritrovarsi, dove quelle si tengono, abbiano facoltà i primi d'unirsi ad altro Piviere contiguo, ove il Proposto sia a vicenda, o a Mesi, o ad anni; ma il Segretario sempre un solo, da eleggersi fra quelli de' Pivieri uniti. E la precedenza seguiti l'ordine de' Proposti: e ne' secondi possa il Presidente, per ragion solo della comodità, permettere a' più lontani d'aggregarsi ad altro Piviere più comodo, con che però si faccia descrivere in questo a tale effetto solo, nè possa variare senza licenza del Deputato Generale.

Il giorno dunque della Conferenza, all'ora già intimata, congregati senza indugio nel luogo prefisso tutti quelli, che devono intervenire, e dato principio da chi presiede, che sarà sempre il più degno, con l'Orazione *Actiones nostras, &c.* si porranno tutti a sedere, secondo l'ordine del grado loro, o anzianità. E allora il Presidente, sedendo a un Tavolino, ove sia un Messale, un Breviario, un Rituale, un Concilio di Trento, e il Nostro Sinodo; in oltre un Orivuolo a polvere, per misura delle due ore, che dovrà durare quest'Esercizio; sedendovi ancora da una banda il Segretario delle Conferenze, con Carta, Penna, e Calamaio, con il Ruolo de' tenuti a intervenire, e con un Libro in foglio, ove registri Conferenza per Conferenza tutti gli Atti di essa, e i Nomi degli assenti, cominci dalla Lezione, e volgarizamento d'un Capitolo del Concilio, da farsi, or da uno, or da un altro de' Cherici, essendovene; quando che nò, da uno de' Parochi per turno, sopra di cui, per dilucidare la spiegazione litterale già fatta, vi discorra esso brevemente, o pure vi muova sopra qualche dubbio, con dimandarne la risoluzione ad alcuno de' Congregati.

Appresso si leggerà dal Segretario un Capitolo delle Rubriche, o del Messale, o del Breviario, o del Rituale alternativamente; e nascendo dalla lettura di quello dubbj, o dell'Ufizio, o dell'Amministrazione de' Sagramenti, si dovranno questi discorrere, e discioglie-re da' Congregati, principalmente con l'indirizzo del Presidente, e del Maestro delle Ceremonie, ove sia.

Indi si verrà all'Esame de' due Casi di Coscienza, uno de' quali sarà, secondo l'ordine della Tavola dell'Ufizio, e l'altro proposto dal Presidente, avvertendo, che e' sieno Casi pratici, a cui separatamente dovranno rispondere quei due Sacerdoti, che nella Conferenza precedente saranno stati avvisati; procurando però di dire la loro opinione appoggiata a buone ragioni, e all'autorità de' Sommisti approvati. Finito che avranno questi di discorrere, sarà permesso a ciascheduno de' Congregati, con licenza del Presidente, di muovere qualche difficultà contro la risoluzione data, e potrà anco il medesimo Presidente interrogare alcuni di loro del proprio parere intorno alla materia, che s'esamina; che però dovranno tutti diligentemente studiare i detti Casi, benchè solo a due s'assegni il discorrere formatamente sopra di essi, acciò possano dire il loro sentimento con fondamento, e con modestia, avvertendo, che in queste dispute non si gridi, nè si faccia strepito veruno.

Si procuri onninamente, che detti Casi non restino sospesi, ma sieno risoluti, e stabilita ne sia l'opinione più certa, e più sicura. Le risoluzioni lette in ristretto dal Presidente, con i loro argomenti, e motivi, si descrivano dal Segretario nel sopraddetto Libro, secondo il parere de' più.

Finalmente si leggerà dal Presidente un Capitolo del Nostro Sinodo, per discorrervi sopra, e vedere se si osserva quanto in quello si dispone. Perlochè dovranno i Congregati consultare tra di loro tutto ciò, che stimano necessario a farsi per introdurne l'osservanza, tolti gli abusi da loro considerati, de' quali sarà cura del Presidente di prenderne nota in scritto, per trasmetterla al Deputato Generale, il quale doverà il tutto proporre nella Congregazione Generale, da tenersi davanti di Noi, o del Nostro Vicario Generale, acciò si possa provvedere con opportuni rimedj.

Dopo questi Esercizzj si darà fine alla Conferenza con l'intimazione della futura, in che giorno, e a che ora; si dia dal Presidente in scritto il Caso per la prossima Sessione, con indicare quello della Tavola, come i Capitoli del Concilio, della Rubrica, e del Sinodo da leggersi; pigliandone tutti di tutto ricordo, e copia del Caso

dal

dal Presidente proposto. Finalmente avvisati che saranno dal Presidente quei due Sacerdoti, che doveranno rispondere a' Casi proposti, si renderanno le grazie con *Agimus, &c.*

Prima però che si partino i Congregati, doverà il Segretario pigliar nota di quei, che mancano, con le scuse, che hanno addotte, acciò in tal maniera si possa venire in cognizione degli assenti, per proceder contro di loro, quando non fossero stati legittimamente impediti, alle pene determinate nel Nostro Sinodo, e aver notizia di quelli, che saranno diligenti, per premiargli all'occasione. Avverta però il Segretario, che il tutto si faccia con ogni fedeltà, e diligenza.

I legittimamente impediti mandino al Segretario le scuse, che pure sieno legittime, ed esso le registri, e le infilzi, per produrle insieme col Libro al Deputato Generale.

E se accadesse, che il Segretario giustamente impedito (che anch' esso dee mandar la scusa) non potesse intervenire a qualche Conferenza, mandi il Libro al Presidente, il quale adempisca le di lui parti, o le faccia adempire ad altri, registrando prima la mancanza del Segretario, con la giustificazione di essa, e poi tutti gli Atti della Conferenza. L'istesso si osservi nell'assenza, che si desse del Presidente, con che questi faccia fare le sue veci al Segretario, o al più degno.

Ma perchè la Carica del Segretario è molto importante per il buon ordine delle Conferenze, nella prima Congregazione, che si farà, innanzi a ogni altra cosa, si venga all'elezione di esso in questa maniera. Ciascheduno de' Sacerdoti, considerato maturamente chi possa esser di loro il più idoneo per tal peso, lo scriva in una polizza, la quale ponga sul Tavolino del Presidente; il quale, posate che saranno tutte, faccia alla presenza di tutti l'assortimento de' nomi, e con l'assistenza di due più degni, riconosca qual nome abbia avute più polizze, e quegli così nominato sia il Segretario; nè possa in modo alcuno ricusare questa Carica, la quale durerà un'anno, e più ancora, se e' voglia, con la rafferma però della maggior parte de' Congregati, altrimenti, finito l'anno, si proceda nel modo predetto a nuova elezione.

In quei Pivieri poi, ove si uniranno due di essi, si faccia prima l'unione, e poi si venga all'elezione del Segretario. Siccome, dovendosi aggregare uno, o più d'un Piviere ad altro più comodo, si faccia l'aggregazione prima, e poi l'elezione del Segretario nella forma detta.

Il Libro grosso in foglio da tenersi dal Segretario, e da farsi a spese de'

de' Parochi, e de' Confessori, per ugual porzione in ciaschedun Piviere, avrà questo Titolo, o Frontespizio.

Liber Congregationis Parochorum, & Sacerdotum, e arrolandovisi Cherici, ove siano, si aggiunga, *& Clericorum Plebaniæ* (ovvero) *Præpositurae N. N.*

Nella carta seguente si scrivano i nomi di tutti i Congregati.

N. N. Plebanus (o) *Præpositus.*

N. N. Prior (o) *Curatus N. N.*

N. N. Clericus Diaconus (o) *Subdiaconus* (o) *in Minoribus.*

Gli Atti poi, che andranno descritti in latino, si descrivino in questa forma: dopo il millesimo, che andrà da capo alla facciata.

Mense, &c. Die, &c. Horâ, &c.

Stabilita est Congregatio in Ecclesia Plebaniæ N. N. cui interfuerunt omnes præter N. N. qui laborabat (ex gr. febr. (o) *assistebat Moribundo, &c. quod literis ejusdem (o alio medio) constitit* (o) *qui nullam adhibuit excusationem, neque sententiam suam dixit in scriptis.*

Posto, che vi sieno Cherici, e che abbiano dichiarato il Concilio.

N. N. Clericus, &c. in vernaculam linguam vertit caput, &c. Sessionis, &c. Concilii Tridentini, quod explicavit N. N.

Non vi essendo Cherici.

N. N. &c. legit, & explicavit, &c. Cap. &c. Sess. &c. Conc. Trid.

Lecta fuit prima (o) *secunda, &c.* (o) *lectæ fuere Rubricæ, &c. ex Missali* (o) *ex Breviario Romano* (o) *ex Rituali, deinde Expositio illius, vel illarum ex Gavanto* (o) *ex Quarto, &c.*

Mox lecti sunt duo Casus propositi in præcedenti Congregatione, quorum primus fuit:

È quì ponga il Caso con la risoluzione; così il secondo.

Postremò N. N. Præsidens legit Caput, &c. N. nostræ Synodi, super quo notatus fuit hic, vel ille abusus, cui adhibitum est tale, vel tale remedium.

E se vi è stato bisogno di scriverne al Deputato Generale.

De quo consuluimus D. N. Deputatum Generalem, qui respondit, &c.

Fra le risposte d' un Caso, e l'altro lasci tanto di spazio, che il Revisore, quale sarà sempre un' Esaminatore Sinodale, possa, bisognando, correggere, o meglio spiegare le Decisioni date.

Si ricorda di nuovo al Segretario la diligenza, e sopra ogni cosa la fedeltà in tutti i suoi Atti, se non vorrà, che, facendosi da Noi, o dalla Congregazione Generale, che si terrà ogni anno, dopo che saranno stati trasmessi al Deputato Generale tutti i Libri con i loro Cor-

Corredi di tutti i Pivieri, diligente perquisizione, n'esigiamo da esso strettissimo conto in caso d'infedeltà, oltr' all' incarico sopra la sua coscienza.

Doverà ancora il Segretario, prima che passi la metà del tempo, che corre fra la Pasqua alla Pentecoste, portare, o mandare il Libro degli Atti della Congregazione, con le Fedi, e Scuse degli Assenti, al Deputato Generale, sotto pena di scudi quattro, da applicarsi a' Luoghi Pii, e riavuto che l'avrà dal predetto Deputato, legga nella futura prima Sessione le correzioni, o dichiarazioni, che averà fatto il Revisore sopra la risoluzione de' Casi.

Il Deputato Generale, che sarà il Sig. Canonico Penitenziere pro tempore della Nostra Chiesa Metropolitana, avrà l' incumbenza di ricevere tutti i Libri da' Segretarj di ciascun Piviere, e mandargli per la revisione a gli Esaminatori Sinodali, acciò riconoschino se i Casi sono stati bene risoluti, e gli corregghino, o spieghino, bisognando; e riconoschino ancora se gli Atti sieno stati ben tenuti, e le Scuse degli Assenti sieno legittime; e ricevuto che egli abbia da' predetti Revisori tutti i Libri, convochi, con l'appuntamento di Monsig. Arcivescovo, o del suo Vicario Generale, la Congregazione Generale, nella quale i Deputati Revisori doveranno intervenire, e riferire ciò, che paia loro, che occorra intorno al Libro da loro rivisto, per darsene gli ordini al medesimo Deputato Generale di rimetterlo a' Segretarj di ciascun Piviere; e perchè i Segretarj sappino quando abbino a ritornare, o mandare a ripigliare i Libri dal Deputato Generale, si ordina, che la Congregazione Generale sia omninamente tenuta prima che passi tutto il tempo Pasquale; e però i Segretarj sieno puntuali a mandar detti Libri al predetto Deputato Generale prima della metà di tal tempo, ed a ripigliargli quello terminato; e se fra l'anno occorreranno difficultà alle Congregazioni de' Pivieri, potranno i Segretarj di ciascuno carteggiare con detto Deputato Generale, e dal medesimo attenderne le risposte, e gli ordini provvisionali.

Finalmente sappia ciaschedun Paroco, che l'obbligo di queste Conferenze comincerà a Gennaio prossimo, che sarà l'anno primo dopo il Nostro Sinodo, e procuri ciascheduno di provvedersi d'un' Esemplare di questa Nostra Instruzione, &c.

Dat. dal Nostro Palazzo Archiepiscopale questo dì 27. Dicembre 1710.

TOMMASO BONAVENTURA ARCIV. DI FIRENZE.

Admo-

Admonitiones Sancti Caroli Borromei Archiepisc. Mediolanen. iis, qui Horis Canonicis in Choro recitandis tenentur.

OMnes in Choro statis Horis assistite, ad Deum pro Fidelibus pias, religiosasque fundite precationes.

Dum eo in loco estis, memores estote adesse Christum Dominum, *cui servite cum timore, ac tremore.*

Non pigri, non somnolenti, non oscitantes adestote, non mente vagâ, non vagis oculis, non indecenti corporis statu.

Attendite studiosè: ritè, piè, religiosè Divinas laudes concelebrate; *Psallite Deo in conspectu Angelorum, cantantes in cordibus vestris Domino.*

In Choro nemo privatè, nemo tacitè Officium recitet, sed omnes uno ore *laudate nomen Domini.*

A quibuscumque colloquiis, & à literarum, & librorum lectionibus, atque omni vagatione abstinete.

Pro temporum ratione state, sedete, genuflectite, caput aperite, & inclinate, accuratè omnia observate, ut vestro exemplo aliis ritè, & sanctè orandi animum addatis.

In Psalmorum, Canticorum, & Hymnorum intelligentiam studiosè incumbite, affectum excitate, non ad Ecclesiam lucro distributionis adducti, sed Dei charitate, Religionisque cultu commoti Divinis Officiis adestote, ut verè, & ex animo Psalmi verba illa concinatis, *Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est.*

Divinis Officiis absolutis, paulisper omnes in Choro piè orate, modestè, & ordinatim ad Sacristiam redite, ibique superpellicea, sine strepitu ullo, & susurratione, deponite.

Canonicales vestros Conventus statis hebdomadæ diebus capitulariter habete, omnes, qui debetis, ad illos convenite, inde ne discedite, nisi missione à Capituli Præfecto impetratâ, singuli ordine, & loco sedete, sententiam modestè dicite, & suo quisque loco, non præposterè; à verbis scurrilibus abstinete, in rebus consultandis rixas, jurgia, & contumelias cavete. In initio, & fine Capituli consuetas Orationes dicite, priori loco tractanda proponite, quæ ad Divinum cultum, ad spiritualis vitæ progressum, ad Ecclesiasticam disciplinam tuendam spectant; & deinde, quæ ad rerum temporalium gubernationem pertinent, ne negligite.

Omnia in primis agite pace mutuâ, concordi voluntate, & charitate fraternâ vos invicem diligite, fratres enim in Christo estis, uno pacis, & charitatis fœdere coniunctissimi.

Tavo-

Tavola dell' ora del Levar del Sole, Mezzo giorno, e Mezza notte per tutto l' Anno in Firenze, supposta la sua elevazione di Polo Gradi 43. 50.

GENNAIO.

ORE DELL' ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore.Min.	Nel mezzo giorno. Ore.Min.	Nella mezza notte. Ore.Min.
1	14 42	19 6	7 6
2	14 41	19 5	7 5
3	14 40	19 5	7 5
4	14 39	19 4	7 4
5	14 38	19 4	7 4
6	14 37	19 3	7 3
7	14 35	19 2	7 2
8	14 34	19 2	7 2
9	14 33	19 1	7 1
10	14 32	19 1	7 1
11	14 30	19 0	7 0
12	14 28	18 59	6 59
13	14 27	18 58	6 58
14	14 26	18 58	6 58
15	14 24	18 57	6 57
16	14 22	18 56	6 56
17	14 20	18 55	6 55
18	14 18	18 54	6 54
19	14 16	18 53	6 53
20	14 14	18 52	6 52
21	14 12	18 51	6 51
22	14 10	18 50	6 50
23	14 8	18 49	6 49
24	14 6	18 48	6 48
25	14 4	18 47	6 47
26	14 2	18 46	6 46
27	13 59	18 44	6 44
28	13 56	18 43	6 43
29	13 54	18 42	6 42
30	13 52	18 41	6 41
31	13 49	18 39	6 39

FEBBRAIO.

OREE ELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore.Min	Nel mezzo giorno. Ore.Min.	Nella mezza notte. Ore.Min
1	13 46	18 38	6 38
2	13 44	18 37	6 37
3	13 42	18 36	6 36
4	13 40	18 35	6 35
5	13 38	18 34	6 34
6	13 35	18 32	6 32
7	13 32	18 31	6 31
8	13 30	18 30	6 30
9	13 27	18 28	6 28
10	13 24	18 27	6 26
11	13 22	18 26	6 27
12	13 19	18 24	6 24
13	13 16	18 23	6 23
14	13 13	18 21	6 21
15	13 10	18 20	6 20
16	13 7	18 18	6 18
17	13 4	18 17	6 17
18	13 1	18 15	6 15
19	12 58	18 14	6 14
20	12 55	18 12	6 12
21	12 52	18 11	6 11
22	12 49	18 9	6 9
23	12 46	18 8	6 8
24	12 43	18 6	6 6
25	12 40	18 5	6 5
26	12 37	18 3	6 3
27	12 34	18 2	6 2
28	12 31	18 0	6 0
29	12 30	18 0	6 0

MARZO.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore.Min	Nel mezzo giorno. Ore.Min.	Nella mezza notte. Ore.Min.
1	12 28	17 59	5 59
2	12 25	17 57	5 57
3	12 22	17 56	5 56
4	12 19	17 54	5 54
5	12 16	17 53	5 53
6	12 14	17 52	5 52
7	12 10	17 50	5 50
8	12 6	17 48	5 48
9	12 3	17 46	5 46
10	12 0	17 45	5 45
11	11 58	17 44	5 44
12	11 55	17 42	5 42
13	11 52	17 41	5 41
14	11 49	17 39	5 39
15	11 46	17 38	5 38
16	11 43	17 36	5 36
17	11 40	17 35	5 35
18	11 36	17 33	5 33
19	11 33	17 31	5 31
20	11 30	17 30	5 30
21	11 27	17 28	5 28
22	11 23	17 26	5 26
23	11 20	17 25	5 25
24	11 17	17 23	5 23
25	11 14	17 22	5 22
26	11 11	17 20.	5 20
27	11 8	17 19	5 19
28	11 5	17 17	5 17
29	11 2	17 16	5 16
30	10 59	17 14	5 14
31	10 56	17 13	5 13

APRILE.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore.Min.	Nel mezzo giorno. Ore.Min.	Nella mezza notte. Ore.Min.
1	10 53	17 11	5 11
2	10 50	17 10	5 10
3	10 47	17 8	5 8
4	10 44	17 7	5 7
5	10 42	17 6	5 6
6	10 39	17 4	5 4
7	10 36	17 3	5 3
8	10 33	17 1	5 1
9	10 30	17 0	5 0
10	10 27	16 58	4 58
11	10 24	16 57	4 57
12	10 21	16 55	4 55
13	10 18	16 54	4 54
14	10 15	16 52	4 52
15	10 12	16 51	4 51
16	10 10	16 50	4 50
17	10 8	16 49	4 49
18	10 5	16 47	4 47
19	10 2	16 46	4 46
20	9 59	16 44	4 44
21	9 56	16 43	4 43
22	9 53	16 41	4 41
23	9 50	16 40	4 40
24	9 47	16 38	4 38
25	9 44	16 37	4 37
26	9 42	16 36	4 36
27	9 40	16 35	4 35
28	9 37	16 33	4 33
29	9 34	16 32	4 32
30	9 31	16 30	4 30

MAGGIO.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore.	Min.	Nel mezzo giorno. Ore.	Min.	Nella mezza notte. Ore.	Min.
1	9	28	16	29	4	29
2	9	26	16	28	4	28
3	9	23	16	26	4	26
4	9	20	16	25	4	25
5	9	18	16	24	4	24
6	9	16	16	23	4	23
7	9	14	16	22	4	22
8	9	12	16	21	4	21
9	9	9	16	19	4	19
10	9	6	16	18	4	18
11	9	4	16	17	4	17
12	9	2	16	16	4	16
13	9	0	16	15	4	15
14	8	58	16	14	4	14
15	8	56	16	13	4	13
16	8	55	16	12	4	12
17	8	54	16	12	4	12
18	8	52	16	11	4	11
19	8	50	16	10	4	10
20	8	48	16	9	4	9
21	8	46	16	8	4	8
22	8	44	16	7	4	7
23	8	42	16	6	4	6
24	8	40	16	5	4	5
25	8	38	16	4	4	4
26	8	36	16	3	4	3
27	8	34	16	2	4	2
28	8	32	16	1	4	1
29	8	31	16	0	4	0
30	8	30	16	0	4	0
31	8	29	15	59	3	59

GIUGNO.

ORE DELL'DRIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore.	Min.	Nel mezzo giorno. Ore.	Min.	Nella mezza notte. Ore.	Min.
1	8	28	15	59	3	59
2	8	26	15	58	3	58
3	8	24	15	57	3	57
4	8	23	15	56	3	56
5	8	22	15	56	3	56
6	8	21	15	55	3	55
7	8	20	15	55	3	55
8	8	20	15	55	3	55
9	8	19	15	54	3	54
10	8	18	15	54	3	54
11	8	18	15	54	3	54
12	8	17	15	53	3	53
13	8	16	15	53	3	53
14	8	15	15	52	3	52
15	8	14	15	52	3	52
16	8	14	15	52	3	52
17	8	14	15	52	3	52
18	8	14	15	52	3	52
19	8	14	15	52	3	52
20	8	14	15	52	3	52
21	8	14	15	52	3	52
22	8	14	15	52	3	52
23	8	14	15	52	3	52
24	8	14	15	52	3	52
25	8	14	15	52	3	52
26	8	14	15	52	3	52
27	8	14	15	52	3	52
28	8	15	15	52	3	52
29	8	16	15	53	3	53
30	8	16	15	53	3	53

LUGLIO.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore. Min.		Nel mezzo giorno. Ore. Min.		Nella mezza notte. Ore. Min.	
1	8	16	15	53	3	53
2	8	17	15	53	3	53
3	8	18	15	54	3	54
4	8	19	15	54	3	54
5	8	20	15	55	3	55
6	8	21	15	55	3	55
7	8	22	15	56	3	56
8	8	23	15	56	3	56
9	8	24	15	57	3	57
10	8	26	15	58	3	58
11	8	27	15	58	3	58
12	8	28	15	59	3	59
13	8	30	16	0	4	0
14	8	31	16	0	4	0
15	8	32	16	1	4	1
16	8	34	16	2	4	2
17	8	36	16	3	4	3
18	8	38	16	4	4	4
19	8	39	16	4	4	4
20	8	40	16	5	4	5
21	8	42	16	6	4	6
22	8	44	16	7	4	7
23	8	46	16	8	4	8
24	8	48	16	9	4	9
25	8	50	16	10	4	10
26	8	52	16	11	4	11
27	8	54	16	12	4	12
28	8	56	16	13	4	13
29	8	58	16	14	4	14
30	9	0	16	15	4	15
31	9	2	16	16	4	16

AGOSTO.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore. Min.		Nel mezzo giorno. Ore. Min.		Nella mezza notte. Ore. Min.	
1	9	4	16	17	4	17
2	9	6	16	18	4	18
3	9	9	16	19	4	19
4	9	12	16	21	4	21
5	9	14	16	22	4	22
6	9	16	16	23	4	23
7	9	18	16	24	4	24
8	9	20	16	25	4	25
9	9	22	16	26	4	26
10	9	25	16	27	4	27
11	9	28	16	29	4	29
12	9	30	16	30	4	30
13	9	32	16	31	4	31
14	9	34	16	32	4	32
15	9	37	16	33	4	33
16	9	40	16	35	4	35
17	9	42	16	36	4	36
18	9	44	16	37	4	37
19	9	47	16	38	4	38
20	9	50	16	40	4	40
21	9	53	16	41	4	41
22	9	56	16	43	4	43
23	9	59	16	44	4	44
24	10	2	16	46	4	46
25	10	5	16	47	4	47
26	10	8	16	49	4	49
27	10	11	16	50	4	50
28	10	14	16	52	4	52
29	10	17	16	53	4	53
30	10	20	16	55	4	55
31	10	23	16	56	4	56

SET-

SETTEMBRE.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore. Min.		Nel mezzo giorno. Ore. Min.		Nella mezza notte. Ore. Min.	
1	10	26	16	58	4	58
2	10	28	16	59	4	59
3	10	31	17	0	5	0
4	10	34	17	2	5	2
5	10	38	17	4	5	4
6	10	41	17	5	5	5
7	10	44	17	7	5	7
8	10	46	17	8	5	8
9	10	49	17	9	5	9
10	10	52	17	11	5	11
11	10	54	17	12	5	12
12	10	56	17	13	5	13
13	10	59	17	14	5	14
14	11	2	17	16	5	16
15	11	5	17	17	5	17
16	11	9	17	19	5	19
17	11	12	17	21	5	21
18	11	15	17	22	5	22
19	11	18	17	24	5	24
20	11	21	17	25	5	25
21	11	24	17	27	5	27
22	11	27	17	28	5	28
23	11	30	17	30	5	30
24	11	33	17	31	5	31
25	11	36	17	33	5	33
26	11	39	17	34	5	34
27	11	42	17	36	5	36
28	11	45	17	37	5	37
29	11	48	17	39	5	39
30	11	52	17	41	5	41

OTTOBRE.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore. Min.		Nel mezzo giorno. Ore. Min.		Nella mezza notte. Ore. Min.	
1	11	55	17	42	5	42
2	11	58	17	44	5	44
3	12	1	17	45	5	45
4	12	4	17	47	5	47
5	12	7	17	48	5	48
6	12	10	17	50	5	50
7	12	13	17	51	5	51
8	12	16	17	53	5	53
9	12	19	17	54	5	54
10	12	22	17	56	5	56
11	12	25	17	57	5	57
12	12	28	17	59	5	59
13	12	31	18	0	6	0
14	12	34	18	2	6	2
15	12	37	18	3	6	3
16	12	40	18	5	6	5
17	12	43	18	6	6	6
18	12	46	18	8	6	8
19	12	49	18	9	6	9
20	12	52	18	11	6	11
21	12	55	18	12	6	12
22	12	58	18	14	6	14
23	13	1	18	15	6	15
24	13	4	18	17	6	17
25	13	7	18	18	6	18
26	13	10	18	20	6	20
27	13	13	18	21	6	21
28	13	16	18	23	6	23
29	13	18	18	24	6	24
30	13	20	18	25	6	25
31	13	23	18	26	6	26

NO-

NOVEMBRE.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore. Min.		Nel mezzo giorno. Ore. Min		Nella mezza notte. Ore. Min.	
1	13	26	18	28	6	28
2	13	29	18	29	6	29
3	13	32	18	31	6	31
4	13	34	18	32	6	32
5	13	36	18	33	6	33
6	13	39	18	34	6	34
7	13	42	18	36	6	36
8	13	44	18	37	6	37
9	13	46	18	38	6	38
10	13	48	18	39	6	39
11	13	50	18	40	6	40
12	13	53	18	41	6	41
13	13	56	18	43	6	43
14	13	58	18	44	6	44
15	14	0	18	45	6	45
16	14	2	18	46	6	46
17	14	4	18	47	6	47
18	14	6	18	48	6	48
19	14	8	18	49	6	49
20	14	10	18	50	6	50
21	14	12	18	51	6	51
22	14	14	18	52	6	52
23	14	16	18	53	6	53
24	14	18	18	54	6	54
25	14	20	18	55	6	55
26	14	22	18	56	6	56
27	14	24	18	57	6	57
28	14	26	18	58	6	58
29	14	28	18	59	6	59
30	14	29	18	59	6	59

DICEMBRE.

ORE DELL'ORIVUOLO.

Giorni del Mese	Nel levar del Sole. Ore. Min.		Nel mezzo giorno. Ore. Min.		Nella mezza notte. Ore. Min.	
1	14	30	19	0	7	0
2	14	31	19	0	7	0
3	14	32	19	1	7	1
4	14	34	19	2	7	2
5	14	36	19	3	7	3
6	14	38	19	4	7	4
7	14	39	19	4	7	4
8	14	40	19	5	7	5
9	14	41	19	5	7	5
10	14	42	19	6	7	6
11	14	43	19	6	7	6
12	14	44	19	7	7	7
13	14	44	19	7	7	7
14	14	44	19	7	7	7
15	14	45	19	7	7	7
16	14	46	19	8	7	8
17	14	46	19	8	7	8
18	14	46	19	8	7	8
19	14	46	19	8	7	8
20	14	46	19	8	7	8
21	14	46	19	8	7	8
22	14	46	19	8	7	8
23	14	46	19	8	7	8
24	14	46	19	8	7	8
25	14	46	19	8	7	8
26	14	46	19	8	7	8
27	14	45	19	7	7	7
28	14	44	19	7	7	7
29	14	44	19	7	7	7
30	14	44	19	7	7	7
31	14	42	19	6	7	6

TA-

TAVOLE PERPETUE

Per sapere in ciaschedun giorno dell'Anno l'ore Italiane di dir la Messa, l'Offizio Divino, e per l'osservanza degli altri Precetti Ecclesiastici.

LE Tavole seguenti, composte per l'altezza di gradi 41. del Polo, posson servire senza scrupolo per l'altezze di gradi 39. 40. 42. e 43. sotto i quali si comprendono in Italia, Napoli, ed il suo Regno, Roma con lo Stato d'intorno, l'Umbria, la Marca d'Ancona, lo Stato d'Urbino, la Toscana, la Corsica, e la Sardegna. Non però si pretende assegnare il momento preciso de' tempi, poichè, facendosi ogni giorno qualche mutazione, non può quello aversi senza una Tavola spasa particolare. Solamente dunque si nota l'ora morale, bastevole all'adempimento de' Precetti Ecclesiastici.

L'ore quì assegnate sono conforme agli Orologi a campane: onde non si dovrà da quelle scemare il tempo de' crepuscoli, come si scema nelle Tavole degli Orologi solari; ma l'ore, verbi gratia, 18. saranno appunto, quando si sentiranno sonare i sei tocchi della campana. Se in alcun Luogo saranno più Orologi, potrà ciascuno servirsi di quello, che più gli piacerà, ancorchè vadia più presto, o più tardi degli altri; purchè la differenza non sia tale, che mostri errore notabile.

Tavola prima della Mezza Notte.

LA cognizione della Mezza Notte è necessaria, primieramente per l'osservanza del digiuno naturale a quegli, che voglion dir Messa, o comunicarsi la mattina seguente; a' quali dopo quel tempo si proibisce di prendere qualsisia cibo, o bevanda.

Secondo. Per l'osservanza del Digiuno Ecclesiastico da' cibi vietati, l'obbligo del quale comincia nella mezza notte per il giorno seguente; e finisce per il precedente.

Terzo. Per la proibizione del lavorare nelle Feste comandate: non essendo lecito da una mezza notte all'altra fare opere servili.

Quarto. Per la proibizione delle Nozze, la qual comincia nella mezza notte avanti al giorno delle Ceneri, e alla prima Domenica dell'Avvento, conforme all'uso Romano (ancorchè in alcuni Paesi cominci ne' Vespri del giorno antecedente alle Ceneri, e all'Avvento) e finisce nella mezza notte dopo il dì dell'Epifania, e della Domenica in Albis.

Quinto. Per quei Religiosi, i quali si levano a mezza notte, per cantare in Coro il Mattutino.

Giorni, Mesi.		Mezza Notte.	Giorni, Mesi.		Mezza Notte.
1	Gennaio	ore fette.	13	Luglio	ore 4. e un quar.
12	Gennaio	ore 6. e tre quar.	1	Agosto	ore 4. e mez.
1	Febbraio	ore 6. e mez.	16	Agosto	ore 4. e tre quar.
16	Febbraio	ore 6. e un quar.	27	Agosto	ore cinque.
25	Febbraio	ore sei.	6	Settembre	ore 5. e un quar.
6	Marzo	ore 5. e tre quar.	17	Settembre	ore 5. e mez.
16	Marzo	ore 5. e mez.	28	Settembre	ore 5. e tre quar.
27	Marzo	ore 5. e un quar.	11	Ottobre	ore sei.
11	Aprile	ore cinque.	21	Ottobre	ore 6. e un quar.
22	Aprile	ore 4. e tre quar.	1	Novembre	ore 6. e mez.
1	Maggio	ore 4. e mez.	16	Novembre	ore 6. e tre quar.
16	Maggio	ore 4. e un quar.	1	Dicembre	ore sette.
1	Giugno	ore quattro.			

Tavola seconda dell' Aurora.

L'Aurora, o l'Alba della mattina, è il primo raggio, con cui l'aria più vicina all'Orizzonte viene illuminata dal Sole, quando egli si ritrova ancor sotto terra per 18. gradi. E siccome la mattina, accostandosi il Sole all'Orizzonte, va successivamente illuminando l'aria, finchè egli spunti; così anche la sera, dopo esser tramontato, allontanandosi, gli va togliendo la luce, finchè lasci affatto d' illuminarla con l'ultimo suo raggio.

E ancorchè in alcuni luoghi non si veda la prima, o l' ultima aria illuminata, nel tempo, che quì notiamo, per essere impedita da monte vicino, o in altro modo; potrà nondimeno usarsi la seconda, e l'ultima Tavola, come se non vi fossero tali impedimenti.

La cognizione dell' Aurora è necessaria primieramente a' Sacerdoti, a' quali non è lecito, senza privilegio, celebrar la Messa avanti al principio di quella, se però l' anticipazione non fosse di poco tempo.

Secondo. Per dare il segno dell' Ave Maria la mattina nelle Chiese; non dovendo sonarsi prima dell'Alba, nè aspettarsi il tempo molto chiaro.

Giorni, Mesi.		Aurora.	Giorni, Mesi.		Aurora.
1	Gennaio	ore 12. e tre qu.	8	Febbraio	ore 11. e mez.
5	Gennaio	ore 12. e mez.	13	Febbraio	ore 11. e un qu.
16	Gennaio	ore 12. e un qu.	25	Febbraio	ore undici.
25	Gennaio	ore dodici.	8	Marzo	ore 10. e tre qu.
1	Febbraio	ore 11. e tre qu.	13	Marzo	ore 10. e mez.

Gior-

Giorni, Mesi.		*Aurora.*	*Giorni, Mesi.*		*Aurora.*
18	Marzo	ore 10. e un qu.	6	Agosto	ore 7. e tre quar.
23	Marzo	ore dieci.	13	Agosto	ore otto.
26	Marzo	ore 9. e tre quar.	18	Agosto	ore 8. e un quar.
29	Marzo	ore 9. e mez.	25	Agosto	ore 8. e mez.
2	Aprile	ore 9. e un quar.	1	Settembre	ore 8. e tre quar.
5	Aprile	ore nove.	5	Settembre	ore nove.
10	Aprile	ore 8. e tre quar.	9	Settembre	ore 9. e un quar.
16	Aprile	ore 8. e mez.	13	Settembre	ore 9. e mez.
21	Aprile	ore 8. e un quar.	17	Settembre	ore 9. e tre quar.
27	Aprile	ore otto.	21	Settembre	ore dieci.
1	Maggio	ore 7. e tre quar.	27	Settembre	ore 10. e un qu.
4	Maggio	ore 7. e mez.	1	Ottobre	ore 10. e mez.
10	Maggio	ore 7. e un quar.	7	Ottobre	ore 10. e tre qu.
19	Maggio	ore sette.	13	Ottobre	ore undici.
27	Maggio	ore 6. e tre quar.	24	Ottobre	ore 11. e un qu.
1	Giugno	ore 6. e mez.	29	Ottobre	ore 11. e mez.
9	Giugno	ore 6. e un quar.	5	Novembre	ore 11. e tre qu.
1	Luglio	ore 6. e mez.	12	Novembre	ore dodici.
7	Luglio	ore 6. e tre quar.	16	Novembre	ore 12. e un qu.
19	Luglio	ore sette.	27	Novembre	ore 12. e mez.
28	Luglio	ore 7. e un quar.	30	Novembre	ore 12. e tre qu.
1	Agosto	ore 7. e mez.			

Tavola terza del Nascimento del Sole.

SI è fatta la seguente Tavola per comodità di que' Religiosi, quali al nascer del Sole sogliono cantar Prima nel Coro; e di que' Preti, che alla medesim' ora si radunano per cominciare gli Ufizzj Divini nelle loro Chiese, e per altri diversi usi.

Giorni, Mesi.		*Nascer del Sole.*	*Giorni, Mesi.*		*Nascer del Sole.*
1	Gennaio	ore 14. e mez.	25	Febbraio	ore 12. e mez.
5	Gennaio	ore 14. e un qu.	1	Marzo	ore 12. e un qu.
16	Gennaio	ore quattordici.	8	Marzo	ore dodici.
25	Gennaio	ore 13. e tre qu.	13	Marzo	ore 11. e tre qu.
1	Febbraio	ore 13. e mez.	18	Marzo	ore 11. e mez.
8	Febbraio	ore 12. e un qu.	23	Marzo	ore 11. e un qu.
13	Febbraio	ore tredici.	29	Marzo	ore undici
16	Febbraio	ore 12. e tre qu.	5	Aprile	ore 10. e tre qu.

Giorni, Mesi.		*Nascer del Sole.*	*Giorni, Mesi*		*Nascer del Sole.*
10	Aprile	ore 10. e mez.	5	Settembre	ore 10. e tre qu.
16	Aprile	ore 10. e un qu.	9	Settembre	ore undici.
21	Aprile	ore dieci.	17	Settembre	ore 11. e un qu.
27	Aprile	ore 9. e tre qu.	21	Settembre	ore 11. e mez.
4	Maggio	ore 9. e mez.	27	Settembre	ore 11. e tre qu.
10	Maggio	ore 9. e un qu.	1	Ottobre	ore dodici.
19	Maggio	ore nove.	7	Ottobre	ore 12. e un qu.
27	Maggio	ore 8. e tre qu.	13	Ottobre	ore 12. e mez.
9	Giugno	ore 8. e mez.	19	Ottobre	ore 12. e 3. qu.
7	Luglio	ore 8. e tre qu.	24	Ottobre	ore tredici.
10	Luglio	ore nove.	29	Ottobre	ore 13. e un qu.
28	Luglio	ore 9. e un qu.	5	Novembre	ore 13. e mez.
6	Agosto	ore 9. e mez.	12	Novembre	ore 13. e tre qu.
13	Agosto	ore 9. e tre qu.	19	Novembre	ore quattordici
18	Agosto	ore dieci.	27	Novembre	ore 14. e un qu.
25	Agosto	ore 10. e 3. qu.	10	Dicembre	ore 14. e mez.
1	Settembre	ore 10. e mez.			

Tavola quarta del Mezzo giorno.

LA cognizione del Mezzo dì è necessaria primieramente a' Sacerdoti, a' quali non è lecito senza privilegio celebrar la Messa dopo il mezzo dì, se non fosse di poco tempo passato.

Secondo. Per i giorni di digiuno, ne' quali non si dee mangiare prima del mezzo giorno, se non fosse anticipazione di poco tempo. Nondimeno basterà l'essere in Tavola nel mezzo giorno, ancorchè in quel tempo si stesse verso il fine del mangiare.

Terzo. Per i Sagrestani, i quali a mezzo dì devon dare nelle Chiese il segno dell' Ave Maria.

Giorni, Mesi.		*Mezzo giorno.*	*Giorni, Mesi.*		*Mezzo giorno.*
1	Gennaio	ore diciannove	11	Aprile	ore diciassette.
13	Gennaio	ore 18. e tre qu.	21	Aprile	ore 16. e tre qu.
1	Febbraio	ore 18. e mez.	1	Maggio	ore 16. e mez.
16	Febbraio	ore 18. e un qu.	16	Maggio	ore 16. e un qu.
24	Febbraio	ore diciotto.	1	Giugno	ore sedici.
6	Marzo	ore 17. e tre qu.	13	Luglio	ore 16. e un qu.
16	Marzo	ore 17. e mez.	1	Agosto	ore 16. e mez.
27	Marzo	ore 17. e un qu.	16	Agosto	ore 16. e tre qu.

Giorni, Mesi.		Mezzo giorno.	Giorni, Mesi.		Mezzo giorno.
26	Agosto	ore diciassette.	21	Ottobre	ore 18. e un qu.
6	Settembre	ore 17. e un qu.	1	Novembre	ore 18. e mez.
17	Settembre	ore 17. e mez.	16	Novembre	ore 18. e tre qu.
28	Settembre	ore 17. e tre qu.	1	Dicembre	ore diciannove.
11	Ottobre	ore diciotto.			

Tavola quinta del Mattutino privato.

IL Mattutino del dì seguente, conforme all'opinione già ricevuta da' Teologi, si può recitare in privato, dopo esser trascorse tre delle quattro parti di ciaschedun giorno, o pure, che è l'istesso, dopo esser passata la metà del tempo dal mezzo giorno al tramontar del Sole, essendo a quell'ore detti nelle Chiese i Vespri del presente giorno.

Giorni, Mesi.		Tempo del Mattut.	Giorni, Mesi.		Tempo del Mattut.
2	Gennaio	ore 21. e un qu.	13	Luglio	ore venti.
1	Febbraio	ore ventuna.	16	Agosto	ore 20. e un qu.
25	Febbraio	ore 20. e tre qu.	6	Settembre	ore 20. e mez.
16	Marzo	ore 20. e mez.	28	Settembre	ore 20. e tre qu.
11	Aprile	ore 20. e un qu.	11	Ottobre	ore ventuna.
1	Maggio	ore venti.	16	Novembre	ore 21. e un qu.
1	Giugno	ore 19. e tre qu.			

Tavola sesta de' Crepuscoli della sera.

STimando alcuni Teologi, che le Indulgenze concedute alle Chiese fino al tramontar del Sole si possano guadagnare ancora, mentre durano i crepuscoli della sera, che sono il vero, e perfetto termine del giorno: durando ancor dopo tramontato il Sole per un pezzo l'aria sopra l'Orizzonte illuminata, come di sopra si disse.

Giorni, Mesi.		Crepusc. della sera.	Giorni, Mesi.		Crepusc. della sera.
1	Gennaio	ora 1. e un qu.	13	Luglio	ore 1. e mez.
25	Febbraio	ora una.	26	Agosto	ore 1. e un qu.
1	Aprile	ore 1. e un quar.	17	Settembre	ore una.
1	Maggio	ore 1. e mez.	1	Novembre	ore 1. e un qu.
1	Giugno.	ore 1. e tre quar.			

CAPUT XIV.

De Funeribus.

Declarationes Sac. Congr. Concilii super Sepulturis.

DIe 15. Maii 1638. Cong. Concilii censuit ad solutionem Quartæ Funeralis non teneri hæredes, nec Executores Testamentarios. Emolumentum verò sepulturæ pro Cadaveribus humandis non posse de Jure peti, nec exigi, sed si quid ex legitima Consuetudine à spontè dantibus solvi consuevit, hujusmodi consuetudinem permitti posse, ita tamen, ut ex non solutione interim non denegetur sepultura.

IN Siracusana 10. Junii 1625. Sacra Congr. Concilii censuit non licere Regularibus concedere, aut permittere, ut Defunctorum corpora tumulentur in Sepulchris supra pavimentum Ecclesiæ, cum humari debeant in Tumbis profundis, ad præscriptum Constitutionis S. M. Pii V. hac de re editæ.

Decretum Sac. Congr. Episcop. & Regul. quoad Tertiarias, vel, ut alii vocant, Bizochas.

SAc. Congreg. Card. Conc. Trid. Interpretum sæpius censuit minimè posse Sacerdotes Regulares Mulierum Tertii Ord., quas de Pœnit., vel Bizochas vocant, Confessiones Sacramentales audire, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad Confessiones Personarum secularium audiendas.

Quemadmodum nec posse illis Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum administrare in die Paschatis Resurrectionis Sanctiss. Domini Nostri Jesu Christi.

Quò verò ad sepulturam, atque alia privilegia, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigiatos, aliosque similes, ita demum Ordinis, cujus tertiæ Regulæ Habitum assumpserunt, privilegiis potiri, & ab Ordinarii jurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter vivant, seu cùm Claustral bus habitent, & Mulieres virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto Habitu, vitam traduxerint, quemadmodum cavetur Constitut. Concil. Lateranensis sub Leone X., quæ habetur session. 21. in fine. Hoc autem Voto Mulierum alia duo, scilicet Paupertatis, & Obedientiæ, nequaquam includi. Quinimò hujusmodi Mulieres, si vitam virginalem, aut cœlibem simpliciter, expresseque voverint, etiam in Consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis Domibus, vel seorsim habitantes, supradictis privilegiis Ordinis, cujus tertiæ Regulæ Habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarii juris-

jurisdictione frui debere: ut idem Leo postea declaravit, Constitutione editâ die 1. Martii 1518. An autem prædictæ qualitates in hujusmodi Tertiariis concurrant, Ordinarii Loci esse judicium.

Præterea, si contingat aliquas ex supradictis Tertiariis sine sepulturæ electione decedere, eas sic decedentes, ita demum in Ecclesiis Ordinis, cujus Habitum assumpserunt, si in ipsis earum communis sepultura reperiatur; sin minùs, in Ecclesiis Parochialibus sepeliendas esse decernit.

Superioribus autem Regularibus, sufficienti facultate ad id à Sede Apost. suffultis, (Capuccinis exceptis) licere Mulieres ad hujusmodi Habitum recipere, atque ad ipsos vestiendi eas officium pertinere. Non autem ad Habitum admittendas, & recipiendas esse, nisi probatæ vitæ, & bonis moribus præditas, atque in ætate saltem quadraginta annorum constitutas, quæ de proprio habeant, unde sufficienter vivere possint, & non cum aliis viris, quam cum consanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu sibi conjunctis cohabitent, & ab Ordinario Loci licentiâ priùs impetratâ, qui non aliter eam concedat, nisi de prædictis, prævio examine diligenti, sibi constiterit.

Verùm in hujusmodi Habitu concedendo, & respectivè deferendo, omninò à Velo supra caput, quod supra jectum vocant, à Pectorali, quòd vulgo dicitur *Sottogola*, & à Patientia, abstinendum esse, quinimò eas, quæ supradicta tria, vel aliquod ipsorum deferre deprehensæ fuerint, illa dimittere, etiam per censuras Ecclesiasticas, ab Ordinariis Locorum compellendas esse decernit.

Supradictis verò Decretis Mulieres Tertii Ordinis, quæ Collegialiter vivunt, non comprehendi; quinimò eas dispositioni Constitutionis B. Pii Papæ V. editæ Romæ anno 1566. quarto Kalendas Julii, quæ incipit: *Circa Pastoralis*, penitus subjacere expressè declarat. Non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus.

Hoc Decretum confirmavit, & inviolabiliter servari mandavit Sacra Episcoporum, & Regularium Congregatio 20. Dicemb. 1616.

CAPUT XV.

De Regularibus.

Decreto della Sac. Congr. del Concilio, che i Parochi Regolari non possino destinarsi, e destinati mutarsi senza consenso dell'Ordinario.

Adm. Rev. D. Vic. Generali Eminentiss. D. Cardinalis Archiep. Flor.

CONsuluisti Sacram Congregationem Concilii quid esset agendum cum Regularibus, qui Animarum Curam in eorum Parochis

rochiis te inconsulto assumunt, ac prò placito relinquunt, ac deserunt, ac residentiæ leges non servant. Circa hoc clara est dispositio Sacrosanct. Concilii Tridentini cap. 11, sess. 25. de Regularibus, ubi expressè cavetur hujusmodi Regulares curam exercentes, in iis, quæ ad dictam Curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, subesse immediatè jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus Diœcesi existunt; nec quemquam etiam ad nutum amovibilem ad Curam deputari posse, nisi de ejusdem Ordinarii consensu, ac prævio examine per eumdem faciendo. Tuæ igitur partes erunt curare, ut Sacrosancti Concilii Decreta observentur, tibique facultas est contra transgressores procedendi per opportuna juris remedia: imò etiam per carcerationem, etiam cum facultatibus Sac. Congregationis, Eminentissimi Patres procedendi facultatem concedunt. Ex his intellige quid sit agendum: prænarratum abusum eliminabis, teque Dominus diù servet incolumem.

Romæ 18. Junii 1678.

I. Card. Columna Præf.

S. Archiep. Brancaccius Episc. Viterbien. Secret.

Decretum de non exponendo publicè Sanctiss. Eucharistiæ Sacramento, sine licentia Ordinarii.

NOn liceat Regularibus, etiam in eorum propriis Ecclesiis, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum publicè adorandum exponere, nisi ex caussa publica, quæ probata sit ab Ordinario; ex caussa autem privata possint, dummodò Sanctissimum Sacramentum è Tabernaculo non extrahatur, & velatum remaneat, itaùt ipsa Hostia videri non possit. Dat. Romæ die 27. Maii 1603.

F. A. Episcop. Cart. Secretarius.

Regulares in suis Ecclesiis Pauperes mendicare non sinant.
Cadit hìc §. 5. Constitution. Cum primum Apostolatus
B. Pii V., impressæ supra post Cap. De Blasphemis.

Lettera Circolare per ordine della Santità di Nostro Signore, sopra la venerazione, e rispetto dovuto alle Chiese.

PRemendo alla Santità di N. Signore di soddisfare alle parti del suo Apostolico Ministero, con andare estirpando, per quanto è possibile, dal Popolo Cristiano le offese, che si fanno al Signor' Iddio, e quelle particolarmente, che, cagionando pubblico scandolo, portano più irreparabil rovina spirituale alle Anime, e provocano mag-

maggiormente l'ira Divina sopra di Noi, ha posto l'occhio fino dal principio del suo Pontificato in primo luogo sopra l'abuso ormai troppo universale del poco rispetto, che si usa alle Chiese, le quali, dovendo essere Case d'Orazione, pajono, per la irreligiosità di molti mali Cristiani, quasi ridotte a Case di libertà, e di peccati.

Mi ha però comandato espressamente la Santità Sua d'incaricare in suo nome a V.S. siccome a tutti gli altri Ordinarj d'Italia, e dell'Isole adiacenti, che con ogni studio, e diligenza procurino di porger rimedio all'inconveniente predetto, e di restituire alla Casa di Dio la riverenza, e il rispetto, che gli è dovuto. E a tal'effetto la Santità Sua, rinnovando colla presente tutte le Disposizioni de' Sacri Canoni, Costituzioni, e Decreti Apostolici altre volte fatti, e promulgati da' Sommi Pontefici suoi Predecessori intorno alla stessa materia, vuole che V. S.

1. Per mezzo di Prediche, e Sermoni, o con Editti, e Lettere Circolari istruisca, e faccia ben ponderare a' suoi Popoli, quanto dispiaccia alla Maestà di Dio l'irriverenza nelle Chiese, insinuando le minacce della Sagra Scrittura, ed i gastighi pubblici, come di Peste, Fame, Guerra, Terremoti, e simili, che, per comun sentimento de' Santi, suole Iddio specialmente mandare per vendicare gli affronti, che i mali Cristiani vanno a fargli nella sua propria Casa: *quoniam ultio Domini est ultio Templi sui*. In segno di che, come notano i medesimi Santi, non si trova, che Cristo Nostro Signore gastigasse colle sue proprie mani altro peccato, che questo, mentre con i flagelli scacciò i profanatori del Tempio.

2. Prescriva a' Confessori, che ammoniscano seriamente sopra di ciò i Penitenti.

3. Faccia specialmente avvertire le Donne, che vengano alle Chiese colla dovuta modestia, ed umiltà, non con pompe, gale, vanità, ed ornamenti indecenti, nè con alterigia, e fasto più confacevole a' luoghi di libertà, e di feste profane, che al Santuario di Dio, ricordandosi, che alla Chiesa deve andarsi per placare l'ira Divina, non per irritarla, e non per commettere, e cagionare nuovi peccati, ma per cancellare i commessi: non potendosi udire senza orrore, che, a cagione dell'immodestia femminile, si siano in alcuni luoghi le cose ridotte a segno, che, in vece di andare alle Chiese per trovarvi la divozione, convenga talora fuggirne per non la perdere.

4. Dove potrà farsi comodamente, si destini, ed assegni agli Uomini luogo distinto, e separato da quello delle Donne, nè si per-

permetta, che gli uni si fermino, e stiano in quello dell'altre, di maniera che resti tolta tra di loro ogni indecente comunicazione.

5. Insista onninamente, che nelle Chiese non si facciano colloquj profani, circoli, o strepiti, nè si trattino negozzj, e molto meno si amoreggi, riprendendo con santo zelo i trasgressori, gastigandogli severamente, con implorare anco, in caso di bisogno, l'ajuto del braccio secolare.

6. Specialmente invigili, che al Santo Sacrifizio della Messa assistino tutti coll'attenzione, e religiosità, che conviene ad un Mistero sì venerabile, e mostrino anche esternamente di starvi presenti, non pure col corpo, ma eziandio colla mente, e con divoto affetto del cuore.

7. Ordini altresì agli Ecclesiastici, che nella divozione, modestia, e decoro, in celebrare i Divini Ufizzj, ed esercitare le altre Sagre Funzioni, si portino in guisa, che non abbiano a soggiacere alla maledizione intimata da Dio a chi fa l'opera sua negligentemente, e si tolga a' Secolari ogni occasione di scandolo, e di mal'esempio.

8. Provveda parimente, che la stessa modestia, e divozione si osservi dal Clero, e dal Popolo nelle Processioni Ecclesiastiche, le quali, essendo istituite per implorar grazie, e misericordie dal Signore, e per ringraziamento de' benefizzj da Sua Divina Maestà ricevuti, debbono essere accompagnate, non da discorsi vani, e portamenti indecenti, che pur troppo si vedono, come se si andasse a diporto, ma da Orazioni, ed altri atti di Cristiana divozione, che possano esser graditi dal Signor' Iddio, secondo l'intenzione di Santa Chiesa.

9. Molto più si faccia ciò osservare, quando nelle dette Processioni si porta il Santissimo Sagramento, o nelle Feste solennni, o per il Santo Viatico agl' Infermi; nella quale occasione sarà molto lodevole, che, per quanto potrà, procuri d'introdurre nella sua Diocesi l'osservanza delle Regole, ed Istruzioni sopra di ciò promulgate in quest' Alma Città di Roma l'anno 1695. per ordine della santa mem. di Papa Innocenzio XII., eccitando i Fedeli a rendere in quella Sagra azione ogni più divoto ossequio al Venerabilissimo Sagramento dell'Altare, anche per conseguire i Tesori Spirituali delle Sante Indulgenze, a tal' effetto concedute da' Sommi Pontefici, e specialmente dalla santa mem. di Papa Innocenzio XI., e susseguentemente dall'istesso Innocenzio XII.

10. Procuri, che le Feste, e Solennità si celebrino con modestia, e divozione, e senza spettacoli, conviti smoderati, e profanità vietate da' Sacri Canoni, e che nelle Musiche si osservi il decoro

Ec-

Ecclesiastico, senza mescolanza di parole non usate dalla Chiesa. In tali Solennità, ancorchè maggiori, i Divini Ufizzj, e Messe Cantate si celebrino secondo gli approvati Sagri Riti, ed all' ore prescritte dalle Rubriche, in modo che le Messe Cantate non si prolunghino più che al mezzo giorno, ed i Vespri, e le Compiete oltre il tramontar del Sole: avvertendo, che alle ventiquattr'ore terminati siano tutti i Divini Ufizzj, ed ogni altra Sagra Funzione, e nella medesima ora siano serrate tutte le Chiese. E questa regola debba anco esattamente praticarsi nelle Vestizioni, e Velazioni delle Monache.

11. In caso di trasgressione circa le predette cose, minacci con pubblici Editti, o in altre maniere, che stimerà più proprie, gravi pene, ed anco di proibire le sopraddette Funzioni, e Feste, e di sottoporre in caso di bisogno all' Interdetto Ecclesiastico le medesime Chiese.

12. Proibisca onninamente, sotto gravi pene, a' Poveri, e a' Mendicanti l' andar cercando Limosina per le Chiese, nascendo da ciò un gran disturbo a' Divini Ufizzj, ed alle Orazioni de' Fedeli.

13. Ordini a' Parochi l' invigilare, e correggere i delinquenti circa tutte le cose suddette, e bisognando, il denunziargli al suo Tribunale, e gastighi gli stessi Parochi, quando in ciò manchino.

14. Intimi la medesima vigilanza, e attenzione a' Superiori Regolari per le Chiese loro, ed in caso di contravenzione, o negligenza, oltre gli altri rimedj prescritti da' Sagri Canoni, ne dia parte a questa Sagra Congregazione, che punirà i medesimi Superiori, anche con la privazione de' loro Ufizzj, ed altre pene più gravi.

Considera la Santità di Nostro Signore, che basterà questo semplice eccitamento al zelo di V.S., per animarla a compire esattamente in questa parte al suo debito Pastorale, per non essere incolpata al Tribunal di Dio di aver taciuto, quando conveniva alzar la voce, e la mano contro i Profanatori del Santuario, e che però sarà ella per impiegare ogni studio, a fine di provvedere ad un disordine sì importante, e sì scandoloso, che in realtà ferisce il Paterno cuore della Santità Sua, la quale è risoluta di fare quanto è possibile dal canto suo, acciocchè si tolga questa abominazione dal Luogo Santo, e che la nostra Italia, in cui risiede il Capo visibile della Chiesa e posta, come sotto i suoi occhi; possa anco in questa materia del rispetto delle Chiese servir d' esempio a tutte l' altre Nazioni del Cristianesimo, ed in tal maniera preservarsi da quei flagelli, che per gastigo delle nostre colpe pur troppo ci vengono presentemente minacciati dalla Divina Giustizia.

G. Card. di Carpegna Pref. *G. D. Paracciani Prosegr.*

CAPUT XVI.

De Monialibus.

Lettera Circolare di N. S. Clemente XI., in cui, che le Monache devino fare gli Esercizzj Spirituali. a car. 239. §. 7.

Lettera della Sacra Congrgazione de' Vescovi, e Regolari, nella quale s'ordina, che lo Sportello della S. Comunione, e il Gratino della Confessione ne' Monasterj di Monache non servino ad altr' uso, che al destinato.

Molt' Illustre, e Molto Reverendo Signore.

NOn tralascia la mente indefessa di Nostro Signore, quantunque agitata per ogni parte dalle calamità de' tempi correnti, di rimaner fissa nella continua Pastorale sollecitudine a procurare con ogni maggiore studio possibile la salute delle Anime, con isvellere fino dalle radici le minime occasioni valevoli a farle perdere, o illaqueare ne' peccati. Prevedendo pertanto la Santità Sua gl' inconvenienti, che possono accadere nell' abuso de' Confessionarj, e Finestrini della Comunione nelle Chiese di Monache, de' quali alcune se ne servono per Parlatorj, senza riflettere, che quelli sono Tribunali di penitenza, e Luoghi Sacri da venerarsi, e non profanarsi, o deturparsi con cicalecci, vani discorsi, e forse anco peccaminosi, ha ordinato espressamente d' ingiungersi agli Arcivescovi, Vescovi, ed altri Ordinarj, che sotto gravi pene proibiscano a tutte le Monache de' Monasterj delle loro Diocesi, che in avvenire non si servano de' Confessionarj, o altri luoghi assegnati per udire le Confessioni Sagramentali, che per confessarsi de' loro peccati, e che non se ne vagliano altrimenti per Parlatorj: ed in oltre, che le Chiavi de' Finestrini, per i quali le Monache ricevono il Santissimo Sagramento dell' Eucaristia, si tengano sempre appresso le Abbadesse, e Superiore delle Religiose medesime, e che non s'aprano, che alle occasioni, nelle quali le Monache stesse devono comunicarsi, riportandosi immediatamente, e senza intervallo di tempo, nelle mani delle sopraddette Superiore. Dovrà pertanto V. S. scrivere una Lettera Circolare a tutti gli Arcivescovi, Vescovi, e altri Ordinarj soggetti a cotesta Nunziatura, acciò diano pronta esecuzione al supremo Comando di S. B., ed il Sig. Iddio la prosperi. Roma 30. Ottobre 1706.

Al piacer di V. S.

G. Card. di Carpegna.

F. Arciv. di Nicea Segr.

Decre-

Decretum Sac. Congr. Episcop. & Regul. super Accessu Regularium ad Monasteria Monialium ab Urbano VIII. approbatum.

CUM aliàs de anno 1590. per Sacr. Cardinalium negociis Regularium Præfectorum Congregationem, de mandato fel. rec. Xysti V., circa accessum Regularium cujuscumque Ordinis ad Monialium Monasteria fuerit decretum, quod nulli Religioso cujuscumque Ordinis, gradus, & qualitatis existat (Superiore, cui Monasterii, seu Domus cura incumbit, Visitatore, vel Visitatoribus, Confessarioque Ordinario, & Extraordinario, cùm ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) liceat absque licentia expressa ejusdem Sacræ Congregationis accedere ad Monasteria, seu Domos quarumcumque Monialium, vel Sororum, sive sui, sive alterius cujusvis Ordinis, ad colloquendum, sive tractandum cum eis. Quod si aliquando mandato sui Superioris aliquos Religiosos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas Missas in ipsarum Monialium, seu Sororum Ecclesiis, sive Oratoriis exterioribus, sive extra Claustra existentibus, mitti contigerit, ne dicti Religiosi ullo quæsito colore Moniales, Sorores, aut quamlibet aliam personam intra Clausuram degentes alloqui possint, sub pœnis privationis Officiorum, ac vocis activæ, & passivæ, ipso facto incurrendæ, aliisque ejusdem Sac. Congreg. arbitrio; fueritque postmodum declaratum etiam Equites Sancti Joannis Jerosolymitani sub eodem Decreto comprehendi, & quoscumque contrafacientes ab alio, quàm ab Apostolica Sede, aut à Sacra Congregatione, absolvi, & rehabilitari non posse; Amplissimi ejusdem Sacræ Congregationis Patres Decreta hujusmodi innovanda, & inviolabiliter observanda statuerunt. Verùm, quia experientiâ compertum est interdum ob pias, & rationabiles caussas, easque ita ferente casu, repentinas, ut ab eadem Sacra Congregatione licentiam expectari summè incommodum, vel inutile sit, Regularibus supradictis colloquendi cum Monialibus sibi attinentibus necessitatem obvenire; facto verbo cum Sanctissimo Domino Nostro Urbano VIII., & de Sanctitatis Suæ expresso ordine, & mandato, facultatem tribuerunt in posterum Locorum Ordinariis, ut, quatenus sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint per quatuor vices ad summum quolibet anno cuicumque Regulari, ut Moniales sibi in primo, & secundo tantùm consanguinitatis gradu conjunctas convenire, & alloqui possint. *Id verò non aliter, quam servatâ ad unguem formâ infrascripta. Ut id nullo modo liceat diebus festivis, aut in Adventu, Quadragesima, feria sexta, Sabbato, & Vigiliis; prædictâque licentiâ obtentâ ab Ordinario, & ab alio, ad*

quem spectat eam concedere, consignetur Confessario Ordinario Monasterii, qui penes se retinere debeat, isque associet, & præsens sit, & Auscultatrices de more, non autem aliæ assistant, prædictaque licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, in Librisque Cancellariæ ejusdem Ordinarii adnotetur. Quod si prædicti Locorum Ordinarii per plures vices, vel in ulteriori gradu conjunctis, aut aliter, quam servatâ formâ supradictâ licentias concesserint, vel permiserint, sciant se intentionis Sanctissimi Domini Nostri, & Sac. Congr. Transgressores, judiciumque reformident. Regulares autem pœnis in supradicto Decreto contentis, ac si nullam licentiam obtinuissent, eo ipso se se noverint esse addictos, & arbitrio Sac. Congr. severiùs puniendos.

Romæ 13. Kal. Decembris 1623.

Declaratio Sac. Congr. Concilii à Clemente IX. approbata super eodem accessu.

DIE 11. Maii 1669. Sacra Congregatio Eminentissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. Conc. Trid. Interpretum, habitâ notitiâ, quod nonnulli Regulares absque licentia crates Monasteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, prætendentes non esse interdictum per breve tempus, etiam usque ad quadrantem horæ cum dimidio, quod Horologio arenario aliquando metiuntur, Moniales, aliasque personas in Clausura existentes alloqui, & hanc opinionem tamquam tutam affirment, disseminent, & forsan etiam scriptis evulgent, proprias graviter illaqueantes conscientias, & scandala confoventes; ad hujusmodi perniciosos errores eliminandos, opinionem prædictam improbans, reiiciens, ac damnans, declaravit Regulares cujuscumque Ordinis, Militiæ, Societatis, Congregationis, & Instituti, etiam de quibus specialis mentio foret habenda, qui ad Monasteria Monialium, quamvis ab Ordinarii jurisdictione quomodolibet exempta, ac etiam ipsis Regularibus subjecta, vel aliàs speciali mentione digna, absque legitima facultate accedunt, colloquendo, etiam per quodcumque modicum temporis spatium, cum Monialibus, aut aliis intra Clausuram degentibus peccare mortaliter, eosque sub excommunicationis, privationis vocis Activæ, & Passivæ, aliisque contra Regulares accedentes sine licentia ad Monasteria Monialium statutis pœnis, posse ab Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, coërceri. Et die 7. Junii ejusdem anni, factâ relatione Sanctissimo Domino Nostro, Sanctitas Sua præsentem declarationem approbavit, ac Typis dari, & servari jussit.

A. Card. Celsus Præfectus.

Loco ✠ Sigilli. S. Brancaccius Archiep. Adrianop. Secr.

Spoletana Accessus ad Monasteria.

ET si Sacra Congregatio Eminentissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum sub die 11. Maii 1669. apertè declaraverit Regulares, qui ad Monasteria Monialium absque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumque modicum temporis spatium cum Monialibus, aut aliis intra Clausuram degentibus peccare mortaliter, hancque declarationem Sanctissimus Dominus approbaverit, ac Typis dari, servarique jusserit; quia tamen nonnulli sunt, qui declarationem hujusmodi perperam interpretantes, verumque sensum subvertentes, varia confingendo sophismata, asserunt accedentes ad bonum finem non peccare mortaliter, & declarationem præfatam non obligare sub mortali contendunt, ad omnem tollendam dubietatem resolvendum censuit.

Primò. An Regulares accedentes ad colloquendum cum Monialibus, sine licentia Episcopi, peccent mortaliter.

Secundò. An peccent mortaliter, saltem editâ declaratione Sacræ Congregationis Concilii, cum approbatione Sanctissimi.

Die 26. Novemb. 1672. eadem Sac. Congr. ad utrumque respondit affirmativè, etiamsi ex rationabili caussa, quando non adest licentia, &c.

P. Card. de Alteriis Præf.

Loco ✠ Sigilli. *S. Archiep. Brancaccius Episc. Viterb. Secr.*

Dubia, & resolutiones super collocutione eorumdem Regularium cum Monialibus ad prædictum Decretum Clementis PP. XI.

EDitâ vix lege, statim illam eludere malitia excogitat; quare non ita pridem emanavit generale Decretum arctissimè prohibens colloquia Regularium cum Monialibus, quando jam super eo variæ interpretationes confingi cæperunt, aliæquæ nunc Bergomi suboriuntur: pro quarum resolutione supplicant Confessarii Monialium quærendo.

Primò. An Regularibus missis ad Crates Monialium prò munere prædicationis obeundo prohibitum sit sub peccato mortali, censuris, & pœnis, &c. immediatè post cum ipsis Monialibus, absque expressa licentia ad colloquendum, immiscere sermones cum quæstionibus, vel dubiis spiritualibus, aut materiis ipsius Concionis.

Secundò. An talis prohibitio intelligatur, tàm de collocutione cum aliquibus Monialibus, quàm cum una tantùm (omnibus tamen aliis audientibus) immediatè post Concionem.

Die 21. Maii 1678. Sac. Congregatio Eminentissimor. S. R. E. Card. Concilii Tridentini Interpretum ad utrumque respondit affirmativè.

Consti-

Constitutio Alexandri PP. VII. determinans quomodo, & quando liceat Superioribus Regularibus Monialium sibi subiectarum, earumque Confessoribus ingredi septa Monasterii, & propè illud commorari.

ALEXANDER EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

FElici Sacrarum Virginum statui, quæ, contemptis illecebris seculi, divinis se obsequiis manciparunt, quantùm Nobis ex alto conceditur, consulere volentes, Motu Nostro proprio, non ad alicujus instantiam, sed ex Nostra mera deliberatione, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, de voto tamen nonnullorum Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, ac dilectorum filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum, quibus negotium sedulò, ac maturè examinandum commisimus.

§. 1. Præsentibus perpetuò valituris sancimus, ut in posterum, intra fines Italiæ, & Insularum adiacentium, Generalibus, Provincialibus, Abbatibus, & quibuscumque aliis Superioribus Regularibus, quibus cura, & regimen Monasteriorum Sanctimonialium quovis modo incumbit, intra septa eorumdem Monasteriorum nullatenus ingredi liceat, nisi ex caussa visitationis localis, & hoc semel tantùm in anno, itaùt in eo anno, in quo unus ex memoratis Superioribus visitaverit, alius Superior à visitatione hujusmodi se omninò abstineat.

§. 2. Quòd si ob Clausuram, quæ à Sancta Tridentina Synodo, etiam in Monasteriis exemptis, curæ, & vigilantiæ Episcopi in primis committitur, aut ob aliam urgentem, ac necessariam caussam, oportuerit Superiorem Regularem eodem anno pluriès ingredi septa Monasterii, tunc non aliter ingrediatur, quam cum præsentia Episcopi Diœcesani, vel alterius Personæ Ecclesiasticæ Secularis, boni exempli, ac maturæ ætatis, ab ipso Episcopo ad hoc specialiter deputatæ.

§. 3. Visitet autem Superior Regularis interiorem clausuram per se ipsum, non autem per alium, etiamsi fuerit legitimè impeditus, quo casu differatur visitatio in aliud tempus, quo cessaverit impedimentum, & visitationem celeriter, & unicâ die, debita tamen cum diligentia, absolvat, nec ante ortum Solis eam incipiat, nec post occasum protrahat, neque ipse Visitator, neque ejus Socii ullam sumant in Monasterio refectionem. Porrò si visitet Generalis, possit secum habere duos Socios sui Ordinis; si alius à Generali, unum tantùm, exclusis omnibus aliis, etiam ratione officii; qui quidem Socii assumantur exemplares, & maturæ ætatis, & in actu visitationis à Visitatore numquam

quam separentur, sed eum aspicere, & ab ipso aspici semper possint.

§. 4. Ac præterea Visitatori assistant quatuor Moniales ex senioribus Monasterii, quæ similiter Visitatione durante, numquam separentur à Visitatore, & Sociis. Reliquæ verò Moniales, & quæcumque aliæ Mulieres, & Puellæ seculares in Monasterio degentes, nisi legitimo detineantur impedimento, conveniant omnes in Choro, antequam Visitator ingrediatur interiorem clausuram, & in eo permaneant durante visitatione, & quousque idem Visitator cum Sociis è Monasterio exierit. Ideoque curet Visitator, ut tempestivè admoneatur Abbatissa, seù Monasterii Præfecta de præstituta die, & hora visitationis. Visitatio verò personalis fiat ad Crates, & omninò extra clausuram Monasterii, & per ipsummet Superiorem dumtaxat, ut supra dictum est de Visitatione interioris clausuræ.

§. 5. Ad hæc, Confessor Sanctimonialium, tàm ordinarius, quàm extraordinarius, minimè ingrediatur septa Monasterii, nisi ad Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis ministranda Monialibus, vel aliis personis infirmis ibi degentibus, necnon ad commendandam animam agonizantium, nec unquam ingrediatur, nisi cum Socio, qui sit probatæ vitæ, & maturæ ætatis, semperque maneat in ea parte Monasterii, quâ Confessorem videre, & ab ipso videri semper possit.

§. 6. Insuper districtè præcipimus memoratis Superioribus Regularibus, ut infra terminum duorum mensium à publicatione præsentis Constitutionis computandorum, revocent ad Claustra Confessores, eorumque Socios, Concionatores, & alios quoscumque Regulares, apud Monasteria Sanctimonialium, vel assiduè, vel ad tempus quocumque titulo pernoctare solitos: neve permittant eosdem, seu alios Regulares, intra, seu prope septa Monasteriorum hujusmodi habitare, vel commorari; quin etiam infra eumdem terminum quascumque cellas, mansiones, seu cubicula prope Monasteria prædicta ad usum memoratorum Regularium existentia, si Clausuræ Monasteriorum earumdem Monialium contigua sint, eidem Clausuræ includi, vel dirui omninò faciant, si verò sint extra septa, vendi, pretiumque in Monasterii utilitatem converti; nec in posterum alia similia aptari, ædificari, aut emi permittant. Quod si infra dictum terminum Superiores Regulares præmissa cum effectu non adimpleverint, teneatur Ordinarius Loci, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus, illa adimplere, & omninò exequi, etiam invocato, si opus fuerit, brachii secularis auxilio.

§. 7. Verumtamen, si Monasterium Sanctimonialium sit extra mœnia Urbis, vel Oppidi, & Monasterium Regularium Virorum, quibus Monia-

Moniales sunt subiectæ, sit intra dicta mœnia, vel è converso, habeantur, vel conducantur, si commodè fieri possit, mansiones ad usum Confessoris, quæ non sint conjunctæ, seu contiguæ ipsi Monasterio Monialium, sed ab eo penitus disiunctæ, non solùm per parietes, sed etiam per tecta; sin autem utrumque Monasterium sit intra mœnia, & unum ab altero, Episcopi judicio, multùm distans, tunc habeantur, vel conducantur hujusmodi mansiones, ut supra distinctæ, & separatæ à Monasterio Monialium, distantiâ ab Episcopo recognoscendâ, & approbandâ, ita tamen, ut in mansionibus Confessoris, sive intra, sive extra mœnia constitutis, excepto ipso Confessore cum suo Socio, alii Regulares, etiamsi Superiores sint, minimè pernoctent.

§. 8. Si quis verò prædictorum Regularium aliquid contra præsentium tenorem facere, vel moliri præsumpserit, aut adimplere neglexerit, ipso facto pœnam excommunicationis, & privationis omnium officiorum, quæ obtinet, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, vel alia in posterum obtinenda, vocisque activæ, & passivæ absque alia declaratione incurrat. Et nihilominus nullis privilegiis, & exemptionibus tueri se possit, quo minùs ab Episcopo Leci, tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ Delegato, quoties, & quando opus fuerit, corrigi, & puniri valeat.

§. 9. Decernentes, &c.

Lettera Circolare del dì 12. Marzo 1682. circa l'udire le Confessioni Sacramentali delle Monache inferme.

LA Santità di Nostro Sig., mosso dal suo paterno zelo, mi comanda di significare a V. E. esser precisa mente di Sua Beatitudine, che tutti i Confessori de' Monasterj di Monache, benchè esenti di qualsivoglia esenzione, non debbano in alcuna maniera udire le Confessioni Sagramentali delle medesime, quando sono inferme, se non a Porte aperte della Cella, nella quale si trovano, coll'assistenza di alcune Monache, in modo però, che queste possano vedere solamente, ma non udire, nè l'Inferma, nè il Confessore. Si compiacerà però V. E. d'ingiungere strettamente, sotto gravi pene, anche di privazione di voce attiva, e passiva, alla Badessa, e all'altre Superiore de' Monasterj di Monache, che in ciò diano pronta esecuzione alla santa mente di N. Signore. E le bacio umilissimamente le mani.

Declaratio Sacr. Congr. Concilii circa facultates Regularium ad audiendas Confessiones Monialium tempore Iubilæi.

Eminentiss. & Reverendiss. Domini.

CUm, vigore Bullæ super declaratione privilegiorum Regularium nuperrimè emanatorum, cautum sit Regulares approbatos ad au-

audiendas secularium personarum Confessiones, nequaquam censeri approbatos ad Confessiones Monialium audiendas; sed egere quoad hoc speciali approbatione Episcopi.

Quæritur, an dicta Declaratio extendatur etiam ad tempus Jubilæi, ex quo putant Moniales sibi permissam electionem cujuscumque Confessarii simpliciter, & absolutè, non specialiter approbati, ideo, &c.

Die 3. Octobris 1671. Sacra Congregatio Eminentiss. S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, re maturè perpensâ, respondit affirmativè.

A. Card. Celsus Præf.

Loco ✠ Sigilli. *I. Archiep. Brancaccius Ep. Viterb. Secr.*

Sommario delle Costituzioni di Clemente PP. VIII., e Urbano PP. VIII. proibenti a' Regolari dell' uno, e dell' altro sesso il far donativi.

Clemente VIII. nella Bolla, che comincia: Religiosæ Congregationes, 20. *Maggio* 1594.

1. PRoibisce a tutte le persone Regolari, (eccetto gli Ordini Militari) dell'uno, e l'altro sesso ogni, e qualsivoglia sorte di donativi fatti, o mandati; comprendendo non solo i Monasterj, e Conventi, ma ciascheduna persona Religiosa, e Superiori di essi.

2. Dichiara proibito il fare, o mandare detti donativi, non solo de' frutti, rendite, proventi, collette, contribuzioni, oblazioni, o sussidj certi, e incerti, ordinarj, o straordinarj, della Mensa, o massa comune, ovvero di qualsivoglia fabbrica, o Sagrestia, i Beni de' quali s'amministrano, ovvero sono soggetti a rendimento di conto, ma ancora del denaro, eziandio di quello, che da ciascheduno in qualsivoglia maniera acquistato si mette in comune.

3. Proibisce ancora il fare, o mandare detti donativi, eziandio delle sopraddette cose, che nominatamente siano a ciascheduna delle dette persone Religiose da' suoi, e sue Superiori, ovvero da' proprj affini, propinqui, famigliari, amici, e benevoli, ovvero dalla pietà de' Fedeli, anco ad intuito di limosina, carità, e di quella propria persona attribuite, ovvero in qualsivoglia modo da qualsivoglia Religioso acquistate al suo Monastero, o casa, o luogo, e dal Superiore, o Superiora concedute a libera disposizione della persona Religiosa soggetta. E ciò dichiara intendersi del fare, o mandare i detti donativi, tanto da per se, quanto per mezzo d'altri; tanto direttamente, quanto indirettamente.

4. Concede nondimeno, che possano le sopraddette persone Re-

ligiose fare donativi leggieri di presentucci, appartenenti a cose, o commestibili, o potabili; ovvero a divozione, o Religione, purchè si facciano con approvazione del Superiore, ovvero Superiora, e col consenso del Convento, a nome comune del Monastero, mai della persona Religiosa in particolare.

5. Dichiara in oltre esser compresi in detta proibizione i donativi a qualsivoglia persona, tanto Secolare, quanto Ecclesiastica, di qualunque stato, grado, dignità, ordine, condizione, e riguardevole per dignità, non solo mondana, Ducale, Reale, Imperiale, ma anco Ecclesiastica, e Pontificale, o altra maggiore, eziandio Cardinalizia, eziandio al proprio Ordinario del Luogo, anco per causa, ed occasione di Benedizione, o ricevimenro dell'Abito, della Tonsura Regolare, o Professione di Monache, tanto suddite agli Ordinarj, quanto non suddite; come anco a' proprj Superiori Regolari, o altro Ufiziale. In oltre a qualunque eziandio semplice, e particolare Religioso, volendo, che tra gli stessi Religiosi ancora, per toglier via l'ambizione, sia proibita ogni largizione, e donativo, eccettuate cose minime, con licenza espressa, ed in scritto del Superiore, o Superiora.

6. Proibisce ogni sorte di spesa in onore, ricevimento, o simili atti, ed ossequj verso i Benefattori, Protettore, Ordinario, eccetto quelle spese, le quali in realtà si fanno, non per loro, ma per il culto divino, e per i veri bisogni de' poveri, secondo che richieda la carità, o necessità, di consiglio, e consenso de' Superiori in cose lecite, non proibite dalle Leggi proprie Regolari, nè eccedenti la tassa delle medesime.

7. Approva, e loda l'ospitalità verso i poveri, e pellegrini, specialmente in quei Conventi, che hanno entrate destinate, e lasciate per quella, prescrivendo nondimeno il modo, col quale nel trattamento si congiunga alla carità anco la frugalità, e povertà Religiosa.

8. Condanna tutte quelle persone, che riceveranno donativi fatti contro il prescritto in detta Costituzione, alla restituzione in foro, tanto esterno, quanto interno, volendo, che ad essa siano obbligati senza decreto, sentenza, o dichiarazione di Giudice; e dichiara, che tale restituzione non possa validamente farsi, se non a quel Monastero, o Convento in comune, e ponendola nella Mensa, e massa comune di essi Conventi, de' Beni di cui sarà fatto il donativo; ovvero, se non sarà di detti Beni, ove il Religioso donatore averà fatta la Professione.

9. Condanna parimente tutte le Persone Religiose dell'uno, e dell' altro sesso sopraddette, che trasgrediranno questa Costituzione, ad essere

essere ipso facto private di tutte, e ciascuna dignità, grado, carica, e usizio, che avevano, quando donorno, e l'inabilità in perpetuo ad ottenere dopo i medesimi, ed altri, tanto dissimili, quanto simili, sottoponendole a nota d' infamia, e ignominia perpetua. Privandole ancora di voce attiva, e passiva ipso facto, senza altro Decreto, o ministerio, sottomettendole alle pene di furto, e simonia, ed ogni altra stabilita dalla Legge comune, Costituzioni Apostoliche, e Statuti dell' Ordine, Luogo, e Monastero, che vi fossero contro tal delitto.

10. Comanda a' Vescovi, che facciano quanto prima trasportare dal Latino in Lingua volgare del Paese le Copie, o almeno il Sommario di detta Costituzione. Le quali Copie, ovvero Sommario, sottoscritti dall' Ordinario medesimo, s' inseriscano ne' Libri degli Statuti, e Ordini di ciascun Convento, e si leggano almeno una volta in ciaschedun' Anno a tutte le persone del Convento radunate insieme, con voce alta, chiara, e intelligibile.

Urbano VIII. nel Breve, che comincia: Nuper à Congregatione, 16. *Ottobre* 1640.

DEcide alcune difficoltà insorte circa l' interpretazioue della sopraddetta Costituzione, e dichiara.

Prima, esser lecito alle Persone Religiose il far donativi per causa di gratitudine, e per guadagnare, o mantenere la benevolenza verso la sua Religione, o Convento, o per altre cause, che contengono di sua natura atto di virtù, e merito, purchè si faccia con modestia, e discretezza il dono, e con licenza del Superiore, o Superiora, e con il consenso della maggior parte del Convento, se in tali casi si ricerca un tal consenso, o per legge, o per vigore di Costituzioni, o consuetudini di ciascuna religione respettivamente.

2. Dichiara intorno a' donativi sopraddetti permessi di leggieri presenti concernenti a cose commestibili, potabili, e di divozione, che il consenso del Convento ricercato dalla sopraddetta Costituzione, si deve intendere quel consenso, che per altro si dia di ragione di legge, e quando vi corre sospetto d' ambizione: cessante questa, non ricercarsi la licenza del Superiore in scritto, ma bastare in voce.

3. Ne' ricevimenti di conviti, e simili, de' Benefattori, Protettori, ovvero Ordinarj, trasgredirsi la detta Costituzione, quando si fanno in modo indecente allo stato Religioso.

4. Dichiara, che i Conventi, a' quali deve farsi la sopraddetta restituzione, sono quei Conventi, a' quali le robe donate, o man-

date s' appartengono di ragione, quando ciò possa farsi comodamente. Che se non si potrà, allora la restituzione deve farsi al Convento, che è più vicino al Luogo, dove si cerca l' assoluzione, ed è della medesima Religione.

Salve queste dichiarazioni, comanda, che la sopraddetta Costituzione di Clemente s'osservi onninamente, nel restante la conferma, ed in quanto bisogna la rinnuova, condannando, e irritando ogni pretesto, o non uso, o uso, o consuetudine in contrario.

6. Finalmente comanda, sotto pena di privazioue di voce attiva, e passiva, da incorrersi ipso jure, a qualunque Superiore, o Superiora di Monasterj, o Conventi, che in perpetuo ciaschedun' anno nel Mese di Gennaio faccia leggere pubblicamente in radunanza di tutte le persone del Monastero, o Convento, o almeno nella pubblica Mensa, tanto la sopraddetta Costituzione di Clemente, quanto questo Decreto, Interpretazione, e Breve. E proibisce a qualsivoglia persona di qualunque condizione, e dignità, giudicare, e interpretare altrimenti, e annulla ogni altra contraria interpretazione.

Lettera Circolare, che le Monache particolari non facciano spesa alcuna in occasione de' loro Ufizzj, nè dopo quelli finiti, nè prima di esercitargli.

LA Santità di Nostro Signore, che con paterno amore, ed Apostolico zelo invigila incessantemente a togliere gli abusi, e promuovere il bene spirituale di tutto il Cristianesimo, non lascia di stender l' occhio della sollecita sua Pastorale attenzione alla buona direzione delle persone Religiose, e specialmente delle Sacre Vergini, che con ragione si chiamano *Illustrior portio Gregis Christi*, sperando da essa, non solo di conseguire la loro santificazione, ma ancora di potere ottenere per mezzo delle orazioni di queste dilette Spose del Nostro Signor Giesù Cristo, quando veramente attendano con tutto il loro spirito a quella religiosa perfezione, a cui si sono consacrate, specialissimi ajuti dal medesimo Signore, nelle gravissime, e pur troppo note calamità, che di presente affliggono per ogni parte la Santa Chiesa; che però, avendo inteso da varie parti, che uno de' principali impedimenti al profitto spirituale delle medesime Religiose ne' Monasterj dell' Italia, e Isole adiacenti, proviene dalle spese, che sono costrette di fare le Monache particolari, in occasione de' loro Ufizj, derivando da ciò (oltre le vessazioni importune, che si danno a' Padri, Madri, e altri Parenti, quali talvolta non possono corrispondere) necessariamente la distrazione dall' Orazione, e culto di Dio, l' inosservanza delle

Re-

Regole, l' attaccamento biasimevole a i beni terreni, e talvolta anco con pregiudizio del Voto della Santa Povertà, le continue inquietudini, gli stenti, e le occasioni di trattare con troppa libertà, e frequenza con i Secolari, con danno scambievole delle anime, e inconvenienti anco più gravi, de' quali giungono frequenti, e quotidiani ricorsi alle orecchie de' Superiori Ordinarj, delle Sacre Congregazioni, e della stessa Santità Sua; e volendo la medesima, che omninamente si ponga un' efficace rimedio a' suddetti disordini, siccome ha comandato, che a quelli opportunamente si provveda rispetto a' Monasterj di quest' Alma Città di Roma, con diverse ordinazioni contenute in un' Editto sopra di ciò pubblicato sotto il dì 4. Giugno prossimo passato, così, per curare con egual rimedio l' istesso gravissimo male anche negli altri Monasterj d' Italia, e dell' Isole adiacenti, ha incaricato a me d' ingiungere strettamente in suo nome a V. S., e nell' istessa maniera a tutti gli Ordinarj d' Italia, e dell' Isole suddette, come parimente a' Superiori Generali delle Religioni presidenti a' Monasterj di Monache, che, fatti ben ponderare dalle Religiose a lei sottoposte i sopraddetti disordini, e le pessime conseguenze, che da essi provengono, e quanto, all' incontro, sia per conferire alla loro religiosa quiete, ed a liberarle da infiniti fastidj, rimorsi, e scrupoli, l' alienarsi affatto dal pensiero, e sollecitudine d' ogni privato interesse temporale, Ella, seguendo l' esempio di quel, che si è fatto in Roma, incarichi, sotto precetto formale di Santa Obbedienza, con riservare a se la facoltà d' assolverne, ed in oltre sotto pena di privazione d' ufizio, e della voce attiva, e passiva, e altre a suo arbitrio, a tutte le Abbadesse, Superiore, e Camarlinghe, Sagrestane, Rotaje, ed altre Monache Ufiziali di tutti i Monasterj, che non facciano, nè permettano respettivamente, che da altre si faccia spesa alcuna, ancorchè ne fosse data loro comodità da' Parenti, o da altre Persone, duranti i loro Ufizj, nè meno quelli finiti, o prima di esercitarli, nè di dare cos' alcuna di qualsivoglia valore a titolo di celebrazione di feste, o di donativo, nè sotto qualunque altro titolo, che abbia causa, occasione, o dipendenza da' predetti Ufizj, non solo alle Superiore, Ufiziali, Monache, Novizie, e altre, che dimorano nel Monastero respettivamente [quali pure non dovranno riceverla] ma nè anche a i loro Superiori, benchè Regolari, Confessori, Deputati, Fattori, e altri Ufiziali del Monastero, anzi nè meno alla Chiesa, o alla Sagrestia, ma qualsivoglia spesa da farsi negli esercizj di detti Ufizj, o per celebrare le loro Festività, o per occasione delle medesime, quale dovrà sempre essere conveniente, e moderata, si faccia colle rendite del Monastero, senza contrarre debito alcuno;

al qual'

al qual' effetto dovrà V. S. efficacemente ingiungere tanto alle Superiore, ed Ufiziali, quanto a i Deputati, Sindaci, ed Economi di ciaschedun Monastero di procurare, che le suddette spese, come sopra moderate, si stabilischino dentro breve termine, con i modi, che stimeranno più proprj, e convenienti, da approvarsi da lei, secondo le rendite de' medesimi Monasterj. Intende in oltre espressamente la Santità Sua, che la disposizione di quanto si contiene nella presente Lettera sia universale, e comune a tutti i Monasterj di Monache, eziandio governati da Regolari, e da qualunque altro Superiore, benchè privilegiato, e privilegiatissimo, e degno di special menzione, o in qualsivoglia altro modo esenti, o anche immediatamente soggetti alla Santa Sede, come parimente alle Case d' Oblate, benchè non abbiano Clausura, nè Voti solenni. Così dunque V. S. dovrà fare osservare con tutta diligenza, e attenzione; ed in caso, che, per conseguire pienamente l' effetto, che si desidera, quale sommamente preme alla Santità Sua, ella abbia bisogno in qualche cosa degli Oracoli, e autorità della Santa Sede, non manchi di ricorrere alla medesima, con certa fiducia di venire assistita con tutto quell' ajuto, e protezione, che si giudicherà espediente, per ottenere onninamente il compimento di cosa sì necessaria alla quiete, e benefizio spirituale delle Religiose, e tanto importante al servizio del Signore Iddio, da cui le prego ogni maggior felicità. Roma 28. Luglio 1708.

G. Card. di Carpegna Pref. *F. Arciv. di Nicea Segr.*

Decreto della Sacra Congregazione, che non possino introdursi in Clausura gl' Infanti.

Molt' Illustre, e Reverendissimo Monsig. come Fratello.

LA Sacra Congregazione ha proibito altre volte agli Ordinarj il lasciare introdurre gl' Infanti dentro a' Monasterj di Monache, sotto pretesto, che per l' età non fussero compresi nelle Costituzioni di Pio V., e Gregorio XIII., ed altri Sommi Pontefici, dichiarando, che, tanto le Monache, che gli ricevessero, quanto ogni altra persona, che ve l' introducesse, incorra nelle censure di violata Clausura; lo significo a V.S. per ordine di questi Eminentissimi miei Signori, affinchè col suo solito zelo, e puntualità, invigili sopra l' osservanza della suddetta proibizione in cotesta sua Diogesi, procedendo contro i Trasgressori alle pene Canoniche. E Dio la prosperi. Roma 1. Aprile 1667. *Come Fratello affezionatiss.*

M. Cardinal Ginetti. *Mesch. di Camzeur.*

Fiorenza. All' Arcivescovo.

Alia

Alia Decreta ad hanc materiam afferuntur ab Iacobo Pignattell. consult. Canonic. 85. num. 243. tom. 6.

Lettera della Sac. Congregazione, che non si possa cantare di Canto figurato dalle Monache.

All'Illustre, e Reverendissimo Monsignore, come Fratello, l'Arcivescovo di Firenze.

Illustre, e Reverendiss. Monsig. come Fratello,

Essendosi presentito, che in alcuni Monasterj di cotesta Diocesi non si osservino interamente gli ordini di questa Sacra Congregazione più volte rinnovati, che nelle Chiese delle Monache non si faccia dalle medesime Musica in Canto figurato, m'hanno questi Eminentissimi miei Signori ordinato di scrivere a V. S. che invigili con ogni maggior premura per l'osservanza di detta proibizione, non permettendo, che si faccia tal Musica dalle Monache nelle loro Chiese, tanto de' Monasterj sottoposti alla sua giurisdizione, quanto di quelli, che sono sotto il governo de' Regolari, con procedere contro chi trasgredirà, a quelle pene, che stimerà più proprie, conforme al suo arbitrio, e prudenza. Glielo significo; e Dio la prosperi. Roma 3. Settembre 1666.

Di V. S.

Come Fratello affezionatissimo
Il Cardinale Ginetti.

Lettera dell'Eminentiss. Carpegna, che i Vestimenti delle Monache si facciano alla Messa privata, e senza Musica.

Illustre, e Reverendissimo Monsignore come Fratello.

Essendo stato rappresentato alla Santità di Nostro Signore, che V.S. per dare un' efficace rimedio a' disordini, che si commettono da' Secolari dell'uno, e dell'altro sesso, in occasione di Vestimenti di Monache, che si fanno in cotesta Città, e Diocesi, con detrimento del Culto Divino, e della riverenza dovuta alle Chiese, non senza inquietudine dell'istesse Monache, e scandolo anche del Popolo, ha pensato d'ordinare nel suo prossimo Sinodo Diocesano, che i predetti Vestimenti di Monache in avvenire si facciano alla Messa privata, quale sia terminata a Nona, e dovendosi fare dopo pranzo, al Vespro cantato in canto Gregoriano, o dalle Monache, o da' Cappellani, sotto precetto di Santa Ubbidienza, e di privazione di Cariche, ed Ufizj, tanto alla Superiora del Monastero, quanto a' Governatori, e Confessori, che ardissero di trasgredire in qualsivoglia modo quest' Ordine. La San-

Santità Sua, dopo aver molto commendato in ciò il Pastorale zelo di V. S. mi ha ingiunto di farle sapere colla presente [quale doverà ella fare inserire nel medesimo Sinodo] esser mente espressa di S.B., che nel predetto Ordine, sotto le medesime pene, vengano compresi tutti i Monasterj di Monache in qualsivoglia modo esenti, ed anco sottoposti a qualsivoglia Ordine Regolare, che ricercasse speciale, ed individua menzione, dando la Santità Sua per tal' effetto a lei ogni più ampia, e opportuna facultà, non ostante qualunque esenzione, o privilegio de' predetti Monasterj, o Religioni, ed ogni altra cosa, che potesse fare in contrario. Glie lo significo, ed il Sig. Iddio la prosperi. Roma 8. Agosto 1710.

Di V. S. *Come Fratello Affezionatissimo*

G. Card. di Carpegna.

Firenze all' Arcivescovo. *F. Arciv. di Nicea Segr.*

Lettera della Sac. Congregazione, che le Monache non possino far Commedie alla presenza de' Secolari.

All' Illustre, e Reverendissimo Monsignore, come Fratello l'Arcivescovo di Firenze.

Illustre, e Reverendiss. Monsig. come Fratello.

AVendo questa Sacra Congregazione per molte esperienze riconosciuto il grave danno, che apporta l' abuso introdotto ne' Monasterj di Monache, di rappresentare Commedie, o azioni simili alla presenza di persone Secolari, con molto scapito dell' osservanza Religiosa, e del decoro non meno, che del detrimento delle anime loro, che, come Vergini consacrate a Dio, devono contenersi con ogni maggior ritiratezza, e riguardo, questi Eminentissimi miei Signori, per evitare nell' avvenire ogn' inconveniente, comandano espressamente a V. S., che faccia una proibizione generale a tutti i Monasterj, perchè dalle Monache non si rappresentino più tali azioni alla presenza di qualsivoglia sorte di persone, di che stato, grado, e condizione si siano, così dell' uno, come dell' altro sesso, che fossero presenti, tanto dentro la Clausura, quanto fuori, cioè alle Porte, Grate, o qualsivoglia altro luogo, sotto pena alle Monache, che ciò permetteranno, della privazione d' ogni Dignità, e Ufizio, e inabilità alla voce attiva, e passiva, e a' Secolari, o altri assistenti, di Scomunica. E volendo in oltre la medesima Sacra Congregazione ovviare ad ogni sinistra interpretazione, in riguardo dell' ingresso ne' Monasterj, dichiarano l' Eminenze Loro incorsi nella violazione della Clausura, e nelle Censure comminate nelle Costituzioni Apostoli-

stoliche tutti quelli, che etiam per necessità del Monastero, e colla debita licenza vi siano entrati, ed abbiano divertito, non solo per assistere a qualche trattenimento, ma anco a qualsivoglia altra azione, benchè religiosa, e pia, mentre non venga specificatamente espressa nella licenza, che averà ottenuta da chi s'aspetta. Dovrà dunque V.S. far pubblicare la presente, e registrare nella sua Cancelleria Archiepiscopale; ed il Signore la prosperi. Roma 3. Ottobre 1664.

Di V. S.

Come Fratello affezionatissimo

Il Cardinale Ginetti.

Decretum super statu Mulierum, vulgò Bizzoche nuncupatarum, in privatis Domibus degentium, illarumque admissione, 20. Decembris 1616. *jam impressum a* 492.

TITULUS IV.

CAPUT I.

De Foro competenti.

Decreto d'Urbano PP. VIII. per le controversie fra la Nunziatura Apostolica di Toscana, e la Curia Archiepiscopale di Firenze. E Lettere di Alessandro PP. VII. per l'osservanza di detto Decreto.

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX incumbenti Nobis Pastoralis officii debito, his, quæ pro sedandis litibus, & controversiis, præsertim inter Ecclesiasticas Personas exortis, faciunt, sedulò intendimus, ac desuper ejusdem officii partes interponimus, proùt conspicimus in Domino salubriter expedire. Cùm itaque, (sicut accepimus) inter Vener. Fratres modernum Archiepiscopum Florent. ex una, & Alphonsum Episcopum Anglonen. apud dilectum Filium Nob. Adolescentem Ferdinandum Etruriæ sibi subjectæ Magnum Ducem, Nostrum, & Apostolicæ Sedis Nuncium ex altera partibus nonnullæ lites, & differentiæ vertantur de, & super infrascriptis, videlicet.

Primò, si Nuncius præfatus possit, (ut prætendit) cognoscere, & decidere Caussas Primarum Instantiarum motas per Regulares, & alios exemptos à Jurisdictione ordinaria, contra Laicos.

Secundò, si possit committere plùsquam semel eamdem caussam terminatam in suo Tribunali per suos Auditores, qui secum con-

tuunt unum, & idem Tribunal, alteri ex suis Auditoribus, proùt tertius, quartus, & ultra committere posse prætendit.

Tertiò, si latâ Sententiâ per Delegatum Apostolicum vigore Brevis, possit committere Caussam Appellationis suis Auditoribus, vel aliis, etiam quod tales Delegati à Sancta Sede sint in caussis sibi commissis digniores quolibet Ordinario.

Quartò, si à Sententiis Suffraganeorum possit appellari ad Nuncium Florentiæ commorantem, spreto, & omisso Archiepiscopo, & ejus Tribunali, ad quem de Jure spectat cognitio Caussarum Appellationis suorum Suffraganeorum.

Quintò, si commisso delicto per subiectum Arcbiepiscopo, in Loco tamen exempto suæ Diœcesis, cognitio spectet ad Nuncium, vel ad dictum Archiepiscopum.

Sextò, si commisso delicto per exemptum in Loco non exempto, cognitio dictæ Caussæ spectet ad eumdem Nuncium, vel Archiepiscopum, qui in utroque casu dictorum delictorum habet regulam pro se.

Septimò, si delinquens, recurrendo ad locum Sacrum, vel alias gaudens immunitate Ecclesiasticâ, possit cognosci per Nuncium prædictum, vel per Archiepiscopum, si simus in limitatione Constitutionis Gregorii XIV. circa illius extractionem, vel aliam cognitionem, vel perquisitionem delinquentis.

Octavò, si ortâ controversiâ inter dd. Tribunalia ad quem spectet aliqua Caussa, possit Nuncius, (ut prætendit) inhiberi facere Archiepiscopo, & suis Ministris, etiam sub Excommunicatione, ne se ingerat in illa, etiam quod istæ comminationes non pertineant ad Partes contendentes, sed ad Papam Superiorem utriusque Tribunalis, quæ interim deberent quiescere.

Nonò, si Nuncius possit concedere familiaritates personis, quæ nec actu illi serviunt, nec ab eo victum habent, & quas fortè numquam vidit, nec cognoscit, & tamen per ipsas familiaritates infertur ad exemptionem ab eorum Ordinariis.

Decimò, si ad Nuncium spectet, vel ad Archiepiscopum dare licentias commendatitias pro petentibus Eleemosynam in Ecclesiis Regularibus, etiam quod licentia eleemosynandi sit per Concilium solis Episcopis demandata.

Undecimò, & ultimò, quia aliquando esset opus, quod Tribunal Archiepiscopale, & sui Ministri videant facultates Nuncii pro tempore.

Supplicatur pro parte dicti Archiepiscopi committi, quod regi-
stratis

ſtratis facultatibus præfatis, proùt regiſtrantur in Libro ſuæ Curiæ, ne impediatur exemplatio illarum, non ſolùm Miniſtris Curiæ Archiepiſcopalis, ſed cuilibet intereſſe habenti.

Nos litibus, & differentiis hujuſmodi, opportunæ declarationis miniſterio, obviam ire volentes, Apoſtolicâ authoritate, tenore præſentium decernimus, & declaramus; quoad

Primum, Secundum, Tertium, & Nonum, non poſſe, &

Quoad quartum, poſſe appellari, &

Quoad quintum, ſpectare ad Archiepiſcopum.

Quo verò ad ſextum, exprimendas eſſe exemptionum qualitates, & deindè deliberandum.

Quoad ſeptimum, hanc cognitionem non ad Nuncium, ſed ad Archiepiſcopum pertinere.

Quoad octavum autem, in Cauſſis, quas exploratum eſt ad Nuncii Juriſdictionem privativè ſpectare, poſſe eumdem Nuncium inhibere Archiepiſcopo, & ejus Miniſtris, ne ſe in illis ingerant, etiam ſub pœna Excommunicationis.

Quoad decimum, ſpectare ab Archiepiſcopum.

Quoad undecimum denique, & ultimum capita, nihil eſſe reſcribendum, atque ità, & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus à quoquam quâvis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis etiam juramento, confirmatione Apoſtolicâ, vel quâvis firmitate aliâ, roboratis Statutis, & Conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenor. præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub annulo Piſcatoris die 12. Auguſti 1627. Pontificatus Noſtri Anno 5.

V. Theat.

Tenor dictarum Literarum est sequens, videlicet.

All' Illustre, e Reverendissimo Monsignore, come Fratello, l' Arcivescovo di Firenze.

Illustre, e Reverendiss. Monsig. come Fratello.

ESsendosi riferito alla Santità di N. Sig. il successo delle Ferite date costì dal Canonico Bartolommeo Salvini da Montopoli a Carlo Cerbini Procuratore Fiscale di cotesta Nunziatura, e quanto è passato di differenza tra il Tribunale di V. S., e quello di Monsig. Nunzio, in ordine al procedere in questa Causa, la Santità Sua, tutto che si siano intorno a ciò vedute molte ragioni a favore del di lei Tribunale, ad ogni modo, per alcuni particolari motivi consideratisi nel medesimo successo, ha risoluto, che da Monsig. Nunzio si faccia, e termini la suddetta Causa, secondo che sarà di giustizia, con dichiarazione però, che questa deliberazione non abbia poi in altri casi da portarsi per esempio in pregiudizio del suo Foro Archiepiscopale; nel cui proposito ha Sua Beatitudine comandato, che si soggiunga a V. S., che, per togliere in avvenire l' occasione de' disturbi, che possono nascere a causa di simili accidenti, ella debba regolarsi nella conformità, che fu già determinato dalla santa mem. d' Urbano VIII. con suo Breve in data de' 12. Agosto 1627., secondo il tenor della quì acclusa Copia. Io glielo significo; ed il Signore la prosperi. Roma 11. Luglio 1663.

Di V. S. *Come Fratello affezionatissimo*

M. Card. Ginetti.

L. Vesc. di Camerino Secr.

Tenor secundarum Literarum est talis, videlicet.

Illustriss. e Reverendiss. Sig. mio Padr. Osservandiss.

VOlendo la Santità di N. Sig., che, non ostante qualsivoglia cosa in contrario, venga omninamente osservato il Breve della santa mem. d' Urbano VIII. in data de' 12. d' Agosto 1627. in codesti Tribunali dell' Arcivescovado, e della Nunziatura, m' ha comandato, ch' io lo faccia sapere, tanto a V. S. Illustriss., quanto a Monsig. Nunzio, affinchè senz' altre repliche venga, e dall' uno, e dall' altro adempita la mente della Santità Sua. Eseguisco dunque col mezzo di questa, ed a V. S. Illustriss. bacio riverentemente le mani. Roma 29. Agosto 1663.

Di V. S. Illustriss. e Reverendiss.

Divotiss. ed Obbligatiss. Serv.

L. Vesc. di Camerino.

Monsig. Arcivesc. di Firenze.

Editto

Editto, che il Diritto nelle Cause esecutive si possa pagare dopo seguite l'Esecuzioni reali, o personali.

Adì 8. Agosto 1710.

L'Illustrissimo, e Reverendissimo Monsignore Arcivescovo di Firenze, ad oggetto, che nel suo Tribunale sia facilitato sempre più il modo a' Creditori di conseguire il loro avere da' loro Debitori, e col minore incomodo, che sia fattibile de' medesimi Creditori. Perciò di suo proprio moto, &c. provvede, ordina, comanda, stabilisce, e decreta, che da questo giorno in avvenire, dove i Creditori, in vigore di ragioni esequibili, potranno aver l'esecuzione contro a detti loro Debitori, si dia, e rilasci loro il mandato esecutivo reale, o personale, senza alcun precedente pagamento del solito diritto, ma questo basti, e deva pagarsi solamente, fatta che ne sia l'esecuzione, non ostante qualunque Legge, Riforma, o Costituzione in contrario, tanto Sinodale, che Curiale, e qualunque pratica, uso, o stile della sua Corte, a' quali, e alle quali respettivamente Sua Signoria Illustrissima, e Reverendissima a questo solo effetto, tanto in genere, che in specie, espressamente derogò, comandando a tutti gli Attuarj, ed altri suoi Uffiziali, e Ministri, che così debbano per l'avvenire osservare, alla pena del suo arbitrio. E tutto in ogni, &c. Mandantes, &c.

TOMMASO BONAVENTURA ARCIV. DI FIRENZE.

Supple ad Tit. 2. Cap. 3.

Cap. Omnis utriusque de Pœnit. & Remiss.

Omnis utriusque sexus Fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti: & injunctam sibi pœnitentiam propriis viribus studeat adimplere, suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum: nisi forte de proprii Sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem caussam ad tempus ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum; alioquin, & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christianà careat sepulturà. Unum hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur: ne quisquam ignorantiæ cæcitate velamen excusationis assumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit, justa de caussa, sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote: cum aliter ipse illum non possit absolvere, vel ligare. Sacerdos autem sit discretus, & cautus, ut more periti Medici superfundat vinum, & oleum vulneribus sau-

fauciati, diligenter inquirens, & peccatoris circumſtantias, & peccati: quibus prudenter intelligat, quale debeat ei præbere conſilium, & cujuſmodi remedium adhibere, diverſis experimentis utendo ad ſalvandum ægrotum. Caveat autem omninò, ne verbo, aut ſigno, aut alio quovis modo aliquatenus prodat peccatorem: ſed ſi prudentiori conſilio indiguerit, illud abſque ulla expreſſione perſonæ, cautè requirat: quoniam qui peccatum in pœnitentiali judicio ſibi detectum præſumpſerit revelare, non ſolum à Sacerdotali officio deponendum decernimus, verum etiam ad agendam perpetuam pœnitentiam in arctum Monaſterium detrudendum.

Supple ad Tit. 2. Cap. 4.

Decretum Innoc. PP. XI. contra auferentes Sacras Pixides.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD Noſtri Apoſtolatus auditum deteſtanda quorumdam iniquitatis filiorum pervenit audacia, qui, omnis impietatis terminos ſupergreſſi, manus ſacrilegas ne à Sancto quidem Sanctorum, Auguſtiſſimo ſcilicet Euchariſtiæ Sacramento, quod, tranſiturus de hoc Mundo ad Patrem, Salvator, & Dominus Noſter Jeſus Chriſtus, in memoriam cruenti illius Sacrificii, quo ſe ipſum pro generis humani redemptione in ara Crucis Deo Patri immolavit, ineffabili divini amoris ſui largitate, Corpus ſuum in cibum, & Sanguinem in potum nobis tribuendo, inſtituit, continere tanti, tamque tremendi formidine myſterii compelluntur. Quo circà, ad reprimendam horrendam ejuſmodi impietatem, quæ animum noſtrum ipsâ ſui immanitate confudit, in nomine ejuſdem Domini Noſtri Jeſu Chriſti eſurgentes, motu proprio, non ad alicuius ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera ſcientia, & deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac de Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium in tota Republica Chriſtiana adverſus hæreticam pravitatem Generalium Inquiſitorum, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatorum conſilio, hac Noſtrâ perpetuò valiturâ Conſtitutione, auctoritate Apoſtolicâ ſtatuimus, & decernimus, ut deinceps omnes, & ſinguli utriuſque ſexus, qui de furto Hoſtiæ conſecratæ, ſive unius, vel plurium Particularum conſecratarum, cum Sacra Pyxide, vel ſine illa, per legitima indicia judicialiter, juxtà Sancti Officii Inquiſitionis contra hæreticam pravitatem auctoritate Apoſtolicâ inſtituti regulas, & praxim confeſſi, aut convicti fuerint,

quive

quive propriâ malitiâ, vel de alterius ordine, seu mandato, Hostiam, sive unam, vel plures Particulas consecratas prædictas, apud se retinuerint, vel aliò transferre, seu asportare præsumpserint, condignis pœnis, & animadversionibus pro facinoris atrocitate puniantur, & nisi constiterit non fuisse ad malum finem, etiam pro prima vice Curiæ seculari tradantur, non obstante minori ætate, dummodò vigesimum attingant annum, quibus pœnis etiam mandantes subjaceant: porrò omnimodam cognitionem caussarum furti Hostiæ consecratæ, sive unius, vel plurium Particularum consecratarum hujusmodi, cum Pyxide, vel sine illa, tamquam delicti hæresim, vel vehementem hæresis suspicionem continentis, ad Judices Ecclesiasticos, & ad Sanctæ Inquisitionis Officium prædictum privativè spectare, eâdem auctoritate, harum serie, & motu simili declaramus; decernentes præsentes Nostras Literas, & in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quod quilibet in præmissis, seu eorum aliquo jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes, cujusvis status, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel dignitatis existant, sive alias specificâ, & individuâ mentione, & expressione digni, illis non consenserint, nec ad ea vocati, & auditi, neque caussæ, propter quas eædem præsentes emanaverint, adductæ, verificatæ, vel sufficienter, aut ullo modo justificatæ fuerint, aut ex alia qualibet, etiam quantumvis juridica, & privilegiata caussa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, aut interesse habentium consensus, aliove, etiam quantumvis magno, ac formali, & substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, aut etiam motu pari, & de Apostolicæ potestatis plenitudine simili concesso, vel emanato, quempiam in Judicio, vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse, sed ipsas præsentes semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter, & inconcusè observari; sicque, & non aliter in præmissis censeri, atque ita per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Caussarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, & Apostolicæ Sedis prædictæ Nuncios, aliosve quoslibet quacumque præeminentiâ, & potestate fungentes, & functuros, sublatâ eis, & eorum cuili-

cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quâvis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, quatenus opus, sit nostrâ, & Cancellariæ Apostolicæ regulâ de jure quæsito non tollendo, aliisque Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quâvis firmitate aliâ roboratis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apostolicis, quibusvis personis, Collegiis, & locis, etiam specificâ, & individuâ mentione dignis, etiam sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam irritantibus, in genere, vel in specie, etiam motu simili, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu consistorialiter, ac aliàs quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, ac pluries confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & individua mentio, seu quævis alia expressio ad id servanda foret, illorum tenores, formas, caussas, & occasiones præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, insertis, & exactissimè servatis, & specificatis respectivè habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad præmissorum effectum plenissimè, & amplissimè motu pari derogamus, & derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus insuper, & eàdem auctoritate prædictâ mandamus, ut eædem præsentes, & in eis contenta quæcumque ad omnium notitiam facilius deducantur, nec quispiam de eis ignorantiam prætendere valeat, ipsas præsentes, seu earum transumpta ad Valvas Ecclesiæ S. Joannis in Laterano, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, & affigi; sicque publicatas, & affixas, omnes, & singulos, quos concernunt, seu concernent in futurum, perindè afficere, & arctare, ac si unicuique illorum personaliter intimatæ, & notificatæ fuissent, utque earumdem præsentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac Sigillo Personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus, tàm in Judicio, quàm extra illud, ubique Locorum fides habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat

hanc

hanc paginam Noſtri ſtatuti, decreti, declarationis, derogationis, voluntatis, ac mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo ſeptuageſimo ſexto, quarto idus Martii, Pontificatus Noſtri Anno primo.

S. Datarius. *I. G. Sluſius.*

Viſa de Curia S. de Pilaſtris. *D. Ciampinus, &c.*

Supple Tit. 2. Cap. 6.

Literæ Circulares Sanctiſs. D. N. Clementis XI. ſuper Exercitiis Spiritualibus ad Parochos, & Beneficiatos.

Perilluſtris, & Reverendiſſime Domine, uti Frater.

INter graviſſimas Paſtoralis Officii curas, quibus Sanctiſſimus Dominus Noſter aſſiduè premitur, in eam præcipuo ſtudio incumbit, ut quicumque in ſortem Domini vocati ſunt, præſertim verò Sacerdotes, & Animarum Rectores, tùm Sacrarum Literarum, Divinarumque rerum ſcientiâ, tùm etiam vitæ, morumque honeſtate, ceteris antecellant, ac in omnibus, juxtà monitum Apoſtoli, præbeant ſemetipſos exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate, in gravitate. Cùm etenim ipſi ſint ſanctiora Eccleſiæ membra, Diſpenſatores myſteriorum Dei, Chriſtiani Populi Duces, & Magiſtri, Mediatores inter Deum, & homines, Lucernæ ſuper candelabrum poſitæ, ut luceant omnibus, qui in domo ſunt; nihil eſt, quod alios magis ad pietatem, divinumque cultum accendat, quam illorum vita, & exemplum. Omnes ſiquidem in ipſos, tamquam in ſpeculum, oculos coniiciunt, ut inde ſumere poſſint, quod imitentur. Porrò, cum diuturnâ experientiâ compertum ſit, ad retinendam, conſervandamque Sacerdotalis Ordinis dignitatem, & ſanctimoniam maximè conducere, ut Eccleſiaſtici Viri Spiritualibus Exercitiis aliquando vacent, quibus quidquid ſordidum de mundano pulvere contractum eſt, commodè detergitur, Eccleſiaſticus ſpiritus reparatur, mentis acies ad Divinarum rerum contemplationem extollitur, rectè, ſanctèque vivendi norma, vel inſtituitur, vel confirmatur; proindè Sanctitas Sua, pro eximio, quo flagrat, omnium ſalutis zelo, vehementer exoptans, ut pium hoc, & ſaluberrimum Exercitiorum Spiritualium opus ubique locorum magnoperè frequentetur,

ac vigeat, universos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, ceterosque, tùm Italiæ, tùm etiam Insularum adiacentium Ordinarios, enixè admonet, ac in Domino hortatur, ut illud in sua quisque Diœcesi, quo maiori poterunt conatu, & studio, promovere atagant; præcipuè verò iis districtè iniungit, ac præcipit, ut quæ dudum san. mem. Innocentius XI. P. M. per encyclicam Epistolam à Sacra Congregat. Episcoporum, & Regularium Consultationibus præposita ad universos Italiæ, Insularumque adiacentium Episcopos datam die 9. Octobris 1682. quoad hujusmodi Spiritualia Exercitia, à singulis Clericis decem dierum spatio antequam ad Sacros Ordines assumantur, peragenda mandavit, exactè, ac inviolabiliter observari, & exequi curent, & quos iisdem Exercitiis per antedicti temporis spatium minimè operam dedisse cognoverint, à Sacra Ordinatione repellant penitus, & arceant. Præterea Sanctitas Sua eosdem Ordinarios admonet, & hortatur, ut fructu, qui sanè uberrimus ex prædictis Spiritualibus Exercitiis percipitur, opportunè proposito, ac explicato, universos ex Clero sibi subiecto, sed præcipuè Animarum Rectores, Confessarios, Canonicos, aliosque Beneficiatos Chori servitio adstrictos, diligenter excitent ad eadem Exercitia saltem semel in anno peragenda in Domibus Religiosorum Societatis JESU, seu Presbyterorum Congregationis Missionis, si adsint, sin minùs in alia Pia, seù Regulari Domo, ab ipsis Ordinariis ad id designanda, & approbanda. Ut autem alacriùs ad ejusmodi spiritualem secessum singuli conveniant, Sanctitas Sua omnibus præfatis Animarum Rectoribus, Confessariis, Canonicis, Beneficiatis, aliisque Sacerdotibus, & Clericis, qui per decem dies singulis annis eadem Exercitia peregerint in Domibus præfatis, ibique diù, noctuque permanserint, ac interea temporis verè pœnitentes, & confessi Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, quoties id egerint, plenariam omnium suorum peccatorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino elargitur. Parochos insuper per idem tempus semel tantùm in anno Exercitiis hujusmodi vacantes à residentia benignè absolvit; quod ipsum servari præcipit quoad Canonicos, Beneficiatos, aliosque personali residentiâ obstrictos, & Chori servitio mancipatos, quos nihilominus lucrari decernit integros fructus, & quotidianas suorum respectivè Canonicatuum, & Beneficiorum distributiones quascumque, perindè ac si Choro, Divinisque Officiis personaliter interessent, dummodo tamen eadem Exercitia peragant obtentâ prius ab Ordinario licentiâ, à quo nullatenus concedenda erit Adventus, & Quadragesimæ tempore, ac in solemnioribus Fe-

stivi-

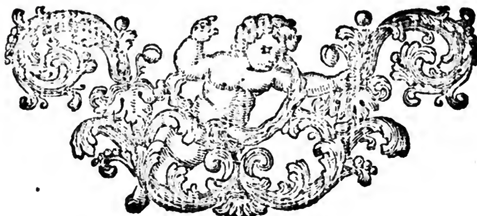
ſtivitatibus, nec unquam omnibus ſimul Canonicis, aliiſque Choro inſervientibus, ſed eo adhibito modo, ut Chori ſervitium nequaquam intermittatur, & quoad Parochos, idoneis prius ſubrogatis Oeconomis, ab ipſomet Ordinario approbandis, qui animarum curam laudabiliter adminiſtrent. Mandat inſuper Sanctitas Sua, ut hæ literæ publicentur in iſta Diœceſi, & in Cancellariæ regeſtis pro perenni eorum, quæ in illis continentur, obſervantia deſcribantur, & ad hunc ipſum finem quolibet triennio earum publicatio in poſterum renovetur.

Quæ omnia ita diligenter ab Ampl. Tuæ vigili providentia, ac Paſtorali ſolicitudine præſtanda fore confidit Sanctiſſimus Pater, ut à Sanctitate Sua laudem, à Cœleſti verò bonorum operum Retributore condigna præmia valeat promereri; & Ampl. Tuæ copioſa Divinorum Chariſmatum incrementa ex animo precamur. Dat. Romæ die 1. Febr. 1710.

Ampl. Tuæ *Uti Frater ſtudioſus*

B. Card. Panciaticus Præf.

FINIS.

INDEX RERUM
SECUNDUM ORDINEM MATERIARUM DISPOSITUS.

Primus numerus paginam indicat; Secundus, & ubi unus marginalem paginæ indicatæ.

A

B

Puer-

A quo

Una

D

E

Ne-

H

K

L

Jejunia,

P

Q

R

T

V

ERRATA CORRIGE.

pag.	*num.*	*verſ.*	*ERROR.*	*CORRECTIO.*
22	3	1	Chriſtianam	ad Chriſtianam
40	2	10	referenda	referendum
51	21	3	dipendio	diſpendio
80	6	3	admtti	admitti
111	21	6	ingreſſu	ingreſſui
149	15	1	cultu	cultum
150	19	5	nullatenus	ullatenus
151	24	9	è	&
166	12	8	quæ	quas
191	32	9	riennium	triennium
200	1	12	perſolvi	perſolvere
203	1	11	unum	unius
227		29	Apoſtolica	Apoſtolicam
228		30	Oecumenis	Oecumenicis
240		40	recedit	recedet
243		33	conſiderari	conſiderati
246		9	confeſſi	confeſſati
247		7	idemque	itemque
266		2	slegino	sleghino
272		23	celebrandis	celebrandas
276		7	ſecenteſimo	ſexcenteſimo
ibid.		18	qui	quæ
284		2	ſingularium	ſingularum
301		32	judicio	in judicio
303		6	ne	me
310		10	ſia	ſian'
317		33	pecuniarium	pecuniarum
363		12	detegunt	degunt
ibid.		23	moribus	motibus
364		4	caſum	caſuum
365		12	fuerit	fuerint
367		23	congregati	congregari
374		33	Conciſtorio	Conſiſtorio
392		9	iternam	internam
397		5	ignoratia	ignorantia
398		21	Columbrum	Columbarum
399		31	Gallis	Galliis
406		25	Lis	lis
416		34	poterint	potuerint
450		33	ſi è	uno ſi è
457		20	Canonci	Canonici
503		26	ve	vel
515		18	ab	ad
518		27	eſurgentes	exurgentes

